

Příručka Calc

6.4

Writer

Calc

Impress

Draw

Base

Math

Autorská práva

1

Tento dokument je duševním vlastnictvím skupiny LibreOffice Documentation Team, © 2020 . Příspěvatelé jsou uvedeni níže. Tento dokument je možné distribuovat nebo upravovat podle podmínek GNU General Public License (<https://www.gnu.org/licenses/gpl.html>) verze 3 a novější nebo podle Creative Commons Attribution License (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>) verze 4.0 a novější.

Všechny ochranné známky uvedené v této příručce patří jejich vlastníkům.

Příspěvatelé

Tato kniha je upravena a aktualizována z *LibreOffice 6.2 Calc Guide*.

Pro toto vydání

Steve Fanning
Gordon Bates

Leo Moons
Drew Jenson

Kees Kriek
Randolph Gamo

Pro předchozí vydání

John A. Smith
Andrew Pitonyak
Barbara Duprey
John A. Smith
Philippe Clément
Peter Kupfer
Iain Roberts
Jared Kobos
Olivier Hallot
Claire Wood

Jean Hollis Weber
Simon Brydon
Gabriel Godoy
Christian Chenal
Pierre-Yves Samyn
Andy Brown
Hazel Russman
Martin Saffron
Cathy Crumbley
Steve Fanning

Martin J Fox
Gabriel Godoy
Peter Schofield
Laurent Balland-Poirier
Shelagh Manton
Stephen Buck
Barbara M. Tobias
Dave Barton
Kees Kriek
Zachary Parliman

Zpětná vazba

Připomínky a náměty k tomuto dokumentu prosím posílejte v anglickém jazyce dokumentačnímu týmu na adresu: documentation@global.libreoffice.org.

Upozornění

Vše, co do e-mailové konference pošlete, včetně e-mailové adresy a dalších osobních informací uvedených ve zprávě, bude veřejně viditelné bez možnosti smazání.

Datum vydání a verze programu

Anglický originál byl vydán v červnu 2020. Kniha je určena pro LibreOffice 6.4.

Český překlad

Český překlad byl vydán v lednu 2021. Překladačský tým tvoří:

Překlad textu: Petr Kuběj, Zdeněk Crhonek, Zuzana Pitříková

Kontrola překladu: Marcela Tomešová, Vendula Crhonková

Snímky obrazovky: Roman Toman

Technická výpomoc: Miloš Šrámek

Obsah

Autorská práva.....	2
Předmluva.....	7
Pro koho je tato kniha určena?.....	8
O čem je tato kniha?.....	8
Kde lze získat pomoc.....	8
Vaše verze může být jiná.....	10
Používání LibreOffice na systému macOS.....	11
Jak se jednotlivé prvky nazývají?.....	11
Často kladené otázky.....	12
Co je nového v LibreOffice Calc 6.4?.....	13
Kapitola 1 Úvod.....	14
Co je Calc?.....	15
Sešity, listy a buňky.....	15
Hlavní okno programu Calc.....	15
Vytváření, otevírání a ukládání sešitů.....	22
Ochrana heslem.....	25
Pohyb v sešitech.....	25
Výběr položek v sešitě.....	29
Práce se sloupci a řádky.....	31
Práce se sešity.....	32
Zobrazení v programu Calc.....	35
Používáme Navigátor.....	37
Používání vlastností dokumentu.....	38
Kapitola 2 Zadávání, úpravy a formátování dat.....	42
Úvod.....	43
Zadávání dat.....	43
Urychlení vkládání dat.....	48
Sloučení a rozdělení buněk.....	52
Sdílení obsahu mezi listy.....	53
Ověřování obsahu buněk.....	54
Úprava dat.....	58
Formátování dat.....	62
Automatický formát buněk a listů.....	68
Používání témat.....	69
Zvýrazňování hodnot.....	70
Použití podmíněného formátování.....	70
Skrývání a zobrazování dat.....	76
Řazení záznamů.....	83
Najít a nahradit.....	85
Kapitola 3 Tvorba grafů.....	90
Úvod.....	91
Průvodce grafy.....	91

Nastavení grafu pomocí postranní lišty.....	98
Úprava grafů.....	100
Výběr a přesun prvků grafu.....	104
Změna typu grafu.....	105
Popisy, podtituly a název os.....	105
Legenda.....	107
Formátování pozadí grafu.....	110
Oblast dat a datové řady.....	111
Osy.....	118
Popisky dat.....	125
Mřížky.....	130
3D grafy.....	132
Spojnice trendu a přímky střední hodnoty.....	135
Chybové úsečky.....	141
Přidání objektů kresby do grafů.....	144
Změny velikosti, přesouvání a umístění grafů.....	145
Vícenásobný výběr grafů.....	150
Změna celkového vzhladu grafů.....	150
Kopírování, export a mazání grafů.....	152
Galerie typů grafů.....	154
Kapitola 4 Používáme styly a šablony.....	172
Co jsou styly? Proč je používáme?.....	173
Druhy stylů programu Calc.....	173
Použití stylů buněk.....	174
Používáme styly stránky.....	176
Vytvoření nových (vlastních) stylů.....	177
Správa stylů.....	187
Co je šablona? Proč ji používat?.....	188
Používání šablon pro vytváření sešitu.....	189
Vytvoření šablony.....	190
Úprava šablony.....	190
Přidávání šablon získaných z jiných zdrojů.....	191
Nastavení výchozí šablony.....	193
Správa šablon.....	194
Kapitola 5 Použití grafiky.....	197
Úvod.....	198
Vkládání obrázků do sešitu.....	198
Úprava obrázků.....	202
Umístění, změna velikosti a uspořádání obrázků.....	204
Použití kreslicích nástrojů balíku LibreOffice.....	207
Další nástroje.....	209
Použití písmodalby.....	210
Kapitola 6 Tisk, export, odesílání e-mailem a podepisování.....	212
Tisk.....	213

Použití oblasti tisku.....	217
Zalomení stránky.....	222
Možnosti tisku stylů stránky.....	223
Záhlaví a zápatí.....	225
Export do PDF.....	228
Export do jiných formátů.....	235
Odeslání dokumentu e-mailem.....	235
Elektronické podepisování dokumentů.....	236
Odstranění osobních údajů.....	238
Kapitola 7 Použití vzorců a funkcí.....	239
Úvod.....	240
Nastavení sešitu.....	240
Tvorba vzorců.....	241
Rozumíme funkcím.....	255
Strategie pro vytváření vzorců a funkcí.....	261
Hledání a oprava chyb.....	264
Příklady funkcí.....	267
Použití zástupných znaků a regulárních výrazů ve funkcích.....	270
Pokročilé funkce.....	271
Kapitola 8 Používání kontingenčních tabulek.....	272
Úvod.....	273
Dialogové okno Rozvržení kontingenční tabulky.....	275
Práce s výsledky kontingenční tabulky.....	289
Použití výsledků kontingenční tabulky jinde.....	303
Používání kontingenčních grafů.....	306
Kapitola 9 Analýza dat.....	311
Úvod.....	312
Konsolidace dat.....	312
Vytváření mezisoučtů.....	315
Používání scénářů.....	322
Použití nástroje Vícenásobné operace.....	326
Používání funkce Hledat řešení.....	332
Používání Řešitele.....	334
Použití statistických nástrojů.....	339
Kapitola 10 Propojení dat.....	361
Používání více listů.....	362
Odkazování na jiné dokumenty.....	370
Používání hypertextových odkazů a adres URL.....	371
Propojení s externími daty.....	377
Propojení na registrované zdroje dat.....	384
Vkládání sešitů.....	391
XML zdroj.....	397
Kapitola 11 Kontrola a sdílení sešitů.....	401

Úvod.....	402
Sdílení sešitů.....	402
Kontrola dokumentů.....	404
Sloučení dokumentů.....	410
Porovnáváme dokumenty.....	410
Ukládání verzí.....	411
Kapitola 12 Makra.....	413
Úvod.....	414
Používání záznamu maker.....	414
Psaní vlastních funkcí.....	418
Přímý přístup k buňkám.....	428
Třídění.....	429
Přehled maker BeanShell, JavaScript a Python.....	430
Závěr.....	436
Kapitola 13 Aplikace Calc jako jednoduchá databáze.....	437
Úvod.....	438
Přiřazení jména k oblasti.....	439
Třídění.....	449
Filtrování.....	453
Užitečné funkce podobné databázi.....	462
Kapitola 14 Nastavení a přizpůsobení.....	466
Úvod.....	467
Možnosti LibreOffice.....	467
Možnosti pro otevírání a ukládání souborů.....	471
Specifické možnosti pro Calc.....	475
Výchozí barvy pro grafy.....	486
Funkce automatické opravy.....	487
Přizpůsobení uživatelského rozhraní.....	488
Přiřazení maker k událostem.....	498
Přidání funkcí pomocí rozšíření.....	498
Přidání vlastních barev.....	499
Příloha A Klávesové zkratky.....	502
Úvod.....	503
Klávesové zkratky pro Windows / Linux.....	503
Klávesové zkratky macOS.....	511
Příloha B Kódy chyb.....	520
Úvod do kódů chyb aplikace Calc.....	521
Kódy chyb zobrazené v buňkách.....	522
Obecné kódy chyb.....	522

Průvodce programem Calc

Předmluva

Pro koho je tato kniha určena?

Tato kniha je určena pro začátečníky i pokročilé uživatele programu Calc, tabulkového procesoru LibreOffice. Není přitom důležité, zda jde o úplného začátečníka nebo uživatele, který už má zkušenosti s jiným kancelářským balíkem. Pokud jste LibreOffice ještě nikdy nepoužívali, nebo si přejete představit všechny jeho komponenty, měli byste si nejdříve přečíst *Začínáme s LibreOffice*. Pokud jste dosud tabulkový procesor nepoužívali, můžete si také přečíst knihu nebo najít nějaké návody o používání tabulek.

O čem je tato kniha?

Tato kniha představuje vlastnosti a funkce programu LibreOffice Calc. Nejedná se o návod k používání tabulkových procesorů. Některé kapitoly předpokládají znalost základního používání tabulek při popisu použití programu Calc.

Do sešitů můžeme vkládat data (obvykle číselná) a pak s nimi pracovat tak, abychom získali určité výsledky. Je také možné zadat data a pak použít Calc pro úlohy typu „Co když...“: některé z údajů změníme a zkoumáme, jak se změní výsledky, aniž bychom museli vytvářet nový sešit nebo list. Funkce lze použít k vytvoření vzorců pro provádění složitých výpočtů dat.

Mezi další funkce programu Calc patří:

- Databázové funkce umožňující data řadit, ukládat a filtrovat.
- Dynamické grafy: široký rozsah 2D a 3D grafů.
- Makra pro zaznamenávání a spouštění často opakovaných úkolů. Mezi podporované skriptovací jazyky na tvorbu maker patří LibreOffice Basic, Python, BeanShell a JavaScript.
- Schopnost otevírat, upravovat a ukládat Microsoft® Excel® a další sešity.
- Importovat sešity z více formátů, včetně HTML, CSV a PostScript.
- Export sešitů do různých formátů, včetně HTML, CSV a PDF.

Kde lze získat pomoc

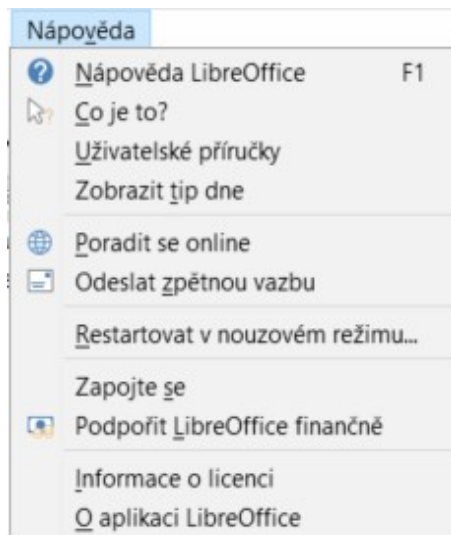
Tato kniha, ostatní příručky pro LibreOffice, vestavěná nápověda a podpora uživatelů předpokládají, že uživatel má základní znalosti s prací na počítači, tj. že dokáže spouštět programy či otevírat a ukládat soubory.

System nápovědy

LibreOffice přichází s rozsáhlým systémem nápovědy. Je prvním místem, kde získat pro LibreOffice podporu. Uživatelé Windows a Linux si mohou zvolit stažení a instalaci offline nápovědy pro použití ve chvíli, kdy nejsou připojeni k internetu; offline nápověda je nainstalována s programem na systému MacOS.

Chceme-li zobrazit systém nápovědy, stiskneme *F1* nebo vybereme **Nápověda LibreOffice** z nabídky Nápověda (obrázek 1). Pokud nemáte v počítači nainstalovanou offline nápovědu a jste připojeni k internetu, váš výchozí prohlížeč otevře stránky online nápovědy na webu LibreOffice.

Nabídka nápovědy obsahuje odkazy na další informace a podporu LibreOffice.

Obrázek 1: Nabídka nápověda

Poznámka

Následující volby označené znakem † jsou přístupné pouze v případě, že je počítač připojen k Internetu.

- **Co je to?** Rychlé tipy získáme, když umístíme ukazatel myši nad ikonu. Zobrazí se tip nápovědy s krátkým popisem funkce ikony. Podrobnější vysvětlení získáme, pokud v hlavní nabídce zvolíme **Nápověda > Co je to?** a kurzor myši podržíme nad ikonou. Kromě toho je možné aktivovat rozšířené tipy, a to pomocí **Nástroje > Možnosti > LibreOffice > Obecné** z hlavní nabídky.
- **Uživatelské příručky** - Otevře váš výchozí prohlížeč na stránce dokumentace LibreOffice <https://documentation.libreoffice.org/en/english-documentation/>. Zde najdeme kopie uživatelských příruček a další užitečné informace.
- **Poradit se online** - Otevře výchozí prohlížeč na stránce fóra Ask LibreOffice, kde můžeme položit či zodpovědět otázku <https://ask.libreoffice.org/en/questions/cs>.
- **Odeslat zpětnou vazbu** - Otevře výchozí prohlížeč na stránce zpětné vazby LibreOffice <https://cs.libreoffice.org/get-help/feedback/>. Odtud můžeme hlásit chyby, navrhnout nové funkce a komunikovat s ostatními v komunitě LibreOffice.
- **Restartovat v nouzovém režimu** - Otevře dialogové okno, ve kterém budeme mít možnost restartovat LibreOffice a obnovit výchozí nastavení softwaru.
- **Podpořit LibreOffice finančně** - Otevře výchozí prohlížeč na dárcovské stránce LibreOffice <https://cs.libreoffice.org/donate/>. Zde můžeme poskytnout dar na podporu LibreOffice.
- **Informace o licenci** - uvádějí licence, na základě kterých je LibreOffice k dispozici.
- **Zkontrolovat aktualizace** - Otevře dialogové okno a zkontroluje, zda webové stránky LibreOffice neobsahují aktualizace naší verze softwaru.
- **O aplikaci LibreOffice** - Otevře dialogové okno a zobrazí informace o verzi LibreOffice a operačním systému, který používáme. Tyto informace budou často vyžadovány, pokud požádáte komunitu o pomoc nebo pomoc se softwarem.

Další volně dostupná podpora na internetu

Komunita LibreOffice kromě vývoje softwaru poskytuje bezplatnou podporu od dobrovolníků. Kromě výše uvedených odkazů na nabídku Nápověda jsou k dispozici další možnosti podpory online komunity, viz tabulka níže.

Bezplatná podpora LibreOffice	
Časté otázky	Odpovědi na často kladené otázky https://wiki.documentfoundation.org/Faq
E-mailové konference	Podpora od komunity poskytovaná sítí zkušených uživatelů https://cs.libreoffice.org/get-help/mailling-lists/
Otázky a odpovědi a Databáze znalostí	Pomocí webové služby Ask je poskytována komunitní podpora zdarma. Podobná témata nebo otevřít nová můžeme na stránce https://ask.libreoffice.org/cs/questions Služba je k dispozici v několika dalších jazycích; jednoduše vyměníme /cs/ za de, es, fr, ja, ko, nl, pt, tr a mnoha dalšími na výše uvedené webové adrese.
Podpora v různých jazycích	Webové stránky LibreOffice v různých jazycích https://cs.libreoffice.org/community/nlc/ E-mailové konference pro různé jazyky https://wiki.documentfoundation.org/Local_Mailing_Lists Informace o sociálních sítích https://wiki.documentfoundation.org/Website/Web_Sites_services
Možnosti zpřístupnění	Informace o dostupných možnostech pro zlepšení přístupnosti https://cs.libreoffice.org/get-help/accessibility/
Fórum OpenOffice	Komunitní podporu v češtině a slovenštině nabízí také pro LibreOffice fórum na stránkách: http://forum.openoffice.cz/

Placená podpora a školení

Je možné také zakoupit podporu ve formě smlouvy o poskytování služeb, a to od prodejce nebo poradenské firmy specializované na LibreOffice. Informace o certifikované profesionální podpoře se nachází na webových stránkách The Document Foundation:

<https://cs.libreoffice.org/get-help/professional-support/>

Vaše verze může být jiná

Ilustrace

LibreOffice lze instalovat a spouštět v operačních systémech Windows, Linux a macOS, přičemž každý z nich má několik verzí a uživatelé si je mohou přizpůsobit (písma, barvy, témata vzhledu, správce oken). Ilustrace v tomto návodu byly vytvořeny v různých operačních systémech a na různých počítačích. Proto je možné, že některé prvky v ilustracích nebudou přesně takové, jak je vidíme na svém počítači.

Některá dialogová okna se mohou lišit i kvůli různým nastavením samotného LibreOffice. Uživatel si totiž může zvolit, zda chce používat dialogová okna operačního systému, nebo okna LibreOffice. Tyto rozdíly se týkají především dialogových oken Otevřít, Uložit a Tisk. Chceme-li změnit, která dialogová okna se používají, zvolíme **Nástroje > Možnosti > LibreOffice > Obecné** a zaškrtneme či zrušíme zaškrtnutí možnosti **Použít dialogy LibreOffice**.

Ikony

Komunita LibreOffice vytvořila ikony pro několik sad ikon: Colibre (výchozí sada), Breeze, Breeze Dark, Elementary, Karasa Jaga, Sifr, Sifr Dark a Tango. Každý uživatel si může vybrat preferovanou sadu. Snímky obrazovky byly pro tuto příručku vytvářeny v různých instalacích LibreOffice, které používaly různé sady ikon. Ikony, které opravdu uvidíme ve své verzi LibreOffice, se mohou lišit od těch, které jsou zobrazeny v této příručce.

Chceme-li změnit použitou sadu ikon, přejdeme na **Nástroje > Možnosti > LibreOffice > Zobrazení**. Z rozevíracího seznamu vybereme *Styl ikon* a *Velikost ikon*.

Poznámka

Sady ikon Galaxy a Oxygen již nejsou součástí standardního instalačního balíčku. Lze je přidat zpět stažením a instalací následujících rozšíření:

<https://extensions.libreoffice.org/extensions/galaxy-icon-theme>

<https://extensions.libreoffice.org/extensions/oxygen-icon-theme>

Některá z dříve zahrnutých pozadí galerie jsou nyní k dispozici pouze jako rozšíření od:

<https://extensions.libreoffice.org/extensions/legacy-gallery-backgrounds>

Používání LibreOffice na systému macOS

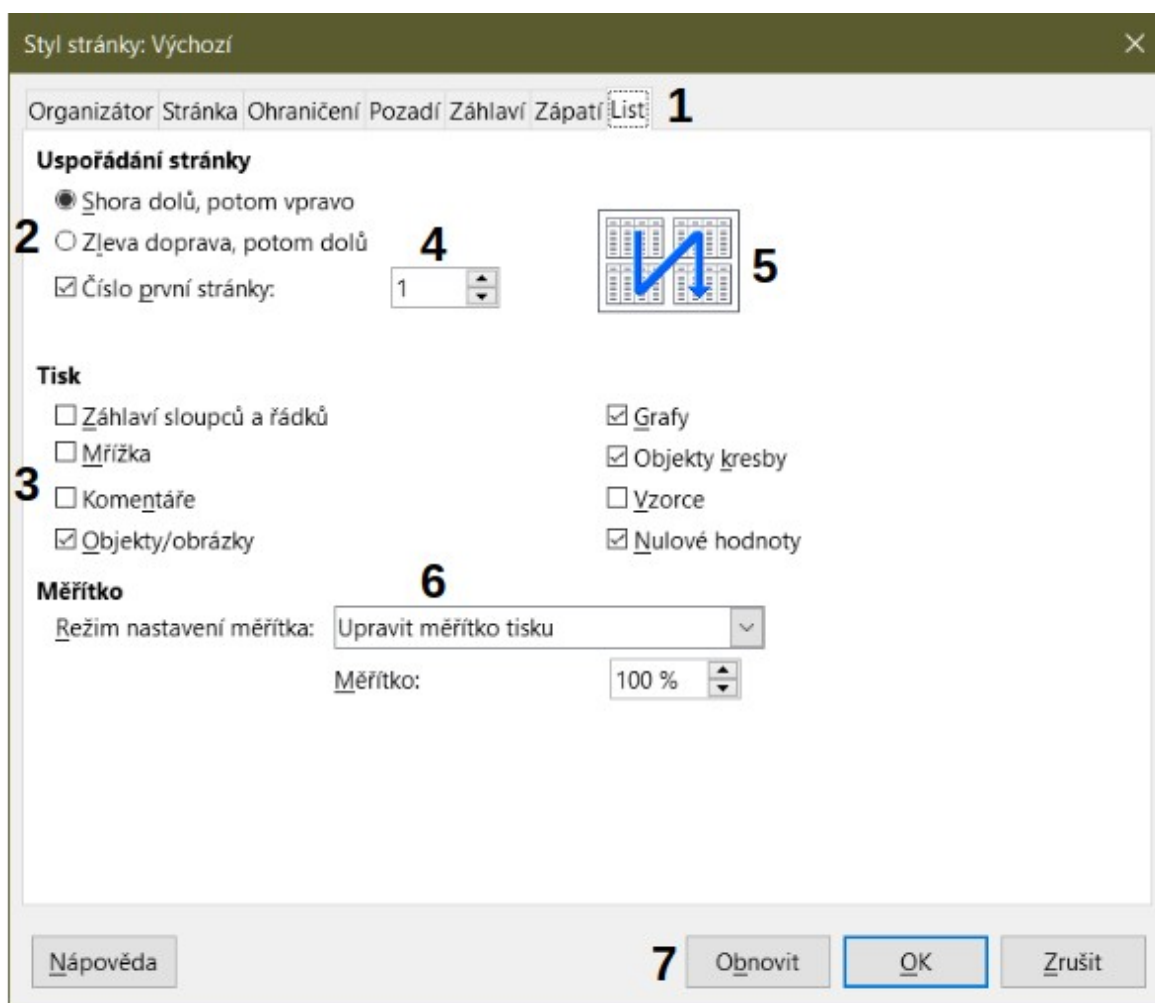
Některé klávesové zkratky a položky nabídek jsou v systému macOS jiné než v systémech Windows a Linux. V následující tabulce jsou uvedeny nejdůležitější rozdíly, které se týkají informací v této knize. Podrobnější seznam se nachází v nápovědě k aplikaci.

<i>Windows nebo Linux</i>	<i>Ekvivalent pro macOS</i>	<i>Výsledek</i>
Nástroje > Možnosti výběr v nabídce	LibreOffice > Předvolby	Otevřou se možnosti nastavení
Klepnutí pravým tlačítkem	Control + klepnout a/nebo klepnutí pravým tlačítkem v závislosti na operačním systému počítače	Otevře se místní nabídka
<i>Ctrl (Control)</i>	⌘ (<i>Command</i>)	Používá se i s dalšími klávesami
<i>F5</i>	<i>Shift + ⌘ + F5</i>	Otevře se Navigátor
<i>F11</i>	⌘ + <i>T</i>	Otevře se postranní lišta Styly

Jak se jednotlivé prvky nazývají?

Pojmy používané v LibreOffice pro označování prvků uživatelského rozhraní jsou stejné jako ve většině jiných programů.

Dialogové okno je speciálním typem okna. Jeho účelem je o něčem informovat, vyžádat si vstup nebo obojí najednou. Okno obsahuje ovládací prvky, které je možné použít k provedení nějaké akce. Technické názvy běžných ovládacích prvků jsou uvedeny na obrázku 2. V této knize nebudeme ve většině případů technické pojmy používat, ale je užitečné tyto pojmy znát, protože nápověda a další zdroje informací s nimi často pracují.

Obrázek 2: Dialogové okno, ve kterém jsou použity běžné ovládací prvky

- 1) Karty stránky (angl. Tabbed page, tab), které slouží k přepínání karet.
- 2) Přepínače (angl. Radio buttons), zvolená může být vždy jen jedna položka.
- 3) Zaškrťovací pole (angl. Checkbox), může být zvoleno několik položek najednou.
- 4) Číselník (angl. Spin box). Klepnutím na šipky můžeme číslo zmenšit nebo zvětšit, nebo jej můžeme přímo zadat v textové části.
- 5) Náhled.
- 6) Z rozbalovacího seznamu zvolíme námi požadovanou položku.
- 7) Tlačítka (angl. Push buttons).

Ve většině případů můžeme během doby, kdy je otevřeno dialogové okno, pracovat pouze s tímto oknem, a se samotným dokumentem ne. V práci s dokumentem je možné pokračovat až poté, kdy dialogové okno zavřeme (obvykle klepnutím na **OK** nebo jiné tlačítko, které uloží změny a zavře okno).

Některá dialogová okna je možné ponechat otevřená i během práce a přepínat se mezi nimi a dokumentem. Příkladem takového okna je okno Najít a nahradit.

Často kladené otázky

Jak je licencováno LibreOffice?

LibreOffice je šířen pod licencí Mozilla Public License (MPL), schválenou organizací the Open Source Initiative (OSI). See <https://www.libreoffice.org/about-us/licenses/>

Je založen na kódu z Apache OpenOffice, který je k dispozici pod licencí Apache License 2.0, ale zahrnuje také software, který se liší od verze k verzi v rámci řady dalších open source licencí. Nový kód je dostupný pod licencí LGPL 3.0 and MPL 2.0.

Mohu LibreOffice dále distribuovat, rozdávat a šířit? Mohu LibreOffice prodávat? Mohu LibreOffice používat pro komerční účely a ve své firmě?

Ano.

Na kolik počítačů mohu LibreOffice nainstalovat?

Na libovolný počet.

Je LibreOffice dostupný v mém jazyce?

LibreOffice byl lokalizován do více než čtyřiceti jazyků, takže požadovaný jazyk je pravděpodobně podporován. Navíc je k dispozici více než 70 slovníků pro kontrolu pravopisu, dělení a tezaury pro jazyky a jejich dialekty, do nichž není lokalizované uživatelské rozhraní. Slovníky jsou k dispozici na LibreOffice Extension Center:

<https://extensions.libreoffice.org/extensions?getCategories=Dictionary>.

Jak je možné, že program LibreOffice je dostupný zdarma?

LibreOffice vyvíjejí a udržují dobrovolníci s podporou více firem.

Vyvíjím softwarovou aplikaci. Mohu použít zdrojový kód LibreOffice v mém programu?

V rámci parametrů stanovených v licencích můžete: <https://www.mozilla.org/MPL/2.0/>
<https://www.libreoffice.org/about-us/licenses/>.

Proč ke spuštění LibreOffice potřebuji Javu? Je napsán v Javě?

LibreOffice není psán v Javě; většinou je psán v jazyce C++. Java je jedním z jazyků, které lze použít k jeho rozšiřování. Běžové prostředí Java (JDK / JRE) je třeba jen kvůli některým funkcím. Jednou z nich je například databázový stroj HSQLDB.

Java je dostupná bezplatně. Další informace a odkazy ke stažení na příslušné vydání pro váš operační systém najdete na adrese: <https://java.com/en/download/manual.jsp>

Poznámka

Pokud chcete používat funkce LibreOffice, které vyžadují Javu, je důležité, aby se správná 32 bitová nebo 64 bitová edice shodovala s nainstalovanou verzí LibreOffice.

Jak mohu k LibreOffice přispět?

Při vývoji a uživatelské podpoře LibreOffice lze taktéž pomoci různými způsoby, přičemž programátorské zkušenosti nejsou nutné. Chcete-li začít, podívejte se na tuto webovou stránku: <https://cs.libreoffice.org/community/get-involved/>

Mohu PDF soubor této knihy dále distribuovat, případně jej i tisknout a prodávat?

Ano, pokud jsou splněny podmínky alespoň jedné z licencí, které jsou uvedeny na začátku této knihy. Nepotřebujete k tomu žádné speciální povolení. Jako přispěvatel k této knize vás však žádáme, abyste vzali v úvahu množství práce, které bylo na její psaní a překlad vynaloženo, a abyste se podělili o část svého zisku.

Přispějte LibreOffice: <https://cs.libreoffice.org/donate/>

Co je nového v LibreOffice Calc 6.4?

Poznámky k vydání LibreOffice 6.3 a 6.4 jsou zde:

<https://wiki.documentfoundation.org/ReleaseNotes/6.4>

Průvodce programem Calc

Kapitola 1

Úvod

Používání sešitů v LibreOffice

Co je Calc?

Program Calc tabulkový procesor balíku LibreOffice. Do sešitů můžeme vkládat data (obvykle číselná) a pak s nimi pracovat tak, abychom získali určité výsledky.

Je také možné zadat data a pak použít Calc pro úlohy typu „Co když...“: některé z údajů změníme a zkoumáme, jak se změní výsledky, aniž bychom museli vytvářet nový sešit nebo list.

Program Calc nabízí mimo jiné následující funkce:

- Funkce, které lze použít k vytváření vzorců umožňujících provádět s daty komplexní výpočty.
- Databázové funkce pro uspořádání, ukládání a filtrování dat.
- Dynamické grafy, včetně široké škály 2D a 3D grafů.
- Makra pro zaznamenávání a spouštění často opakovaných úkolů. Mezi podporované skriptovací jazyky na tvorbu maker patří LibreOffice Basic, Python, BeanShell a JavaScript.
- Schopnost otevírat, upravovat a ukládat sešity programu Microsoft Excel.
- Importovat a exportovat sešity v mnoha formátech včetně HTML, CSV, PDF a PostScriptu.

Poznámka

Pokud chceme v LibreOffice používat makra vytvořená v jazyce VBA v programu Microsoft Excel, musíme nejprve v editoru LibreOffice Basic IDE upravit jejich kód. Další informace nalezneme v kapitole 12 – Makra v této příručce nebo v kapitole 13 – Začínáme s makry, v příručce *Začínáme s LibreOffice*.

Sešity, listy a buňky

Calc pracuje s dokumenty, které se nazývají sešity. Sešity sestávají z několika jednotlivých listů, přičemž každý list obsahuje buňky uspořádané do řádků a sloupců. Určitá buňka se dá identifikovat podle čísla řádku a písmene sloupce.

V buňkách jsou uloženy jednotlivé prvky (text, čísla, vzorce atd.), které umožňují zobrazovat a zpracovávat data.

Každý sešit může mít až 10 000 listů a každý list může mít maximálně 1 048 576 řádků a 1 024 sloupců. Maximální počet znaků v jedné buňce je 32 767.

Hlavní okno programu Calc

Po spuštění programu Calc se otevře hlavní okno (obrázek 3). Různé části jsou popsány níže.

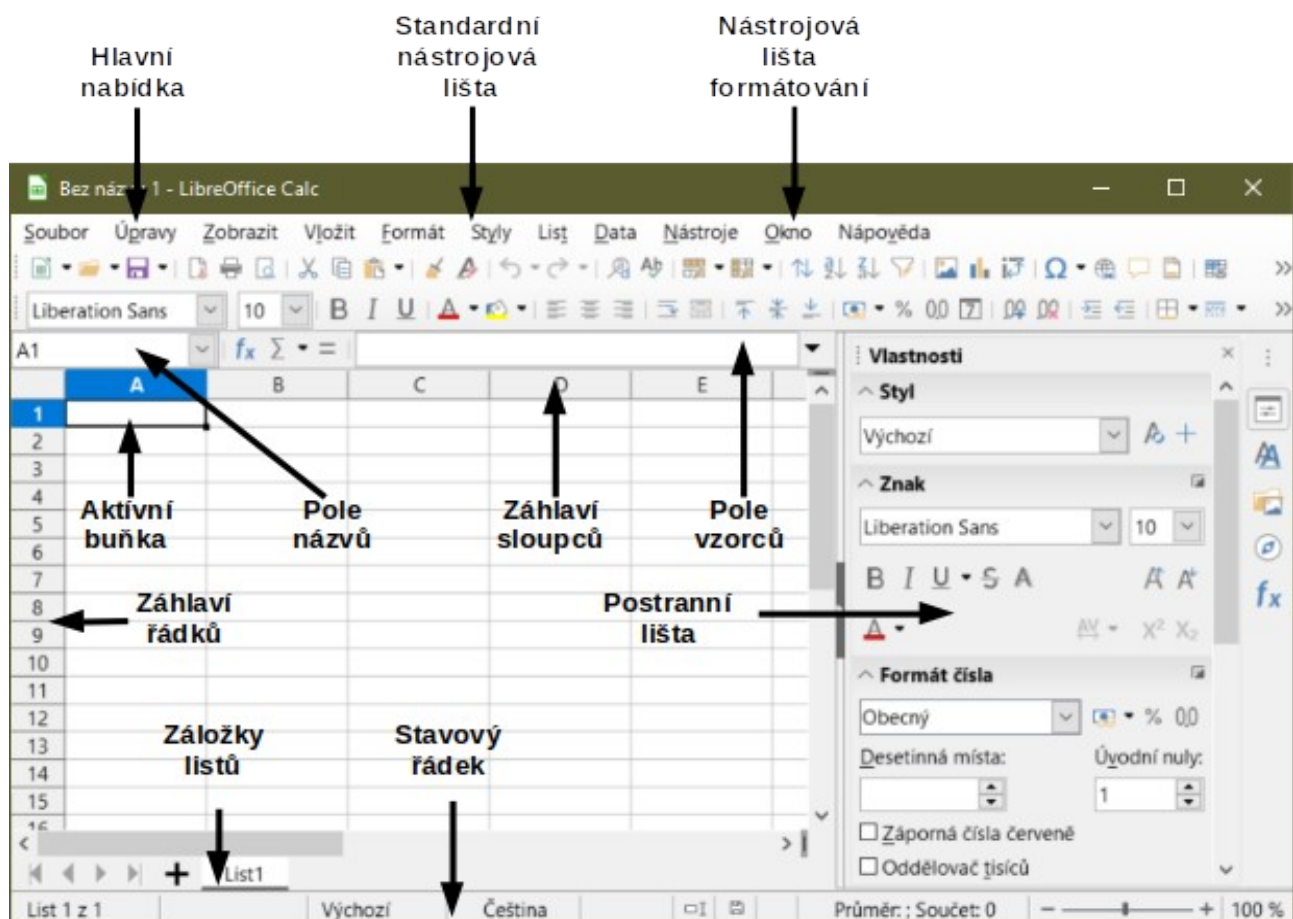

Poznámka

Pokud není některá část okna Calc na obrázku 3 zobrazena, můžeme ji zobrazit pomocí nabídky Zobrazit. Například **Zobrazit > Stavový řádek** v hlavní nabídce přepíná (zobrazuje nebo skrývá) stavový řádek. Není vždy nutné zobrazovat všechny zobrazené části; libovolnou z nich můžeme zobrazit nebo skrýt.

Záhlaví okna

V záhlaví nahoře je uveden název aktuálního sešitu. Když je sešit nově vytvořen, jeho název je Bez názvu X, kde X je číslo. Když sešit ukládáme poprvé, zobrazí se výzva k zadání názvu.

Obrázek 3: Hlavní okno programu programu Calc

Hlavní nabídka

Pod záhlavím okna je hlavní nabídka. Pokud vybereme jednu z nabídek, zobrazí se seznam možností. Hlavní nabídku lze také upravit, což je vysvětleno v kapitole 14 – Nastavení a přizpůsobení.

- **Soubor** – obsahuje příkazy, které se vztahují na celý dokument, například **Otevřít**, **Uložit**, **Průvodci**, **Exportovat do PDF**, **Tisk**, **Elektronické podpisy**, **Šablony**.
- **Úpravy** – obsahuje příkazy pro úpravu dokumentu, například **Zpět**, **Kopírovat**, **Najít a nahradit**, **Sledování změn**.
- **Zobrazit** – obsahuje příkazy pro úpravu vzhledu uživatelského rozhraní Calc, například **Nástrojové lišty**, **Zobrazit záhlaví**, **Celá obrazovka**, **Přiblížení**.
- **Vložit** – obsahuje příkazy pro vkládání prvků do tabulky, například **Obrázek**, **Textové pole**, **Záhlaví a zápatí**.
- **Formát** – obsahuje příkazy pro úpravu rozvržení sešitu, například **Buňky**, **Stránka**, **Styly automatického formátu**, **Zarovnání**.
- **Styly** – obsahuje možnosti pro použití a správu stylů, například **Nadpis 1**, **Poznámka pod čarou**, **Spravovat styly**.
- **List** – obsahuje příkazy pro vkládání a mazání prvků a úpravu celého listu, například **Smazat řádky**, **Vložit list**, **Přejmenovat list**, **Navigovat**.
- **Data** – obsahuje příkazy pro manipulaci s daty v tabulce, například **Definovat oblast**, **Řadit**, **Automatický filtr**, **Konsolidovat**.
- **Nástroje** – obsahuje funkce, které například pomáhají kontrolovat a přizpůsobovat sešit **Kontrola pravopisu**, **Sdílet sešit**, **Makra**, **Možnosti**.

- **Okno** – obsahuje dva příkazy; **Nové okno** a **Zavřít okno**. Zobrazuje také všechna otevřená okna v jiných programech LibreOffice.
- **Nápověda** – obsahuje odkazy na **Nápovědu LibreOffice** (součástí softwaru), **Uživatelské příručky** a další různé funkce; například **Restartovat v nouzovém režimu**, **Informace o licenci**, **Zkontrolovat aktualizace**.

Nástrojové lišty

Pokud spustíme program Calc ve výchozím nastavení, v horní části pracovní plochy budou ukotveny nástrojové lišty Standardní a Formátování (obrázek 3).

Nástrojové lišty programu Calc mohou být buď ukotveny (pevně na místě) nebo plovoucí, což umožňuje přesunout nástrojovou lištu na pohodlnější místo v pracovním prostoru. U ukotvených nástrojových lišt může být zrušeno ukotvení a mohou být přesunuty do jiného umístění a být ukotveny nebo se mohou stát plovoucími panely nástrojů. Stejně tak lze ukotvit plovoucí nástrojové lišty.

Jako alternativu k výchozímu uspořádání dvojité nástrojové lišty si můžeme vybrat režim jedné lišty. Obsahuje nejvíce používané příkazy. Pro aktivaci panelu zvolíme **Zobrazit > Rozvržení nástrojových lišt > Jediná nástrojová lišta** a pro vypnutí **Zobrazit > Rozvržení nástrojových lišt > Výchozí a Zobrazit > Nástrojové lišty > Formátování**.

Další informace o nástrojových lištách nalezneme v kapitole 1 – Představujeme LibreOffice v příručce *Začínáme s LibreOffice*.

Výchozí sada ikon (někdy označovaných jako tlačítka) na nástrojových lištách nabízí širokou škálu příkazů a funkcí. Na nástrojové lišty můžeme také odebrat nebo přidat ikony. Další informace nalezneme v kapitole 14 – Nastavení a přizpůsobení.

Umístěním kurzoru myši na ikonu, textové pole nebo příkaz nabídky se zobrazí malé pole nazývané tip, které zobrazuje název funkce položky. Chceme-li tip uzavřít, klepneme jednou na ikonu nebo stiskneme klávesu *Esc*.

Chceme-li zobrazit podrobnější vysvětlení ikony, textového pole nebo příkazu nabídky, jedním z následujících způsobů otevřeme rozšířené tipy:

- Chceme-li rozšířené tipy aktivovat pouze jednou: stiskneme *Shift + F1*.
- Chceme-li aktivovat rozšířené tipy z hlavní nabídky: přejdeme na **Nápověda > Co je to?** a umístíme ukazatel myši na ikonu.
- Chceme-li rozšířené tipy zapnout nebo vypnout: přejdeme na **Nástroje > Možnosti > LibreOffice > Obecné** v hlavní nabídce.

Lišta vzorců

Lišta vzorců je umístěna v horní části pracovního prostoru programu Calc. V této poloze je trvale ukotvena a nelze ji použít jako plovoucí nástrojovou lištu. Nicméně může být skryta nebo zobrazena pomocí **Zobrazit > Lišta vzorců** v hlavní nabídce.

Obrázek 4: Lišta vzorců

Zleva doprava na obrázku 4 se Lišta vzorců skládá z následujících položek:

- **Pole názvu** – zobrazuje aktuální odkaz na aktivní buňku, který sestává z kombinace písmen a číslic, například A1. Písmeno značí sloupec a číslo řádek vybrané buňky. Pokud jsme označili určitou oblast buněk, které se také říká rozsah, potom je název oblasti uveden v této kolonce. Pro přesun na danou buňku můžeme zadat odkaz v poli Název. Pokud zadáme název pojmenované oblasti a stiskneme klávesu *Enter*, pojmenovaná oblast se vybere a zobrazí.

- **Průvodce funkcí** f_x – otevře dialogové okno, kde můžeme vyhledávat dostupné funkce. To může být také velmi užitečné pro zobrazení toho, jak jsou funkce definovány.
- **Vybrat funkci** Σ – provede výpočet v buňkách nad vybranou buňkou a výsledek umístí do vybrané buňky. Pokud nad vybranou buňkou nejsou žádná čísla, pak se výpočet provede na buňkách vlevo. Výpočet, který má být proveden, se vybírá z rozbalovací nabídky obsahující možnosti pro součet, průměr, minimum, maximum a počet.
- **Vzorec** $=$ – vloží do vybrané buňky a do vstupního řádku znaménko se rovná (=), což umožňuje zadání vzorce.
- **Vstupní řádek** – zobrazuje obsah vybrané buňky (data, rovnice nebo funkce) a umožňuje jeho úpravu. Chceme-li změnit vstupní řádek na víceřádkovou vstupní oblast pro velmi dlouhé vzorce, klepneme na rozbalovací tlačítko vpravo. Chcete-li upravovat v oblasti vstupního řádku, klepneme do oblasti a zadáváme změny.

Přímo uvnitř buňky můžeme upravovat dvojitým kliknutím na buňku. Když do buňky zadáme nová data, ikony **Vyberte funkci** a **Vzorec** se změní na ikony **Zrušit** a **Přijmout** \times \checkmark .

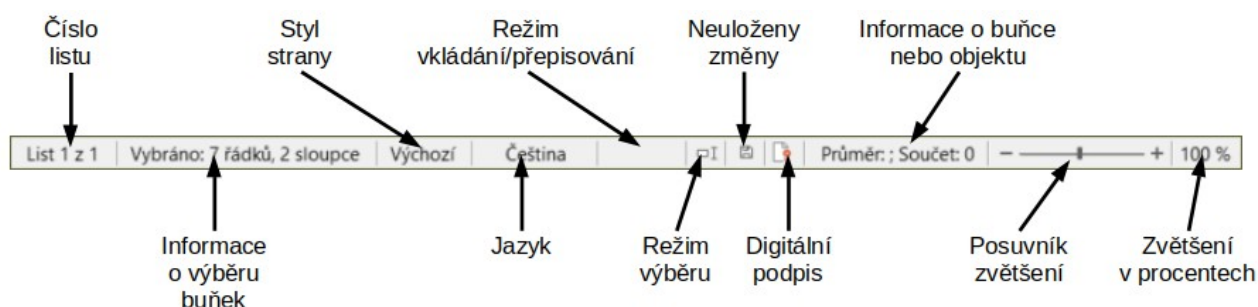

Poznámka

Pojem „funkce“ v sešitech zahrnuje mnohem víc než jen matematické funkce. Další informace nalezneme v kapitole 7 – Použití vzorců a funkcí.

Stavový řádek

Stavový řádek programu Calc ve spodní části pracovního prostoru (obrázek 5) poskytuje informace o sešitu a pohodlné způsoby, jak rychle změnit některé z jeho funkcí. Většina polí je podobná jako v jiných komponentách LibreOffice. Další informace viz kapitola 1 – Představujeme LibreOffice v příručce *Začínáme s LibreOffice*.

Obrázek 5: Stavový řádek programu Calc

Pole na stavovém řádku zleva doprava jsou následující.

Číslo listu

Zobrazuje pořadové číslo aktuálního listu a celkový počet listů v sešitu. Pořadové číslo se nemusí shodovat s názvem na kartě listu, pokud byly listy přesunuty. Poklepáním na tuto zónu otevřeme Navigátor.

Počet vybraných řádků a sloupců

Zobrazuje, kolik řádků a kolik sloupců je vybráno.

Styl stránky

Zobrazuje styl stránky aktuálního listu. Chceme-li upravit styl stránky, poklepáme na toto pole a otevře se dialogové okno Styl stránky.

Jazyk

Zobrazuje aktuální výchozí jazyk vybraný v **Nástroje > Možnosti > Jazyková nastavení > Jazyky**.

Režim vkládání/přepisování

Toto pole je prázdné, pokud je program v režimu vkládání. Stisknutím tlačítka Ins změníme režimy. V režimu přepsání se zobrazí Přepsat.

Režim výběru

Klepnutím pravým tlačítkem myši otevřeme místní nabídku a vybereme možnost **Standardní výběr**, **Rozšiřitelný výběr** nebo **Doplnitelný výběr**. Když jsou vybrány různé režimy výběru ikona se nezmění, ale popisek zobrazuje aktuální stav. Další informace viz kapitola 1 – Představujeme LibreOffice v příručce *Začínáme s LibreOffice*.

Neuložené změny

Tato ikona označuje, že sešit obsahuje neuložené změny. Pro uložení sešitu klepneme na tuto ikonu nebo použijeme **Soubor > Uložit**.

Elektronický podpis

Pokud je dokument digitálně podepsaný, zobrazí se v tomto poli ikona. Poklepáním na ikonu můžeme zobrazit certifikát. Další informace o digitálních podpisech nalezneme v kapitole 6 – Tisk, export, e-mail a podepisování.

Informace o buňce nebo objektu

Zobrazuje informace týkající se polohy kurzoru nebo vybraného prvku tabulky. Je-li vybrána skupina buněk, je ve výchozím nastavení zobrazen součet obsahu. Klepnutím pravým tlačítkem v tomto poli vybereme další funkce, jako je průměrná hodnota, maximální hodnota, minimální hodnota nebo počet (počet vybraných položek).

Posuvník měřítka zobrazení

Přetažením posuvníku přiblížení nebo klepnutím na znaménka + a - změníme zvětšení pohledu.

Procento zvětšení

Značí úroveň zvětšení dokumentu. Klepnutím pravým tlačítkem myši na procento otevřeme seznam hodnot zvětšení, ze kterých si vybereme. Poklepáním na procento otevřeme dialogové okno Přiblížení a režim zobrazení.

Postranní lišta

Postranní lišta programu Calc (obrázek 6) je směsí nástrojových lišt a dialogových oken. Při otevření (**Zobrazit > Boční panel** nebo *Ctrl + F5*) se objeví na pravé straně okna a skládá se z pěti karet: *Vlastnosti*, *Styly*, *Galerie*, *Navigátor* a *Funkce*. Každá karta má svou ikonu na panelu karet, nacházejícím se vpravo od postranní lišty, který umožňuje mezi kartami přepínat. Jednotlivé karty jsou popsány níže.

Vlastnosti

Tato karta obsahuje pět panelů. Tyto panely, s výjimkou panelu Styl, mají tlačítka Další možnosti, které otvírají dialogová okna s dalšími možnostmi. Tato dialogová okna uzamknou dokument pro úpravy, dokud nebudou uzavřena.

Styl: Možnosti pro použití, aktualizaci nebo vytvoření stylů buněk a stránek.

Znak: Možnosti formátování textu, například rodina fontů, velikost a barva. Některé ovládací prvky, jako je například horní index, se stanou aktivní pouze tehdy, když je ve Vstupním řádku Lišty vzorců nebo v buňce textový kurzor.

Formát čísla: Možnosti formátování čísel, včetně desetinných míst, měny, data nebo číselného textu.

Zarovnání: Možnosti pro uspořádání textu různými způsoby, včetně vodorovného a svislého zarovnání, obtékání, odsazení, sloučení, orientace textu a svislého skládání.

Vzhled buňky: Možnosti zahrnují barvu pozadí, formáty ohraničení včetně barvy a stylu čáry a mřížky.

Styly

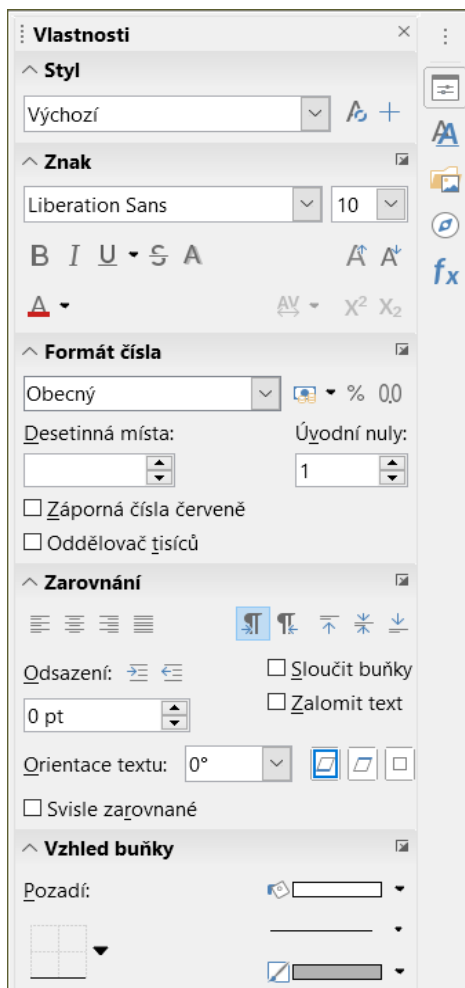
Tato karta je stejná jako dialog otevřený výběrem **Styly > Správa stylů** z hlavní nabídky nebo stisknutím **F11**.

Galerie

Tato karta je stejná jako dialog otevřený výběrem **Zobrazit > Galerie** z hlavní nabídky.

Navigátor

Tato karta je stejná jako dialog otevřený výběrem **Zobrazit > Navigátor** z hlavní nabídky nebo stisknutím **F5**. Viz „Používáme Navigátor“ na stránce 42.

Obrázek 6: Postranní lišta

Funkce

Tato karta obsahuje seznam funkcí uspořádaných do kategorií. Jde o jednodušší verzi Průvodce funkcí, která se otevře výběrem **Vložit > Funkce** z hlavní nabídky nebo stisknutím **Ctrl + F2**.

Na pravé straně záhlaví každé otevřené karty je tlačítko Zavřít (X), které uzavře kartu tak, aby zůstal otevřen pouze panel karet. Klepnutím na některou z ikon na liště kartu znovu otevřeme.

Chceme-li postranní panel skrýt, nebo jej zobrazit, pokud je již skryt, klepneme na tlačítko **Skrýt/Zobrazit** na levém okraji. Chcete-li upravit šířku karty, přetáhneme levý okraj postranního panelu.

Rozvržení sešitu

Jednotlivé buňky

Hlavní část obrazovky zobrazuje buňky ve formě mřížky, přičemž každá buňka je umístěna na průsečíku sloupce a řádku.

V horní části sloupců a na levém konci řádků je řada polí záhlaví obsahující písmena a čísla. Záhlaví sloupců používá znaky, které začínají písmenem A a zvyšují se doprava. Záhlaví řádků používá číselné znaky, které začínají na 1 a zvyšují se dolů.

Tato záhlaví sloupců a řádků tvoří odkazy na buňky, které se zobrazí v Poli názvu na Liště vzorců (obrázek 4). Pokud nejsou záhlaví v sešitu viditelná, zapneme je v hlavní nabídce v **Zobrazit > Zobrazit záhlaví**.

Karty listů

Soubor sešitu může obsahovat mnoho jednotlivých listů. Ve spodní části mřížky buněk v sešitu jsou záložky listů (obrázek 3). Každá karta představuje list v sešitu. Nový list vytvoříme klepnutím na znaménko plus nalevo od karet listu.

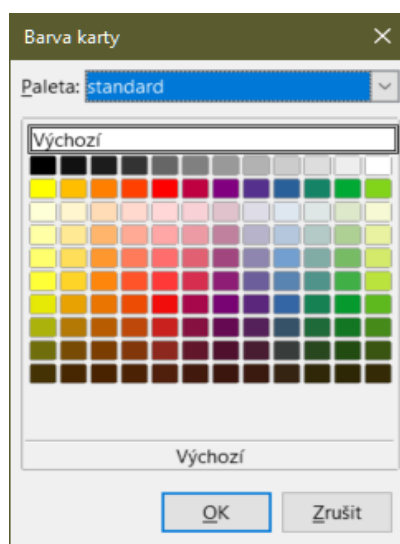
Klepnutím na záložku získáme přístup k jednotlivému listu. Když je list aktivní, je karta zvýrazněna. Několik listů vybereme přidržením tlačítka *Ctrl* při klepnutí na karty listů.

Chceme-li změnit výchozí název listu (List1, List2 atd.):

- 1) Klepneme pravým tlačítkem myši na kartu listu a vybereme možnost **Přejmenovat list** z místní nabídky. Otevře se dialogové okno umožňující zadat nový název listu.
- 2) Jsme-li hotovi, klepnutím na tlačítko **OK** dialogové okno zavřeme.

Změna barvy karty listu:

- 1) Klepneme pravým tlačítkem myši na kartu listu a vybereme možnost **Barva karty** z místní nabídky, čímž otevřeme dialogové okno Barva karty (obrázek 7).
- 2) Vybereme požadovanou barvu a klepnutím na **OK** dialogové okno zavřeme.

Obrázek 7: Dialogové okno Barva karty

Více informací o přidávání nových barev do palety se nachází v kapitole 14 – Přizpůsobení LibreOffice v části „Přidání vlastních barev“.

Vytváření, otevírání a ukládání sešitů

Vytváření a otevírání

Vytváření a otevírání sešitů je totožné s vytvářením a otevíráním dokumentů v ostatních modulech LibreOffice. Další informace o vytváření a otevírání sešitů nalezneme v kapitole 1 – Představujeme LibreOffice v příručce *Začínáme s LibreOffice*.

Používání šablon

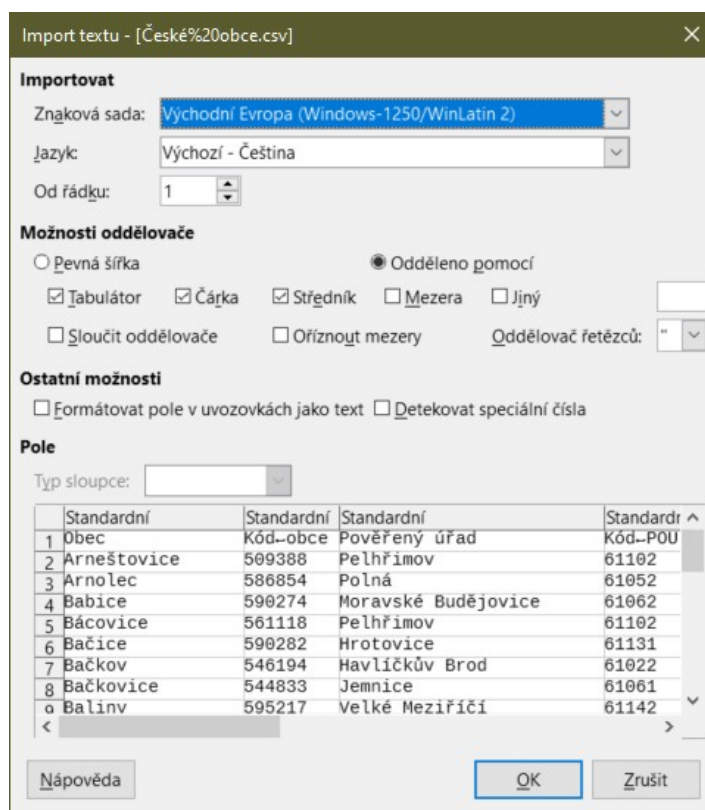
Dokumenty programu Calc lze také vytvářet ze šablon. Informace o tom, jak vytvářet a používat šablony, najdeme v kapitole 4 – Použití stylů a šablon.

Otevírání souboru CSV

Soubory oddělené čárkami (CSV) jsou tabulkové soubory v textovém formátu, kde je obsah buněk oddělen znakem, například čárkou nebo středníkem. Každý řádek představuje řádek v tabulce. Text je vložen v uvozovkách; čísla se vkládají bez uvozovek.

Chceme-li otevřít soubor CSV v Calcu:

- 1) V hlavní nabídce vybereme **Soubor > Otevřít** a vyhledáme soubor CSV, který chceme otevřít.
- 2) Vybereme soubor a klepneme na tlačítko **Otevřít**. Ve výchozím nastavení má soubor CSV příponu .csv. Některé soubory CSV však mohou mít příponu .txt.
- 3) Otevře se dialogové okno Import textu (obrázek 8). Zde můžeme vybrat možnosti pro import souboru CSV do sešitu programu Calc.
- 4) Klepnutím na tlačítko **OK** soubor otevřeme a importujeme.

Obrázek 8: Dialogové okno Import textu

Možnosti importu souborů CSV do sešitu Calc jsou následující:

Import

- *Znaková sada* – určuje znakovou sadu použitou v importovaném souboru.
- *Jazyk* – určuje, jak jsou importovány číselné řetězce. Pokud je Jazyk nastaven na hodnotu Výchozí, použije program Calc jazyk vybraný v **Nástroje > Možnosti > Jazyková nastavení > Jazyky > Výchozí jazyky pro dokument**. Pokud je vybrán jiný jazyk, tento jazyk určí, jak budou zpracována čísla.
- *Od řádku* – určuje, od kterého řádku import započne. Náhled řádků se zobrazuje v dolní části dialogového okna.

Možnosti oddělovače

- *Pevná šířka* – rozdělí data do sloupců podle nastaveného počtu znaků. Šířku nastavíme klepnutím na pravítko v okně náhledu.
- *Odděleno pomocí* – rozděljuje data do sloupců na základě zde definovaného oddělovače. Vybereme **Jiný** a můžeme specifikovat vlastní oddělovací znak. Tento vlastní oddělovač musí být také obsažen v datech.
- *Sloučit oddělovače* – spojí po sobě jdoucí oddělovače a odstraní prázdná datová pole.
- *Oříznout mezery* – odstraňuje počáteční a koncové mezery z polí.
- *Oddělovač řetězců* – vybere znak, který vymezuje textová data.

Ostatní možnosti

- *Formátovat pole v uvozovkách jako text* – je-li tato možnost povolena, pole nebo buňky, jejichž celý obsah je v uvozovkách, jsou importovány jako text.
- *Rozpoznat speciální čísla* – pokud je zaškrtnuta tato možnost, Calc bude automaticky rozpoznávat formát čísel, včetně speciálních formátů, jako jsou datum, čas a vědecká notace. Zvolený jazyk ovlivňuje, jak jsou detekována speciální čísla, protože v různých jazycích a regionech se pro ně používají různé zvyklosti.

Je-li tato volba vypnuta, bude Calc detekovat a převádět pouze desetinná čísla. Ostatní čísla, včetně vědeckého zápisu, budou importována jako text. Desetinné číslo může obsahovat číslice 0–9, oddělovače tisíců a desetinných míst. Oddělovače tisíců a desetinných míst se mohou lišit v závislosti na vybraném jazyku.

Pole – zobrazuje, jak budou data vypadat po rozdělení do sloupců.

Typ sloupce – vybereme sloupec v okně náhledu a typ dat, který se má u importovaného sloupce použít.

- *Standardní* – Calc sám určí typ dat.
- *Text* – importovaná data budou považována za text.
- *Datum* – importovaná data jsou považována za datum.
- *Anglicky (USA)* – budou vyhledána a importována čísla formátovaná v americké angličtině, bez ohledu na jazyk systému. Formát čísel nebude použit. Pokud není nalezeno číslo v anglickém formátu, použije se formát Standardní.
- *Skrýt* – data z vybraného sloupce nebudou importována.

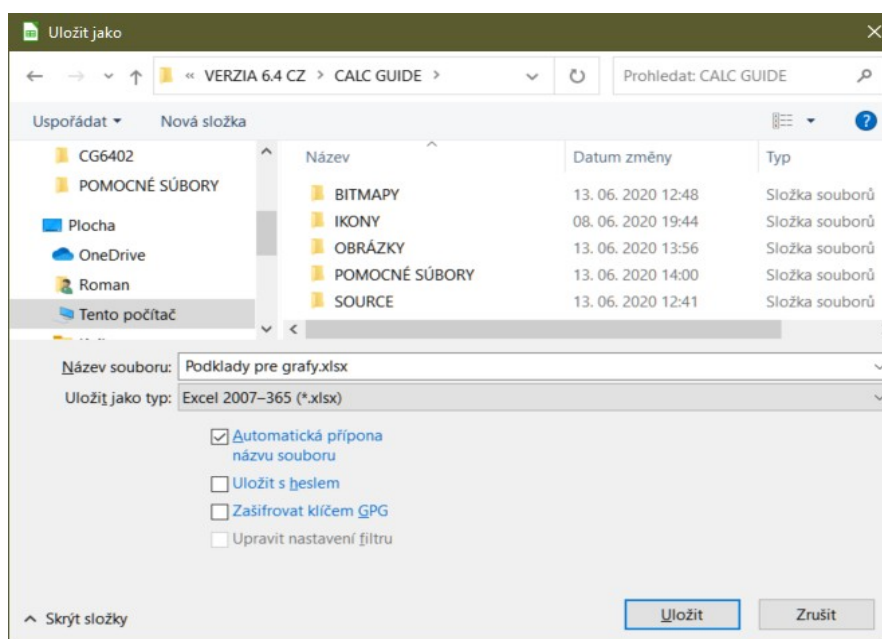
Ukládání sešitů

Informace o tom, jak ukládat soubory ručně nebo automaticky, nalezneme v kapitole 1 – Představujeme LibreOffice v příručce *Začínáme s LibreOffice*. V Calcu lze ukládat sešity také v různých formátech a také je exportovat do formátů souboru PDF, HTML a XHTML. Více informací se nachází v kapitole 6 – Tisk, export a posílání e-mailů.

Ukládání v jiných formátech

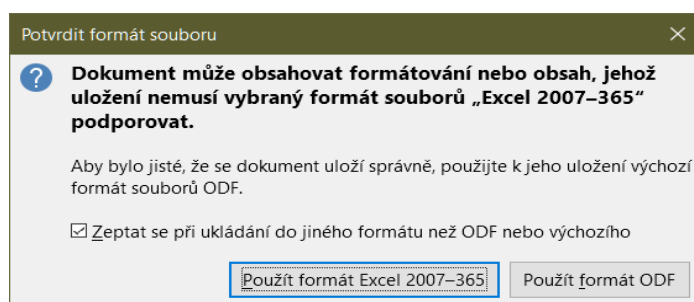
Pokud potřebujeme poslat soubory uživatelům, kteří nejsou schopni přijímat soubory sešitu ve formátu Open Document (ODF) (*.ods), jenž Calc používá jako výchozí, můžeme sešit uložit v jiném formátu.

- 1) V hlavní nabídce zvolíme **Soubor > Uložit jako**, čímž otevřeme dialogové okno *Uložit jako* (obrázek 9).
- 2) Pokud chceme, do pole *Název souboru* zadáme nový název souboru a vybereme složku, do které chcete soubor uložit.
- 3) V *Uložit jako typ* vybereme z rozbalovací nabídky typ formátu, který chceme použít. Pokud vybereme **Automatická přípona názvu souborů**, k názvu souboru se přidá správná přípona souboru pro zvolený formát sešitu.
- 4) Klikneme na **Uložit**.

Obrázek 9: Dialogové okno *Uložit jako*

Pokaždé, když je soubor uložen v jiném formátu než ve formátu ODF, otevře se dialogové okno *Potvrdit formát souboru* (obrázek 10). Klepnutím na tlačítko **Použít formát [xxx]** budeme v ukládání ve vybraném formátu sešitu pokračovat, klepnutím na tlačítko **Použít formát ODF** uložíme sešit ve formátu ODS programu Calc. Pokud zakážeme **Upozornit při ukládání v jiném formátu než ODF nebo výchozím** v hlavní nabídce **Nástroje > Možnosti > Načítání/ukládání > Obecné**, dialogové okno *Potvrdit formát souboru* se již nezobrazí. Můžeme také zrušit zaškrtnutí pole **Zeptat se při ukládání do jiného formátu než ODF** v dialogovém okně. Dialogové okno se již nezobrazí.

Obrázek 10: Dialogové okno *Potvrdit formát souboru*

Pokud vybereme formát Text CSV (*.csv), otevře se dialogové okno Exportovat textový soubor (obrázek 11). Zde můžeme vybrat znakovou sadu, oddělovač pole, oddělovač textu a tak dále, které mají být použity pro soubor CSV.

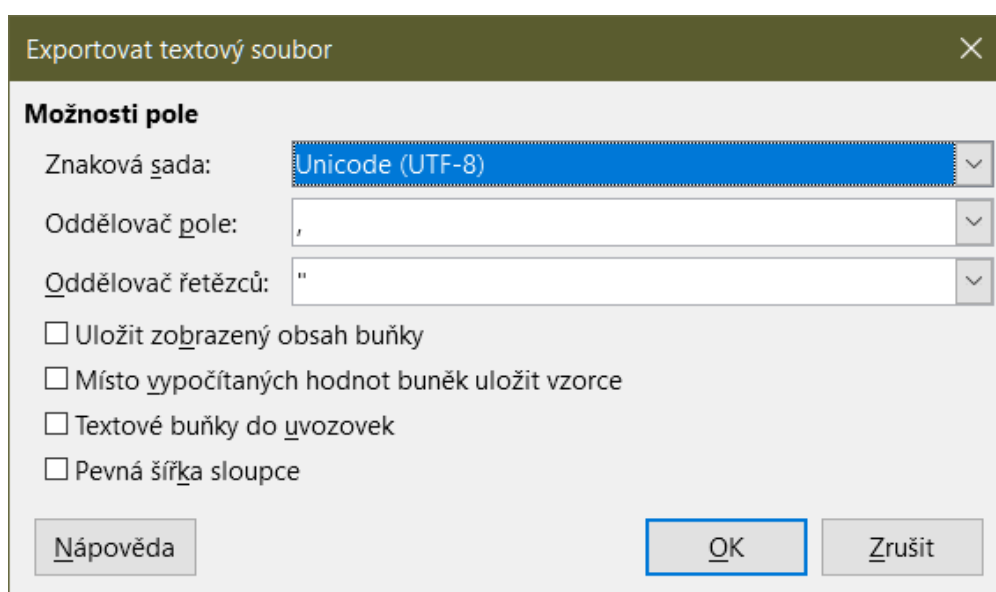
Poznámka

Jakmile tabulku uložíme v jiném formátu, všechny změny, které v tabulce provedeme, se nyní projeví pouze ve formátu, který používáme, protože jsme změnili název a typ souboru dokumentu. Pokud se chceme vrátit k práci s verzí dokumentu ve formátu *.ods, musíme soubor uložit ve formátu *.ods.

Tip

Chceme-li, aby Calc ukládal dokumenty ve výchozím nastavení v jiném formátu než výchozím ODF, přejdeme do **Nástroje > Možnosti > Načítání/ukládání > Obecné**. V části označené *Výchozí nastavení souborů a nastavení ODF* vybereme pro položku *Typ dokumentu* **Sešit** a pod ní v poli *Vždy ukládat jako* vybereme upřednostňovaný formát souborů, například Microsoft Excel.

Obrázek 11: Dialogové okno Exportovat textový soubor

Ochrana heslem

Chceme-li omezit, kdo může sešit otevírat a číst nebo kdo ho může otevírat a upravovat, je nutno použít ochranu heslem. Ochrana heslem je společná pro všechny moduly LibreOffice; pro více informací viz kapitola 1 – Představujeme LibreOffice v příručce *Začínáme s LibreOffice*.

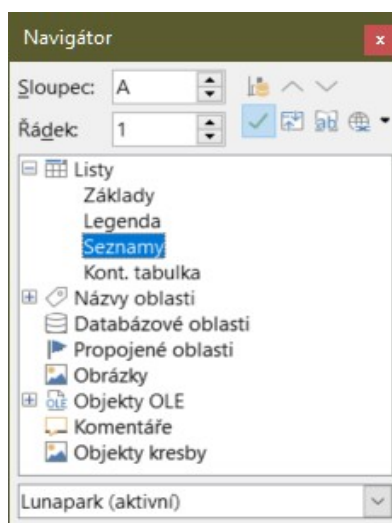
Pohyb v sešitech

Program Calc nabízí mnoho způsobů, jak se v sešitě pohybovat z buňky na buňku a z listu na list. Můžeme zvolit ten, který nám nejvíce vyhovuje.

Pohyb mezi buňkami

Když buňku vybereme nebo označíme, zvýrazní se její ohraničení. Když vybereme skupinu buněk, vybarví se jejich plocha. Barva ohraničení buňky a skupiny vybraných buněk závisí na používaném operačním systému a na nastavení LibreOffice.

- Pomocí myši – umístíme ukazatel myši nad buňku a klepneme levým tlačítkem myši. Chceme-li pomocí myši přesunout zaměření na jinou buňku, jednoduše přesuneme kurzor myši na buňku, kterou chceme zaměřit, a klepneme levým tlačítkem myši.
- Pomocí odkazu na buňku – zvýrazníme nebo smažeme existující odkaz na buňku v poli názvu na panelu vzorců (obrázek 4 na straně 22). Zadáme nový odkaz na buňku, na kterou se chceme přesunout, a stiskneme klávesu *Enter*. V odkazech na buňku nerozlišujeme velikost písmen. Zadáním a3 nebo A3 tedy přesuneme fokus do buňky A3.
- Pomocí Navigátoru – pro otevření dialogového okna Navigátor přejdeme na **Zobrazit > Navigátor** nebo stiskneme klávesu *F5* (obrázek 12). Do polí *Sloupec* a *Řádek* zadáme odkazy na buňky a zmáčkneme klávesu *Enter*.
- Pomocí klávesy *Enter* – stisknutí tlačítka *Enter* přesune zaměření buňky ve sloupci dolů na další řádek (výchozí). Směr tohoto pohybu zaostření můžeme změnit podle popisu v části „Přizpůsobení klávesy *Enter*“ na stránce 33.
- Stisknutí *Shift + Enter* přesune zaměření ve sloupci nahoru na předešlý řádek.
- Klávesou *Tab* – stisk *tabulátoru* aktivuje buňku v následujícím sloupci vpravo. Stisknutí *Shift + Tab* posune fokus o jednu buňku doleva.
- Pomocí kláves šipek – stisknutí kláves šipek na klávesnici přesune zaměření buněk ve směru stisknuté šipky.

Obrázek 12: Dialogové okno Navigátor

- Používání kláves *Home*, *End*, *Page Up* a *Page Down*
 - *Home* přesune zaměření buňky na začátek řádku. *Ctrl + Home* přesune zaměření buňky na první buňku v listu A1.
 - *End* přesune zaměření buňky do poslední buňky ve stejném řádku, který obsahuje data. *Ctrl + End* přesune zaměření buňky do poslední buňky v listu, která obsahuje data.
 - *Page Down* přesune zaměření buňky o jednu obrazovku dolů.
 - *Page Up* přesune zaměření buňky o jednu obrazovku nahoru.

Pohyb mezi listy

Každý list v sešitě je nezávislý na ostatních listech, ačkoli odkazy mohou propojovat jeden list s druhým. Existují tři způsoby, jak se pohybovat mezi různými listy v sešitě.

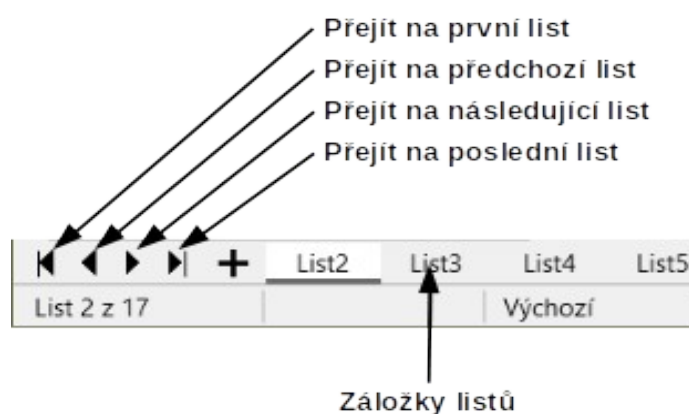
- Pomocí Navigátoru – je-li Navigátor otevřen (obrázek 12), poklepáním na některý z listů v seznamu jej vybereme.
- Pomocí klávesnice – stisknutím kombinace kláves *Ctrl + Page Down* se přesuneme o jeden list doprava, pomocí *Ctrl + Page Up* se přesuneme o jeden list doleva.
- Pomocí myši – klepnutím na některou z karet listu v dolní části sešitu tento list vybereme.

Pokud sešit obsahuje velké množství listů, některé z karet mohou být skryty. Pomocí čtyř tlačítek vlevo od karty můžeme skryté karty zobrazit (obrázek 13).

Poznámka

Šipky na kartě listů, které se zobrazují vlevo na obrázku 13, jsou aktivní pouze pokud existuje více karet listů, než je možné zobrazit.

Obrázek 13. Navigace na kartách listů

Poznámka

Když do sešitu vložíme nový list, Calc automaticky k jeho pojmenování použije další číslo v pořadí. Umístění nového listu závisí na tom, který list je při jeho vkládání právě otevřen, a proto názvy listů nemusejí číselnému pořadí odpovídat. Listy v sešitě se doporučuje přejmenovat tak, aby byly snadněji rozpoznatelné.

Pohyb pomocí klávesnice

Sešit můžeme procházet pomocí klávesnice současným stisknutím klávesy nebo kombinace kláves. Například *Ctrl + Home* přesune zaměření do buňky A1. Tabulka 1 uvádí klávesy a kombinace kláves, které můžeme k pohybu v sešitu Calc použít.

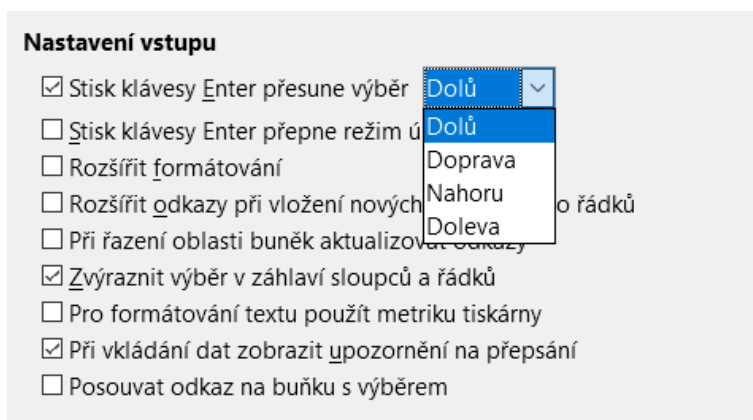
Tabulka 1. Pohyb mezi buňkami pomocí klávesnice

Klávesová zkratka	Pohyb mezi buňkami
→/←	Přesune zaměření buňky o jednu buňku doprava/doleva.
↑/↓	Přesune zaměření buňky o jednu buňku nahoru/dolů.

Klávesová zkratka	Pohyb mezi buňkami
<i>Ctrl</i> + → / <i>Ctrl</i> + ←	Pokud je vybrána prázdná buňka, vybere první buňku vpravo/vlevo, která obsahuje data. Pokud je vybrána buňka obsahující data, vybere poslední/první buňky vpravo/vlevo obsahující data. Pokud již neexistují žádné buňky obsahující data, vybere poslední/první buňku vpravo/vlevo v sešitě.
<i>Ctrl</i> + ↑ / <i>Ctrl</i> + ↓	Pokud je vybrána prázdná buňka, vybere první buňku nad/pod, která obsahuje data. Pokud je vybrána buňka obsahující data, vybere buňku v řádku 1/poslední buňku obsahující data ve stejném sloupci. Pokud v tomto sloupci níže nejsou žádné další buňky, které obsahují data, vybere buňku ve stejném sloupci v posledním řádku sešitu.
<i>Ctrl</i> + Home/ <i>Ctrl</i> + End	Odkudkoli v sešitu se přesune do buňky A1/poslední buňky v pravém dolním rohu pravoúhlé oblasti buněk obsahujících data na stejném listu.
<i>Alt</i> + Page Down / <i>Alt</i> + Page Up	Aktivuje buňku o jednu obrazovku doleva/doprava (pokud je to možné)
<i>Ctrl</i> + Page Down / <i>Ctrl</i> + Page Up	Pokud má sešit více než jeden list, přesune zaměření buňky na stejnou buňku na dalším listu vpravo/vlevo.
<i>Tab</i> / <i>Shift</i> + tabulátor	Přesune zaměření buňky na další buňku vpravo/vlevo.
<i>Enter</i> / <i>Shift</i> + <i>Enter</i>	Přesune zaměření o jednu buňku dolů či nahoru (není-li změněno uživatelem).

Přizpůsobení klávesy Enter

Směr, kterým klávesa *Enter* přesune zaměření buňky, můžeme upravit v nabídce **Nástroje > Možnosti > LibreOffice Calc > Obecné**. Použijte první dvě možnosti v části Nastavení vstupu (obrázek 14) a změníme nastavení klávesy *Enter*. Z rozbalovacího seznamu vybereme směr, kterým se zaměření buňky přesune. Nastavení jiného směru může být užitečné v závislosti na použitém souboru nebo typu vkládaných dat. Klávesu *Enter* lze také použít k přepínání do a z editačního režimu.

Obrázek 14: Přizpůsobení klávesy Enter

Výběr položek v sešitě

Výběr buňky

Jedna buňka

Klepeme levým tlačítkem na buňku. Výběr můžeme ověřit tak, že se podíváme do pole Název na liště vzorců (obrázek 4).

Souvislá oblast buněk

Oblast buněk lze vybrat pomocí klávesnice nebo myši.

Chceme-li vybrat oblast buněk tažením kurzoru myši:

- 1) Klepneme na buňku.
- 2) Stiskneme a podržíme levé tlačítko myši.
- 3) Přesuneme ukazatel myši po obrazovce.
- 4) Jakmile je zvýrazněna požadovaná oblast buněk, uvolníme levé tlačítko myši.

Chceme-li vybrat oblast buněk bez tažení myši:

- 1) Klepneme do buňky, která má být jedním z rohů oblasti buněk.
- 2) Přesuneme ukazatel myši do protějšího rohu oblasti buněk.
- 3) Podržíme klávesu *Shift* a klepneme.

Výběr oblasti buněk pomocí režimu Rozšiřitelný výběr:

- 1) Klepneme do buňky, která má být jedním z rohů oblasti buněk.
- 2) Klepneme pravým tlačítkem myši do pole Mód výběru na stavovém řádku (obrázek 5 na straně 23) a vybereme **Rozšiřitelný výběr**.
- 3) Klepneme na buňku v opačném rohu oblasti buněk.

Tip

Ujistíme se, že jsme změnili volbu zpět na *Standardní výběr*, neboť jinak můžeme nadále výběr buněk neúmyslně rozšiřovat.

Chceme-li vybrat oblast buněk bez použití myši:

- 1) Vybereme buňku, která bude jedním z rohů oblasti buněk.
- 2) Podržíme klávesu *Shift* a pomocí kurzorových šipek vybereme zbytek oblasti.

Výběr rozsahu buněk pomocí Pole názvu:

- 1) Klepneme do Pole názvu na Panelu vzorců (obrázek 4 na straně 22).
- 2) Zadáme odkaz pro levou horní buňku, následovanou dvojtečkou (:), a poté odkaz na dolní pravou buňku a stiskneme klávesu Enter. Chceme-li například vybrat oblast, která se bude rozkládat od buňky A3 až po C6, zadáme A3:C6.

Nesouvislá oblast buněk

Výběr oblasti nesousedících buněk pomocí myši:

- 1) Vybereme buňku nebo oblast buněk pomocí jedné z výše uvedených metod.
- 2) Přesuneme ukazatel myši na začátek následující oblasti nebo jediné buňky.
- 3) Podržíme klávesu *Ctrl* a klepnutím nebo přetažením vybereme jinou oblast buněk, kterou chceme přidat k první oblasti.

- 4) Opakujeme podle potřeby.

Výběr rozsahu buněk pomocí režimu **Doplnitelný výběr**:

- 1) Klepneme do buňky, která má být jedním z rohů oblasti buněk.
- 2) Klepneme pravým tlačítkem myši do pole **Mód výběru** na stavovém řádku (obrázek 5 na straně 23) a vybereme **Rozšiřitelný výběr** před klepnutím v opačném rohu oblasti buněk.

Výběr sloupců a řádků

Jediný sloupec nebo řádek

Chceme-li vybrat jeden sloupec, klepneme na záhlaví sloupce (obrázek 3 na stránce 21). Chceme-li vybrat jediný řádek, klepneme na záhlaví řádku.

Více sloupců nebo řádků

Chceme-li vybrat více sloupců nebo řádků, které jsou souvisle vedle sebe:

- 1) Klepneme na první sloupec nebo řádek ve skupině.
- 2) Podržíme klávesu *Shift*.
- 3) Klepneme na poslední sloupec nebo řádek ve skupině.

Chceme-li vybrat více sloupců nebo řádků, které nejsou souvisle vedle sebe:

- 1) Klepneme na první sloupec nebo řádek ve skupině.
- 2) Podržíme klávesu *Ctrl*.
- 3) Klepneme na všechny další sloupce nebo řádky, zatímco držíme klávesu *Ctrl*.

Celý list

Chceme-li vybrat celý list, klepneme na obdélníček mezi záhlavím sloupců a řádků (obrázek 15), použijeme kombinaci kláves *Ctrl* + *A* anebo zvolíme v hlavní nabídce **Úpravy** a vybereme položku **Vybrat vše**.

Vybrat vše

Obrázek 15. Pole Vybrat vše

Výběr listů

V Calc si můžeme vybrat buď jeden, nebo více listů. Výběr více listů může být výhodný, pokud chceme provést změny v mnoha listech najednou.

Jeden list

Klepneme na kartu listu, který chceme vybrat. Karta vybraného listu zbledne (ve výchozím nastavení Calc) nebo se jinak zvýrazní.

Několik sousedících listů

Chceme-li vybrat několik sousedících listů:

- 1) Klepneme na kartu prvního požadovaného listu.
- 2) Podržíme klávesu *Shift* a klepneme na záložku posledního požadovaného listu výběru.
- 3) Všechny karty mezi těmito dvěma výběry zbledají (ve výchozím nastavení programu Calc). Veškeré akce, které nyní provedeme, ovlivní všechny zvýrazněné listy.

Několik nesousedících listů

Chceme-li vybrat několik nesousedících listů:

- 1) Klepneme na kartu prvního požadovaného listu.
- 2) Podržíme klávesu *Ctrl* a klepneme na karty listů, které chceme přidat do výběru.
- 3) Vybrané karty zbledají (ve výchozím nastavení programu Calc). Veškeré akce, které nyní provedeme, ovlivní všechny zvýrazněné listy.

Všechny listy

Klepneme pravým tlačítkem myši na kartu libovolného listu a zvolíme z místní nabídky **Vybrat všechny listy**.

Práce se sloupci a řádky

Vkládání sloupců a řádků

Při vkládání nových sloupců nebo řádků buňky převezmou formátování odpovídajících buněk, u sloupců zprava nebo u řádků zedola.

Jediný sloupec nebo řádek

Pomocí nabídky List:

- 1) Vybereme buňku, sloupec nebo řádek podle toho, kam chceme nový sloupec nebo řádek vložit.
- 2) V hlavní nabídce zvolíme **List**. Pro sloupce vybereme **List > Vložit sloupce** a poté vybereme **Sloupce před** nebo **Sloupce za**. Pro řádky vybereme **List > Vložit řádky** a poté vybereme **Řádky nad** nebo **Řádky pod**.

Pomocí místní nabídky:

- 1) Vybereme sloupec nebo řádek podle toho, kam chceme nový sloupec nebo řádek vložit.
- 2) Klepneme pravým tlačítkem myši na záhlaví sloupce nebo řádku.
- 3) Z místní nabídky zvolíme **Vložit sloupce před/za** nebo **Vložit řádky nad/pod**.

Více sloupců nebo řádků

Je vhodnější vložit více sloupců nebo řádků najednou než vkládat jeden po druhém.

- 1) Vybereme požadovaný počet sloupců nebo řádků tím, že podržíme levé tlačítko myši na prvním z nich a táhneme přes jejich záhlaví.
- 2) Dále postupujeme stejně jako u vkládání jednoho sloupce nebo řádku popisovaného výše. Bude vložen počet zvýrazněných sloupců nebo řádků.

Mazání sloupců a řádků

Jediný sloupec nebo řádek

Chceme-li odstranit jeden sloupec nebo řádek, provedeme jednu z následujících akcí:

- Vybereme buňku ve sloupci nebo řádku, kterou chceme odstranit, klepneme pravým tlačítkem a vybereme **Smazat** v místní nabídce. Otevře se dialogové okno Odstranit buňky (obrázek 16). Vybereme **Smazat celé sloupce** nebo **Smazat celé řádky** a zmáčkneme tlačítko **OK**.
- Vybereme buňku ve sloupci nebo řádku, kterou chceme odstranit, a vybereme **List > Smazat sloupce** nebo **List > Smazat řádky**.

- Klepneme pravým tlačítkem myši na záhlaví sloupce nebo řádku, který chceme odstranit a vybereme **Smazat sloupce** nebo **Smazat řádky** z místní nabídky.

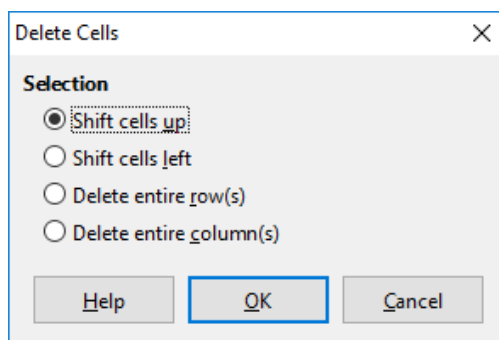
Více sloupců nebo řádků

Chceme-li odstranit více sloupců nebo řádků, provedeme jednu z následujících akcí:

- Vybereme oblast buněk přes sloupce nebo řádky, které chceme odstranit, klepneme pravým tlačítkem a vybereme **Smazat** v místní nabídce, čímž otevřeme dialogové okno Odstranit buňky. Vybereme **Smazat celé sloupce** nebo **Smazat celé řádky** a zmáčkneme tlačítko **OK**.
- Vybereme oblast buněk přes sloupce nebo řádky, které chceme odstranit, a vybereme **List > Smazat sloupce** nebo **List > Smazat řádky**.
- Vybereme požadovaný počet sloupců nebo řádků tím, že podržíme levé tlačítko myši na prvním z nich a táhneme přes jejich záhlaví. Klepneme pravým tlačítkem myši na záhlaví jednoho z vybraných sloupců nebo řádků a vybereme z místní nabídky **Smazat sloupce** nebo **Smazat řádky**.

Mazání buněk

- 1) Vybereme buňku nebo buňky, které chceme odstranit.
- 2) Vybereme **List > Smazat buňky** nebo klepneme pravým tlačítkem na jednu z vybraných buněk a vybereme **Smazat** z místní nabídky.
- 3) V dialogu Smazat buňky vybereme požadovanou možnost a stiskneme tlačítko **OK**.

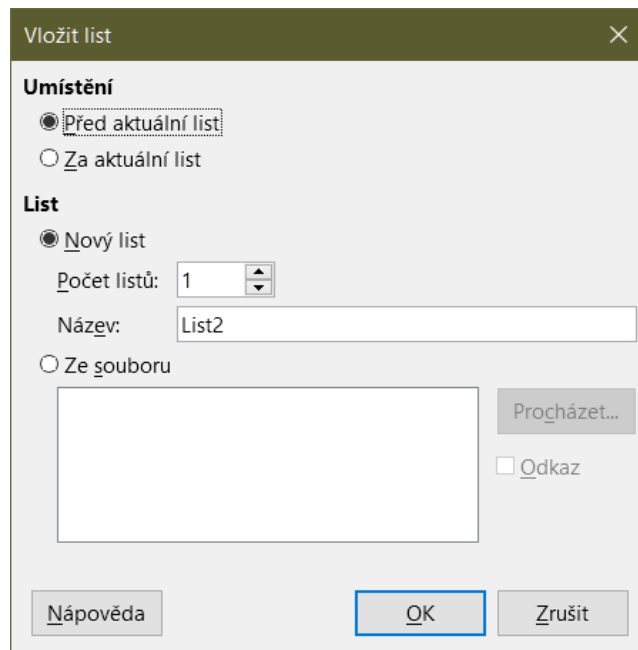
Obrázek 16: Dialogové okno Smazat buňky

Práce se sešity

Vkládání nového listu

Pro vložení nového listu za poslední list v tabulce bez otevření dialogu Vložit list klepneme na ikonu **Přidat list** vedle karet listů. Následujícím způsobem se otevírá dialogové okno Vložit list (obrázek 17), ve kterém můžeme určit umístění nového listu, vytvořit více listů, zadat název nového listu nebo vybrat list ze souboru.

- Vybereme list na místě, kam chceme vložit nový, a poté zvolíme v hlavní nabídce **List > Vložit list** nebo zmáčkneme **Alt + T + L**.
- Klepneme pravým tlačítkem myši na kartu, kam chceme vložit nový list, a vybereme v místní nabídce **Vložit list**.
- Klepneme v prázdném prostoru na konci karet listů.
- Klepneme pravým tlačítkem myši do prázdného místa na konci karet listů a vybereme v místní nabídce **Vložit list**.

Obrázek 17: Dialogové okno Vložit list

Přesouvání a kopírování listů

Listy můžeme v rámci téhož sešitu přesouvat nebo kopírovat přetahováním nebo pomocí dialogového okna Přesunout/kopírovat list (obrázek 18). Chceme-li list přesunout nebo zkopírovat do jiného sešitu, je třeba použít dialogové okno Přesunout/kopírovat list.

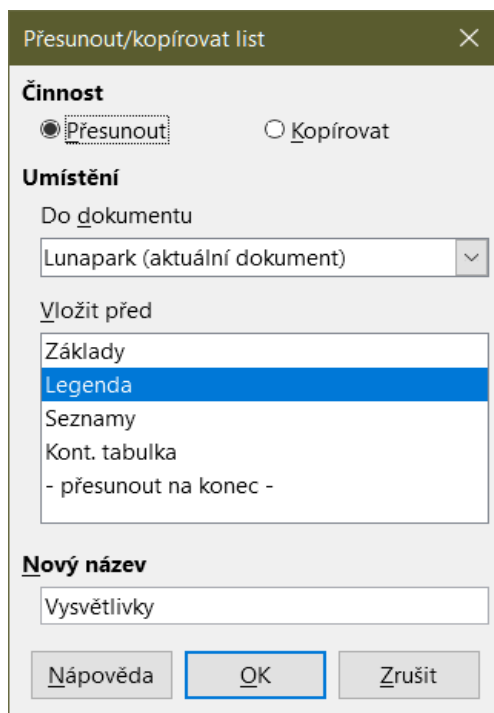
Přesouvání pomocí myši

Chceme-li list přesunout na jiné místo v témže sešitu, klepneme na jeho kartu, přetáhneme ji na nové místo a až poté uvolníme tlačítko myši.

Chceme-li list v témže sešitu zkopírovat, podržíme klávesu *Ctrl* (v systému Mac klávesu *Option*), potom klepneme na kartu listu a přetáhneme ji na nové místo a až poté uvolníme tlačítko myši. V závislosti na nastavení operačního systému se může ukazatel myši změnit na znaménko plus.

Používání dialogového okna Přesunout/kopírovat list

Pomocí dialogového okna Přesunout/kopírovat list můžeme určit, zda se má list přesunout nebo zkopírovat do stejného nebo jiného sešitu, kde má být v rámci sešitu umístěn a jaký má být jeho název.

Obrázek 18: Dialogové okno Přesunout/kopírovat list

- 1) V aktuálním dokumentu klepneme pravým tlačítkem myši na kartu listu, který chceme přesunout nebo kopírovat, vybereme z místní nabídky **Přesunout/kopírovat list** nebo zvolíme v hlavní nabídce **List > Přesunout nebo kopírovat list**.
- 2) Vybereme **Přesunout**, pokud chceme list přesunout, nebo **Kopírovat**, pokud ho chceme zkopírovat.
- 3) Z rozbalovacího seznamu *Do dokumentu* vybereme sešit, do kterého chceme list umístit. Může to být stejný sešit, jiný již otevřený, nebo můžeme vytvořit nový.
- 4) V poli *Vložit před* vybereme, kam chceme list umístit.
- 5) Pokud chceme při přesouvání nebo kopírování list přejmenovat, napíšeme název do textového pole *Nový název*. Jestliže nezadáme název, vytvoří Calc výchozí název (List 2, List 3 atd.).
- 6) Klepnutím na tlačítko **OK** přesun nebo kopírování potvrdíme a dialogové okno se zavře.

Upozornění

Pokud přesouváme nebo kopírujeme do jiného nebo nového sešitu, může nastat konflikt se vzorci odkazujícími na jiné listy z původního umístění.

Mazání listů

Chceme-li smazat jeden list, klepneme pravým tlačítkem myši na jeho kartu a zvolíme z místní nabídky **Smazat list** nebo vybereme z hlavní nabídky **List > Smazat list**. Smazání potvrdíme klepnutím na tlačítko **Ano**.

Pokud chceme smazat více listů, vybereme je (viz „Výběr listů“ na straně 35), pak na jednu z vybraných záložek klepneme pravým tlačítkem myši a z místní nabídky zvolíme **Smazat list**, nebo z hlavní nabídky zvolíme **List > Smazat list**. Smazání potvrdíme klepnutím na tlačítko **Ano**.

Přejmenování listů

Výchozí název přidaného listu je List X, kde X je číslo přidaného listu. Takové názvy jsou vhodné pro malý počet listů, ale při velkých počtech jsou nepřehledné a je lepší listy pojmenovat jinak.

Když chceme list přejmenovat, můžeme použít jeden z následujících způsobů:

- Zadáme název do textového pole *Název* při jeho vytváření, pomocí dialogového okna *Vložit list* (obrázek 17 na straně 38).
- Klepneme pravým tlačítkem myši na kartu listu, v místní nabídce zvolíme **Přejmenovat list** a nahradíme současný název novým.
- Poklepeme na kartu listu, čímž otevřeme dialogové okno *Přejmenovat list*.

Poznámka

Názvy listů musí začínat písmenem nebo číslem. Jiné znaky, včetně mezer, nejsou povoleny. Ostatní znaky mohou být písmena, číslice, mezera nebo podtržítka. Při pokusu o přejmenování na neplatný název se zobrazí chybová zpráva.

Zobrazení v programu Calc

Změna zobrazení dokumentu

Pro změnu měřítka zobrazení, tedy pro zobrazení většího či menšího počtu buněk v okně sešitu, je možné použít funkci přiblížení. Více informací o funkci přiblížení nalezneme v kapitole 1 – Představujeme LibreOffice v příručce *Začínáme s LibreOffice*.

Ukotvení řádků a sloupců

Ukotvení se používá k uzamčení řádků v horní části listu nebo k uzamčení sloupců v levé části listu. Když se potom pohybuje v listě, ukotvené sloupce a řádky zůstávají stále zobrazené.

Obrázek 19 zobrazuje ukotvené řádky a sloupce. Na obrázku vidíme silnější vodorovnou čáru mezi řádky 4 a 5 a svislou čáru mezi sloupci C a D, které vymezují ukotvené oblasti. Řádky 4 až 22 a sloupce G až P byly posunuty mimo stránku. Ukotvení řádků nebo sloupců:

- 1) Klepneme na záhlaví řádku pod řádky, které chceme ukotvit, nebo na záhlaví sloupce vpravo od sloupců, kde chceme ukotvit. Chceme-li ukotvit řádky i sloupce, vybereme buňku (nikoli řádek nebo sloupec), která je pod řádkem a napravo od sloupce, který chceme ukotvit.
- 2) V hlavní nabídce přejdeme do položky **Zobrazit** a vybereme **Ukotvit řádky a sloupce**. Zkratka: *Alt V + R*. Zobrazí se silnější čára, která indikuje polohu ukotvení.

	A	B	C	D	E	F	Q	R
1		Příjmení	Jméno	Adresa	Město	Krajina		
2		Weber	Jean	PO Box 640	Airlie Beach	Australie		
3		Schofield	Peter	Jankowskiego	Opole	Polsko		
23								

Obrázek 19. Ukotvené řádky a sloupce

Zrušení ukotvení

Chceme-li ukotvení řádků a sloupců zrušit, zvolíme v hlavní nabídce **Zobrazit** a vybereme položku **Ukotvit řádky a sloupce**. Silnější čáry indikující ukotvení zmizí.

Rozdělení obrazovky

Druhý způsob, jak změnit zobrazení listu, je rozdělení obrazovky (používá se i pojem „rozdělení okna“). Obrazovka se dá rozdělit vodorovně, svisle nebo oběma způsoby najednou. Můžeme tak současně zobrazit až čtyři části sešitu. Příklad je znázorněn na obrázku 20, přičemž rozdělení je označeno šedou čarou.

Tento způsob se může hodit například tehdy, když máme v jedné části velkého listu buňku s číslem používaným třemi vzorci v jiných buňkách. Použití techniky rozdělení obrazovky lze umístit buňku obsahující číslo v jedné části zobrazení a buňky s vzorců v jiných částech. Tato možnost nám umožňuje jednoduše sledovat, jaký vliv má změna čísla v buňce na výsledky vzorců.

	A	B	C
1		Beta=	3,2000
2		A=	0,1000
5			
6			
7	A1=	$Beta * a0 * (1 - A0)$	0,2880
8	A2=	$Beta * a0 * (1 - A1)$	0,6562
9	A3=	$Beta * a0 * (1 - A2)$	0,7219
10	A4=	$Beta * a0 * (1 - A3)$	0,6424
11	A5=	$Beta * a0 * (1 - A4)$	0,7351

Obrázek 20: Příklad rozdělení obrazovky

Vodorovné nebo svislé rozdělení obrazovky

Existují dva způsoby rozdělení obrazovky vodorovně nebo svisle:

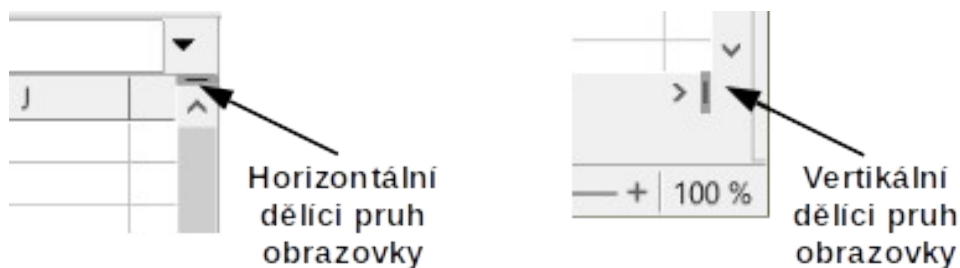
První způsob:

- 1) Klepneme na záhlaví řádku, nad který chceme vložit bod rozdělení, nebo na záhlaví sloupce, před který chceme vložit bod rozdělení.
- 2) V hlavní nabídce zvolíme **Zobrazit** a vybereme **Rozdělit okno**. Mezi řádky nebo sloupci se zobrazí tlustá čára, která indikuje polohu rozdělení. Příklad dělicí čáry je zobrazen pod řádkem 2 na obrázku 20.

Druhý způsob:

Chceme-li okno rozdělit vodorovně, uchopíme myší obdélníček s vodorovnou čárkou, který se nachází nad svislým posuvníkem (obrázek 21), a přetáhneme jej pod řádek, pod kterým chceme okno rozdělit.

Podobně pro svislé rozdělení uchopíme myší obdélníček se svislou čárkou, který se nachází na pravé straně za vodorovným posuvníkem (obrázek 21), a přetáhneme jej za sloupec, za kterým chceme okno rozdělit.

Obrázek 21. Rozdělení částí obrazovky

Vodorovné a svislé rozdělení obrazovky

První způsob:

Umístíme jak černou vodorovnou, tak i černou svislou čáru, jak je popsáno výše a jak je znázorněno na obrázku 21.

Druhý způsob:

- 1) Klepneme na buňku, která má být těsně pod vodorovným a zároveň těsně za svislým rozdělením.
- 2) V hlavní nabídce zvolíme **Zobrazit** a vybereme **Rozdělit okno**. Mezi řádky nebo sloupce se zobrazí tlustá čára, která indikuje polohu rozdělení.

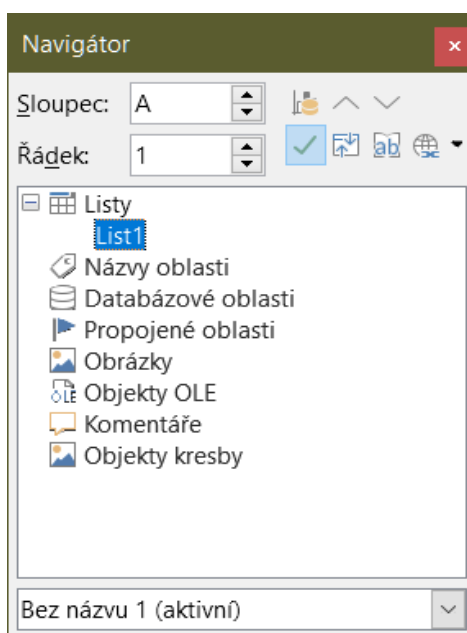
Odebrání rozdělení obrazovky

Rozdělení obrazovky odebereme jedním z následujících způsobů:

- Poklepeme na každou rozdělovací čáru.
- Klepneme a přetáhneme rozdělovací čáry zpět na jejich místa na koncích posuvníků.
- V hlavní nabídce zvolíme **Zobrazit** a vybereme **Rozdělit okno**.

Používáme Navigátor

Navigátor (obrázek 22) je k dispozici ve všech modulech LibreOffice. Poskytuje nástroje a metody pro rychlý pohyb v sešitu a hledání konkrétních položek.

Obrázek 22: Dialogové okno Navigátor v programu Calc

Navigátor kategorizuje a seskupuje objekty sešitu, na které můžeme klepnout a rychle se k tomuto objektu přesunout. Pokud se vedle kategorie objeví indikátor (znaménko plus nebo trojúhelník v závislosti na nastavení počítače), existuje v této kategorii alespoň jeden objekt. Klepnutím na indikátor otevřeme seznam položek. Pokud kategorie obsahuje seznam objektů, poklepáním na nějaký objekt přejdeme přímo na tento objekt.

Navigátor otevřeme jedním z následujících způsobů:

- Stiskneme klávesu **F5**.
- V hlavní nabídce zvolíme **Zobrazit > Navigátor**.

- Na postranním panelu klepneme na ikonu Navigátor.

Ve výchozím nastavení se Navigátor otevře v postranní liště.

Ovládací prvky a nástroje dostupné v Navigátoru jsou následující:

- **Sloupec** – pro přemístění kurzoru buňky do určeného sloupce ve stejném řádku napíšeme písmeno sloupce a stiskneme klávesu *Enter*.
- **Řádek** – pro přemístění kurzoru buňky na určený řádek ve stejném sloupci zadáme číslo řádku a stiskneme klávesu *Enter*.
- **Oblast dat** – určuje aktuální rozsah dat označený pozicí kurzoru buňky.
- **Začátek** – přesune kurzor do buňky na začátek aktuální oblasti dat, kterou můžeme zvýraznit pomocí ikony **Oblast dat**.
- **Konec** – přesune kurzor do buňky na začátek aktuální oblasti dat, kterou můžeme zvýraznit pomocí ikony **Oblast dat**.
- **Přepnout** – přepíná zobrazení obsahu. Zobrazí se pouze vybraná kategorie a její objekty. Opětovným klepnutím na ikonu obnovíme všechny prvky pro prohlížení.
- **Scénáře** – zobrazí všechny dostupné scénáře. Další informace o scénářích najdeme v kapitole 9, Analýza dat. Poklepáním na název použijeme tento scénář a výsledek se zobrazí v listu. Pokud Navigátor zobrazí scénáře, můžeme po klepnutí pravým tlačítkem myši na položku scénáře získat přístup k následujícím příkazům:
 - *Odstranit* – odstraní vybraný scénář.
 - *Vlastnosti* – otevře dialogové okno Upravit scénář, kde můžeme upravit vlastnosti scénáře.
- **Režim přetažení** – otevře podnabídku pro výběr akce, která se provede při přetažení objektu z Navigátoru do dokumentu. V závislosti na zvoleném režimu ikona označuje, zda je vytvořen hypertextový odkaz, odkaz nebo kopie.
 - *Vložit jako hypertextový odkaz* – hypertextové odkazy na celou položku.
 - *Vložit jako odkaz* – propojí zkopírovanou položku s původní položkou tak, aby se při změně původní položky tato změna projevila v aktuálním dokumentu.
 - *Vložit jako kopii* – vloží kopii vybrané položky.

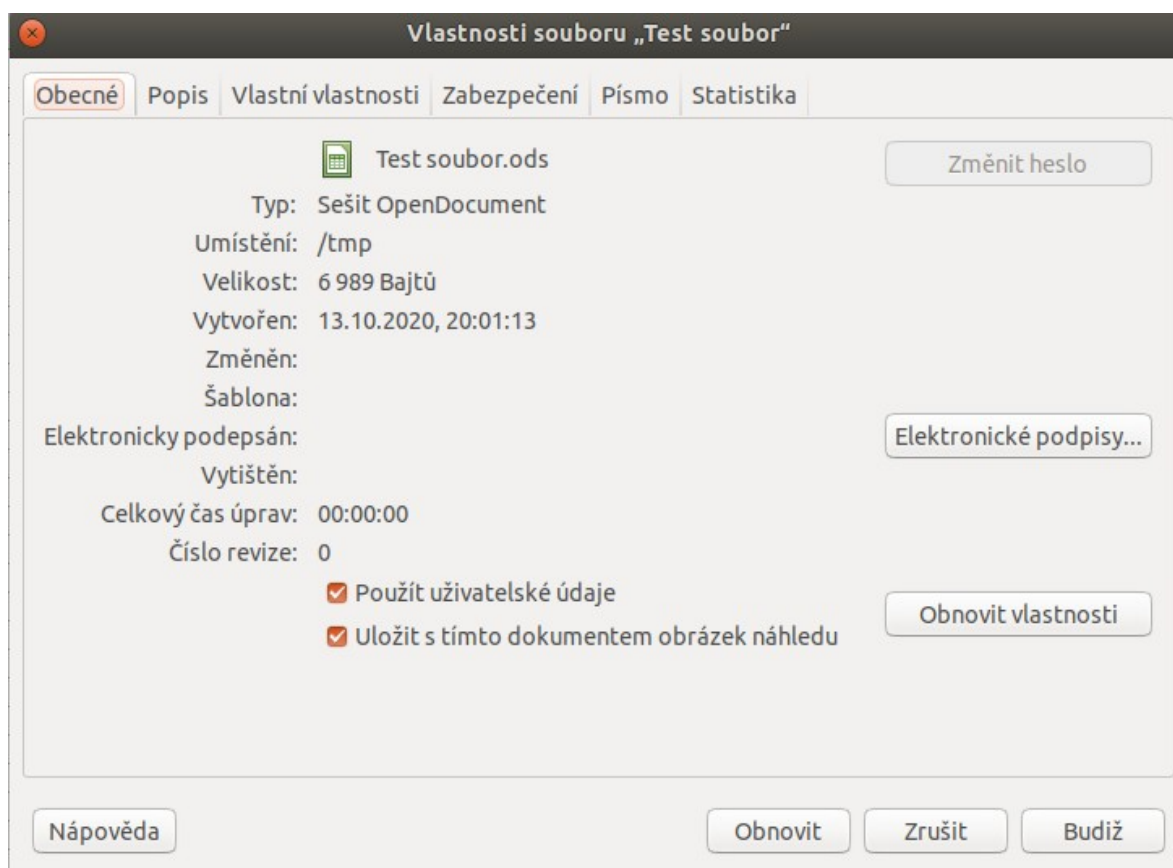

Tip

Oblasti, scénáře, obrázky a další objekty je mnohem snazší najít, pokud jsme jim při jejich vytváření namísto ponechání výchozích názvů Calc (například scénář 1, obrázek 1, obrázek 2, objekt 1 atd.) dali informativní jména. Tyto výchozí názvy nemusí odpovídat poloze objektu v dokumentu.

Používání vlastností dokumentu

Chceme-li otevřít dialogové okno Vlastnosti souboru, přejdeme na **Soubor > Vlastnosti** v hlavní nabídce. Dialogové okno Vlastnosti souboru poskytuje informace o sešitu a umožňuje nastavit některé z jeho vlastností. Dialogové okno je zobrazeno na obrázku 23 a jeho karty jsou popsány níže.

Obrázek 23: Dialogové okno Vlastnosti souboru, karta Obecné

Obecné

Obsahuje základní informace o aktuálním souboru.

- Textové pole v horní části dialogu zobrazuje název souboru.
- **Změnit heslo** – otevře dialogové okno pro změnu hesla. Je aktivní, pouze pokud bylo nastaveno heslo souboru.
- **Typ** – zobrazí typ souboru aktuálního dokumentu.
- **Umístění** – zobrazí cestu a název adresáře, kde je soubor uložen.
- **Velikost** – zobrazuje velikost aktuálního dokumentu v bytech.
- **Vytvořen** – zobrazí datum, čas a autora, kdy byl soubor poprvé uložen.
- **Změněn** – zobrazuje datum, čas a autora, kdy byl soubor naposledy uložen ve formátu souboru LibreOffice.
- **Šablona** – zobrazí šablonu, která byla použita k vytvoření souboru.
- **Elektronicky podepsán** – zobrazuje datum a čas, kdy byl soubor naposledy podepsán a jméno autora, který dokument podepsal.
- **Elektronické podpisy** – otevře dialogové okno Digitální podpisy, v němž můžeme spravovat digitální podpisy pro aktuální dokument.
- **Vytištěn** – zobrazuje datum, čas a uživatelské jméno, kdy byl soubor naposledy vytištěn.
- **Celkový čas úprav** – zobrazuje dobu, po kterou byl soubor otevřen od vytvoření souboru. Čas uložení se aktualizuje při uložení souboru.
- **Číslo revize** – zobrazuje, kolikrát byl soubor uložen.

- **Použít uživatelské údaje** – uloží celé jméno uživatele se souborem. Uživatelské jméno můžeme změnit v hlavní nabídce **Nástroje > Možnosti > LibreOffice > Uživatelské údaje**.
- **Uložit s tímto dokumentem obrázek náhledu** – uloží do dokumentu thumbnail.png. Tyto obrázky může za určitých podmínek použít správce souborů.
- **Obnovit vlastnosti** – nastaví čas úprav na nulu, datum vytvoření na aktuální datum a čas a číslo verze na 1. Také se smaže datum úpravy a vytištění.

Popis

Obsahuje volitelné editovatelné popisné informace o sešitu.

- **Název** – zadáme titulek sešitu.
- **Předmět** – zadáme předmět sešitu. Pomocí předmětu je možné seskupit dokumenty s podobným obsahem.
- **Klíčová slova** – vložíme slova, ze kterých chceme vytvořit index obsahu sešitu. Klíčová slova musí být oddělena čárkou. Klíčové slovo může obsahovat prázdné znaky nebo středníky.
- **Komentáře** – zadáme komentář, který pomůže identifikovat sešit.

Vlastní vlastnosti

Záložku použijeme pro přiřazení informačních polí do sešitu. V novém sešitu může být tato stránka prázdná. Pokud je nový sešit založen na šabloně, může tato stránka obsahovat pole. Název, typ a obsah každého řádku lze změnit. Informace v polích budou exportovány jako metadata do dalších souborových formátů.

Chceme-li přidat novou vlastní vlastnost, klepneme na **Přidat vlastnost**. Klepnutím na **Obnovit** smažeme všechny vlastní vlastnosti.

Vlastnosti CMIS

Používá se pro sešity uložené na vzdálených serverech. Pro více informací viz nápověda nebo příručka *Začínáme s LibreOffice*.

Zabezpečení

Umožňuje dvě možnosti zabezpečení chráněné heslem.

- **Otevřít jen pro čtení** – výběrem povolíme tento dokument otevírat pouze v režimu pro čtení. Tato možnost sdílení souborů chrání dokument před náhodnými změnami. Stále je možné upravit kopii dokumentu a tuto kopii uložit pod stejným názvem jako originál.
- **Zaznamenávat změny** – vybereme, pokud požadujeme zaznamenávat všechny změny. Stav sledování změn uzamkneme heslem klepnutím na **Zamknout** a zadáme heslo. Jde o období volby v hlavní nabídce **Úpravy > Sledování změn > Záznam**. Ostatní uživatelé budou moci dokument měnit, ale nebudou moci bez znalosti hesla vypnout zaznamenávání změn.
- **Zamknout** nebo **Odemknout** – uzamkne stav sledování změn heslem. Pokud je v aktuálním dokumentu zaznamenávání změn uzamčeno, tlačítko se jmenuje **Odemknout**. Uzamknutí zrušíme klepnutím na **Odemknout** a zadáním správného hesla.

Písmo

Po zaškrtnutí pole **Vložit písma do dokumentu** se všechna písma použitá v sešitu uloží spolu s dokumentem. To může být užitečné, pokud vytváříme ze sešitu PDF a chceme zajistit jednotný vzhled dokumentu při zobrazení na jiném počítači.

Vložit pouze písma použitá v dokumentech – tuto možnost zvolíme, pokud nechceme, aby se do sešitu vkládala všechna písma (například ze šablony dokumentu), ale jen písma v dokumentu použitá.

Vkládaná písma – vybereme, které typy písem chceme vložit: latinská, asijská, komplexní. Více informací se nachází v příručce *Začínáme s LibreOffice*.

Statistika

Zobrazí statistiku pro aktuální soubor: počet listů, buněk, stránek a skupin vzorců.

Průvodce programem Calc

*Kapitola 2
Zadávání, úpravy
a formátování dat*

Úvod

Do aplikace Calc můžeme zadávat data různými způsoby: pomocí klávesnice, přetažením a puštěním, funkcí Vyplnit a seznamy výběru. Calc také poskytuje možnost zadat data do více listů stejné tabulky najednou. Po zadání můžeme data formátovat a zobrazit různými způsoby.

Zadávání dat

Většina dat jde do Calc zadat pomocí klávesnice.

Čísla

Klepeme do buňky a zadáme číslo pomocí číselných kláves na hlavní klávesnici nebo na číselné klávesnici.

Záporná čísla

Když chceme zadat záporné číslo, buď napíšeme před číslo znaménko minus (-), nebo číslo uzavřeme do závorek (), například (1234). Výsledek obou metod zadávání je stejný; například -1234.

Úvodní nuly

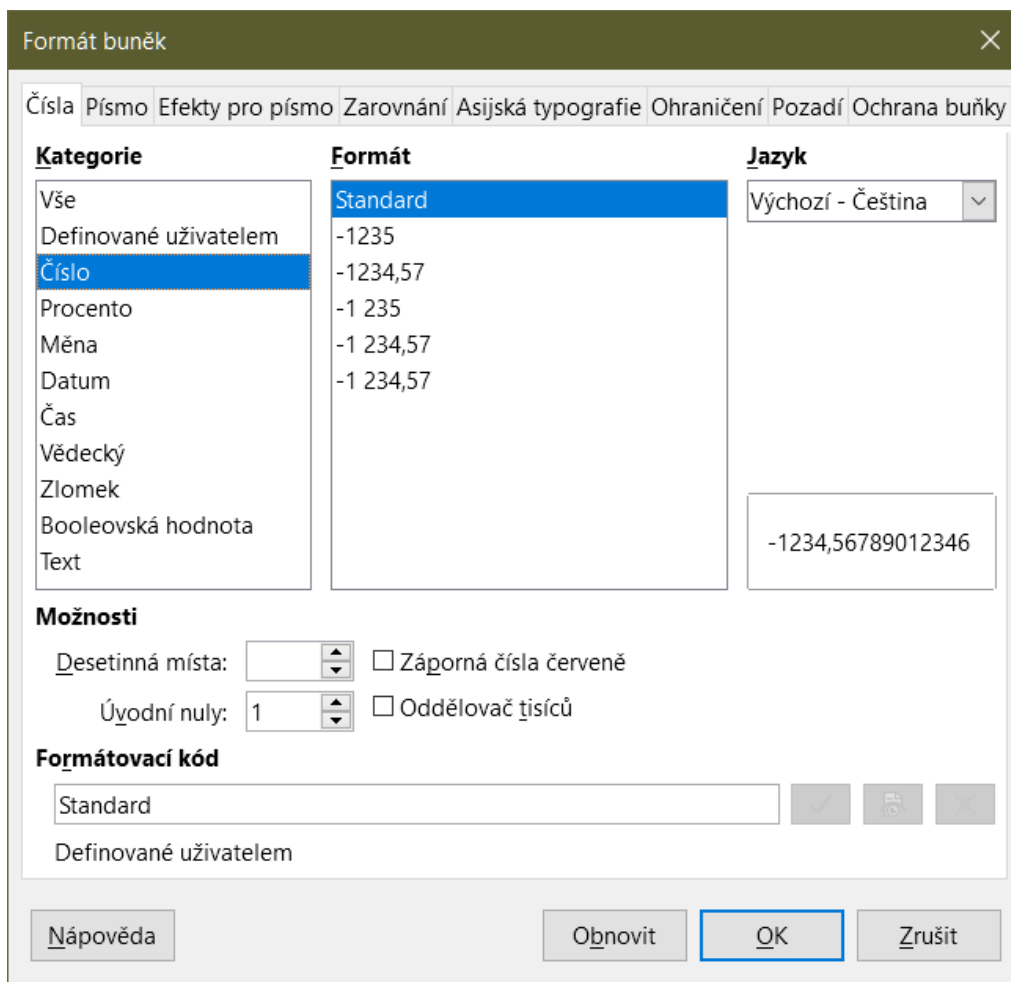
Pokud zadané číslo začíná nulou, například 01481, Calc automaticky smaže první nulu. Pokud chceme zachovat minimální počet znaků v buňce při zadávání čísel a zároveň zachovat formát daných čísel, například 1234 a 0012, použijeme tuto metodu k přidání nul na začátek:

- 1) Po vybrání buňky klepneme pravým tlačítkem na buňku a vybereme **Formátovat buňky** v místní nabídce, zvolíme **Formát > Buňky** v hlavní nabídce nebo použijeme k otevření dialogového okna Formátovat buňky klávesovou zkratku **Ctrl+1** (obrázek 24).
- 2) Zvolíme kartu **Čísla** a vybereme položku **Číslo** v seznamu *Kategorie*.
- 3) **V Možnosti > Úvodní nuly** zadáme minimální požadovaný počet znaků. Pokud požadujeme například minimálně čtyři znaky, zadáme 4. Každé číslo menší než čtyři znaky bude mít přidáné úvodní nuly, například z čísla 12 se stane 0012.
- 4) Klepneme na **OK**. Číslo si však interně zachová svůj běžný formát a tak ho bude program vyhodnocovat, pokud bude použito jako argument ve funkcích nebo vzorcích.

Tip

K formátování čísel pouze s desetinnými místy ale bez úvodní nuly postupujeme podle kroků 1 a 2 výše, dále v *Formátování kódu* pole typu a. (tečka nebo konec věty) následovaný ? (otazníky) značícími číslo potřebných desetinných míst. Například pro 3 desetinná místa zadáme .??? a klepneme na **OK**. Kterékoli číslo s desetinnými místy pak nebude mít žádnou úvodní nulu, například z 0.01856 se stane .019.

Obrázek 24: Dialogové okno formátování buněk – karta Číslo

Číslo a text

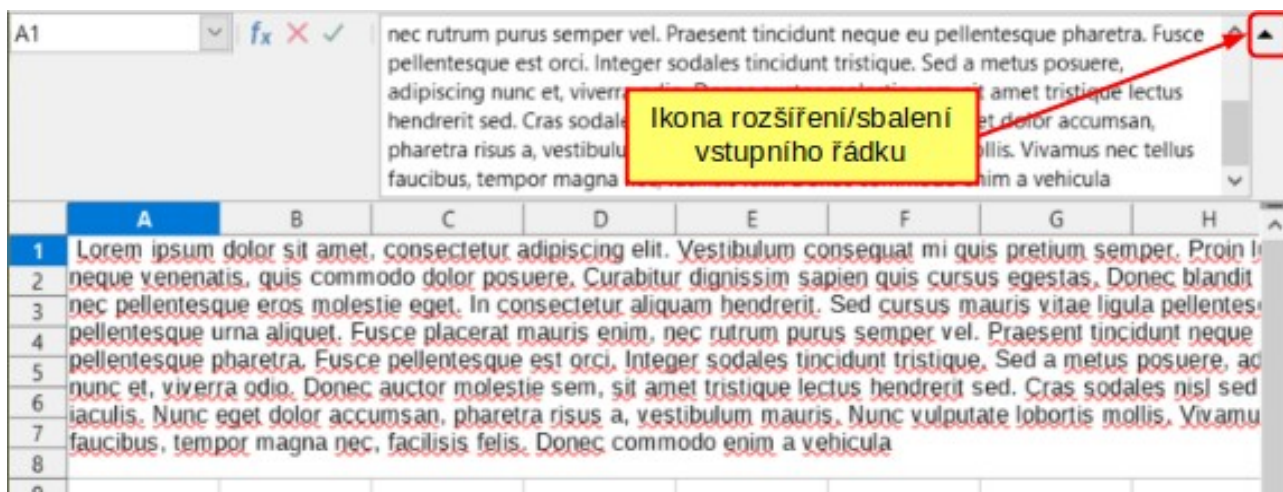
Číslo můžeme převést do textové podoby následujícím způsobem:

- 1) Vybereme buňku a otevřeme dialogové okno formát buněk (obrázek 24).
- 2) Ujistíme se, že je vybrána karta *Číslo*, poté vybereme **Text** ze seznamu *Kategorie*.
- 3) Klepneme na **OK**. Číslo je převedeno do textové podoby a je, podle výchozího nastavení, zarovnané doleva. Změnit formátování a zarovnání čísel můžeme stejně jako kterýkoliv jiný text.

Text

Klepneme na buňku a napíšeme text. Text je automaticky zarovnán vlevo. Buňky mohou obsahovat několik řádků textu. Pokud chceme vytvořit odstavce, stiskneme pro vytvoření nového odstavce *Ctrl + Enter*.

Zadááme-li několik řádků textu na řádku vzorců, můžeme prodloužit vstupní řádek. Klepnutím na ikonu **Rozšířit vstupní řádek** umístěnou na pravé straně řádku vzorců se vstupní řádek stane víceřádkovým, jak ukazuje obrázek 25. K návratu na jeden vstupní řádek klepneme znovu na ikonu **Rozšířit vstupní řádek**.

Obrázek 25: Rozšířený vstupní řádek na řádku vzorců

Datum a čas

Vybereme buňku a zadáme datum nebo čas. Jednotlivé části datumu je možné oddělovat tečkou (15.10.2013 nebo 15.10.13), spojovníkem (pouze 15-10) nebo lze použít text (15. říjen 2013). Formát datumu se po zadání automaticky změní na nastavený výchozí formát.

Poznámka

Nástroje > Možnosti > Nastavení jazyka > Jazyky > Jazyk > Vzory nastavení datumu definuje vzory datumu, které budou rozpoznány Calc. Každý vklad navíc přijímá vstup ve formátu ISO 8601 Y-M-D.

Když zadáváme čas, oddělíme časové prvky dvojtečkami, například 10:43:45. Formát času se po zadání automaticky změní na nastavený výchozí formát.

Změna formátu datumu a času, který Calc používá:

- 1) Vybereme buňku a otevřeme dialogové okno formát buněk (obrázek 24).
- 2) Ujistíme se, že je vybrána karta **čísla**, poté vybereme **datum** nebo **čas** ze seznamu *Kategorie*.
- 3) Požadovaný formát zvolíme v seznamu *Formát*.
- 4) Klepnutím na tlačítko **OK** uložíme změny a zavřeme dialogové okno.

Poznámka

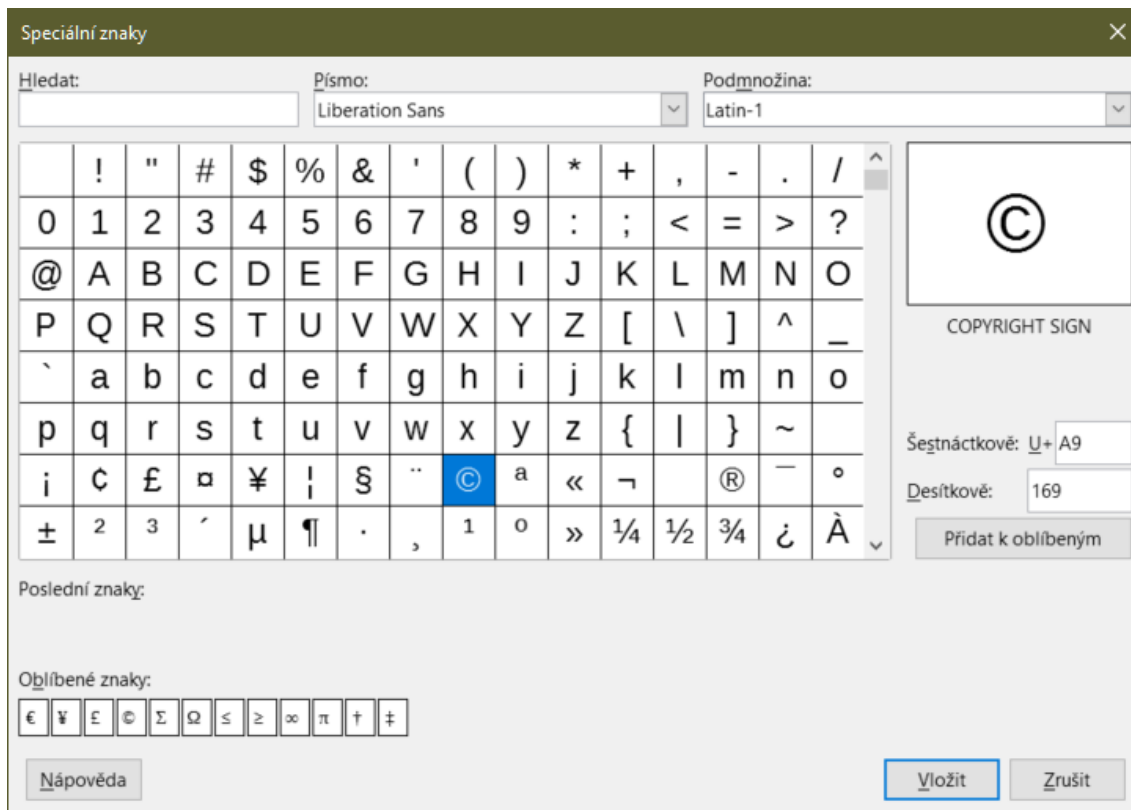
Formát data bude ovlivněn systémem nebo nastavením jazyka.

Speciální znaky

Speciální znak je znak, který se běžně nenachází na uživatelské klávesnici, například, © ¼ æ ç ñ ö ø ě. Chceme-li vložit speciální znak:

- 1) Umístíme kurzor na místo, kam chceme znak vložit.
- 2) Přejdeme na **Vložit > Speciální znak** na panelu nabídek a otevře se dialogové okno Speciální znaky (obrázek 26).
- 3) Z mřížky znaků vybereme požadovaný znak. Poslední vybraný znak je ukázaný napravo od dialogového okna speciální znaky společně se svým číselným kódem.

- 4) Všechny nedávno vložené znaky jsou zobrazeny pod mřížkou znaků a lze je vybrat stejným způsobem jako kterýkoliv jiný znak v dialogovém okně.
- 5) Ve spodní části dialogového okna je možnost vytvoření malé sbírky *oblíbených znaků*. K přidání nového znaku do sbírky vybereme daný znak a klepneme na tlačítko **Přidat do oblíbených**. K odebrání existujícího znaku ze sbírky vybereme daný znak a klepneme na tlačítko **Odstranit z oblíbených**.
- 6) Klepneme na **Vložit**, dialogové okno se zavře a speciální znak se vloží do vybrané buňky.

Obrázek 26: Dialogové okno Speciální znaky

Tip

Klepnutím na ikonu **Vložit speciální znaky** na standardním panelu nástrojů můžeme rychle vložit jeden z nedávných nebo oblíbených zvláštních znaků výběrem požadovaného znaku z rozbalovací nabídky. Pro otevření dialogového okna Speciální znaky klepneme na **Další znaky** na této rozbalovací nabídce (obrázek 26).

Poznámka

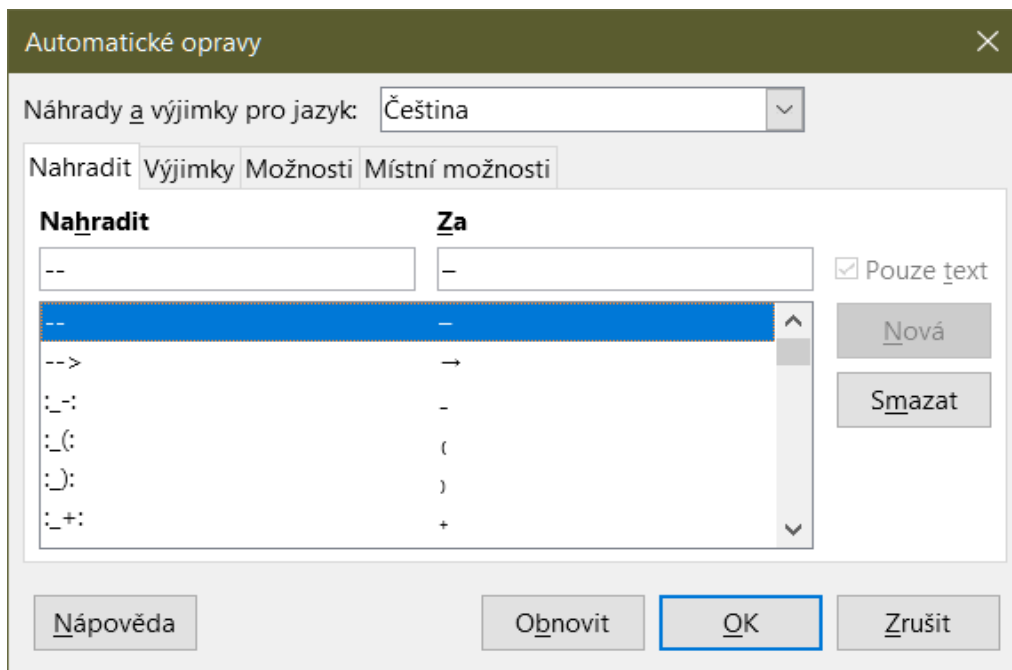
Různá písma mohou obsahovat různé speciální znaky. Pokud nenajdeme požadovaný speciální znak, zkusíme změnit výběr *Písmo* a *Podmnožina*.

Možnosti automatických oprav

Calc automaticky aplikuje mnoho změn během vkládání dat pomocí automatických oprav, pokud ve funkci automatické opravy změny nevympneme. Můžeme také změnit kterékoliv automatické

opravy pomocí klávesové zkratky *Ctrl + Z* nebo ručním návratem k dané změně a nahrazením automatické opravy tím, co chceme skutečně vidět.

Ke změně možností automatických oprav přejdeme na **Nástroje > Možnosti automatické opravy** na panelu nabídek. Otevře se dialogové okno Automatické opravy (obrázek 27).

Obrázek 27: Dialogové okno Automatické opravy

Nahradit

Umožňuje upravit tabulku náhrad pro automatické opravy nebo nahrazování slov či zkratk.

Výjimky

Specifikujeme zkratky nebo kombinace písmen, které se nemají opravovat automaticky.

Možnosti

Zvolíme možnosti pro funkci automatické opravy chyb při psaní.

Místní možnosti

Nastaví v automatických opravách znaky pro uvozovky a možnosti, které jsou specifické pro daný jazyk textu.

Obnovit

Obnovení změněných hodnot zpět na předchozí hodnoty.

Vkládání pomlček

Calc poskytuje textové zkratky, abychom mohli rychle vkládat pomlčky do buňky – tyto zkratky jsou uvedeny v tabulce 2.

Tabulka 2: Vložení pomlček

Text, který vkládáte	Výsledek
A - B (A, mezera, spojovník, mezera, B)	A – B (A, mezera, krátká pomlčka, mezera, B)
A -- B (A, mezera, spojovník, pomlčka, mezera, B)	A – B (A, mezera, krátká pomlčka, mezera, B)
A--B (A, spojovník, spojovník, B)	A—B (A, dlouhá pomlčka, B)
A-B (A, spojovník, B)	A-B (nezměněno)
A -B (A, mezera, spojovník, B)	A -B (nezměněno)
A --B (A, mezera, spojovník, spojovník, B)	A –B (A, mezera, krátká pomlčka, B)

Urychlení vkládání dat

Vkládání dat do tabulky může být pracné, ale Calc poskytuje nástroje které vkládání usnadňují. Mezi tyto nástroje patří „táhni a pusť“ pro přesun nebo kopírování obsahu jedné buňky do druhé pomocí myši, nástroj pro automatické dokončování, nástroj Vyplnit a seznamy výběru.

Nástroje Vyplnit a seznamy pro výběr automatizují zadávání opakovaných údajů do buněk. Calc má také možnost zadat data do více listů stejného sešitu najednou.

Nástroje automatického dokončování

Funkce automatického dokončování v aplikaci Calc automaticky dokončí záznamy na základě ostatních položek ve stejném sloupci. Sloupec je prohledáván do maximálně 2 000 buněk nebo 200 různých řetězců.

Když je text v buňce zvýrazněn, lze automatické dokončování použít následovně:

- 1) Pokud chceme přijmout navržené dokončení, stiskneme *Enter*, *F2* nebo klepneme myší.
- 2) Chceme-li zobrazit další dokončení, začínající stejnými písmeny, použijeme kombinace kláves *Ctrl + Tab* pro posun vpřed nebo *Ctrl + Shift + Tab* pro posun zpět.
- 3) Chceme-li zobrazit seznam všech dostupných textů pro automatické dokončování v aktuálním sloupci, stiskneme kombinaci kláves *Alt + šipka dolů*.

Pokud zadáváme vzorce a používáme znaky, které odpovídají názvům funkcí, zobrazí se tip nápovědy s uvedením funkcí použitých v Průvodci funkcí, které začínají shodnými znaky.

Automatické dokončování ignoruje při zadávání dat velikost písmen. Pokud jsme například do buňky napsali „Total“, nemůžeme zadat „total“ do jiné buňky ve stejném sloupci, aniž bychom nejprve deaktivovali automatické dokončování.

Ve výchozím nastavení v programu Calc je funkce automatického dokončování aktivována. Chceme-li ji vypnout, přejdeme v hlavní nabídce na **Nástroje** a zrušíme výběr **Automatické dokončování**.

Nástroj Vyplnit

Pomocí nástroje Vyplnit v programu Calc můžeme duplikovat existující obsah nebo vytvořit řadu v oblasti buněk v sešitu, jak je znázorněno na příkladech na obrázku 28.

A2:A8	
	A
1	Vyplnění
2	Original
3	Original
4	Original
5	Original
6	Original
7	Original
8	Original

A2:A8	
	A
1	Vyplnění posloupnosti
2	1234
3	1235
4	1236
5	1237
6	1238
7	1239
8	1240

Obrázek 28: Příklady použití nástroje Vyplnit

- 1) Vybereme buňku, jejíž obsah chceme kopírovat nebo ze které chceme vytvořit posloupnost.
- 2) Přetáhneme kurzor libovolným směrem nebo podržíme klávesu *Shift* a klepneme na poslední buňku, kterou chceme vyplnit.
- 3) V hlavní nabídce přejdeme na **List > Vyplnit buňky** a vybereme směr, kterým chceme kopírovat nebo vytvářet data (**Dolů**, **Vpravo**, **Nahoru**, **Vlevo**, **Listy**, **Posloupnost** nebo **Náhodná čísla**). Pokud není k dispozici, bude možnost nabídky zašedlá.

Alternativně můžeme použít zkratku k vyplnění buněk:

- 1) Vybereme buňku, jejíž obsah chceme kopírovat nebo ze které chceme vytvořit posloupnost.
- 2) Kurzor přesuneme nad čtvereček v jejím pravém dolním rohu. Kurzor změní tvar.
- 3) Stiskneme levé tlačítko myši a kurzor potáhneme směrem, ve kterém chceme buňky vyplnit, svisle nebo vodorovně. Pokud buňka obsahuje text, buňky se v daném směru vyplní stejným textem. Pokud buňka obsahuje číslo, buňky se vyplní posloupností čísel.

Upozornění

Když vybereme buňky, abychom mohli použít nástroj Vyplnit, ujistíme se, že žádná z buněk neobsahuje data, kromě dat buňky, kterou chceme použít. Při použití nástroje Vyplnit budou všechna data obsažená ve vybraných buňkách přepsána.

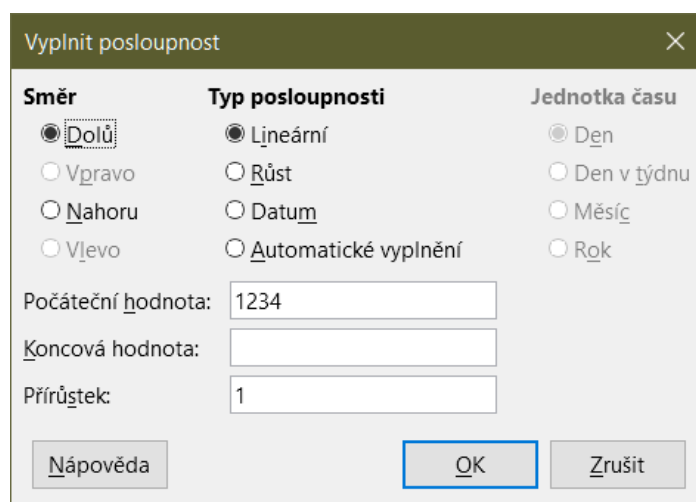
Vyplňování posloupnosti dat

Když vybereme vyplnit posloupnost z hlavní nabídky **List > Vyplnit buňky > Vyplnit posloupnost**, otevře se dialogové okno Vyplnit posloupnost (obrázek 29). Zde si můžeme vybrat typ posloupnosti nebo si vytvořit svůj vlastní seznam.

Směr

Určuje směr vytváření posloupnosti.

- *Dolů* – ve vybrané oblasti buněk vytvoří posloupnost směrem dolů s použitím zadaného přírůstku až po zadanou koncovou hodnotu.
- *Vpravo* – ve vybrané oblasti buněk vytvoří posloupnost směrem doprava s použitím zadaného přírůstku až po zadanou koncovou hodnotu.
- *Nahoru* – ve vybrané oblasti buněk vytvoří posloupnost směrem nahoru s použitím zadaného přírůstku až po zadanou koncovou hodnotu.
- *Vlevo* – ve vybrané oblasti buněk vytvoří posloupnost směrem doleva s použitím zadaného přírůstku až po zadanou konečnou hodnotu.

Obrázek 29: Dialogové okno Vyplnit posloupnost

Typ posloupnosti

Definuje typ posloupnosti. Jsou to:

- *Lineární* – vytvoří lineární posloupnost čísel se zadaným přírůstkem a koncovou hodnotou.
- *Růst* – vytvoří geometrickou posloupnost čísel se zadaným přírůstkem a koncovou hodnotou.
- *Datum* – vytvoří posloupnost dat se zadaným přírůstkem a koncovým datem.
- *Automatické vyplnění* – vytvoří posloupnost přímo v listu. Automatické vyplnění využívá přizpůsobitelné seznamy. Například, pokud do první buňky zadáme 'leden', posloupnost se doplní podle seznamu, který je definován v **Nástroje > Možnosti > LibreOffice Calc > Řazené seznamy**. *Automatické vyplnění* se pokusí dokončit řadu hodnot pomocí definovaného vzoru. Například, číselná posloupnost 1, 3, 5 se automaticky doplní čísly 7, 9, 11, 13 a data 01.01.99 a 15.01.99 se doplní o data s dvoutýdenním odstupem.

Jednotka času

V této oblasti zadáme požadovanou jednotku času. Tato část je aktivní pouze v případě, že je v oblasti **Typ posloupnosti** zvolena položka *Datum*. Jsou to:

- *Den* – použijeme, pokud chceme vytvořit posloupnost dat po sedmi dnech.
- *Den v týdnu* – použijeme, pokud chceme vytvořit posloupnost dat pouze z pracovních dnů.
- *Měsíc* – použijeme, pokud chceme vytvořit posloupnost z názvů nebo zkratk měsíců.
- *Rok* – použijeme, pokud chceme vytvořit posloupnost let.

Počáteční hodnota

Určuje počáteční hodnotu posloupnosti. Použijeme číslo, datum nebo čas.

Koncová hodnota

Určuje koncovou hodnotu posloupnosti. Použijeme číslo, datum nebo čas.

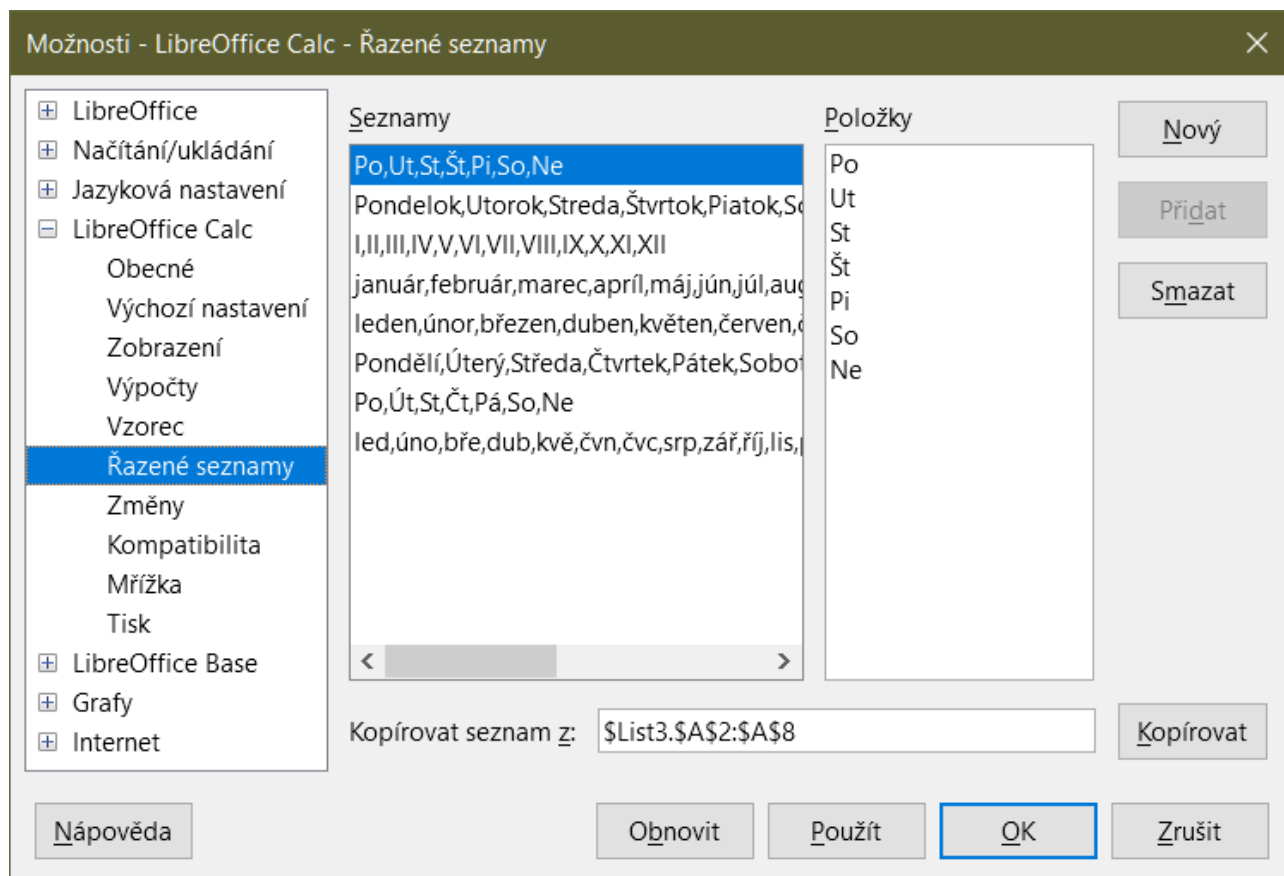
Přírůstek

Určuje hodnotu, o kterou se v každém kroku zvětšuje posloupnost vybraného typu. Tyto hodnoty lze zadat, jen když je vybrána posloupnost *Lineární*, *Růst* nebo *Datum*.

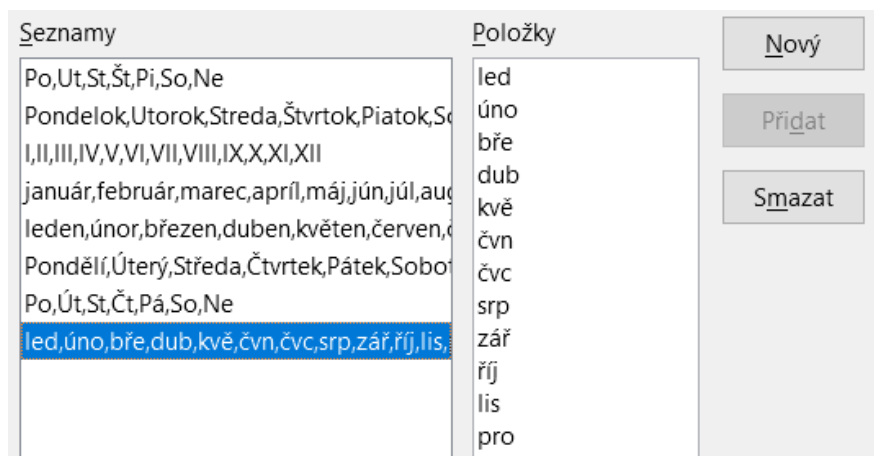
Definování posloupnosti

Chceme-li definovat vlastní posloupnosti:

- 1) V hlavní nabídce zvolíme **Nástroje > Možnosti > LibreOffice Calc > Řazené seznamy**, čímž otevřeme dialogové okno Řazené seznamy (obrázek 30). V tomto okně se na levé straně v poli *Seznamy* zobrazují již definované seznamy, v poli *Položky* pak jednotlivé prvky vybraného seznamu.
- 2) Klepneme na tlačítko **Nový**, čímž se *Položky* vyčistí.
- 3) Položky nového seznamu napíšeme do pole *Položky* (jednu do každého řádku) (obrázek 31).
- 4) Klepneme na tlačítko **Přidat**, čímž se nový seznam objeví v poli *Seznamy*.
- 5) Klepnutím na tlačítko **OK** uložíme nový seznam a zavřeme dialogové okno.

Obrázek 30: Dialogové okno Řazené seznamy

Obrázek 31: Vytváření nového řazeného seznamu

Seznamy pro výběr

Seznamy výběru jsou dostupné pouze pro text a jejich použití je omezeno jen na text, který již byl zadán do stejného sloupce.

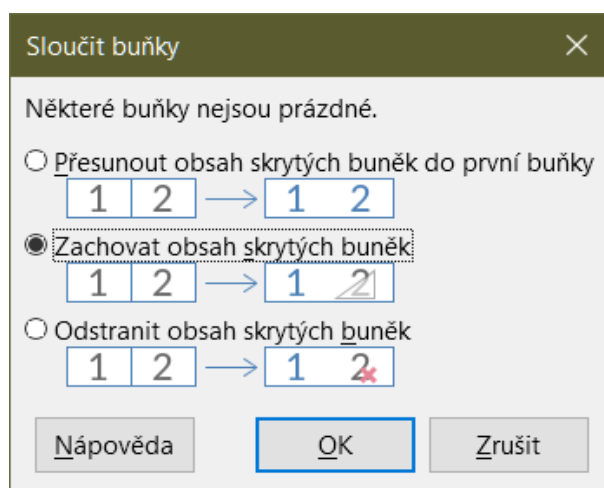
- 1) Vybereme buňku ve sloupci nebo řádku, který obsahuje buňky s textovými položkami.
- 2) Klepneme pravým tlačítkem myši a zvolíme z místní nabídky **Seznam pro výběr** nebo stiskneme **Alt + šipka dolů**. Otevře se rozbalovací seznam, ve kterém se nacházejí všechny textové položky z daného sloupce.
- 3) Klepneme na požadovanou položku, která se následně vloží do buňky.

Sloučení a rozdělení buněk

Slučování

Sousedící buňky můžeme vybrat a sloučit je do jedné takto:

- 1) Vybereme oblast sousedících buněk, které chceme sloučit.
- 2) Klepneme pravým tlačítkem myši na vybrané buňky a z místní nabídky zvolíme **Sloučit buňky**, přejdeme na **Formát > Sloučit buňky > Sloučit buňky** nebo **Sloučit buňky a zarovnat na střed** v hlavní nabídce, nebo klepneme na ikonu **Sloučit buňky a zarovnat na střed** na nástrojové liště Formátování. Použitím **Sloučit buňky a zarovnat na střed** se zarovná na střed veškerý obsah v buňkách.
- 3) Pokud buňky obsahují nějaká data, otevře se malý dialog (obrázek 32) a zobrazí možnosti pro přesun nebo skrytí dat ve skrytých buňkách.
- 4) Provedeme výběr a klepneme na **OK**.

Obrázek 32: Volby sloučení pro neprázdné buňky

Upozornění

Sloučení buněk může způsobit chyby výpočtu ve vzorcích v tabulce.

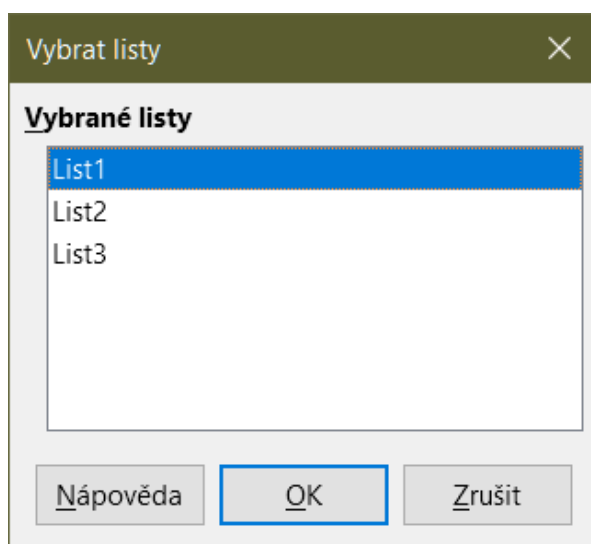
Rozdělování

Rozdělit můžeme pouze buňky, které vznikly sloučením několika buněk.

- 1) Vybereme sloučenou buňku.
- 2) V hlavní nabídce zvolíme **Formát > Sloučit buňky > Rozdělit buňky** nebo klepneme pravým tlačítkem myši a z místní nabídky vybereme **Rozdělit buňky** nebo klepneme na ikonu **Sloučit buňky a zarovnat na střed** na nástrojové liště Formátování.
- 3) Data, která jsou v buňce, zůstanou v první buňce. Pokud skryté buňky měly před sloučením nějaký obsah, pak musíme manuálně obsah přesunout do odpovídajících buněk.

Sdílení obsahu mezi listy

Stejný údaj je možné vložit najednou do stejné buňky ve více listech sešitu, například tehdy, když chceme ve všech listech vytvořit stejný seznam jednotlivců nebo organizací. Nemusíme tedy seznam vkládat jednotlivě na každý list, můžeme ho najednou vložit do všech listů.

Obrázek 33: Dialogové okno Vybrat listy

- 1) V hlavní nabídce zvolíme **Úpravy > Vybrat listy**, čímž otevřeme dialogové okno Vybrat listy (obrázek 33).
- 2) V něm vybereme jednotlivé listy, do kterých chceme data vložit.
- 3) Výběr potvrdíme klepnutím na tlačítko **OK**, karty listů přitom změní barvu.
- 4) Údaje zadáme do buněk prvního z vybraných listů, ty se zároveň vloží i do všech ostatních.
- 5) Po dokončení zadávání informací, které se mají opakovat, zrušíme výběr listů,

Upozornění

Tato metoda bez upozornění přepíše všechny údaje, které již jsou v příslušných buňkách na ostatních vybraných listech. Po vložení společných dat proto nesmíme zapomenout výběr listů zrušit, aby se další zadávaná data vkládala jen do jednoho listu.

Ověřování obsahu buněk

Při vytváření sešitů, které budou používat jiní lidé, můžeme chtít zajistit, aby jimi zadávaná data byla platná a aby byla zadávána do správných buněk. Ověření platnosti můžeme použít i pro svou vlastní práci jako pomůcku při zadávání složitých nebo méně často používaných dat.

Posloupnost a Seznamy výběru umožňují zpracovat určité typy dat, které jsou omezeny na předdefinované informace. Buňka může například vyžadovat datum, celé číslo bez písmen či desetinné čárky, nebo že nesmí zůstat prázdná.

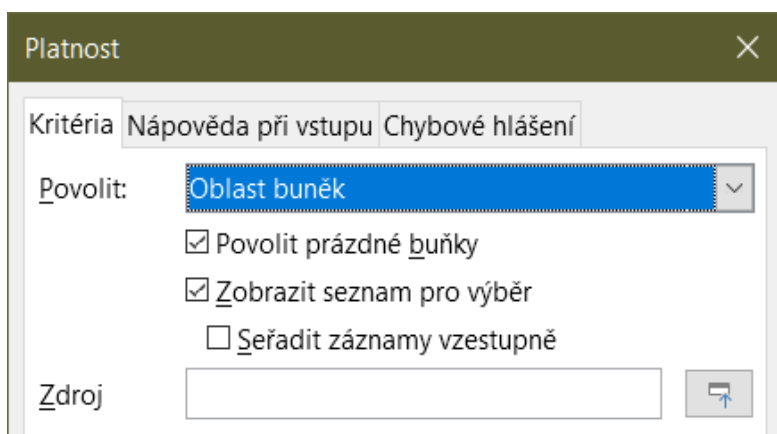
Podle toho, jakou platnost nastavíme, můžeme také definovat rozsah obsahu, který může být zadán. Můžeme také nechat zobrazit nápovědu, která vysvětlí nastavená pravidla a to, co by měli uživatelé dělat, když je obsah buňky neplatný. Můžeme také nastavit buňku tak, aby neplatný obsah odmítla, přijala ho s upozorněním, nebo při něm spustila makro.

Definování platnosti

Chceme-li ověřit všechna nová data zadaná do buňky:

- 1) V hlavní nabídce zvolíme **Data > Platnost**, čímž otevřeme dialogové okno Platnost.

- 2) Pomocí voleb uvedených na kartách *Kritéria*, *Nápověda při vstupu* a *Chybové hlášení* určíme typ obsahu, který lze do této buňky zadat. Možnosti jsou vysvětleny pod obrázkem 34.

Obrázek 34: Dialogové okno *Platnost* – karta *Kritéria*

Možnosti kritérií

Pro vybrané buňky určíme pravidla platnosti pomocí karty *Kritéria*, jak je znázorněno na obrázku 34. Můžeme například definovat kritéria, jako jsou čísla mezi 1 a 10, nebo texty, které nemají více než 20 znaků.

Možnosti dostupné na kartě *Kritéria* závisí na tom, co bylo vybráno v rozbalovacím seznamu *Povolit*.

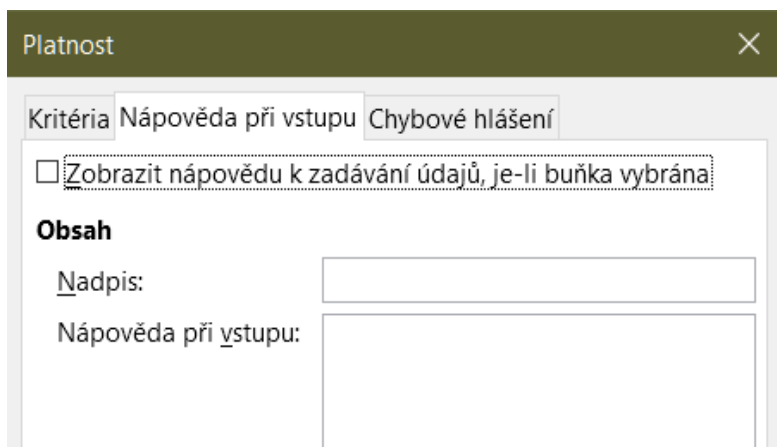
- **Povolit** – z rozevřacího seznamu vybereme možnost ověření pro vybrané buňky.
 - *Všechny hodnoty* – bez omezení.
 - *Celá čísla* – povolena pouze celá čísla.
 - *Desetinná čísla* – všechna čísla odpovídají desetinnému formátu.
 - *Datum* – všechna čísla odpovídají formátu data. Zadané hodnoty jsou formátovány při příštím vyvolání dialogu.
 - *Čas* – všechna čísla odpovídají formátu času. Zadané hodnoty jsou formátovány při příštím vyvolání dialogu.
 - *Oblast buněk* – povolit pouze hodnoty uvedené v oblasti buněk. Rozsah buněk lze zadat explicitně, jako pojmenovanou oblast databáze nebo jako pojmenovanou oblast. Oblast může obsahovat jeden řádek nebo jeden sloupec buněk. Pokud určíme rozsah sloupců a řádků, použije se pouze první sloupec.
 - *Seznam* – povolí pouze hodnoty a řetězce obsažené v seznamu. Řetězce a hodnoty lze kombinovat. U čísel jsou vyhodnoceny jejich hodnoty, proto když zadáme do seznamu číslo 1, bude vstup 100 % vyhodnocen jako platný.
 - *Délka textu* – povolí záznamy, jejichž délka odpovídá počtu nastavených znaků.
 - *Vlastní* – povolí záznamy, které odpovídají vzorci zadanému do pole *Vzorec*.
- **Povolit prázdné buňky** – ve spojení s **Nástroje > Detektiv > Označit neplatná data** to definuje, že prázdné buňky jsou zobrazeny jako neplatná data (vypnuto) nebo nejsou zobrazeny (zapnuto).
- **Zobrazit seznam pro výběr** – zobrazí seznam všech platných řetězců nebo hodnot, z nichž lze vybírat. Seznam lze také otevřít výběrem buňky a stisknutím *Ctrl + D*.

- **Seřadit záznamy vzestupně** – třídí výběrový seznam ve vzestupném pořadí a filtruje duplikáty ze seznamu. Pokud není volba zaškrtnuta, je ponecháno původní pořadí zdroje dat.
- **Zdroj** – zadáme oblast buněk, která obsahuje platné hodnoty nebo text.
- **Položky** – zadáme položky, které budou platné hodnoty nebo textové řetězce.
- **Data** – z rozevřacího seznamu vybereme srovnávací operátor, který chceme použít. Dostupné operátory závisí na tom, co jsme vybrali v rozbalovacím seznamu *Data*. Pokud například vybereme **platný rozsah**, vstupní pole *Minimum* a *Maximum* nahradí pole *Hodnota*.
- **Hodnota** – zadáme hodnotu ověření dat, kterou jsme vybrali v rozbalovacím seznamu *Data*.
- **Minimum** – zadáme minimální hodnotu pro možnost ověření dat, kterou jsme vybrali v rozbalovacím seznamu *Data*.
- **Maximum** – zadáme maximální hodnotu pro možnost ověření dat, kterou jsme vybrali v rozbalovacím seznamu *Data*.

Možnosti Náповědy při vstupu

Zadáme zprávu, která se má zobrazit, když je v tabulce vybrána buňka nebo oblast buněk (obrázek 35).

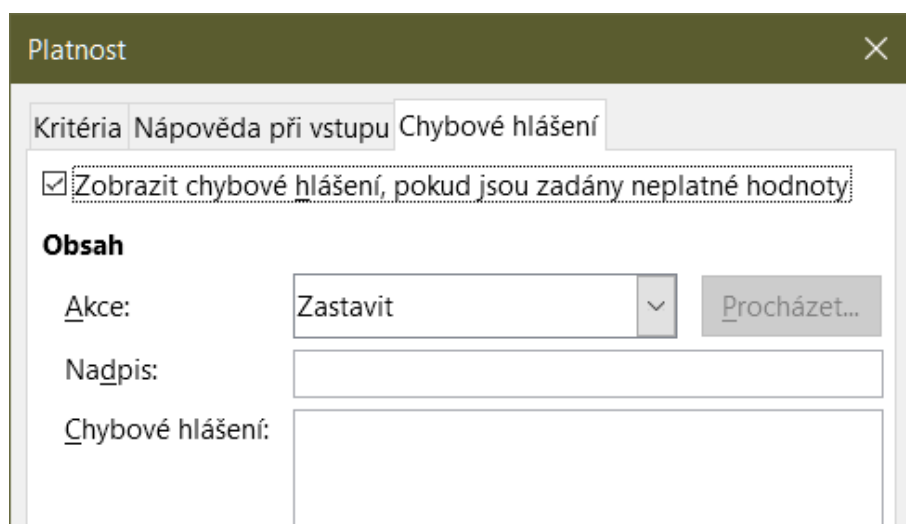
- **Zobrazit náповědu k zadávání údajů, je-li buňka vybrána** – zobrazí zprávu, kterou zadáme do pole *Nápis* a *Náповěda při vstupu*, když je v listu vybrána buňka nebo oblast buněk. Pokud zadáme text do pole *Nápis* a *Náповěda při vstupu* a poté zrušíme výběr této možnosti, bude text ztracen.
- **Nápis** – zadáme název, který se má zobrazit, když je vybrána buňka nebo oblast buněk.
- **Náповěda při vstupu** – zadáme zprávu, která se má zobrazit, když je vybrána buňka nebo oblast buněk.

Obrázek 35: Dialogové okno *Platnost* – karta *Náповěda při vstupu*

Možnosti Chybových hlášení

Definuje chybovou zprávu, která se zobrazí, když jsou do buňky zadána neplatná data (obrázek 36).

Obrázek 36: Dialogové okno Platnost – karta Chybové hlášení

- **Zobrazit chybové hlášení, pokud jsou zadány neplatné hodnoty** – pokud je vybráno, zobrazí se chybová zpráva, kterou zadáme do oblasti *Obsah*, když jsou do buňky zadána neplatná data.
- **Akce** – vybereme akci, kterou chceme provést při zadávání neplatných dat do buňky.
 - *Zastavit* – odmítne neplatnou položku a zobrazí dialogové okno, které musíme zavřít klepnutím na **OK**.
 - *Upozornění a Informace* – zobrazí dialogové okno, které lze zavřít klepnutím na **OK** nebo **Zrušit**. Neplatná položka bude odmítnuta pouze po klepnutí na **Zrušit**.
 - *Makro* – stisknutím tlačítka **Procházet** otevřeme dialog Výběr makra, ve kterém můžeme vybrat makro, které se provede po zadání neplatných dat do buňky. Makro se spustí po zobrazení chybové zprávy.
- **Nadpis** – zadáme název makra nebo chybovou zprávu, kterou chceme zobrazit při zadávání neplatných dat do buňky.
- **Chybové hlášení** – zadáme zprávu, kterou chceme zobrazit, když jsou do buňky zadána neplatná data.

Calc detektiv

Detektiv je nástroj v programu Calc, který můžeme použít k vyhledání všech buněk v tabulce, které obsahují neplatná data, pokud jsou buňky nastaveny tak, aby přijímaly neplatná data s upozorněním.

- 1) Buňky obsahující neplatná data vyhledáme tak, že v hlavní nabídce zapneme **Nástroje > Detektiv > Označit neplatná data**. Funkce Detektiv označí všechny buňky obsahující neplatná data.
- 2) Opravíme data tak, aby byla platná.
- 3) V hlavní nabídce zapneme znovu volbu **Nástroje > Detektiv > Odstranit všechny závislosti** a ze všech buněk, které byly dříve označeny jako obsahující neplatná data, budou odebrány značky neplatných dat.

Poznámka

Pravidlo platnosti je považováno za součást formátu buňky. Pokud z dialogového okna Smazat obsah vybereme **Smazat vše** (obrázek 38), bude odstraněno. Pokud chceme zkopírovat pravidlo platnosti se zbytkem buňky, použijeme pro otevření dialogového okna Vložit jinak **Úpravy > Vložit jinak > Vložit jinak** (obrázek 39), poté vybereme **Vložit vše** nebo **Formáty** a klepneme na **OK**.

Úprava dat

Mazání dat

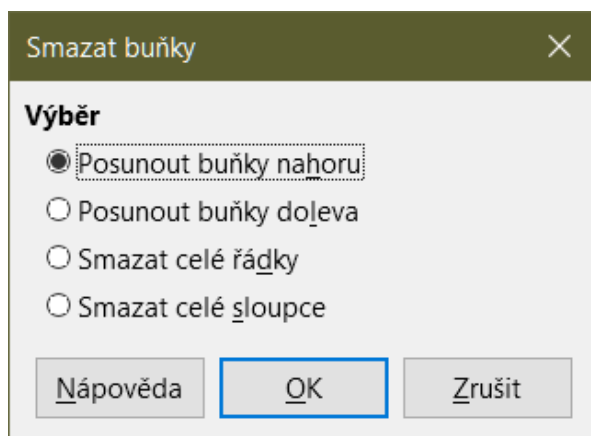
Mazání pouze buňkových dat

Data lze smazat z buňky tak, aby v ní zůstalo formátování. Vybereme buňku nebo oblast buněk a stiskneme klávesu *Delete*.

Mazání buněk

Tato možnost zcela odstraní vybrané buňky, sloupce nebo řádky. Buňky pod nebo napravo od odstraněných buněk vyplní místo.

- 1) Označíme buňku nebo oblast buněk.
- 2) Stiskneme klávesy *Ctrl* + *-* nebo v hlavní nabídce vybereme **List > Odstranit buňky** nebo klepneme pravým tlačítkem myši uvnitř vybraných buněk a vybereme z místní nabídky možnost **Smazat**.

Obrázek 37: Dialogové okno Smazat buňky

- 3) Dialogové okno Smazat buňky (obrázek 37) nabízí čtyři možnosti, jimiž lze definovat zobrazení listů po odstranění buněk.

Posunout buňky nahoru

Vyplní prostor vytvořený odstraněním buněk buňkami zdola.

Posunout buňky doleva

Vyplní prostor vytvořený odstraněním buněk buňkami zprava.

Odstranit celé řádky

Po vybrání aspoň jedné buňky odstraní z listu celý řádek.

Odstranit celé sloupce

Po vybrání aspoň jedné buňky odstraní z listu celý sloupec.

- 4) Výběr potvrdíme klepnutím na **OK**.

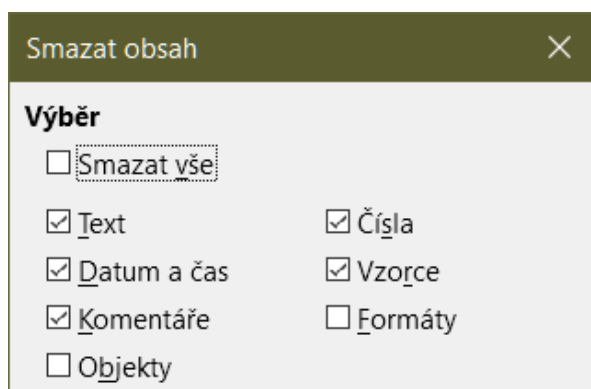
Poznámka

Vybraná možnost odstranění je uložena a znovu načtena při příštím vyvolání dialogu.

Mazání dat a formátování

Data a formátování se dají z buňky smazat současně. Provedeme to následovně:

- 1) Označíme buňku nebo oblast buněk.
- 2) Zmáčkne klávesu *Backspace*, klepneme pravým tlačítkem myši do vybraných buněk a z místní nabídky vybereme **Vymazat obsah** nebo v hlavní nabídce zvolíme **List > Smazat buňky**.
- 3) V dialogovém okně Smazat obsah (obrázek 38) vybereme některou z možností nebo zvolíme **Odstranit vše**. Klepneme na **OK**.

Obrázek 38: Dialogové okno Smazat obsah

Nahrazování dat

Chceme-li odstranit stávající data a vložit nová, vybereme buňku a nová data zadáme. Původní data buňky budou nahrazena novými, původní formátování se zachová.

Druhou možností je klepnout na vstupní řádek na liště vzorců, následně poklepat na obsah, aby se celý vybral, a zadat nová data.

Úprava dat

Někdy je třeba změnit obsah buňky, aniž by se celý odstranil. Například změnu textu „Prodej ve 2. kvartálu“ za text „Nárůst prodeje v kvartálu“ následujícím postupem.

Pomocí klávesnice

- 1) Klepnutím vybereme buňku.
- 2) Stiskneme klávesu *F2*, čímž se kurzor umístí na konec textu v buňce.
- 3) Zmáčkne klávesu *Backspace* pro vymazání všech dat až do bodu, kde chceme zadat nová data.
- 4) Případně pomocí šipek přemístíme kurzor na místo, kde chceme udělat úpravy, poté stiskneme klávesu *Delete* nebo klávesu *Backspace* a před zadáním nových dat smažeme všechna nežádoucí.
- 5) Po dokončení úprav stiskneme klávesu *Enter*, čímž uložíme změny.

Poznámka

Pokaždé, když vybereme buňku, zobrazí se obsah ve vstupním řádku na liště vzorců. Použití vstupní řádky může být při úpravě dat snazší.

Pomocí myši

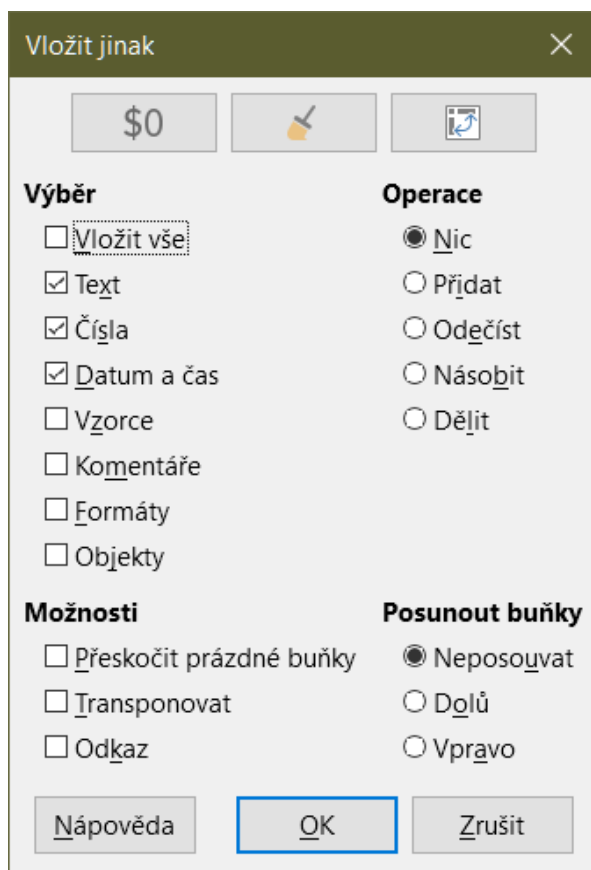
- 1) Poklepeme na buňku, čímž ji vybereme a umístíme do ní kurzor.
- 2) Kurzor přemístíme v buňce tam, kam chceme začít zadávat nová data.
- 3) Případně můžeme klepnutím vybrat buňku a poté přesunout kurzor na vstupní řádek na liště vzorců a klepnout na místo, kde chceme začít upravovat data v buňce.
- 4) Po ukončení úprav klepneme na jinou buňku, čímž se změny uloží.

Funkce Vložit jinak

Můžeme také použít funkci Vložit jinak pro vložení vybrané části dat z původní buňky nebo oblasti buněk, např. formát dat nebo výsledek vzorce, do jiné buňky.

Vložit zvláštní dialog

- 1) Vybereme buňku nebo oblast buněk.
- 2) V hlavní nabídce zvolíme **Úpravy > Kopírovat**, klepneme pravým tlačítkem myši a vybereme z místní nabídky **Kopírovat**, stiskneme *Ctrl + C* nebo klepneme na ikonu **Kopírovat** na nástrojové liště Standardní.
- 3) Vybereme cílovou buňku nebo oblast buněk.
- 4) V hlavní nabídce zvolíme **Úpravy > Vložit jinak > Vložit jinak**, použijeme klávesovou zkratku *Ctrl + Shift + V* nebo klepneme pravým tlačítkem myši a z místní nabídky vybereme **Vložit jinak > Vložit jinak**, čímž otevřeme dialogové okno Vložit jinak (obrázek 39).
- 5) Zvolíme možnosti pro *Výběr*, *Operace*, *Možnosti* a *Posunout buňky*. Níže jsou vysvětleny možnosti Vložit jinak.
- 6) Pro vložení dat do cílové buňky nebo oblasti buněk a zavření dialogu klepneme na **OK**.

Obrázek 39: Dialogové okno Vložit jinak

Možnosti Vložit jinak

- **Výběr** – zvolíme formát obsahu schránky, který chceme vložit.
 - *Vložit vše* – do aktuálního dokumentu vloží veškerý obsah buněk, komentáře, formáty a objekty.
 - *Text* – vloží buňky obsahující text.
 - *Čísla* – vloží buňky obsahující čísla.
 - *Datum a čas* – vloží buňky obsahující hodnoty data a času.
 - *Vzorce* – vloží buňky obsahující vzorce.
 - *Komentáře* – vloží komentáře, které jsou připojeny k buňkám. Pokud chceme přidat k existujícímu obsahu buňky komentáře, vybereme operaci *Přidat*.
 - *Formáty* – vloží atributy formátu buňky.
 - *Objekty* – vloží objekty obsažené ve vybraném rozsahu buněk. Mohou to být objekty OLE, objekty grafů nebo objekty kresby.
- **Operace** – vybereme operaci, která se použije při vložení buněk do listu.
 - *Nic* – při vložení oblasti buněk ze schránky nepoužije operaci. Obsah schránky nahradí stávající obsah buněk.
 - *Přidat* – přidá hodnoty v buňkách schránky k hodnotám v cílových buňkách. Pokud schránka obsahuje pouze komentáře, přidá je do cílových buněk.
 - *Odečíst* – odečte hodnoty v buňkách schránky od hodnot v cílových buňkách.
 - *Násobit* – vynásobí hodnoty v buňkách schránky hodnotami v cílových buňkách.
 - *Dělit* – dělí hodnoty v cílových buňkách hodnotami v buňkách schránky.
- **Možnosti** – nastavuje možnosti vložení obsahu schránky.
 - *Přeskočit prázdné buňky* – prázdné buňky ze schránky nenahrazují cílové buňky. Pokud tuto možnost použijeme ve spojení s operací *Násobit* nebo *Dělit*, operace se nepoužije na cílovou buňku prázdné buňky ve schránce. Pokud vybereme matematickou operaci a zrušíme výběr *Přeskočit prázdné buňky*, prázdné buňky ve schránce se považují za nuly. Například, pokud použijeme operaci *Násobit* operace, jsou cílové buňky naplněny nulami.
 - *Transponovat* – řádky oblasti ve schránce se vloží do sloupců výstupního rozsahu. Sloupce oblasti ve schránce se vloží do řádků.
 - *Odkaz* – vloží oblast buněk jako odkaz, takže změny provedené v buňkách ve zdrojovém souboru jsou aktualizovány v cílovém souboru. Chceme-li zajistit, aby změny provedené v prázdných buňkách ve zdrojovém souboru byly aktualizovány v cílovém souboru, vybereme volbu *Vložit vše*. Můžeme také propojit listy ve stejném sešitu. Při propojení na jiné soubory se automaticky vytvoří odkaz DDE. Odkaz DDE je vložen jako maticový vzorec a lze jej upravit pouze jako celek.
- **Posunout buňky** – nastavuje možnosti posunu pro cílové buňky při vložení obsahu schránky.
 - *Neposouvat* – vložené buňky nahrazují cílové buňky.
 - *Dolů* – při vložení buněk ze schránky jsou cílové buňky posunuty dolů.
 - *Vpravo* – cílové buňky jsou při vkládání buněk ze schránky posunuty doprava.

Možnosti Vložit jen

Pokud chceme do cílové buňky nebo oblasti buněk pouze kopírovat text, čísla nebo vzorce:

- 1) Vybereme zdrojovou buňku nebo oblast buněk a zkopírujeme data.
- 2) Vybereme cílovou buňku nebo oblast buněk.
- 3) Klepneme pravým tlačítkem myši na cílovou buňku nebo oblast buněk a z místní nabídky vybereme **Vložit jinak**, poté vybereme **Text**, **Číslo** nebo **Vzorec**.

Vložit pole buněk

Do buňky můžeme vložit pole spojené s datem, názvem listu nebo názvem dokumentu.

- 1) Vybereme buňky a dvojklikem aktivujeme editační mód.
- 2) Klepneme pravým tlačítkem a z místní nabídky vybereme **Vložit pole > Datum**, **Název listu** nebo **Název dokumentu**.

Poznámka

Příkaz **Vložit pole > Název dokumentu** vloží název sešitu, nikoliv název definovaný v dialogu Vlastnosti souboru na kartě *Popis*.

Tip

Pokud je tabulka uložena nebo přepočítána při použití zkratkové klávesy *Ctrl + Shift + F9*, jsou pole obnovena.

Formátování dat

Poznámka

Všechna nastavení popsaná v této části lze také nastavit jako součást stylu buňky. Pro více informací viz kapitolu 4, Používání stylů a šablon.

V programu Calc můžeme data formátovat několika způsoby, buď definovat formát jako součást stylu buňky tak, aby byl automaticky použit, nebo na buňku aplikovat ruční formátování. Další možnosti ovládání a další možnosti získáme tak, že vybereme buňku nebo oblast buněk a použijeme dialogové okno Formát buněk. Všechny možnosti formátování jsou popsány níže.

Víceřádkový text

Více řádků lze zadat do jedné buňky buď automatickým, nebo ručním zalomením. Každá z metod je vhodná pro jiné situace.

Automatické zalamování

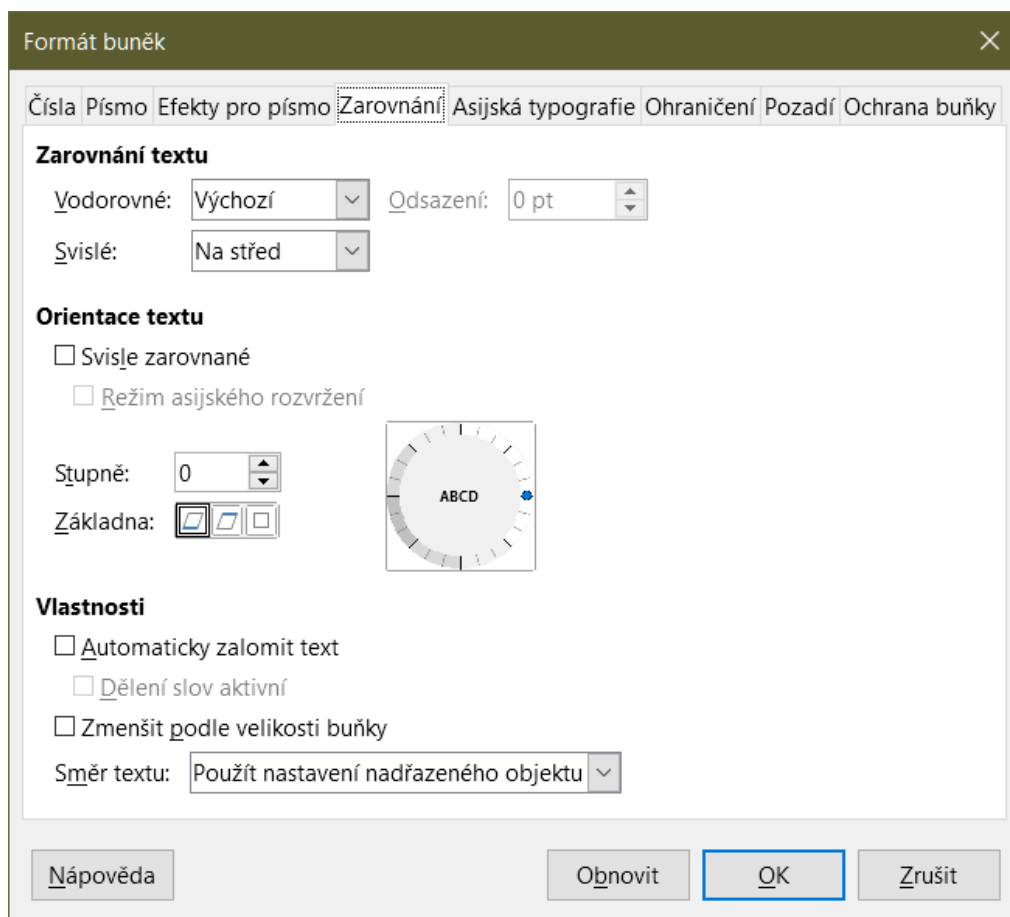
Automatické zalomení několika řádků textu v buňce:

- 1) Vybereme buňku nebo oblast buněk.
- 2) Klepneme pravým tlačítkem a z místní nabídky vybereme **Formátovat buňky**, přejdeme na **Formát > Buňky** v hlavní nabídce nebo stiskneme klávesy *Ctrl + 1*, čímž otevřeme dialogové okno Formát buněk.
- 3) Klepneme na kartu *Zarovnání* (obrázek 40).
- 4) V sekci *Vlastnosti* vybereme **Automaticky zalomit text** a klepneme na **OK**.

Ruční zalomení textu

Když chceme zalomit text v buňce ručně, stiskneme během psaní v buňce kombinaci kláves *Ctrl + Enter*. Když text upravujeme, nejprve na buňku poklepeme a pak kurzor umístíme tam, kde chceme řádek zalomit.

Když text v buňce zalomíme ručně, šířka buňky se nezmění a text může přesahovat přes její okraj. Musíme změnit šířku buňky ručně nebo přemístit zalomení řádku tak, aby text nepřesahoval konec buňky.

Obrázek 40: Dialogové okno Formát buněk - karta Zarovnění

Zmenšit text podle velikosti buňky

Velikost písma textu v buňce lze automaticky přizpůsobit velikosti buňky.

- 1) Vybereme buňku nebo oblast buněk.
- 2) Klepneme pravým tlačítkem a z místní nabídky vybereme **Formátovat buňky**, přejdeme na **Formát > Buňky** v hlavní nabídce nebo stiskneme klávesy *Ctrl + 1*, čímž otevřeme dialogové okno Formát buněk.
- 3) Klepneme na kartu *Zarovnání* (obrázek 40).
- 4) V sekci *Vlastnosti* vybereme **Zmenšit podle velikosti buňky** a klepneme na **OK**.

Formátování čísel

Pomocí ikon na nástrojové liště Formátování lze na buňky použít několik různých formátů čísel (zvýrazněno na obrázku 41). Vybereme buňku a pak klepnutím na příslušnou ikonu změním formát čísla.

Více možností a další formáty čísel můžeme nastavit na kartě *Čísla* v dialogovém okně Formát buněk (obrázek 24 na straně 56):

- K formátování dat můžeme použít kterýkoliv typ dat ze seznamu *Kategorie*.
- V části *Možnosti* můžeme nastavit počet desetinných míst a úvodních nul.
- Můžeme zadat vlastní formátovací kód. Jedná se o velmi výkonnou funkci, která je podrobně popsána na stránce nápovědy *Kódy pro formát čísla*.
- V oddíle *Jazyk* můžeme zohlednit místní nastavení pro různé formáty, jako například formát datumu či symbol měny.

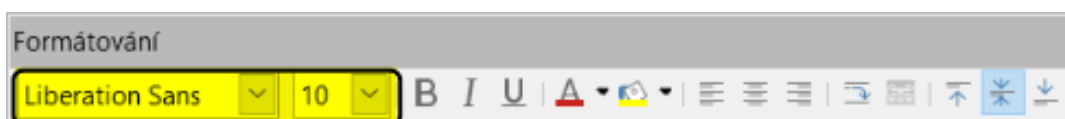

Obrázek 41: Tlačítka formátu čísla na nástrojové liště Formátování

Formátování písma

Pokud chceme vybrat formát písma pro konkrétní buňku:

- 1) Vybereme buňku nebo oblast buněk.
- 2) Klepneme na malý trojúhelník vpravo vedle pole *Název písma* na nástrojové liště Formátování (zvýrazněné na obrázku 42) a v rozbalovacím seznamu zvolíme nové písmo. Velikost písma lze také změnit pomocí karty *Písmo* v dialogovém okně Formát buněk.
- 3) Klepneme na malý trojúhelník vpravo vedle ikony *Velikost písma* na nástrojové liště Formátování a v rozbalovacím seznamu zvolíme novou velikost písma. Písmo lze také změnit pomocí karty *Písmo* v dialogovém okně Formát buněk.
- 4) Další atributy písma můžeme nastavit pomocí tlačítek **Tučné**, **Kurzíva** a **Podtržené**.
- 5) Pokud chceme změnit zarovnání písma, klikneme na jednu z ikon pro zarovnání (**Zarovnat vlevo**, **Zarovnat na střed**, **Zarovnané vpravo**). Tyto možnosti poskytuje také nabídka **Formát > Zarovnání**, včetně volby **Do bloku**.

Obrázek 42: Velikost a název písma na nástrojové liště Formátování

Poznámka

Pokud chceme určit jazyk v buňce, použijeme kartu *Písmo* v dialogovém okně Formát buněk. Změna jazyka v buňce nám umožní vytvářet vícejazyčný dokument. Další změny charakteristik písma nalezneme v části „Efekty pro písmo“ níže.

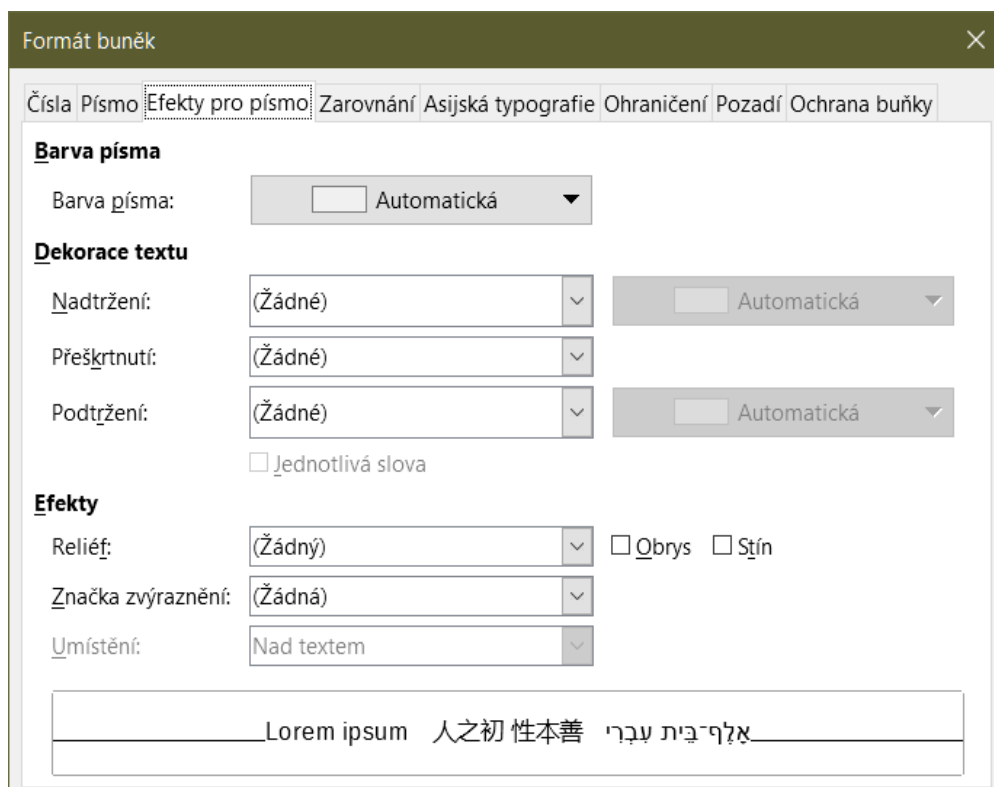

Tip

Chceme-li zvolit, zda se mají názvy písem zobrazovat v jejich fontu nebo v prostém textu, přejdeme na **Nástroje > Možnosti > LibreOffice > Zobrazení** a vybereme nebo zrušíme výběr volby **Zobrazit náhled písem** v sekci *Seznamy písem*. Další informace viz kapitola 14, Nastavení a přizpůsobení.

Efekty pro písmo

- 1) Vybereme buňku nebo oblast buněk.
- 2) Klepneme pravým tlačítkem a z místní nabídky vybereme **Formátovat buňky**, přejdeme na **Formát > Buňky** v hlavní nabídce nebo stiskneme klávesy *Ctrl + 1*, čímž otevřeme dialogové okno Formát buněk.
- 3) Klepneme na kartu *Efekty pro písmo* (obrázek 43).
- 4) Z dostupných možností vybereme efekt písma, který chceme použít. Dostupné možnosti jsou popsány v kapitole 4, Používání stylů a šablon.
- 5) Klepnutím na **OK** nastavíme efekty pro písmo a zavřeme dialogové okno.

Obrázek 43: Dialogové okno Formát buněk – Karta Efekty pro písmo

Jakékoli změny efektu písma se použijí na aktuální výběr nebo na celé slovo, které obsahuje kurzor, nebo na jakýkoli nový text, který píšeme.

Směr textu

Chceme-li změnit směr textu v buňce, použijeme v dialogovém okně Formát buňky kartu *Zarovnání* (obrázek 40 na stránce 75).

- 1) Na kartě *Zarovnání* dialogového okna *Formát buňky* vybereme následujícím způsobem *Základnu*, od které se má text otáčet:
 - *Text vychází z dolního okraje buňky* – zapíše otočený text od spodní hrany buňky směrem ven.
 - *Text vychází z horního okraje buňky* – zapíše otočený text od horního okraje buňky směrem ven.
 - *Text zůstane uvnitř buňky* – zapíše otočený text pouze v buňce.
- 2) Klikneme na malý indikátor na okraji ciferníku *Orientace textu* a otočíme, dokud nedosáhneme požadované stupně.
- 3) Případně zadáme počet stupňů, o které chceme text otočit do pole **Stupně**.
- 4) Vybereme **Svisle zarovnané**, aby se text v buňce objevil svisle.

Použití ikon na formátovacím panelu nástrojů

Ikony na nástrojové liště *Formátování* lze po výběru buňky použít následovně:

- Chceme-li změnit směr textu z vodorovného (výchozí směr) na svislý, klepneme na ikonu **Směr textu shora dolů** .
- Chceme-li změnit směr textu ze svislého na vodorovný (výchozí), klepneme na ikonu **Směr textu zleva doprava** .
- Chceme-li změnit směr textu zleva doprava, což je výchozí směr pro západní písma, na směr zprava doleva používaný u některých písem, například arabštiny, pak klepneme na ikonu **Zprava doleva** . Toto funguje, pouze pokud bylo použito písmo, které vyžaduje směr zprava doleva.
- Chceme-li změnit směr textu zpět na výchozí směr zleva doprava, používaný pro západní písma, klepneme na ikonu **Zleva doprava** .

Poznámka

Ikony směru textu mohou být k dispozici, pouze pokud jsou zaškrtnuty možnosti **Asijské a Komplexní rozvržení textu** v **Nástroje > Možnosti > Jazyková nastavení > Jazyky > Výchozí jazyky pro dokumenty**. Je-li nutné tlačítka zviditelnit, klepneme pravým tlačítkem na nástrojovou lištu a vybereme v místní nabídce **Viditelná tlačítka**, klepneme na požadovanou ikonu a ta se umístí na nástrojovou lištu *Formátování*.

Formátování ohraničení buněk

Chceme-li buňce (nebo skupině vybraných buněk) nastavit ohraničení, klepneme na ikonu *Ohraničení* na nástrojové liště *Formátování* a použijeme nastavené styly nebo otevřeme dialogové okno *Formát buněk* pro další možnosti. Další informace o možnostech nastavení nalezneme v kapitole 4, *Používání stylů a šablon*.

Poznámka

Vlastnosti ohraničení buněk se aplikují pouze na vybrané buňky a dají se změnit pouze jejich úpravou. Pokud má například buňka C3 horní ohraničení, je možné jej odstranit pouze při zvolení buňky C3. Nelze ji odstranit v C2, i když se zdá, že je spodní hranicí pro buňku C2.

- 1) Označíme buňku nebo oblast buněk.

- 2) Klepneme pravým tlačítkem a z místní nabídky vybereme **Formátovat buňky**, přejdeme na **Formát > Buňky** v hlavní nabídce nebo stiskneme klávesy **Ctrl + 1**, čímž otevřeme dialogové okno Formát buněk.
- 3) Na kartě *Ohraničení* (obrázek 44) vybereme požadované možnosti.
- 4) Klepnutím na **OK** zavřeme dialogové okno a uložíme změny.

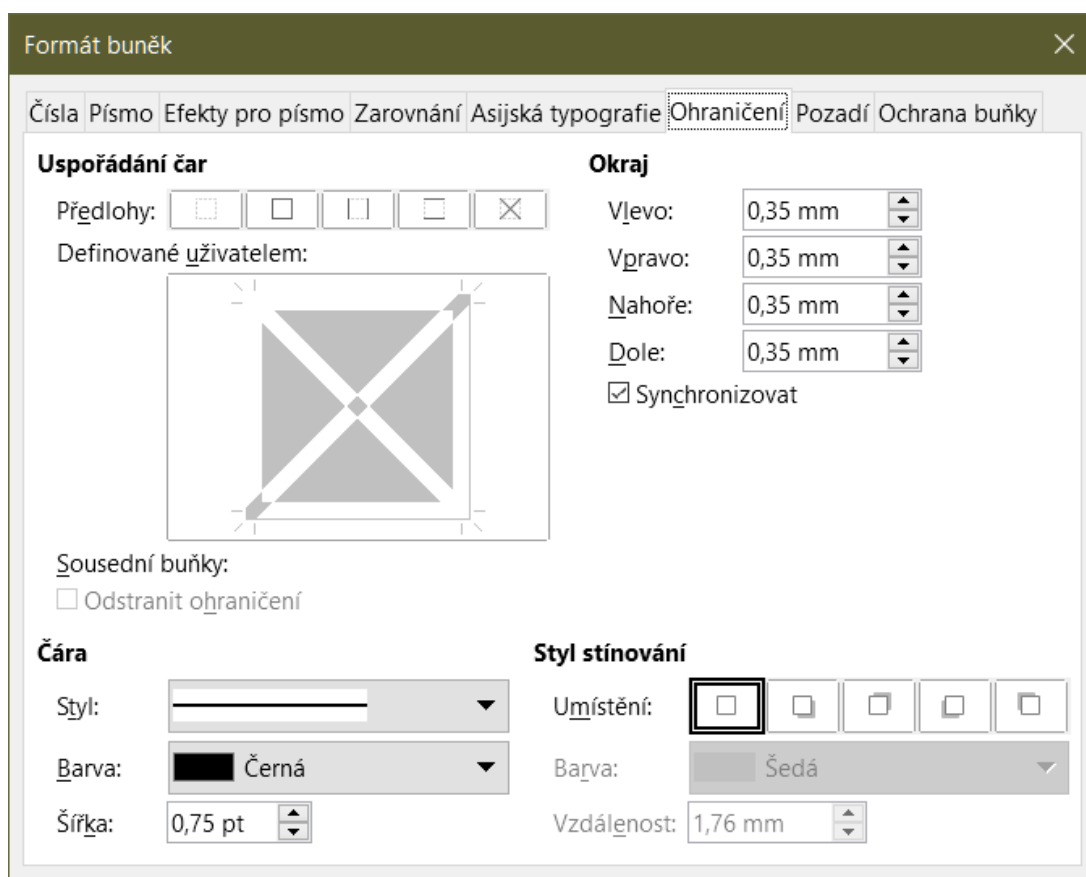
Pro nastavení přednastavených stylů ohraničení můžeme také použít ikony na nástrojové liště Formátování:

- 1) Klepneme na ikonu **Ohraničení** a vybereme jednu z možností zobrazených na paletě *Ohraničení*.
- 2) Klepneme na ikonu **Styl ohraničení** a vybereme jeden ze stylů čar na paletě *Styl ohraničení*.
- 3) Klepneme na ikonu **Barva ohraničení** a vybereme barvu z palety *Barva ohraničení*.

Poznámka

Při zadávání ohraničení pomocí ikon ohraničení na panelu nástrojů Formátování máme dvě možnosti: klepnutím na požadovanou ikonu přidáme ohraničení k současným ohraničením nebo pomocí *Shift + klepnutí* přidáme a odstraníme stávající ohraničení.

Obrázek 44: Dialogové okno Formát buněk – karta Ohraničení

Formátování pozadí buňky

Formátování barvy pozadí buňky nebo skupiny buněk (další informace nalezneme v kapitole 4, Použití stylů a šablon):

- 1) Označíme buňku nebo oblast buněk.
- 2) Klepneme pravým tlačítkem a z místní nabídky vybereme **Formátovat buňky**, přejdeme na **Formát > Buňky** v hlavní nabídce nebo stiskneme klávesy *Ctrl + 1*, čímž otevřeme dialogové okno Formát buněk.
- 3) Na kartě *Pozadí* klepneme na tlačítko **Barva** a vybereme barvu z palety barev.
- 4) Klepnutím na tlačítko **OK** uložíme změny a zavřeme dialogové okno.

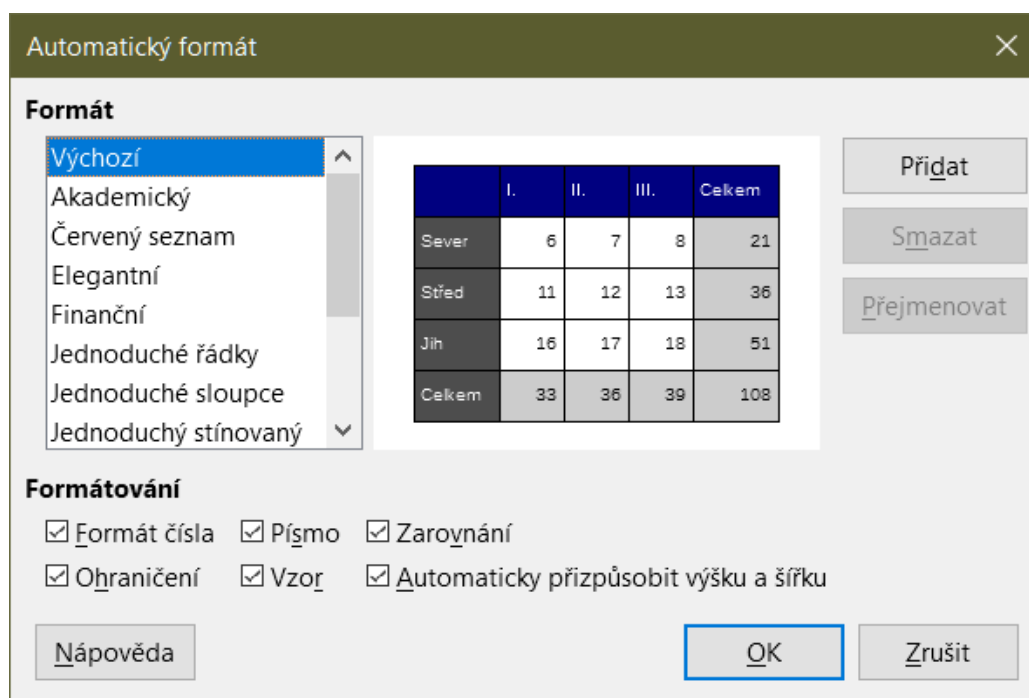
Nebo klepneme na ikonu **Barva pozadí** na nástrojové liště Formátování a vybereme barvu z palety *Barva pozadí*.

Automatický formát buněk a listů

Použití automatického formátování

K formátování skupiny buněk můžeme použít automatický formát.

- 1) Vybereme buňky, které chceme formátovat, a to minimálně v rozsahu tří řádků a sloupců včetně jejich záhlaví.
- 2) V hlavní nabídce zvolíme **Formát > Styly automatického formátu**, čímž otevřeme dialogové okno Automatický formát (obrázek 45).
- 3) V seznamu zvolíme typ a barvu formátování.
- 4) Zvolíme, které formátovací prvky budou při automatickém formátování použity.
- 5) Klepnutím na tlačítko **OK** uložíme změny a zavřeme dialogové okno.

Obrázek 45: Dialogové okno Automatický formát

Definování nového automatického formátování

Můžeme definovat vlastní styl automatického formátování, který bude dostupný pro všechny sešity.

- 1) Můžeme přitom zvolit typ dat a písma, velikost písma, ohraničení buněk, pozadí a další.
- 2) V hlavní nabídce zvolíme **Upravit > Vybrat vše**, vybereme tím celý list.

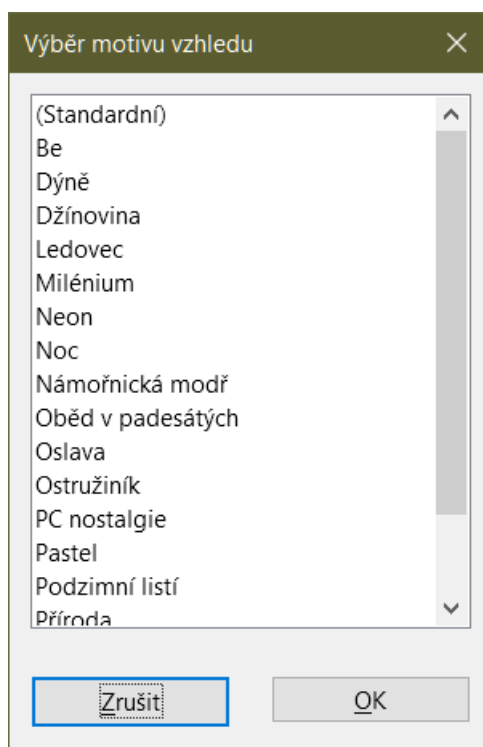
- 3) Pro otevření dialogového okna Automatický formát vybereme v hlavní nabídce **Formát > Styly automatického formátu**. Tlačítko **Přidat** je nyní aktivní.
- 4) Klepneme na **Přidat**.
- 5) V dialogovém okně Automatický formát, které se otevře, zadáme do pole *Název* smysluplný název nového formátu a klepneme na **OK**.
- 6) Nový automatický formát je nyní k dispozici v seznamu Formát v dialogovém okně Automatický formát. Kliknutím na **OK** zavřeme dialogové okno Automatický formát.

Používání témat

Program Calc obsahuje sadu předdefinovaných témat formátování, které můžeme použít ve svých sešitech. Není možné přidávat nová témata do programu Calc a předdefinované styly nelze upravovat. Styly můžeme po jejich použití v sešitu upravit, ale upravené styly jsou k dispozici pouze pro použití v tomto sešitu.

Jak použít téma na sešit:

- 1) V hlavní nabídce zvolíme **Formát > Motiv vzhledu sešitu** nebo klepneme na ikonu **Motiv vzhledu sešitu** na nástrojové liště *Nástroje*. Otevře se dialogové okno *Výběr motivu vzhledu* (obrázek 46), který obsahuje dostupná témata pro celý sešit.
- 2) Označíme téma, které chceme použít. Ihned po výběru tématu se styly použijí, a změny jsou tedy okamžitě patrné.
- 3) Klepneme na **OK**.

Obrázek 46: Dialogové okno *Výběr motivu vzhledu*

Nyní můžeme přejít na kartu *Styly* v postranní liště, kde lze upravit konkrétní styly. Tyto úpravy nezmění téma, ale jen vzhled otevřeného sešitu. Více informací o úpravě stylů nalezneme v kapitole 4, *Použití stylů a šablon*.

Zvýrazňování hodnot

Zvýraznění hodnoty zobrazuje obsah buňky v různých barvách v závislosti na typu obsahu. Příklad zvýraznění hodnoty je znázorněn na obrázku 47.

- Text je zobrazen černě.
- Vzorce jsou zobrazeny zeleně.
- Čísla jsou zobrazena modrou barvou.

15	03.01.2008	Kurt	7:30	17:45	9,50
16	03.01.2008	Ute	8:30	18:30	9,25
17	06.01.2008	Brigitte	9:30	17:30	7,25
18	06.01.2008	Fritz	11:00	14:30	3,50

Obrázek 47: Příklad zvýraznění hodnot

Barvy zvýrazňující hodnoty mají přednost před všemi barvami použitými při formátování. Tato změna barvy platí pouze pro barvy viditelné na displeji. Při tisku tabulky se vytisknou původní barvy použité pro formátování.

Pro vypnutí či zapnutí této funkce zvolíme v hlavní nabídce **Zobrazit > Zvýrazňování hodnot** nebo použijeme klávesovou zkratku **Ctrl + F8**. Když je zvýraznění hodnot vypnuto, použijí se pro zobrazení původní barvy formátování.

Automatické nastavení zvýrazňování hodnot lze zapnout v nabídce **Nástroje > Možnosti > LibreOffice Calc > Zobrazení > Zvýrazňování hodnot**. Tento výchozí režim pro zvýraznění hodnot nemusí být to, co chceme, pokud se chystáme formátovat buňky pro tisk.

Použití podmíněného formátování

Formátování buňky je možné nastavit tak, aby se měnilo podle podmínek, které definujeme. Podmíněné formátování je využíváno k zvýraznění dat, které jsou mimo specifická nastavení, která využíváme. Přehnané používání podmíněného formátování může vést k přehlednutí dat, jež nejsou takto zformátována.

Příklad použití podmíněného formátování nalezneme na straně 87.

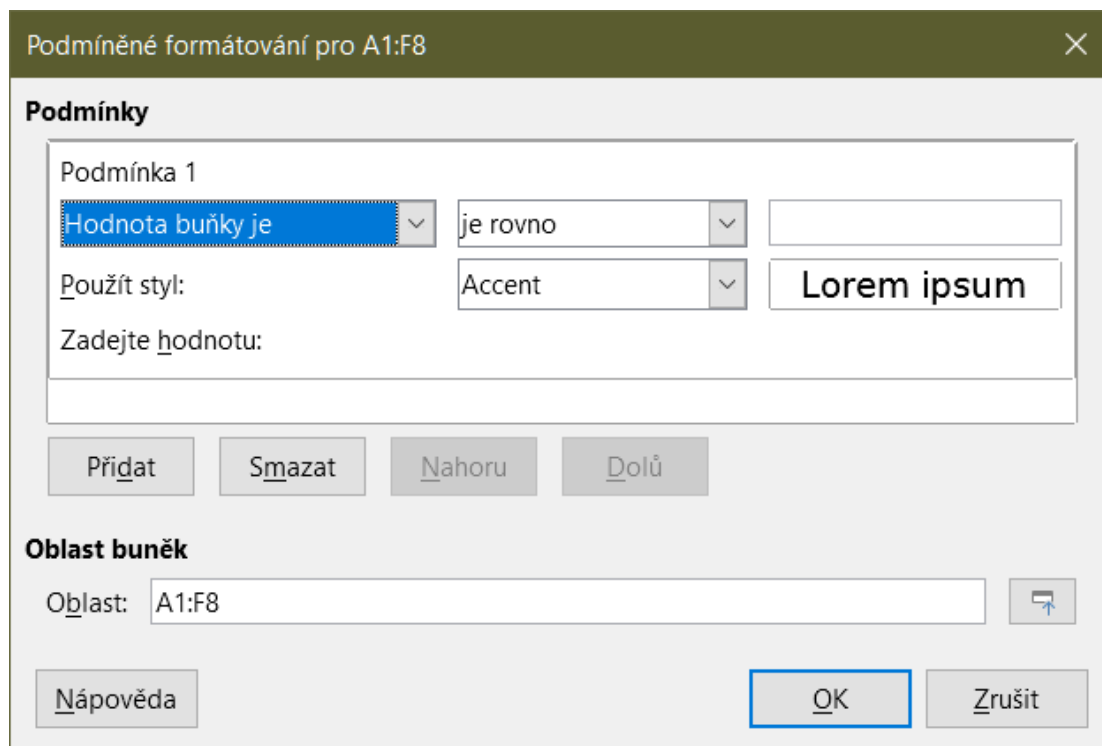

Poznámka

Podmíněné formátování závisí na používání stylů a funkce Automatický výpočet, která musí být zapnuta. Pokud nejsme obeznámeni se styly, nalezneme více informací v kapitole 4, Používání stylů a šablon.

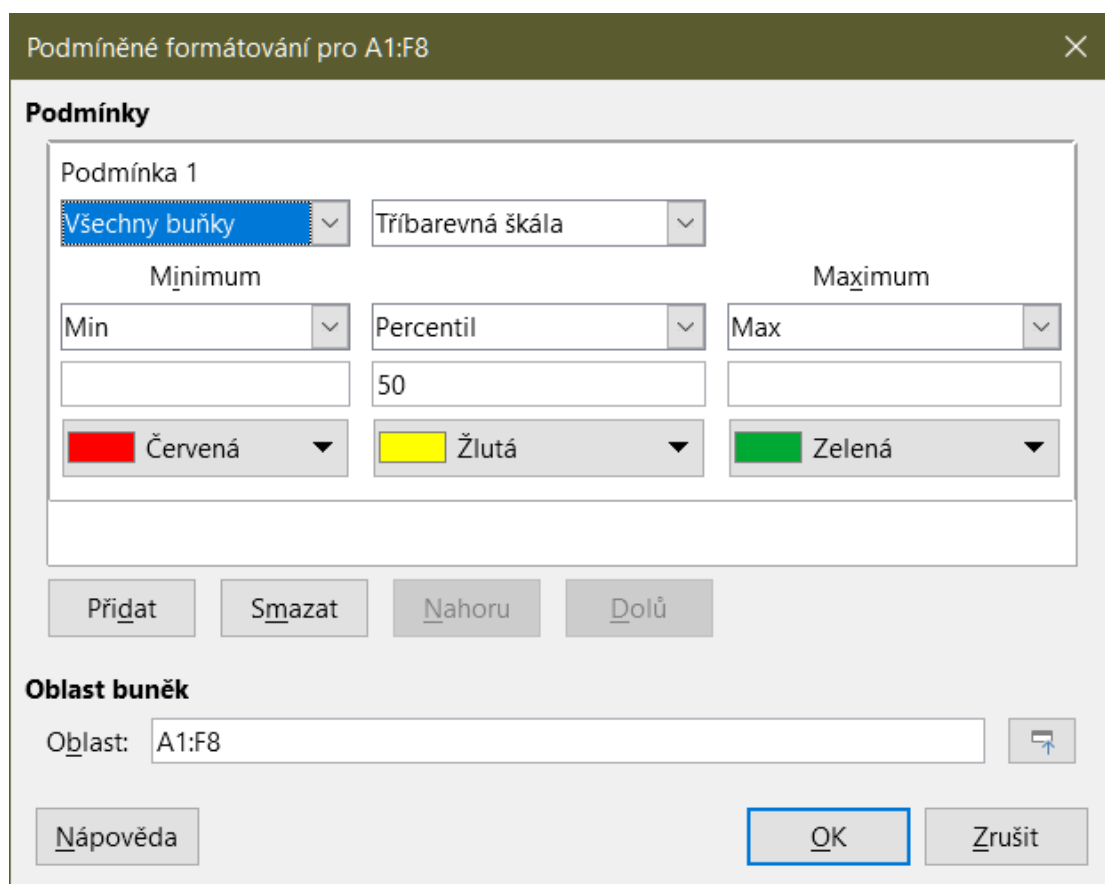
Nastavení podmíněného formátování

- 1) Ujistíme se, že je povolen automatický výpočet: **Data > Spočítat > Automatický výpočet**.
- 2) Vybereme buňky, ve kterých chceme použít podmíněné formátování.

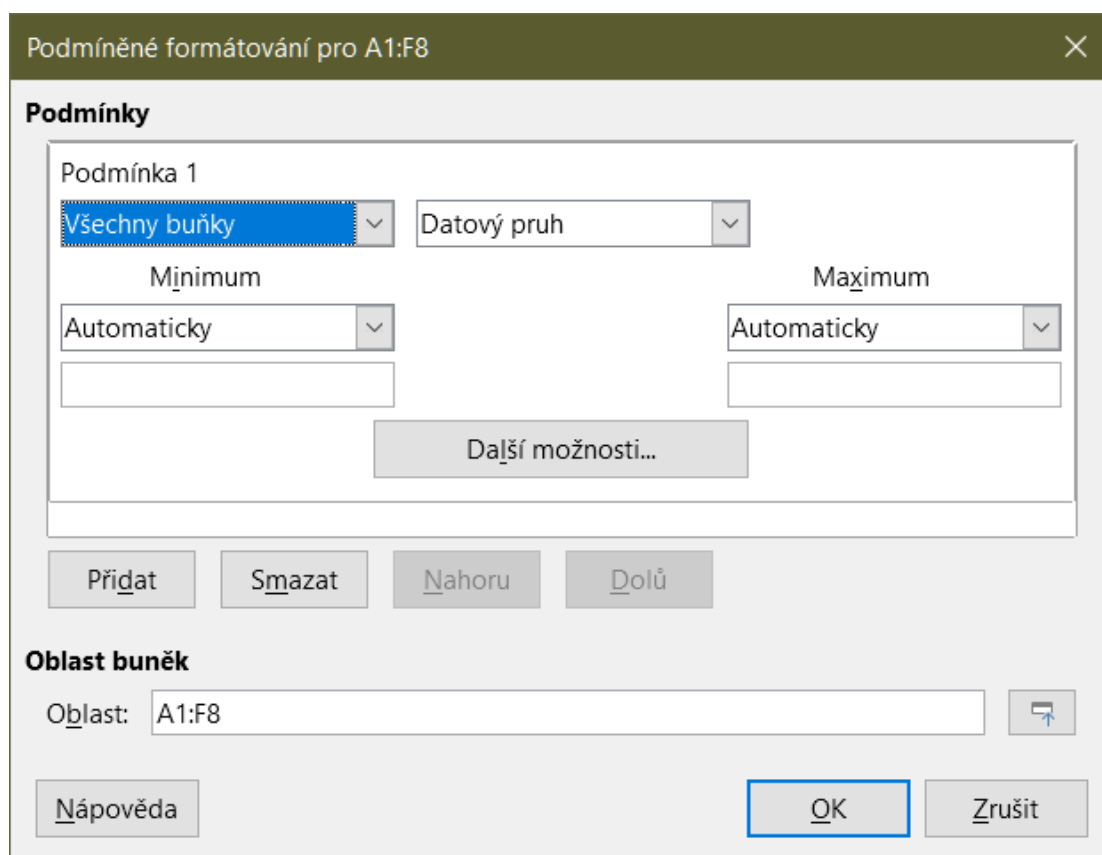

Obrázek 48: Dialogové okno Podmíněné formátování – Podmínka

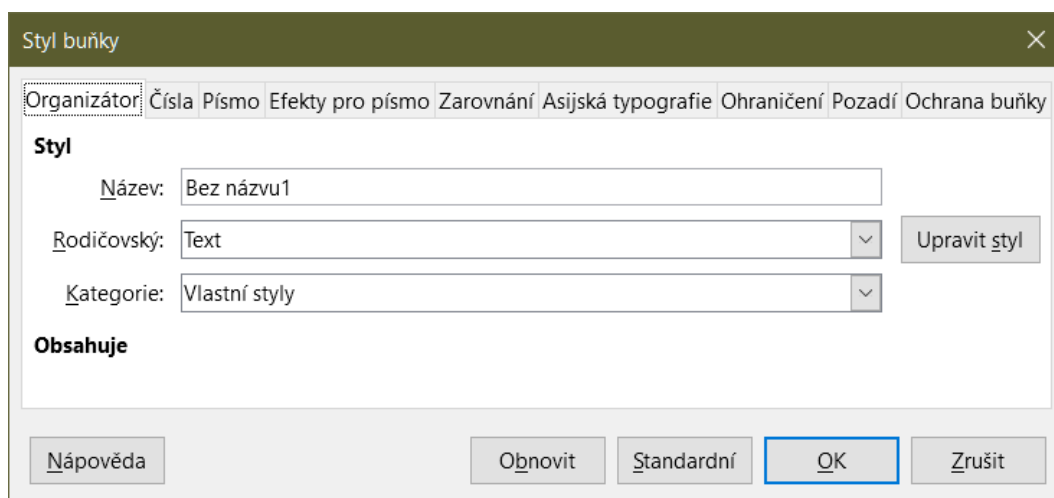
- 3) V hlavní nabídce zvolíme **Formát > Podmíněný > Podmínka** (obrázek 48), **Barevná škála** (obrázek 49), **Datový pruh** (obrázek 50), **Sady ikon** nebo **datum**. Otevře se dialogové okno Podmíněné formátování. Zobrazí se všechny již definované podmínky.
- 4) Klepnutím na **Přidat** vytvoříme nebo definujeme novou podmínku. Podle potřeby tento krok opakujeme.
- 5) Vybereme styl ze stylů uvedených v rozbalovacím seznamu *Použít styl*. Podle potřeby tento krok opakujeme.
Pro případné otevření dialogového okna Styl buňky vybereme položku **Nový styl** (obrázek 51) a vytvoříme nový styl buňky. Podle potřeby tento krok opakujeme.
- 6) Klepnutím na **OK** uložíme podmínky a zavřeme dialogové okno. Vybrané buňky jsou nyní nastaveny k použití výsledku pomocí podmíněného formátování.

Obrázek 49: Dialogové okno Podmíněné formátování – Barevná škála

Obrázek 50: Dialogové okno Podmíněné formátování – Datový pruh

Obrázek 51: Dialogové okno Styly buňky

Druhy podmíněného formátování

Podmínka

Podmínka je počátečním bodem k využití podmíněného formátování. Zde můžete definovat, jaké formáty použít ke zvýraznění jakýchkoliv dat v sešitu, která nespadají do definovaných specifikací.

Barevná škála

Pomocí barevné škály nastavíme barvu pozadí buněk v závislosti na hodnotách dat v těchto buňkách. Barevná škála může být využita jen tehdy, když jsou v této podmínce vybrány **všechny buňky**. Pro barevnou stupnici můžete použít dvě nebo tři barvy.

Datové pruhy

Datový pruh poskytuje grafické znázornění dat v sešitu. Grafické znázornění je založeno na hodnotách dat vybrané oblasti. Klepnutím na **Další možnosti** v dialogovém okně Podmíněného formátování specifikujeme, jak budou datové pruhy vypadat. Datové pruhy lze použít jen tehdy, když jsou v této podmínce vybrány **všechny buňky**.

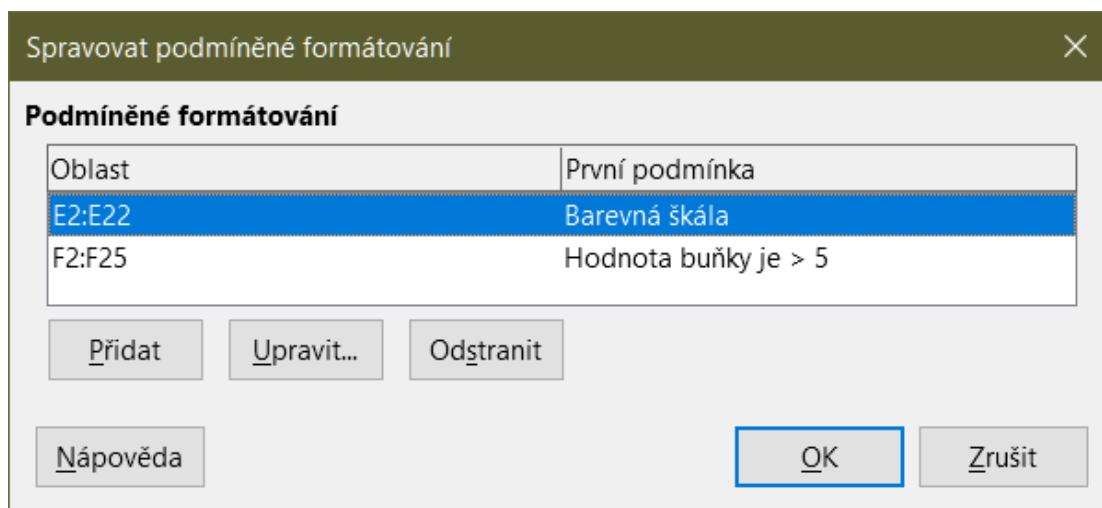
Sada ikon

Sady ikon zobrazí vedle dat v každé vybrané buňce ikonu, která umožňuje vizuální znázornění místa, kde data buňky spadají do definovaného nastaveného rozsahu. Mezi sady ikon, které jsou k dispozici, patří barevné šipky, šedé šipky, barevné vlajky, barevné znaky, symboly, hodnocení pruhů a čtvrtin. Sada ikon může být přístupná pouze tehdy, pokud je otevřeno dialogové okno Podmíněného formátování a jako podmínka byly vybrány **Všechny buňky**.

Správa podmíněného formátování

Chceme-li zobrazit všechna podmíněná formátování definovaná v sešitu a všechny použité styly:

- 1) V hlavní nabídce **Formát > Podmíněný > Spravovat** otevřeme dialogové okno Spravovat podmíněné formátování (obrázek 52).
- 2) Vybereme oblast ze seznamu Oblast a pro úpravu předdefinovaného podmíněného formátování klepneme na **Upravit**.
- 3) Vybereme oblast ze seznamu Oblast a pro výmaz podmíněného formátování klepneme na **Smazat**. Odstranění je okamžité bez potvrzení.
- 4) Pro vytvoření nové definice podmíněného formátování klepneme na **Přidat**.
- 5) Klepnutím na tlačítko **OK** uložíme změny a zavřeme dialogové okno.

Obrázek 52: Dialogové okno Spravovat podmíněné formátování

Kopírování stylů buněk

Chceme-li později použít podmíněné formátování u dalších buněk:

- 1) Klepneme na jednu z buněk, kterým bylo přiřazeno podmíněné formátování, a zkopírujeme buňku do schránky.

- 2) Vybereme buňky, kterým se má nastavit stejné formátování jako má zkopírovaná buňka.
- 3) Z hlavní nabídky **Úpravy > Vložit jinak > Vložit jinak** otevřeme dialogové okno Vložit jinak (obrázek 39 na straně 72).
- 4) Ujistíme se, že je vybrána možnost pouze *Formáty*. Klepnutím na **OK** vložíme podmíněné formátování do buňky.

Příklad podmíněného formátování

Pomocí podmíněného formátování můžeme například zvýraznit součty, které přesahují průměrnou hodnotu všech součtů. Pokud se součty změní, formátování se odpovídajícím způsobem změní, aniž by bylo nutné použít ručně jiné styly. Před zpracováním se doporučuje, aby byla na postranním panelu otevřená a viditelná karta Styly.

Definování podmínek

- 1) Vybereme buňky, ve kterých chceme použít podmíněný styl.
- 2) V hlavní nabídce zvolíme **Formát > Podmíněný > Podmínka, Barevná škála** nebo **Datový pruh**. Otevře se dialogové okno Podmíněné formátování.
- 3) Zadejte podmínky, které chceme použít pro podmíněné formátování.

Generování číselných hodnot

Určité hodnoty v tabulce lze patřičně zvýraznit. Například v tabulce obrátů můžeme zobrazit všechny hodnoty nad průměrem zelenou barvou a pod průměrem červenou barvou. To umožňuje podmíněné formátování.

- 1) Vytvoříme tabulku, ve které se vyskytne několik různých hodnot. Pro náš test můžeme vytvořit tabulky s libovolnými náhodnými čísly. V jedné z buněk zadáme vzorec `=RAND()` a získáme náhodné číslo mezi 0 a 1. Pokud chceme celá čísla mezi 0 a 50, zadáme vzorec `=INT(RAND()*50)`.
- 2) Zkopírujeme vzorec a vytvoříme řadu náhodných čísel.
- 3) Klepneme na pravý dolní roh vybrané buňky a přetáhneme ji doprava a dolů, dokud není vybrán požadovaný rozsah buněk.

Definování stylů buněk

Dalším krokem je použití stylu buněk na všechny hodnoty, které představují nadprůměrný obrát a jeden na buňky, které jsou pod průměrem.

- 1) Klepneme pravým tlačítkem do prázdné buňky a v místní nabídce vybereme **Formát buňky**. Otevře se dialogové okno Formát buněk.
- 2) Klepneme na kartu *Pozadí* a vybereme barvu pozadí, poté klepneme na **OK**.
- 3) Pro otevření dialogového okna Styl buňky v dialogovém okně Podmíněné formátování vybereme **Nový styl** z rozvíracího seznamu *Použít styl*.
- 4) Zadáme název nového stylu. V tomto příkladu pojmenujeme styl *Nad*.
- 5) Definujeme druhý styl, klepneme znovu do prázdné buňky a pokračujeme, jak je popsáno výše. Přiřadíme buňce jinou barvu pozadí a přiřadíme jí název. V tomto příkladu pojmenujeme styl *Pod*.

Výpočet průměru

V našem konkrétním příkladu počítáme průměr náhodných hodnot. Výsledek je umístěn do buňky:

- 1) Klepneme do prázdné buňky, například J14, a přejdeme v hlavní nabídce na **Vložit > Funkce** nebo klepneme na ikonu **Průvodce funkcí** na liště vzorců. Otevře se dialogové okno Průvodce funkcí.
- 2) Ze seznamu funkcí vybereme **AVERAGE**.

- 3) Pomocí kurzoru vybereme všechna náhodná čísla.
- 4) Klepnutím na **OK** zavřeme Průvodce funkcí.

Použití stylů buněk

Nyní můžeme na list použít podmíněné formátování:

- 1) Vybereme všechny buňky obsahující náhodná čísla.
- 2) V hlavní nabídce **Formát > Podmínka > Podmínka** otevřeme dialogové okno Podmíněné formátování.
- 3) Definujeme podmínku pro každou buňku následujícím způsobem: pokud je hodnota buňky menší než J14, formátujeme se stylem buňky *Pod* NEBO pokud je hodnota buňky větší nebo rovna J14, formátujeme se stylem buňky *Nad*.

Skrývání a zobrazování dat

V programu Calc můžeme skrýt různé prvky tak, že nebudou viditelné na obrazovce a ani se nevytisknou při tisku sešitu. Skryté prvky však lze stále vybrat pro kopírování, pokud vybereme prvky kolem nich; například, pokud je sloupec B skrytý, zkopíruje se, když vybereme sloupce A a C. Když znovu potřebujeme skrytý prvek, můžete tento proces obrátit a prvek zobrazit.

Skrývání dat

Listy

Klepneme pravým tlačítkem myši na kartu listu, kde se má list skrýt, a z místní nabídky vybereme **Skrýt list**.

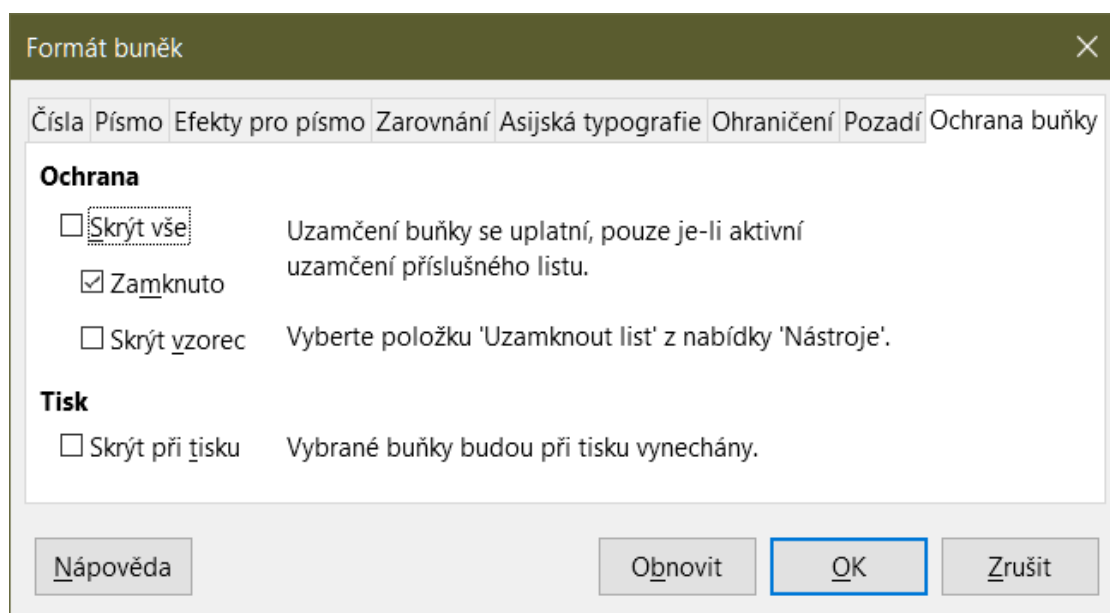
Řádky a sloupce

- 1) Vyberte buňku v řádku nebo sloupci, který chceme skrýt.
- 2) V hlavní nabídce přejdeme do položky **Formát** a zvolíme **Řádky** nebo **Sloupce**.
- 3) Z nabídky zvolíme **Skrýt** a řádek nebo sloupec již nelze zobrazit ani vytisknout. Můžeme také klepnout pravým tlačítkem myši na záhlaví řádku nebo sloupce a z místní nabídky vybrat volbu **Skrýt řádky** nebo **Skrýt sloupce**.

Buňky

Skrývání jednotlivých buněk je složitější. Nejprve musíme buňky definovat jako chráněné a skryté; pak musíme chránit list.

- 1) Vybereme buňky, které chceme skrýt.
- 2) V hlavní nabídce zvolíme **Formát > Buňky**, klepneme pravým tlačítkem a z místní nabídky vybereme **Formát buněk** nebo zmáčkneme klávesy *Ctrl + 1*. Otevře se dialogové okno Formát buněk (obrázek 53).
- 3) Klepneme na kartu *Ochrana buňky* a vybereme možnost skrytí a tisku buněk.
- 4) Klepnutím na tlačítko **OK** uložíme změny a zavřeme dialogové okno.
- 5) V hlavní nabídce zvolíme **Nástroje > Uzamknout list**, otevře se dialogové okno Uzamknout list (obrázek 54).
- 6) V něm zvolíme *Uzamknout tento list a obsah uzamčených buněk*.
- 7) Zadáme a potvrdíme heslo.
- 8) Vybereme nebo zrušíme výběr možností pro *Povolit všem uživatelům listu*: takže uživatelé mohou vybrat chráněné nebo nechráněné buňky.
- 9) Klepnutím na tlačítko **OK** uložíme změny a zavřeme dialogové okno.

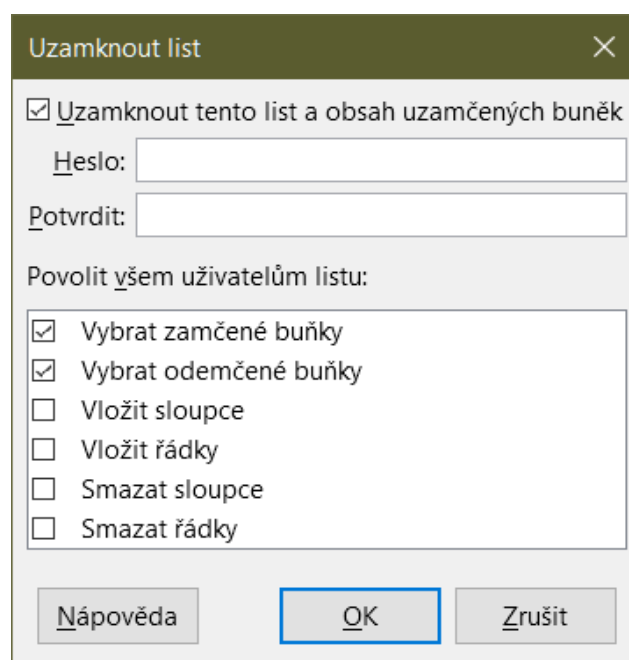

Obrázek 53: Dialogové okno Formát buněk - karta Ochrana buňky

Poznámka

Skrytí dat v buňkách znamená, že nejsou zobrazena a že uzamčené buňky nelze upravit. Na jejich místě jsou v listu zobrazeny prázdné buňky.

Obrázek 54: Dialogové okno Uzamknout list

Zobrazení dat

Listy

Klepneme pravým tlačítkem na kteroukoliv kartu listu a z místní nabídky vybereme **Zobrazit list**. Vybereme list ze seznamu v dialogovém okně Zobrazit list. Pokud neexistují žádné skryté listy, možnost **Zobrazit list** se v místní nabídce neobjeví.

Řádky a sloupce

- 1) Vybereme řádky nebo sloupce na každé straně skrytého řádku nebo sloupce.
- 2) V hlavní nabídce přejdeme do položky **Formát** a zvolíme **Řádky** nebo **Sloupce**.
- 3) Z místní nabídky vybereme **Zobrazit** a řádek nebo sloupec se zobrazí a lze jej vytisknout.

Můžeme také klepnout pravým tlačítkem myši na záhlaví řádku nebo sloupce a zvolit **Zobrazit řádky** nebo **Zobrazit sloupce** z místní nabídky.

Buňky

- 1) V hlavní nabídce zvolíme **Nástroje > Uzamknout list**, otevře se dialogové okno Uzamknout list (obrázek 54).
- 2) Zadáme heslo k odemknutí listu a klepneme na **OK**.
- 3) V hlavní nabídce zvolíme **Formát > Buňky** nebo klepneme pravým tlačítkem a z místní nabídky vybereme **Formát buněk**. Otevře se dialogové okno Formát buněk (obrázek 53).
- 4) Klepneme na kartu *Ochrana buňky* a v ní zrušíme označení možností skrytí buňky. Klepneme na **OK**.

Seskupení a souhrn

Pokud neustále skrýváme a zobrazujeme stejné buňky, můžeme vytvořit souhrn našich dat a seskupit dohromady řádky nebo sloupce, takže můžeme skupinu sbalit a skrýt ji nebo rozbalit skupinu tak, aby se zobrazovala, jediným kliknutím.

Základní ovládací prvky pro seskupení a souhrn zobrazují znaménka plus (+) nebo mínus (-) na indikátoru skupiny pro zobrazení nebo skrytí řádků nebo sloupců. Pokud jsou však v sobě skupiny vnořeny, mají základní ovládací prvky číslovaná tlačítka, takže můžeme skrýt různé úrovně vnořených skupin.

Seskupení

Seskupení řádků nebo sloupců:

- 1) V sešitu vybereme buňky, které chceme seskupit.
- 2) V hlavní nabídce zvolíme **Data > Seskupení a souhrn > Seskupit** nebo stiskneme klávesu **F12**.
- 3) V dialogovém okně Seskupit, které se otevře, vybereme buď **Řádky** nebo **Sloupce** a klepneme na **OK**. Vlevo od všech seskupených řádků nebo nad seskupenými sloupci se zobrazí ukazatel skupiny. Obrázek 55 ukazuje indikátor skupiny vlevo od prvních dvou řádků tabulky, jež byly seskupeny.

	A	B	C	D	E
1	Datum	Zaměstnanec	Začátek	Konec	Hodiny
2	01.01.2008	Brigitte	10:15	16:15	6,00
3	01.01.2008	Fritz	11:00	18:45	7,00
4	01.01.2008	Hans	8:15	19:00	10,00
5	01.01.2008	Kurt	11:15	14:00	2,75
6	01.01.2008	Ute	11:00	13:45	2,75

Obrázek 55: Indikátor skupiny

Skrytí detailů

Chceme-li skrýt podrobnosti jakékoliv skupiny řádků nebo sloupců:

- 1) Klepneme na znaménko mínus (-) na ukazateli skupiny.
- 2) Případně vybereme buňku ve skupině a v hlavní nabídce zvolíme **Data > Seskupení a souhrn > Skrýt podrobnosti**.

- 3) Řádky nebo sloupce jsou skryté a znaménko mínus (-) na ukazateli skupiny se změní na znaménko plus (+).

Zobrazení detailů

Zobrazení podrobností o skrytých skupinách, řádcích nebo sloupcích:

- 1) Klepneme na znaménko plus (+) na ukazateli skupiny.
- 2) Případně vybereme buňku ve skupině a v hlavní nabídce zvolíme **Data > Seskupení a souhrn > Zobrazit podrobnosti**.
- 3) Řádky nebo sloupce jsou zobrazeny a znaménko plus (+) na ukazateli skupiny se změní na znaménko mínus (-).

Zrušení seskupení

Zrušení skupiny řádků nebo sloupců:

- 1) Ujistíme se, že jsou zobrazeny seskupené řádky nebo sloupce.
- 2) V hlavní nabídce zvolíme **Data > Seskupení a souhrn > Zrušit skupinu** nebo stiskneme klávesovou zkratku **Ctrl + F12**.
- 3) Jsou-li seskupeny pouze řádky nebo pouze sloupce, seskupení se zruší. Jsou-li seskupeny řádky i sloupce, vybereme některou buňku buď **Řádky** nebo **Sloupce**, čímž zrušíme seskupení a klepneme na **OK**.

Upozornění

Musí být zobrazeny všechny skryté skupiny řádků nebo sloupců. Pokud jsou skryté, budou seskupené řádky nebo sloupce odstraněny ze sešitu.

Poznámka

Pokud existují vnořené skupiny, pouze u poslední skupiny řádků nebo sloupců se zruší seskupení.

Automatické souhrny

Pokud vybraný rozsah buněk obsahuje vzorce nebo odkazy, program Calc automaticky provede souhrn výběru. Například na obrázku 56 buňky pro 1. a 2. čtvrtletí obsahují souhrnný vzorec pro tři buňky vlevo. Pokud použijeme příkaz **Automatické souhrny**, jsou sloupce seskupeny do dvou čtvrtletí.

Chceme-li použít funkci Automatické souhrny, v hlavní nabídce zvolíme **Data > Seskupení a souhrn > Automatické souhrny**. Calc pak zkontroluje buňky, které obsahují vzorce nebo odkazy, a automaticky seskupí buňky podle potřeby.

	A	B	C	D	E	F	G	H
1	led	úno	bře	1. čtvrtletí	dub	kvě	čvn	2. čtvrtletí
2	100	120	130	350	100	100	200	400
3								

Obrázek 56: Příklad automatického souhrnu

Odstraňování

Chceme-li odstranit jakékoliv skupiny řádků nebo sloupců, v hlavní nabídce zvolíme **Data > Seskupení a souhrn > Odstranit souhrny** a všechny skupiny budou odstraněny.

Pro jakoukoliv skupinu buněk nebo řádků, které jsou skryty, je seskupení z buněk odstraněno a buňky jsou zobrazeny v sešitu.

Filtrování

Filtr je seznam podmínek, které musí každá položka splňovat, aby mohla být zobrazena. Calc poskytuje tři typy filtrů:

Standardní – určuje logické podmínky pro filtrování dat.

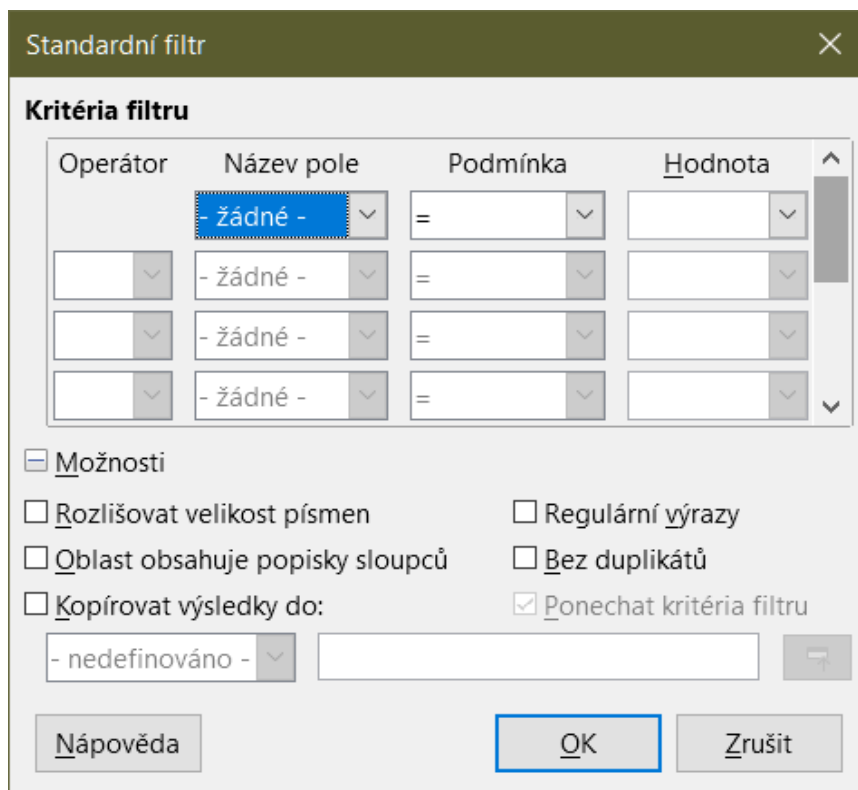
Automatický filtr – Filtruje data podle konkrétní hodnoty nebo řetězce. Automaticky filtruje vybraný rozsah buněk a vytvoří jednořádkové seznamy, ve kterých si můžeme vybrat položky, které chceme zobrazit.

Rozšířený filtr – Používá kritéria filtru z určených buněk.

Použití běžného filtru

Standardní filtr je složitější než automatický filtr. Lze nastavit až osm podmínek jako filtr a kombinovat je s operátory AND nebo OR. Standardní filtry jsou většinou užitečné pro čísla, i když také pro text lze použít několik podmíněných operátorů.

- 1) Vybereme oblast buněk v sešitu.
- 2) Dialogové okno Standardní filtr otevřeme v hlavní nabídce **Data > Další filtry > Standardní filtr** (obrázek 57).
- 3) Určíme kritéria filtru a možnosti filtrování, které chceme použít.
- 4) Klepnutím na tlačítko **OK** použijeme filtr a zavřeme dialogové okno. Zobrazí se všechny záznamy, které odpovídají zadaným kritériím a možnostem filtru.

Obrázek 57: Dialogové okno Standardní filtr

Kritéria filtru použitá při standardním filtrování definují filtr uvedením typu operátoru, názvu pole, logické podmínky a hodnoty nebo kombinace argumentů.

- **Operátor** – pro následující argumenty si můžeme vybrat mezi logickými operátory AND/OR.
- **Název pole** – určuje názvy polí aktuální tabulky, které je možné použít v argumentech. Pokud není určen název pole, uvidíme identifikátor sloupce.
- **Podmínka** – určuje porovnávací operátory, jejichž prostřednictvím lze propojit položky v polích *Název pole* a *Hodnota*.
- **Hodnota** – určuje hodnotu pro filtrování pole. Seznam *Hodnota* obsahuje všechny možné hodnoty pro zadaný *název pole*. Vybereme hodnotu, která má být použita ve filtru, včetně položek **Prázdné** a **Neprázdné**.
- **Rozlišovat velikost písmen** – při filtrování dat budou rozlišována velká a malá písmena.
- **Oblast obsahuje popisky sloupců** – první řádek oblasti buněk obsahuje popisky sloupců.
- **Kopírovat výsledky do** – zaškrtneme toto pole a poté vybereme oblast buněk, do které chceme zkopírovat výsledky filtru. Také je možné ze seznamu vybrat pojmenovanou oblast.
- **Regulární výrazy** – vybereme, pokud chceme při hledání použít zástupné znaky. Seznam regulárních výrazů, které LibreOffice podporuje, najdeme v nápovědě k LibreOffice. Je-li tato volba vybrána, je možné v definici filtru v poli *Hodnota* použít regulární výrazy, pokud je v seznamu *Podmínka* nastaveno '=' obsahuje nebo '<>' neobsahuje. Toto platí také pro odkazované buňky v pokročilém filtru.
- **Bez duplikátů** – vynechá z výsledku filtrování duplikované řádky.
- **Ponechat kritéria filtru** – vybereme **Kopírovat výsledky do** a poté určíme cílovou oblast, ve které chceme zobrazit filtrovaná data. Je-li toto pole zaškrtnuto, cílová oblast je propojena se zdrojovou oblastí. Musíme mít definovanou zdrojovou oblast v **Data > Definovat oblast** jako databázovou oblast. Definovaný filtr můžeme také kdykoli znovu použít klepnutím do zdrojové oblasti a poté přejít na **Data > Obnovit oblast**.

Použití automatického filtru

Funkce Automatický filtr vloží pole se seznamem nad jeden či více sloupců a umožňuje vybírat záznamy (řádky), které chceme mít zobrazené. Seznam obsahuje všechny jedinečné položky ve vybraných buňkách seřazené do lexikálního pořadí (viz <https://www.dictionary.com/browse/lexical-order> pro vysvětlení lexikálního pořadí). Automatický filtr lze použít na více listech bez předchozího definování databázové oblasti.

- 1) Klepneme na oblast buněk v sešitu. Pokud chceme v jednom sešitu použít více Automatických filtrů, musíme nejprve definovat databázové oblasti a potom na ně použít příslušný filtr.
- 2) V hlavní nabídce zvolíme **Data > Automatický filtr** nebo klepneme na ikonu **Automatický filtr** na nástrojové liště Standardní. Do záhlaví každého sloupce v databázové oblasti je přidáno tlačítko s šipkou.
- 3) Klepneme na šipku v tom sloupci, kde chceme nastavit filtr na určitou hodnotu či text (zobrazeno na obrázku 58).
- 4) Vybereme hodnotu či text, který chceme použít jako parametr filtru. Zobrazí se záznamy, které odpovídají zadaným podmínkám.

	A	B	C	D	E
1	Datum	Zaměstnanec	Začátek	Konec	Hodiny
2	01.01.2008	Řadit vzestupně	15	16:15	6,00
3	01.01.2008	Řadit sestupně	00	18:45	7,00
4	01.01.2008		15	19:00	10,00
5	01.01.2008	Horních 10	15	14:00	2,75
6	01.01.2008	Prázdné	00	13:45	2,75
7	02.01.2008	Neprázdné	00	18:45	6,00
8	02.01.2008	Standardní filtr...	45	13:45	6,00
9	02.01.2008		30	17:30	8,25
10	02.01.2008	Hledat prvky...	45	18:30	7,00
11	02.01.2008		15	16:00	6,00
12	03.01.2008	☒ Vše	00	18:30	8,75
13	03.01.2008	☒ Brigitte	00	14:30	5,50
14	03.01.2008	☒ Fritz	30	18:00	9,75
15	03.01.2008	☒ Hans	30	17:45	9,50
16	03.01.2008	☒ Kurt	30	18:30	9,25
17	06.01.2008	☒ Ute	30	17:30	7,25
18	06.01.2008		00	14:30	3,50
19	06.01.2008		30	16:15	6,00
20	06.01.2008		45	15:45	5,00
21	06.01.2008		30	15:00	4,50
22	07.01.2008		30	15:15	4,75

Obrázek 58: Příklad automatického filtru

Použití pokročilého filtru

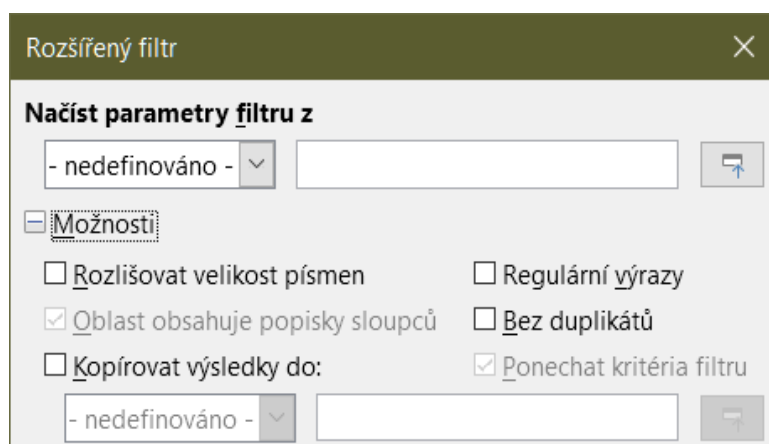
Pokročilý filtr má strukturu podobnou běžnému filtru. Rozdíl je v tom, že argumenty rozšířeného filtru nejsou zadány v dialogu. Namísto toho lze parametry filtru zadat do prázdné oblasti tabulky a poté pomocí dialogu filtru odkazovat na parametry.

- 1) Vybereme oblast buněk v sešitu.
- 2) V hlavní nabídce zvolíme **Data > Další filtry > Rozšířený filtr** a otevřeme dialogové okno Rozšířený filtr (obrázek 59).
- 3) V *Načíst parametry filtru* z vybereme pojmenovanou oblast nebo zadáme oblast buněk, která obsahuje kritéria filtru, která chceme použít.
- 4) Klepnutím na tlačítko **OK** použijeme rozšířený filtr a zavřeme dialogové okno. Zobrazí se všechny záznamy, které odpovídají zadaným kritériím a možností filtru.

Poznámka

Možnosti pro pokročilé filtrování jsou stejné jako možnosti používané pro standardní filtrování, viz „Použití běžného filtru“ na straně 92.

Obrázek 59: Dialogové okno Rozšířený filtr

Příklad pokročilého filtru nalezneme na stránce nápovědy nazvané „Filtr: Použití pokročilých filtrů“.

Řazení záznamů

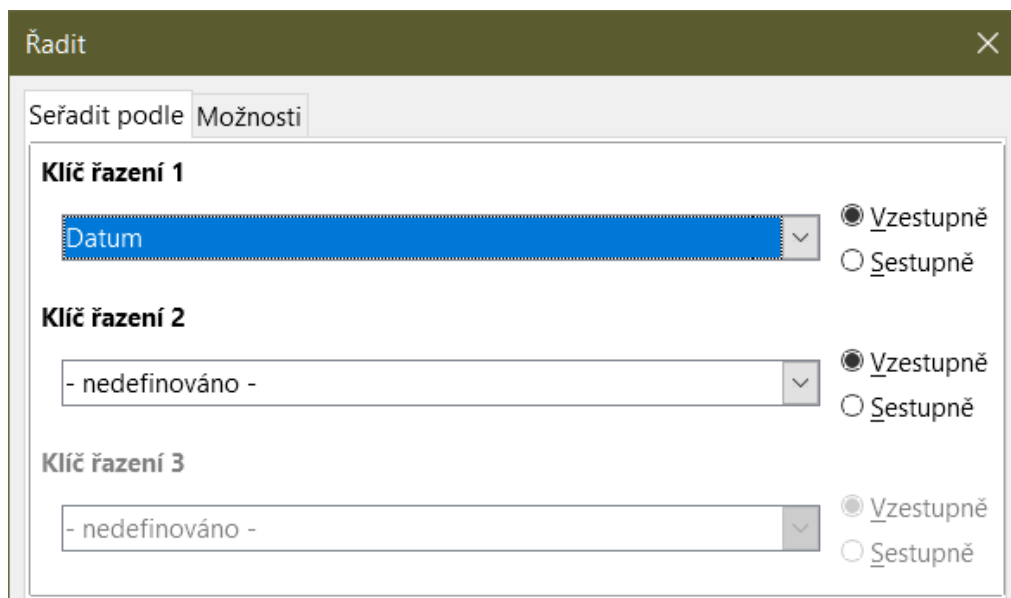
Nástroj pro řazení v programu Calc uspořádá buňky v listě podle zadaných kritérií. Můžeme zadat najednou více kritérií, která se následně použijí v určeném pořadí. Řazení je užitečné, když hledáme určitou položku, a stane se ještě užitečným, pokud jej použijeme na filtrovaná data.

Kromě toho je seřazení často užitečné při přidávání nových dat do sešitu. Když je list dlouhý, je obvykle jednodušší přidat nové údaje dospod listu namísto toho, abychom přidávali nové řádky přímo na správná místa. Po přidání nových dat můžeme list aktualizovat seřazením.

Dialogové okno Řadit

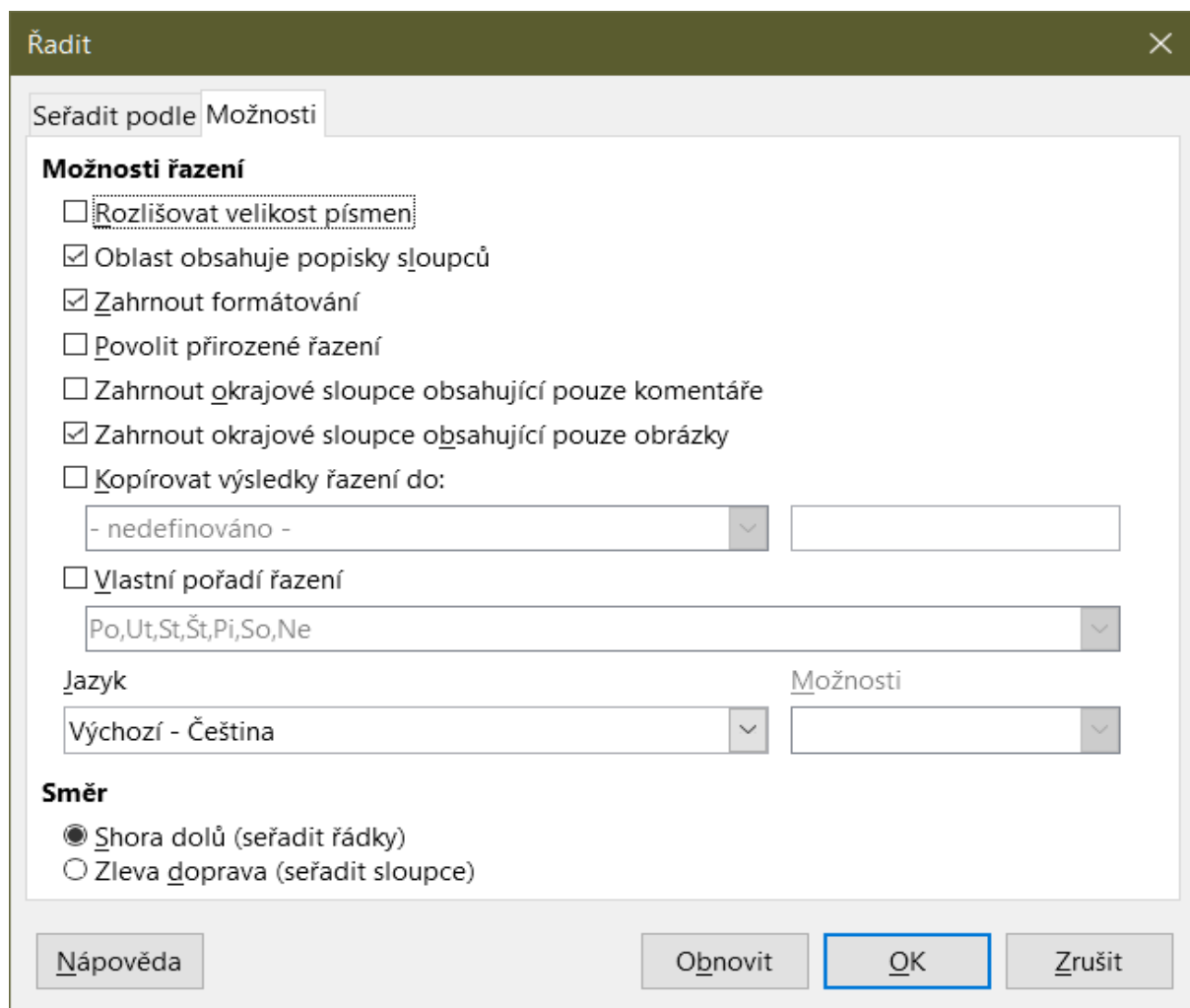
Pokud chceme seřadit buňky v sešitě, použijeme dialogové okno Řadit:

- 1) Vybereme buňky, řádky nebo sloupce, které chceme řadit.
- 2) V hlavní nabídce zvolíme **Data > Řadit**, čímž otevřeme dialogové okno Řadit.
- 3) Na kartě *Možnosti* (obrázek 61) vybereme možnosti včetně toho, zda se mají řadit řádky nebo sloupce. Detaily viz „Možnosti řazení“ na straně 96.

Obrázek 60: Dialogové okno Řadit – karta Seřadit podle

- 4) Na kartě *Seřadit podle* (obrázek 60) vybereme z rozevřacího seznamu kritéria. Položky této nabídky závisejí na vybraných buňkách.
- 5) Vybereme buď pořadí **Vzestupně** (A-Z, 0-9) nebo pořadí **Sestupně** (Z-A, 9-0).
- 6) Klepneme na **OK**. Data se v sešitě seřadí.

Obrázek 61: Dialogové okno Řadit – karta Možnosti

Poznámka

Pokud jsou některé buňky, které chceme řadit, chráněny a list je chráněn, nemůže Calc tyto buňky upravit a řazení nebude provedeno. Zobrazí se chybová zpráva označující, že chráněné buňky nelze změnit. Je však možné řadit oblast obsahující řadu štítků sloupců, které jsou chráněny, protože tyto nejsou řazením změněny.

Možnosti řazení

Na stránce Možnosti v dialogovém okně Řadit (obrázek 61) můžeme nastavit tyto možnosti:

- **Rozlišovat velikost písmen** – třídí se nejprve velkými písmeny a potom malými písmeny. Pro asijské jazyky platí speciální pravidla.

Poznámka

Pokud u asijských jazyků zaškrtneme **Rozlišovat velikost písmen**, je možné použít víceúrovňové řazení. Při víceúrovňovém řazení se položky nejprve porovnávají podle svých primitivních tvarů bez ohledu na velikost písmen a diakritiku. Pokud jsou vyhodnoceny jako stejné, pro druhou úroveň se porovnávají i s diakritikou. Pokud jsou i tehdy vyhodnoceny jako stejné, porovnává se ve třetí úrovni velikost písmen, šířka znaků a japonské znaky Kana.

- **Oblast obsahuje popisky sloupců/řádků** – při řazení vynechá první sloupec/řádek. Nastavení *Směr* ve spodní části dialogu definuje název a funkci tohoto zaškrtačacího políčka: pokud je to shora dolů, pak popisy sloupců; pokud zleva doprava, pak popisy řádků.
- **Zahrnout formátování** – zachová aktuální formátování buňky.
- **Povolit přirozené řazení** – přirozené třídění je algoritmus třídění, který namísto tradičního způsobu třídění jako obyčejných řetězců třídí čísla s předponou řetězce na základě hodnoty numerického prvku v každém seřazeném čísle. Předpokládejme například, že máme řadu hodnot, například A1, A2, A3, A4, A5, A6, ..., A19, A20, A21. Když tyto hodnoty vložíme do řady buněk a spustíme řazení, výsledkem je A1, A11, A12, A13, ..., A19, A2, A20, A21, A3, A4, A5, ..., A9. Při zvoleném přirozeném řazení jsou takové hodnoty správně seřazené.
- **Zahrnout okrajové sloupce obsahující pouze komentáře** – udržuje tyto buňky spojené s tříděnými buňkami.
- **Zahrnout okrajové sloupce obsahující pouze obrázky** – udržuje tyto buňky spojené s tříděnými buňkami.
- **Kopírovat výsledky řazení do** – zkopíruje seřazený seznam do určené oblasti buněk. Vybereme pojmenovanou oblast buněk, do které chceme zobrazit seřazený seznam, nebo zadáme do pole oblast buněk.
- **Vlastní pořadí řazení** – vybereme tuto možnost a poté vybereme vlastní pořadí řazení, které chceme použít. Dostupné výběry jsou definovány jako „řazené seznamy“ v **Nástroje > Možnosti > LibreOffice Calc > Řazené seznamy**. Viz „Definování posloupnosti“ na straně 63.
- **Jazyk** – vybereme jazyk pro pravidla řazení.
- **Možnosti** – vybereme možnost třídění pro jazyk. Například vybereme možnost **Telefonní seznam** pro němčinu, což zahrne do třídění zvláštní znak přehlásky.
- **Shora dolů (seřadit řádky)** – seřadí řádky podle hodnot v aktivních sloupcích vybrané oblasti.
- **Zleva doprava (seřadit sloupce)** – seřadí sloupce podle hodnot v aktivních řádcích vybrané oblasti.

Rychlé řazení

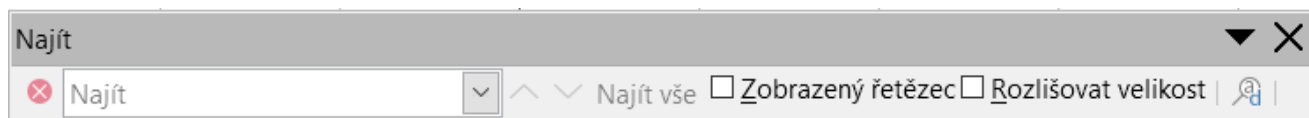
Pokud mají sloupce v sešitu záhlaví s textovým formátem, můžeme použít rychlé řazení.

- 1) Vybereme buňku nebo oblast buněk, které se mají řadit.
- 2) Na nástrojové liště Standardní klepneme na ikonu **Řadit vzestupně** nebo **Řadit sestupně**.

Najít a nahradit

Program Calc má dva způsoby, jak najít text v dokumentu: nástrojovou lištu Najít a dialogové okno Najít a Nahradit. Nástrojová lišta je rychlá a snadno použitelná, ale její funkce jsou omezenější než používání dialogu.

Nástrojová lišta Najít

Obrázek 62: Nástrojová lišta Najít

- 1) V hlavní nabídce zvolíme **Zobrazit > Nástrojové lišty > Najít** nebo **Úpravy > Najít**, nebo použijeme klávesovou zkratku *Ctrl + F*. Zobrazí se nástrojová lišta Najít (obrázek 62). Ve výchozím nastavení je tato nástrojová lišta ukotvena v levé dolní části okna Calc. Nástrojovou lištu můžeme přesunout.
- 2) Do textového pole *Najít* zadáme hledaný výraz.
- 3) Upřesnit vyhledávání můžeme výběrem volby **Rozlišovat velikost**. Pokud je například hledaný výraz *Vlastník*, výběr volby **Rozlišovat velikost** najde *Vlastník*, ale ne *vlastník*. Můžeme také vybrat možnosti **Najít vše** nebo **Zobrazovaný řetězec**.
- 4) Klepneme na ikonu **Najít další** nebo **Najít předchozí**. Nalezení dalšího výskytu termínu se provede opětovným klepnutím na ikonu.

Dialogové okno Najít a nahradit

Pro otevření dialogového okna Najít a nahradit (obrázek 63) zvolíme v hlavní nabídce **Úpravy > Najít a nahradit**, použijeme klávesovou zkratku *Ctrl + H*, klepneme na ikonu **Najít a nahradit** na nástrojové liště Standardní nebo klepneme na ikonu **Najít a nahradit** na nástrojové liště Najít.

Hledání

- 1) V dialogovém okně Najít a nahradit (obrázek 63) zadáme do pole *Najít* kritéria hledání.
- 2) Pro zvýšení počtu vyhledávacích filtrů klepneme na *Ostatní možnosti*.
- 3) Klepnutím na **Najít další** najdeme první instanci vyhledávacích kritérií.
- 4) Opětovným klepnutím na **Najít další** najdeme další instanci vyhledávacích kritérií. Opakujeme podle potřeby.
- 5) Můžeme také klepnout na **Najít vše** a najdeme všechny buňky obsahující vyhledávací kritéria. Tyto buňky budou v sešitě zvýrazněny. Objeví se malý dialog se seznamem umístění buněk.

Nahrazování

- 1) V dialogovém okně Najít a nahradit (obrázek 63) zadáme do pole *Najít* kritéria hledání.
- 2) Text pro nahrazení hledaného textu zadáme do pole *Nahradit*.
- 3) Pro zvýšení počtu vyhledávacích filtrů klepneme na *Ostatní možnosti*.
- 4) Chceme-li procházet buňkami a zvolit, zda chceme nahradit obsah:
- 5) Klepnutím na **Najít další** najdeme první instanci vyhledávacích kritérií.
- 6) V případě potřeby klepneme na **Nahradit**, čímž nahradíme kritéria vyhledávání obsahem pole *Nahradit*.
- 7) Opakujeme podle potřeby.
- 8) Chceme-li vyhledat a nahradit všechny výskyty kritérií vyhledávání bez zastavení u každého z nich, klepneme na **Nahradit vše**.

Najít a nahradit

Najít: Ute

Rozlišovat velikost Zobrazený řetězec Celé buňky Všechny listy

Nahradit:

Najít vše Najít předchozí Najít další Nahradit Nahradit vše

Ostatní možnosti:

Pouze v současném výběru Nahradit pozpátku

Regulární výrazy Styly buňky

Hledání podobností Podobnosti... Porovnat šířku znaku

Zní jako (japonština) Zní jako... Zástupné znaky

Rozlišovat diakritiku Rozlišovat kašidů

Směr: Řádky Sloupce

Hledat v: Vzorce

Nápověda Zavřít

Obrázek 63: Dialogové okno Najít a nahradit

Tip

Chceme-li nahradit první instanci vyhledávacích kritérií, můžeme jednoduše stisknout **Nahradit** bez prvního stisknutí **Najdi další**.

Upozornění

Nahradit vše používejme s opatrností; v opačném případě můžeme skončit s trochu trapnými chybami. Chyby, které vzniknou nesprávným použitím funkce **Nahradit vše**, je častokrát nutné ručně opravovat slovo za slovem, pokud se dostaneme do stavu, že změny již nejdou vrátit zpět.

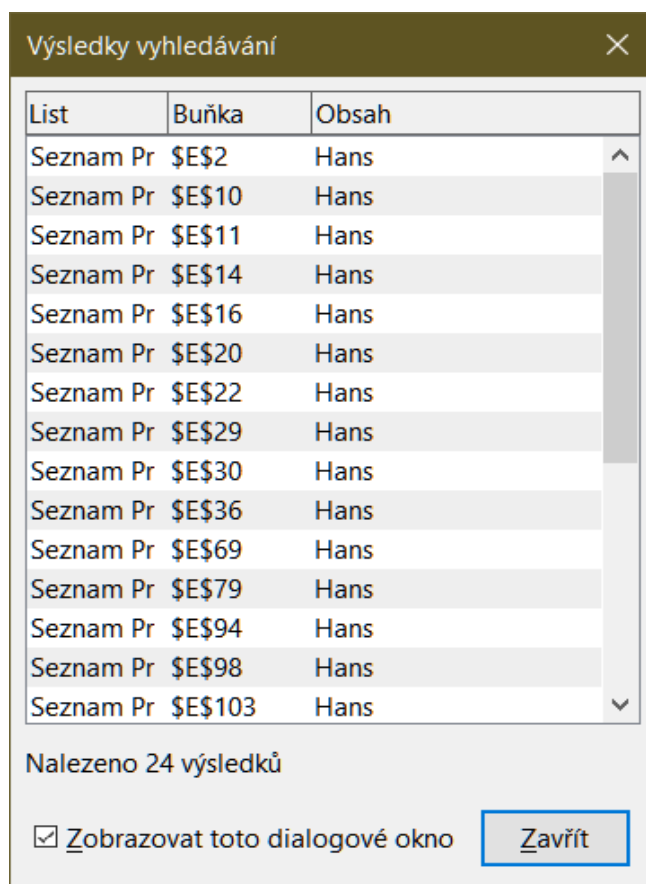
Možnosti hledání a nahrazování

Možnosti upřesnění hledání a nahrazení jsou následující:

- **Najít** – zadáme text, který chceme vyhledat nebo jej vybereme ze seznamu.
- **Rozlišovat velikost** – rozlišuje mezi velkými a malými znaky.
- **Zobrazený řetězec** – hledá obsah buňky v určitém formátu. Pokud má například buňka hodnotu měny, řekněme 123,45 \$ a jiná má stejný obsah, ale výchozí formátování (123,45), pak hledáním „123,45\$“ se najde buňka s formátem měny, ale ne buňka s výchozím formátem.
- **Celé buňky** – hledá buňky s obsahem, který je identický s hledaným textem.
- **Všechny listy** – prohledává všechny listy v aktuálním sešitu.

- **Nahradit** – zadáme nebo vybereme ze seznamu text či styl pro nahrazení.
- **Pouze v současném výběru** – prohledává pouze vybraný text nebo buňky.
- **Nahradit pozpátku** – vyhledávání začíná na aktuální pozici kurzoru a pokračuje zpět na začátek souboru.
- **Regulární výrazy** – vybereme, pokud chceme při hledání použít zástupné znaky. Další informace o používání regulárních výrazů nalezneme v nápovědě LibreOffice.
- **Styly buňky** – vyhledá obsah buňky formátovaný podle určeného stylu. Vybereme tuto možnost a poté vybereme styl ze seznamu **Najít**. Ke specifikaci stylu nahrazení vybereme styl ze seznamu **Nahradit**.
- **Hledání podobností** – hledá výrazy podobné textu v poli **Najít**. Pro definování možností podobnosti vybereme tuto možnost a poté klepneme na tlačítko ...
- **Zástupné znaky** – hledá výraz se zástupnými znaky, uvedený v poli **Najít**.
- **Rozlišovat diakritiku** – do vyhledávání zahrne diakritiku.
- **Směr** – určuje pořadí prohledávání buněk – *Řádky* nebo *Sloupce*.
- **Hledat v** – vybereme **Vzorce**, **Hodnoty** nebo **Poznámky**. Vyhledávání pak bude probíhat buď ve vzorcích, hodnotách či poznámkách.

Dialogové okno Výsledky vyhledávání

Obrázek 64: Dialogové okno Výsledky vyhledávání

Při výchozím chování programu Calc se po výběru **Najít vše**, **Najít vše** a **Nahradit vše** v dialogovém okně Najít a nahradit, je zobrazen dialogové okno Výsledky vyhledávání (obrázek 64). Tento dialog shrnuje výsledky. Kromě toho jsou nalezené buňky v sešitu zvýrazněny.

Dialogové okno Výsledky hledání obsahuje seznam nalezených buněk a jejich aktuální obsah (po jakémkoliv nahrazení). Uvádí také počet nalezených buněk. Pokud zrušíme výběr zaškrtnutí u pole **Zobrazovat toto dialogové okno** v dialogovém okně Výsledky vyhledávání před stisknutím tlačítka **Zavřít**, dialog se v budoucnosti po zmáčknutí **Najít vše** nebo **Nahradit vše** nezobrazí. Zobrazení dialogového okna Výsledky vyhledávání lze také ovládat povolením nebo zakázáním volby **Nástroje > Možnosti > LibreOffice Calc > Zobrazení > Okno > Shrnutí vyhledávání**.

Průvodce programem Calc

Kapitola 3

Tvorba grafů

Vizuální prezentace informací

Úvod

Grafy mohou být účinným způsobem zprostředkování informací. Program Calc nabízí řadu způsobů, jak prezentovat data. Grafy mohou být do značné míry přizpůsobeny, což umožňuje zobrazovat informace nejjasnějším způsobem.

Pro čtenáře, kteří se zajímají o efektivní způsoby grafické prezentace informací, existují dvě vynikající knihy k tomuto tématu: William S. Cleveland's *The Elements of Graphing Data*, 2nd edition, Hobart Press (1994) a Edward R. Tufte's *The Visual Display of Quantitative Information*, 2nd edition, Graphics Press (2001).

Průvodce grafy

Pomocí Průvodce grafem vytvoříme s daty v sešitu úvodní graf. Poté pomocí možností Průvodce grafem změním typ grafu, upravíme oblasti dat a upravíme některé prvky grafu. Každá změna je okamžitě v grafu viditelná.

Přehled Průvodce grafem

	A	B	C	D
1	Pronájem vybavení			
2		Kánoe	Čluny	Motorové
3	led	12	23	47
4	úno	9	31	54
5	bře	14	27	56
6	dub	17	28	48
7	kvě	13	19	39
8	čvn	8	27	52

Obrázek 65: Příklad dat pro vytvoření grafu

Pokud chceme ukázat proces použití Průvodce grafem k vytváření grafů, použijeme data z obrázku 65 i v následujících částech. Zde je přehled základních kroků:

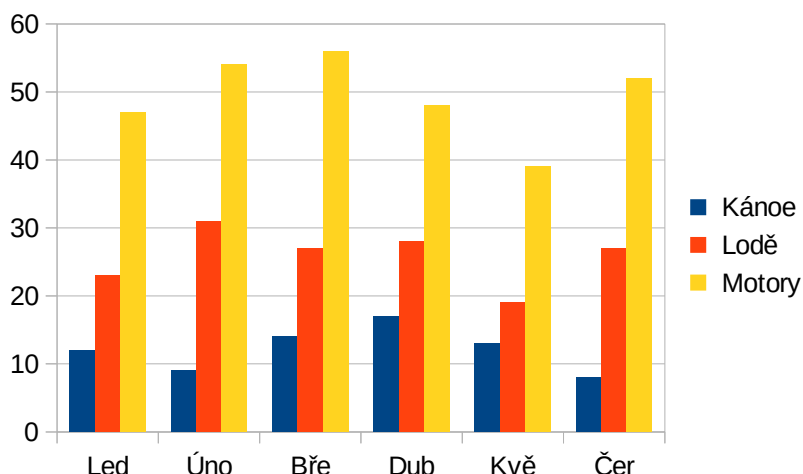
- 9) Vybereme buňky obsahující všechna data (včetně názvů, kategorií a popisů), které mají být zobrazeny v grafu. Výběr může být jeden blok, jednotlivé buňky nebo skupiny buněk (sloupce nebo řádky). V tomto příkladu může být nejlepší varianta vybrat oblast buněk A2:D8, která záměrně vynechává z grafu celkový název "Půjčovna vybavení".

Tip

Pokud jsou data v jedné oblasti, Průvodce grafem může odhadnout rozsah a vytvořit počáteční graf i tehdy, když nejsou vybrána všechna data. Před otevřením Průvodce grafem stačí umístit kurzor nebo vybrat buňku kdekoli v oblasti dat.

- 10) Provedeme jeden z následujících kroků. To způsobí, že graf bude umístěn do sešitu jako objekt (obrázek 66) a otevře se dialogové okno Průvodce grafem (obrázek 67).
 - V hlavní nabídce zvolíme **Vložit > Graf**.
 - Klepneme na ikonu **Vložit graf** na standardní nástrojové liště.
- 11) Vybereme typ grafu a nastavíme další požadované volby. Možnosti jsou vysvětleny níže.
- 12) Klepneme na tlačítko **Dokončit**, uložíme výběr a zavřeme Průvodce grafem.

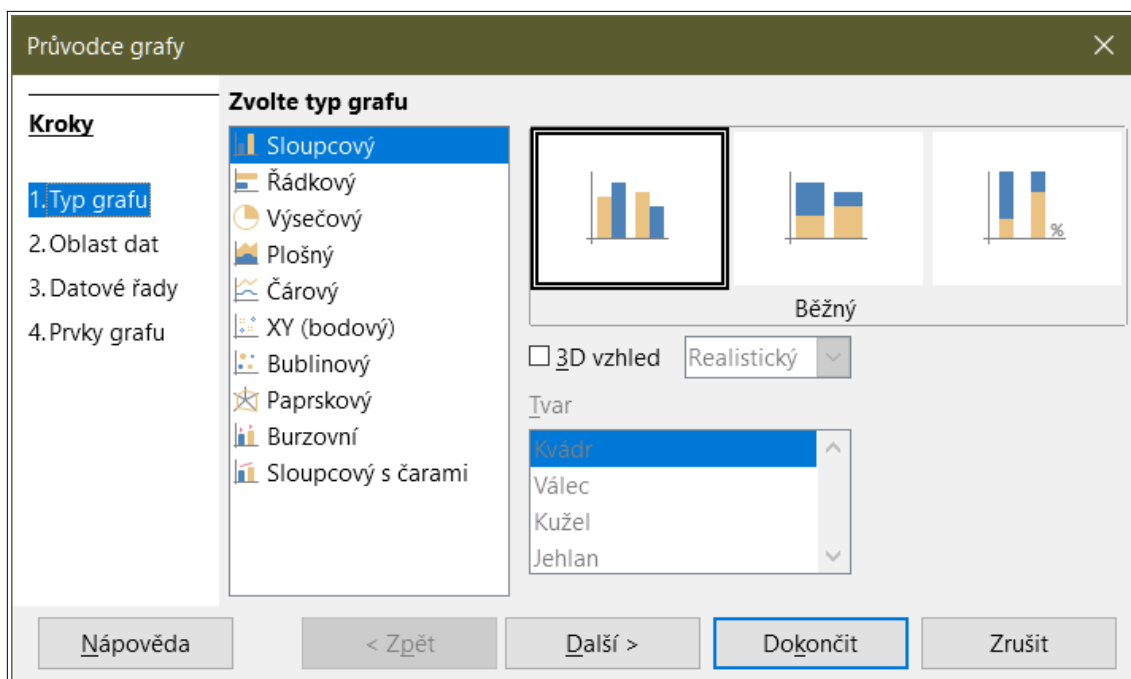

Obrázek 66: Příklad grafu vytvořeného automaticky pomocí Průvodce grafem

Následující části obsahují další podrobnosti o použití Průvodce grafem.

Výběr typu grafu

Program Calc nabízí výběr z deseti základních typů grafů. Další možnosti se liší podle typu vybraného grafu. Další informace o různých typech grafů nalezneme v části "Galerie typů grafů" na straně 173.

Obrázek 67: Dialogové okno Průvodce grafem – výběr typu grafu

Úvodní graf vytvořený pomocí Průvodce grafem je 2D sloupcový graf. Malý náhled zvolené varianty grafu je zvýrazněn rámečkem, jak je uvedeno na obrázku 67. Název varianty (Běžný na obrázku 67) se zobrazí pod náhledem.

Změna typů a možností grafu:

- 1) Vybereme typ grafu ze seznamu pod označením *Zvolte typ grafu*.
- 2) V případě potřeby vybereme variantu grafu klepnutím v části náhledu. Dostupné možnosti závisí na vybraném typu grafu. Graf se změní tak, aby odrážel vybraný typ grafu.

- 3) Pokud chceme použít 3D graf, zaškrtneme políčko **3D vzhled** a vybereme typ 3D zobrazení (**Realistický** nebo **Jednoduchý**). Tato možnost je k dispozici pouze pro grafy sloupcové, řádkové, výsečové nebo plošné.
- 4) Klepneme na tlačítko **Další** a provedeme změny v oblasti dat, datových řad a prvků grafu (podrobněji je vysvětleno dále v textu).
- 5) Pokud jsme s grafem spokojeni, klepneme na tlačítko **Dokončit** a zavřeme Průvodce grafem.

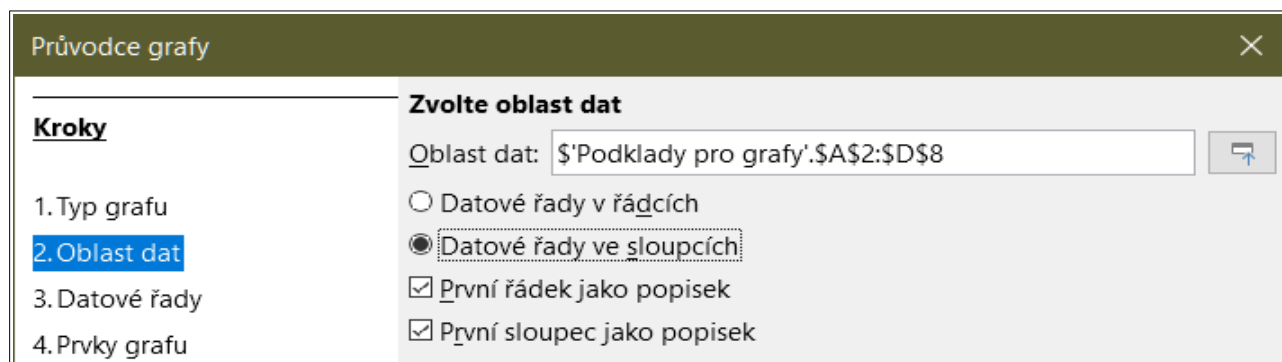

Poznámka

Pokud chceme znovu vytvořit grafy zobrazené v následujících částech, vybereme typ grafu **Sloupcový**, variantu **Běžný** a nezaškrtnutou volbu **3D vzhled**.

Výběr oblasti dat

Oblast dat obsahuje všechny buňky s daty (včetně popisků a kategorií), které by měly být zahrnuty do grafu. V kroku Oblast dat v Průvodci grafem (obrázek 68) ručně opravíme všechny chyby ve výběru dat pro graf.

Obrázek 68: Dialogové okno Průvodce grafem – výběr oblasti dat

Použití stránky Oblast dat:

- 1) V případě potřeby změňme řádky a sloupce použité jako zdroje dat pro graf pomocí úpravy odkazu na buňky v textovém poli *Oblast dat*. Odkazy na buňky upravíme jedním z těchto dvou způsobů:
 - Přímou upravíme text v textovém poli *Oblast dat*.
 - Klepneme na tlačítko **Vyberte oblast dat** vpravo od pole *Oblast dat*. Potom pomocí kurzoru vybereme oblast(i) dat v tabulce.
- 2) Určíme, zda jsou datové řady uspořádány v řádcích nebo ve sloupcích. V ukázkových datech, zobrazených na obrázku 65, jsou datové řady ve sloupcích.
- 3) Vybereme, zda chceme jako popisky použít data v prvním řádku nebo v prvním sloupci nebo v obou.
- 4) Klepneme na tlačítko **Další >** a přesuneme se na provedení změn v datových řadách (obrázek 69).
- 5) Pokud jsme s grafem spokojeni, klepneme na tlačítko **Dokončit** a zavřeme Průvodce grafem.

Poznámka

Pokud není syntaxe oblasti dat v pořádku, program Calc zobrazí text červeně.

Výběr nesouvislé oblasti dat

Pokud chceme vytvořit úplný rozsah dat z více buněk, které nejsou vedle sebe, použijeme oddělovač mezi jednotlivými rozsahy. Například anglické (USA) národní prostředí používá čárku jako oddělovač a zápis platného rozsahu dat vypadá takto: "\$List1.A1:A5,\$List1.D1:D5". Další běžně používaný oddělovač je středník.

Příslušný oddělovač závisí na nastavení lokálního prostředí v nabídce **Nástroje > Možnosti > Jazykové nastavení > Jazyky > Národní prostředí**. Podíváme se nebo změníme výchozí oddělovač pro národní prostředí v nabídce **Nástroje > Možnosti > LibreOffice Calc > Vzorec**. V části *Oddělovače* v poli *Sloupce matice* je zobrazen výchozí oddělovač.

Poznámka

Volba **Nástroje > Možnosti** nemusí být dostupná, pokud je graf v režimu úprav. V případě potřeby klepneme mimo graf, abychom opustili režim úprav a zobrazíme volbu možnosti. Dvojitým klepnutím na graf vstoupíme zpět do módu editace grafu.

Chceme-li vybrat nesouvislou oblast dat, provedeme v prvním kroku jednu z následujících možností1 :

- Ručně zadáme do textového pole rozsahy dat s oddělovačem (oddělovači) mezi nimi.
- Vybereme data klepnutím na tlačítko **Vyberte oblast dat**, které se nachází vpravo od pole *Oblast dat*. Umístíme kurzor do textového pole na konec prvního rozsahu dat (v opačném případě je vybrán první rozsah a poté odstraněn) a zadáme oddělovač. Poté přetáhneme kurzor v tabulce a vybereme další rozsah dat.

Poznámka

Pokud jsou data ve stejném dokumentu jako graf, změny dat se okamžitě projeví v grafu.

Propojení s externími daty

Aplikace Calc nabízí několik možností propojení dat s externími zdroji. To umožňuje, aby se data (a graf používající data) automaticky aktualizovala při změně externích dat. Propojit lze následující typy souborů: HTML, Calc, Base, CSV, Excel a registrované zdroje dat. Více informací nalezneme v kapitole 10, Propojení dat aplikace Calc, v této příručce.

Výběr datových řad

Stránka *Datové řady* v *Průvodci grafem* (obrázek 69) umožňuje jemné doladění dat. Každá datová řada obsahuje sadu dat, která mají něco společného (jako například typy nájemních zařízení uvedených na obrázku 65). Pomocí stránky *Datové řady* můžeme změnit zdrojovou oblast každé datové řady a uspořádat jejich zobrazení v grafu. To zahrnuje odstranění nepotřebných dat a určení, jak jsou data vykreslena podél os.

Uspořádání datových řad

Tip

Průvodce grafem odhadne zobrazení dat, ale tento odhad může být nesprávný. Pokud graf nevypadá podle očekávání, je nejprve třeba zkontrolovat, zda jsou všechny datové řady definovány správně.

Zkontrolujeme také nastavení na stránce *Oblast dat*, kde je definováno, jestli jsou data v řádcích nebo ve sloupcích a jestli první řádek nebo sloupec obsahuje popisky.

Názvy jednotlivých datových řad jsou uvedeny v seznamu *Datové řady* (prostřední rámeček na obrázku 69). Pokud chceme uspořádat datové řady, vybereme položku v seznamu *Datové řady* a provedeme jednu nebo více z následujících akcí:

- Pokud chceme změnit název datové řady, vybereme položku **Název** v seznamu *Oblasti dat* na pravé straně. Upravíme odkaz na buňky, který se objeví v textovém poli *Oblast pro Název*.
- Pokud chceme změnit odkazy na buňky pro kategorie datových řad, upravíme odkazy na buňky v textovém poli *Kategorie*, které se nachází pod polem *Oblasti dat*.
- Klepnutím na tlačítko **Přidat** přidáme další datovou řadu, která se vloží pod vybranou položku. Poté bude nutné definovat oblasti dat pro novou datovou řadu.
- Klepnutím na tlačítko **Odebrat** odebereme vybranou položku ze seznamu *Datové řady*.
- Klepnutím na tlačítko s šipkou **Nahoru** nebo **Dolů** přesuneme vybranou položku v seznamu nahoru nebo dolů. Tím se nezmění pořadí dat ve zdrojové tabulce dat, ale změní se pouze uspořádání dat v grafu.

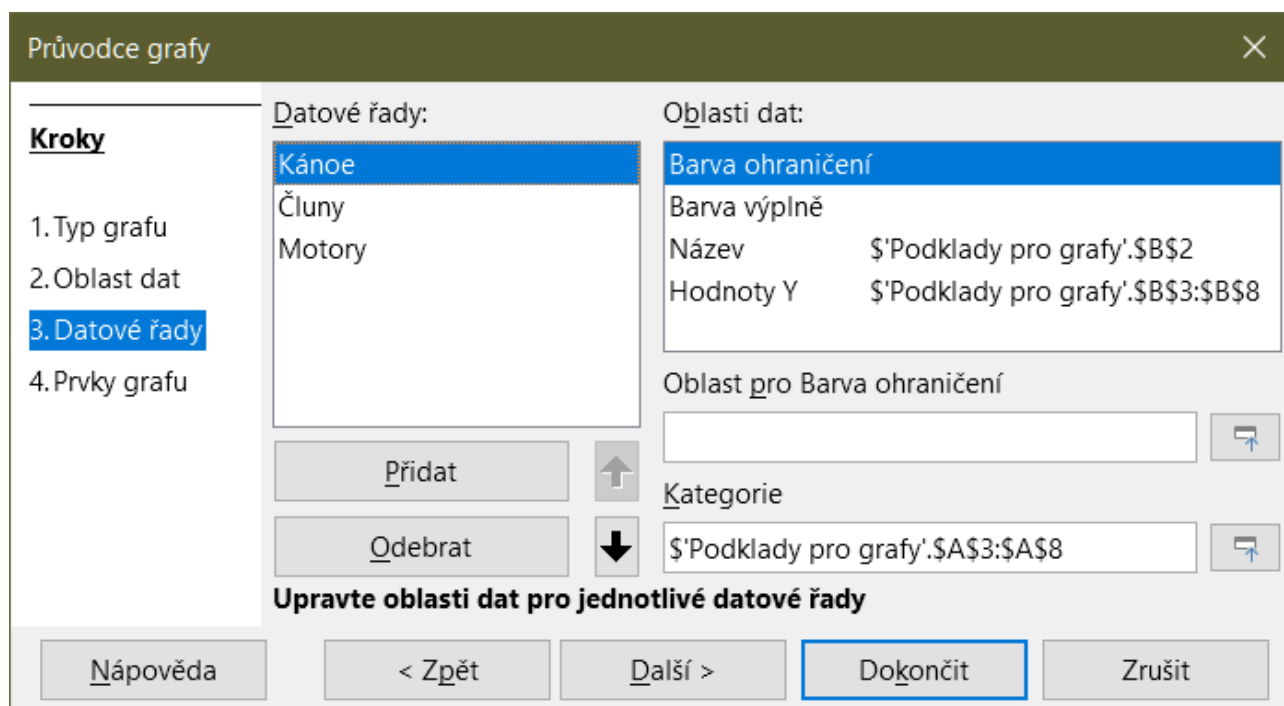
Poznámka

Různé datové řady musí být v samostatných sloupcích nebo řádcích. Jinak bude aplikace Calc předpokládat, že se jedná o stejné datové řady.

Nastavení rozsahů datových řad

Abychom pochopili, jak aplikace Calc zpracovává data v grafech, je důležité porozumět rozdílu mezi hodnotami a kategoriemi. Hodnoty jsou číselná data, která se mění průběžně. Naproti tomu kategorie nemají mezi sebou žádné matematické vztahy. Například kategorie dat uvedené na obrázku 69 a graf vyobrazený na obrázku 66 jsou měsíce roku.

Většina grafů aplikace Calc vyžaduje data hodnot i kategorií, přičemž hodnoty jsou vyneseny podél osy Y a kategorie podél osy X. Výjimkou jsou XY (bodové) grafy a bublinové grafy, které používají pouze data hodnot podél obou os.

Obrázek 69: Dialogové okno Průvodce grafem - výběr datových řad

Oblasti dat, které mohou být definovány pro konkrétní typ grafu, se zobrazují v poli *Oblasti dat* na pravé straně stránky Datové řady, viz obrázek 69. Možná nebude nutné vyplnit všechny oblasti dat. Oblasti dat mohou obsahovat:

Barva ohraničení a Barva výplně

Barvy ohraničení nebo výplně pro každý datový bod v datové řadě lze zadat zde pomocí číselných hodnot pro systém barev RGBA. Pokud zde není nic uvedeno, použije aplikace Calc výchozí barvy. Lze také použít podmíněné formátování. To umožňuje měnit barvy datových bodů v závislosti na tom, zda splňují určité podmínky nebo nabývají určitých hodnot. Více informací nalezneme v části "Přiřazení barev" na straně 135.

Název

Pokud na stránce Oblast dat jsou označeny volby **Datové řady ve sloupcích** a **První řádek jako popisek**, aplikace Calc předpokládá, že popisky sloupců vybraných dat jsou názvy datových řad. Aplikace Calc tedy předpokládá, že názvy datových řad na obrázku 65 jsou "Kánoe", "Čluny" a "Motory". Podobně pokud jsou vybrány volby **Datové řady v řádcích** a **První sloupec jako popisek**, aplikace Calc předpokládá, že popisky řádků vybraných dat jsou názvy datových řad.

Jediný způsob, jak změnit název datové řady, je vybrat **Název** v poli *Oblasti dat* vpravo nahoře na obrázku 69. Poté zadáme do pole *Oblast pro Název*, které se objeví pod polem *Oblasti dat*, jinou oblast buněk. (Za povšimnutí stojí fakt, že název datové řady je často obsažen v jedné buňce, nikoliv rozsahu buněk.)

Hodnoty Y

Jedná se o číselné hodnoty, které jsou často vykresleny podél svislé osy. Ne vždy to tak však musí být. Například, zatímco hodnoty Y jsou vykresleny na svislé ose ve sloupcových grafech, tak v řádkových grafech jsou vykresleny podél vodorovné osy.

Kategorie

Rozsah dat pro kategorie je definován zvlášť v poli *Kategorie* pod částí *Oblasti dat*. Za povšimnutí stojí rozdíl mezi kategoriemi a názvy datových řad. Pro údaje na obrázku 65, kategorie jsou popisky řádku, zatímco názvy datových řad jsou popisky sloupců.

Poznámka

Data kategorií se obvykle objevují podél osy X (kromě XY (bodových) grafů a bublinových grafů, které vyžadují hodnoty pro osu X).

V závislosti na typu grafu bude možná nutné definovat další rozsahy dat kromě těch, které jsou uvedeny na obrázku 69.

Výběr prvků grafu

Průvodce grafy
✕

Kroky

1. Typ grafu
2. Oblast dat
3. Datové řady
4. Prvky grafu

Nastavte popisy, legendu a mřížky

Nadpis

Podnadpis

Osa X

Osa Y

Osa Z

Zobrazit legendu
 Vlevo
 Vpravo
 Našore
 Dole

Zobrazit mřížky

Osa X Osa Y Osa Z

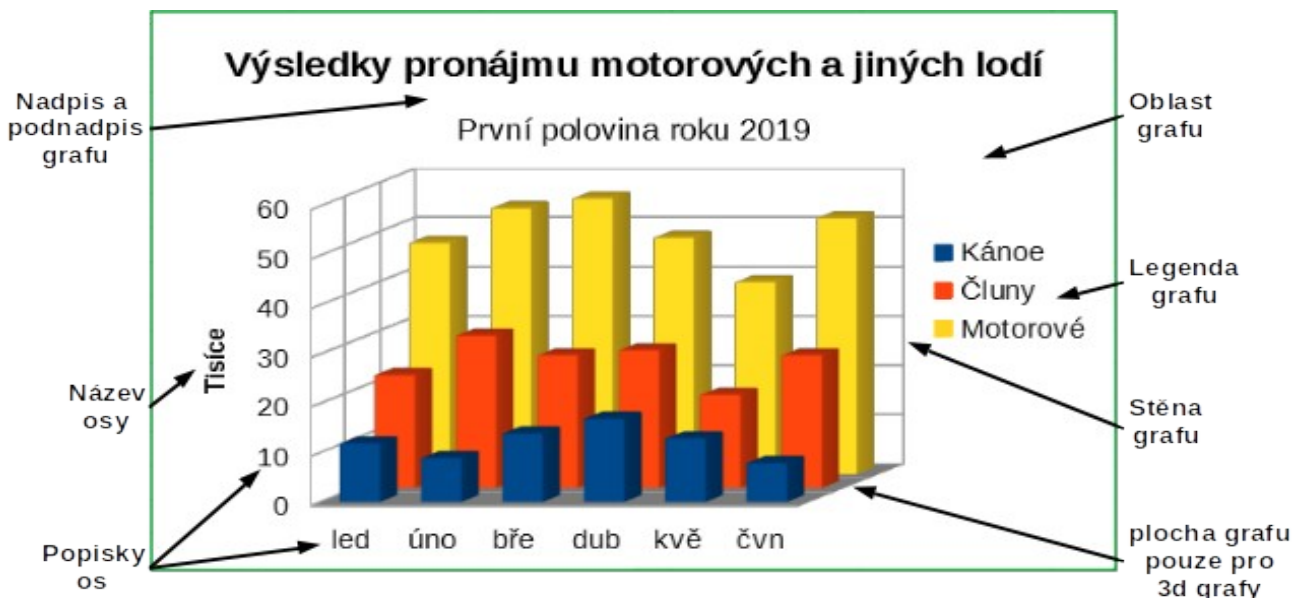
Nápověda
< Zpět
Další >
Dokončit
Zrušit

Obrázek 70: Dialogové okno Průvodce grafem – výběr a změna prvků grafu

Na stránce Prvky grafu v dialogovém okně Průvodce grafem (obrázek 70), přidáme nebo změníme nadpis, podnadpis, názvy os a mřížky. Použijeme nadpisy, které upoutají pozornost diváků na účel grafu a popisují, na co by se měli diváci zaměřit.

Prvky grafu pro 2D a 3D grafy jsou znázorněny na obrázku 71.

- Stěna grafu obsahuje obrázek zobrazující data.
- Oblast grafu je pozadí celého grafu.
- Nadpis a podnadpis grafu, legenda grafu, popisky os a názvy os jsou v oblasti grafu.
- Patička grafu je k dispozici pouze pro 3D grafy.

Obrázek 71: Prvky grafu

Chceme-li přidat prvky do grafu, provedeme jeden nebo více z následujících kroků na stránce Prvky grafu (obrázek 70):

- Nadpis a podnadpis (pokud je potřeba) zadáme do polí *Nadpis* a *Podnadpis*.

- Do textových polí *Osa X* a *Osa Y* zadáme názvy os. Textové pole *Osa Z* je aktivní pouze tehdy, když vytváříme 3D graf.
- Zaškrtneme volbu **Zobrazit legendu** (ve výchozím nastavení je zapnuto) a zvolíme si, kde se legenda zobrazí – **Vlevo**, **Vpravo**, **Nahoře** nebo **Dole**. Názvy v legendě jsou názvy datových řad. Názvy zadáme do pole *Oblast pro Název* na stránce *Datové řady*.
- Pod textem *Zobrazit mřížky* zaškrtneme volbu **Osa Y** nebo **Osa X** pro zobrazení vodorovných nebo svislých čar mřížky. U některých grafů je ve výchozím nastavení mřížka zobrazena. Mřížka není k dispozici pro výsečové grafy. Zaškrtačací pole **Osa Z** je aktivní pouze při tvorbě 3D grafu. Více informací o mřížkách najdeme v části „Mřížky“ na straně 149.

Poznámka

Po klepnutí na tlačítko **Dokončit** se zavře Průvodce grafem, graf je stále v režimu úprav označeném šedými okraji a lze jej dále upravovat. Režim úprav ukončíme klepnutím mimo graf.

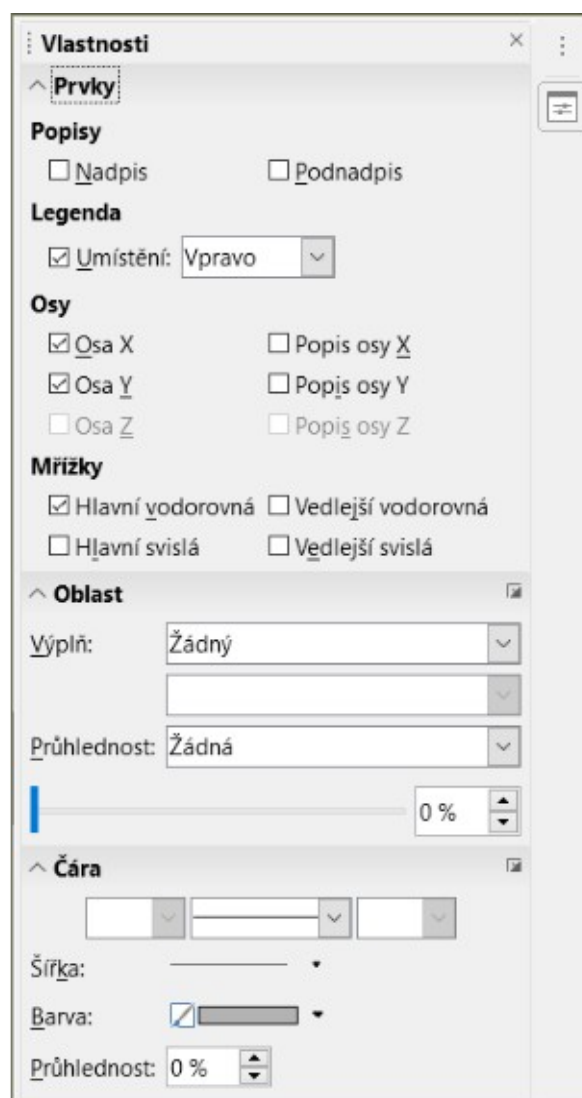
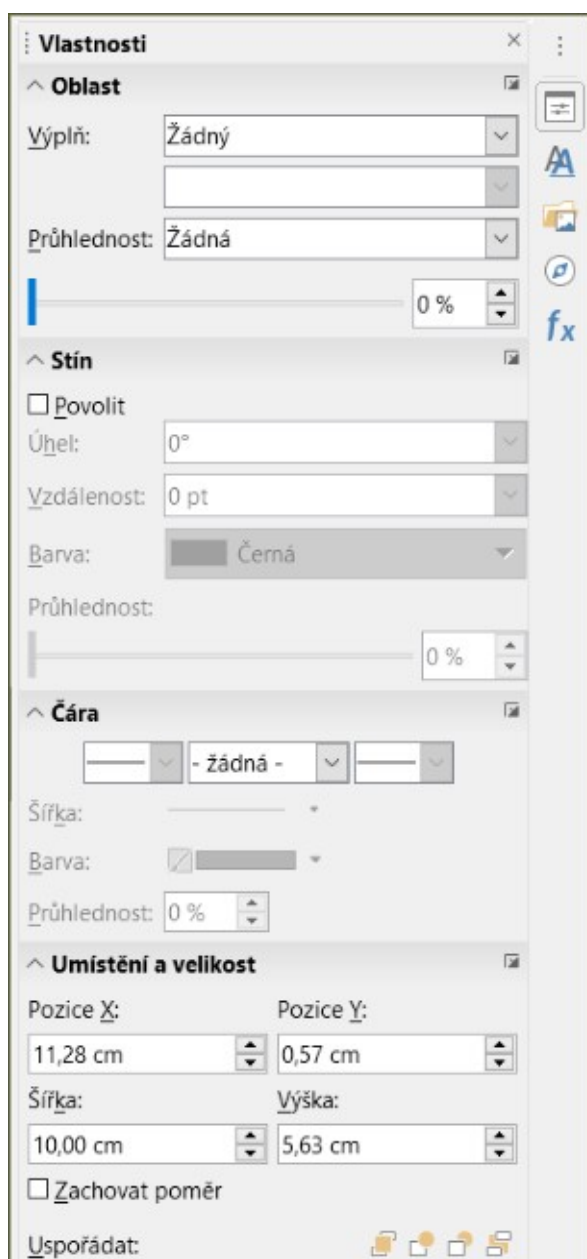
Nastavení grafu pomocí postranní lišty

Karta *Vlastnosti* v *Postranní liště* (obrázek 72) zpřístupní některé základní možnosti pro upřesnění vzhledu grafů. Pokud chceme otevřít *Postranní lištu*, nejprve zrušíme výběr klepnutím mimo graf a po té přejdeme do nabídky **Zobrazit > Postranní lišta** v hlavní nabídce nebo stiskneme kombinaci kláves *Ctrl + F5*. Ve výchozím nastavení se *Postranní lišta* zobrazí na pravé straně obrazovky.

Tip

Pokud budeme postupovat dle pokynů výše a karta *Vlastnosti* se v *Postranní liště* nezobrazí, klepneme na ikonu *Vlastnosti* vpravo nahoře v *Postranní liště*. Pokud se karta *Vlastnosti* stále nezobrazuje, klepneme znovu na graf.

Obrázek 72: Karta Vlastnosti v Postranní liště pro graf vybraný (vlevo) a pro graf v režimu úprav (vpravo)

Obsah Postranní lišty závisí na tom, jestli je graf vybraný nebo jestli je v režimu úprav. Postranní lišta na levé straně na obrázku 72 zobrazuje kartu Vlastnosti, když je graf vybraný (jedním klepnutím na graf). Pokud je graf v režimu editace (dvojitým klepnutím na graf), zobrazí se karta Vlastnosti ukázaná na pravé straně obrázku 72 .

Možnosti dostupné na kartě Vlastnosti v Postranní liště jsou dostupné také jinde. Najdeme je v hlavní nabídce, v nástrojové liště Formátování nebo v místních nabídkách (dostupných po klepnutí pravým tlačítkem myši na prvek grafu).

Poznámka

Postranní lišta může být docela užitečná. Vzhledem k tomu, že možnosti jsou snadno viditelné a jsou dostupné jinde, nejsou v této kapitole zmíněny další odkazy na ně.

Úprava grafů

Průvodce grafem definuje základní funkce grafu. Po jeho použití můžeme chtít změnit oblasti dat nebo upravit vzhled grafu. Aplikace Calc poskytuje mnoho možností pro formátování a jemné doladění vzhledu grafů. To zahrnuje nástroje pro úpravu typu grafu, prvků grafu, oblastí dat, písma, barev a mnoha dalších možností.

Grafy upravujeme jedním ze dvou způsobů v závislosti na tom, co chceme změnit.

Úprava vlastností objektu

Klepnutím na graf upravíme vlastnosti objektu. Mezi ně patří velikost, umístění na stránce, zarovnání, vnější ohraničení, kopírování, export a další. Více informací najdeme v části začínající „Změny velikosti, přesouvání a umístění grafů“ na straně 164 .

Použití režimu úprav

Pomocí režimu úprav můžeme změnit výběr dat, typ grafu a také prvky grafu (jako jsou osy, nadpisy, pozadí, mřížky, datové řady, popisky dat, spojnice trendu a další).

Přehled použití režimu úprav

V režimu úprav mámě několik obecných způsobů úpravy grafů. Jednotlivé způsoby jsou podrobněji popsány v následujících částech.

- Pokud chceme přidat prvek, který ještě není v grafu, použijeme volbu **Vložit** v hlavní nabídce. Vložíme nadpisy, legendu, popisky os, mřížky, popisky dat, spojnice trendu, přímký střední hodnoty a chybové úsečky.
- Chceme-li přesunout nebo změnit velikost nadpisů, názvů os, stěn grafu a legendy, klepneme na ně jednou. Kurzor se změní na ikonu se symbolem přesunu (zobrazení závisí na použitém operačním systému). Přetáhneme prvek do nového umístění. Chceme-li změnit velikost, přetáhneme úchyty výběru.
- Úprava prvků několika základními způsoby. Příslušné dialogové okno nebo nabídku můžeme otevřít jedním z následujících způsobů. Ne všechny uvedené způsoby budou fungovat pro všechny prvky:
 - Poklepeme na prvek (viz výjimka níže).
 - Vybereme prvek z nabídky **Vložit** (obrázek 73) nebo z nabídky **Formát** (obrázek 74) v hlavní nabídce.
 - Klepneme jednou na prvek a poté klepneme na ikonu **Formát výběru** , kterou najdeme na nástrojové liště Formátování (obrázek 75).
 - Vybereme prvek z rozevíracího seznamu. Zvolte prvek grafu a potom klepneme na ikonu **Formát výběru** , kterou najdeme hned vedle tohoto rozevíracího seznamu.
 - Klepneme pravým tlačítkem myši na prvek a otevřeme místní nabídku.
- Poklepáním na nadpisy a názvy os změníme jejich pravopis. Chceme-li upravit pravopis jiného textu, například kategorií, popisků dat a položek legendy, změníme text v datech v tabulce.
- Jedním klepnutím na datový bod (například sloupec nebo řádek) vybereme a upravíme přidružené datové řady.
 - Pokud máme vybránu datovou řadu, poklepeme na jeden datový bod a upravíme jeho vlastnosti (například jeden sloupec ve sloupcovém grafu).

Přepnutí do režimu úprav

Pokud chceme upravit nebo formátovat grafy, poklepeme na graf a přejdeme do režimu úprav. Graf je nyní orámován šedým rámečkem. V režimu úprav se hlavní nabídka změní a nástrojová lišta Formátování obsahuje řadu možností formátování a ikon, jak je uvedeno v následujících částech.

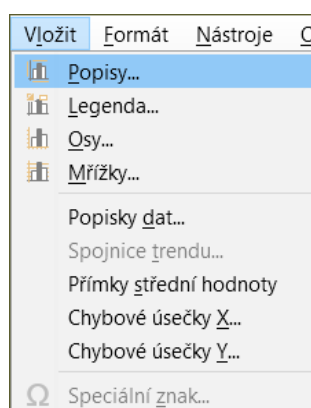

Poznámka

Několik dalších částí (až do části „Změny velikosti, přesouvání a umístění grafů“ na straně 164) vyžaduje, aby byl graf v režimu úprav.

Nabídka Vložit

V režimu úprav nabídka **Vložit** v hlavní nabídce zobrazuje možnosti ukázané na obrázku 73 a zmíněné níže:

Obrázek 73: Nabídka Vložit pokud je graf v režimu úprav

Popisy

Dává prostor pro zadávání nadpisu a podnadpisu grafu a názvů os X, Y a Z, včetně sekundárních os. Více informací nalezneme v části „Popisy, podtituly a název os“ na straně 124.

Legenda

Určuje, zda má být v grafu zahrnuta i legenda a pokud ano, tak kde. Více informací nalezneme v části „Legenda“ na straně 126.

Osy

Nabízí možnosti pro zobrazení nebo nezobrazení popisků os. Průvodce grafem automaticky zobrazí popisky. Více informací nalezneme v části „Osy“ na straně 137.

Mřížky

Nabízí možnosti pro zobrazení nebo nezobrazení hlavních a vedlejších mřížek pro osy X, Y a Z. Více informací o formátování mřížky najdeme v části „Mřížky“ na straně 149.

Popisky dat

Nabízí možnosti pro vlastnosti textu, zda se mají kategorie zobrazovat nebo umístění a otočení popisků. Tyto popisky se zobrazí u každého datového bodu. Více informací nalezneme v části „Popisky dat“ na straně 144.

Spojnice trendu

Určuje typ regresní čáry, která se má použít, možnosti extrapolace, kde by se osy měly protínat, název spojnice trendu a jak by se měla rovnice zobrazit. Volba je zobrazena šedě,

dokud není vybrána datová řada. Více informací nalezneme v části „Spojnice trendu a přímký střední hodnoty“ na straně 154.

Přímký střední hodnoty

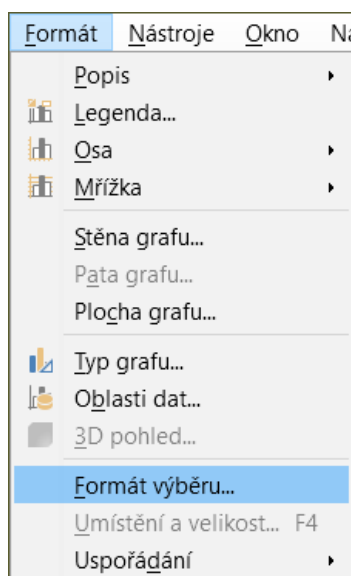
Zobrazuje přímký střední hodnoty pro vybranou datovou řadu nebo všechny datové řady. Více informací nalezneme v části „Přímký střední hodnoty“ na straně 159.

Chybové úsečky X a chybové úsečky Y

Určuje kategorii chyb, která se má použít, parametry a možnosti zobrazení pro pozitivní a negativní indikátory. Více informací nalezneme v části „Chybové úsečky“ na straně 160.

Nabídka Formát

V režimu úprav se tato nastavení zobrazí v nabídce **Formát** (obrázek 74) v hlavní nabídce. Následuje popis jednotlivých voleb:

Obrázek 74: Nabídka Formát pro graf v režimu úprav

Formát výběru

Otevře dialogové okno s nastavením pro vybraný prvek. Volby mohou zahrnovat výplň oblasti, ohraničení, umístění, průhlednost, písma, popisky, měřítko a další volby.

Umístění a velikost

Umožňuje přesné určení pozice a velikosti vybraného prvku. Umístění je definováno ve vztahu ke grafu. Více informací nalezneme v části „Dialogového okno Umístění a velikost“ na straně 166 .

Uspořádnání

Nabízí dvě možnosti: **Přenést blíž** a **Odsunout dál**. U některých položek může být aktivní pouze jedna z možností. Pomocí těchto možností můžeme uspořádat překrývající se datové řady.

Popis

Umožňuje formátovat nadpis a podnadpis grafu a názvy os. Text musí být nejprve zadán na stránce Prvky grafu v Průvodci grafu nebo pomocí nabídky **Vložit > Popisy**.

Legenda

Formátování zobrazení a umístění legendy. Legenda musí být nejprve zapnuta na stránce Prvky grafu v Průvodci grafem nebo zvolením nabídky **Vložit > Legenda**.

Osy

Formátování vlastností jako je průsečík os, měřítko jednotek a formátování popisků os.

Mřížka

Formátování čar mřížky. Mřížku zapneme, resp. vypneme, buď na stránce Prvky grafu v Průvodci grafem nebo pomocí nabídky **Vložit > Mřížky**.

Stěna grafu, Pata grafu nebo Plocha grafu

Formátování ohraničení, oblasti a průhlednosti těchto prvků. Pata grafu je k dispozici pouze pro 3D grafy. Více informací najdeme v části „Formátování pozadí grafu” na straně 129 .

Typ grafu

Umožňuje měnit typ grafu a to, zda se jedná o 2D nebo 3D graf. Různé typy grafů jsou vysvětleny v části „Galerie typů grafů” začínající na straně 173.

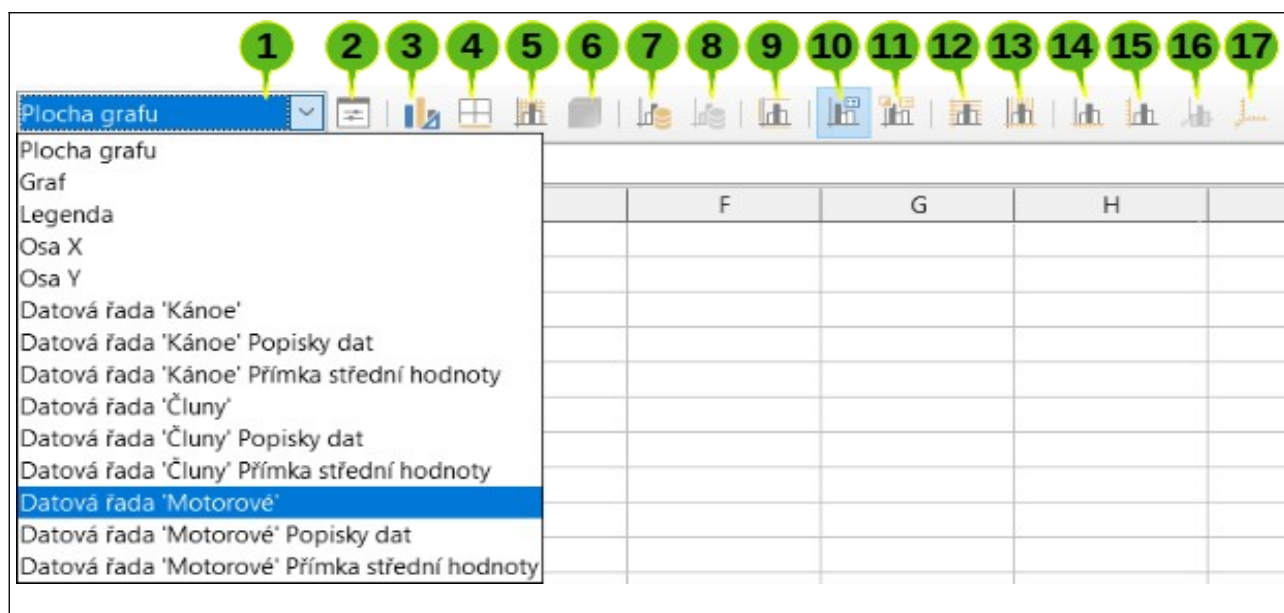
Oblasti dat

Umožňuje nastavení oblastí pro všechna data v grafu a pro jednotlivé datové řady, jak je vysvětleno v části „Výběr oblasti dat” na stránce 112 a „Výběr datových řad na straně 113.

3D pohled

Umožňuje formátování 3D grafů a je dostupný pouze pro 3D grafy. Jako 3D grafy je možné zobrazit pouze sloupcové, řádkové, výsečové a plošné grafy. Více informací najdeme v části „3D grafy” na straně 151 .

Nástrojová lišta Formátování

1. Zvolte prvek grafu	7. Oblasti dat	13. Svislé mřížky
2. Formát výběru	8. Tabulka dat	14. Osa X
3. Typ grafu	9. Popisy	15. Osa Y
4. Plocha grafu	10. Legenda zap/vyp	16. Osa Z
5. Stěna grafu	11. Legenda	17. Všechny osy
6. 3D pohled	12. Vodorovné mřížky	

Obrázek 75: Nástrojová lišta Formátování pro graf v režimu úprav

V režimu návrhu se nástrojová lišta Formátování zobrazí jako na obrázku 75. Klepnutím na jednu z ikon otevřeme dialogové okno nebo zapneme, resp. vypneme, danou volbu. Nabídky **Vložit** a **Formát** v hlavní nabídce, popsané výše, obsahují až na jednu výjimku stejné volby.

Rozevírací seznam *Zvolte prvek grafu* se jinde než v nástrojové liště nezobrazí. Slouží k snadnému výběru jednotlivých prvků grafu. To může být zvláště užitečné, když je graf přeplněný nebo je jinak obtížné vybrat prvky pomocí kurzoru. Za povšimnutí stojí fakt, že se možnosti jako **Popisky dat** nebo **Spojnice trendu** v tomto seznamu nezobrazí, dokud nejsou vloženy pomocí nabídky **Vložit**.

Poznámka

Několik dalších částí (až do části „Změny velikosti, přesouvání a umístění grafů“ na straně 164) vyžaduje, aby byl graf v režimu úprav.

Výběr a přesun prvků grafu

Výběr prvků grafu

Po dvojnásobným klepnutím na graf vstoupíme do režimu úprav a vybereme prvky grafu jednou z následujících možností:

- Klepneme jednou na prvek v grafu (pro výběr jednotlivých datových bodů klepneme dvakrát – ale ne příliš rychle – po prvním klepnutí na datovou řadu).
- Vybereme prvek z rozevíracího seznamu *Zvolte prvek grafu*, který se zobrazí na levé straně nástrojové lišty Formátování, jak je znázorněno na obrázku 75.

Pokud máme vybráno, bude prvek grafu zvýrazněn pomocí čtvercových úchytků výběru.

Tip

Když umístíme kurzor nad prvek, aplikace Calc zobrazí název prvku, což usnadňuje výběr správného prvku. Název vybraného prvku se také objeví ve stavovém řádku.

Přesun prvků grafu

Možná budeme chtít přesunout jednotlivé prvky grafu, nezávisle na jiných prvcích grafu. Například můžeme chtít změnit umístění nadpisu nebo názvů os. Provedeme to následovně:

- 1) Vybereme prvek grafu, jak je popsáno výše.
- 2) Držíme stisknuté tlačítko na myši. Kurzor se změní na ikonu se symbolem přesunu (zobrazení závisí na použitém operačním systému).
- 3) Přetažením kurzoru přesuneme prvek.
- 4) Jakmile je prvek na požadovaném místě, uvolníme tlačítko myši.

Alternativně můžeme pro některé prvky použít dialogové okno Umístění a velikost, jak je popsáno na straně 166.

Jednotlivé body nebo datové řady přesouvat nelze. Výjimku tvoří výsečové grafy. U výsečového grafu můžeme přesouvat jednotlivé výseče nebo celý graf. Více informací najdeme v části „Výsečové grafy na stránce 174“.

Více informací o přesunu popisku os najdeme v části „Umístění os, popisků a značek intervalu“ na straně 140. Více informací o přesunu popisků dat najdeme v části „Přidávání a formátování popisků dat pro datové řady“ na straně 145.

Tip

U některých prvků grafu (jako jsou nadpis, podnadpis, názvy os a legenda) můžeme stisknout klávesy se šipkami a posouvat tak objekt po malých krocích.

Poznámka

Pokud je vybrán prvek 3D grafu, mohou se zobrazit ovladače pro otáčení grafu. Ty řídí 3D úhel prvku. Během zobrazení nemůžeme měnit velikost nebo umístění prvku. Opětovným klepnutím získáme čtvercové úchyty, které nám umožní změnit velikost a umístění 3D grafu.

Změna typu grafu

Pokud chceme změnit typ grafu (řádkový, sloupcový, výsečový, čárový atd.):

- 1) Dvojitým kliknutím vybereme graf a přejdeme do režimu úprav. Kolem grafu by se nyní měl objevit šedý rámeček.
- 2) Otevřeme dialogové okno Typ grafu pomocí jedné z těchto možností:
 - V hlavní nabídce zvolíme **Formát > Typ grafu**.
 - Klepneme na ikonu **Typ grafu** v nástrojové liště Formátování.
 - Pravým tlačítkem myši klepneme na graf a z místní nabídky zvolíme **Typ grafu**.

Dialogové okno je stejné jako první stránka dialogového okna Průvodce grafem zobrazeného na obrázku 68 na stránce 112.

- 3) Vybereme požadovaný typ grafu a jeho variantu.
- 4) Klepnutím na **OK** okno zavřeme. Pokud chceme režim úprav opustit, klepneme mimo graf.

Více informací o typech grafů najdeme v části „Galerie typů grafů“ na straně 173.

Popisy, podtituly a název os

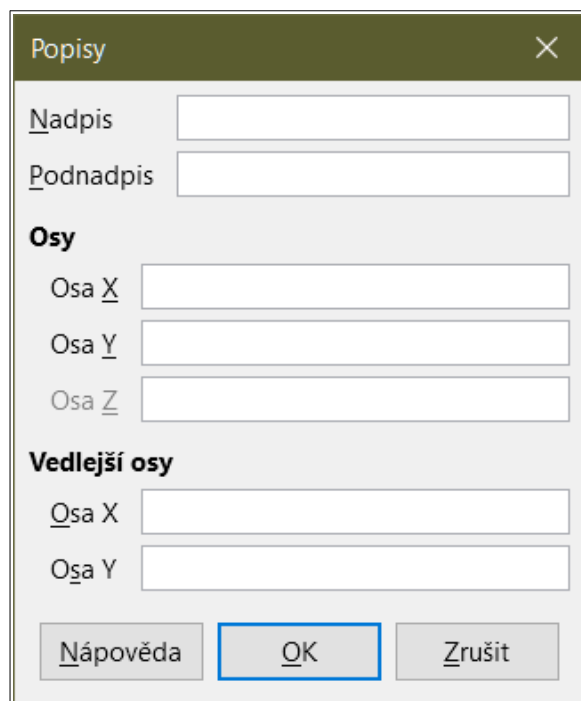
Tvorba nebo změna textu

Pro vytvoření nebo změnu textu názvu grafu, podnadpisu nebo názvy os:

- 1) Dvojitým kliknutím vybereme graf a přejdeme do režimu úprav. Kolem grafu by se nyní měl objevit šedý rámeček.
- 2) Jedním z těchto způsobů otevřeme dialogové okno Popisy (obrázek 76):
 - V hlavním menu zvolíme **Vložit > Popisy**.
 - Klepneme na ikonu **Popisy** v nástrojové liště Formátování.
 - Pravým tlačítkem myši klepneme v oblasti grafu a z místní nabídky vybereme **Vložit popisy**.
- 3) Do odpovídajících textových polí zadáme nebo upravíme text.
- 4) Klepnutím na **OK** okno zavřeme. Pokud chceme režim úprav opustit, klepneme mimo graf.

 Tip

Text nadpisu (ale ne formátování) lze upravit přímo. Jednou na něj klepneme (pokud máme graf v režimu úprav). Klepneme znovu uvnitř úchytů pro výběr a provedeme změnu textu. Použití *Shift + Enter* na konci řádku umožní vytvořit další řádek, který rozdělí text.

Popisy

Nadpis

Podnadpis

Osy

Osa X

Osa Y

Osa Z

Vedlejší osy

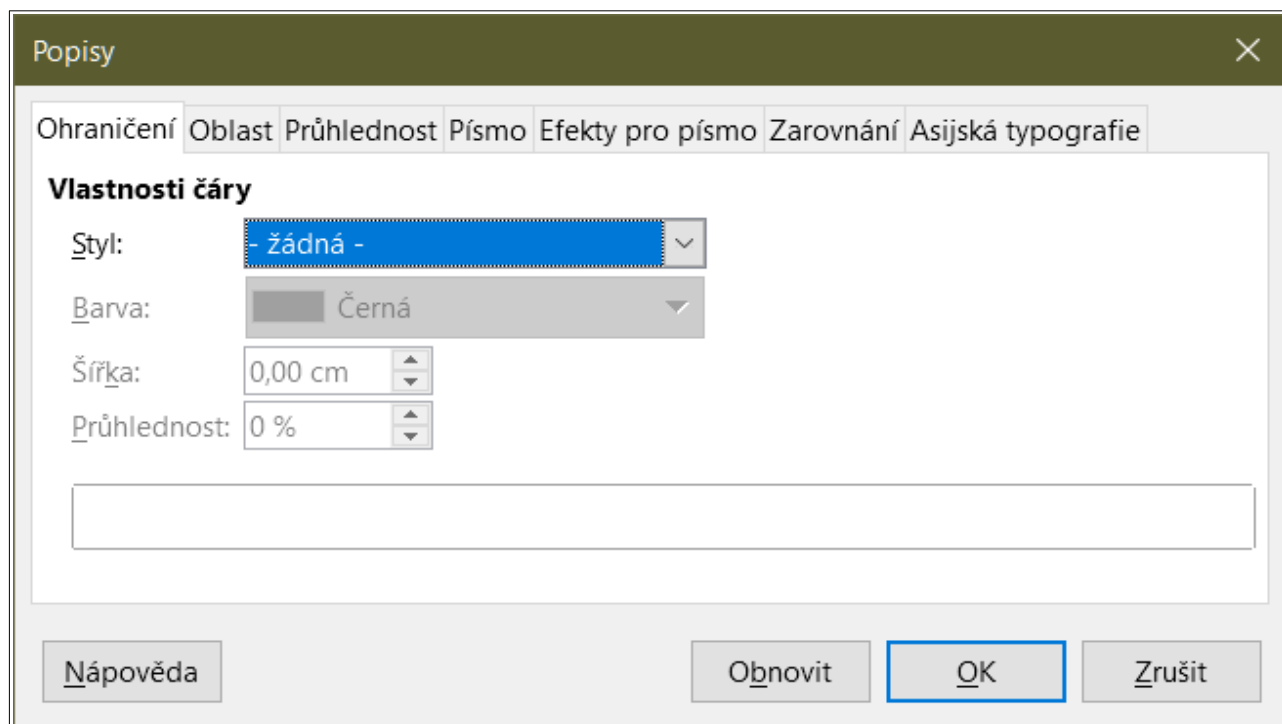
Osa X

Osa Y

Nápověda

Obrázek 76: Základní dialogové okno Popisy

Formátování textu

Obrázek 77: Dialogové okno Popisy pro formátování popisů (po zvolení volby Všechny popisy)

Pomocí rozšířeného dialogového okna Popisy můžeme formátovat vzhled názvu grafu, titulků nebo názvu os. Pro přístup k tomuto dialogovému oknu:

- 1) Dvojitým kliknutím vybereme graf a přejdeme do režimu úprav. Kolem grafu by se nyní měl objevit šedý rámeček.
- 2) Jedním z následujících způsobů otevřeme dialogové okno Popisy pro formátování (obrázek 77):
 - Klepneme na volbu **Formát > Popisy** a zvolíme požadovaný typ popisu nebo volbu **Všechny popisy**.
 - Klepneme na prvek v grafu, pak klepneme pravým tlačítkem myši a z místní nabídky zvolíme **Formát popisu** (nebo vhodný prvek).
 - Klepneme na prvek v grafu nebo jej vybereme pomocí rozevíracího seznamu *Zvolte prvek grafu* v nástrojové liště Formátování. Poté vybereme **Formát > Formát výběru** v hlavní nabídce nebo klepneme na ikonu **Formát výběru** na nástrojové liště Formátování.
- 3) Naformátujeme popisy nebo názvy dle potřeby. Funkce jednotlivých možností jsou snadno pochopitelné.
- 4) Klepnutím na **OK** okno zavřeme. Pokud chceme režim úprav opustit, klepneme mimo graf.

Legenda

Pokud je legenda zobrazena, zobrazuje názvy datových řad spolu s jejich grafickým znázorněním jako jsou sloupce, čáry nebo body. Ukazuje také spojnice trendu, pokud jsou zapnuté, jak je vidět na obrázku 78.

Obrázek 78: Příklad legendy grafu v dolní části grafu.

Umístění, vkládání nebo mazání legendy

Pouze vkládání nebo mazání

Vložení nebo odstranění legendy:

- 1) Dvojitým klepnutím na graf přejdeme do režimu úprav. Kolem grafu by se nyní měl objevit šedý rámeček.
- 2) Provedeme jeden z následujících kroků:
 - Klepneme na ikonu **Legenda zap/vyp** na nástrojové liště Formátování. Výchozí pozice pro vložení legendy je na pravé straně oblasti grafu.
 - Klepneme pravým tlačítkem myši v oblasti grafu a z místní nabídky vybereme **Vložit legendu** nebo **Smazat legendu**.
- 3) Pokud chceme režim úprav opustit, klepneme mimo graf.

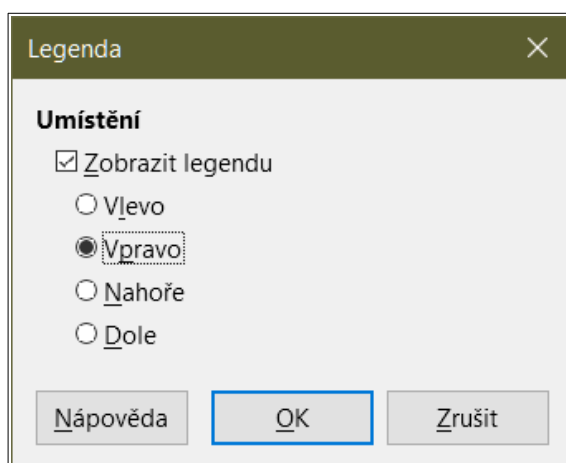
Poznámka

Názvy v legendě jsou názvy datových řad. Názvy jsou převzaty z Názvů oblasti dat, jak bylo zmíněno v části „Výběr datových řad“ na straně 113. Názvy položek legendy změníme v textu v tabulce.

Umístění, vkládání a mazání

Pro umístění legendy pomocí základního dialogového okna Legenda (obrázek 79), stejně jako pro vložení nebo odstranění legendy, postupujeme podle stejných kroků jako výše, kromě kroku 2, který provedeme takto:

- 1) V hlavní nabídce zvolíme **Vložit > Legenda** a otevřeme základní dialogového okno Legenda.

Obrázek 79: Základní dialogové okno Legenda

- 2) Vybereme nebo zrušíme výběr volby **Zobrazit legendu** pro zobrazení nebo skrytí legendy v oblasti grafu.
- 3) Vybereme požadované místo pro legendu – **Vlevo**, **Vpravo**, **Nahore** nebo **Dole**.
- 4) Klepnutím na **OK** okno zavřeme. Pokud chceme režim úprav opustit, klepneme mimo graf.

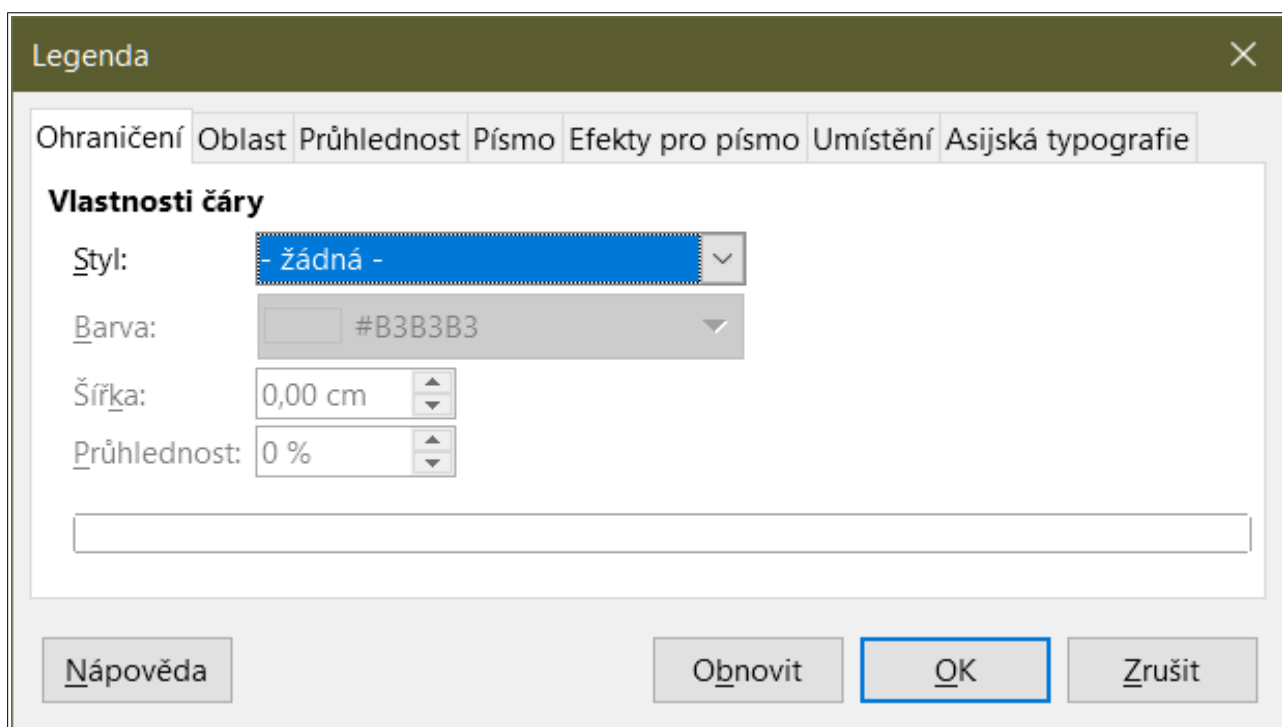
Tip

Pro přesnější umístění legendy použijeme jednu z možností popsanych v části „Přesun prvků grafu“ na straně 123.

Formátování legendy

Pro pokročilou editaci vzhledu legendy použijeme rozšířené dialogové okno Legendy (obrázek 80), které nabízí několik možností pro formátování ohraničení, výplně, písem, průhlednosti a umístění.

- 1) Dvojitým klepnutím na graf přejdeme do režimu úprav. Kolem grafu by se nyní měl objevit šedý rámeček.
- 2) Jedním z následujících způsobů otevřeme dialogové okno Legendy (obrázek 80):
 - Klepneme na ikonu **Legenda** na nástrojové liště Formátování.
 - V hlavní nabídce zvolíme **Formát > Legenda**.
 - Klepneme pravým tlačítkem myši na legendu a z místní nabídky zvolíme **Formát legendy**.
 - Klepneme na položku **Legenda** v rozevíracím seznamu *Zvolte prvek grafu* na nástrojové liště Formátování nebo klepneme na legendu v grafu a vybereme ji. Poté klepneme na ikonu **Formát výběru** na nástrojové liště Formátování nebo vybereme **Formát > Formát výběru**.

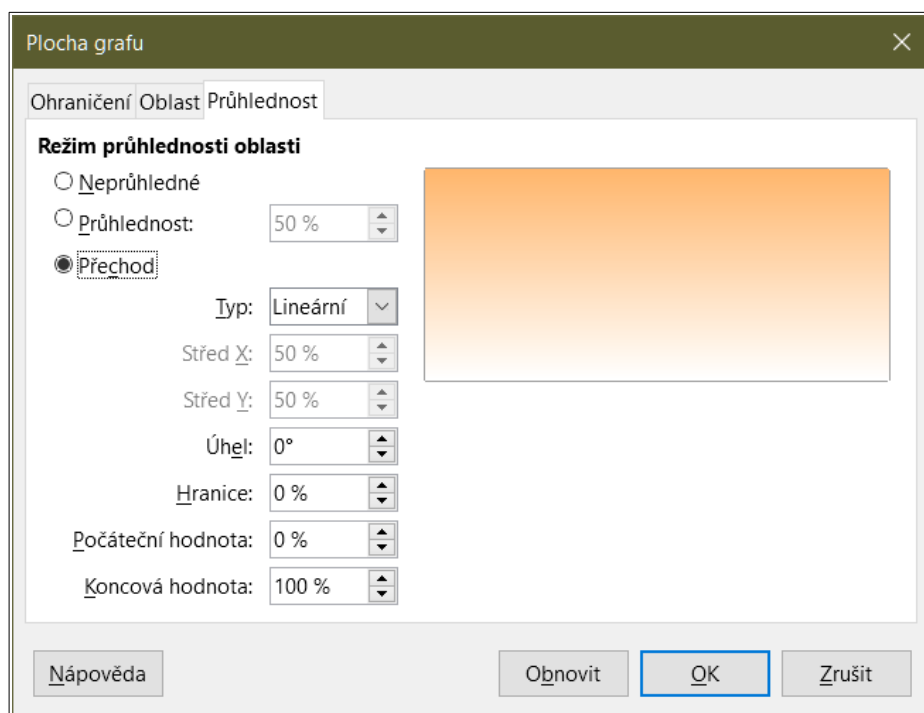
Obrázek 80: Dialogové okno Legendy s rozšířenými možnostmi

- 3) Provedeme požadované změny. Funkce jednotlivých možností jsou snadno pochopitelné.
- 4) Klepnutím na **OK** okno zavřeme. Pokud chceme režim úprav opustit, klepneme mimo graf.

Formátování pozadí grafu

Pozadí grafu je rozděleno do oblasti grafu, stěny grafu a paty grafu, jak je ukázáno na obrázku 71 na straně 116. Možnosti ohraničení, oblasti a průhlednosti je možné nastavit pro tyto oblasti následujícím způsobem:

- 1) Dvojitým kliknutím vybereme graf a přejdeme do režimu úprav. Kolem grafu by se nyní měl objevit šedý rámeček.
- 2) Jedním z následujících způsobů otevřeme příslušné dialogové okno (jak vidíme např. na obrázku 81):
 - V hlavní nabídce přejdeme do volby **Formát** a vybereme **Plocha grafu**, **Stěna grafu** nebo **Pata grafu**.
 - Klepneme pravým tlačítkem myši na stěnu grafu, patu grafu nebo plochu grafu a z místní nabídky vybereme **Formát stěny grafu**, **Formát paty grafu** nebo **Formát oblasti grafu**. (Více informací o výběru těchto oblastí grafu nalezneme v části „Výběr prvků grafu“ na straně 123.)
 - Na nástrojové liště Formátování klepneme na ikonu Plocha grafu nebo Stěna grafu (ikona pro patu grafu zde není).
 - Klepneme na volbu **Plocha grafu**, **Stěna grafu** nebo **Pata grafu**, kterou najdeme v rozevíracím seznamu *Zvolte prvek grafu* na nástrojové liště Formátování. Poté klepneme na sousední ikonu **Formát výběru** nebo zvolíme **Formát > Formát výběru**.

Obrázek 81: Dialogové okno Plocha grafu – karta Průhlednost

- 3) Vybereme požadované nastavení z karet *Ohraničení*, *Oblast* a *Průhlednost*.
- 4) Klepnutím na tlačítko **OK** uložíme změny a zavřeme dialogové okno. Pokud chceme režim úprav opustit, klepneme mimo graf.

Oblast dat a datové řady

Cílem vytvoření grafu je jasně představit jednu nebo více datových řad. Aplikace Calc nabízí řadu způsobů, jak tyto údaje definovat a prezentovat. Následující části popisují, jak definovat a měnit datové oblasti, zarovnat data k sekundární ose Y a formátovat vzhled datových řad.

Změna oblastí dat

Když se oblasti dat v tabulce změní, upravíme nastavení grafu tak, aby se tyto změny projevily i v grafu. Použijeme jednu z následujících možností.

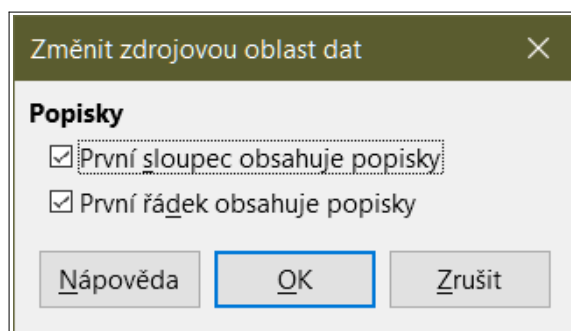
Poznámka

Graf automaticky odráží změny v datech tabulky. Změna čísla z 5 na 50 v datech způsobí okamžité zobrazení nového údaje v grafu.

Nahrazení dat přetažením

Ručně nahradit jednu sadu dat jinou sadou dat je snadné. Uděláme to jedním z následujících způsobů:

- 1) Pomocí myši vybereme všechna nová data.
- 2) Přetáhneme data přes graf a poté uvolníme tlačítko myši. Tím otevřeme dialogové okno Změnit zdrojovou oblast dat, které je zobrazeno na obrázku 82.
- 3) Určitě zda první sloupec nebo řádek obsahuje popisy a klepneme na tlačítko **OK**. Pokud chceme režim úprav opustit, klepneme mimo graf.

Obrázek 82: Dialogové okno Změnit zdrojovou oblast dat

Úprava oblasti dat a datových řad

Pokud chceme změnit oblast dat nebo datovou řadu, postupujeme takto:

- 1) Dvojitým kliknutím vybereme graf a přejdeme do režimu úprav. Kolem grafu by se nyní měl objevit šedý rámeček.
- 2) Dialogové okno Oblasti dat otevřeme pomocí jednoho z těchto způsobů:
 - V hlavní nabídce přejdeme do **Formát > Oblasti dat**.
 - Klepneme na ikonu **Oblasti dat** na nástrojové liště Formátování.
 - Klepneme pravým tlačítkem myši na graf a z místní nabídky vybereme **Oblasti dat**.
- 3) Na kartě *Oblast dat* upravíme oblast dat. Tato karta je stejná jako na obrázku 68 na straně 112.
- 4) Na kartě *Datové řady* upravíme datové řady. Tato karta je stejná jako na obrázku 69 na straně 114.

- 5) Klepnutím na tlačítko **OK** uložíme změny a zavřeme dialogové okno. Pokud chceme režim úprav opustit, klepneme mimo graf.

Tip

Pokud aplikace Calc potřebuje více času na zpracování velkého množství dat pro graf, zkusíme toto: Vybereme pouze omezenou část dat pro každou datovou řadu, abychom vytvořili počáteční rozložení grafu. Upravíme nastavení grafu tak, aby graf vypadal podle potřeby a poté vybereme všechna data, která chceme v grafu zobrazit.

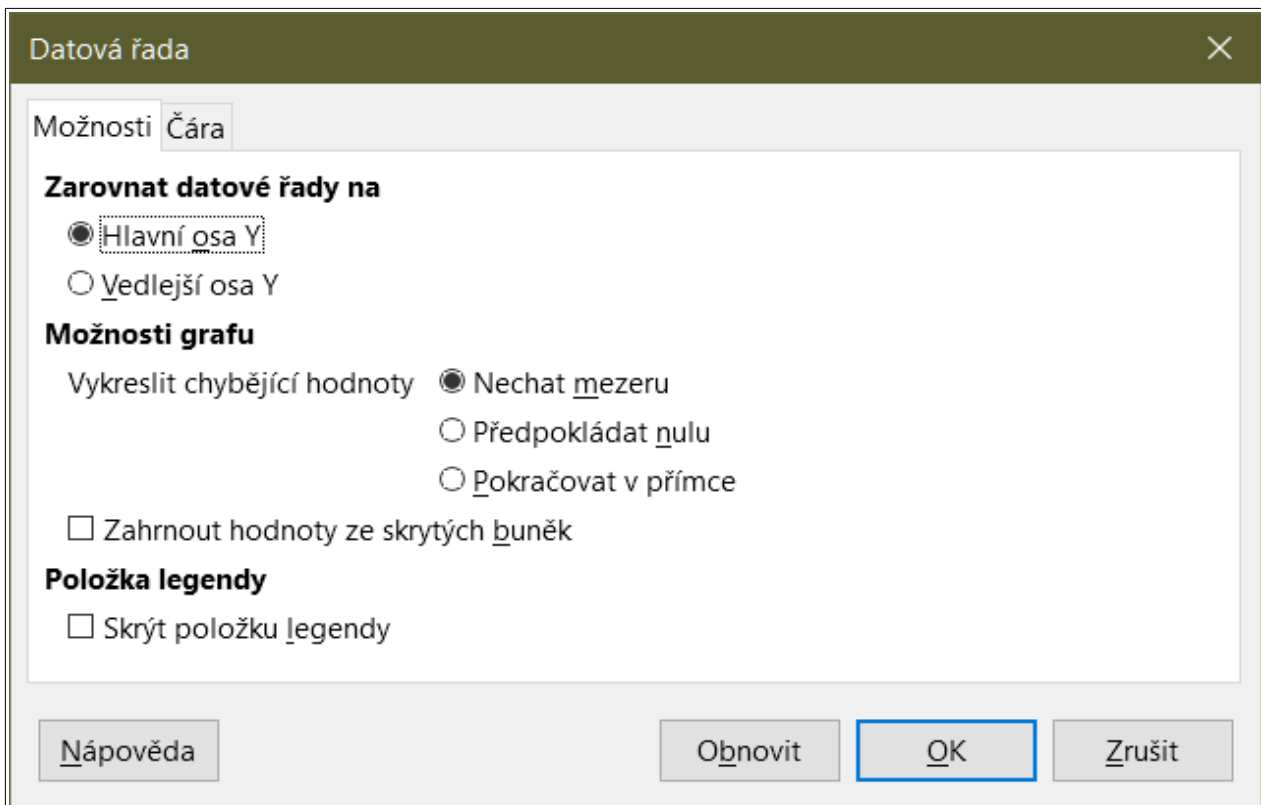
Více informací najdeme v části „Výběr oblasti dat“ na straně 112 a v části „Výběr datových řad“ na straně 113.

Otevření dialogového okna Datové řady

Dialogové okno Datové řady nabízí několik možností pro prezentaci dat v grafu. Upozorňujeme, že najednou lze vybrat pouze jednu datovou řadu.

Otevření dialogového okna Datová řada (obrázek 83):

- 1) Dvojitým kliknutím vybereme graf a přejdeme do režimu úprav. Kolem grafu by se nyní měl objevit šedý rámeček.
- 2) Datovou řadu vybereme jedním z následujících způsobů:
 - Klepneme na datovou řadu v grafu.
 - Klepneme na název datové řady v rozevíracím seznamu *Zvolte prvek grafu* na nástrojové liště Formátování.
- 3) Dialogové okno Datové řady otevřeme jedním z těchto způsobů:
 - V hlavní nabídce zvolíme **Formát > Formát výběru**.
 - Klepneme na ikonu **Formát výběru** na nástrojové liště Formátování.
 - Klepneme pravým tlačítkem myši na datovou řadu a z místní nabídky zvolíme **Formát datových řad**.
- 4) Pro provedení potřebných změn klepneme na kartu příslušné stránky. Možnosti pro každou ze stránek jsou vysvětleny dále.
- 5) Klepnutím na tlačítko **OK** uložíme změny a zavřeme dialogové okno. Pokud chceme režim úprav opustit, klepneme mimo graf.

Obrázek 83: Dialogové okno Datová řada – karta Možnosti

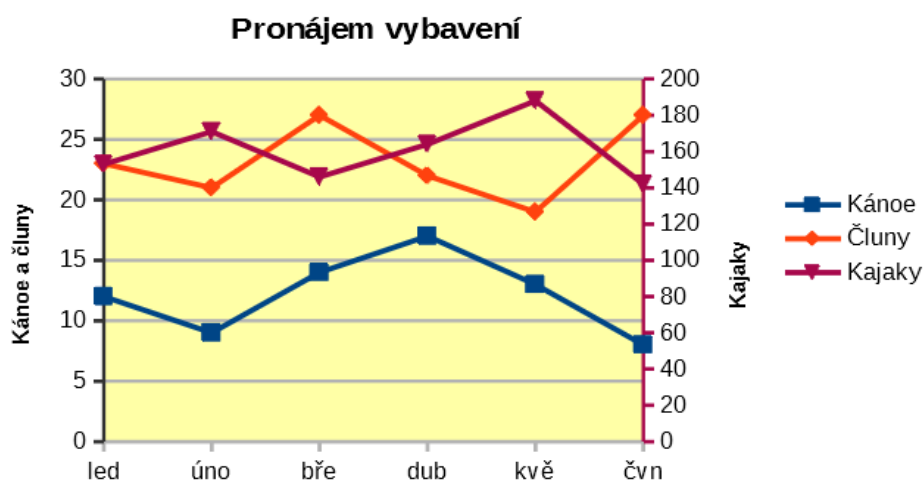

Poznámka

Karty, které jsou zobrazeny v dialogovém okně Datová řada, závisí na vybraném typu grafu. Podobně se, v závislosti na typu grafu, mohou lišit i ovládací prvky, které se zobrazují na každé kartě.

Možnosti zarovnání, rozestupy a vykreslování

Zarovnání dat k vedlejší ose Y

Obrázek 84: Datové řady zarovnané s vedlejší osou Y

Vedlejší osa může být užitečná ve chvíli, kdy se data liší v jednotkách nebo v měřítku jako na obrázku 84. V tomto případě existuje výrazně více čísel jedné z datových řad (kajaky). Aby bylo možné vykreslit všechny tři datové řady v jednom grafu, je datová řada kajaků zarovnána s vedlejší osou Y, která má větší měřítko. Barva vedlejší osy Y a název vedlejší osy pomáhají s určením, která řada je zarovnána podle vedlejší osy.

Poznámka

Datová řada může být spojena s vedlejší osou Y až poté, co Průvodce grafem dokončí vytvoření grafu.

Zarovnání datové řady s vedlejší osou Y:

- 1) Vybereme datovou řadu a otevřeme dialogové okno *Datová řada*, jak je popsáno v předchozí části.
- 2) Na kartě *Možnosti* v části *Zarovnat datové řady* na vybereme **Vedlejší osa Y**.
- 3) Klepnutím na **OK** okno zavřeme. Pokud chceme režim úprav opustit, klepneme mimo graf.

Data lze zarovnat pouze k vedlejší ose Y, nikoli k vedlejší ose X. Je však možné vytvořit vedlejší osy X a Y, které duplikují hlavní osy na opačných stranách grafu. Toto je popsáno v části „Přidání nebo odebrání popisů os“ na straně 137. Na vedlejší ose je také možné zobrazit různé jednotky nebo měřítka (s nebo bez zarovnání dat k této ose), jak je popsáno v části „Definování měřítka“ na straně 139.

Možnosti rozestupů a vykreslování

Karta *Možnosti* v dialogovém okně *Datová řada* (obrázek 83) obsahuje další nastavení, která závisí na typu grafu. Tato nastavení zahrnují:

Rozestupy

Umožňuje nastavení rozestupů sloupců nebo pruhů mezi kategoriemi. Hodnoty nad 100 % zvětšují mezery, zatímco hodnoty pod 100 % zmenšují mezery. Maximální hodnota je 600 %.

Přesah

Umožňuje nastavení překrytí sloupců nebo pruhů v kategorii, například v určitý čas. Čím vyšší procento, tím větší překrytí (maximum je 100 %). Záporná procenta zvyšují oddělení (minimum je - 100 %).

Zobrazit sloupce vedle sebe

Pokud je zaškrtnuto, nezobrazuje se žádná mezera ve sloupcích nebo pruzích v intervalu mezi kategoriemi. Pokud tato volba není zaškrtnuta, mohou data zarovnaná s vedlejší osou Y skrýt jiná data. Povolněním možnosti tomu zabráníme.

Vykreslit chybějící hodnoty

Určuje zpracování chybějících hodnot v závislosti na typu grafu.

Zahrnout hodnoty ze skrytých buněk

Umožňuje zahrnout nebo nezahrnout data ze skrytých buněk.

Skrýt položku legendy

Umožňuje zahrnout nebo odebrat název vybrané datové řady z legendy.

Dvě další možnosti (nejsou znázorněny na obrázku 83) se objeví u výsečových nebo prstencových grafů:

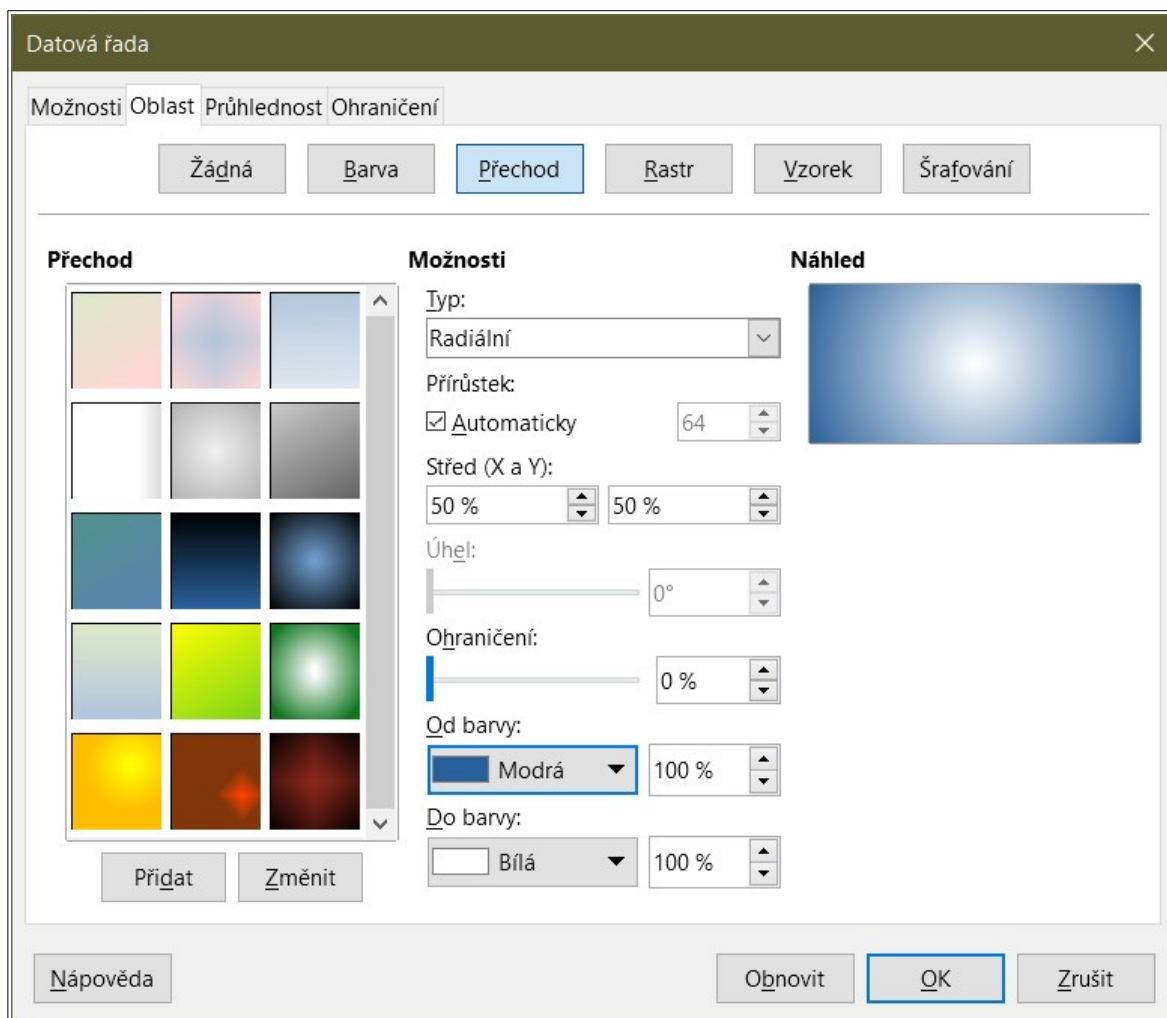
Orientace

Určuje pořadí výsečových sekcí (datových bodů) - ve směru nebo proti směru hodinových ručiček. Výchozí směr je proti směru hodinových ručiček.

Počáteční úhel

Určuje počáteční úhel prvního úseku výseče (datový bod) v rozsahu 0 až 359 stupňů. Přetáhneme malou tečku kolem kruhu nebo zadáme údaj ve stupních. Hodnota 0 stupňů znamená, že první sekce začíná ve 3 hodiny. Hodnota 90 stupňů znamená, že první sekce začíná ve 12 hodin.

Oblast, průhlednost a ohraničení

Obrázek 85: Dialogové okno Datová řada – karta Oblast, stránka Přechod

V případě jiných typů grafů než čárových a bodových obsahuje dialogové okno Datová řada (obrázek 85) stránky pro formátování výplně a ohraničení grafického znázornění sloupců nebo pruhů. Karta *Oblast* nabízí možnosti pro výběr barvy klepnutím přímo na barvu v paletě, přidání vlastní palety nebo zadáním barevných kódů RGB nebo Hex. Ostatní stránky obsahují možnosti pro přechod, rastr, vzorek, šrafování, průhlednost a ohraničení. Funkce jednotlivých možností jsou snadno pochopitelné.

Tip

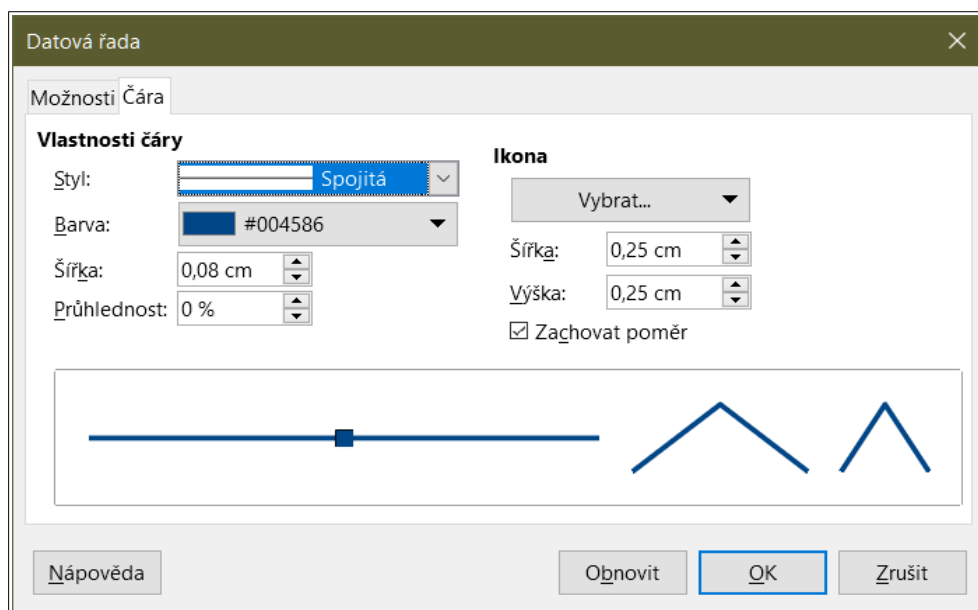
Pokud použití přechodu nefunguje dle očekávání, postupujeme takto: Po výběru požadovaných možností na stránce Přechod klepneme na tlačítko **Přidat**, zadáme název přechodu (nebo akceptujeme výchozí název) a klepneme na tlačítko **OK**.

Čáry, oblasti a ikony datových bodů

U některých typů grafů (například čárové grafy nebo xy (bodové) grafy) obsahuje dialogové okno Datová řada pouze kartu *Možnosti* a kartu *Čára* (obrázek 86).

Na levé straně karty *Čára* určíme styl čáry, barvu, šířku a průhlednost čáry. V části *Ikona* vybereme z rozevřacího seznamu požadovaný symbol: **Bez symbolu**, **Automaticky**, **Ze souboru**, **Galerie** nebo **Symbols**.

- **Ze souboru** otevře prohlížeč pro výběr souboru, který obsahuje odpovídající symbol.
- **Galerie** otevře seznam dostupných grafických souborů (které jsou součástí instalace LibreOffice), ze kterých si můžeme vybrat.
- **Symbols** otevře seznam zobrazující dostupné symboly, ze kterých si můžeme vybrat.

Obrázek 86: Dialogové okno *Datová řada* pro čárové a bodové grafy – karta *Čára*

Náhled výběru se zobrazí v poli náhledu v dolní části dialogového okna. Zadáme požadovanou šířku a výšku symbolu. Zvolíme **Zachovat poměr**, pokud by měl být zachován poměr šířky a výšky symbolu.

Přiřazení barev

Barvy pro zobrazení datových řad je možné zadat třemi způsoby: změnou výchozího barevného schématu použitím dialogového okna *Datová řada* nebo použitím oblasti dat pro nastavení barvy ohraničení a výplně.

Změna výchozího barevného schématu

Pokud chceme změnit výchozí barevné schéma datových řad, zvolíme si volbu **Nástroje > Možnosti > Grafy > Výchozí barvy** a určíme barvy pro jednotlivé datové řady. Zde provedené změny ovlivňují výchozí barvy pro všechny budoucí grafy.

Použití dialogového okna *Datové řady*

Jak bylo uvedeno v předchozí části, dialogové okno *Datová řada* má možnosti pro přiřazení barev pro čáry, oblasti a ohraničení. Dostupné možnosti závisí na typu grafu.

Použití oblasti dat k přiřazení barev

Pomocí funkce **COLOR** v *Průvodci funkcí* (popsaném v kapitole 7 – *Použití vzorců a funkcí*) určíme barvy pomocí čísel RGB modelu barev. Poté přiřadíme čísla k oblastem dat pro barvu ohraničení

a výplně na stránce *Datové řady* v Průvodci grafem (viz „Výběr datových řad“ na straně 113) nebo v kartě *Datová řada* dialogového okna Oblasti dat (viz „Změna oblastí dat“ na straně 130).

Například pomocí funkce COLOR v Průvodce funkcí zadáme hodnoty 255 pro červenou, 0 pro zelenou a 255 pro modrou. Funkce COLOR vypočítá kombinovanou hodnotu RGB 16711935. Poté při definování oblasti buněk zadáme do oblasti buněk RGB hodnoty pro barvu ohraničení a výplně. Volitelně lze do funkce COLOR zahrnout i hodnotu alfa kanálu. Hodnota alfa se může pohybovat od 0 (zcela průhledné) do 255 (zcela neprůhledné).

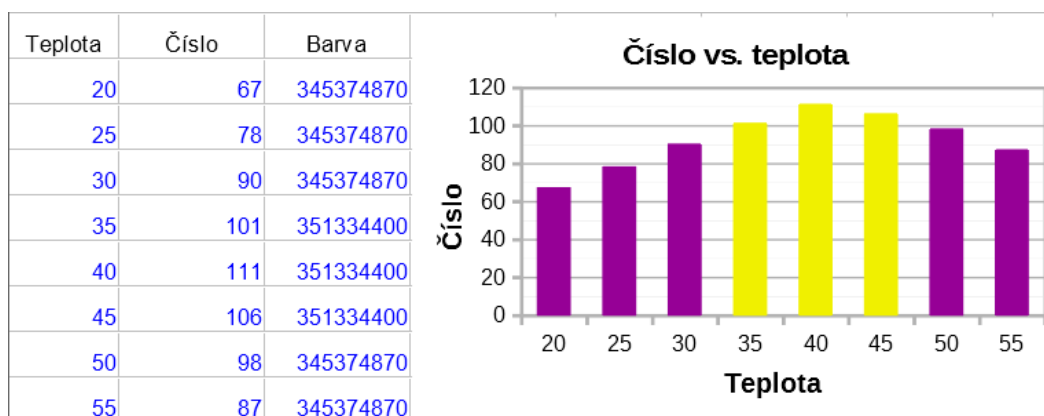
Poznámka

Oblasti dat pro barvu ohraničení a výplně lze zadat pouze pro sloupcové, řádkové, výšečové, bublinové a čárové grafy.

Kromě přímého přiřazování barev použijeme k definování kritérií pro použití konkrétních barev také podmíněné formátování. (Podmíněné formátování je popsáno v kapitole 2, Zadávání, úpravy a formátování dat.)

Obrázek 87 ukazuje příklad použití podmíněného formátování k určení barev. Funkce COLOR v Průvodci funkcí byla použita k vytvoření podmíněné funkce =IF(B2>100;COLOR(240;240; ;20),COLOR(150;0;150;20)).

Tento vzorec říká, že když je hodnota ve sloupci B nad 100, použije se první nastavení RGB k zabarvení datového bodu v grafu. Pokud hodnota ve sloupci B je 100 nebo méně, použije se výchozí barva (150, 0, 150). Tento vzorec je ve všech buňkách sloupce C. Čísla, která se objevují ve sloupci C, jsou hodnoty RGB vypočtené pomocí podmíněného vzorce (s odpovídajícím způsobem změněnými odkazy na buňky).

Obrázek 87: Určení barvy pomocí funkce COLOR a podmíněného vzorce.

Graf na pravé straně obrázku 87 ukazuje, jak se barvy mění, aby odrážely podmíněné formátování.

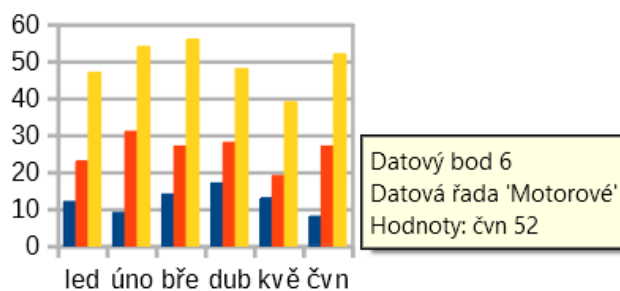
Formátování datových bodů

Pomocí dialogového okna *Datový bod* upravíme vzhled jednotlivých datových bodů, například sloupce nebo pruhu. U většiny typů grafů obsahuje dialogové okno stejné stránky *Oblast*, *Průhlednost* a *Ohraničení* jako v dialogovém okně *Datová řada* zobrazeném na obrázku 85 na straně 134. Pro čárové, bodové, síťové a burzovní grafy obsahuje dialogové okno stejné možnosti jako karta *Čára* dialogového okna *Datová řada* zobrazená na obrázku 86 na straně 135.

Formátování datových bodů:

- 1) Dvojitým klepnutím na graf přejdeme do režimu úprav. Kolem grafu by se nyní měl objevit šedý rámeček.
- 2) Dvakrát klepneme (ale ne příliš rychle) na datový bod, který chceme formátovat. Datový bod zobrazí úchyty výběru.

- 3) Dialogové okno Datový bod otevřeme jedním z následujících způsobů:
 - Přejdeme do **Formát > Formát výběru**.
 - Pravým tlačítkem myši klepneme na datový bod a z místní nabídky vybereme **Formát datového bodu**.
 - Klepneme na ikonu **Formát výběr** na nástrojové liště Formátování.
- 4) Možnosti formátování nastavíme podle potřeby.
- 5) Klepnutím na **OK** okno zavřeme. Pokud chceme režim úprav opustit, klepneme mimo graf.

Obrázek 88: Tip zobrazující informace o datovém bodu

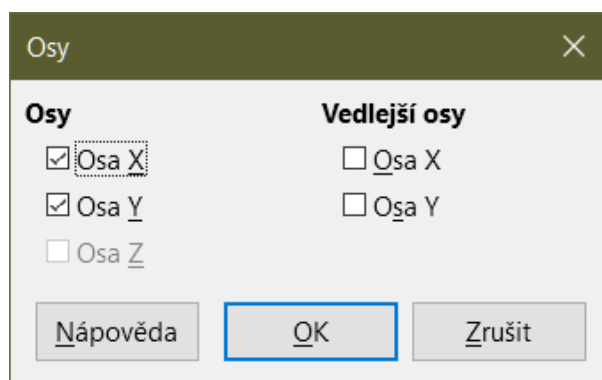
Tip

Jak je zobrazeno na obrázku 88, umístěním kurzoru na datový bod zobrazíme číslo datového bodu, číslo řady a hodnoty X a Y datového bodu.

Osy

Přidání nebo odebrání popisů os

Použijeme základní dialogové okno Osy (zobrazené na obrázku 89) pro přidání nebo odebrání popisků os jako jsou čísla nebo kategorie. (Informace o změně názvů os najdeme v části „Popisy, podtituly a název os“ na straně 124).

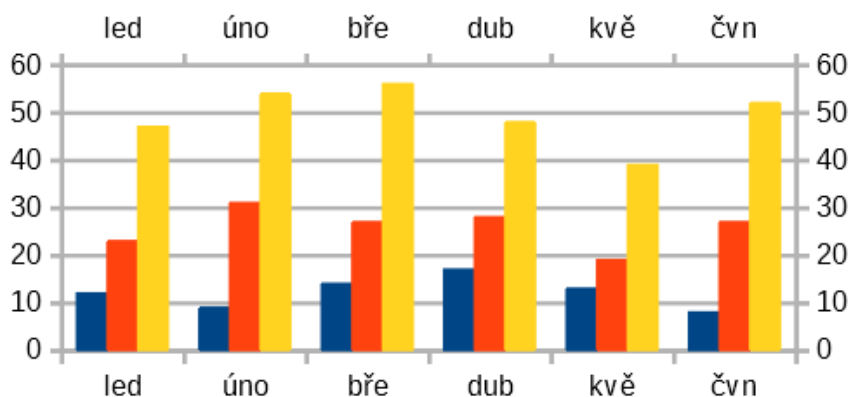

Obrázek 89: Dialogové okno Osy – základní verze

Použití základního dialogového okna Osy:

- 1) Dvojitým klepnutím na graf přejdeme do režimu úprav. Kolem grafu by se nyní měl objevit šedý rámeček.
- 2) Základní dialogové okno Osy otevřeme jedním z následujících způsobů:
 - V hlavní nabídce přejdeme do **Vložit > Osy**.

- Pravým tlačítkem myši klepneme na graf a z místní nabídky zvolíme **Vložit/smazat osy**.
- 3) Zaškrtneme nebo zrušíme zaškrtnutí pro zobrazení popisů os. Zaškrtačací pole Osa Z je aktivní pouze v případě, že byl vytvořen 3D graf.
 - 4) Klepnutím na **OK** okno zavřeme. Pokud chceme režim úprav opustit, klepneme mimo graf.

Obrázek 90: Obě vedlejší osy jsou povoleny.

Výběr vedlejší osy X nebo vedlejší osy Y v tomto dialogovém okně vytvoří duplicitní popisy na opačné straně grafu, jak je znázorněno na obrázku 90. Pokud chceme určit odlišné jednotky nebo intervaly pro vedlejší osu, použijeme kartu *Měřítko* v rozšířeném dialogovém okně *Osy*, které je popsáno v následující části.

S vedlejší osou Y je také možné zarovnat jednu nebo více datových řad. Tohoto dosáhneme pomocí dialogového okna *Datová řada* popsaného v části „Zarovnání dat k vedlejší ose Y“ na straně 132.

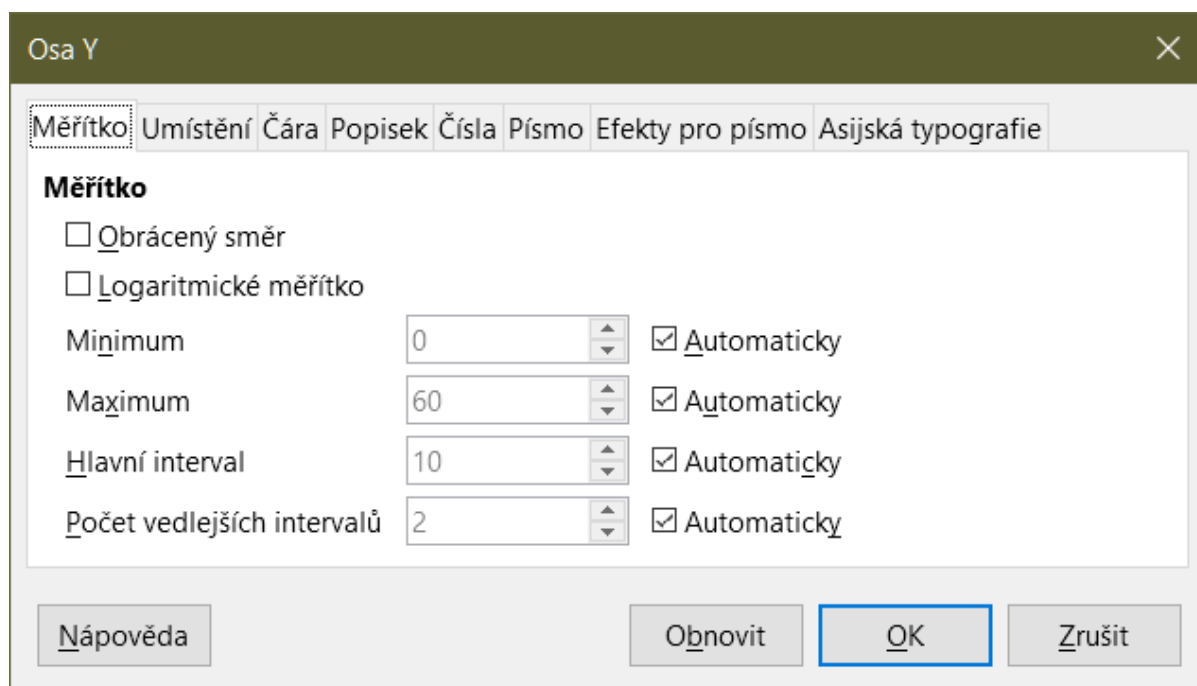
Úprava a formátování os

Rozšířené dialogové okno *Osa* obsahuje kromě výše uvedeného i možnosti pro interval mřížky, umístění osy, formátování čar os, umístění popisků os a definici měřítka. Dialogové okno použijeme pro konkrétní osy nebo pro všechny osy. Možnosti zobrazené v dialogovém okně závisí na vybrané ose, typu grafu a na tom, zda je graf 2D nebo 3D.

Otevření rozšířeného dialogového okna *Osy*:

- 1) Dvojitým klepnutím na graf přejdeme do režimu úprav. Kolem grafu by se nyní měl objevit šedý rámeček.
- 2) Dialogové okno konkrétní osy (obrázek 91) otevřeme jedním z následujících způsobů (některé možnosti neumožňují výběr všech os):
 - V hlavní nabídce přejdeme do **Formát > Osa** a vybereme požadovanou osu (**Osa X**, **Osa Y**, **Osa Z**, **Vedlejší osa X**, **Vedlejší osa Y** nebo **Všechny osy**).
 - Klepnutím pravým tlačítkem myši na požadovanou osu v grafu otevřeme místní nabídku. Poté vybereme **Formát osy**.
 - Klepneme na osu v grafu nebo vybereme osu v rozevíracím seznamu *Zvolte prvek grafu* na nástrojové liště *Formátování* a klepneme na sousední ikonu **Formát výběru**.
 - Klepneme na ikonu **Osa X** , **Osa Y** nebo **Osa Z** na nástrojové liště *Formátování*. Nebo klepneme na ikonu **Všechny osy** napravo od těchto ikon.
- 3) Pro provedení potřebných změn klepneme na kartu příslušné stránky. Možnosti pro každou ze stránek jsou vysvětleny dále.

- 4) Klepnutím na tlačítko **OK** uložíme změny a zavřeme dialogové okno. Pokud chceme režim úprav opustit, klepneme mimo graf.

Obrázek 91: Dialogové okno Osy – karta Měřítko

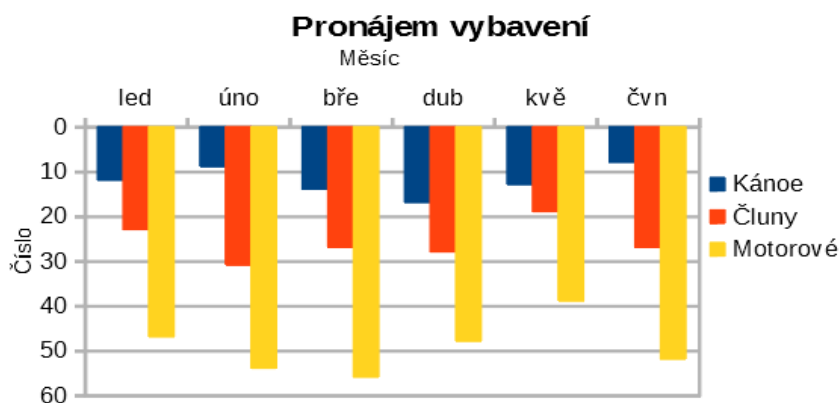
Definování měřítka

Pro úpravu automaticky generovaného měřítka pro hlavní osy použijeme kartu *Měřítko*. Kromě toho použijeme kartu *Měřítko* pro vedlejší osy, které určují měřítka odlišná od hlavní osy. Toto může být užitečné například pro zobrazení stupnic Celsia a Fahrenheita v jednom grafu nebo pro případy, kdy jsou data zarovnána k vedlejší ose Y (viz „Zarovnání dat k vedlejší ose Y“ na straně 132).

Obsah karty *Měřítko* (obrázek 91) se může lišit, ale karta může obsahovat následující možnosti:

Obrácený směr

Definuje pořadí hodnot podél osy. Pokud tato volba není zvolena, jsou na ose X zobrazeny vlevo nižší hodnoty a na ose Y jsou nižší hodnoty zobrazeny dole. Pokud je tato volba vybrána, pak je orientace zobrazení dat obrácena, jako na obrázku 92.

Obrázek 92: Výsledek při obrácení směru na ose Y

Logaritmické měřítko

Určuje, že osa má být logaritmicky rozdělena. Logaritmické měřítko způsobuje, že čáry mřížky jsou od sebe vzdáleny stejně, ale hodnoty mezi jednotlivými čarami stejné nejsou. Tuto možnost použijeme při práci s hodnotami, které se od sebe výrazně liší.

Minimum/Maximum

Nastavuje první/poslední hodnoty pro osu. Pokud chceme tuto možnost nastavovat ručně, volba **Automaticky** nesmí být vybrána.

Hlavní interval

Definuje intervaly pro hlavní rozdělení osy. Tyto intervaly se použijí pro označení intervalu (definované na kartě *Umístění* v dialogovém okně Osa) a mřížky. Pokud chceme tuto možnost nastavovat ručně, volba **Automaticky** nesmí být vybrána.

Vedlejší počet intervalů

Definuje počet intervalů (nikoliv hodnoty mezi intervaly), který rozdělí hlavní intervaly. Stejně jako pro hlavní intervaly se i zde použije definovaný počet intervalů pro značky intervalu (specifikované na kartě *Umístění* v dialogovém okně Osa) a mřížky. Pokud chceme tuto možnost nastavovat ručně, volba **Automaticky** nesmí být vybrána.

U některých typů grafů mohou být k dispozici i další možnosti:

Typ

Určuje, zda jsou popisy osy text, datum nebo mají být detekovány automaticky.

Rozlišení

Pro typ datum by kroky intervalu měly být dny, měsíce nebo roky.

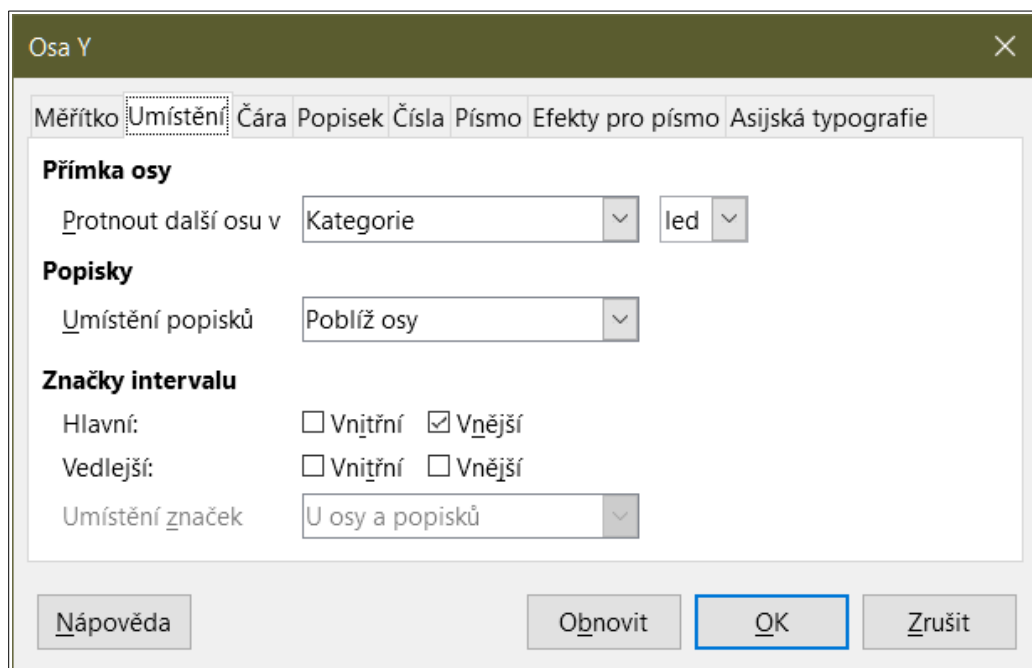

Tip

Pokud osa X nezobrazuje čas dle očekávání, může nám pomoci tento problém vyřešit ruční zadání minimálního a maximálního času na kartě *Měřítko*.

Umístění os, popisků a značek intervalu

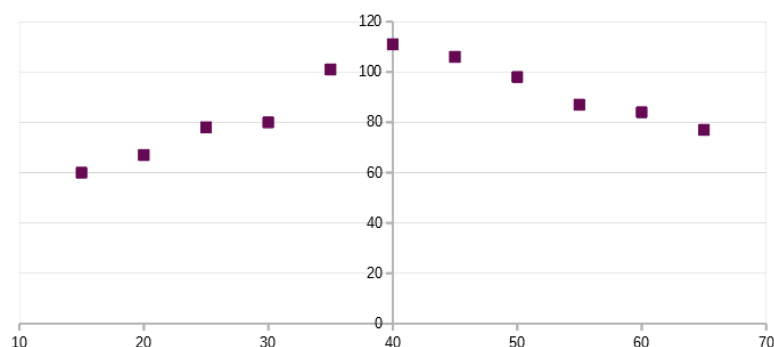
Pomocí karty *Umístění* (obrázek 93) určíme umístění popisků os a značek intervalů.

Obrázek 93: Dialogové okno Osa – karta Umístění

Přímka osy

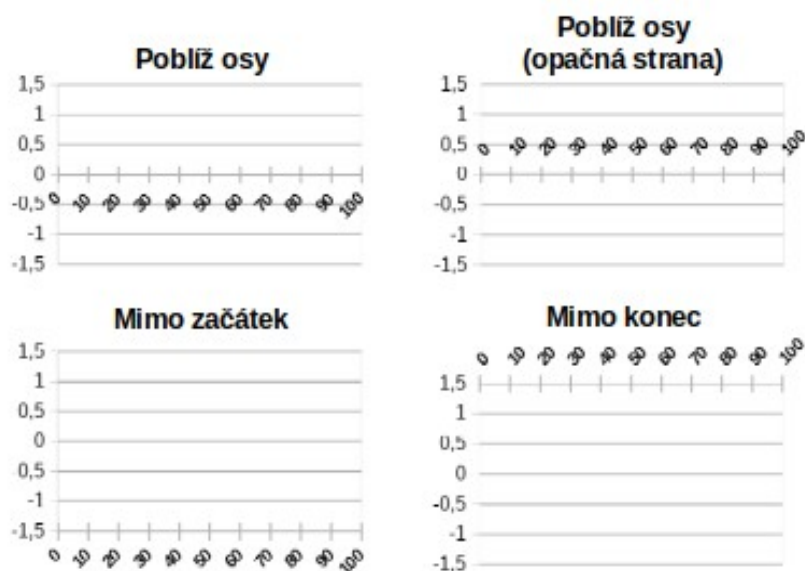
Pomocí této volby nastavujeme, kde se osy protínají, jak je znázorněno na obrázku 94. Možnosti v rozevřacím seznamu jsou **Začátek**, **Konec** nebo konkrétní hodnota či kategorie.

Obrázek 94: Osa Y je nastavena na křížení osy X v konkrétní hodnotě

Popisky

Pomocí této volby nastavujeme, kde budou umístěny popisky osy. Umístění popisků určíme pomocí rozevřacího seznamu *Umístění popisků*. Možnosti **Mimo začátek** a **Mimo konec** použijeme pro umístění popisků na ose se zápornými čísly, jak je zobrazeno na obrázku 95.

Obrázek 95: Umístění popisků osy

Značky intervalu

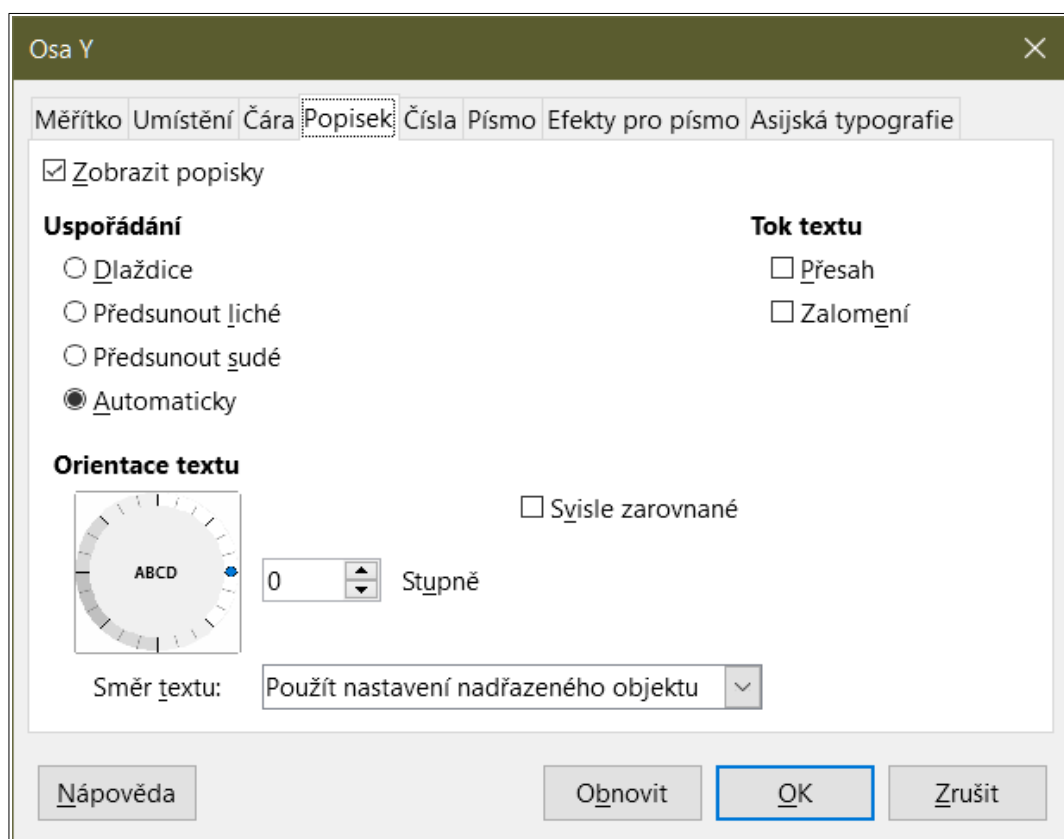
- **Hlavní/Vedlejší** – určuje, zda se značky intervalu zobrazují pro hlavní/vedlejší intervaly. Tyto intervaly jsou definovány na kartě *Měřítko*, jak bylo popsáno výše.
- **Vnitřní/Vnější** – určuje, zda jsou značky intervalu umístěny na vnitřní nebo vnější straně osy. Značky intervalu jsou na obrázku 95 na obou stranách.
- **Umístění značek** – určuje, kde budou značky umístěny: U **popisků**, U **osy** nebo U **osy a popisků**. (Horní dva grafy na obrázku 95 zobrazují popisky podél os. Značky jsou tedy jak na ose, tak u štítků. Značky ve spodních dvou grafech jsou umístěny u popisků.)

Karta Čára

Karta *Čára* nabízí možnosti pro formátování stylu čáry, barvy, šířky a průhlednosti čáry. Možnosti na této kartě jsou stejné jako na kartě *Čára* v dialogovém okně *Datová řada* zobrazeném na obrázku 86 na straně 135 kromě možností v části *Ikona*.

Karta Popisek

Na kartě *Popisek* (obrázek 96) vybereme, zda se mají popisky zobrazit nebo skrýt a určíme, jak s nimi zacházet, když se do grafu nehodí. Jednotlivé možnosti jsou popsány dále.

Obrázek 96: Dialogové okno Osa – karta Popisek

Zobrazit popisky

Nastavuje, zda se mají zobrazit nebo skrýt popisky os.

Uspořádání

Definuje vodorovné nebo svislé zarovnání popisků na ose X nebo Y. Tyto možnosti jsou dostupné pouze pro 2D grafy.

- **Dlaždice** – uspořádá popisky na ose jeden vedle druhého.
- **Předsunout liché** – předsune popisky na ose tak, že popisky se sudým pořadím posune níže než popisky s lichým pořadím (na svislé ose posune popisky se sudým pořadím více doleva).
- **Předsunout sudé** – předsunuté popisky na ose tak, že popisky s lichým pořadím posune níže než popisky se sudým pořadím (na svislé ose posune popisky s lichým pořadím více doleva).
- **Automaticky** – popisky na ose uspořádá automaticky.

Poznámka

Problémy se zobrazením štítků mohou nastat, pokud je graf příliš malý. Tomuto se vyhneme buď zvětšením grafu nebo zmenšením velikosti písma.

Tok textu

Určuje tok textu v popiscích.

- **Přesah** – umožňuje popiskům osy přesahovat.

- **Zalomení** – umožňuje zalomení textů, aktivuje zalomení textu na nový řádek v dostupných mezerách.

Orientace textu

Určuje směr a orientaci textu v popisku.

Svisle zarovnané

Zarovná znaky svisle tak, že text čteme shora dolů.

Kolo ABCD

Určuje orientaci textu klepnutím a přetažením ukazatele na kole. Orientace znaků "ABCD" zobrazených na kole odpovídá novému nastavení.

Stupně

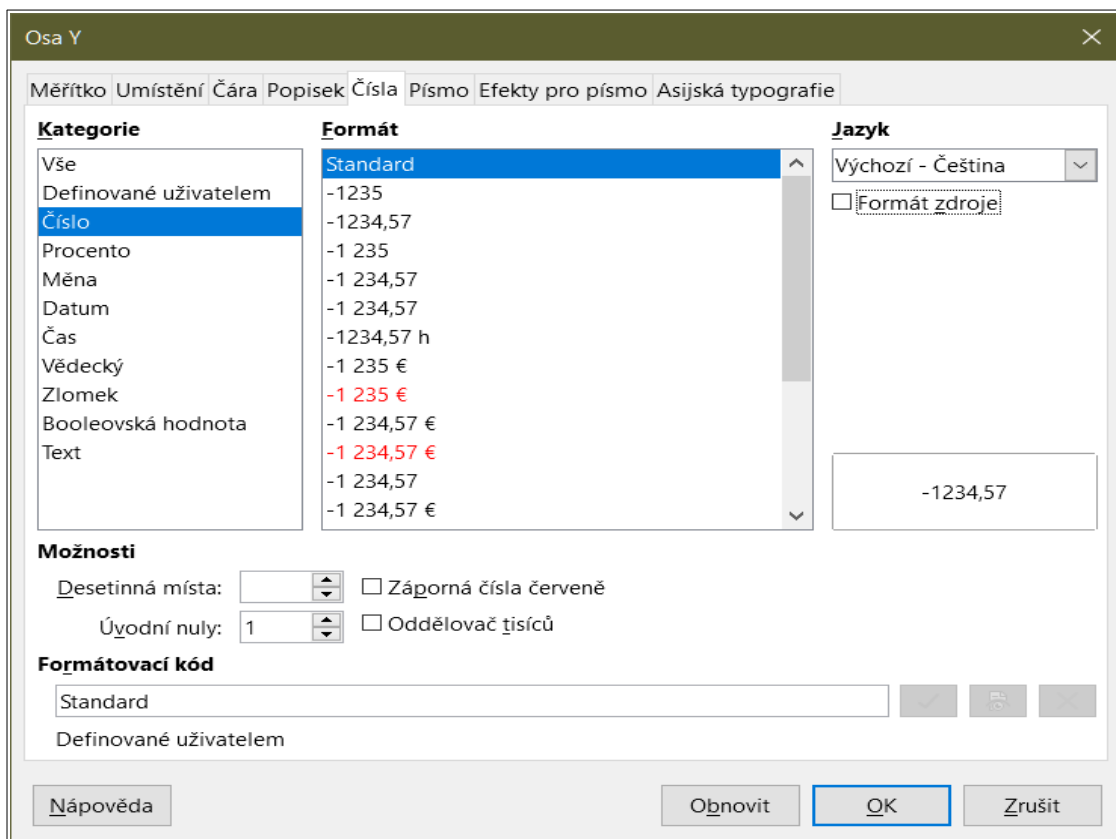
Zobrazuje úhel orientace textu určený kolečkem ABCD nebo manuálním zadáním stupňů do tohoto pole.

Směr textu

Určuje směr pro jakýkoliv text, který používá komplexní rozvržení textu (CTL). CTL je k dispozici pouze v případě, že je povolena rozšířená podpora jazyků v nabídce **Nástroje > Možnosti > Jazyková nastavení > Jazyky**. V části *Rozšířená podpora jazyků* zaškrtneme **Ignorovat vstupní jazyk systému**.

Čísla

Karta *Číslo* (obrázek 97) umožňuje nastavení atributů pro jakákoliv čísla použitá na ose. Pokud je vybrána volba **Formát zdroje** (jak je tomu ve výchozím nastavení), jsou čísla formátována přesně tak jako v tabulce. Pokud tuto možnost odznačíme, máme možnost změnit formátování čísel. Více informace o formátování čísel nalezneme v kapitole 2, Zadávání, úpravy a formátování dat v této příručce a v online nápovědě.

Obrázek 97: Karta *Číslo* v dialogovém okně *Osa*

Písmo a efekty písma

Karty *Písmo* a *Efekty pro písmo* použijeme pro nastavení písma a efektů písma pro popisky osy. Tyto karty obsahují stejné možnosti jako karty pro určení písem a efektů písem v buňkách. Další informace nalezneme v kapitole 2, Zadávání, úprava a formátování dat.

Asijská typografie

Nastavení Asijské typografie pro popisky osy. Tato volba je k dispozici pouze v případě, že je povolena rozšířená podpora jazyků v nabídce **Nástroje > Možnosti > Jazyková nastavení > Jazyky**. V části *Rozšířená podpora jazyků* zaškrtneme **Ignorovat vstupní jazyk systému**. Možnosti na této stránce zahrnují:

Použít seznam zakázaných znaků na začátek a konec řádky

Zabraňuje zobrazování znaků ze seznamu na začátku nebo na konci řádku. Znak jsou přesunuty na předchozí nebo následující řádek. Pokud chceme upravit seznam znaků, přejdeme do **Nástroje > Možnosti > Jazyková nastavení > Asijské rozvržení**.

Povolit zavěšenou interpunkci

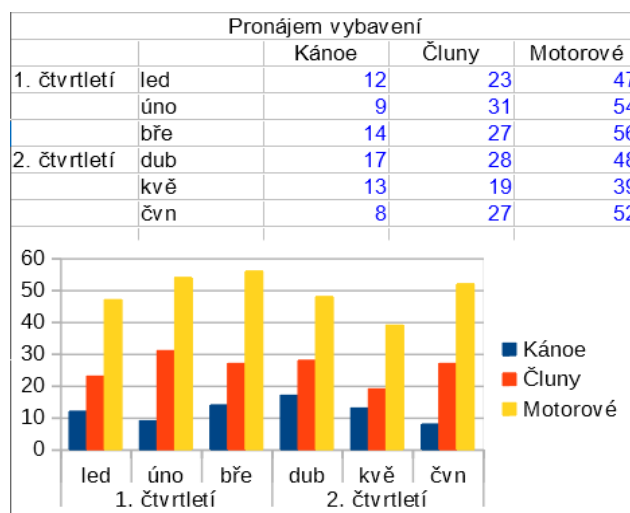
Zabraňuje čárkám a periodám zalamovat řádek. Místo toho jsou tyto znaky přidány na konec řádku, a to i na okraji stránky.

Použití rozestup znaků mezi asijským a jiným textem

Vloží mezeru mezi asijským a neasijským textem.

Hierarchické popisky os

Více úrovní kategorie je možné podél osy grafu zobrazit hierarchicky. Hierarchické popisky os jsou vytvářeny automaticky, pokud je první sloupec nebo řádek dat definován jako text (na rozdíl od situace, kdy je první řádek nebo sloupec definován jako popisek). Příklad hierarchických popisků je uveden na obrázku 98. V tomto případě aplikace Calc automaticky definuje rozsah dat pro kategorie jako první dva sloupce v tabulce. To se odráží i v grafu, který ukazuje hierarchický vztah mezi čtvrtletími a měsíci.

Obrázek 98: Příklad hierarchického označení os

Popisky dat

Popisky dat zobrazují informace vedle datových bodů v grafu. Tyto popisky mohou být docela užitečné pro zvýraznění konkrétních dat při předkládání podrobných informací. Buďme však velmi opatrní, abychom nevytvořili graf, který bude spíše nepřehledný, než aby byl lépe čitelný.

Přidávání a formátování popisků dat pro datové řady

Přidání nebo formátování datových popisků pro datové řady:

- 1) Dvojitým kliknutím vybereme graf a přejdeme do režimu úprav. Kolem grafu by se nyní měl objevit šedý rámeček.
- 2) Konkrétní datovou řadu vybereme jedním z následujících způsobů:
 - Klepneme jednou kdekoliv v datové řadě.
 - V rozbalovacím seznamu *Zvolte prvek grafu* v nástrojové liště Formátování vybereme název datové řady.

Poznámka

Pokud není vybrána žádná datová řada, budou popisky přidány ke všem datovým řadám.

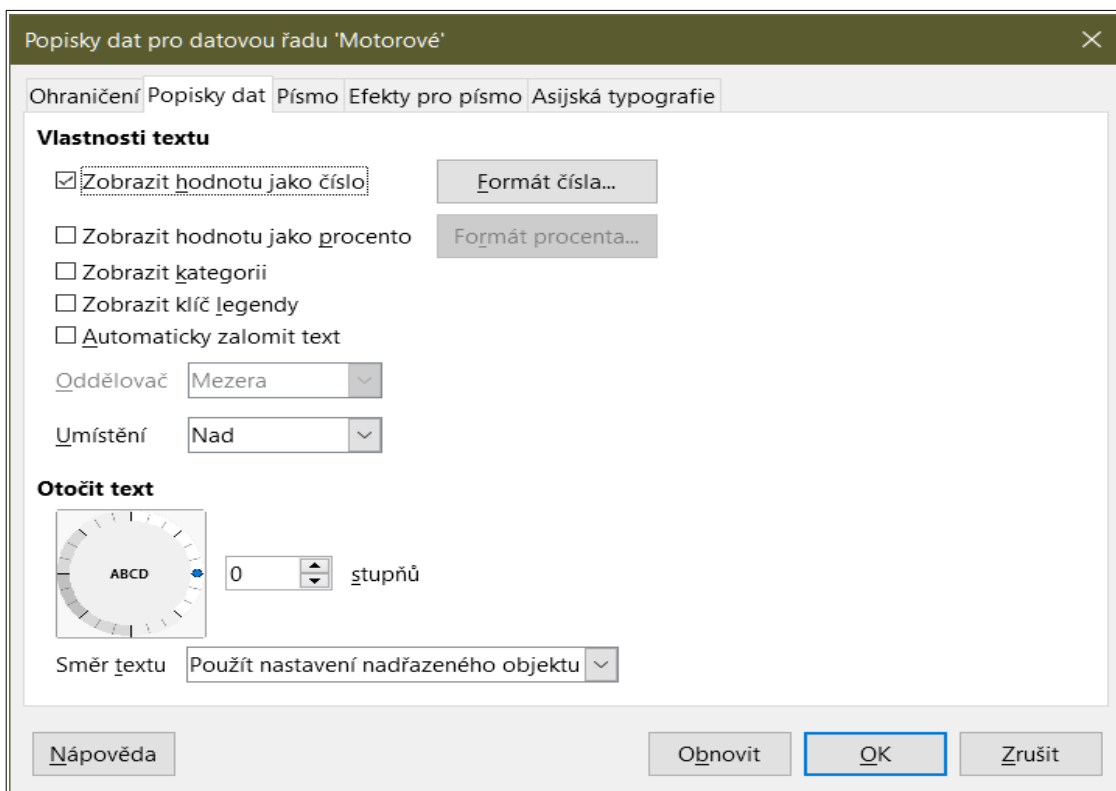
- 3) Dialogové okno Datové popisky (obrázek 99) otevřeme jedním z následujících způsobů:
 - Na nástrojové liště Formátování přejdeme do **Vložit > Popisky dat**.
 - Nejprve klepneme pravým tlačítkem myši na vybranou datovou řadu v grafu a z místní nabídky zvolíme **Vložit popisky dat**. Aplikace Calc zobrazí popisky dat s výchozím nastavením. Poté znovu klepneme pravým tlačítkem myši a z místní nabídky vybereme **Formát popisků dat**.
- 4) Vybereme požadované možnosti. Možnosti jsou vysvětleny níže.
- 5) Klepnutím na **OK** okno zavřeme. Pokud chceme režim úprav opustit, klepneme mimo graf.

Tip

Datovou řadu vybereme tak, že klepneme na sloupec, pruh nebo jinou grafickou reprezentaci datové řady. Jeden datový bod pak vybereme tak, že chvíli počkáme a znovu na něj klepneme.

Většina stránek dialogového okna Datové popisky se používá v jiných dialogových oknech a jsou snadno pochopitelné. Výjimkou je karta *Popisky dat* (obrázek 99), která obsahuje následující možnosti:

Obrázek 99: Karta Popisky dat v dialogovém okně Popisky dat

Zobrazit hodnotu jako číslo

Zobrazí číselnou hodnotu datového bodu. Pokud je tato volba vybrána, aktivuje se tlačítko **Formát čísla**.

Formát čísla

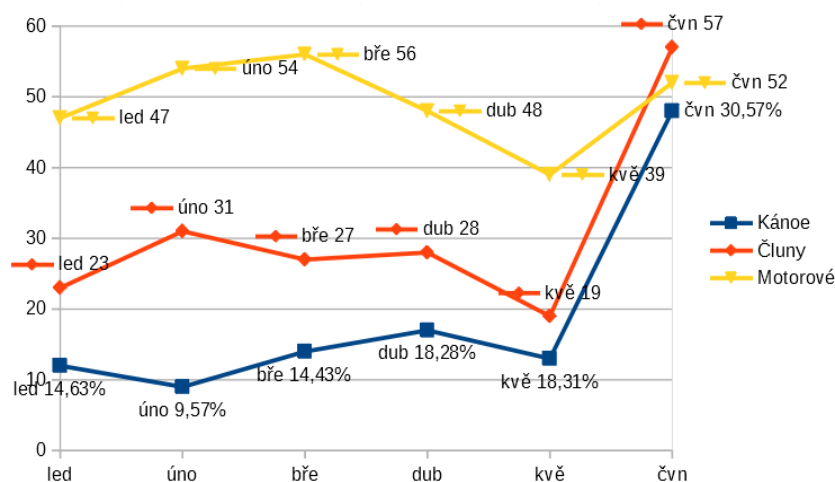
Otevře dialogové okno Formát čísla. Toto dialogové okno je stejné jako karta *Číslo* v dialogovém okně Formát buňky, která byla popisovaná v kapitole 2, Zadávání, úprava a formátování dat. Zrušením výběru volby **Formát zdroje** aktivujeme možnosti na této stránce.

Zobrazit hodnotu jako procenta

Zobrazí procentuální hodnotu datových bodů ve všech datových řadách. Pokud je tato volba vybrána, aktivuje se tlačítko **Formát procenta**. Uvědomme si, že uvedené procento je hodnota Y datového bodu jako procento z celkových hodnot Y pro konkrétní kategorii nebo hodnotu. Na obrázku 100 je pro kánoe v únoru zobrazena hodnota 10 % (číselná hodnota je 9) z celkové únorové hodnoty 94 (součet 9, 31 a 54).

Formát procenta

Otevře dialogové okno Formát čísla pro procentuální hodnotu. Zrušením výběru volby **Formát zdroje** aktivujeme možnosti na této stránce.

Obrázek 100: Ukázky možností popisku dat

Zobrazit kategorii

Vedle každého datového bodu se zobrazí kategorie. Tato volba je aktivní pro všechny popisky dat na obrázku 100. Všechny popisky s údaji tedy zobrazují měsíc. Text popisků dat vychází z kategorie datových řad a v grafu jej není možné změnit. Lze jej změnit pouze v datech tabulky.

Zobrazit klíč legendy

Vedle každého datového bodu zobrazí ikonu legendy odpovídající datové řadě. Obrázek 100 zobrazuje klíče legendy pro motory a čluny, ale ne pro kánoe.

Automaticky zalomit text

V případě potřeby zalomí text popisku dat.

Oddělovač

Pomocí této volby určíme, co bude použito k oddělení více textových řetězců v případě, že budou vybrány alespoň dvě výše uvedené možnosti. Na obrázku 100 je pro popisky dat datové řady kánoí nastaven **středník**, pro popisky dat datové řady motorů **nový řádek** a pro popisky dat datové řady člunů **čárka** (s výjimkou popisku červnového bodu, který byl upraven). Další možností je **Mezera**.

Umístění

Určuje umístění popisků dat vzhledem k datovým bodům. Na obrázku 100 jsou popisky dat umístěny **pod** grafem datové řady kánoe, **nad** grafem datové řady člunů a **vpravo** u grafu datové řady motory. Další dostupné možnosti jsou **Vlevo** a **Na střed**.

Otočit text

Nastavení orientace textu popisků dat pomocí číselníku nebo zadáním úhlu natočení.

Směr textu

Určuje směr textu, pokud je zapnuto Komplexní rozvržení textu (CTL). (CTL je potřeba, pokud tvar nebo pozice znaků závisí na kontextu, například v arabském písmu).

Popisky dat pro jednotlivé datové body

Někdy je vhodné použít popisky dat na jeden nebo několik datových bodů, a ne na všechny datové body. To snižuje nepořádek a zdůrazňuje nejdůležitější data.

Přidání jednoho datového popisku

Popisek dat pro jeden datový bod vložíme následujícím způsobem:

- 1) Dvojitým kliknutím vybereme graf a přejdeme do režimu úprav. Kolem grafu by se nyní měl objevit šedý rámeček.

- 2) Klepneme jednou na datový bod, počkáme a opakovaným klepnutím tento datový bod vybereme. (Příliš rychlé klepnutí otevře dialogové okno Datová řada.)
- 3) Klepneme pravým tlačítkem myši na datový bod a z místní nabídky zvolíme **Vložit jeden popisek dat**. Popisek dat bude mít výchozí nastavení.
- 4) Klepnutím na **OK** okno zavřeme.
- 5) Pokud chceme režim úprav opustit, klepneme mimo graf.

Formátování popisku pro jeden datový bod

Pokud chceme formátovat existující popisek jednoho datového bodu, postupujeme podle pokynů výše, ale místo kroku 3 otevřeme dialogové okno Popisek dat následujícím způsobem (obrázek 99): klepneme pravým tlačítkem myši na datový bod a z místní nabídky zvolíme **Formát jednoho popisku dat**.

Možnosti v dialogovém okně Popisek dat jsou popsány výše.

K dialogovému oknu Popisek dat se dostaneme také tak, že klepneme na popisek dat, počkáme a klepneme na něj znovu. Potom klepneme pravým tlačítkem myši a z místní nabídky zvolíme **Formát jednoho popisku dat**.

Odstranění popisků dat

Odstranění popisku jednoho datového bodu, jedné datové řady nebo všech datových bodů pomocí jedné z následujících možností.

Před provedením některého z následujících kroků nejprve vybereme graf dvojitým klepnutím na něj a přejdeme do režimu úprav. Kolem grafu by se nyní měl objevit šedý rámeček. Po dokončení klepnutím na tlačítko **OK** zavřeme dialogové okno a odstraníme popisky dat. Poté, pokud chceme, klepneme mimo graf a opustíme režim úprav.

Odebrání všech popisků dat z jedné datové řady

Metoda jedna

Klepneme pravým tlačítkem myši někde v datové řadě a z místní nabídky zvolíme **Smazat popisky dat**.

Metoda dva

- 1) Jedním z následujících způsobů otevřeme dialogové okno Popisky dat (obrázek 99):
 - Klepnutím kdekoliv v datové řadě tuto datovou řadu vybereme. V hlavní nabídce přejdeme do **Vložit > Popisky dat**.
 - V rozevíracím seznamu *Zvolte prvek grafu* v nástrojové liště Formátování vybereme název datové řady, pro kterou chceme přidat popisky dat a klepneme na sousední ikonu **Formát výběru** .
 - Klepneme pravým tlačítkem myši na datovou řadu a z místní nabídky zvolíme **Formát popisků dat**.
- 2) Na kartě *Popisky dat* odznačíme všechny možnosti.

Odebrání popisku dat z jednoho datového bodu

- 1) Klepneme jednou na datový bod, chvíli počkáme a klepneme na stejný datový bod znovu, abychom otevřeli dialogové okno Popisky dat.
- 2) Klepnutím pravého tlačítka myši otevřeme místní nabídku a vybereme **Smazat jeden popisek dat**.

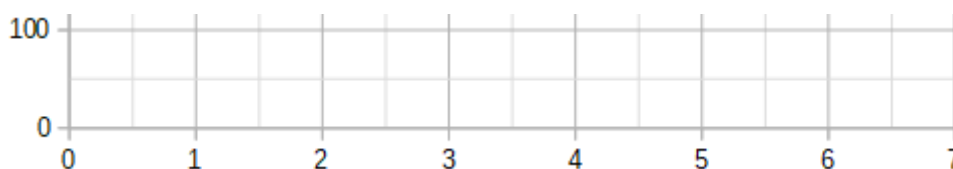
Odebrání všech popisků dat

- 1) Ujistíme se, že není vybrán žádný popisek dat nebo datová řada.

- 2) V hlavní nabídce přejdeme do **Vložit > Popisky dat**.
- 3) V dialogovém okně Popisek dat zrušíme označení všech možností, abychom odstranili popisky dat a poté klepneme na tlačítko **OK**.

Mřížky

Mřížka odděluje intervaly podél os, aby bylo možné odhadnout hodnoty datových bodů. Hlavní a vedlejší mřížky jsou zobrazeny na obrázku 101. Tmavší čáry s čísly tvoří hlavní mřížku, zatímco světlejší čáry mezi nimi tvoří vedlejší mřížku. Všimneme si, že ve výchozím nastavení je aktivní hlavní čára mřížky na ose Y.

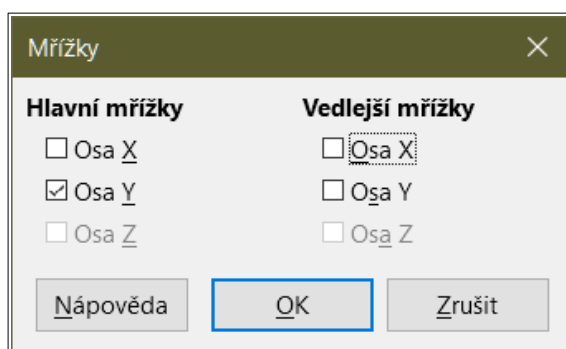

Obrázek 101: Hlavní a vedlejší mřížka pro osy X a Y

Mřížky jsou k dispozici pro všechny typy grafů s výjimkou grafů výsečových.

Přidání/odebrání čar mřížky

- 1) Nejprve vybereme graf dvojitým klepnutím na něj a vstoupíme do režimu úprav. Kolem grafu by se nyní měl objevit šedý rámeček.
- 2) Provedeme jeden z následujících kroků:
 - V hlavní nabídce zvolíme **Vložit > Mřížky** a otevřeme základní dialogové okno Mřížky (obrázek 102). Zaškrtneme/zrušíme zaškrtnutí políček podle potřeby. Zaškrtnutí pole **Osa Z** je aktivní pouze pro 3D graf.

Obrázek 102: Základní dialogové okno Mřížky

- Klepneme na ikonu **Vodorovné mřížky** nebo na ikonu **Svislé mřížky** , které obě najdeme na nástrojové liště Formátování. Jedním klepnutím zapneme hlavní mřížky. Druhým klepnutím zapneme také vedlejší mřížky. Dalším klepnutím mřížky vypneme.
- 3) Klepnutím na **OK** okno zavřeme. Pokud chceme režim úprav opustit, klepneme mimo graf.

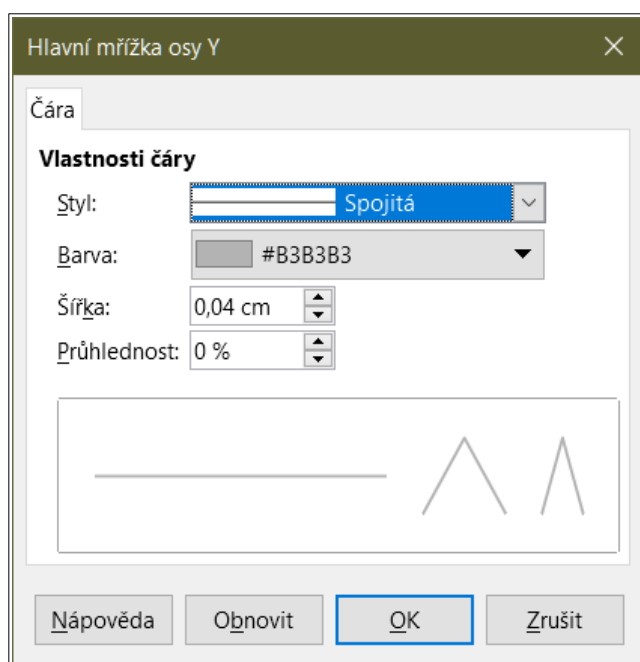
Poznámka

Na nástrojové liště Formátování nastaví ikona **Vodorovné mřížky** a ikona **Svislé mřížky** čáry mřížky pro osu Y a osu X. To může být zavádějící, protože jak osa Y, tak osa X mohou být vodorovné nebo svislé, v závislosti na typu grafu. Pro sloupcový graf tedy klepneme na ikonu **Vodorovné mřížky** pro ovládání svislé mřížky.

Formátování mřížky

Kromě základního dialogového okna Mřížky zobrazeného na obrázku 102, existuje další dialog pro formátování mřížky. Otevření dialogového okna formátování mřížky:

- 1) Dvojitým kliknutím vybereme graf a přejdeme do režimu úprav. Kolem grafu by se nyní měl objevit šedý rámeček.
- 2) V hlavní nabídce zvolíme **Formát > Mřížka** a klepnutím na příslušný typ mřížky otevřeme dialogové okno pro formátování mřížky (obrázek 103).

Obrázek 103: Dialogové okno Formátování mřížky

- 3) Máme možnost nastavit možnosti formátování pro styl čáry, barvu, šířku a průhlednost.
- 4) Klepnutím na **OK** okno zavřeme. Pokud chceme režim úprav opustit, klepneme mimo graf.

Poznámka

Pro určení intervalů mezi čarami mřížky použijeme kartu *Měřítka* v dialogovém okně *Osa*. To je popsáno v části „Definování měřítka“ na straně 139.

3D grafy

Nastavení 3D vzhledu

Sloupcové, pruhové, výsečové a plošné grafy mohou být zobrazeny ve formátu 3D. Nastavení pro vytvoření 3D grafu je na první stránce Průvodce grafem. Pokud byl již graf vytvořen, vytvoříme 3D vzhled následujícím způsobem:

- 1) Dvojitým kliknutím vybereme graf a přejdeme do režimu úprav. Kolem grafu by se nyní měl objevit šedý rámeček.
- 2) Provedeme jeden z následujících kroků:
 - Zvolíme **Formát > Typ grafu**.
 - Klepneme na ikonu **Typ grafu** na nástrojové liště Formátování.
 - Klepneme pravým tlačítkem myši na graf a z místní nabídky zvolíme **Typ grafu**.
- 3) V dialogovém okně Typ grafu zvolíme **3D vzhled**.
- 4) Klepnutím na **OK** okno zavřeme. Pokud chceme režim úprav opustit, klepneme mimo graf.

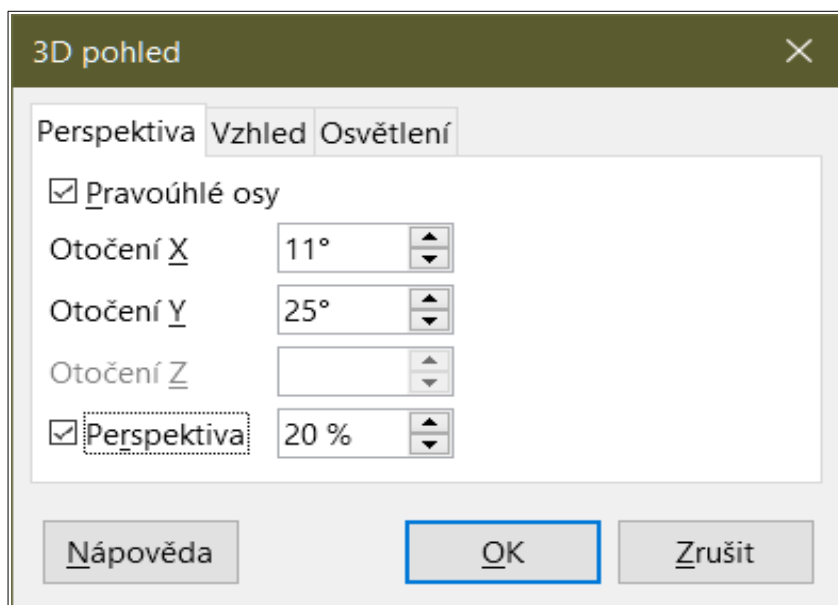
Nastavení 3D zobrazení

Chceme-li provést změny v 3D grafu, použijeme dialogové okno 3D pohled (obrázek 104).

Pomocí dialogového okna 3D pohled můžeme změnit 3D vzhled, včetně perspektivy, schéma formátování a osvětlení. Mějme na paměti, že graf musí být již nastaven tak, aby měl nastaven 3D vzhled, jak je popsáno výše. Dialogové okno 3D pohled otevřeme takto:

- 1) Dvojitým kliknutím vybereme graf a přejdeme do režimu úprav. Kolem grafu by se nyní měl objevit šedý rámeček.
- 2) Provedeme jeden z následujících kroků:
 - Klepneme pravým tlačítkem myši na grafu a z místní nabídky zvolíme **3D pohled**.
 - V hlavní nabídce zvolíme **Formát > 3D pohled**.
 - Klepnutím na ikonu **3D pohled** na nástrojové liště Formátování.
- 3) Klepnutím na **OK** okno zavřeme. Pokud chceme režim úprav opustit, klepneme mimo graf.

Toto dialogové okno má tři karty, kterou jsou vysvětleny dále.

Obrázek 104: Dialogové okno 3D pohled – karta Perspektiva

Rotace a perspektiva

Několik rad pro používání karty *Perspektiva* (obrázek 104) pro otáčení 3D grafu nebo změny perspektivy:

- Pro čelní pohled na graf nastavíme všechny úhly na 0. Výsečové grafy a prstencové grafy jsou zobrazeny jako kruhy.
- S aktivní volbou **Pravoúhlé osy** lze graf otáčet pouze ve směru X a Y; to znamená rovnoběžně s hranicemi grafu.
- Hodnota 90 pro otočení X a hodnota 0 pro otočení Y a Z poskytuje pohled z horní části grafu. Když je hodnota X nastavení na -90, získáme pohled od spodní části grafu.
- Rotace se aplikuje v následujícím pořadí: nejprve osa X, poté osa Y a nakonec osa Z.
- Když je povoleno stínování a graf se otáčí, osvětlení se otáčí jako by bylo pevně spojeno s grafem.
- Osy otáčení se vždy vztahují ke stránce, nikoliv k osám grafu. Toto je rozdíl od jiných programů na tvorbu grafů.
- Výběrem volby **Perspektiva** máme možnost zobrazit graf v centrální perspektivě jako prostřednictvím objektivu kamery (na rozdíl od použití paralelní projekce). Ohniskovou vzdálenost nastavíme pomocí otočného bodu nebo do pole zadáme číslo. Při nastavení 100 % vypadá vzdálená hrana grafu přibližně poloviční proti blízké hraně.

Interaktivní rotace 3D grafů

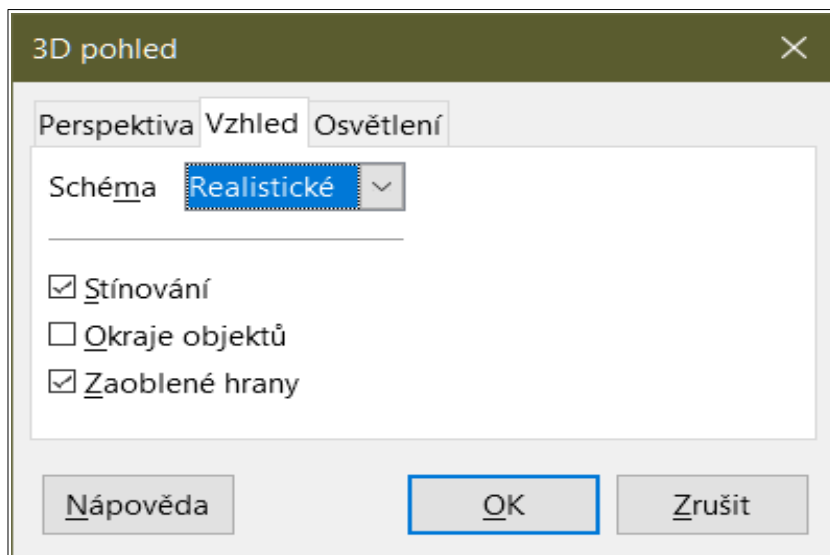
Kromě používání karty *Perspektiva* dialogového okna 3D pohled můžeme otáčet 3D grafem i interaktivně a to následujícím způsobem:

- 1) Dvojitým kliknutím vybereme graf a přejdeme do režimu úprav. Kolem grafu by se nyní měl objevit šedý rámeček.
- 2) Klepneme jednou na zeď grafu, což způsobí, že se zobrazí kulaté úchyty výběru. Kurzor se změní na ikonu rotace.
- 3) Stiskneme a držíme levé tlačítko myši a současně táhneme požadovaným směrem. Zobrazí se čárkovaný obrys grafu, který pomáhá zobrazit, jak bude vypadat výsledek otočení.

- 4) Až budeme s otočením grafu spokojeni, uvolníme tlačítko myši.
- 5) Klepnutím mimo graf opustíme režim úpravy.

Vzhled

Kartu *Vzhled* dialogového okna 3D pohled (obrázek 105) použijeme pro úpravu některých možností vzhledu dat ve 3D grafu.

Obrázek 105: Dialogové okno 3D pohled – karta Vzhled

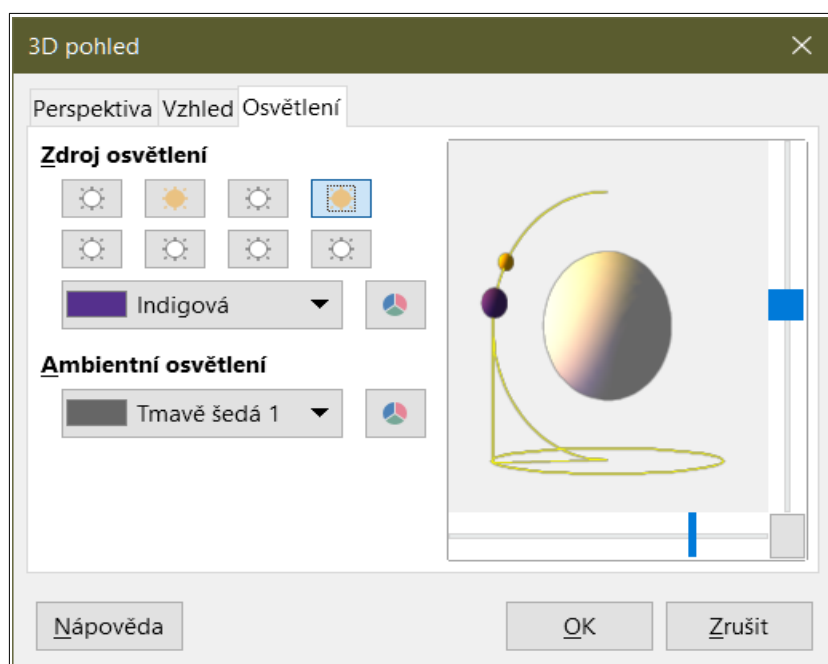
Nejprve vybereme schéma z rozevíracího seznamu Schéma – **Realistické** (výchozí) nebo **Jednoduché**. Vybrané schéma nastavuje možnosti a světelné zdroje. V závislosti na vybraném schématu nemusí být k dispozici všechny možnosti. Pokud chceme vytvořit vlastní schéma, vybereme nebo zrušíme výběr kombinace možností **Stínování**, **Okraje objektů** a **Zaoblené hrany**.

Několik rad:

- Výběrem **Stínování** použijeme Gouraudovu metodu pro renderování povrchu. Jinak se použije plochá metoda. Plochá metoda nastavuje pro každý mnohoúhelník jednu barvu a jas. Hrany jsou viditelné, ale měkké přechody a bodová světla nejsou možná. Gouraudova metoda používá přechody pro hladší a realističtější vzhled. Více informací o použití stínování najdeme v příručce *Průvodce programem Draw*.
- Výběrem volby **Okraje objektů** vykreslíme čáry podél okrajů.
- Výběrem volby **Zaoblené hrany** vyhladíme okraje jednotlivých tvarů.

Osvětlení

Kartu *Osvětlení* (obrázek 106) dialogového okna 3D pohled používáme k ovládání světelných zdrojů pro 3D pohled.

Obrázek 106: Dialogového okno 3D pohled – karta Osvětlení

Zde jsou jednotlivé možnosti s doporučeními:

- Klepnutím na kterékoliv z osmi tlačítek zapneme nebo vypneme zdroj světla.
- První světelný zdroj promítá odraz světla se zvýrazněním.
- Druhý světelný zdroj je ve výchozím nastavení zapnutý. Je to první ze sedmi normálních, rovnoměrných zdrojů světla.
- U vybraného zdroje světla vybereme barvu z prvního rozevíracího seznamu pod osmi tlačítky zdroje světla. Mějme na paměti, že hodnoty jasu všech světel se sčítají, takže při povolení více světel použijeme tmavé barvy.
- Malý náhled v dialogu ukazuje výsledek přemístění světelného zdroje.
- Každý vybraný světelný zdroj se objeví jako malá barevná koule v určené barvě. Koule je větší, když je zdroj světla aktivně vybrán.
- Každý světelný zdroj vždy nejprve směřuje doprostřed objektu. Posunutím svislého posuvníku upravíme úhel osvětlení. Vodorovný posuvník otáčí světlo kolem objektu. Kromě toho klepneme na zdroj světla a přetáhneme jej na požadované místo.
- Klepnutím na tlačítko v pravém dolním rohu náhledu přepneme model vnitřního osvětlení mezi kouli a kvádrem.
- Použijeme rozevírací seznam *Ambientní osvětlení* pro definování okolního světla, které svítí s jednotnou intenzitou ze všech směrů.

Více informací o nastavení osvětlení najdeme v příručce *Průvodce programem Draw*.

Spojnice trendu a přímky střední hodnoty

Spojnice trendu pomáhají zobrazit vztahy mezi rozptýlenými datovými body datové řady. Aplikace Calc má dobrý výběr typů regrese pro tvorbu spojníc trendu: lineární, logaritmická, exponenciální, mocninná regrese, polynomičká a klouzavý průměr. Vybereme typ, které je nejbližší průchodu všemi všemi body v datové řadě.

Spojnice trendu můžeme přidat do všech typů 2D grafů s výjimkou výsečových, síťových a burzovních grafů. Po vložení do grafu se v legendě grafu automaticky zobrazí reprezentace spojníc trendu.

Poznámka

Pro typy grafů, které pro osu X používají kategorie (jako sloupcové, pruhové nebo čárové grafy), se jako hodnoty pro výpočet spojnic trendu používají čísla 1, 2, 3. Naproti tomu typy grafů XY (bodový) (které zahrnují i bublinové grafy) zobrazují podél osy X spíše data než kategorie. Významné regresní rovnice tak mohou zobrazovat pouze typy grafů XY.

Přidávání a úprava spojnic trendu

Spojnice trendu je možné v jeden okamžik přidávat pouze k jedné datové řadě. Postup přidání spojnic trendu do datové řady:

- 1) Dvojitým klepnutím na graf vstoupíme do režimu úprav. Kolem grafu by se nyní měl objevit šedý rámeček.
- 2) Datovou řadu vybereme jedním z následujících způsobů:
 - Klepneme jednou na znázornění datové řady (sloupec, pruh, čáru nebo bod).
 - Datovou řadu vybereme z rozevíracího seznamu *Zvolte prvek grafu* v nástrojové liště Formátování.
- 3) Jedním z následujících způsobů otevřeme dialogové okno Spojnice trendu (obrázek 107):
 - V hlavní nabídce zvolíme **Vložit > Spojnice trendu**.
 - Klepneme pravým tlačítkem myši na datovou řadu a z místní nabídky zvolíme **Vložit spojnici trendu**.
- 4) Vybereme typ regrese a požadované možnosti. Tyto možnosti jsou vysvětleny dále.
- 5) Klepneme na tlačítko **OK** pro zavření dialogového okna a umístíme spojnici trendu do grafu. Pokud chceme režim úprav opustit, klepneme mimo graf.

Regresní typy

Ve výchozím nastavení se x používá pro vodorovné hodnoty a $f(x)$ pro svislé hodnoty. V dialogovém okně Spojnice trendu změníme názvy v polích *Název proměnné X* a *Název proměnné Y*.

Lineární spojnice trendu

Regrese pomocí rovnice $y = a \cdot x + b$. Absolutní člen b může být vynucen a uvažovány jsou pouze kladné hodnoty x .

Polynomická spojnice trendu

Regrese pomocí rovnice $y = \sum (a_i \cdot x_i)$. Absolutní člen může být vynucen. Stupeň polynomu musí být uveden (nejméně 2).

Logaritmická spojnice trendu

Regrese pomocí rovnice $y = a \cdot \ln(x) + b$. Používají se pouze kladné hodnoty x .

Exponenciální spojnice trendu

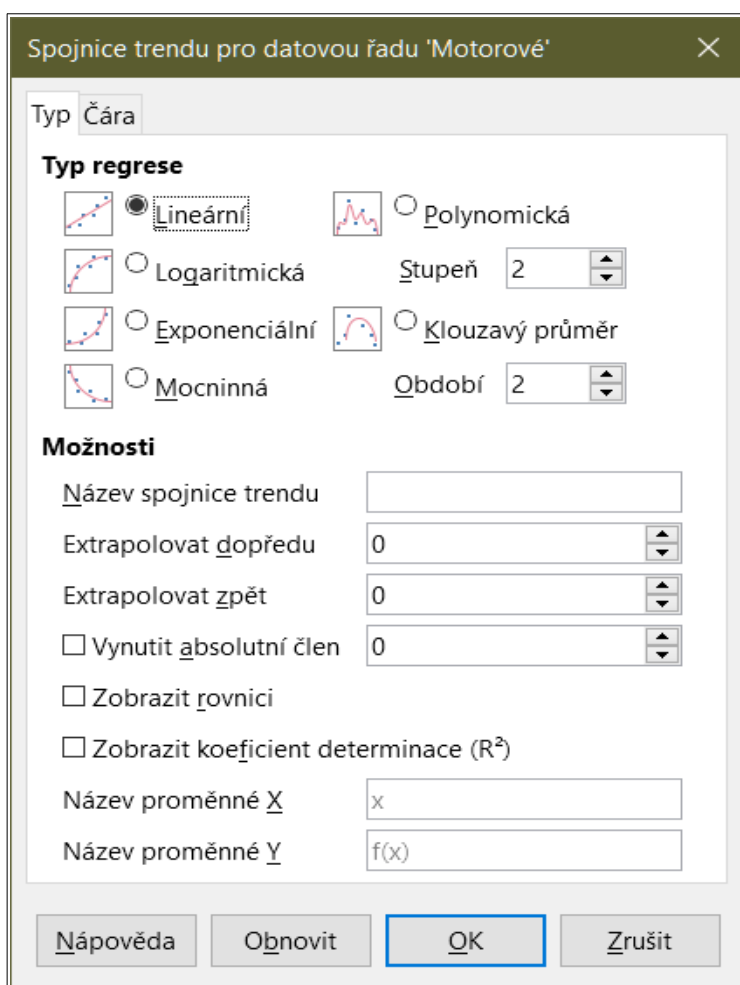
Regrese pomocí rovnice $y = b \cdot \exp(a \cdot x)$. Tato rovnice je ekvivalentní s rovnicí $y = b \cdot m^x$, kde $m = \exp(a)$. Absolutní člen může být vynucen. Uvažují se pouze kladné hodnoty y , s výjimkou případů, kdy jsou všechny hodnoty y záporné. V takovém případě je použita rovnice $y = -b \cdot \exp(a \cdot x)$.

Mocninná spojnice trendu

Regrese pomocí rovnice $y = b \cdot x^a$. Uvažují se pouze kladné hodnoty y , s výjimkou případů, kdy jsou všechny hodnoty y záporné. V takovém případě je použita rovnice $y = -b \cdot x^a$.

Klouzavý průměr spojnice trendu

Jednoduchý klouzavý průměr pro n předchozích hodnot y , kde n je období. Pro tuto spojnicí trendu není k dispozici žádná rovnice.

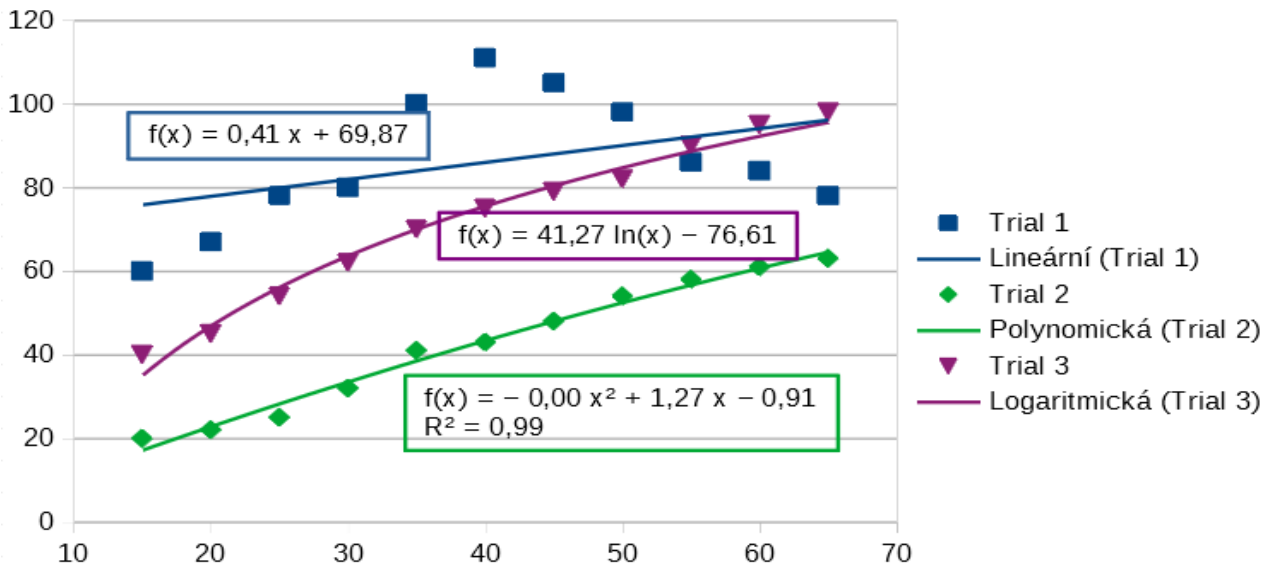

Obrázek 107: Dialogové okno Spojnice trendu – stránka Typ

Možnosti spojnic trendu

Název spojnice trendu

Určuje název, který se použije pro označení rovnice v legendě, viz obrázek 108.

Obrázek 108: Spojnice trendu zobrazující různé rovnice

Extrapolovat dopředu / zpět

Určuje počet jednotek, o které by měla být spojnice trendu prodloužena dopředu nebo zpět. Toto funguje pouze pro grafy, které mají podél osy X číselné hodnoty nikoliv kategorie.

Vynutit absolutní člen

Přinutí čáru projít osou Y při zadané hodnotě.

Zobrazit rovnici

Zobrazí rovnici v grafu, jak je znázorněno na obrázku 108.

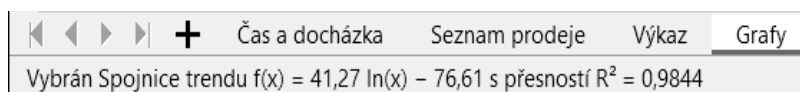
Zobrazit koeficient determinace (R2)

Zobrazuje koeficient determinace v grafu. Na obrázku 108 je toto znázorněno polynomickou rovnicí.

Názvy proměnné X a Y

Umožňuje změnit názvy proměnných X nebo Y pro zobrazení rovnice v grafu. Možnost **Zobrazit rovnici** musí být zaškrtnuta, aby byla tato možnost aktivní.

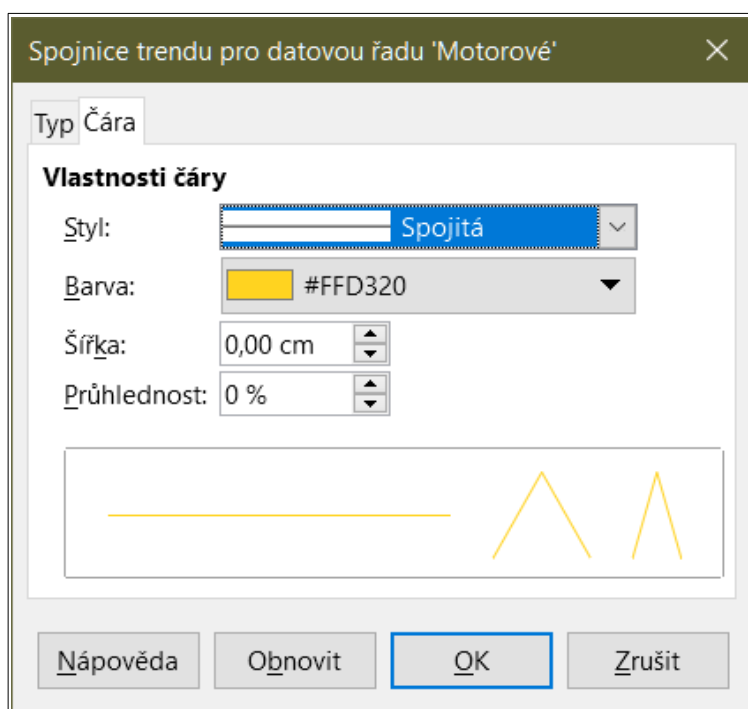
Výběrem spojnice trendu zobrazíme informace o této spojnici ve stavovém řádku, jak je znázorněno na obrázku 109. Stavový řádek je obvykle umístěn ve spodní části sešitu.

Obrázek 109: Informace o rovnici zobrazené ve stavovém řádku

Formátování spojnic trendu

Po vložení má spojnice trendu stejnou barvu jako odpovídající datová řada. Chceme-li změnit styl, barvu, šířku nebo průhlednost spojnice trendu, použijeme kartu Čára v dialogovém okně Spojnice trendu (obrázek 110). Jednotlivé možnosti jsou snadno pochopitelné nebo prozkoumatelné.

Obrázek 110: Dialogové okno Spojnice trendu – karta Čára

Formátování rovnice spojnice trendu

Rovnici v grafu zobrazíme pomocí výběru možnosti **Zobrazit rovnici** v dialogovém okně Spojnice trendu (obrázek 107). Možnosti rovnice spojnice trendu umožňují formátování okraje kolem rovnice, vyplnění oblasti, průhlednost, písmo a zarovnání. Lze také určit styl číslování – to může být docela užitečné pro určení počtu desetinných míst.

Formátování rovnic spojnic trendu:

- 1) Dvojitým kliknutím vybereme graf a přejdeme do režimu úprav. Kolem grafu by se nyní měl objevit šedý rámeček.
- 2) Dialogové okno Rovnice otevřeme jedním z následujících způsobů:
 - Pomocí rozevíracího seznamu **Zvolte prvek grafu** vybereme rovnici a následně klepneme na ikonu **Formát výběru** , kterou najdeme hned vedle rozevíracího seznamu na nástrojové liště Formátování.
 - Klepneme jednou na rovnici a pak klepneme na ikonu **Formát výběru** na nástrojové liště Formátování.
 - Klepneme pravým tlačítkem myši na rovnici a z místní nabídky zvolíme **Formát rovnice spojnice trendu**.
- 3) V dialogovém okně vybereme požadované možnosti. Funkce jednotlivých možností jsou snadno pochopitelné. Karta *Číslo* má stejné možnosti jako karta *Číslo* v dialogovém okně Osa, obrázek 97 na straně 143.
- 4) Klepnutím na **OK** okno zavřeme.
- 5) Pokud chceme režim úprav opustit, klepneme mimo graf.

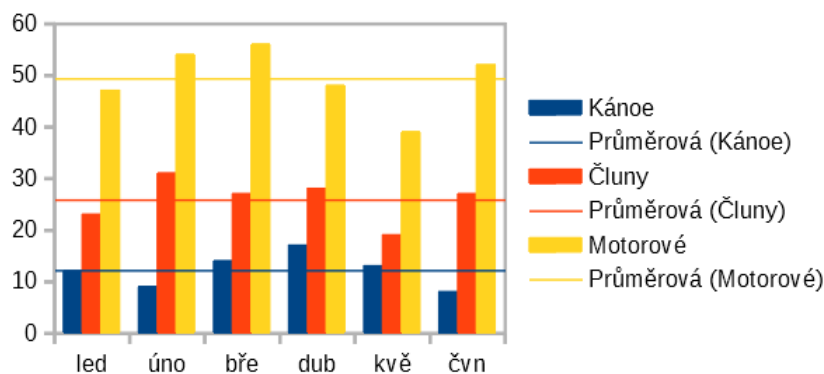
Mazání spojnic trendu

- 1) Dvojitým kliknutím vybereme graf a přejdeme do režimu úprav. Kolem grafu by se nyní měl objevit šedý rámeček.
- 2) Provedeme jeden z následujících kroků:

- Vybereme spojnicí trendu a stiskneme klávesu *Delete*.
 - Klepneme pravým tlačítkem myši na spojnicí trendu a z místní nabídky vybereme **Smazat spojnicí trendu**.
- 3) Pokud chceme režim úprav opustit, klepneme mimo graf.

Přímky střední hodnoty

Přímky střední hodnoty jsou zvláštním typem spojnice trendu. Pokud chceme vytvořit jednu spojnicí, aplikace Calc vypočítá průměr datové řady a umístí barevnou čáru na tuto hodnotu v grafu, jak je znázorněno na obrázku 111. Mohou být vytvořeny pouze pro 2D grafy a nemohou být vytvořeny pro grafy koláčové, síťové nebo burzovní.

Obrázek 111: Přímky střední hodnoty

Vložení přímek střední hodnoty

Pro všechny datové řady (pokud není vybrána datová řada, vloží se přímky střední hodnoty pro všechny datové řady):

- 1) Dvojitým kliknutím vybereme graf a přejdeme do režimu úprav. Kolem grafu by se nyní měl objevit šedý rámeček.
- 2) V hlavní nabídce zvolíme **Vložit > Přímky střední hodnoty**.
- 3) Pokud chceme režim úprav opustit, klepneme mimo graf.

Pro jednu datovou řadu:

- 1) Dvojitým kliknutím vybereme graf a přejdeme do režimu úprav. Kolem grafu by se nyní měl objevit šedý rámeček.
- 2) Datovou řadu vybereme jedním z následujících způsobů:
 - Klepneme jednou kdekoli v datové řadě.
 - Datovou řadu vybereme z rozevíracího seznamu *Zvolte prvek grafu* v nástrojové liště Formátování.
- 3) Přímku střední hodnoty přidáme jedním z následujících způsobů:
 - V hlavní nabídce zvolíme **Vložit > Přímky střední hodnoty**.
 - Klepneme pravým tlačítkem myši na datovou řadu a z místní nabídky zvolíme **Vložit přímku střední hodnoty**.
- 4) Pokud chceme režim úprav opustit, klepneme mimo graf.

Úprava přímky střední hodnoty

Po vložení má přímka střední hodnoty stejnou barvu jako odpovídající datová řada. Pokud chceme upravit styl, barvu, šířku nebo průhlednost přímky střední hodnoty, postupujeme takto:

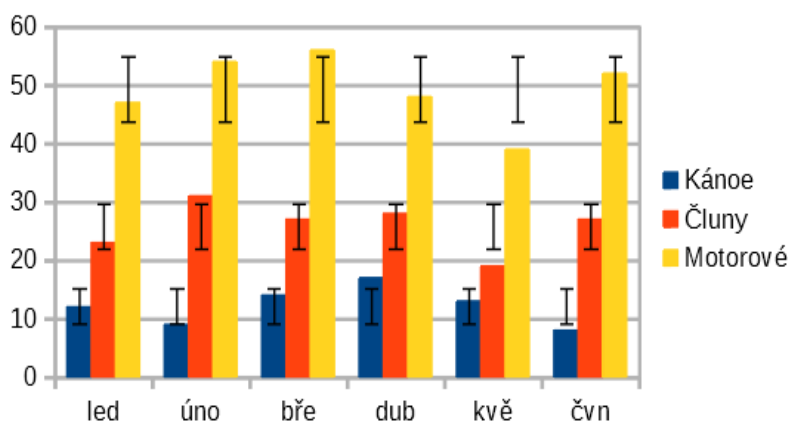
- 1) Dvojitým klepnutím na graf vstoupíme do režimu úprav. Kolem grafu by se nyní měl objevit šedý rámeček.
- 2) Dialogové okno Přímka střední hodnoty otevřeme jedním z následujících způsobů (dialogové okno má stejné možnosti jako karta Čára dialogového okna Spojnice trendu na obrázku 110):
 - Pravým tlačítkem myši klepneme na přímku střední hodnoty a z místní nabídky zvolíme **Formát přímky střední hodnoty**.
 - Vybereme odpovídající přímky střední hodnoty z rozevíracího seznamu *Zvolte prvek grafu* na nástrojové liště Formátování, potom klepneme na ikonu **Formát výběru** a nástrojové liště Formátování nebo vybereme **Formát > Formát výběru**.
- 3) Provedeme požadované změny.
- 4) Klepnutím na **OK** okno zavřeme. Pokud chceme režim úprav opustit, klepneme mimo graf.

Mazání přímky střední hodnoty

- 1) Dvojitým kliknutím vybereme graf a přejdeme do režimu úprav. Kolem grafu by se nyní měl objevit šedý rámeček.
- 2) Provedeme jeden z následujících kroků:
 - Vybereme přímku střední hodnoty a stiskneme klávesu *Delete*.
 - Pravým tlačítkem myši klepneme na datovou řadu a z místní nabídky zvolíme **Smazat přímku střední hodnoty**.
- 3) Pokud chceme režim úprav opustit, klepneme mimo graf.

Chybové úsečky

Chybové úsečky, znázorněné na obrázku 112, mohou být užitečné pro prezentaci dat, která mají známou pravděpodobnost chyby, jako jsou sociální průzkumy používající konkrétní metodu vzorkování nebo pro zobrazení přesnosti měření použitého nástroje. Chybové úsečky mohou být vytvořeny pouze pro 2D grafy a nemohou být vytvořeny pro koláčové, síťové nebo burzovní grafy.

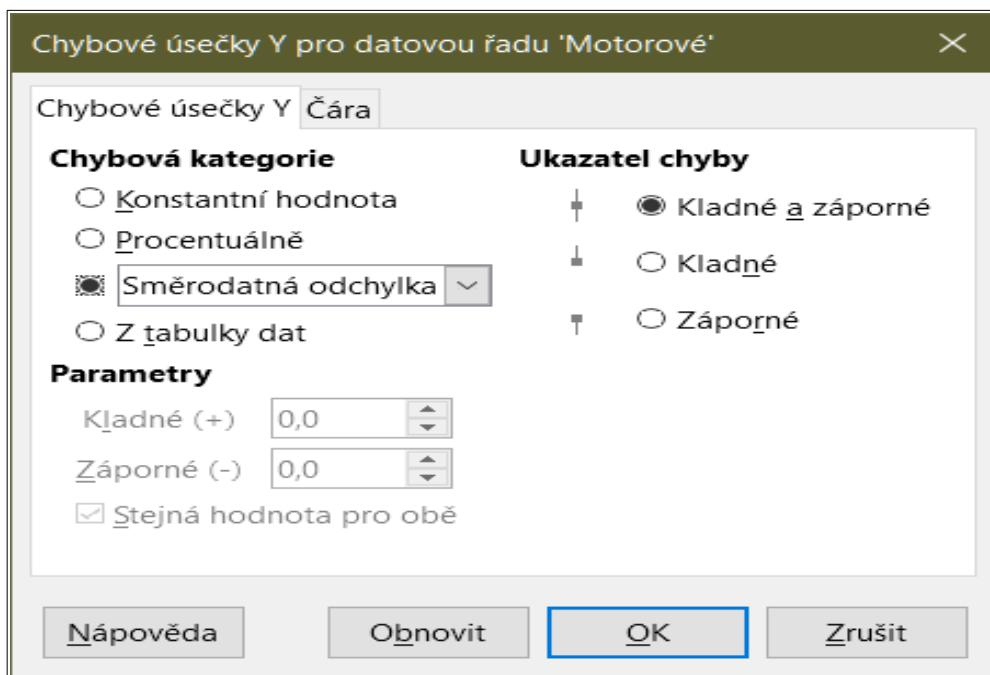
Obrázek 112: Chybové úsečky rozptylu (Kánoe), směrodatné odchylky (Čluny) a standardní chyby (Motorové)

Vkládání chybových úseček

Pokud není vybrána žádná datová řada, jsou do všech datových řad vloženy chybové úsečky X nebo Y. Chceme-li přidat chybové úsečky pro všechny datové řady, postupujeme následovně:

- 1) Dvojitým kliknutím vybereme graf a přejdeme do režimu úprav. Kolem grafu by se nyní měl objevit šedý rámeček.

- 2) V hlavní nabídce zvolíme **Vložit > Chybové úsečky X** nebo **Vložit > Chybové úsečky Y** a otevřeme dialogové okno Chybové úsečky (obrázek 113).

Obrázek 113: Dialogové okno Chybové úsečky – karta Chybové úsečky

- 3) Vybereme požadované možnosti nastavení. Další informace o možnostech nastavení nalezneme níže.
- 4) Klepnutím na tlačítko **OK** zavřeme dialogové okno a přidáme chybové úsečky do grafu. Pokud chceme režim úprav opustit, klepneme mimo graf.

Pokud chceme přidat chybové úsečky pro jednu datovou řadu, postupujeme následovně:

- 1) Dvojitým kliknutím vybereme graf a přejdeme do režimu úprav. Kolem grafu by se nyní měl objevit šedý rámeček.
- 2) Datovou řadu vybereme jedním z následujících způsobů:
 - Klepneme jednou na pruh, sloupec, čáru nebo jiné grafické vyjádření datové řady.
 - Na nástrojové liště Formátování vybereme v rozevřacím seznamu *Zvolte prvek grafu* datovou řadu.
- 3) Jedním z následujících způsobů otevřeme dialogové okno Chybové úsečky (obrázek 113):
 - V hlavní nabídce zvolíme **Vložit > Chybové úsečky X** nebo **Vložit > Chybové úsečky Y**.
 - Klepneme pravým tlačítkem myši na datovou řadu a z místní nabídky vybereme **Vložit chybové úsečky X** nebo **Vložit chybové úsečky Y**.
- 4) Vybereme požadované možnosti nastavení. Další informace o těchto možnostech nalezneme níže.
- 5) Klepnutím na tlačítko **OK** zavřeme dialogové okno a přidáme chybové úsečky do grafu. Pokud chceme režim úprav opustit, klepneme mimo graf.

Možnosti dialogového okna Chybové úsečky

V části *Chybová kategorie* můžeme vybrat pouze jednu z následujících možností.

Konstantní hodnota – zobrazuje chybu jako konstantní kladnou a / nebo zápornou hodnotu (hodnoty). Tyto hodnoty zadáme v části *Parametry*.

Procentuálně – zobrazuje chybu v procentech z datových bodů. Hodnoty zadáme v části *Parametry*.

Rozevírací seznam obsahuje čtyři míry chybové hodnoty:

- **Standardní chyba**
- **Rozptyl**
- **Směrodatná odchylka**
- **Hranice chyby** – použije hodnotu hranice chyby definovanou v části *Parametry*.

Oblast buněk – používá chybové hodnoty definované v oblasti buněk. Oblast buněk zadáme v části *Parametry*.

V části *Parametry* zadáme kladné a záporné hodnoty nebo oblasti pro chybové úsečky.

Konstantní hodnota, **Procentuálně**, **Hranice chyby** nebo **Oblast buněk** musí být zvolena, aby byly tyto volby aktivní.

V části *Ukazatel chyby* vybereme, zda grafické vyjádření chyby zobrazí kladné i záporné chyby nebo pouze kladné chyby nebo pouze záporné chyby.

Úprava chybových úseček

Pomocí dialogového okna Chybové úsečky mohou být chybové úsečky v jeden okamžik měněny pouze pro jednu datovou řadu (obrázek 113). Dialogové okno Chybové úsečky otevřeme jedním z následujících způsobů:

- 1) Dvojitým kliknutím vybereme graf a přejdeme do režimu úprav. Kolem grafu by se nyní měl objevit šedý rámeček.
- 2) Dialogového okna Chybové úsečky otevřeme jedním z následujících způsobů:
 - Klepneme jednou na datovou řadu a tím ji vybereme. Potom v hlavní nabídce zvolíme **Vložit > Chybové úsečky X** nebo **Vložit > Chybové úsečky Y**.
 - Pomocí rozevíracího seznamu *Zvolte prvek grafu* v nástrojové liště Formátování vybereme chybové úsečky pro konkrétní datovou řadu. Potom zvolíme **Formát > Formát výběru** nebo klepneme na ikonu **Formát výběru** na nástrojové liště Formátování.
 - Klepneme pravým tlačítkem myši na datovou řadu a z místní nabídky vybereme **Formát chybových úseček X** nebo **Formát chybových úseček Y**.
- 3) Vybereme požadované možnosti nastavení. Další informace o těchto možnostech nalezneme níže.
- 4) Klepnutím na tlačítko **OK** zavřeme dialogové okno a aktualizujeme chybové úsečky pro vybranou řadu. Pokud chceme režim úprav opustit, klepneme mimo graf.

Na kartě *Čára* v dialogovém okně Chybové úsečky upravíme v případě potřeby vzhled chybových úseček.

Odstranění chybových úseček

Pokud chceme odstranit chybové úsečky pro všechny datové řady, postupujeme následovně:

- 1) Dvojitým kliknutím vybereme graf a přejdeme do režimu úprav. Kolem grafu by se nyní měl objevit šedý rámeček.
- 2) V hlavní nabídce zvolíme **Vložit > Chybové úsečky X** nebo **Vložit > Chybové úsečky Y** a otevřeme dialogové okno Chybové úsečky (obrázek 113). Pokud není vybrána žádná datová řada, obsahuje dialogové okno v části **Chybová kategorie** volbu **Žádný**.
- 3) Vybereme **Žádný**.

- 4) Klepnutím na tlačítko **OK** zavřeme dialogové okno a odstraníme chybové úsečky. Pokud chceme režim úprav opustit, klepneme mimo graf.

Pokud chceme odstranit chybové úsečky pro jednu datovou řadu, postupujeme podle stejných kroků jako výše, ale místo kroků 2 a 3 klepneme pravým tlačítkem myši na datovou řadu a z místní nabídky zvolíme **Smazat chybové úsečky X** nebo **Smazat chybové úsečky Y**.

Přidání objektů kresby do grafů

Pomocí nástrojové lišty Kresba přidáme tvary jako jsou čáry, obdélníky, kruhy, textové objekty nebo složitější tvary (symboly nebo blokové šipky). Pomocí dalších tvarů můžeme přidat vysvětlující poznámky, zvýraznit místa v grafu nebo dokonce skrýt určitá data nebo text.

Výběrem **Zobrazit > Nástrojové lišty > Kresba** otevřeme nástrojovou lištu Kresba. Tuto nástrojovou lištu můžeme přesouvat na libovolné místo pracovní plochy. Další informace o používání nástrojové lišty Kresba a kreslení tvarů najdeme v kapitole 5, Používání grafiky v aplikaci Calc a také v příručce *Průvodce programem Draw*.

Nástrojová lišta Kresba se zobrazí, pokud je graf v režimu úprav (dvojitým klepnutím na něj).

Tip

Pokud chceme do grafu umístit šipky, text nebo jiné nakreslené objekty, ujistíme se, že je graf v režimu úprav. Jinak nebude objekt připojen ke grafu a nebude možné jej spolu s grafem přesouvat.

1. Vybrat	2. Vložit čáru	3. Čára končí šipkou	4. Vložit obdélník	5. Vložit elipsu	6. Čáry od ruky	7. Vložit textové pole	8. Bubliny	9. Základní tvary	10. Tvary symbolů	11. Blokované šipky	12. Hvězdy a cedule	13. Bubliny	14. Vývojový diagram

Obrázek 114: Nástrojová lišta Kresba, pokud je graf v režimu úprav (pomocí dvojitého klepnutí na graf).

Většina z těchto možností je zřejmá nebo je lze snadno prozkoumat, zejména pak v příručce *Průvodce programem Draw*. Klepnutím na ikonu změním vzhled kurzoru v závislosti na zvolené možnosti. Klepnutím a tažením kurzoru vytvoříme v grafu požadovaný grafický objekt. Následují informace, které mohou být užitečné pro grafy.

Vložit čáru

Nakreslí rovnou čáru ve směru, kterým táhneme.

Poznámka

Pokud kreslíme čáru v sešitu (mimo jakýkoliv graf), můžeme během tažení podržet klávesu *Shift*. Tím omezíme úhly čáry na násobky 45 stupňů. Tuto vlastnost není možné použít při vkládání čáry do grafu.

Dvojitým klepnutím na čáru napíšeme nebo vložíme text na čáru. Pokud je text příliš nízký, stiskneme klávesu Enter a posuneme jej nad čáru.

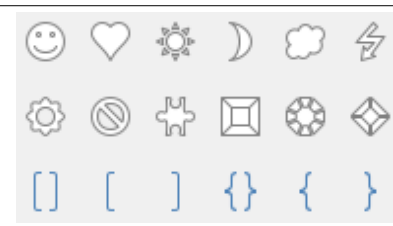
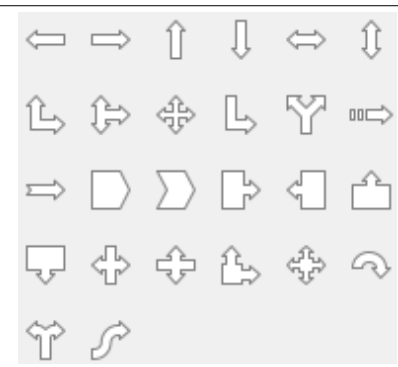

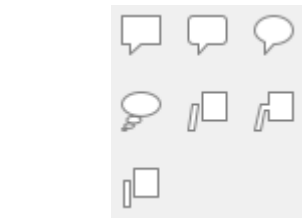

Vložit textové pole

Nakreslí textové pole s vodorovným směrem textu. Pokud chceme umístit text pod nějakým úhlem, klepneme na textové pole jednou (tím jej vybereme), klepneme na textové pole pravým tlačítkem myši a z místní nabídky zvolíme **Umístění a velikost**. Úhel určíme na kartě *Otočení*.

Bubliny

Nakreslí čáru, která končí obrázkem, ve kterém může být umístěný text. Pomocí bubliny popíšeme nebo upozorníme na konkrétní bod nebo oblast. Dvojitým klepnutím na bublinu přidáme do bubliny text. Na obrázku 114 vytvoří výběr 8 výchozí bublinu, zatímco volba 13 otevře paletu nástrojů stylů bubliny.

Kliknutím na šipku dolů umístěnou vedle ikony 9 (šestá možnost zprava) na obrázku 114 otevřeme paletu nástrojů zobrazené na obrázku 115.

Základní tvary	Tvary symbolů	Blokové šipky
		
Vývojové diagramy	Bubliny	Vývojový diagram
		

Obrázek 115: Palety nástrojů, které lze otevřít z nástrojové lišty Kresba.

Změny velikosti, přesouvání a umístění grafů

Pokud chceme změnit velikost grafu nebo jej přesunout, klepneme na graf jednou a přepneme jej do režimu výběru. Změnit velikost grafu nebo jej přesunout můžeme dvěma způsoby: interaktivním nebo pomocí dialogového okna Umístění a velikost. Užitečná může být kombinace obou metod. Nejprve umístíme graf interaktivně pro rychlé a snadné změny, potom použijeme dialogové okno Umístění a velikost pro přesné stanovení velikosti a umístění.

Interaktivní změny

Změna velikosti

Interaktivní změna velikosti grafu:

- 1) Klepneme jednou na graf a vybereme jej. Kolem grafu se zobrazí čtvercové úchyty výběru.
- 2) Klepneme a přetáhneme jeden z úchyťů výběru. Kurzor označuje směr pro zvětšení nebo zmenšení velikosti grafu. Klepnutím a tažením rohu se zachová poměr vodorovné a svislé velikosti.
- 3) Po dokončení klepneme mimo graf a režim výběru opustíme.

Přesouvání

Interaktivně přesuneme graf pomocí jedné ze dvou možností:

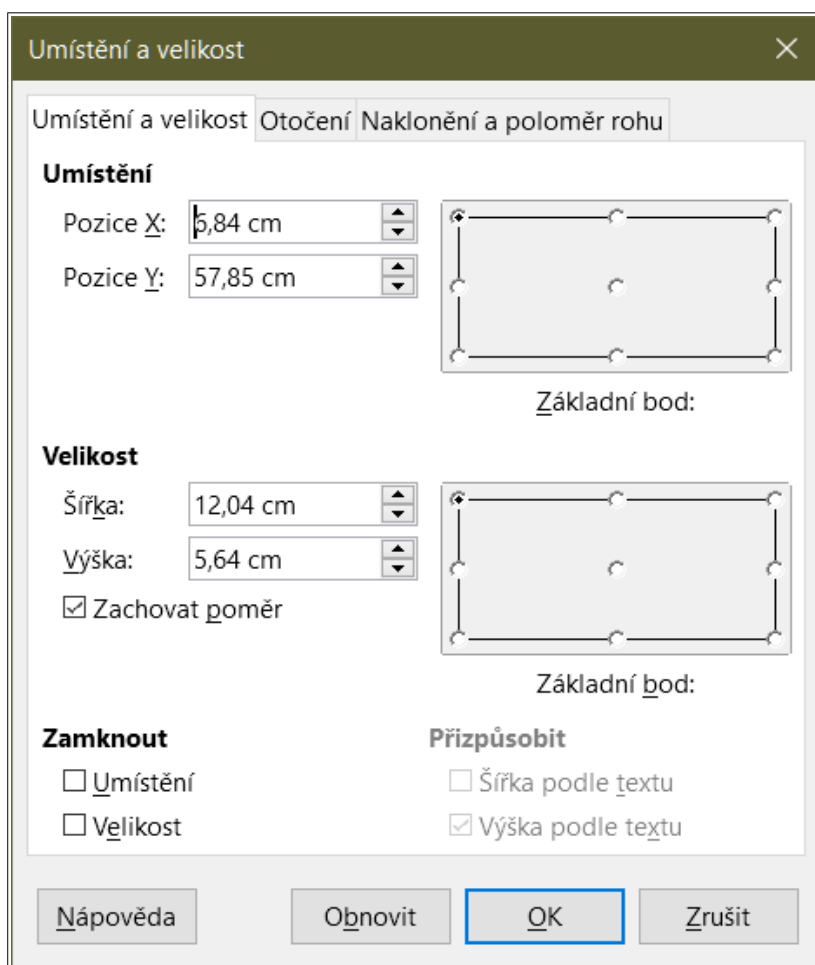
Pro malý přesun

- 1) Klepneme jednou na graf a vybereme jej. Kolem grafu se zobrazí čtvercové úchyty výběru.
- 2) Stisknutím klávesy *Alt* + klávesy šipky přesuneme graf o jeden pixel.
- 3) Po dokončení klepneme mimo graf a režim výběru opustíme.

Pro větší přesun

- 1) Klepneme jednou na graf a vybereme jej. Kolem grafu se zobrazí čtvercové úchyty výběru.
- 2) Umístíme kurzor kdekoliv na graf, dokud se nezmění vzhled kurzoru na symbol přesunu (tvar závisí na nastavení počítače).
- 3) Klepneme a přetáhneme graf na nové místo.
- 4) Jakmile je graf na požadovaném místě, uvolníme tlačítko myši.
- 5) Po dokončení klepneme mimo graf a režim výběru opustíme.

Dialogového okno Umístění a velikost

Obrázek 116: Dialogové okno Umístění a velikost – karta Umístění a velikost

Dialogové okno Umístění a velikost obsahuje možnosti pro určení polohy grafu na stránce, určení velikost a otočení grafu, naklonění nebo poloměr rohů grafu.

Poznámka

Dialogové okno Umístění a velikost lze kromě grafů použít také k úpravě a umístění dalších grafických prvků, jako jsou například prvky dostupné na nástrojové liště Kresba.

Pro změnu velikosti nebo přesun grafu použijeme dialogové okno Umístění a velikost takto:

- 1) Klepneme jednou na graf a vybereme jej. Kolem grafu se zobrazí čtvercové úchyty výběru.
- 2) Klepneme pravým tlačítkem myši a z místní nabídky zvolíme **Umístění a velikost**. Tím otevřeme dialogové okno Umístění a velikost (obrázek 116).
- 3) V tomto dialogovém okně vybereme požadované možnosti na kartách *Umístění a velikost*, *Otočení* a *Naklonění a poloměr rohu*. Další informace o možnostech nastavení nalezneme níže.
- 4) Klepnutím na tlačítko **OK** zavřeme dialogové okno a uložíme změny.
- 5) Po dokončení klepneme mimo graf a režim výběru opustíme.

Klepneme na jeden z bodů v části *Základní bod*. Tento bod graficky odpovídá umístění, které má být použito k ukotvení polohy grafu nebo jeho velikosti.

Upozorňujeme, že umístění nebo velikost lze chránit před nechtěnými změnami klepnutím na příslušnou volbu v části *Zamknout*. Jedna nebo obě vybrané možnosti zůstanou aktivní i po zavření dialogového okna. Naproti tomu aplikace Calc po uzavření dialogového okna resetuje základní bod na výchozí umístění.

Umístění a velikost

Možnosti dostupné na kartě *Umístění a velikost* (obrázek 116) jsou tyto:

Umístění

Určuje umístění grafu na stránce. Umístění grafu je určováno relativně vzhledem k fixnímu bodu (základnímu bodu). Ve výchozím nastavení je tento základní bod umístěn v levém horním rohu grafu. Pro zjednodušení umístění grafu je možné základní bod dočasně změnit.

- *Pozice X* – určuje vodorovné umístění grafu vzhledem k základnímu bodu.
- *Pozice Y* – určuje svislé umístění grafu vzhledem k základnímu bodu.
- *Základní bod* – určuje dočasný základní bod grafu.

Velikost

Určuje hodnotu, o kterou se má velikost vybraného grafu změnit s ohledem na vybraný základní bod.

- *Šířka* – nastaví šířku vybraného objektu.
- *Výška* – nastaví výšku vybraného objektu.
- **Zachovat poměr** – při změně velikosti grafu zachovává poměr mezi šířkou a výškou.
- *Základní bod* – určuje směry, ve kterých se bude velikost grafu zvětšovat nebo zmenšovat.

Zamknout

Zabraňuje neúmyslným změnám umístění nebo velikosti grafu.

- **Umístění** – zabraňuje neúmyslnému posunutí grafu.
- **Velikost** – zabraňuje neúmyslné změně velikosti grafu.

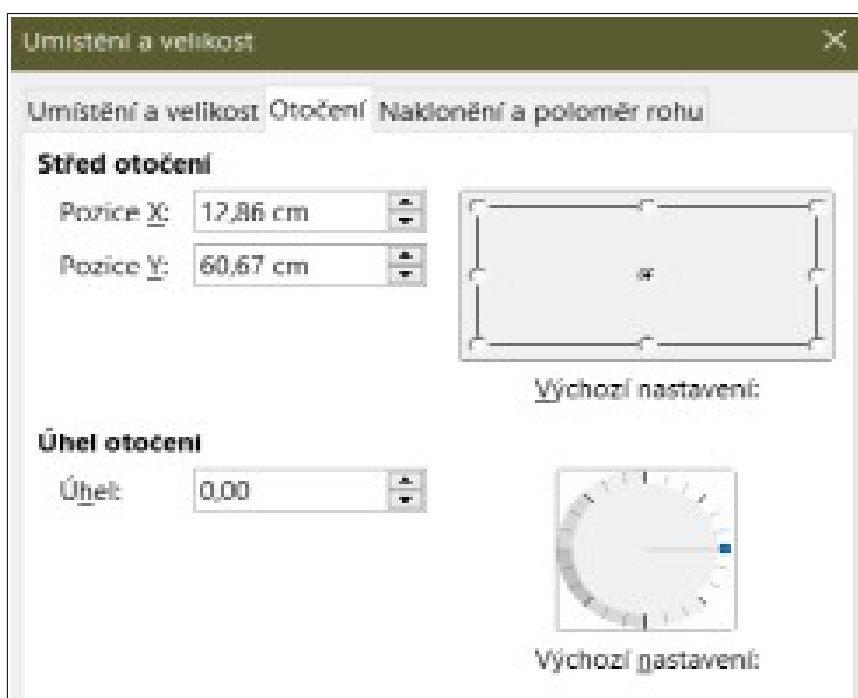
Přizpůsobit

Určuje, zda by velikost měla být upravena tak, aby odpovídala velikosti zadaného textu. Dostupnost těchto možností závisí na kontextu.

- **Šířka podle textu** – rozšiřuje šířku objektu na šířku textu, pokud je objekt menší než text.
- **Výška podle textu** – zvětšuje výšku objektu na výšku textu, pokud je objekt menší než text.

Otočení

Možnosti karty *Otočení* (obrázek 117) jsou následující:

Obrázek 117: Dialogové okno *Umístění a velikost* – karta *Otočení*

Střed otočení

Graf lze otáčet kolem středu otočení. Výchozí střed otočení je ve středu grafu.

Upozorňujeme, že pokud není dostatek místa pro otočení grafu, může být graf otočen mimo stránku.

- *Pozice X* – určuje vodorovnou vzdálenost od levého okraje stránky ke středu otočení.
- *Pozice Y* – určuje svislou vzdálenost od horního okraje stránky ke středu otočení.
- *Výchozí nastavení* – nastavuje umístění středu otočení. Střed otočení je možné dočasně změnit. Když se však dialog otevře znovu, bude středem otočení výchozí umístění ve středu grafu a pozice X a Y budou odrážet výchozí umístění.

Úhel otočení

Určuje otočení grafu ve stupních.

- *Úhel* – zobrazuje číslo ve stupních udávající otočení grafu (v rozsahu od 0 do 359 stupňů). Číslo lze zadat přímo nebo jej lze nastavit pomocí ukazatele označeného *Výchozí nastavení*.
- *Výchozí nastavení* – graficky ukazuje úhel natočení grafu. Úhel lze nastavit kliknutím a tažením ukazatele. Číslo udávající otočení ve stupních je zobrazeno v poli *Úhel*.

Naklonění a poloměr rohu

Možnosti karty *Naklonění a poloměr rohu* (obrázek 118) jsou následující:

Poloměr rohu

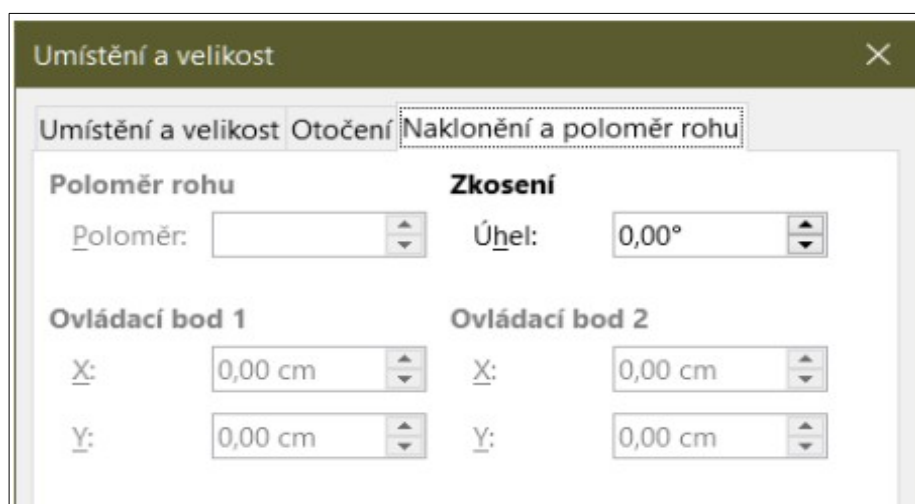
Tato možnost není pro grafy dostupná.

Zkosení

Nakloní graf podle osy. Určíme úhel osy (v rozsahu od -89° do $+89^\circ$).

Ovládací body

Tyto možnosti nejsou pro grafy dostupné.

Obrázek 118: Dialogové okno Umístění a velikost – karta Naklonění a poloměr rohu

Vícenásobný výběr grafů

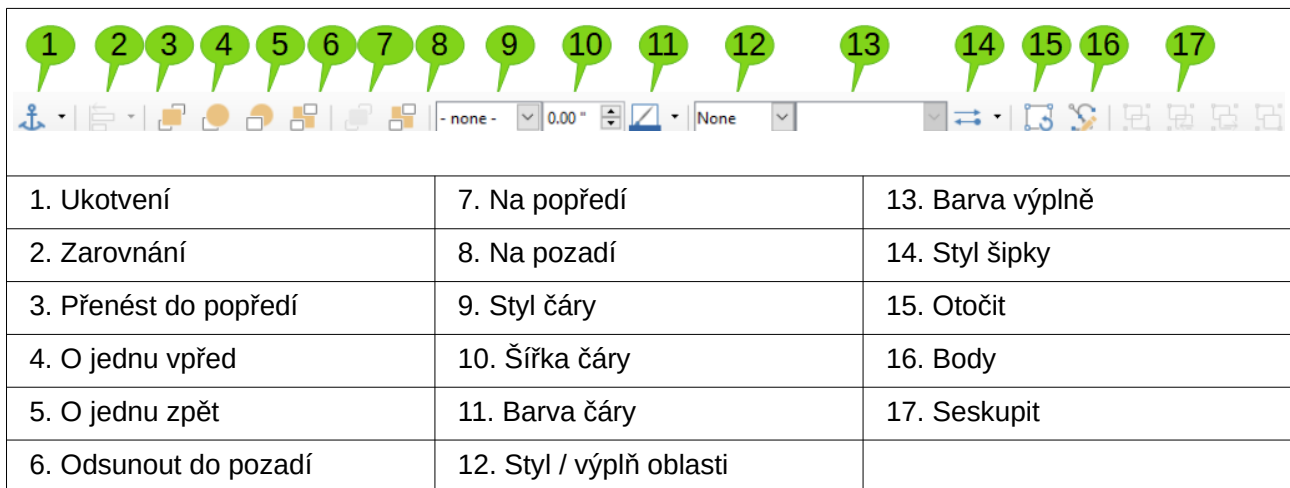
Více grafů vybereme tak, že nejprve klepneme na první graf, poté stiskneme tlačítko *Shift* a klepnutím označíme další grafy. Neviditelný obdélník výběru zahrnuje všechny vybrané grafy a táhla výběru se objevují v rozích a uprostřed mezi rohy. S více grafy nyní pracujeme jako s jediným objektem a můžeme provádět následující činnosti.

- Vyjmout a vložit nebo přetáhnout grafy do nových umístění.
- Použijeme dialogové okno Umístění a velikost, které bylo popsáno v předcházející části.
- Pomocí nástrojové lišty Vlastnosti objektu kresby můžeme všechny grafy zarovnat, formátovat ohraničení nebo ukotvit grafy ke stejné buňce nebo stránce.

Změna celkového vzhledu grafů

Pokud je graf vybrán (jedním kliknutím na něj), může být formátován jako objekt. Nástrojová lišta Vlastnosti objektu kresby (obrázek 119) se obvykle zobrazuje pod Standardní nástrojovou lištou (umístění však závisí na nastavení) a zobrazuje nástroje dostupné pro všechny objekty, včetně grafů.

Většina možností je zřejmá nebo je lze snadno prozkoumat. Více informací najdeme v kapitole 5, Používání grafiky v aplikaci Calc v této příručce a v příručce Průvodcem aplikací Draw. Zde je několik tipů pro použití těchto nástrojů s grafy.

Obrázek 119: Nástrojová lišta Vlastnosti objektu kresby, který se zobrazí po výběru grafu

Ukotvení

Připojí graf tak, aby na stránce zůstal na stejné pozici nebo aby se přesunoval spolu s buňkou (když jsou řádky nebo sloupce vkládány nebo odstraňovány). Pokud je vybrána volba **K buňce (měnit velikost s buňkou)**, graf nebo objekt se zvětšuje nebo zmenšuje podle toho, jak je zvětšena nebo zmenšena buňka.

Zarovnání

Klepnutím na ikonu otevřeme možnosti pro zarovnání více grafů vodorovně (vlevo, na střed, vpravo) nebo svisle (nahoru, střed nebo dolů). Tato volba je aktivní pouze tehdy, pokud jsou vybrány dva nebo více grafů (nebo jiných objektů).

Přenést do popředí / O jednu vpřed / O jednu zpět / Odsunout do pozadí

Přesouvá grafy nebo jiné objekty před nebo za jiné objekty.

Na popředí / Na pozadí

Umístí grafy nebo skupiny grafů do popředí nebo do pozadí. Objekty v pozadí jsou v aplikaci Calc za mřížkou buněk a může být obtížné je vybrat. Použijeme nástroj **Vybrat** (ikona s šipkou) na nástrojové liště Kresba (obrázek 114) pro výběr těchto objektů.

Styl čáry / Šířka čáry / Barva čáry

Formátuje vnější okraje grafů.

Styl oblasti / výplň oblasti a barva výplně

Obarvení objektů jako jsou šipky, tvary a bubliny. U grafů použijeme možnosti výplně dostupné v režimu úprav.

Styl šipky

Určuje vzhled čar šipek a čar. Nevztahuje se na blokové šipky znázorněné na obrázcích 114 a 115.

Otočit

Otočí graf kolem základního bodu. Pokud je možnost vybrána, umístí kolem každého táhla v rohu grafu symbol pro otočení. Přesunem těchto táhel otočíme graf. Přesunem malého kruhu ve prostřed grafu změním základní bod. Přesunem táhel uprostřed mezi rohy grafu nakloníme graf nebo jiný objekt.

Body

Mění tvar zakřivení objektů. Přesuneme body do tvaru křivek vytvořených pomocí nástroje **Křivka** na nástrojové liště Kresba.

Seskupit

Seskupí nebo zruší skupinu dvou nebo více objektů. Když jsou objekty seskupeny, je možné je přesouvat společně a lze na ně aplikovat globální změny. Zleva doprava jsou tyto čtyři ikony: **Seskupit**, **Upravit skupinu**, **Opustit skupinu** a **Zrušit skupinu**.

Kopírování, export a mazání grafů

Kopírování grafů do stejného dokumentu tabulky

Když graf kopírujeme, zachovává si propojení se zdrojovými daty, ze kterých vychází. Toto platí pouze ve stejném dokumentu. To tedy znamená, že změny ve zdrojových datech se projeví v grafu.

Kopírování a vkládání grafu je snadné. Stačí jednou klepnout na graf, pak stisknout kombinaci kláves **Ctrl + C** nebo klepneme pravým tlačítkem myši na graf a z místní nabídky zvolíme **Kopírovat** nebo klepneme na ikonu **Kopírovat** na Standardní nástrojové liště nebo zvolit **Úpravy > Kopírovat**. Pokud chceme vložit graf na požadované místo, stiskneme kombinaci kláves **Ctrl + V** nebo klepneme pravým tlačítkem a z místní nabídky zvolíme **Vložit** nebo klepneme na ikonu **Vložit** na Standardní nástrojové liště nebo zvolíme **Úpravy > Vložit**.

Kopírování do jiného dokumentu LibreOffice

Pokud je graf zkopírován a vložen do jiného dokumentu LibreOffice, dojde ke ztrátě propojení k datům, na nichž je graf založen. Data jsou uchováována v grafu a nazývají se tabulkou dat spíše než oblastí dat. Obrázek 120 ukazuje příklad jednoduché tabulky dat.

Poznámka

Zkopírovaný graf propojuje nebo uchovává svá data, pouze pokud je vložen do dokumentu LibreOffice. Pokud chceme zachovat data nebo odkazy mimo LibreOffice, použijeme vkládání nebo propojení, jak je vysvětleno v kapitole 10, Propojení dat aplikace Calc.

Zachování původních dat

Pokud je cílem použít původní data pro graf, zkopírujeme a vložíme graf do jiného dokumentu podle stejného postupu uvedeného výše. Není potřeba nic dalšího.

Úprava původních dat

Pokud je třeba upravit původní data pro graf, postupujeme následovně:

- 1) Dvojitým kliknutím vybereme graf a přejdeme do režimu úprav. Kolem grafu by se nyní měl objevit šedý rámeček.
- 2) Klepneme pravým tlačítkem myši na graf a vybereme **Tabulka dat**. Tím otevřeme tabulku dat zobrazenou na obrázku 120.

	Kategorie	Hodnoty Y	Hodnoty Y	Hodnoty Y
1	led	12	23	47
2	úno	9	31	54
3	bře	14	27	56
4	dub	17	28	48
5	kvě	13	19	39
6	čvn	8	27	52

Obrázek 120: Tabulka dat při kopírování grafu do jiného dokumentu

- 3) Upravíme data dle potřeby. Kromě změny čísla v datech můžeme pomocí voleb vkládat, přesouvat nebo mazat sloupce nebo řádky.
- 4) Klepnutím na **OK** okno zavřeme.
- 5) Pokud chceme režim úprav opustit, klepneme mimo graf.

Přetažení náhradních dat

Pokud je graf stále v aplikaci Calc a nahrazená data jsou ve stejné tabulce, vybereme a přetáhneme nová data do grafu. Toto je popsáno v části „Nahrazení dat přetažením” na straně 130.

Poznámka

Aplikace Calc neposkytuje přímý způsob, jak uložit nastavení grafu pro vytvoření dalšího grafu v LibreOffice. Zde jsou tři možnosti použití stejného nastavení grafu: 1) zkopírujeme a vložíme graf do jiného souboru; 2) uložíme soubor obsahující graf jako nový soubor; a 3) uložíme graf do šablony. V závislosti na použité metodě vytvoříme nový graf úpravou rozsahu dat nebo tabulky údajů.

Export obrázků grafu

Grafy je možné, pro použití v jiných dokumentech, exportovat v různých obrazových formátech. Typy souborů zahrnují BMP, EMF, EPS, GIF, JPEG, PDF, PNG, SVG, SVM, TIFF a WMF.

Při exportu grafu do formátu obrázku postupujeme následovně:

- 1) Klepneme jednou na graf a vybereme jej. Kolem grafu se zobrazí čtvercové úchyty výběru.
- 2) Klepneme pravým tlačítkem myši na vybraný graf a z místní nabídky zvolíme **Exportovat jako obrázek**. Tímto otevřeme dialogové okno Uložit jako obrázek.
- 3) V dialogovém okně zadáme název grafického souboru, vybereme umístění pro uložení souboru a vybereme požadovaný grafický formát.
- 4) Klepneme na tlačítko **Uložit** a obrázek grafu bude exportován do zadaného umístění.

Mazání grafů

Pokud chceme graf odstranit, klepneme na něj jednou a vybereme jej. Čtvercová táhla výběru se zobrazí na hranicích grafu. Potom stiskneme klávesu *Delete*.

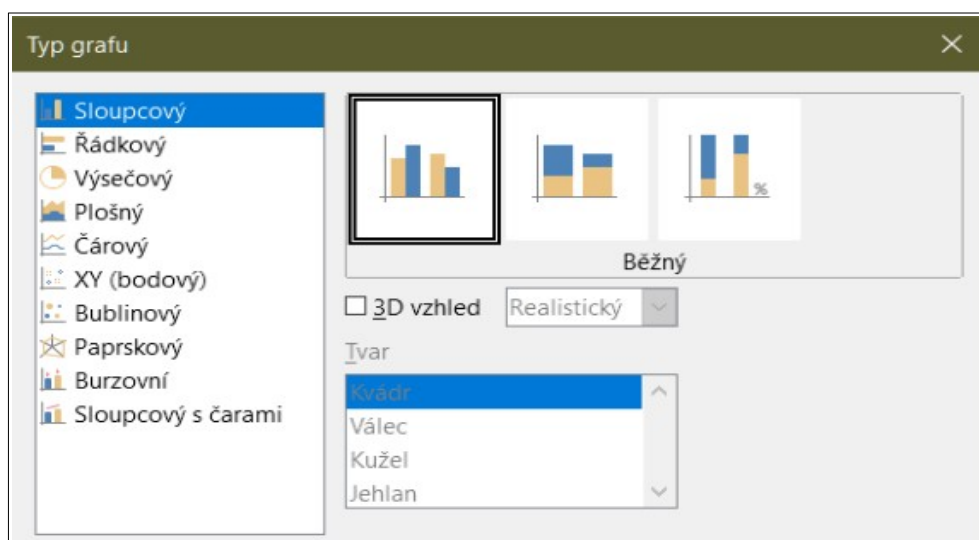
Galerie typů grafů

I když lze data prezentovat pomocí různých grafů, zaměříme se na zobrazované informace v grafu a určíme, jaký typ grafu použít. V následujících částech jsou uvedeny příklady typů grafů, které aplikace Calc poskytuje, s poznámkami o použití každého z nich.

Sloupcové grafy

Sloupcový graf zobrazuje svislé sloupce, přičemž výška každého sloupce je úměrná jeho hodnotě. Osa X zobrazuje kategorie a osa Y zobrazuje hodnotu pro každou z kategorií.

Sloupcové grafy se běžně používají pro zobrazení dat, která ukazují vývoj v čase. Jsou dobré pro zobrazení relativně malého množství datových bodů. Je to výchozí typ grafu, který aplikace Calc nabízí, protože je jedním z nejužitečnějších a snadno pochopitelných. Pro větší časové řady by byl vhodnější čárový graf.

Obrázek 121: Dialogové okno Typ grafu – Sloupcový

Sloupcový graf má tři varianty s náhledem pro každou z nich, jak je znázorněno na obrázku 121. Po klepnutí na náhled se jeho okraje zvýrazní a název se zobrazí níže. 2D varianty jsou:

Běžný

Zobrazuje všechny datové hodnoty patřící do dané kategorie vedle sebe. Hlavní důraz je kladen na jednotlivé absolutní hodnoty ve srovnání s každou jinou hodnotou.

Skládaný

Zobrazuje datové hodnoty kategorií nad sebou. Hlavním zaměřením je celková hodnota kategorie a individuální přínos každé hodnoty v kategorii.

Skládaný (procenta)

Zobrazuje relativní procento každé datové hodnoty s ohledem na součet její kategorie. Hlavní zaměření je relativní příspěvek každé hodnoty k celkovému součtu kategorie. (Na rozdíl od náhledu na obrázku 121 nejsou hodnoty naskládány vedle sebe.)

Další možnosti vytváření sloupcových grafů jsou:

3D vzhled

Pokud je toto pole zaškrtnuto, budou v rozevíracím seznamu k dispozici dvě možnosti:

- **Realistický** – snaží se dát nejlepší 3D vzhled.
- **Jednoduchý** – snaží se napodobit zobrazení grafu jiných produktů.

Pokud zaškrtneme pole **3D vzhled**, zobrazí se čtvrtá varianta nazvaná **Prostorový**. Tento typ grafu ukazuje hodnoty dat každé kategorie seřazené jedna za druhou.

Tvar

Nabízí možnosti pro tvar sloupců ve 3D grafech. Na výběr jsou: **Kvádr**, **Válec**, **Kužel** a **Jehlan**.

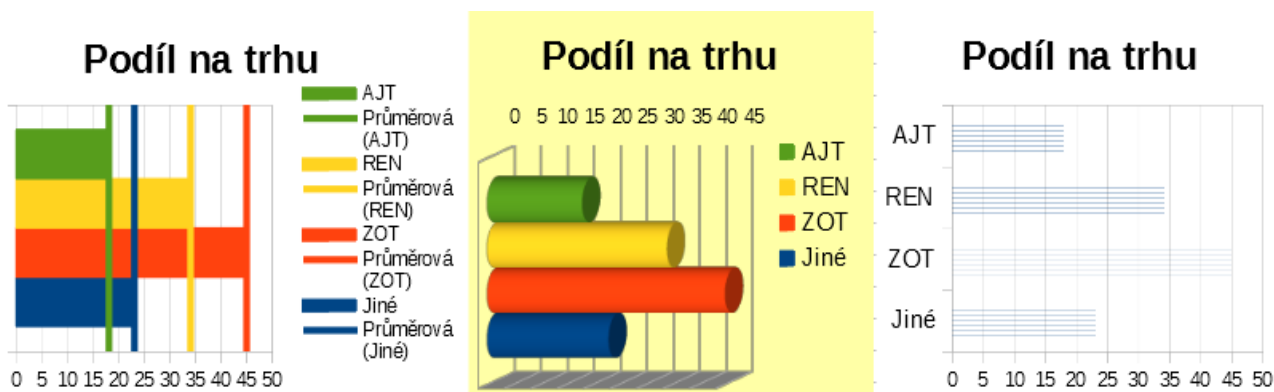
Řádkové grafy

Řádkový graf je jako sloupcový graf, který je otočený o 90 stupňů. Tento graf zobrazuje vodorovné pruhy na místo svislých sloupců. Na rozdíl od některých jiných typů grafů je osa Y vodorovná a osa X je svislá. Dialogové okno Typ grafu pro sloupcový graf je v podstatě stejné jako pro sloupcový graf, jak je popsáno výše.

Sloupcové grafy mohou mít okamžitý vizuální dopad, když čas není důležitým faktorem – například při porovnání popularity několika produktů na trhu. Řádkové grafy mohou být upřednostňovány před sloupcovými grafy, pokud jsou názvy kategorií dlouhé nebo existuje-li významný počet kategorií.

Příkladech na obrázku 122 :

- Pokud chceme vytvořit první graf po použití Průvodce grafem, zvolíme **Vložit > Mřížky**, odznačíme **osu Y** a vybereme **Vložit > Přímký střední hodnoty**. Klepneme pravým tlačítkem na každou přímkou střední hodnoty a zvolíme **Formát přímký střední hodnoty** pro zvětšení šířky čar. Pomocí nástrojové lišty Kresba vytvoříme obdélníky, které pokryjí přímkou střední hodnoty v legendě. Klepneme pravým tlačítkem myši a vybereme **Čára** a potom **Oblast**, abychom je obarvili na bílo.
- Druhý graf je 3D graf vytvořený s jednoduchým ohraničením a ve tvaru válce. Plocha grafu je otočena (popsáno v části „Rotace a perspektiva“ na straně 152).
- Ve třetím grafu je vynechána legenda, která je nahrazena popisky se jmény společnosti na ose Y. Zatímco první dva grafy považují data za samostatné datové řady, v tomto grafu jsou data považována za jednu datovou řadu, aby bylo možné označit kategorii pro osu X. Spíše než barvy se pro pruhy použije barevný vzor vodorovného šrafování.

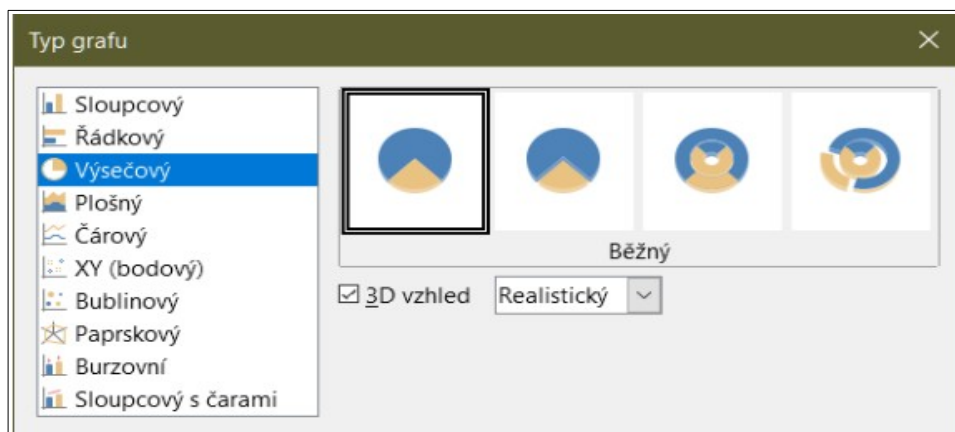

Obrázek 122: Příklady řádkových grafů

Výsečové grafy

Výsečový graf zobrazuje hodnoty části kruhu. Plocha každé části je úměrná její hodnotě.

Výsečové grafy jsou vynikající pro porovnání proporcí – například srovnání výdajů oddělení. Tyto grafy umí dobře pracovat s menším počtem hodnot, asi až do půl tuctu. Pokud chceme zobrazit více hodnot, vizuální efekt se začíná ztrácet.

Obrázek 123: Dialogové okno Typ grafu – Výsečový

Varianty výsečového grafu jsou zobrazeny na obrázku 123:

Běžný

Zobrazuje hodnoty jako části celého koláče s možností oddělení jednotlivých výsečí. Klepnutím na vnější okraj výseče ji oddělíme od zbývajících koláče nebo ji k němu připojíme zpět.

Rozložený výsečový

Zobrazuje všechny výseče oddělené od sebe. Klepnutím a tažením libovolné výseče ji přesuneme podél kruhové linie ze středu výseče.

Prstencový

Zobrazuje více datových řad. Každá datová řada je zobrazena jako jeden prstencový tvar s otvorem uvnitř, kde může být zobrazena další datová řada. Klepnutím a tažením vnější výseče ji přesuneme podél kruhové linie ze středu prstence.

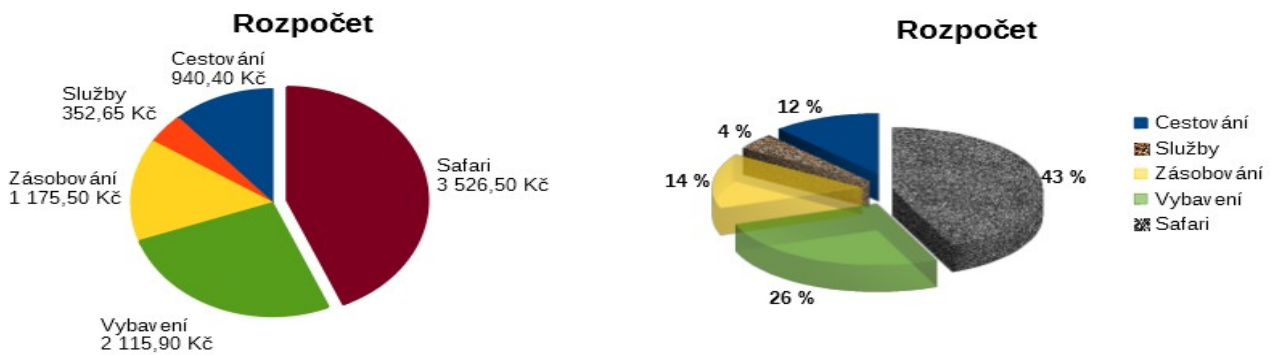
Rozložený prstencový

Zobrazuje výseče oddělené od zbývajících částí prstence. Klepnutím a tažením vnější výseče ji přesuneme podél kruhové linie ze středu.

Průvodce grafem na začátku odhaduje, jak by měla být data v grafu prezentována. Na stránkách Oblast dat a Datové řady v průvodci nebo pomocí dialogového okna Oblasti dat máme možnost upravit způsob prezentace dat.

S výsečovým grafem můžeme dělat některé zajímavé věci, zejména pokud se z něj stane 3D graf. Může být nakloněn, doplněn stíny a obecně proměněn v umělecké dílo. Nesmíme to však přehnat, aby se neztratila vypovídací schopnost grafu. Také budme opatrní, aby naklonění nenarušilo relativní velikosti segmentů.

V Průvodci grafem si můžeme vybrat variantu rozloženého výsečového grafu, ale tato volba rozloží všechny části (na rozdíl od náhledu zobrazeného na obrázku 123). Pokud je cílem zdůraznit pouze jednu výseč, oddělíme výseč pomocí zvýraznění a přetažením ze skupiny. Poté bude možná nutné zvětšit plochu grafu, aby se obnovila původní velikost výsečí.

Obrázek 124: Příklady výšečového grafu

Efekty zobrazené na obrázku 124 jsou vysvětleny níže.

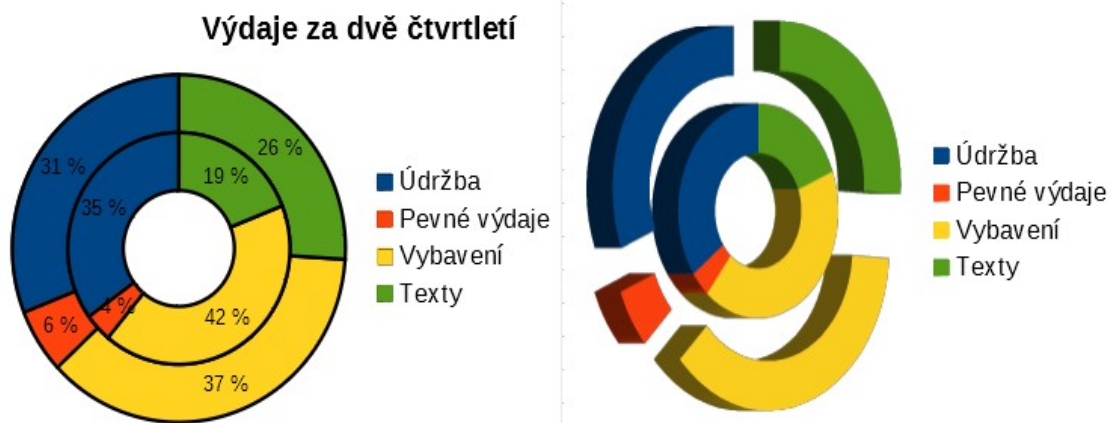
2D výšečový graf s jednou oddělenou výšečí

Zvolíme **Vložit > Legenda** a zrušíme označení pole **Zobrazit legendu**. Zvolíme **Vložit > Popisky dat**. Označíme volby **Zobrazit hodnotu jako číslo** a také **Zobrazit kategorii**. Klepneme na hranu výšeče (výšeč bude zvýrazněna čtverečky) a přetáhneme ji od zbytku výšečí. Velikost sekcí se zmenší. V případě potřeby zvýrazníme stěnu grafu a tažením za roh zvětšíme velikost.

3D rozložený výšečový graf s realistickým schématem a různými efekty výplně

Přejdeme do **Formát > Typ grafu** a vybereme **3D vzhled**. Přejdeme do **Vložit > Popisky dat** a označíme volbu **Zobrazit hodnotu jako procento**. Poté pečlivě vybereme každou část tak, aby byl zvýrazněn drátový model. Klepneme pravým tlačítkem myši a v dialogovém okně **Datový bod** vybereme **Formát datového bodu**. Zvolíme kartu **Oblast**. Ilustrace na obrázku 124 zobrazuje jednu část formátovanou pomocí rastru, druhou s kruhovým přechodem, třetí s 50 % průhledností a čtvrtou se vzorem.

Prstencový graf a jeho varianta rozložený prstencový graf, znázorněné na obrázku 125, se používají pro zobrazení dvou souvisejících informací, například dvouletých finančních údajů. Tato varianta může být pro srovnání číselných údajů zavádějící, protože vnitřní kruhy jsou menší. Pro větší rozmanitost použijeme 3D vzhled.

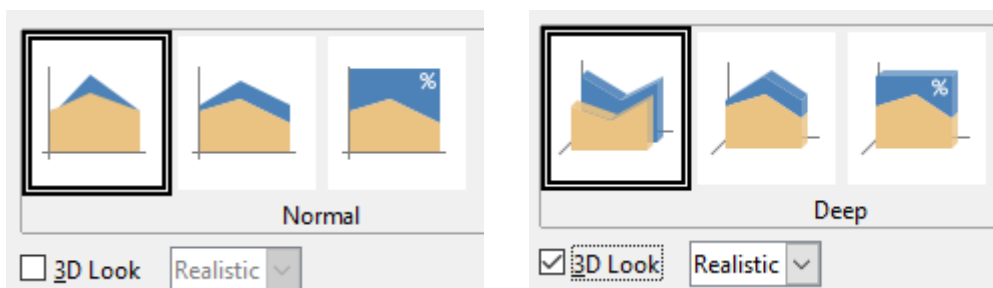

Obrázek 125: Příklady prstencového grafu

Plošné grafy

Stejně jako čárový nebo sloupcový graf zobrazuje i plošný graf hodnoty jako body na ose Y a kategorie na ose X. Hodnoty Y každé datové řady jsou spojeny čarami a oblasti pod čarami jsou barevné.

Plošné grafy zdůrazňují objem změn z jedné kategorie do druhé. Mají větší vizuální dopad než čárové grafy, ale použitá data budou odlišná.

Obrázek 126: Dialogové okno Typ grafu – 2D a 3D plošný graf

Variety plošných grafů, zobrazené na obrázku 126, jsou:

Běžný

Vykreslí všechna data jako absolutní hodnoty Y. Nejprve vykreslí oblast poslední datové řady v oblasti dat, potom předposlední atd. Nakonec je nad ostatními daty nakreslena první datová řada. Vyšší hodnoty v první datové řadě tak skryjí nižší hodnoty v dalších datových řadách.

Prostorový

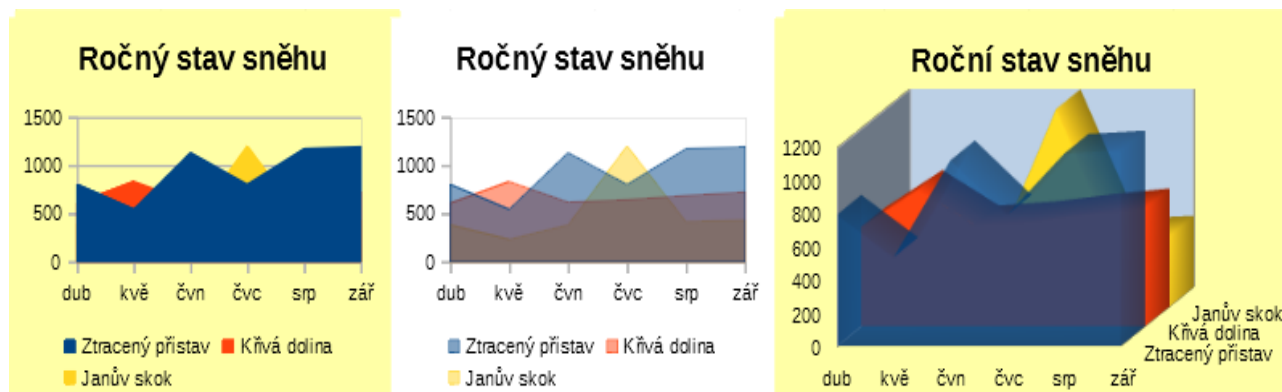
Pokud je vybrána varianta **3D vzhled**, zobrazuje se první datová řada vpředu a další datové řady jsou za ní.

Skládaný

Skládaný typ plošného grafu kumuluje hodnoty jednu na druhou. Tím je zajištěno, že jsou viditelné všechny hodnoty a žádná množina dat není skrytá jinou množinou dat. Hodnoty Y však již nepředstavují absolutní hodnoty, s výjimkou první datové řady, která je zobrazena ve spodní části skládaných oblastí.

Skládaný (procenta)

Hodnoty kumulativně skládané na sobě a upravené v měřítku podle procentuálního zastoupení ze součtu kategorie.

Obrázek 127: Příklady plošných grafů

Běžné plošné grafy

Plošné grafy může být někdy obtížné vytvořit. Užitečné může být použití hodnot průhlednosti. Pokud chceme vytvořit grafy na obrázku 127, nejprve nastavíme základní graf pomocí Průvodce grafy. Graf vlevo ukazuje výsledek. Kvůli překrývání dat jsou některá skrytá za první datovou řadou. To pravděpodobně není žádoucí. Další příklady jsou lepším řešením.

Vytvoření prostředního grafu:

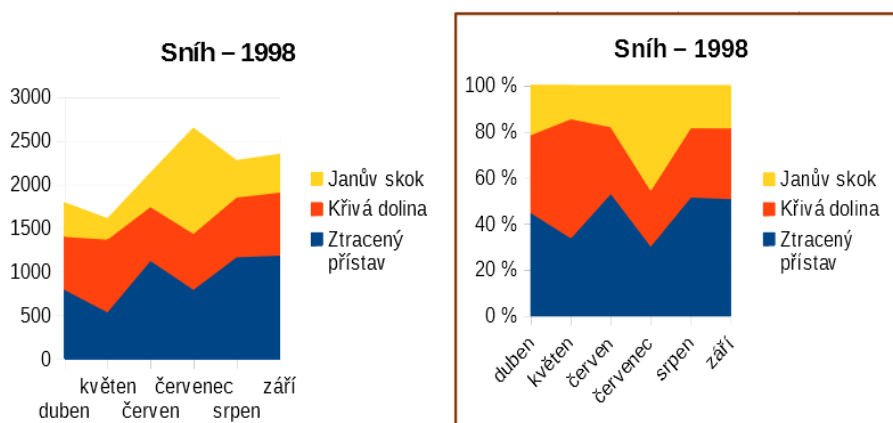
Po zrušení výběru mřížky osy Y postupně klepneme pravým tlačítkem myši na každou datovou řadu a vybereme **Formát datové řady**. Na kartě *Průhlednost* nastavíme hodnotu Průhlednost na 50 %. Průhlednost usnadňuje vidět data skrytá za první datovou řadou.

Postup vytvoření grafu vpravo:

Po provedení výše uvedených kroků klepneme pravým tlačítkem myši a vybereme **Typ graf**. Vybereme volbu **3D vzhled** a z rozevíracího seznamu vybereme **Realistický**. Oblast grafu otočíme pomocí dialogového okna 3D pohled. Místo legendy použijeme popisky na ose Z.

Skládané plošné grafy

Dalšími způsoby vizualizace stejných datových řad jsou skládaný plošný graf a procentuální skládaný plošný graf (obrázek 128). V prvním příkladu je každý bod v datové řadě přidán do další datové řady, aby se zobrazila celková plocha. Druhý příklad ukazuje procentuální skládaný graf, zobrazující každou hodnotu v řadě jako procento z celku.

Obrázek 128: Skládané grafy a procentuální skládané grafy

Čárové grafy

Čárový graf je užitečný pro zobrazení trendů nebo změn v čase, pokud chceme zdůraznit kontinuitu. Hodnoty jsou zobrazeny jako body na ose Y a kategorie jsou zobrazeny na ose X – často se jedná o data časových řad. Hodnoty Y každé datové řady mohou být spojeny čarou.

Poznámka

Rozdíl mezi čárovými grafy, popsaný v této části, a XY (bodovými) grafy, popsanými v následující části, je tento: čárové grafy zobrazují kategorie podél osy X, zatímco XY (bodové) grafy zobrazují hodnoty podél osy X.

Jak je znázorněno na obrázku 129, jsou k dispozici 4 varianty:

Pouze body

Vykreslí pouze body.

Body a čáry

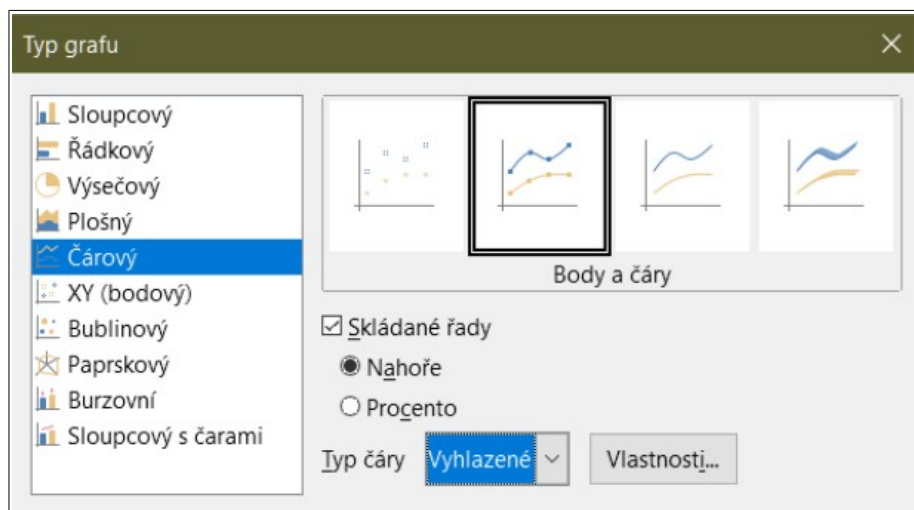
Vykreslí body a spojí body stejné datové řady přímkou.

Pouze čáry

Vykreslí pouze čáry.

3D čáry

Spojuje body stejné datové řady pomocí 3D čáry.

Obrázek 129: Dialogové okno Typ grafu – Čárový

Pokud je vybrána volba **Skládaná řada**, zobrazují se kumulativní hodnoty Y nad sebou. Možnosti jsou:

- **Nahoře** – umístí hodnotu každé datové řady nad ostatní. Hodnoty Y již nepředstavují absolutní hodnoty, s výjimkou první datové řady, která je zobrazena ve spodní části grafu. Toto je výchozí nastavení.
- **Procento** – upraví hodnoty Y v měřítku podle procentuálního zastoupení ze součtu kategorie.

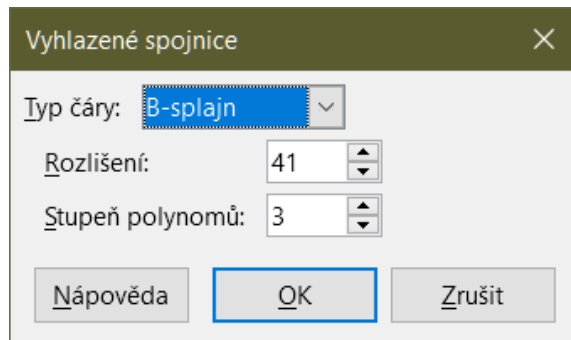
Rozevírací seznam *Typ čáry* má tři možnosti, které určují způsob připojení datových bodů:

Přímé

Nakreslí přímky mezi body.

Vyhlazené

Spojuje body křivkami namísto čarami. Pokud je tato možnost vybrána, klepnutím na tlačítko **Vlastnosti** otevřeme dialogové okno Vyhlazené spojnice (obrázek 130) a dále určíme křivky.

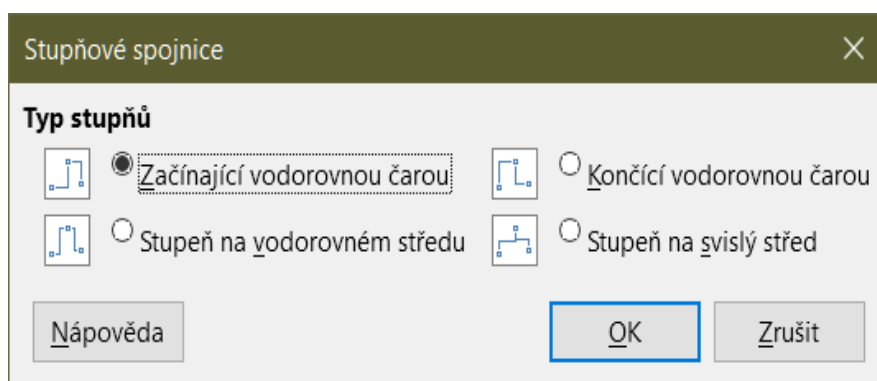

Obrázek 130: Dialogové okno Vyhlazené spojnice

Pro vyhlazené spojnice existují dva typy čar: **Kubický splajn** nebo **B-splajn**. Jedná se o matematické modely, které spojují segmenty polynomů a zobrazují křivky. U čar typu B-splajn existuje možnost nastavení stupně polynomů. Pro plynulejší křivky vybereme vyšší rozlišení.

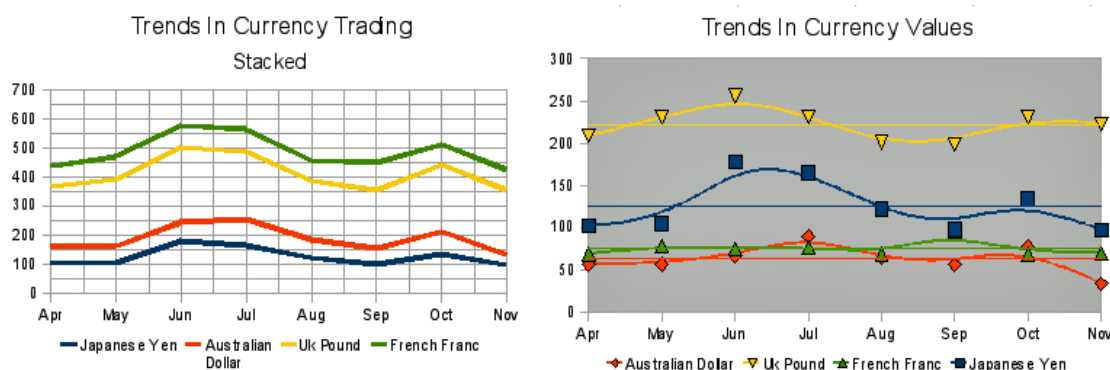
Stupňové

Spojuje body pouze vodorovnými nebo svislými čarami. Klepnutím na tlačítko **Vlastnosti** dále specifikujeme formát čar (obrázek 131). Možnosti jsou samovysvětlující.

Obrázek 131: Dialogové okno Stupňové spojnice

Co dělat se spojnicemi: můžeme je zahustit, vyhladit kontury, použít pouze body nebo je vytvářet ve 3D. 3D spojnice však mohou diváka zmást, takže tlustší čáry často fungují lépe. Obrázek 132 ukazuje několik příkladů čárových grafů.

Obrázek 132: Příklady čárových grafů

XY (bodové) grafy

Na rozdíl od čárových, sloupcových a řádkových grafů, které zobrazují číselné hodnoty na ose Y a kategorie na ose X, bodové nebo XY grafy zobrazují hodnoty podél obou os. Jsou velmi užitečné, zejména pro pochopení vztahů mezi daty, která jsou přesná a komplexní. Graf XY může obsahovat více než jednu datovou řadu a může provádět mnoho úkolů, jako je generování křivky parametrů nebo kreslení grafu funkce.

Tip

Při vykreslování času na ose X se ujistíme, že se nejedná o text a že je zapsán ve správném formátu pro používané národní prostředí. Například místo "Leden" použijeme "1/1/2022". Formát národního prostředí zkontrolujeme v **Nástroje > Možnosti > Jazykové nastavení > Jazyky > Masky pro rozpoznání data**.

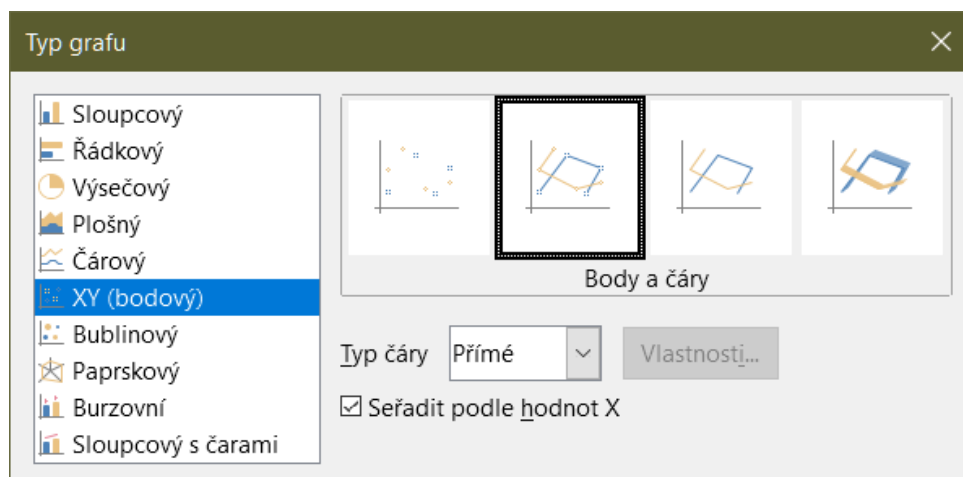
Grafy XY se nejčastěji používají k prozkoumání statistických souvislostí mezi kvantitativními proměnnými. Často existuje konstantní hodnota, vůči které se údaje porovnávají, například údaje o počasí, reakce za různých úrovních kyselosti nebo podmínky v různých nadmořských výškách.

Tip

Pokud je jedna z proměnných buď řízena experimentátorem nebo se mění konzistentně (například čas), je považována za nezávislou proměnnou a vykreslena na ose X.

Varianty XY grafu

Obrázek 133: Dialogové okno Typ grafu – XY (bodový)

Jak je znázorněno na obrázku 133, když je jako typ grafu vybrán **XY (bodový)**, pak jsou k dispozici následující varianty:

Pouze body

Zobrazuje ikonu pro každý datový bod. Aplikace Calc používá pro každou datovou řadu výchozí ikony s různými tvary a barvami. Výchozí barvy je možné nastavit v **Nástroje > Možnosti > Grafy > Výchozí barvy**. Změna barev a ikon je popsána v části „Čáry, oblasti a ikony datových bodů“ na straně 135.

Pouze čáry

Nakreslí přímky z jednoho datového bodu do dalšího. Datové body nejsou označeny ikonami. Ve výchozím nastavení je pořadí kreslení stejné jako pořadí v datové řadě, ale za povšimnutí stojí možnost třídění podle hodnot X.

Body a čáry

Zobrazuje body i čáry.

3D čáry

Čáry budou vypadat jako pásy. Datové body nejsou zobrazeny ikonami. V hotovém grafu použijeme dialogové okno **3D pohled** pro nastavení vlastností jako je osvětlení a perspektiva.

Mohou se objevit následující možnosti:

Seřadit podle hodnot X

Nakreslí čáry v pořadí hodnot X. To může být užitečné, pokud datové řady v tabulce nejsou v číselném pořadí.

Typ čáry – Přímé

Nakreslí rovné úsečky.

Typ čáry – Vyhlazené

Nakreslí křivky místo přímkových segmentů. Klepneme na tlačítko **Vlastnosti** pro podrobnější nastavení křivek.

- **Kubický splajn** interpoluje datové body pomocí polynomů třetího stupně. Přechody mezi polynomiálními částmi jsou hladké a mají stejný sklon a zakřivení.
- **Rozlišení** určuje, kolik segmentů čar se počítá, aby vykreslily kus polynomu mezi dvěma datovými body. Hodnota v rozsahu 1 až 100. Klepnutím na libovolný datový bod zobrazíme mezilehlé body.

- **B-splajn** používá parametrické interpolované křivky B-splajn. Křivky jsou vytvořeny z polynomů. Položka **Stupeň polynomů** nastavuje stupeň těchto polynomů. Hodnota je v rozsahu 1 až 15.

Typ čáry – Stupňové

Používá pouze vodorovné a svislé čáry. Klepnutím na tlačítko **Vlastnosti** nastavuje podrobnosti pro stupňovité spojnice.

Po vytvoření rozptylového grafu lze jeho výchozí nastavení změnit následujícím způsobem. Nezapomeňme nejprve dvakrát klepnout na graf a vstoupit do režimu úprav. V závislosti na možnosti může být také třeba poklepat na datový bod nebo datovou řadu.

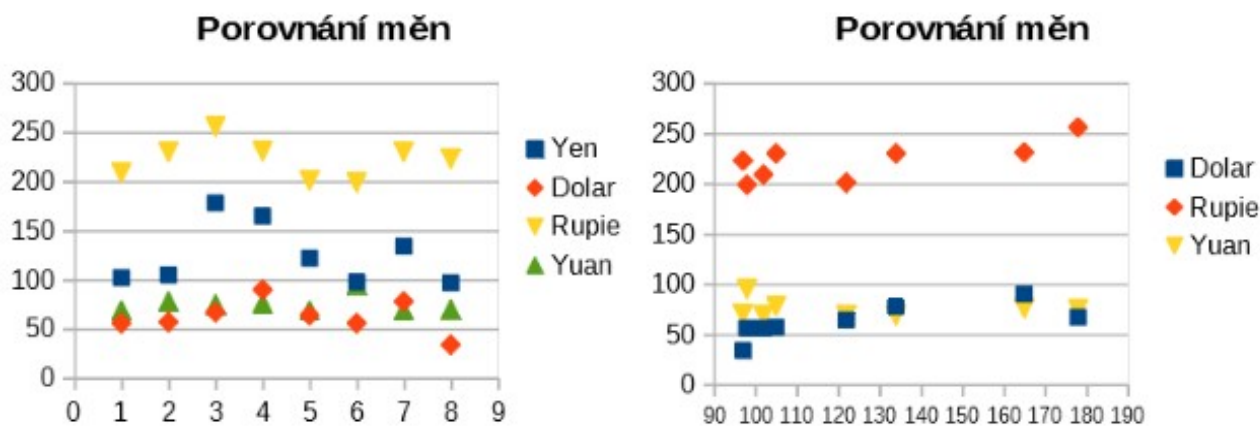
- Styly čar a ikon – dvojitým klepnutím nebo klepnutím pravým tlačítkem myši na datovou řadu v grafu otevřeme dialogové okno **Datová řada**. Více informací najdeme v části „Čáry, oblasti a ikony datových bodů“ na straně 135 .
- Chybové úsečky – pro 2D grafy vybereme **Vložit > Chybové úsečky Y** nebo **Chybové úsečky X** pro zobrazení chybových úseček. Více informací najdeme v části „Chybové úsečky“ na straně 160 .
- **Přímky střední hodnoty a Spojnice trendu** – povoluje zobrazení přímk střední hodnoty nebo spojnic trendu pomocí příkazů v nabídce **Vložit**. Více informací najdeme v části „Spojnice trendu a přímky střední hodnoty“ na straně 154 .

Příklady XY grafů nebo bodových grafů

Ve výchozím nastavení je na ose X znázorněn první sloupec nebo řádek dat (v závislosti na tom, zda jsou data uspořádána ve sloupcích nebo řádcích). Zbytek řádků dat se pak porovná s prvním řádkem dat.

Bodové grafy mohou překvapit ty, kteří je neznají, tím, jak pracují. To je vidět na příkladech s použitím následujících dat, která mají uspořádané datové řady v řádcích:

	dub	kvě	čvn	čvc	srp	zář	říj	lis
Yen	102	105	178	165	122	98	134	97
Dolar	56	57	67	90	64	56	78	34
Rupie	209	230	256	231	201	199	230	223
Yuan	69	78	75	76	69	95	69	70

Obrázek 134: Příklady grafu XY (bodový)

Oblast dat pro graf vlevo na obrázku 134 zahrnuje buňky obsahující měsíce. Měsíce se však v grafu neobjevují, protože v grafech XY lze použít pouze hodnoty a aplikace Calc je nahrazuje kardinálním číslem.

Oblast dat pro graf vpravo nezahrnuje buňky obsahující měsíce. Aplikace Calc předpokládá, že první řádek (nebo sloupec) dat obsahuje hodnoty pro osu X. Hodnoty Y ostatních datových řad jsou spárovány s každou z těchto hodnot X. To znamená, že neexistují žádné datové body pro japonský jen, ale každá z ostatních měn je zobrazena ve srovnání s jenem, protože poskytuje hodnoty X.

Bublinové grafy

Bublinový graf je variací rozptylového grafu, který může zobrazit tři proměnné ve dvou rozměrech. Datové body jsou znázorněny bublinami. Podél os X a Y jsou vykresleny dvě proměnné, zatímco třetí proměnná je reprezentována relativní velikostí bublin. Tyto grafy se často používají k prezentaci finančních nebo sociálních/demografických údajů.

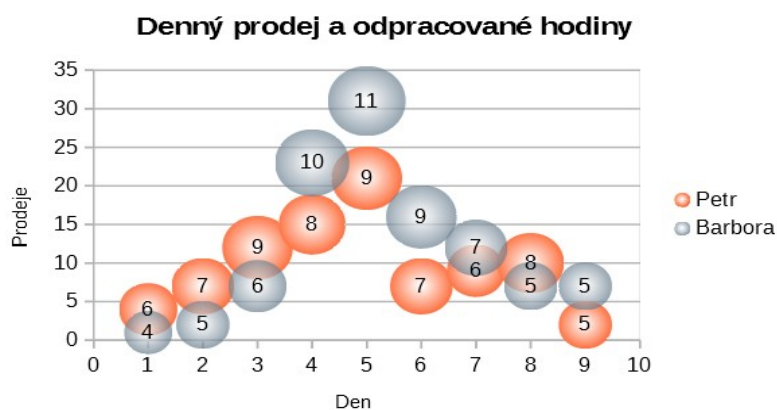
Jednu nebo více datových řad lze zahrnout do jediného grafu. Dialogové okno datových řad pro bublinový graf má položku definující oblast dat, která určuje velikost bublin.

Může být nutné vytvořit bublinový graf ručně na stránce datových řad v Průvodci grafy. Obrázek 135 ukazuje, jak lze nastavit rozsahy dat pro bublinový graf.

	A	B	C	D	E
1	Denný prodej a odpracované hodiny				
2	Den	Petr		Barbora	
3		Prodej	Odprac. hodiny	Prodej	Odprac. hodiny
4	1	4	6	1	4
5	2	7	7	2	5
6	3	12	9	7	6
7	4	15	8	23	10
8	5	21	9	31	11
9	6	7	7	16	9
10	7	9	6	12	7
11	8	10	8	7	5
12	9	2	5	7	5

Obrázek 135: Záznamy datových řad pro bublinový graf

Graf na obrázku 136 je založen na datech zobrazených na obrázku 135. Pro formátování grafu jsou datové řady nastaveny s průhledností 50 % a s radiálním přechodem. Popisky jsou formátovány jako čísla s umístěním ve středu datových bodů (bublin).

Obrázek 136: Příklad bublinového grafu

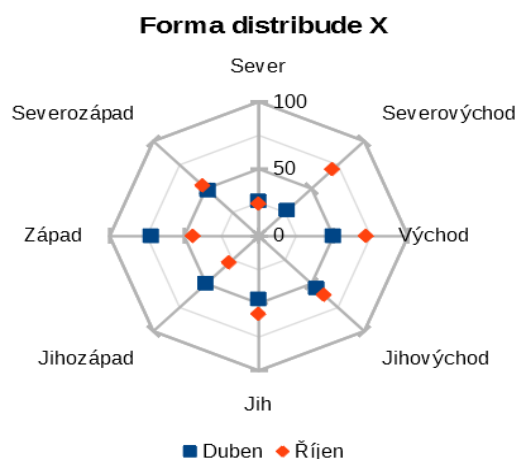
Poznámka

Pamatujme si, že bublinové grafy vyžadují numerická data. Pokud datové řady pro osu X obsahují text (nebo data, která nejsou formátována jako čísla), budou pro popisky os použita kardinální čísla.

Paprskové grafy

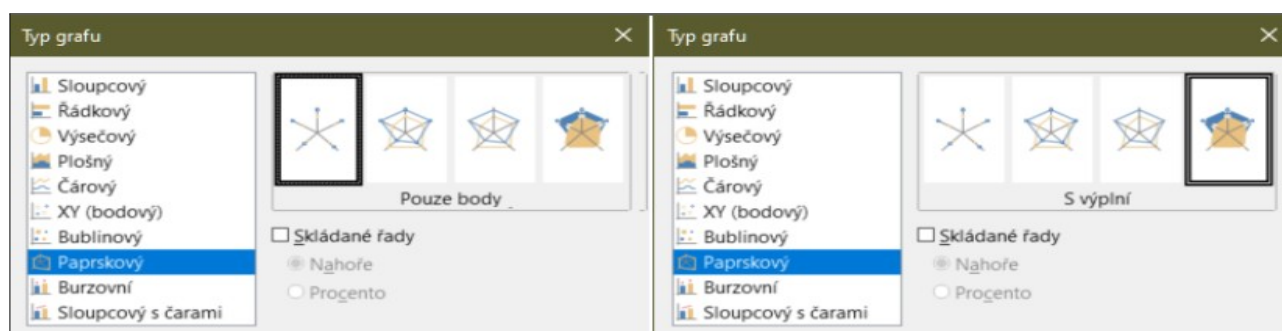
Paprskové grafy jsou také známé jako pavoučí, polární nebo radarové grafy. Zobrazují hodnoty dat jako body na radiálních paprscích, přičemž každý paprsek představuje proměnnou. Porovnávají údaje, které nejsou časovými řadami, ale ukazují různé okolnosti jako jsou například proměnné ve vědeckém experimentu. Jsou zvláště užitečné pro zobrazování shluků a osamocených hodnot.

Obrázek 137 zobrazuje příklad jednoduchého paprskového grafu. Radiální paprsky paprskového grafu jsou ekvivalentní osám Y jiných grafů. Všechny hodnoty dat jsou zobrazeny ve stejné stupnici, takže všechny hodnoty dat by měly mít přibližně stejnou velikost.

Obrázek 137: Příklad jednoduchého paprskového grafu

Obecně je nejlepší tři až osm os; při více osách je tento typ grafu matoucí. Předchozí a následující hodnoty (nebo např. očekávané a skutečné) mohou být vykresleny na stejném grafu, výsledky, takže rozdíly je možné porovnat.

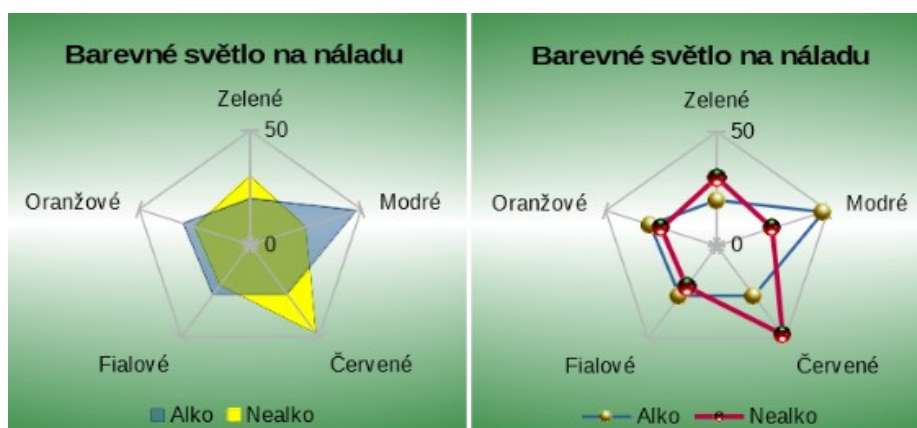

Obrázek 138: Dialogové okno Typ grafu – Paprskový

Obrázek 138 zobrazuje možnosti pro vytvoření paprskového grafu. Ty jsou podobné plošným a liniovým grafům popisovaným výše. Mějme však na paměti, že se oblast zvětšuje se čtvercem vzdálenosti podél lineárních paprsků. Síťové grafy proto mohou zkreslit oblasti představující data. Při výběru skládané datové řady budme obzvláště opatrní. V tomto případě datové řady zobrazují stále větší oblasti, které nejsou úměrné jejich hodnotám.

Obrázek 139 Ukazuje příklady dvou typů síťových grafů.

- Příklad vlevo je síťový graf s výplní. Barva jedné z datových řad je z 50 % průhledná. Částečná průhlednost je často nejlepší pro zobrazení všech řad.
- Příklad vpravo je síťový graf s čarami a body. Ikony datových bodů jsou převzaty z Galerie a mají 3D vzhled.

Obrázek 139: Síťový graf s výplní a síťový graf s ikonami datových bodů ve 3D.

Burzovní grafy

Burzovní graf ilustruje trendy na burzovním nebo akciovém trhu uvedením otevírací ceny, nejnižší ceny, nejvyšší ceny a závěrečné ceny. Lze také zobrazit objem transakce a osa X obvykle představuje časovou řadu.

Při nastavování burzovního grafu v Průvodci grafem by měla být data uspořádána tak, jak je zobrazeno na obrázku 140. Určuje, které sloupce by měly obsahovat otevírací ceny, nejnižší ceny, nejvyšší ceny a závěrečné ceny akcií a objem transakcí. Při definování datových řad však může být stále nutné provést ruční úpravy.

	Kabát					Sarkafarka				
	Objem	Otevření	Nízke	Vysoké	Zavření	Objem	Otevření	Nízke	Vysoké	Zavření
Pondělí	2500	20	15	25	17	1700	15	10	20	17
Úterý	3500	32	22	37	30	2700	16	5	25	16
Středa	1000	17	15	17	17	4100	10	7	17	10
Čtvrtek	2200	40	30	47	35	3300	18	12	26	19
Pátek	4600	27	20	32	31	3500	20	16	32	21

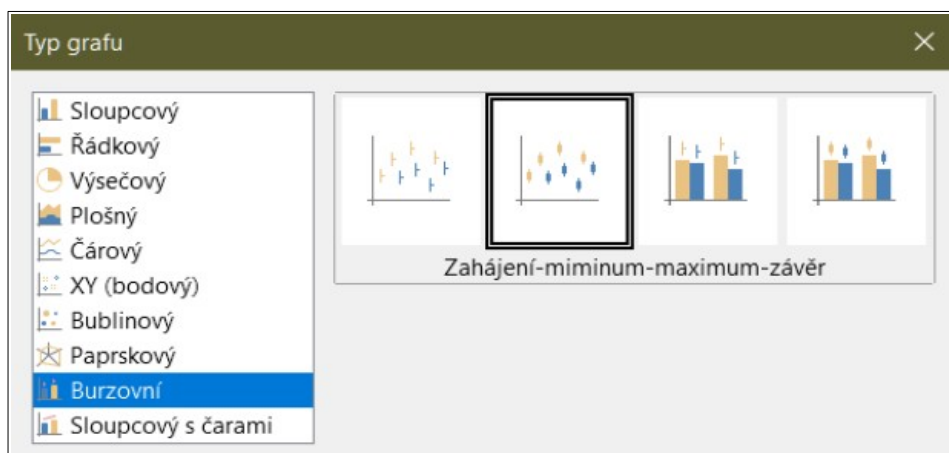
Obrázek 140: Příklad uspořádání dat pro burzovní grafy

Burzovní graf uspořádává datové řady dvěma základními způsoby. První způsob není použit v jiných typech grafu. V tomto případě otevírací, nejnižší, nejvyšší a závěrečná hodnota řádku vytvoří jednu datovou jednotku v grafu. Jedna datová řada se skládá z několika řádků obsahujících takovéto datové jednotky. Sloupce obsahující objemy transakcí jsou druhým způsobem, který se používá k uspořádání datových řad. Toto je známý způsob používaný i v jiných typech grafů.

Obrázek 140 tedy zobrazuje data pro čtyři série dat: 1) údaje o cenách Kabát, které obsahují sloupce pro otevírací, nízké, vysoké a závěrečné ceny, 2) údaje o cenách Sarkafarka, které obsahují sloupce pro otevírací, nízké, vysoké a závěrečné ceny, 3) jeden sloupec obsahující údaje o objemu transakce Kabát a 4) jeden sloupec obsahující údaje o objemu transakce Sarkafarka.

Varianty burzovního grafu

Průvodce grafem nabízí čtyři varianty burzovních grafů, jak je znázorněno na obrázku 141. Některé z nich nevyužívají všechny sloupce dat.

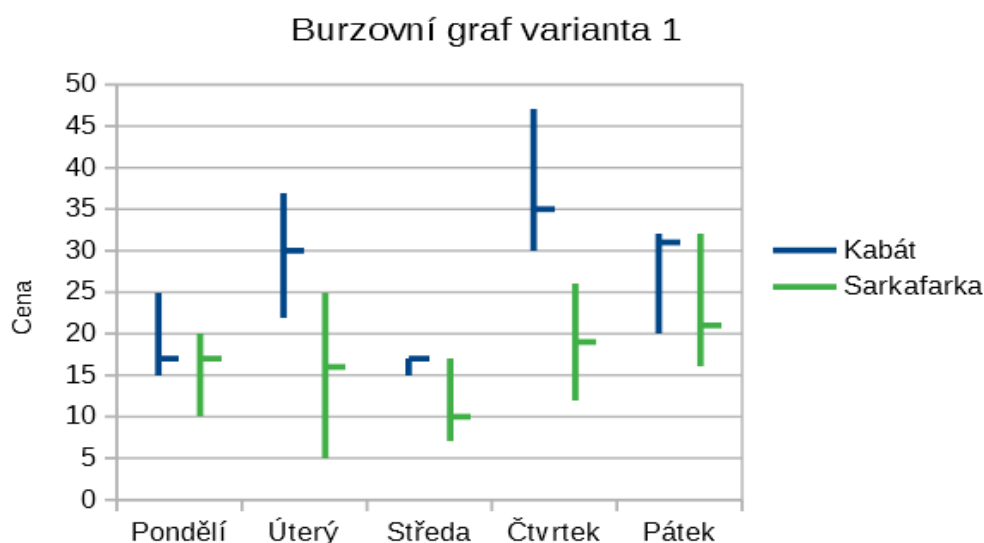

Obrázek 141: Dialogové okno Typ grafu – Burzovní

Tabulka údajů na obrázku 140 je použita pro ilustraci jednotlivých variant:

Burzovní graf 1

Pokud je tato varianta založena pouze na údajích ve sloupcích nízké a vysoké, zobrazuje se vertikální čarou vzdálenost mezi dolní cenou (nízkou) a horní cenou (vysokou). Když je také zahrnut sloupec se zavíracími hodnotami (obrázek 142), je zobrazena dodatečná vodorovná značka za zavírací cenu.

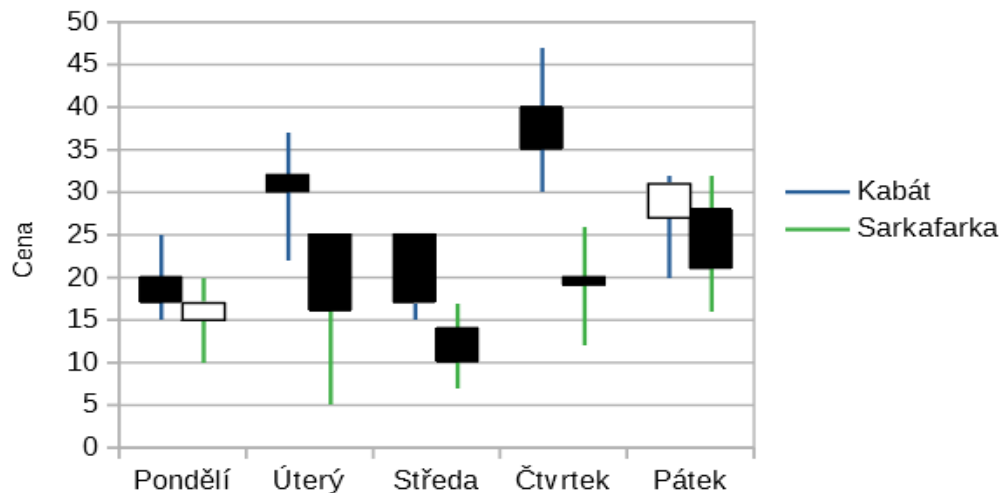

Obrázek 142: Burzovní graf varianta 1 zobrazující nízké, vysoké a zavírací ceny

Burzovní graf 2

Na základě otevíracích, nízkých, vysokých a zavíracích sloupců vytváří tato varianta tradiční graf ve tvaru svícnu (obrázek 143). Zobrazuje svislou čáru mezi nejnižšími a nejvyššími cenami a před ní přidává obdélník, který ukazuje rozsah mezi otevírací a zavírací cenou. Pro rostoucí hodnoty (otevírací cena je nižší než zavírací cena) je barva výplně bílá. Pro klesající hodnoty je barva výplně černá.

Burzovní graf varianta 2

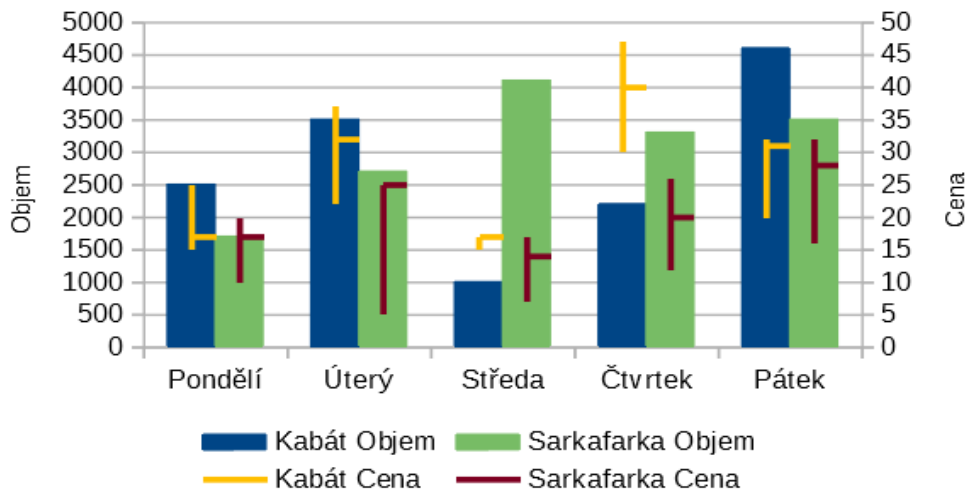

Obrázek 143: Burzovní graf varianta 2 zobrazující nízké a vysoké ceny a rozmezí mezi otevíracími a zavíracími cenami

Burzovní graf 3

Pomocí sloupců nízké, vysoké a zavírací vykreslí graf podobný burzovnímu grafu 1, ale přidá další sloupce s objemem transakce. Jak je znázorněno na obrázku 144 umožňuje vedlejší osa Y zobrazení objemu transakcí a ceny na svislých osách.

Burzovní graf varianta 3

Obrázek 144: Burzovní graf varianta 3 zobrazuje nízké, vysoké a zavírací ceny a také objemy transakcí

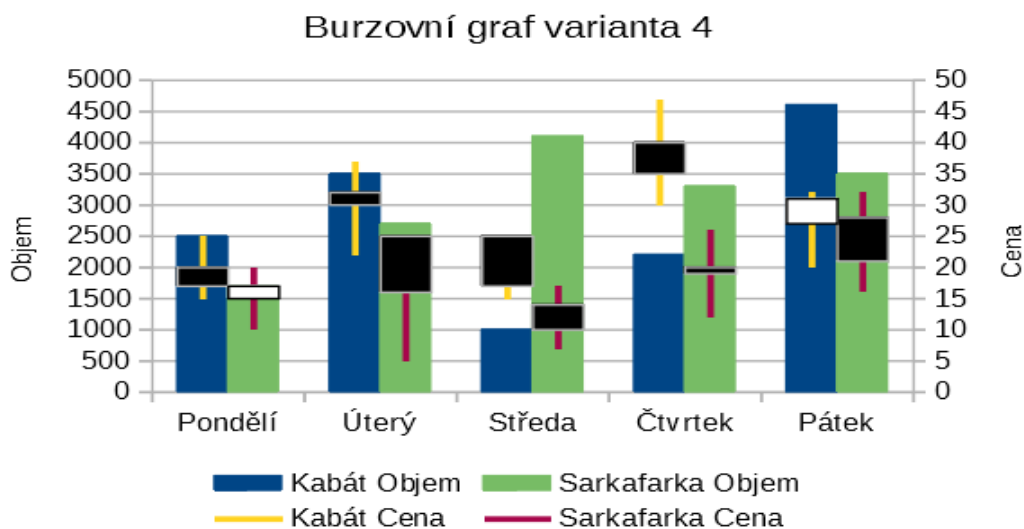

Poznámka

Varianty 3 a 4 automaticky zarovnávají data k vedlejší ose Y. Další informace o vedlejší ose Y najdeme v části „Zarovnání dat k vedlejší ose Y“ na straně 132.

Burzovní graf 4

Na základě všech pěti sloupců dat (objem, otevírací cena, nízká cena, vysoká cena a zavírací cena) kombinuje tato varianta burzovní graf 2 se sloupcovým grafem pro objem transakcí (obrázek 145).

Obrázek 145: Burzovní graf varianta 4 zobrazující otevírací, nízké, vysoké a zavírací ceny a také objemy transakcí.

Sloupcové grafy s čárami

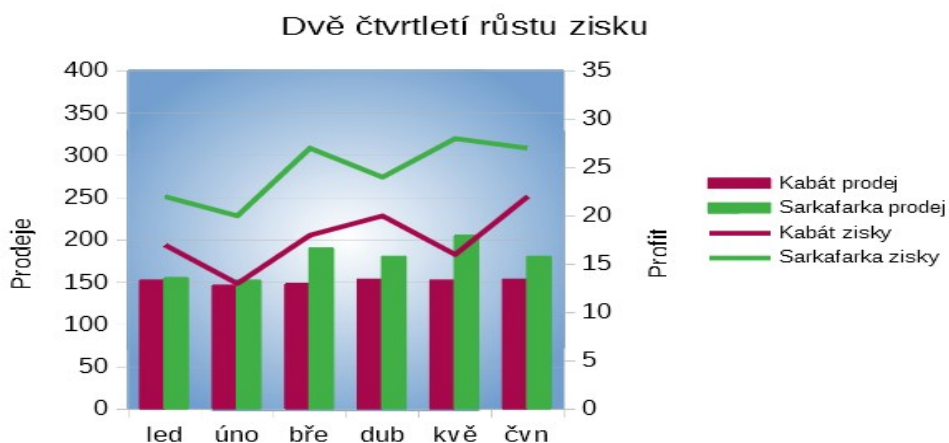
Sloupcový graf s čarami je užitečný pro zobrazení dvou nebo více odlišných, ale souvisejících datových řad, jako je např. prodej v čase (sloupce) a trendy rozpětí zisku (čáry). Mohl by také zobrazovat konstantní čáry minima a maxima, jako například při lékařských testech nebo kontrolách kvality.

V dialogovém okně Typ grafu určíme, zda budou v grafu 1 nebo 2 čáry. Ve výchozím nastavení jsou první řádek nebo sloupec dat kategorie a poslední sloupce nebo řádky dat jsou čáry.

Vybereme si mezi dvěma variantami:

Sloupce a čáry

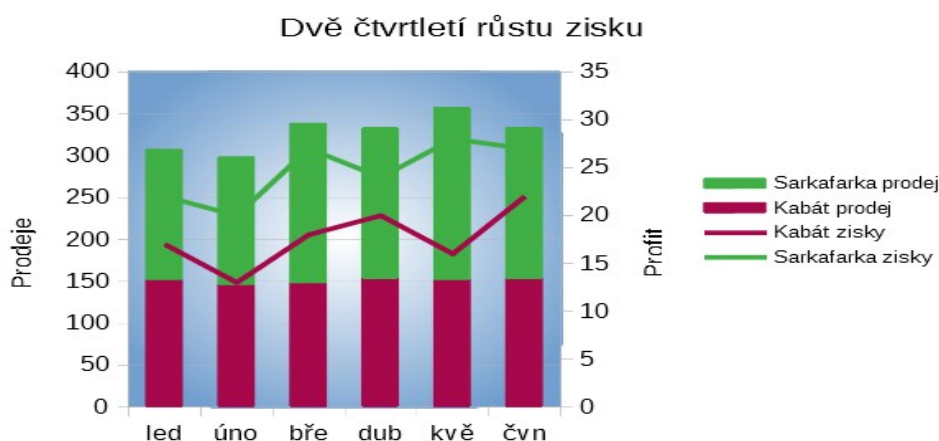
Jak je vidět na obrázku 146, jsou sloupce nakresleny vedle sebe, aby bylo možné snadno porovnat jejich hodnoty.

Obrázek 146: Sloupcový graf s čarami s vedlejší osou Y

Skládání sloupců a čar

Sloupce jsou naskládány nad sebou, takže výška sloupce zobrazuje součet datových hodnot.

Obrázek 147: Sloupcový graf s čarami se skládanými sloupci

Grafy na obrázcích 146 a 147 zobrazují údaje o prodeji a zisku dvou firem za určité časové období. Všimneme si, že při prvním vytvoření byly pro stejnou společnost čáry jiné barvy než sloupce. Chceme-li odrážet vztah údajů k jedné společnosti, změním barvy čar klepnutím na čáru a z místní nabídky (pomocí klepnutí pravým tlačítkem myši) vybereme **Formát datových řad** a na kartě Čára nastavíme požadovanou barvu a velikost čáry.

Pro nastavení pozadí klepneme pravým tlačítkem myši na stěnu grafu, vybereme **Formát stěny grafu** a na kartě *Formát*, na stránce *Přechod* vybereme požadované možnosti. Informace o zarovnání dvou datových řad s vedlejší osou Y najdeme v části „Zarovnání dat k vedlejší ose Y” na straně 132.

Kontingenční grafy

Kontingenční tabulky jsou speciální typy datových tabulek, které zjednodušují manipulaci a analýzu dat. Tyto tabulky jsou široce používány pro zpracování velkého množství dat. Kontingenční grafy jsou založeny na kontingenčních tabulkách a vytvářejí se výběrem **Vložit > Graf** z hlavní nabídky nebo klepnutím na ikonu **Vložit graf** na standardní nástrojové liště. Nejprve však klepneme levým tlačítkem myši na buňku uvnitř kontingenční tabulky. Kontingenční grafy přebírají mnoho vlastností jiných typů grafů popsaných v této kapitole, ale mají také další vlastnosti, které jsou popsány v kapitole 8, Použití kontingenčních tabulek.

Průvodce programem Calc

Kapitola 4

Používáme styly a šablony

Použití konzistentního formátování

Co jsou styly? Proč je používáme?

Styly jsou sadou formátů, které můžeme využít na vybrané jednotky v dokumentu, abychom rychle změnili jejich vzhled. Použití stylu často znamená, že použijeme sadu formátování najednou.

Mnoho lidí formátuje buňky tabulky a stránky manuálně bez toho, aniž by věnovali pozornost stylům, a jsou zvyklí formátovat dokumenty podle fyzických atributů. Například pro obsah buněk můžeme specifikovat rodinu písma, velikost písma a jakéhokoliv znaku nebo formátovat jako **tučné** nebo *kurzíva*.

Styly jsou logické atributy. Použitím stylů miníme to, že přestaneme aplikovat atributy a znaky individuálně (například *velikost písma 14pt, Times New Roman, tučně, vystředěné*) a začneme používat styly, například *Nadpis*. Použití atributů a charakteristika jsou časově náročné a náchylné k chybám. Naproti tomu, využití stylu, který byl definován tak, aby obsahoval atributy a charakteristiky, které chceme, nám šetří čas a poskytuje větší konzistenci při formátování.

Styly také usnadňují zásadní změny ve formátování. Například rozhodneme-li se změnit vzhled všech mezisoučtů v tabulce na 10 pt Arial místo 8 pt Times New Roman poté, co jsme vytvořili 15stránkovou tabulku. Změnou vlastností stylu mezivýpočtu můžeme jednoduše změnit všechny mezivýpočty v dokumentu.

Calc také poskytuje styly stránek, jako je popsáno níže.

Můžeme změnit atributy dodaných stylů a definovat tolik nových stylů, kolik potřebujeme. Vytváření, úprava a přístup ke stylům jsou vysvětleny v následujících sekcích.

Přímé formátování a formátování pomocí stylů

Přímé formátování (také zvané *manuální formátování*) přepisuje styly, a nelze ho odstranit použitím stylu.

K odstranění manuálního formátování vybereme text, klepneme pravým tlačítkem myši a vybereme **Formát > Vymazat přímé formátování** z kontextové nabídky, nebo vybereme text

a stiskneme **Ctrl + M**, nebo vybereme text a klepneme na ikonu **Vymazat přímé formátování** na standardním panelu nástrojů.

Druhy stylů programu Calc

Zatímco některé komponenty LibreOffice umožňují mnoho typů stylů, Calc poskytuje pouze dva: styly buněk a styly stránek. Tyto typy stylů jsou popsány v následujících sekcích.

Styly buněk

Styly buněk jsou podobné stylům odstavců používaných v LibreOffice Writer. Jsou nejzákladnějšími typy stylu v programu Calc. Styly buněk jsou používány k aplikování písma, zarovnání, okrajů, pozadí, formátů čísel (například měna, datum, číslo), a k ochraně buněk před formátováním dat v buňkách.

Základní oblast stylů buněk je dodávána s programem Calc. Tyto styly jsou ukázány v menu **Styly** na liště nabídek a na postranní liště v panelu Styly. Když vytvoříme nový styl buňky, ukáže se nám na postranní liště. Můžeme ho také přidat do **Stylů** v nabídce menu; pokyny nalezneme v kapitole 14, Nastavení a přizpůsobení.

Zpočátku jsou základní styly nastaveny tak, že pokud změníme rodinu písma z *výchozího* stylu, pak se všechny ostatní styly, které se z něj dědí, změní, aby odpovídaly.

Styly stránek

Styly stránek v Calc jsou používány na listy. Přestože se může jeden list vytisknout na několik stránek, na stránku se může použít pouze jeden styl stránky. Pokud soubor tabulky zahrnuje více než jeden list, můžeme na každý list použít odlišný styl stránek. Tabulky mohou například obsahovat některé listy k tisku v orientaci na šířku a jiné listy k tisku v orientaci na výšku.

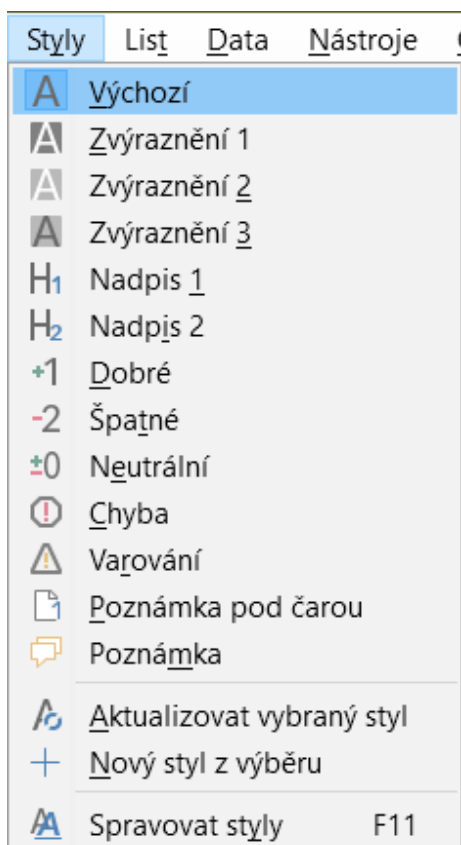
Calc podporuje dva styly stránek: *Výchozí* a *Zpráva*. Styly stránek nám umožňují nastavit velikost stránek, jejich orientaci, okraje stránky, záhlaví a zápatí, ohraničení a pozadí a pořadí tisku listů.

Použití stylů buněk

Chceme-li použít styly buněk v programu Calc, můžeme použít nabídku **Styly** v hlavní nabídce, kartu Styly na postranní liště, režim vyplňování formátu, rozbalovací seznam *Použít styl* na nástrojové liště Formátování a klávesové zkratky.

Nabídka stylů

Nabídka **Styly** (obrázek 148) obsahuje seznam stylů buněk podporovaných programem Calc. Chceme-li použít styl buněk, vybereme buňku nebo skupinu buněk, kterou chceme naformátovat, a pak vybereme **Styly** a klepneme na požadovaný styl.

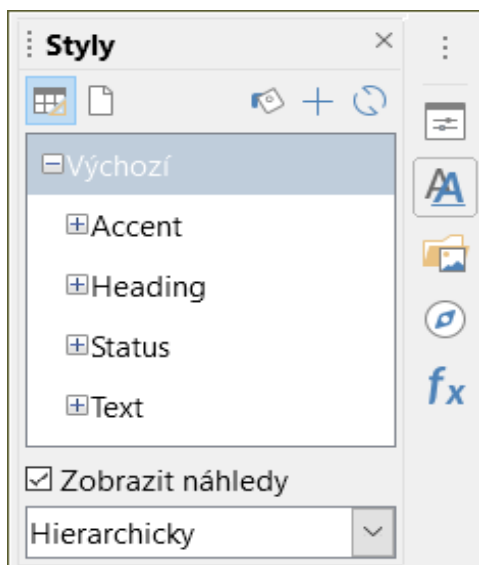
Obrázek 148: Nabídka styly

Karta styly na postranní liště

Karta styly na postranní liště obsahuje seznamy a zobrazuje náhledy dostupných stylů. Pokud není postranní lišta otevřená, vybereme **Zobrazit > Styly** nebo **Styly > Správa stylů** nebo klepneme na funkční klávesu *F11* a otevřeme ji.

- 1) Na postranní liště přejdeme na kartu Styly.

- 2) Klepneme na ikonu **Stylů buněk** v horní části karty Stylů a otevřeme seznam stylů buněk. Obrázek 149 zobrazuje panel s viditelnými styly buněk.
- 3) V tabulce zvýrazníme buňku nebo skupinu buněk, kde chceme použít styl buněk.
- 4) Dvakrát klepneme na název stylu buňky na kartě styly a atributy formátování stylu se aplikují na data zahrnutá ve zvýrazněných buňkách.

Obrázek 149: Karta styly na postranní liště zobrazující styly buněk

Režim výplně

Režim výplně je užitečný, když chceme aplikovat tentýž styl na mnoho rozptýlených buněk.

- 1) Přejdeme na kartu styly na postranní liště (obrázek 149).
- 2) Vybereme styl, který chceme aplikovat.
- 3) Klikneme na ikonu **Režim výplně** v pravém horním rohu karty stylů. Kurzor změní tvar.
- 4) Klikneme na každou buňku, kde chceme aplikovat vybraný styl.
- 5) Když máme formátování buněk dokončeno, klepneme na ikonu **Režim výplně**, abychom jej zakázali.

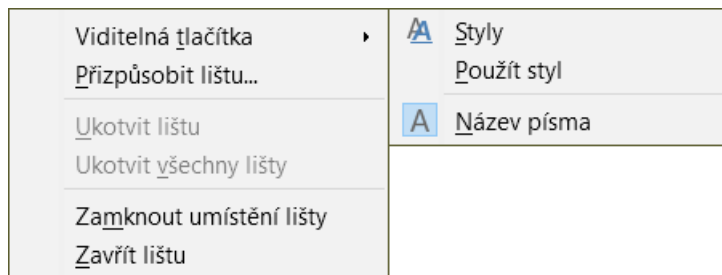
Poznámka

Když je režim výplně aktivní, kliknutím pravým tlačítkem myši kamkoliv v dokumentu deaktivujeme poslední akci formátování výplně. Musíme dávat pozor, abychom omylem neklepli pravým tlačítkem myši na jakékoliv formátovací akce, které chceme zachovat.

Seznam Použití styl

Rozevírací seznam *Styl* není ve výchozím formátovacím panelu nástrojů Calc zahrnut, ale můžeme jej přidat následujícím způsobem:

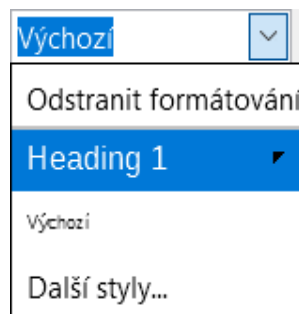
- 1) Klikneme pravým tlačítkem na jakoukoliv ikonu nástrojové lišty Formátování a z místní nabídky vybereme **Viditelná tlačítka** (obrázek 150).
- 2) Klikneme na **Použití styl**. Kontextová nabídka se uzavře a seznam *Použití Styl* se zobrazí na levém konci nástrojové lišty Formátování.

Obrázek 150: Přidání seznamu Použít styl do nástrojové lišty Formátování

Chceme-li použít styl pomocí rozevíracího seznamu *Použít styl*:

- 1) Vybereme buňku nebo skupinu buněk v tabulce.
- 2) Klikneme na šipku dolů na pravé straně seznamu *Použít styl* a otevřeme **rozevírací nabídku** (obrázek 151).
- 3) Vybereme požadovaný styl. Atributy formátování tohoto stylu jsou aplikovány na vybrané buňky.

Obrázek 151: Použití stylu ze seznamu

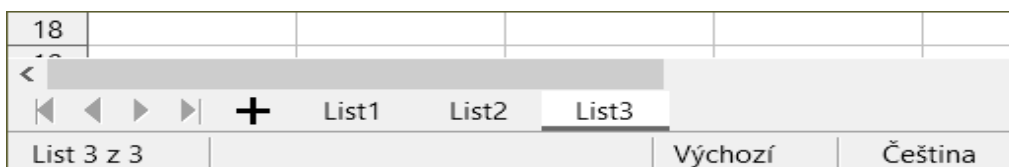
V seznamu se zobrazují pouze styly, které se momentálně používají. Klikneme na **Více stylů** a přejdeme do nabídky *Styly*, kde jsou dostupné všechny styly buněk.

Klávesové zkratky

Abychom použili běžně využívané styly buněk nebo stránek, včetně jakýchkoliv vlastních stylů, které jsme si vytvořili, můžeme vytvořit klávesové zkratky. Pro další informace viz kapitolu 14, Nastavení a přizpůsobení.

Používáme styly stránky

Styl stránek použitý na list v tabulce je uveden na stavovém řádku, jak je zobrazeno na obrázku 152.

Obrázek 152: Styl stránky (Výchozí) uveden na stavovém řádku

Chceme-li použít odlišný styl stránky:

- 1) Kliknutím na kartu listu ve spodní části okna vybereme požadovaný styl.
- 2) Přejdeme na kartu *Styly* na postranní liště (obrázek 149).
- 3) V horní části balíčku stylů klikneme na ikonu **Styly stránky**.

- 4) Dvakrát klikneme na požadovaný styl stránky.

Vytvoření nových (vlastních) stylů

Chceme-li vytvořit nový (vlastní) styl, postupujeme podle postupu popsaného v této sekci.

Poznámka

Všechny nové (vlastní) styly a všechny změny existujícího stylu použijeme jen na používanou tabulku. Chceme-li uložit nové styly a šablony, pro více informací viz „Vytvoření šablony“ na stránce 213.

- 1) Přejdeme na kartu styly na postranní liště (obrázek 149).
- 2) K vytvoření nového stylu buňky klikneme na ikonu **Styly buněk** nebo pro vytvoření nového stylu stránky klikneme na ikonu **Styly stránky**.
- 3) Chceme-li otevřít dialogové okno stylu buňky a stylu stránky, pravým tlačítkem myši klepneme na kartu styly a z místní nabídky vybereme **Nový**.
- 4) Chceme-li nastavit atributy nového stylu, použijeme různé stránky s kartami v dialogových oknech. Pro více informací viz „Atributy stylů buněk“ na straně 200 a „Atributy stylu stánek“ na straně 208.
- 5) Chceme-li zavřít dialogové okno a uložit nový styl, klikneme na **OK**.

Poznámka

Názvy stylů rozlišují velikost písmen. Můžeme definovat například styl nazvaný červená a jiný styl nazvaný Červená. Aby nedošlo k záměně, ujistíme se, že všechny názvy stylů jsou dostatečně odlišné.

Atributy stylů buněk

Následující atributy jsou dostupné na záložkách stánek v dialogovém okně Styl buňky (obrázek 153).

Karta Organizátor

Styl buňky: Test

Organizátor Čísla Písmo Efekty pro písmo Zarovnání Ohraničení Pozadí Ochrana buňky

Styl

Název: Test

Rodičovský: Výchozí

Kategorie: Vlastní styly

Obsahuje

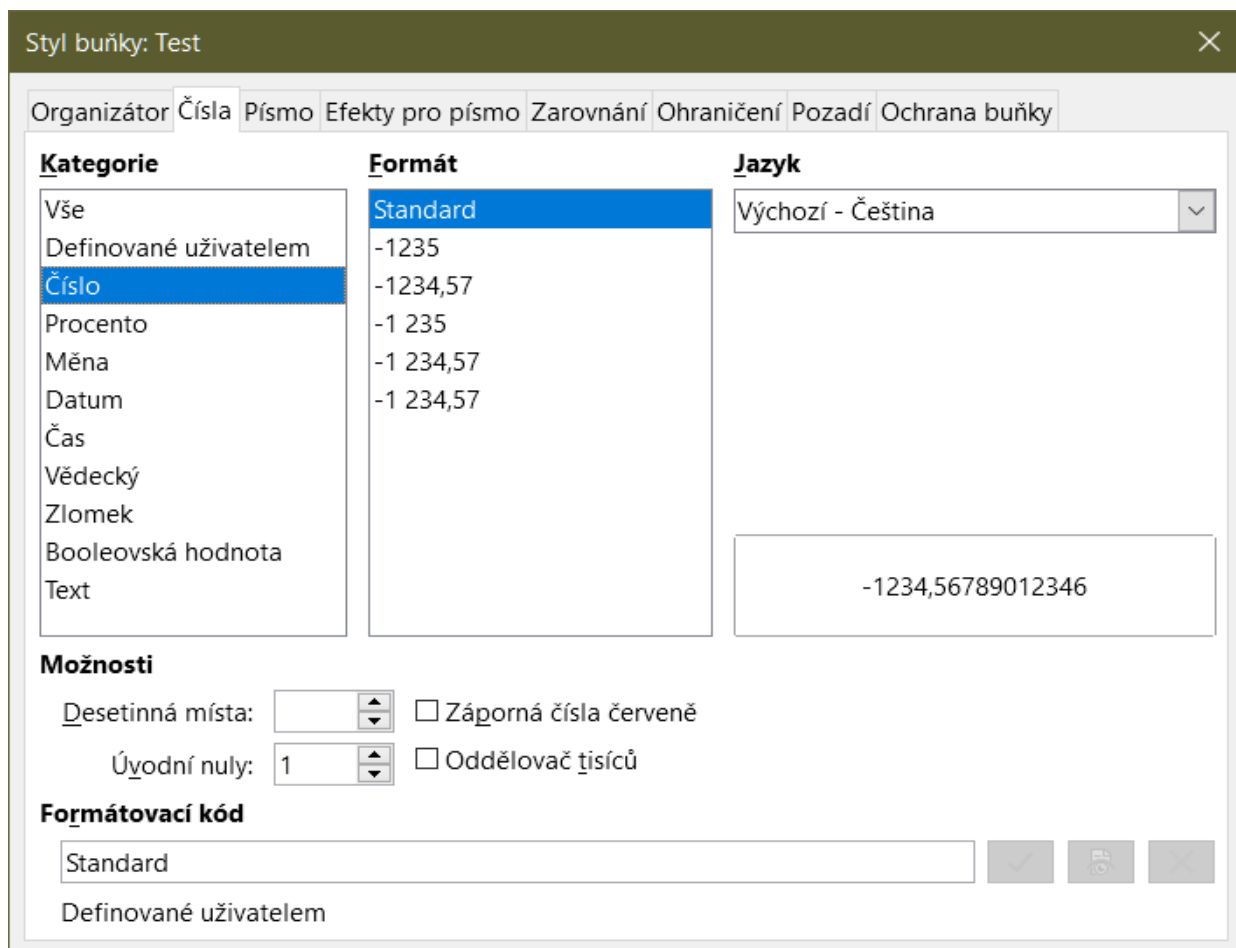
Nápověda Obnovit Standardní OK Zrušit

Obrázek 153: Dialogové okno Styl buňky – karta Organizátor

- **Název** – zobrazuje jméno vybraného stylu. Chceme-li vytvořit nebo změnit vlastní styl, zadáme název stylu. Nemůžeme změnit název předdefinovaného stylu.

- **Rodičovský** – můžeme vybrat souvislost s novým stylem a existujícím stylem a pak pozměnit jeho některé atributy. uděláme-li to, změna atributu nadřazeného stylu ovlivní nový styl. Například můžeme vytvořit identické styly kromě barvy písma; pokud později změníme rodinu písma nebo nadřazený styl, nová rodina stylu se také změní.
- **Kategorie** – zobrazuje kategorii aktuálního stylu. Pokud vytváříme nebo měníme nový styl, vybereme ze seznamu *Vlastní styly*. Nemůžeme změnit kategorii předdefinovaného stylu.
- **Obsahuje** – popisuje formátování použité ve stylu.

Karta Čísla

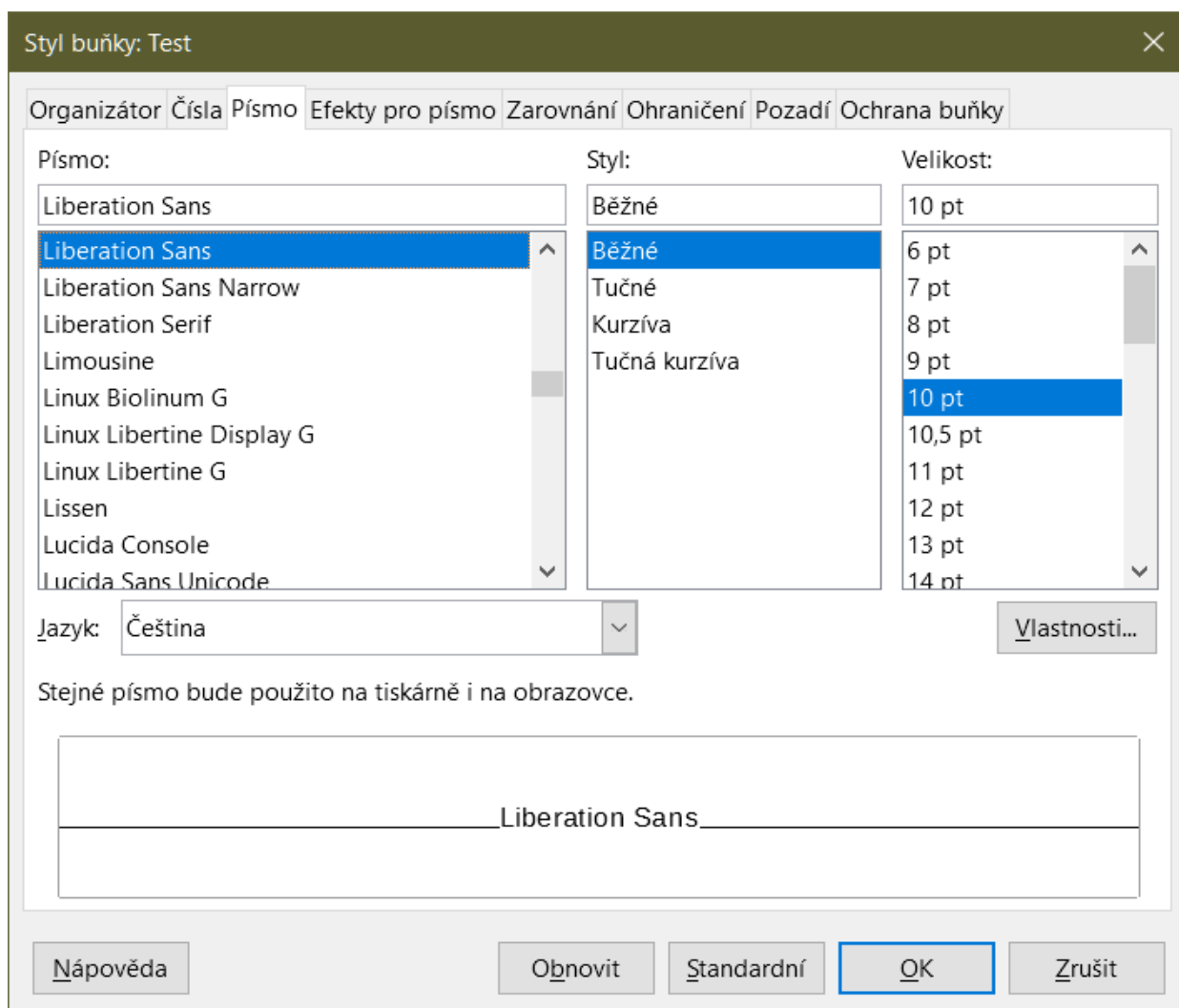

Obrázek 154: Dialog Styl buňky – karta Čísla

- **Kategorie** – vybereme kategorii ze seznamu.. Příklady: **Měna, Datum, Čísla, Text, ...**
- **Formát** – vybereme, jak chceme, aby se zobrazoval obsah vybraných buněk.
Když vybereme **Měnu** jako kategorii, potřebujeme vybrat měnu z rozevíracího seznamu a pak vybrat formát, který chceme využít z dostupných možností pro tuto měnu.
Formát měny je závislý na jazyku, který si vybereme v poli **Jazyk**. Výchozí formát měny pro buňku je určen místním nastavením našeho operačního systému.
- **Jazyk** – specifikuje jazyk nastavení pro vybranou buňku. S výchozím nastavením jazyku Calc automaticky aplikuje číselný formát spojený s výchozím nastavením jazyka systému. Nastavení jazyka zajišťuje, že formáty data a měny jsou zachovány, i když bude dokument otevřen v operačním systému, který využívá jiné výchozí nastavení jazyka.
- **Možnosti** – specifikace možností pro zvolený formát.
 - *Desetinná místa* – zadáme počet desetinných míst, která chceme zobrazit.

- *Úvodní nuly* – zadáme maximální počet nul, které chceme zobrazit před desetinnou čárkou.
- *Záporná čísla červeně* – vybereme, jestli chceme změnit barvu negativních čísel na červenou.
- *Oddělovač tisíců* – vybereme, chceme-li oddělovač mezi tisíci. Typy oddělovače (například čárka nebo mezebra) závisí na nastavení jazyka.
- **Formátování kódu** – zobrazuje formátovací kód čísla vybraného formátu. Můžeme také zadat vlastní formát.
- **Pole náhledu** – zobrazuje náhled aktuálního výběru.

Karta písmo

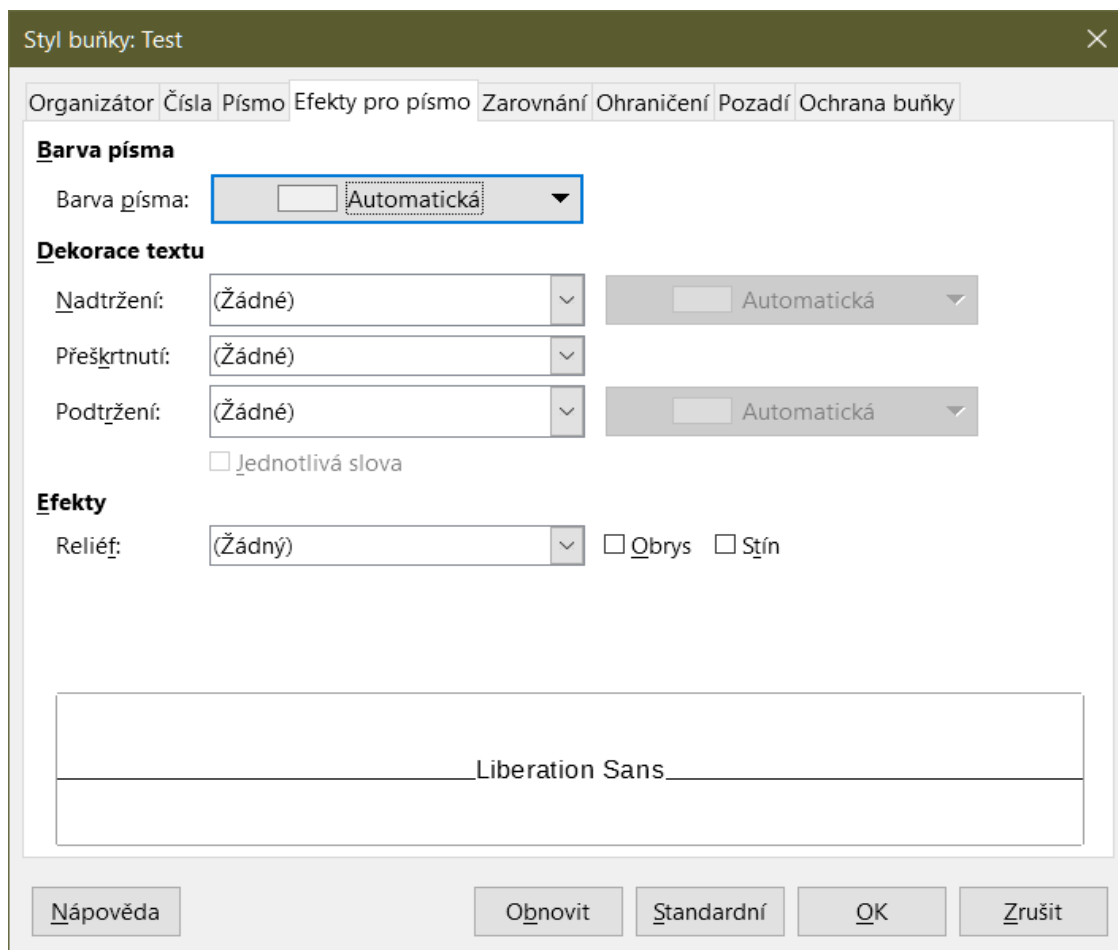

Obrázek 155: Dialogové okno Styl buňky – karta Písmo

- **Písmo** – vybereme rodinu písma ze seznamu.
- **Styl** – vybereme formátování, které chceme využít, například **Tučné** nebo **Kurzíva**.
- **Velikost** – vybereme nebo zadáme velikost písma, které chceme použít. U škálování písem můžeme také zadat desetinné hodnoty. Pokud chceme vytvořit styl, který je založen na jiném stylu, můžeme zadat procentuální hodnotu nebo bodovou hodnotu (například 2pt nebo 5pt).

- **Jazyk** – nastavuje jazyk, který má použít kontrola pravopisu. Kontrola pravopisu funguje pouze tehdy, když máme nainstalován odpovídající jazykový modul. Pokud je kontrola pravopisu pro daný jazyk aktivována, je před položkou jazyk zaškrtnutí.
- **Funkce** – některá písma nabízejí funkce jako jsou volitelné slitky a vodorovný kerning. Klikneme na toto tlačítko a otevřeme dialogové okno Vlastnosti písma (není zobrazeno) a vybereme z funkcí.
- **Náhled** – zobrazuje náhled aktuálního výběru.

Karta efekty písma

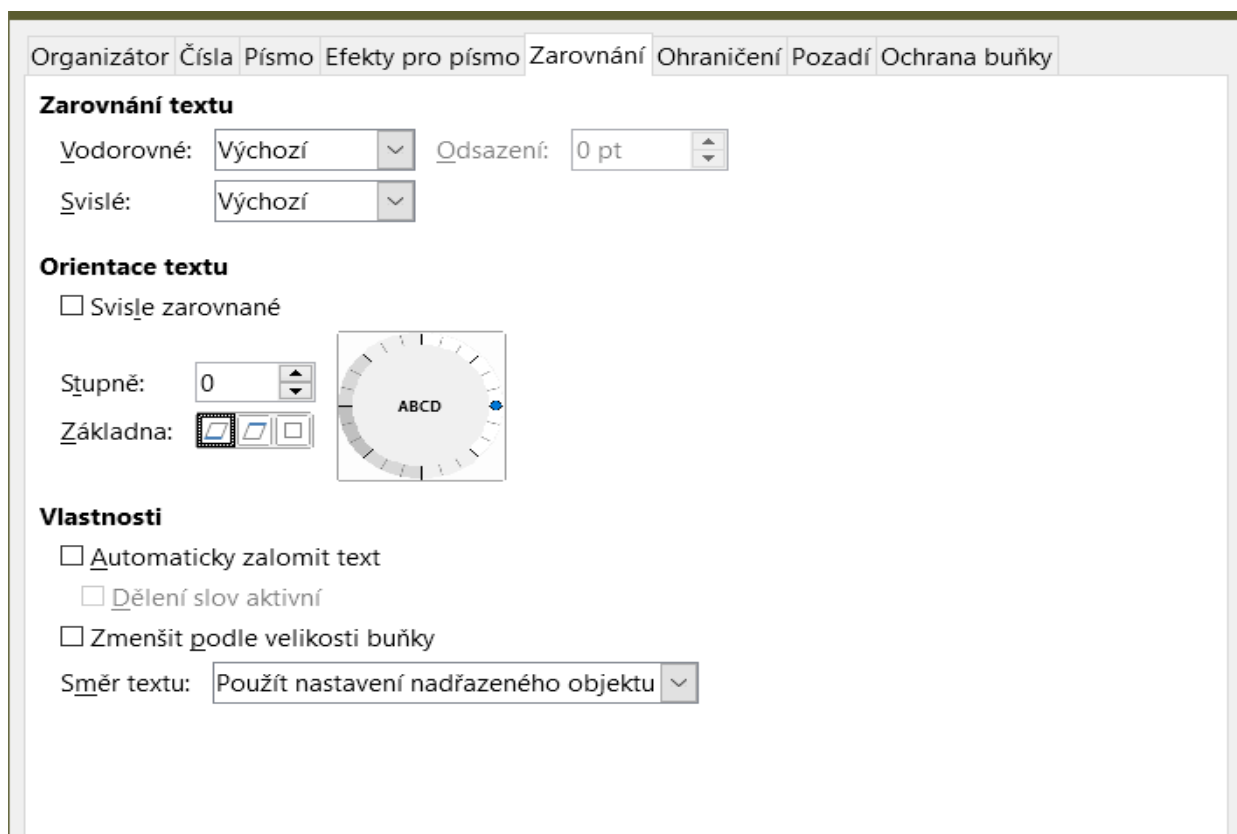
Obrázek 156: Dialogové okno Styl buňky – Karta Efekty písma

- **Barva písma** – nastavuje barvu textu. Pokud vybereme **Automatická**, barva textu se nastaví na černou na světlém pozadí a na bílou pro tmavé pozadí.
- **Reliéf** – vybereme efekt reliéfu, který chceme aplikovat na text. **Reliéf** vytváří zobrazení znaků v podobě vyvýšení nad stránkou. **Rytina** vytvoří zobrazení znaků jako by byly vtlačeny do stránky.
- **Obrys** – zobrazuje obrys znaků. Tento efekt nefunguje u každého písma.
- **Stín** – přidává stín, který je vržen pod a napravo od znaků.
- **Nadtržení** – vybereme styl nadtržení, které chceme použít. Chceme-li použít nadtržení pouze na slova (ne mezery mezi nimi), vybereme **Jednotlivá slova**.
- **Barva nadtržení** – vybereme barvu pro nadtržení. **Automatická** odpovídá barvě písma.
- **Přeškrtnutí** – vybereme styl přeškrtnutí pro zvolený text.
- **Podtržení** – vybereme styl podtržení, který chceme použít. Chceme-li použít podtržení pouze slov (ne mezer mezi nimi), vybereme **Jednotlivá slova**.

Chceme-li použít podtržení na text horního indexu, podtržení se zvýší na úroveň horního indexu. Pokud je horní index zahrnut ve slově s normálním textem, podtržení není zvýšeno.

- **Barva podtržení** – vybereme barvu podtržení. **Automatická** odpovídá barvě písma.
- **Jednotlivá slova** – požije vybraný efekt pouze na slova a ignoruje mezery.
- **Náhled** – zobrazuje náhled aktuálního výběru.

Karta Zarovnění

Obrázek 157: Dialogové okno Styl buňky – karta Zarovnění

- **Zarovnění textu** – nastavuje možnosti zarovnění obsahu aktuální buňky nebo vybraných buněk.
 - *Horizontální* – vybere horizontální možnost zarovnění, kterou chceme použít na obsah buňky.
 - *Výchozí* – zarovnáva čísla napravo a text nalevo.
 - *Vlevo* – zarovnáva obsah buňky nalevo.
 - *Doprostřed* – horizontálně vystředí obsah buňky.
 - *Vpravo* – zarovnáva obsah buňky doprava.
 - *Do bloku* – zarovnáva obsah buněk do nalevo a napravo k okrajům buňky.
 - *Vyplnit* – opakuje obsah buňky (číslo a text), dokud není viditelná část buňky vyplněna. Tato vlastnost nefunguje na textu, který obsahuje konce řádků.
 - *Zalomení* – vyrovnává obsah rovnoměrně po celé buňce. Na rozdíl od zarovnění *Do bloku* také vyrovnává úplně poslední řádek textu.
 - *Odsazení* – odsadí od levého okraje buňky rozsahem, který zadáme.

- *Vertikální* – vybereme možnost vertikální zarovnání, které chceme použít na obsah buňky.
 - *Výchozí* – zarovnáva obsah buňky ke spodní části buňky.
 - *Nahoru* – zarovnáva obsah buňky do horní části okraje buňky.
 - *Dolů* – zarovnáva obsah buňky ke spodnímu okraji buňky.
 - *Doprostřed* – vertikálně vycentruje obsah buňky.
 - *Do bloku* – zarovnáva obsah buňky k horním a spodním okrajům buňky.
 - *Zalomení* – vyrovnává obsah rovnoměrně po celé buňce. Na rozdíl od zarovnání *Do bloku* také vyrovnává úplně poslední řádek textu.
- **Orientace textu** – definuje směr textu obsahu v buňce.
 - *Kolo ABCD* – klikneme kdekoliv na kolo, abychom určili orientaci textu. Znak “ABCD” na kole souhlasí s novým nastavením.
 - *Vertikálně poskládané* – přiřadí buněčnému obsahu vertikální orientaci textu.
 - *Stupně* – umožňují nám manuálně zadat orientaci úhlu.
 - *Základna* – specifikuje okraj buňky, ze kterého se píše otočený text.
 - *Text vychází z dolního okraje buňky* – zapíše otočený text od spodní hrany buňky směrem ven.
 - *Text vychází z horního okraje buňky* – zapíše otočený text od horního okraje buňky směrem ven.
 - *Text zůstane uvnitř buňky* – zapíše otočený text pouze v buňce.
- **Vlastnosti** – určují tok textu v buňce.
 - *Automatické zalamování textu* – zalamuje text do dalšího řádku na okraji buňky. Počet řádků je závislý na šířce buňky. Chceme-li vložit manuální zalomení, stiskneme v buňce *Ctrl + Enter*.
 - *Aktivní dělení slov* – umožňuje dělení slov pro zalamování na další řádek.
 - *Zmenšit podle velikosti buňky* – zmenšuje viditelnou velikost písma tak, aby se obsah buňky vešel do aktuální šířky buňky. Tento příkaz nemůžeme použít na buňky obsahující konce řádků.
 - *Směr textu* – volby jsou **Zleva doprava**, **Zprava doleva**, a **Použít nastavení nadřazeného objektu** (nastavení použitá v předchozí buňce).

Karta okraje

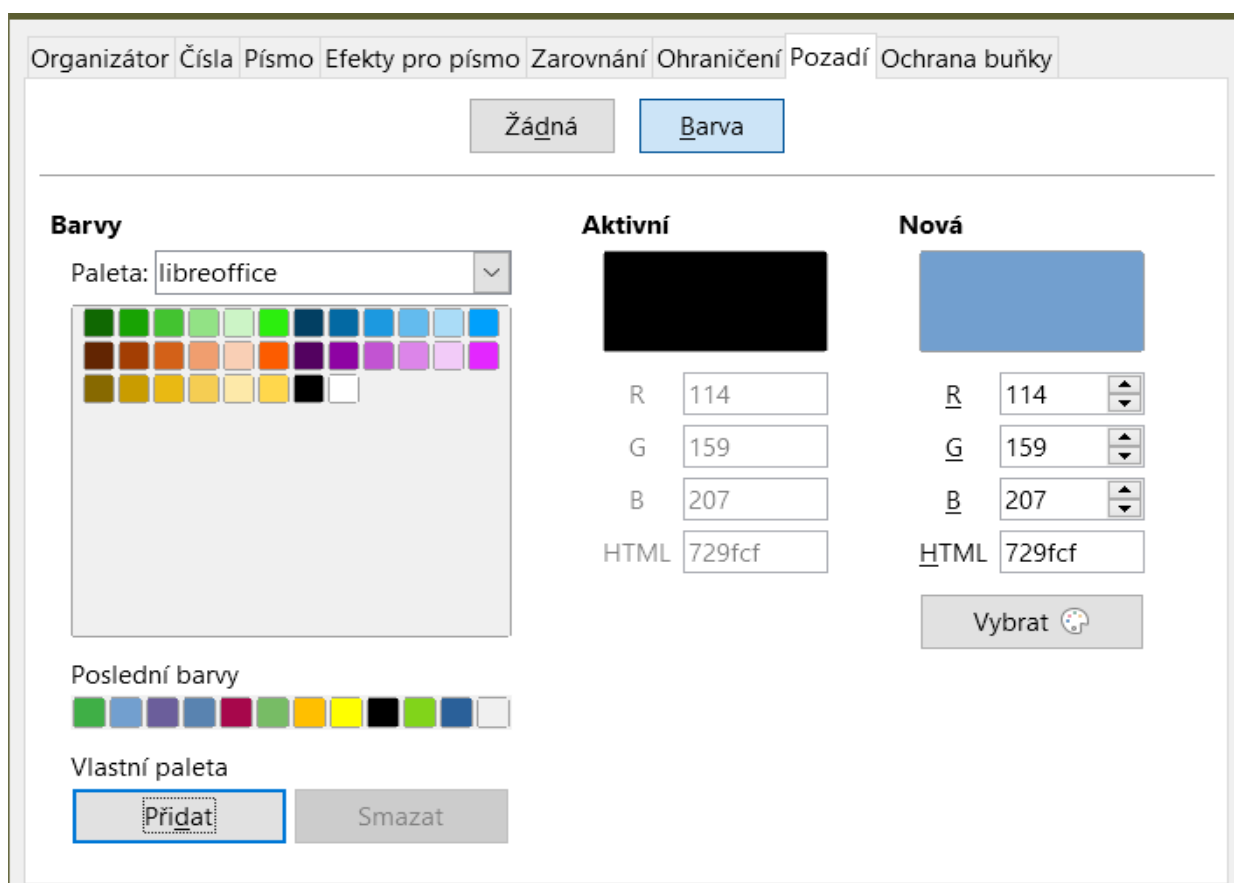
Obrázek 158: Dialogové okno Styl buněk – karta Ohraničení

Nastavuje předvolby okrajů u vybrané buňky.

- **Uspořádání čar** – vybereme přednastavený styl nebo definujeme svou vlastní kombinaci pomocí kliknutí na schéma.
- **Čára** – vybereme styl čáry, tloušťku a barvu, kterou chceme využít. Styl je použit na okraje vybrané v náhledu.
- **Vnitřní okraje** – specifikují množství místa, které chceme nechat mezi okrajem a obsahem buňky. Můžeme nastavit každou vzdálenost (vlevo, vpravo, nahoře, dole) individuálně nebo vybrat **Synchronizovat**, abychom použili stejné vnitřní okraje na všechna ohraničení, když napíšeme novou vzdálenost.
- **Styl stínu** – používá stínový efekt na okraje. Můžeme specifikovat pozici stínu (nahore, dole, vpravo, vlevo), vzdálenost prodloužení a jeho barvu.

Karta pozadí

Klikneme na **Barva** abychom vybrali barvu, kterou chceme použít na pozadí pro formátované buňky. Můžeme vybírat z několika palet. Abychom změnili barvu, vybereme jinou. Abychom odstranili barvu pozadí, vybereme **Žádná**.

Obrázek 159: Dialogové okno Styl buňky – karta Pozadí

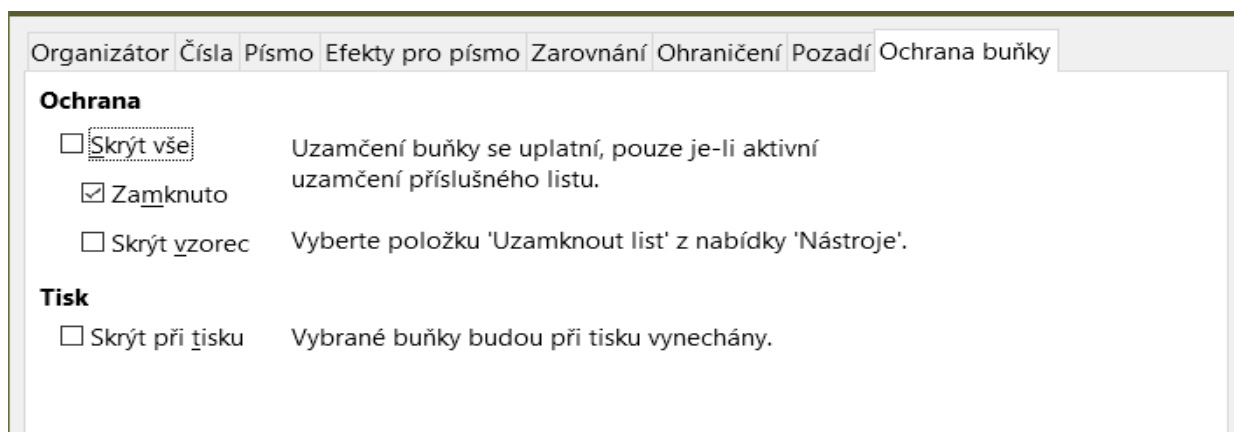
Karta ochrana buněk

Ochrana

- **Skrýt vše** – skrývá vzorce a obsah vybraných buněk.
- **Zamknuto** – chrání vybrané buňky před jejich změnou. Tato ochrana buňky se projeví pouze, pokud máte také chráněný list.
- **Skrýt vzorec** – skrývá vzorce ve vybraných buňkách.

Tisk

- **Skrýt při tisku** – chrání vybrané buňky před vytisknutím.

Obrázek 160: Dialog Styl buňky – karta Ochrana buňky

Obnovení atributů stylu buněk

Tlačítka ve spodní části dialogu Stylu buňky mají následující funkce:

- **Obnovit** – vrací poslední uložená nastavení pro všechny záložky tohoto dialogového okna.
- **Standardní** – vrací nastavení v šabloně pouze pro aktuální záložku dialogového okna.
- **Zrušit** – zruší všechny provedené změny (na všech kartách v dialogovém okně) od posledního uložení tohoto dialogového okna (kliknutím na **OK**).
- **OK** – ukládá všechny vytvořené změny (na všechny záložky v dialogovém okně).

Atributy stylu stánek

Následující atributy jsou k dispozici na kartách dialogového okna Styl stránky (obrázek 161).

Karta Organizátor

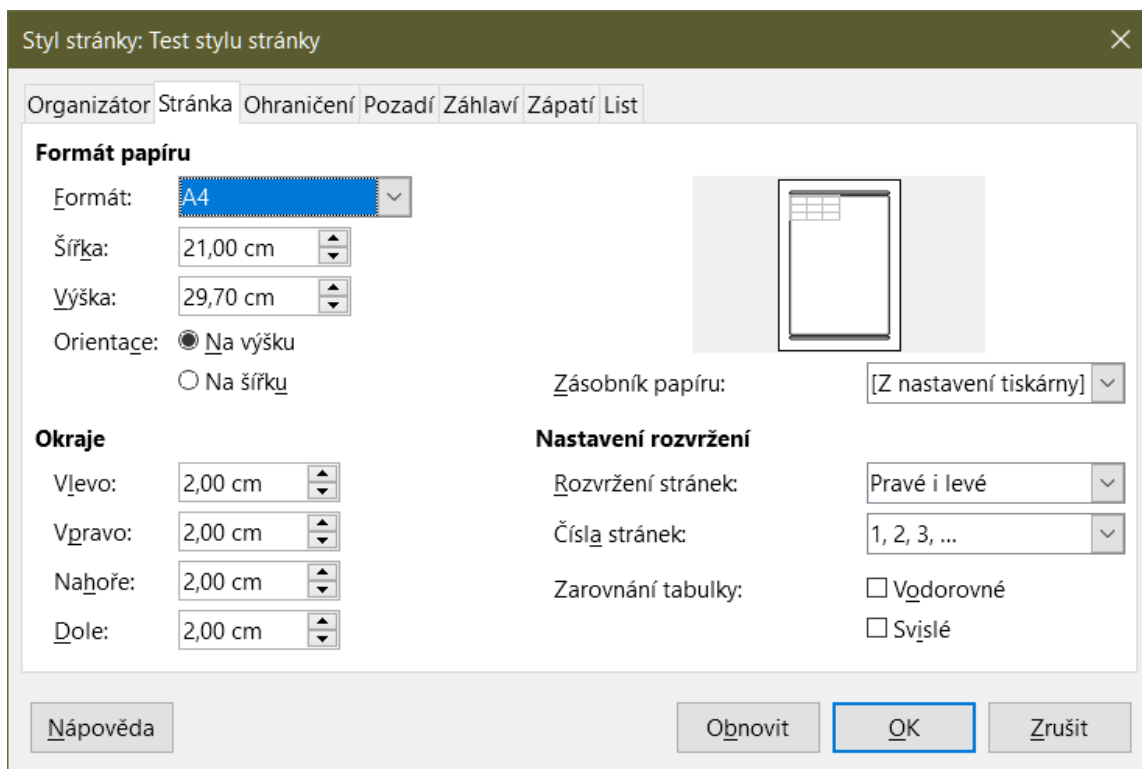
Tato karta je podobná kartě Organizátor v dialogovém okně Styl buňky.

- **Název** – zobrazuje jméno vybraného stylu. Pokud vytvoříme nebo změníme vlastní styl, můžeme zadat nebo změnit jméno stylu. Nemůžeme změnit název předdefinovaného stylu.
- **Kategorie** – zobrazuje kategorii aktuálního stylu. Pokud vytváříme nový styl, vybereme ze seznamu *Vlastní styl*. Nemůžeme změnit kategorii pro předdefinovaný styl.
- **Obsahuje** – popisuje formátování použité v aktuálním stylu.

Karta stránka

Můžeme definovat rozložení stránky pro jednostránkové nebo vícestránkové tabulky, stejně jako číslování stránek a formáty papíru.

- **Formát papíru** – vybereme ze seznamu předdefinovaných formátů papíru, nebo definujeme vlastní formát papíru.
 - *Formát* – vybereme předdefinovanou velikost papíru, nebo vytvoříme vlastní formát zadáním rozměrů papíru do polí *Výška* a *Šířka*.
 - *Šířka* – zobrazuje šířku vybraného formátu papíru. Ke specifikaci vlastního (uživatelského) formátu zadáme šířku zde.
 - *Výška* – zobrazuje výšku vybraného formátu papíru. K definování vlastního (uživatelského) formátu zvolíme výšku zde.
 - *Orientace*:
 - *Na výšku* – zobrazuje a tiskne tabulku s papírem orientovaným svisle.
 - *Na šířku* – zobrazuje a tiskne tabulku s papírem orientovaným vodorovně.

Obrázek 161: Dialogové okno Styl stránky

- *Zásobník papíru* – vybereme zdroj papíru pro naši tiskárnu. Různé zásobníky papíru můžeme přiřadit jiným stylům stránek. Můžeme například přiřadit jiný zásobník pro styl první stránky v tabulce a načíst zásobník s hlavičkovým papírem.
- **Okraje** – specifikují prostor mezi okraji papíru a obsahem tabulky.
 - *Levý/vnitřní* – prostor mezi levým okrajem stránky a sešitem. Používáme-li rozložení stránky *Zrcadlení*, jedná se o prostor mezi vnitřním okrajem papíru a sešitem. Pokud budeme stránky děrovat nebo svazovat, budeme možná chtít mít okraj širší..
 - *Pravý/Vnější* – prostor mezi pravým okrajem papíru a tabulkou. Používáme-li rozvržení stránky *Zrcadlení*, jedná se o prostor mezi vnějším okrajem papíru a sešitem.
 - *Horní* – prostor mezi horním okrajem papíru a sešitem.
 - *Dolní* – prostor mezi spodním okrajem papíru a sešitem.
- **Nastavení rozvržení** – vybereme styl rozvržení stránky, který chceme použít na sešit.
 - *Rozvržení stránky*:
 - *Pravá a levá* – obě liché (pravé) a sudé (levé) stránky mají stejné okraje na všech čtyřech stranách.
 - *Zrcadlení* – liché a sudé stránky s vnitřními a vnějšími okraji podle specifikace. Použijeme rozložení, pokud chceme svázané stránky tisknout jako knihu. Zadáme mezeru vazby jako *Vnitřní okraj*.
 - *Pouze vpravo* – ke specifikaci odlišného (ale ne zrcadleného) rozvržení pro liché a sudé stránky definujeme samostatné styly stránky. Toto je pro pravé (liché) stránky.
 - *Pouze vlevo* – ke specifikaci rozvržení pro levé (sudé) stránky vybereme toto nastavení.
 - *Čísla stránek* – vybereme formát číslování stránek, který chceme použít jako styl stránky. Typicky to bude 1,2,3 nebo a,b,c nebo i,ii,iii.

- *Zarovnání tabulky:*
 - *Vodorovné* – vystředí buňky vodorovně na tištěnou stránku.
 - *Svislé* – vystředí buňky svisle na tištěnou stránku.

Karty Ohraničení a pozadí

Informace o nastavení ohraničení a pozadí pro styly stránek nalezneme v části „Karta okraje“ a „Karta pozadí“ v části „Atributy stylů buněk“. Styly stránky mohou mít bitmapové pozadí nebo barvu.

Karty Záhlaví a Zápatí

Přidává do stylu stránky záhlaví a zápatí. Záhlaví je místem na horním okraji stránky, kde můžeme přidat text nebo grafiku. Zápatí je podobné místo vespod okraje stránky. Pro více detailů viz kapitola 6, Tisk, Export a odesílání e-mailem.

Karta listu

Specifikuje elementy, které mají být zahrnuty k tisku všech listů se stylem stránky. Dále můžeme nastavit pořadí tisku, číslo první stránky a měřítko stránky. Pro více detailů viz kapitola 6, Tisk, Export a odesílání e-mailem.

Správa stylů

Úprava stylů

- 1) Přejdeme na kartu Styly na postranní liště a klikneme na ikonu pro typ stylu, který chceme změnit.
- 2) Pravým tlačítkem klikneme na jméno stylu a vybereme **Změnit** z kontextové nabídky, abychom otevřeli buď dialogové okno Styl buňky (obrázek 153) nebo dialogové okno Styl stránky (obrázek 161).
- 3) Provedeme důležité změny ve stylu atributů. Další informace o attributech stylu viz „Atributy stylů buněk“ na straně 200 a „Atributy stylu stránek“ na straně 208.
- 4) Klepnutím na tlačítko **OK** uložíme změny a zavřeme dialogové okno.

Poznámka

Příkaz **Upravit** není k dispozici, pokud je jeden nebo více listů chráněno, i když je styl, který se má změnit, používán v nechráněném listu.

Přejmenování stylů

Můžeme přejmenovat vlastní styly, ale ne styly dodávané s programem Calc.

- 1) Přejdeme na panel Styly na postranní liště (obrázek 149) a klikneme na ikonu typu stylu, který chceme přejmenovat.
- 2) Klikneme pravým tlačítkem na styl, který chceme přejmenovat a vybereme z místní nabídky **Upravit**. Otevře se dialogové okno Styl buňky nebo Styl stránky.
- 3) Na kartě *Organizér* přejmenujeme styl a klikneme na **OK**.

Mazání stylů

Můžeme odstranit vlastní styl, ale ne styl dodávaný s programem Calc.

- 1) Přejdeme na kartu Styly na postranní liště (obrázek 149) a klikneme na ikonu s typem stylu, který chceme odstranit.

- 2) Klikneme pravým tlačítkem na styl, který chceme odstranit a vybereme **Odstranit** z kontextové nabídky.
- 3) Pokud se zobrazí varovná zpráva, vybereme **Ano**. Veškerá data v buňce nebo listu v tabulce, která používala odstraněný styl, se vrátí do *Výchozího* stylu.

Skrývání a zobrazování stylů buněk

Můžeme zkrátit seznam stylů buněk skrytím některých z nich. Skryt můžeme pouze styly, které v tabulce nepoužíváme.

- 1) Přejdeme na kartu **Styly** na postranní liště a klikneme na ikonu **Styly buněk**.
- 2) Pravým tlačítkem klikneme na nepoužívaný styl buňky a z místní nabídky vybereme **Skrýt**. Styl je pak přemístěn do kategorie *Skrytých stylů* na kartě **Styly**.

Zobrazení skrytých stylů buněk:

- 1) Na postranní liště přejdeme na kartu **Styly**.
- 2) Klikneme na rozevírací nabídku v horní části panelu a vybereme **Skryté styly** z nabídky.
- 3) Klikneme pravým tlačítkem na skrytý styl, který chceme zobrazit a z místní nabídky vybereme **Zobrazit**.

Filtrování seznamu stylů

Můžeme filtrovat seznam stylů následujícím způsobem:

- 1) Na postranní liště přejdeme na kartu **Styly**.
- 2) Klikneme na rozevírací seznam v dolní části panelu.
- 3) Vybereme kategorii stylů k zobrazení na kartě **Styly**:
 - **Hierarchický** – seznam stylů v jejich hierarchickém vztahu, například **Nadpis 1**, **Nadpis 2** pod **Nadpisem** nebo **Zvýraznění 1**, **Zvýraznění 2**, **Zvýraznění 2** pod **Zvýrazněním**.
 - **Všechny styly** – uvádí všechny styly, které jsou k dispozici v programu Calc a v tabulce, s výjimkou skrytých stylů.
 - **Skryté styly** – uvádí všechny styly, které byly skryty v sešitu.
 - **Použité styly** – uvádí pouze styly, které byly použity v sešitu.
 - **Vlastní styly** – uvádí pouze uživatelsky definované styly definované v sešitu.

Co je šablona? Proč ji používat?

Šablona je model, který používáme k vytvoření dalších dokumentů ve standardním formátu. Například můžeme vytvořit šablonu pro faktury, která má logo naší firmy a adresu v horní části stránky. To znamená, že jakékoliv nové tabulky (faktury) vytvořené z této šablony budou pak mít logo firmy a adresu na první straně tabulky.

Šablony mohou obsahovat cokoli, co může obsahovat běžný dokument, jako je text, grafika, styly a uživatelsky specifické nastavení informací jako je měření jednotek, jazyk, výchozí tiskárna, nástrojová lišta a uživatelsky upravené menu.

Všechny dokumenty v balíku LibreOffice jsou vytvářeny na základě šablon. Můžeme vytvořit nebo stáhnout a instalovat tolik šablon, kolik si přejeme. Pokud nespécifikujeme šablonu, když začneme novou tabulku, je tato nová tabulka založena na výchozí šabloně pro tabulky, která je součástí programu Calc. Tato výchozí šablona se skládá z čisté tabulky, kterou můžeme přizpůsobit dle svých potřeb a poté, pokud si přejeme, ji použijeme jako základ pro vytvoření vlastní výchozí šablony.

Používání šablon pro vytváření sešitu

Nová instalace LibreOffice nemusí obsahovat žádné šablony tabulky, ale můžeme vytvořit svou vlastní (viz „Vytvoření šablony“ na straně 213) nebo instalovat šablony získané z jiných zdrojů (viz „Přidávání šablon získaných z jiných zdrojů“ na straně 214).

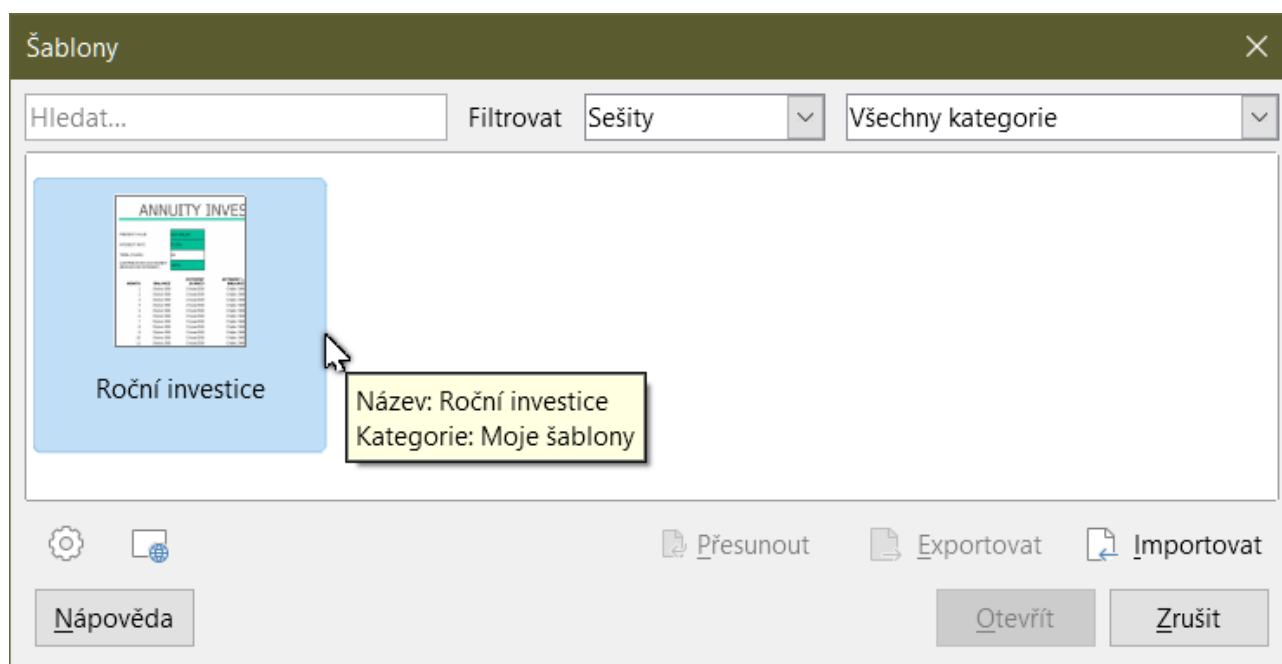
Když máme šablonu tabulky dostupnou, můžeme z ní vytvořit nový sešit pomocí dialogového okna nebo úvodní obrazovky LibreOffice.

Vytvoření tabulky z dialogového okna šablony

Použití šablony k vytvoření tabulky:

- 1) Z nabídky Menu vybereme **Soubor > Nový > Šablony** nebo klikneme na malou šipku vedle ikony **Nový** a vybereme **Šablony** nebo stiskneme **Ctrl + Shift + N**. Otevře se dialogové okno Šablony (obrázek 162).
- 2) Ze seznamu *Filtrovat* v horní části dialogového okna Šablony vybereme **Sešity** a kategorii šablony, kterou chceme využít. Všechny šablony v kategorii jsou pak vyjmenovány na stránce, jak je zobrazeno na obrázku 162.
- 3) Vybereme požadovanou šablonu a klikneme na **Otevřít**, nebo klikneme na vybranou šablonu. Otevře se nová tabulka založená na šabloně.

Šablonu, na které je tabulka založena, najdeme v **Soubor > Vlastnosti > Obecné**. Spojení mezi šablonou a tabulkou zůstává, dokud není šablona změněna, a poté co tabulku otevřeme, vybereme neaktualizovat tak, aby odpovídala šabloně.

Obrázek 162: Dialogové okno Šablony ukazuje vybrané šablony

Vytvoření sešitu ze šablony na úvodní obrazovce

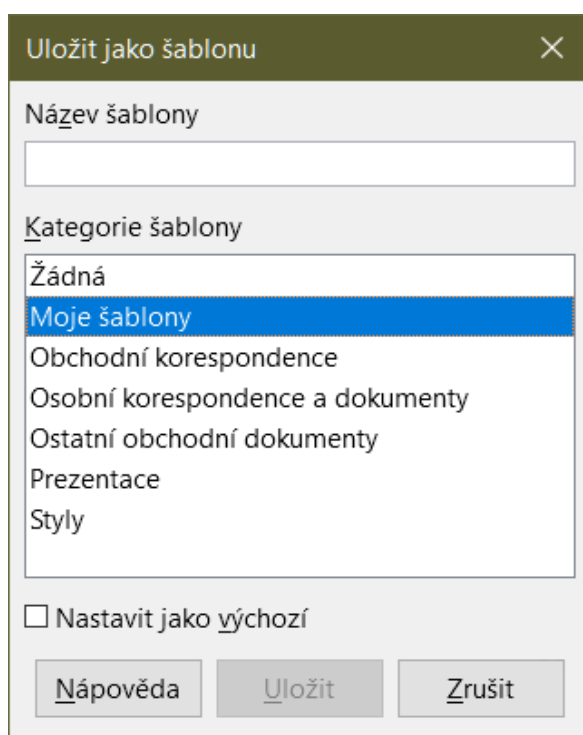
Sešit můžeme vytvořit z ukázky šablony na úvodní obrazovce LibreOffice, jež jsou viditelné, když není otevřen jiný dokument. (Viz kapitola 1, Úvod.)

Klikneme na tlačítko **Šablony** vlevo v podokně a ikony jsou zobrazeny na úvodní obrazovce pro všechny dostupné LibreOffice šablony. Tlačítko také nabízí rozevírací seznam k výběru šablon daného typu dokumentu. Pokud vybereme ze seznamu možnost **Šablony sešitu**, dostupné šablony tabulky jsou zobrazeny na úvodní obrazovce. Klikneme na požadovanou šablonu, abychom vytvořili dokument založený na šabloně.

Vytvoření šablony

Šablonu můžeme jednoduše vytvořit z jakékoliv tabulky:

- 1) Otevřeme novou nebo existující tabulku, kterou chceme použít jako základ šablony.
- 2) Přidáme potřebný předdefinovaný obsah, který chceme, aby se zobrazil v tabulce pokaždé, co použijeme tuto novou šablonu, například firemní logo a jméno, informace o firmě, čísla stránek atd. Vymažeme veškeré informace, které v tabulce nechceme.
- 3) Vytvoříme nebo změníme styly buňky a stránky, které chceme v šabloně použít.
- 4) Z nabídky Menu si vybereme **Soubor > Šablony > Uložit jako šablonu**, nebo stiskneme **Shift + F11**. Otevře se dialogové okno Uložit šablonu jako (obrázek 164) zobrazující existující kategorii šablony a pole s názvem.
- 5) Napíšeme jméno nové šablony a vybereme požadovanou kategorii šablony. Můžeme ji také nastavit jako výchozí (viz „Nastavení výchozí šablony“ na straně 216).
- 6) Klikneme na **Uložit** a uložíme novou šablonu.

Obrázek 163: Dialogové okno Uložit šablonu jako

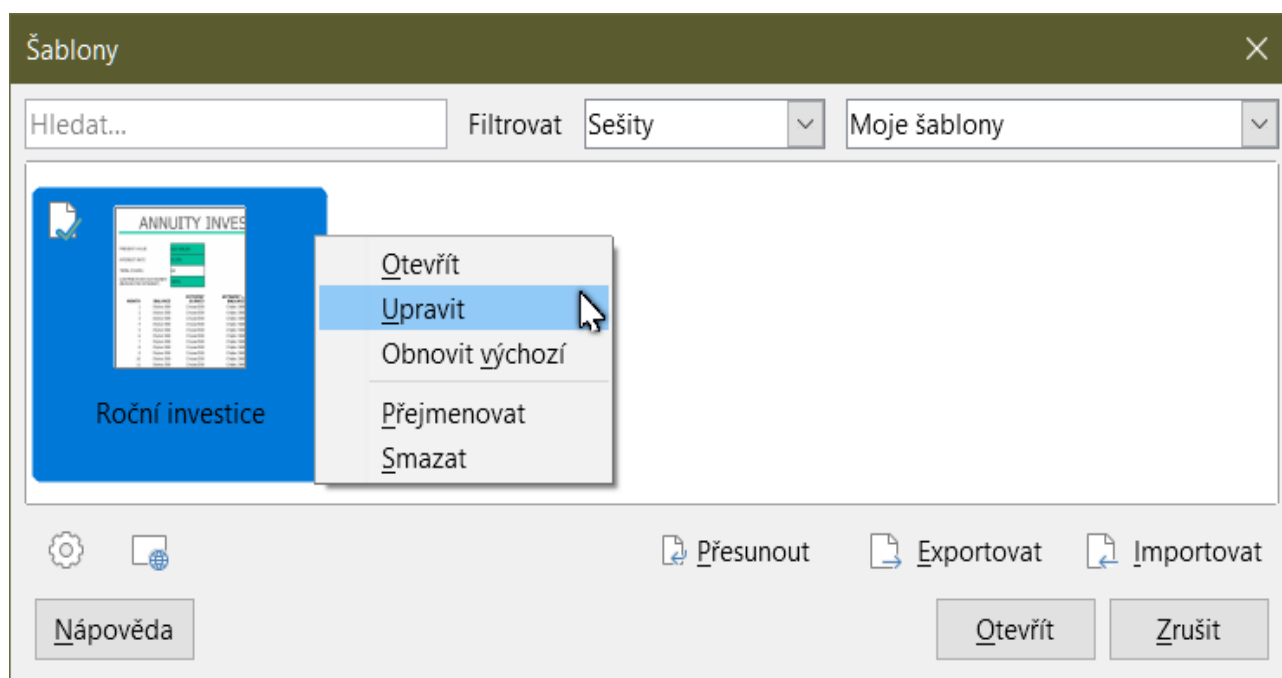
Poznámka

Ačkoliv dialogové **Uložit šablonu jako** neukazuje typ dokumentu při ukládání nové šablony jakéhokoli typu, šablona se po návratu k dialogovému oknu Šablony zobrazí na správné kartě (v tomto případě sešity).

Není nutné ukládat soubor sešitu, který jsme používali k vytvoření nové šablony. Může se bezpečně uzavřít bez uložení.

Úprava šablony

Můžeme upravit styl šablony a obsah, a poté, pokud si přejeme, můžeme znovu použít styly šablony na tabulky, které byly vytvořeny z této šablony. Obsah znovu použít nelze.

Obrázek 164: Dialogové okno Šablony - Úpravy šablon

Chceme-li šablonu upravit:

- 1) Z nabídky menu vybereme **Soubor > Šablony > Spravovat šablony** nebo zmáčkneme **Ctrl + Shift + N** a otevřeme dialogové okno Šablony.
- 2) Přejdeme na šablonu, kterou chceme upravit. Kliknutím na pravé tlačítko otevřeme kontextovou nabídku a vybereme **Upravit** (viz obrázek 164). Šablona se otevře v programu Calc.
- 3) Upravíme šablonu jako bychom upravovali jakoukoliv jinou tabulku. K uložení změn vybereme **Soubor > Uložit** z kontextové nabídky nebo vybereme **Složka > Uložit jako Šablona**, aby se nám uložila upravená šablona jako nová šablona.

Aktualizace stylů ze změněné šablony

Pokud provedeme nějaké změny v šabloně a jejích stylech, zobrazí se při příštím otevření sešitu, který byl vytvořena před změnou šablony, potvrzovací zpráva.

- 1) Klikneme na **Aktualizovat styly**, abychom aplikovali změněné styly v šabloně na sešit.
- 2) Klikneme na **Zachovat staré styly**, pokud nechceme aplikovat změněné styly v šabloně na sešit.

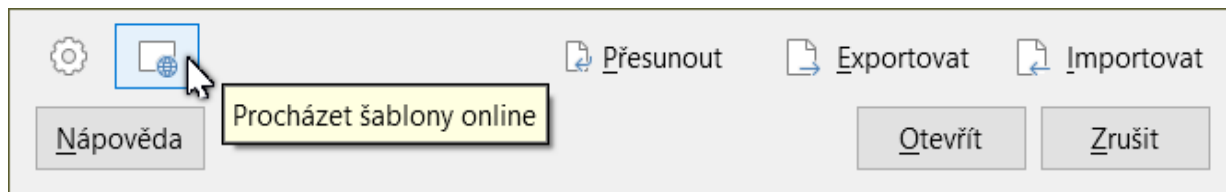
Upozornění

Pokud vybereme **Zachovat staré styly**, potvrzovací zpráva se při příštím otevření tabulky pomocí stejné změněné šablony znovu nezobrazí. Přestože je stále šablona zobrazena pod **Soubor > Vlastnosti > Obecné**, tabulka již není propojena se šablonou, takže se již neaktualizuje. Styly můžeme stále importovat manuálně z šablony, ale ke znovupropojení tabulky k šabloně ji budeme muset zkopírovat do prázdného dokumentu založeného na šabloně.

Přidávání šablon získaných z jiných zdrojů

Do oficiálního úložiště šablon LibreOffice se můžeme dostat použitím tlačítka **Procházet šablony online** v levé spodní části dialogového okna Šablony, jak je zobrazeno na obrázku 165, nebo zadáním <https://extensions.libreoffice.org/templates> do adresního řádku prohlížeče.

Na jiných stránkách můžeme najít kolekce šablon, které byly zabaleny do rozšířených (.OXT) souborů. Takové šablony se instalují odlišně, jak je uvedeno dále.

Obrázek 165: Získávání více šablon pro LibreOffice

Instalace jednotlivých šablon

Do své kolekce můžeme importovat a přidat šablony následujícím způsobem:

- 1) Najdeme a stáhneme šablonu, kterou chceme využít, jak je popsáno v předchozí části.
- 2) Otevřeme dialogové okno Šablony a klikneme na ikonu **Importovat** vpravo dole.
- 3) Ve vyskakovacím dialogovém okně vybereme kategorii, kde chceme šablonu uložit. (Můžeme to později změnit, jak je popsáno v části „Přesun šablony“ na stránce 218.)
- 4) Prohlížeč souborů se otevře. Přejdeme do umístění stažené šablony.
- 5) Vybereme šablonu a klikneme **Otevřít**. Po importu se šablona zpřístupní v dialogovém okně Šablony.

Tip

Nové šablony můžeme kopírovat do složek šablon také ručně. Umístění závisí na operačním systému počítače. Abychom ho zjistili, zvolíme **Nástroje > Možnosti > LibreOffice > Cesty**.

Instalace více šablon

Správce rozšíření nabízí snadný způsob instalace sad šablon, které byly připraveny jako rozšíření. Postupujeme následovně:

- 1) Stáhneme balík s rozšířením (soubor .OXT) a uložíme ho někam do počítače.
- 2) V LibreOffice vybereme **Nástroje > Správce rozšíření** z nabídky Menu, nebo stiskneme *Ctrl + Alt + E*. V dialogovém okně Správce rozšíření klikneme na **Přidat** a otevřeme okno prohlížeče souborů.
- 3) Najdeme a vybereme balík se šablonami, který chceme nainstalovat, a klepneme na **Otevřít**. Balík se začne instalovat. Může se zobrazit výzva k souhlasu s licenčním ujednáním.
- 4) Po dokončení instalace balíku restartujeme LibreOffice. Šablony jsou dostupné pomocí **Soubor > Šablony > Spravovat šablony** a **Soubor > Nový > Šablony**, rozšíření je uvedeno v seznamu ve správci rozšíření.

Pro více informací o Správci rozšíření, viz kapitola 14, Nastavení a Přizpůsobení.

Tip

Některá rozšíření jsou zabalena jako soubory .ZIP.

Nastavení výchozí šablony

Pokud vytvoříme novou tabulku využitím **Soubor > Nový > Sešit** v místní nabídce, Calc vytvoří dokument z výchozí šablony pro tabulky. Jako výchozí šablonu můžeme nastavit jakoukoliv šablonu. Můžeme také obnovit výchozí šablonu do výchozí šablony Calc.

Nastavení vlastní šablony jako výchozí

Většina výchozích nastavení, jako jsou velikost stránky a okraje stránky, mohou být změněny, ale tyto změny se normálně aplikují pouze na tabulku, se kterou zrovna pracujeme. K vytvoření těchto výchozích nastavení tabulek potřebujeme nahradit výchozí šablonu Calc za novou.

Jakoukoliv šablonu zobrazenou v dialogovém okně Šablony lze pro daný typ dokumentu nastavit jako výchozí:

- 1) V hlavní nabídce zvolíme **Soubor > Šablony > Spravovat šablony** nebo stiskneme *Ctrl + Shift + N*.
- 2) V dialogovém okně Šablony otevřeme kategorii zahrnující šablonu, kterou chceme nastavit jako výchozí.
- 3) Klikneme pravým tlačítkem myši na šablonu a zvolíme **Nastavit jako výchozí** (viz obrázek 164). Šablona je nyní indikována zeleným zaškrtnutím vlevo nahoře.

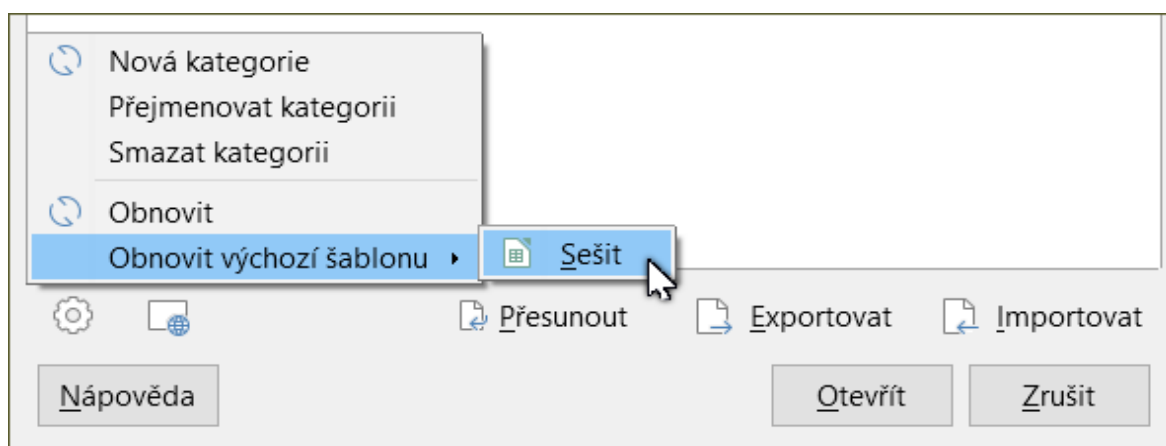
Až příště vytvoříme sešit výběrem **Soubor > Nový**, kliknutím na ikonu **Nový** ve Standardním nástrojové liště, nebo stisknutím *Ctrl + N*, bude vytvořen z této šablony.

Obnovení výchozí šablony

Chceme-li nastavit výchozí šablonu tabulky zpátky do výchozí šablony podporované programem Calc:

- 1) V dialogu Šablon klikneme na ikonu **Nastavení** na tlačítku vlevo (obrázek).
- 2) V rozevírací nabídce klikneme na **Obnovit výchozí šablonu** a klikneme na **Sešit**. Zelené zaškrtnutí je odstraněno ze šablony.

Tato volba se neobjevuje, pokud byla vlastní šablona nastavena jako výchozí, jak je popsáno v předchozí části.

Obrázek 166: Obnovení výchozí šablony pro sešity

Následujícím způsobem můžeme také obnovit výchozí šablonu:

- 1) Jdeme do dialogového okna Šablony a otevřeme kategorii obsahující šablonu, kterou jsme nastavili jako výchozí. Je označena zelenou značkou zaškrtnutí.

- 2) Klikneme pravým tlačítkem myši na tuto šablonu a vybereme **Obnovit výchozí** z místní nabídky. Při příštím vytvoření nové tabulky bude vytvořena za pomoci výchozí šablony Calc.

Poznámka

Obnovení výchozí šablony zpět na výchozí šablonu Calc je možné pouze tehdy, pokud byla výchozí změněna dříve.

Správa šablon

LibreOffice může spravovat pouze šablony, které jsou v jeho složkách (kategoriích) šablon, i když můžeme vytvořit tabulku z šablony, která není v žádné z těchto složek. Můžeme vytvořit nové složky šablon a použít je k uspořádání svých šablon a importu šablon do těchto složek. Například můžeme mít jednu složku šablony na prodejní šablony a jinou na šablony faktur. Můžeme také exportovat šablony.

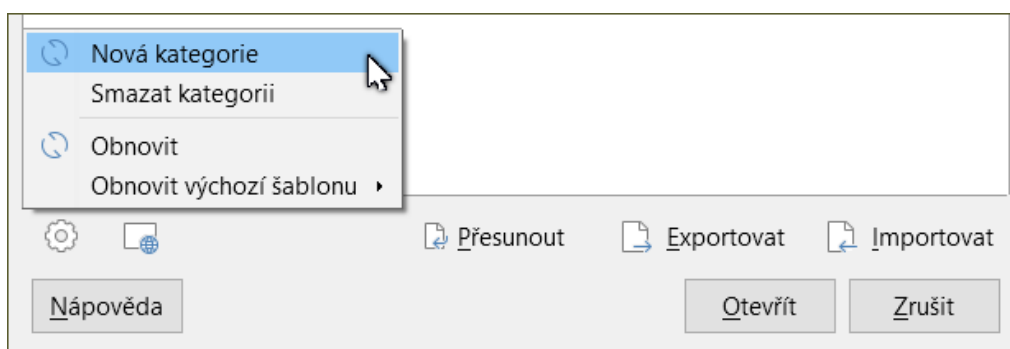
Tip

Umístění složek šablon v LibreOffice závisí na operačním systému počítače. Pokud chceme zjistit, kde jsou složky šablon umístěny, jdeme do **Nástroje > Možnosti > LibreOffice > Cesty**.

Začneme výběrem **Soubor > Šablony > Spravovat šablony**, nebo stiskneme *Ctrl + Shift + N*, aby se otevřelo dialogové okno Šablony.

Vytvoření kategorie šablon

- 1) Klikneme na tlačítko **Nastavení** ve spodní levé části dialogového okna Šablony.
- 2) Klikneme na **Nová kategorie** v kontextové nabídce (viz obrázek 167).
- 3) Ve vyskakovacím okně (není zobrazeno), napíšeme název nové kategorie a klikneme na **OK**. Nová kategorie se nyní zobrazí v listu kategorií.

Obrázek 167: Vytvoření nové kategorie

Poznámka

Uvnitř kategorie šablony nelze vytvořit podkategorii.

Smazání kategorie šablon

Kategorie šablon dodávané s balíkem LibreOffice nelze smazat. Nelze odstranit ani kategorie přidávané Správcem rozšíření, pokud nejprve neodebereme rozšíření, které je vytvořilo.

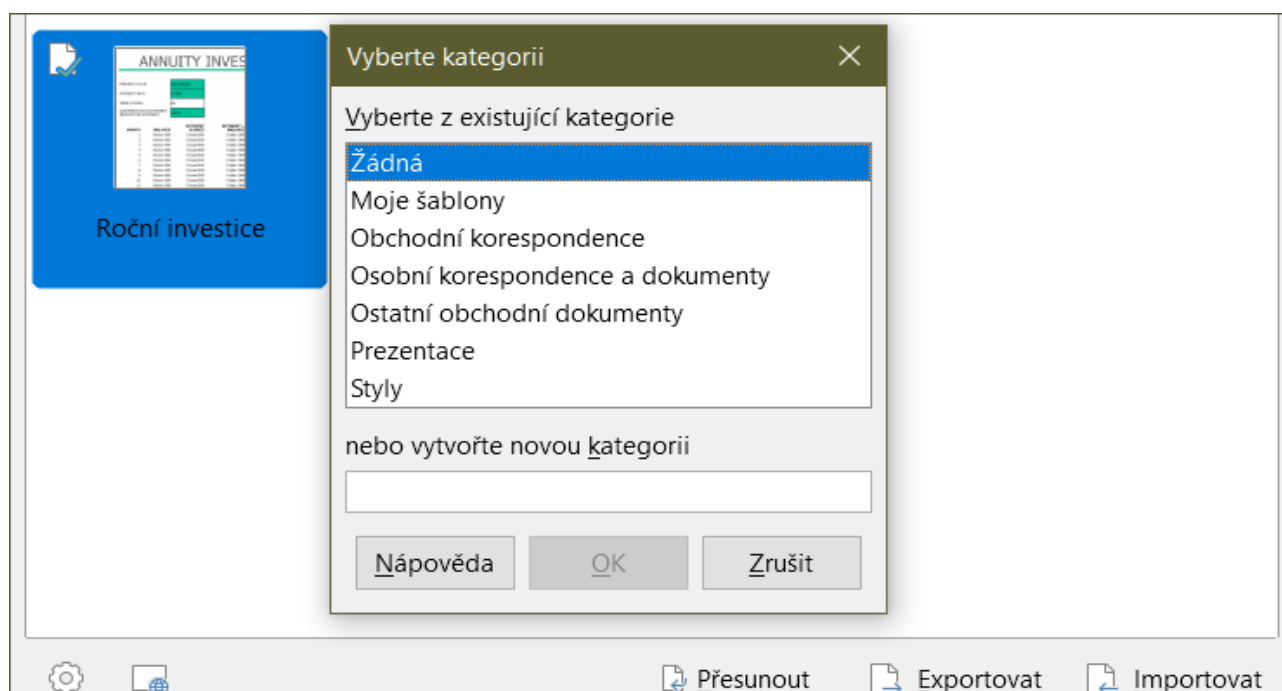
Avšak můžeme odstranit kategorii, kterou jsme vytvořili:

- 1) Klikneme na tlačítko **Nastavení** v dialogovém okně Šablony a vybereme z místní nabídky **Odstranit kategorii** (viz obrázek 167).
- 2) V dialogovém okně Odstranit kategorii (není zobrazeno) vybereme kategorii, kterou chceme odstranit a klikneme na **OK**.
- 3) Odstranění potvrdíme výběrem možnosti **Ano** v potvrzovacím okně.
- 4) Pokud není možné kategorii odstranit, zobrazí Calc varovnou zprávu.

Přesun šablony

Přesunutí šablony z jedné kategorie šablon do jiné:

- 1) Otevřeme dialogové okno a vybereme šablonu, kterou chceme přesunout.
- 2) Klikneme na ikonu **Přesunout** v dolní části dialogového okna, vybereme cílovou kategorii z vyskakovacího dialogového okna (obrázek 168) a klikneme na **OK**. Vybraná šablona se přesune do složky. Můžeme také vytvořit novou kategorii a šablonu do ní přesunout.

Obrázek 168: Přesun šablony do jiné kategorie

Smazání šablony

Šablony dodávané s balíkem LibreOffice smazat nelze. Nelze smazat ani šablony vytvořené při instalaci rozšíření, pokud nejprve nesmažeme rozšíření, které je nainstalovalo. Můžeme odstranit pouze šablony, které máme vytvořené nebo importované.

- 1) V rozevíracím seznamu **Filtrovat** v horní části dialogového okna Šablony vybereme kategorii, která obsahuje šablonu, kterou chceme odstranit.
- 2) Klikneme pravým tlačítkem myši na šablonu, kterou chceme odstranit, otevřeme kontextovou nabídku a klikneme na **Odstranit** (obrázek 164).
- 3) Zobrazí se okno se žádostí o potvrzení smazání. Klepneme na **Ano**.

Exportování šablony

Nejjednodušší způsob, jak poslat šablonu někomu jinému, nebo ji uchovat na síti, je exportovat ji:

- 1) Otevřeme dialogové okno Šablony a najdeme šablonu, kterou chceme exportovat.
- 2) Vybereme šablonu a klikneme na ikonu **Exportovat**.
- 3) Otevře se dialogové okno Vybrat složku. Přejdeme na místo, kde chceme exportovat šablonu a klikneme na **Vybrat složku**. Můžeme šablonu také přejmenovat.

Poznámka

Exportování šablony ji neodstraní z dialogového okna Šablony. Akce umístí kopii šablony do uvedeného místa.

Průvodce programem Calc

Kapitola 5
Použití grafiky

Úvod

Aplikace Calc se používá k prezentaci a analýze dat a k vytváření předpovědí a předpokladů. Grafika může proměnit průměrnou tabulku v nezapomenutelný dokument. Aplikace Calc může importovat různé formáty vektorových (výkresových čar) a rastrových (bitmapových nebo fotografických) souborů. Nejčastěji používané grafické formáty jsou GIF, JPG a PNG. Úplný seznam formátů, které může Calc importovat, najdete v nápovědě LibreOffice.

Grafika v Calc je tří základních typů:

- Obrazové soubory, včetně fotografií, kreseb a naskenovaných obrázků.
- Diagramy vytvořené pomocí kreslicích nástrojů balíku LibreOffice.
- Grafy vytvořené pomocí nástroje pro tvorbu grafů v LibreOffice; další informace viz Kapitola 3 – Vytváření grafů

Použití grafiky v programu Calc je podobné jako v jiných komponentách LibreOffice. Podrobnější popis nalezneme v příručce *Začínáme s LibreOffice* nebo příručce *Draw Guide*.

Poznámka

V LibreOffice oba termíny *grafika* a *obrázky* odkazují na objekty obrázku a kresby. Obrázky slov se často používají při odkazování na obrázky a jiné grafiky, které nejsou objekty kresby.

Vkládání obrázků do sešitu

Grafika nebo obrázky, jako jsou firemní loga a fotografie, jsou pravděpodobně nejčastějšími typy grafiky přidány do tabulky. Mohou být staženy z internetu, naskenovány, vytvořeny grafickým programem, fotografie pořízené digitálním fotoaparátem nebo klipartem v galerii.

Vkládání souboru s obrázkem

Pokud je obrázek v souboru uloženém v počítači, můžeme jej vložit do tabulky pomocí jedné z následujících metod.

Přetažení

- 1) Otevřeme okno prohlížeče souborů a přemístíme se na obrázek, který chceme vložit.
- 2) Přetáhneme obrázek do tabulky a pustíme tam, kde se má zobrazit.

Tímto způsobem obrázek do dokumentu skutečně vložíme, tj. uložíme v něm jeho kopii. Chceme-li namísto obrázku vložit pouze odkaz, při přetahování obrázku podržíme klávesy *Ctrl + Shift*. Více informací viz „Propojení nebo vložení obrazového souboru“ na stránce 225 .

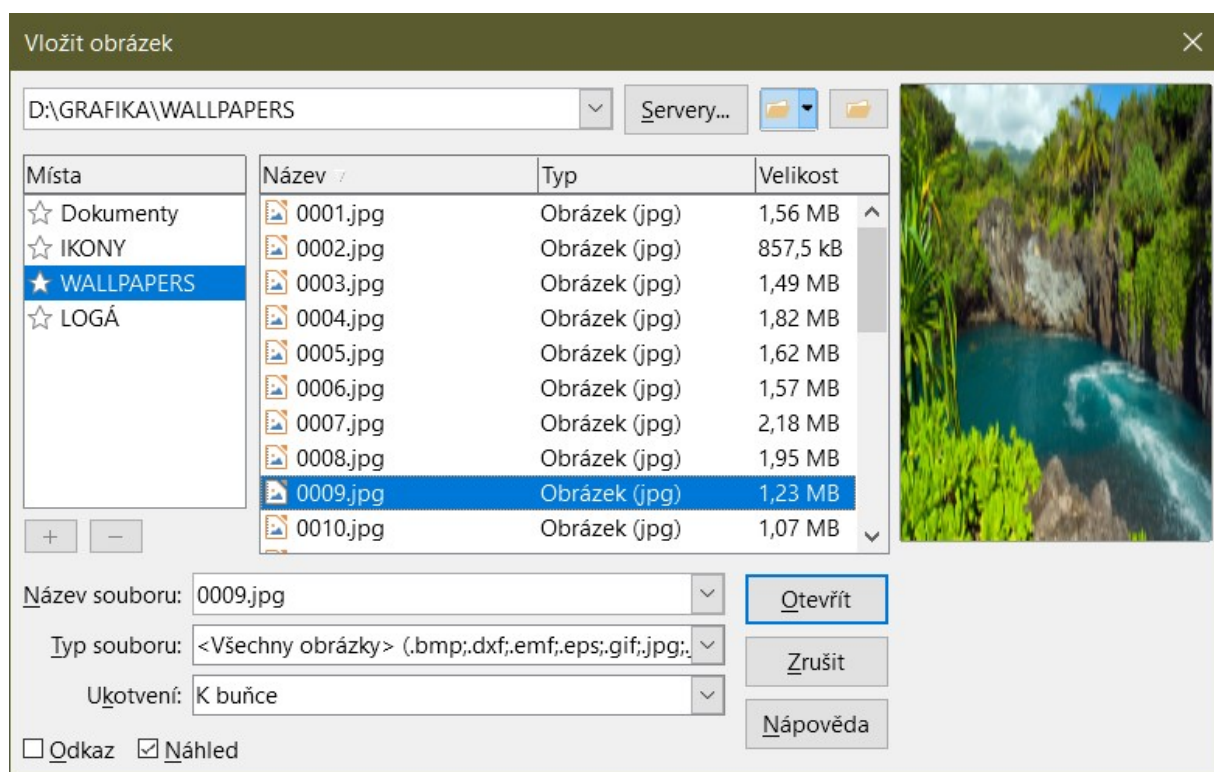
Dialogové okno Vložit obrázek

- 1) V sešitu klepneme, kde chceme vložit obrázek.
- 2) Vybereme z hlavní nabídky **Vložit > Obrázek**.
- 3) V dialogovém okně Vložit obrázek (obrázek 169) přejdeme na soubor, který chceme vložit a vybereme jej.
- 4) Ve spodní části dialogu je volba **Vložit jako odkaz**. Vybereme jej, pokud chceme soubor propojit.
- 5) Klepneme na **Otevřít**. Soubor je vložen do tabulky a je ukotven k buňce, ve které byl umístěn kurzor.

Poznámka

Pokud jsme se rozhodli pro propojení obrázku, Calc může zobrazit potvrzovací dialog s možnostmi pokračovat s odkazem nebo vložit obrázek. V tomto dialogu je k dispozici možnost, jak zabránit jeho budoucímu zobrazení.

Obrázek 169: Dialogové okno Vložit obrázek

Propojení nebo vložení obrazového souboru

Vložením obrázku do tabulky se obrázek stane trvalou součástí tabulkového souboru. Jakékoliv změny vloženého obrázku se zobrazí pouze v této tabulce; původní obrázek nebude ovlivněn.

Pokud vybereme v dialogovém okně Vložit obrázek **Vložit jako odkaz** nebo použijeme **Ctrl + Shift** během přetahování, vytvoří Calc odkaz na soubor obsahující obrázek, namísto aby jej vložil. Obrázek je v dokumentu zobrazen; když je ale dokument uložen, obsahuje pouze odkaz na soubor s obrázkem, nikoli samotný obrázek. Dokument a obrázek zůstávají dvěma samostatnými soubory a jsou spojeny dohromady až tehdy, když dokument znovu otevřeme.

Odkazování na obrázky má dvě výhody a jednu nevýhodu:

- Výhoda – Soubor s obrázkem můžeme upravovat samostatně. Upravený obrázek se objeví při příštím otevření tabulky. To může znamenat velkou výhodu, pokud obrázky (my nebo někdo další, například grafik) aktualizujeme.
- Výhoda – Propojení může snížit velikost tabulky při uložení, protože samotný obrazový soubor není zahrnut. Na moderních počítačích však velikost souboru obvykle není problém a Calc dokáže snadno zpracovat velké soubory.
- Nevýhoda – Pokud dokument odešleme někomu jinému nebo jej přesuneme do jiného počítače, musíme současně poslat obrazové soubory a zachovat stejnou strukturu souborů. Můžeme například uložit obrazové soubory do podsložky pojmenované *Obrázky* uvnitř stejné složky obsahující dokument Calc. Každý příjemce sešitu musí umístit obrazové soubory do podsložky se stejným názvem, ve stejné pojmenované složce jako má sešit.

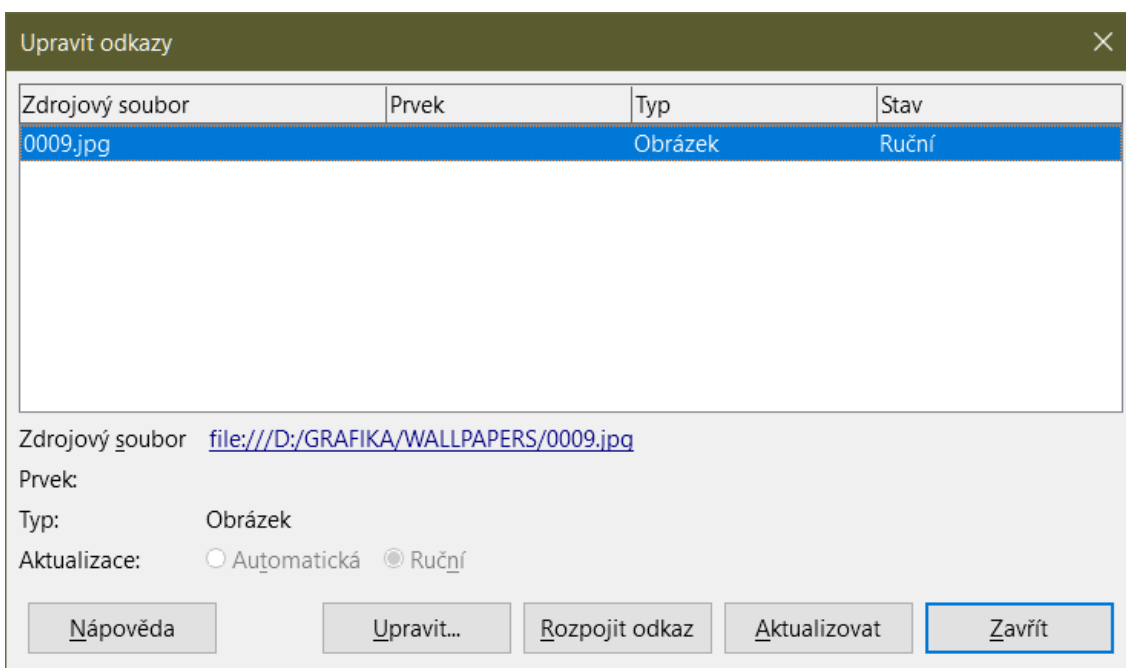
Poznámka

Při vícenásobném vkládání stejného obrázku do jednoho dokumentu může být tvoření odkazů užitečné. To však není nutné, protože LibreOffice vloží do dokumentu pouze jednu kopii obrazového souboru. Odstranění jedné nebo více kopií neovlivní ostatní kopie stejného souboru.

Vkládání odkazovaných obrázků

Pokud jsme obrázky jednou propojili, můžeme je snadno vložit později.

- 1) Otevřeme sešit v programu Calc.
- 2) Pro otevření dialogového okna Upravit odkazy vybereme **Úpravy > Odkazy na externí soubory** v hlavní nabídce (obrázek 170). Dialogové okno zobrazuje všechny propojené soubory.

Obrázek 170: Dialogové okno Upravit odkazy

- 3) Vybereme soubory, které chceme změnit z propojených na vložené.
- 4) Klepneme na **Přerušit odkaz** a potvrdíme, že chceme vybraný odkaz odebrat. Soubor se stane součástí tabulky.

Poznámka

Převést vložené obrázky na propojené není tak snadné. Musíme je změnit jeden po druhém a při opětovném vkládání každého souboru vybrat možnost **Vložit jako odkaz**.

Vkládání obrázků ze schránky

Pomocí schránky můžeme kopírovat obrázky do sešitu Calc z jiného dokumentu LibreOffice nebo z jiných programů. Provedeme to následovně:

- 1) Otevřeme zdrojový a cílový dokument.
- 2) Ve zdrojovém dokumentu zkopírujeme obrázek do schránky – přesné interakce se budou lišit program od programu.

- 3) Přepneme se na cílový dokument. Klepnutím umístíme kurzor do buňky, kde má být obrázek ukotven. Klepneme pravým tlačítkem a pro vložení obrázku vybereme **Vložit** nebo vybereme **Úpravy > Vložit** nebo klepneme na ikonu **Vložit** na panelu nástrojů Standardní nebo stiskneme tlačítko *Ctrl + V*.

Upozornění

Pokud je aplikace, ze které byl obrázek zkopírován, uzavřena před jeho vložením do cílového souboru, může ve schránce dojít k jeho ztrátě.

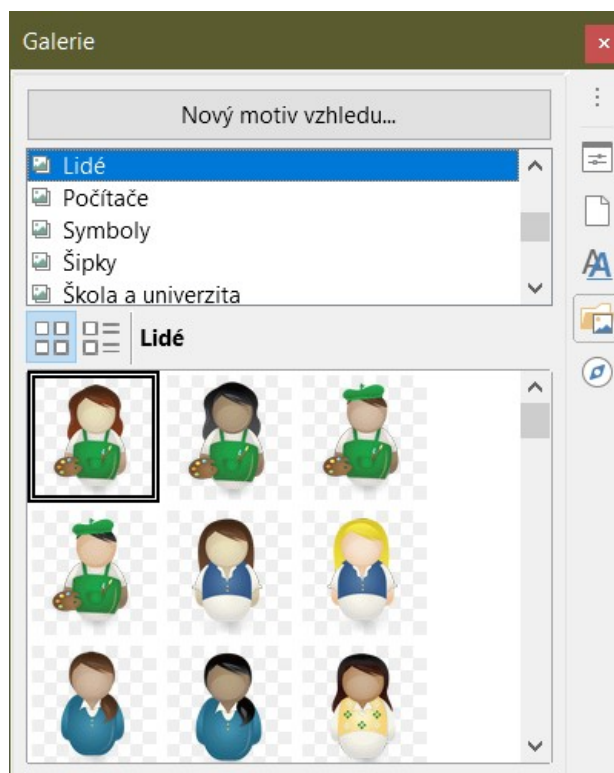
Vkládání obrázků s použitím skeneru

Pokud je k počítači připojen skener, může LibreOffice otevřít aplikaci pro skenování a vložit naskenovanou položku do dokumentu LibreOffice jako obrázek. Chceme-li zahájit tento postup, zvolíme **Vložit > Multimédia > Skenovat > Vybrat zdroj**. Po výběru skeneru umístíme kurzor na místo, kde chceme obrázek vložit, a zvolíme **Vložit > Multimédia > Skenovat > Dotaz**.

Ačkoliv je tento postup rychlý a snadný, pravděpodobně pomocí něj nezískáme kvalitní obrázek o správné velikosti. Lepšího výsledku dosáhneme, když obrázek naskenujeme a vyčistíme v grafickém programu před tím, než je do balíku LibreOffice vložíme.

Vkládání obrázků z galerie

Galerie (obrázek 171) umožňuje pohodlně vytvářet skupiny znovu použitelných objektů, jako jsou obrázky a zvuky, které poté můžeme vkládat do dokumentů. Galerie je k dispozici ve všech komponentách LibreOffice. Můžeme přidat své vlastní obrázky, stejně jako obrázky dodané balíkem LibreOffice. Pro více informací viz příručka *Začínáme s LibreOffice*, kapitola 11 – Obrázky a grafika.

Obrázek 171: Galerie v postranním panelu

Vložení obrázku z Galerie:

- 1) Na postranním panelu klepneme na ikonu **Galerie** nebo vybereme **Zobrazit > Galerie**.
- 2) Vybereme motiv vzhledu.

3) Jednoduchým klepnutím vybereme objekt.

4) Přetáhneme obrázek do dokumentu.

Můžeme také klepnout pravým tlačítkem myši na objekt a vybrat **Vložit**, v takovém případě bude obrázek umístěn do vybraných buněk v tabulce.

Poznámka

Chceme-li vložit obrázek jako odkaz, podržíme při přetahování objektu do dokumentu klávesy *Shift* a *Ctrl*.

Úprava obrázků

Když vložíme nový obrázek, možná bude nutné jej upravit tak, aby do dokumentu pasoval. Jakékoli změny provedené v programu Calc nemají vliv na původní obrázek, ať už se jedná o vložený nebo propojený soubor obrázků.

Calc nabízí pro práci s obrázky několik nástrojů. Tyto nástroje jsou pro většinu operací dostačující. Pro profesionální výsledky je však obecně lepší použít Draw, nebo jiný software určený k úpravě obrazových souborů a výsledek pak vložit do programu Calc.

Používání Nástrojové lišty Obrázek

Když vložíme obrázek nebo vybereme ten, který se již v sešitě nachází, nahradí nástrojová lišta Obrázek nástrojovou lištu Formátování. Pokud se neobjeví, přejdeme v hlavní nabídce na **Zobrazit > Nástrojové lišty > Obrázek**. Nástroje dostupné na nástrojové liště Obrázek jsou popsány níže.

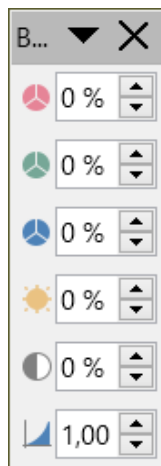

Poznámka

Změny ve vlastnostech obrázku ovlivňují pouze zobrazení a tisk obrázku. Původní obrazový soubor zůstává nezměněn.

- **Ukotvení** – vybereme mezi ukotvením obrázku k buňce (včetně nebo beze změny velikosti) a na stránku. Viz „Ukotvení obrázků“ na stránce 232.
- **Zarovnání** – pokud jsou vybrány dva nebo více obrázků, můžeme upravit jejich vzájemné vodorovné či svislé zarovnání. Viz „Zarovnání obrázků“ na stránce 232.
- Šest tlačítek pro uspořádání (umístění obrázků v pořadí překrývání): **Přenést do popředí**, **O jednu vpřed**, **O jednu zpět**, **Odsunout do pozadí**, **Na popředí** a **Na pozadí**. Viz „Uspořádání obrázků“ na stránce 231.
- **Styl čáry**, **Šířka čáry**, **Barva čáry** – nastavení atributů ohraničení obrázku.
- **Styl/výplň oblasti** – nastavuje barvu nebo jiné vlastnosti pozadí obsahujícího obrázek, nikoliv samotného obrázku. Chceme-li mít zobrazené pozadí, musíme nastavit vhodnou hodnotu průhlednosti obrázku. Další informace týkající se úpravy oblastí viz příručka *Draw Guide*.
- **Stín** – nastaví výchozí stínový efekt okolo obrázku. Chceme-li přizpůsobit efekt stínu, otevřeme dialogové okno **Oblast (Formát > Objekt > Oblast)** a vybereme kartu *Stín*.
- **Filtr** – otevře panel nástrojů Filtr obrázku. Podrobnosti o obrazových filtrech viz příručka *Draw Guide*.
- **Režim obrázku** – mění zobrazení obrázku z barevného (*Výchozí*) do odstínů šedé, černé a bílé nebo jako vodoznak. Toto nastavení ovlivní pouze zobrazení a tisk obrázku; původní obrazový soubor zůstává nezměněn.
- **Oříznout obrázek** – umístí kolem obrázku ořezové úchyty. Přetažením úchyty ořízneme (skryjeme) okraje obrázku.

- **Překlopit vodorovně** a **Překlopit svisle** – mění orientaci obrázku.
- **Otočit** – umístí kolem obrázku úchyty pro otáčení.
- **Průhlednost** – upravuje stupeň průhlednosti obrazu mezi 0 % (neprůhledný) a 100 % (zcela průhledný).
- **Barva** – otevře panel nástrojů Barva (obrázek 172) k úpravě hodnot červené, zelené, modré barvy, jasu, kontrastu a gama.

Obrázek 172: Nástrojová lišta Barva

Používání karty Vlastnosti v postranní liště

Některá nastavení na nástrojové liště Obrázek jsou k dispozici také na kartě Vlastnosti v postranní liště, když je obrázek vybrán. Patří mezi ně nastavení **Barva**, **Čára** a **Průhlednost**.

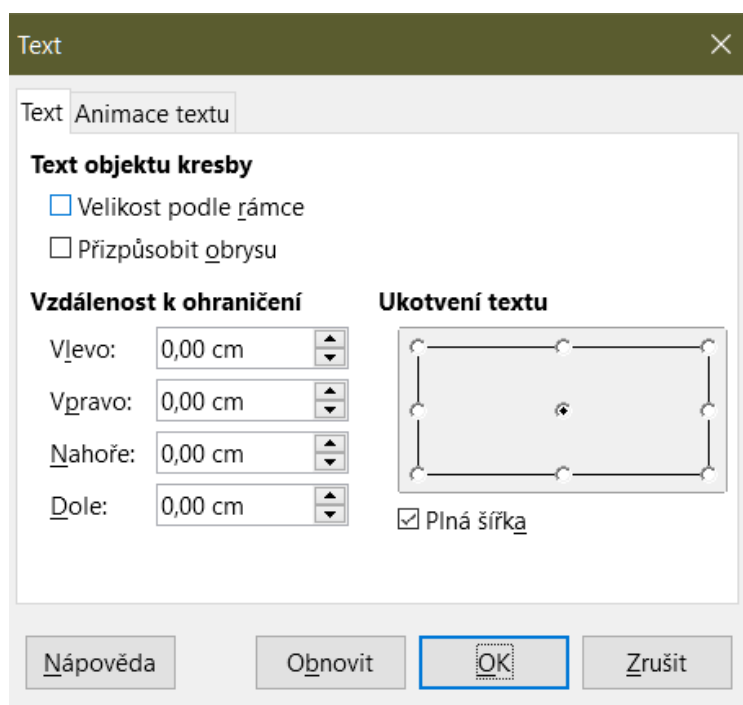
Přidávání textu

Do obrázku nebo objektu kresby můžeme přidat text. Při přemísťování obrázku se tento text bude pohybovat spolu s obrázkem. Další informace o přidávání textu do obrázků nalezneme v příručce *Draw Guide*.

- 1) Dvojitým klepnutím na obrázek. Textový kurzor bliká ve středu obrázku. Nástrojová lišta Formátování textu se automaticky otevře v horní části tabulky.

Obrázek 173: Nástrojová lišta pro formátování textu pro obrázky

- 2) Zadáme text a naformátujeme jej pomocí nástrojů na nástrojové liště Formátování textu. Většina nástrojů je stejná jako nástroje pro formátování textu v buňkách.
- 3) Chceme-li upravit pozici textu, nebo jeho vzhled v obrázku, klepneme pravým tlačítkem myši na obrázek (když textový kurzor bliká) a vybereme z místní nabídky **Text**, čímž se otevře dialogové okno Text (obrázek 174).

Obrázek 174 : Dialogové okno Text

- 4) Provedeme potřebné změny a klepnutím na **OK** zavřeme dialog.

Umístění, změna velikosti a uspořádání obrázků

Pomocí myši

Chceme-li obrázek přesunout na nové místo v sešitu, klepneme na obrázek a přetáhneme jej na nové místo. Obrázek bude stále ukotven tak, jak byl původně (tj. *Do buňky*, *Do buňky* (změna velikosti pomocí buňky), nebo *Na stránku*).

Chceme-li změnit velikost obrázku:

- 1) Klepnutím na obrázek zobrazíme úchyty výběru.
- 2) Umístíme kurzor na jeden z úchytů výběru. Kurzor mění tvar a graficky znázorní směr změny velikosti. Rohové úchyty mění velikost šířky i výšky obrázku současně. Horní, dolní, levá a pravá úchytky mění velikost pouze jedné dimenze.
- 3) Klepnutím a přetažením změníme velikost obrázku.

Tip

Chceme-li zachovat původní proporce obrázku, klepneme a přetáhneme jeden z rohových úchytů. Pokud chceme změnit původní proporce, *Shift* + klepneme na jeden z rohových úchytů a poté potáhneme.

Použití dialogu Umístění a velikost

Chceme-li přesně umístit a změnit velikost obrázku v sešitu, klepneme na obrázek a poté přejdeme na **Formát > Objekt > Umístění a velikost** v hlavní nabídce nebo klepneme pravým tlačítkem myši na obrázek a vybereme z místní nabídky možnost **Umístění a velikost**.

Na kartě *Umístění a velikost* (obrázek 175) dialogového okna Umístění a velikost můžeme nastavit tyto hodnoty:

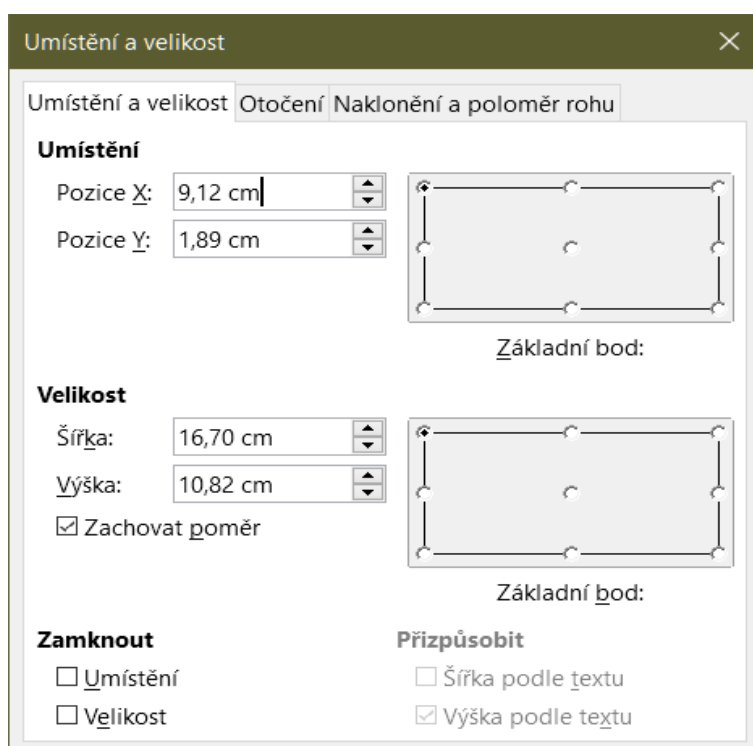
- **Umístění** – umístění vybraného obrázku v sešitu.

- *Pozice X* – vodorovná vzdálenost od základního bodu vybraného v mřížce.
- *Pozice Y* – svislá vzdálenost od základního bodu vybraného v mřížce.
- **Velikost** – šířka a výška obrázku vzhledem k vybranému základnímu bodu.
- **Zamknout** – Chceme-li zabránit náhodnému pohybu nebo změně velikosti obrázku, vybereme příslušnou možnost.

Měrné jednotky použité pro souřadnice X/Y a šířka a výška obrázku jsou nastaveny pomocí **Nástroje > Možnosti > LibreOffice Calc > Obecné > Měrná jednotka**.

Výchozí umístění základních bodů pro polohu a velikost je levý horní roh sešitu. Tento základní bod můžeme dočasně změnit, aby se zjednodušilo určování polohy nebo kótování klepnutím na pozici odpovídající umístění základního bodu, který chceme použít. Tato změna základního bodu je platná pouze pro jedno použití a základní bod je po zavření dialogové okna Umístění a velikost resetován na standardní polohu levého horního rohu.

Můžeme také otočit nebo naklonit obrázek (pomocí karet *Otočit* nebo *Naklonění a poloměr rohu* na dialogovém okně Umístění a velikost). Více informací najdeme v příručce *Draw Guide*.

Obrázek 175: Dialogové okno Umístění a velikost

Uspořádání obrázků

Každý obrázek, který umístíme do sešitu, je postupně naskládán na předchozí obrázek, ať se překrývají nebo ne. Pomocí příkazů uspořádat můžeme změnit pořadí překrývání obrázků. Nelze změnit pořadí překrývání textu.

- 1) Vybereme obrázek, který chceme změnit.
- 2) V hlavní nabídce přejdeme na **Formát > Uspořádat** nebo klepneme pravým tlačítkem myši na obrázek a vybereme z místní nabídky **Uspořádat**. Vybereme jednu z níže uvedených možností uspořádání.
- 3) Případně můžeme klepnutím na jednu ze šesti ikon uspořádání na nástrojové liště Obrázek rychle přesunout obrázek nahoru nebo dolů v pořadí překrývání.

Možnosti uspořádání jsou následující:

- **Přenést do popředí** – přesune vybraný obrázek na začátek pořadí překrývání tak, aby byl před jinými obrázky.
- **O jednu vpřed** – přesune vybraný obrázek o jednu úroveň výše, aby byl blíže k horní vrstvě pořadí překrývání.
- **O jednu zpět** – přesune vybraný obrázek o jednu úroveň dolů, aby byl blíže ke spodní vrstvě pořadí překrývání.
- **Odsunout do pozadí** – přesune vybraný obrázek na konec pořadí překrývání, aby byl za ostatními obrázky.
- **Na popředí** – přesune vybraný obrázek před text.
- **Na pozadí** – přesune vybraný obrázek za text. Chceme-li vybrat obrázek na pozadí, abychom jej mohli upravit nebo nahradit, musíme použít Navigátor. Jiné metody výběru, například klepnutí nebo poklepání, nefungují.

Ukotvení obrázků

Ukotvíme obrázky, aby zůstaly ve své poloze ve vztahu k ostatním položkám.

- **Ke stránce** – ukotvíme obrázek na stránku a umístíme jej na konkrétní místo. Po přidání nebo odstranění buněk se obrázek nepohybuje; na stránce, kde je umístěn, zůstane vždy na stejné pozici.
- **K buňce** – ukotvení obrázku k buňce, aby se zajistilo, že obrázek vždy zůstane s obsahem, ke kterému byl původně ukotven. Pokud je obrázek ukotven k buňce B10 a nad řádek 10 je vložen nový řádek, bude obrázek ukotven k buňce B11.
- **K buňce (měnit velikost s buňkou)** - podobně jako **K buňce**, která změní velikost obrázku při změně velikosti buňky, ke které je ukotven.

Chceme-li ukotvit obrázek nebo změnit typ použitého ukotvení:

- V hlavní nabídce přejdeme na **Formát > Ukotvení > Ke stránce**, **K buňce** nebo **K buňce (měnit velikost s buňkou)**, nebo klepneme pravým tlačítkem myši na obrázek a z místní nabídky vybereme možnost **Ukotvení > Ke stránce**, **K buňce** nebo **K buňce (měnit velikost s buňkou)**.
- Případně klepneme na ikonu **Ukotvit** na nástrojové liště **Obrázek** na **Ke stránce**, **K buňce** nebo **K buňce (měnit velikost s buňkou)**.

Zarovnání obrázků

Pokud máme v sešitu více než jeden obrázek, můžeme tyto obrázky zarovnat a vytvořit tak profesionální vzhled. Existují tři možnosti pro vodorovné zarovnání obrázků (vlevo, na střed, vpravo) a tři pro svislé zarovnání obrázků (nahore, uprostřed, dole).

- 1) Vybereme všechny obrázky, které chceme zarovnat (vybereme jeden a podržíme klávesu *Shift* při výběru ostatních).
- 2) V hlavní nabídce přejdeme na **Formát > Zarovnání**, klepneme pravým tlačítkem myši na obrázek a vybereme z místní nabídky **Zarovnání** nebo klepneme na ikonu **Zarovnání** na nástrojové liště **Obrázek**.
- 3) Vybereme jednu z dostupných možností pro zarovnání.

Seskupování a oddělování obrázků

Chceme-li seskupit několik obrázků tak, aby se z nich stal jediný objekt v tabulce:

- 1) Vybereme obrázky, které chceme seskupit (vybereme jeden a při výběru ostatních podržíme *Shift*).

- 2) V hlavní nabídce přejdeme na **Formát > Seskupit > Seskupit** nebo klepneme pravým tlačítkem myši na obrázek a vybereme z místní nabídky **Seskupit**.

Pro zrušení skupiny obrázků:

- 1) Vybereme skupinu obrázků, kterou chceme oddělit.
- 2) V hlavní nabídce přejdeme na **Formát > Seskupit > Zrušit skupinu** nebo klepneme pravým tlačítkem myši na obrázek a vybereme z místní nabídky **Zrušit skupinu**.

Chceme-li upravit obrázek ve skupině:

- 1) Vybereme skupinu obrázků, ve které chceme upravit obrázek ve skupině.
- 2) V hlavní nabídce přejdeme na **Formát > Seskupit > Upravit skupinu** nebo klepneme pravým tlačítkem myši na obrázek a vybereme z místní nabídky **Upravit skupinu**.
- 3) Vybereme obrázek, který chceme změnit a provedeme změny.
- 4) V hlavní nabídce přejdeme na **Formát > Seskupit > Opustit skupinu** nebo klepneme pravým tlačítkem myši na obrázek a vybereme z místní nabídky **Opustit skupinu**.

Použití kreslicích nástrojů balíku LibreOffice

Calc, stejně jako všechny ostatní komponenty LibreOffice, má řadu nástrojů k vytváření kreseb, jako jsou jednoduché diagramy, použití obdélníků, kružnic, čar, textu a dalších tvarů. Můžeme seskupit několik kreslených objektů, abychom se ujistili, že si udržují svou relativní polohu a poměr, pokud je přesuneme nebo změníme jejich velikost.

Nástroje kreslení můžeme také použít k anotaci fotografií, snímků obrazovky nebo jiných ilustrací vytvořených jinými programy, ale toto se nedoporučuje. Pokud potřebujeme vytvořit složité výkresy, doporučuje se použít LibreOffice Draw a vložit kresbu do sešitu. Více informací se nachází v příručce *Draw Guide*.

Nástrojová lišta Kresba

Chceme-li začít používat nástroje pro kreslení, přejdeme na **Zobrazit > Nástrojové lišty > Kresba**, čímž otevřeme nástrojovou lištu Kresba, která se zobrazí v její výchozí poloze ve spodní části sešitu. Tuto nástrojovou lištu můžeme změnit na plovoucí a přesunout ji na vhodné místo.

Když se nástrojová lišta Kresba otevře, otevře se s výchozí sadou nástrojů, jak je znázorněno na obrázku 176. Umístěním ukazatele myši na nástroj zobrazíme text popisující jeho funkci. Ikony s malými šipkami na pravé straně se obsahují paletu nástrojů. Chceme-li přidat nástroje na nástrojovou lištu Kresba, klepneme pravým tlačítkem do prázdné oblasti na nástrojové liště a vybereme z místní nabídky **Viditelná tlačítka**.

Obrázek 176: Dialogové okno Kresba

Chceme-li použít kreslicí nástroj:

- 1) Klepneme na nástroj na nástrojové liště Kresba (obrázek 176). Kurzor myši se změní na kurzor kreslicích nástrojů v podobě křížku a běžná nástrojová lišta Formátování se změní na nástrojovou lištu Vlastnosti objektu kresby (obrázek 177).
- 2) Přesuneme křížek na místo v dokumentu, kde chceme, aby se objekt kresby zobrazil, a poté klepnutím a přetažením kresbu vytvoříme. Uvolníme levé tlačítko myši. Vybraná kreslicí funkce zůstává aktivní, můžeme proto nakreslit jiný objekt téhož typu.
- 3) Chceme-li vybranou kreslicí funkci zrušit, stiskneme klávesu *Esc* nebo klepneme na ikonu **Vybrat** (šipka) na nástrojové liště Kresba.

- 4) Nyní můžeme změnit vlastnosti kresby (barvu výplně, druh a tloušťku čáry, ukotvení apod.), a to buď pomocí nástrojové lišty Vlastnosti kresby (177), nebo pomocí voleb a dialogových oken přístupných po klepnutí pravým tlačítkem na kresbu.

Nastavení vlastností objektů kresby

Další informace o vlastnostech objektů kreseb nalezneme v příručce *Draw Guide*.

Před nakreslením objektu můžeme nastavit některé výchozí vlastnosti pro objekt kresby. Tyto výchozí vlastnosti se použijí pouze na aktuální sešit a při zavření sešitu se nezachovají. Vlastnosti se vztahují pouze na objekty kresby.

- 1) Na nástrojové liště Kresba klepneme na **Vybrat** (obrázek 176).
- 2) Na nástrojové liště Vlastnosti objektu kresby (obrázek 177) nastavíme hodnoty, které chceme použít pro každou vlastnost. Když vybereme vlastnosti oblasti nebo čáry, otevřou se dialogová okna, kde můžeme nastavit hodnoty použité pro oblast nebo čáru.

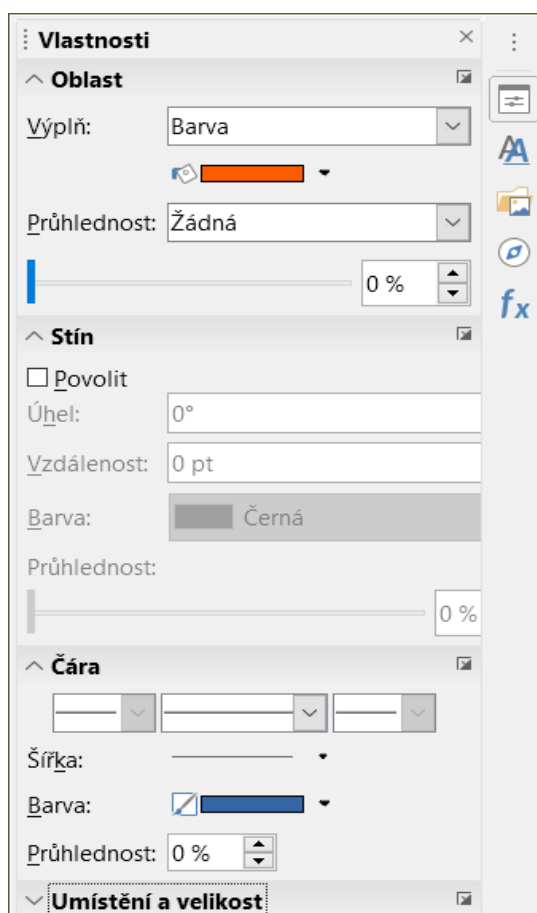

Obrázek 177: Nástrojová lišta Vlastnosti objektu kresby

- 3) Po nakreslení objektu nebo seskupení s jiným objektem se aktivují další vlastnosti. Ty se objeví na nástrojové liště (obrázek 178) a některé jsou zobrazeny na kartě Vlastnosti na postranní liště (obrázek 179).

Obrázek 178: Nástrojová lišta Vlastnosti objektu kresby po vložení objektu

Nyní můžeme změnit vlastnosti kresby (barvu výplně, druh a tloušťku čáry, ukotvení apod.) pomocí nástrojové lišty Vlastnosti objektu kresby (obrázek 177), karty Vlastnosti na postranní liště nebo pomocí místní nabídky po klepnutí pravým tlačítkem myši na objekt kresby.

Obrázek 179: Karta Vlastnosti postranní lišty pro objekt kresby

Změna velikosti objektů kresby

Vybereme objekt a klepneme na jeden z úchytů výběru a přetáhneme objekt do nové velikosti. Chceme-li při změně velikost zachovat poměr stran, vybereme jeden z úchytů na vrcholech, a když úchyt přetahujeme na nové místo, podržíme klávesu *Shift*. Další informace nalezneme v části „Umístění, změna velikosti a uspořádání obrázků“ na stránce 230.

Seskupování a oddělování objektů kresba

Informace o seskupování, zrušení seskupení a úpravách seskupených objektů kresby nalezneme v části „Seskupování a oddělování obrázků“ na stránce 232.

Další nástroje

Některé další nástroje jsou k dispozici, když klepneme pravým tlačítkem myši na obrázek nebo objekt kresby a otevřeme místní nabídku.

Popis

K obrázku můžeme přidat metadata ve formě názvu a popisu. Tyto informace používají nástroje pro usnadnění přístupu (například software pro čtení z obrazovky), a pokud exportujeme dokument do HTML jako atributy ALT (alternativní text).

Název

Můžeme přidat vlastní název, který má být přiřazen k obrázku; tím usnadníme nalezení obrázku v Navigátoru. Přiřazení jmen obrázkům je také pomáhá identifikovat, když týmy lidí pracují na stejném vícestránkovém sešitu.

Otočit nebo překlopit

Obrázek můžeme otočit nebo převrátit vodorovně nebo svisle.

Přiřadit makro

Otevře dialogové okno Přiřadit makro, takže můžeme do grafiky přidat programovatelné funkce. Calc má velmi dobrou podporu maker. Další informace nalezneme v kapitole 12 – Makra.

Upravit hypertextový odkaz

Hypertextový odkaz z obrázku na jiné místo můžeme definovat v tabulce, jiném dokumentu nebo na webové stránce. Výběrem **Upravit hypertextový odkaz** z místní nabídky otevřeme dialogové okno Hypertextový odkaz. Další informace o hypertextových odkazech nalezneme v kapitole 10 – Propojení dat.

Komprimovat

Obrázky můžeme komprimovat a zmenšit tak velikost tabulky. Výběrem **Komprimovat** z místní nabídky otevřeme dialogové okno Komprimovat obrázek, kde můžeme nastavit možnosti komprese. (Možnost není k dispozici pro objekty kresby.)

Upravit externím nástrojem

Obrázek můžeme upravit pomocí externího nástroje. Dialog, který se otevře, bude záviset na nastavení našeho počítače. (Možnost není k dispozici pro objekty kresby.)

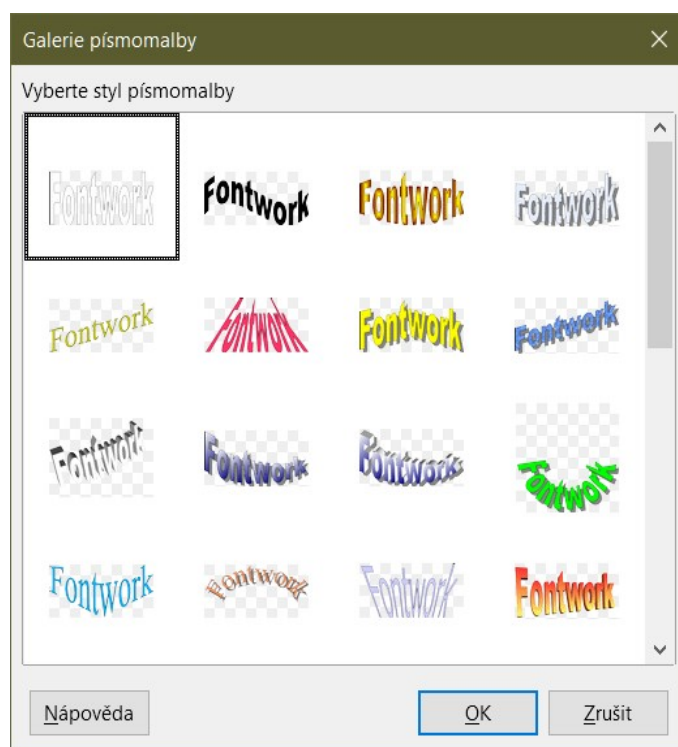
Použití písmomalby

Písmomalba umožňuje vytvářet grafické textové objekty, které dokument činí atraktivnějším. Máme na výběr z velkého množství různých nastavení těchto textových objektů (čára, oblast, umístění, velikost a další).

Písmomalba je k dispozici v každé součásti balíku LibreOffice, nicméně ve způsobu, jakými ji každá součást zobrazuje, jsou drobné rozdíly.

Vytváření objektů písmomalby

- 1) Na nástrojové liště Písmomalba (**Zobrazit > Nástrojové lišty > Písmomalba**) nebo nástrojové liště Kresba (**Zobrazit > Nástrojové lišty > Kresba**) klepneme na ikonu **Písmomalba**.
- 2) V Galerii písmomalby (obrázek 180) vybereme styl písmomalby a poté klepneme na **OK**. V dokumentu se objeví objekt písmomalby.
- 3) Poklepáním na objekt upravíme text (viz obrázek 181). Vybereme text a černý nápis Fontwork, který se zobrazuje přes objekt, nahradíme vlastním textem.
- 4) Klepneme kamkoliv na volné místo nebo stiskneme klávesu *Esc*, čímž změny aplikujeme.

Obrázek 180: Galerie písmomalby

Obrázek 181: Úprava textu písmomalby

Úprava objektů písmomalby

Jakmile je objekt písmomalby vytvořen, můžeme upravit některé jeho vlastnosti. Chceme-li to provést, můžeme použít nástrojovou lištu Písmomalba, nástrojovou lištu Formátování nebo možnosti nabídky. Další informace nalezneme v kapitole 11– Obrázky a grafika, v příručce *Začínáme s LibreOffice*.

Průvodce programem Calc

Kapitola 6

*Tisk, export, odesílání e-
mailem a podepisování*

Tisk

Rychlý tisk

Pokud chceme tabulku rychle vytisknout, klepneme na ikonu **Vytisknout přímo** na Standardní nástrojové liště a odešleme celou tabulku na výchozí tiskárnu, kterou máme na počítači nastavenou.

Poznámka

Akci prováděnou klepnutím na ikonu **Přímý tisk** můžeme také změnit. Na místo odesílání dokumentu na výchozí tiskárnu našeho počítače můžeme definovat tiskárnu pro daný dokument. Toto provedeme v nabídce **Nástroje > Možnosti > Načíst/Uložit > Obecné** a zvolíme možnost **S dokumentem načíst nastavení tiskárny**.

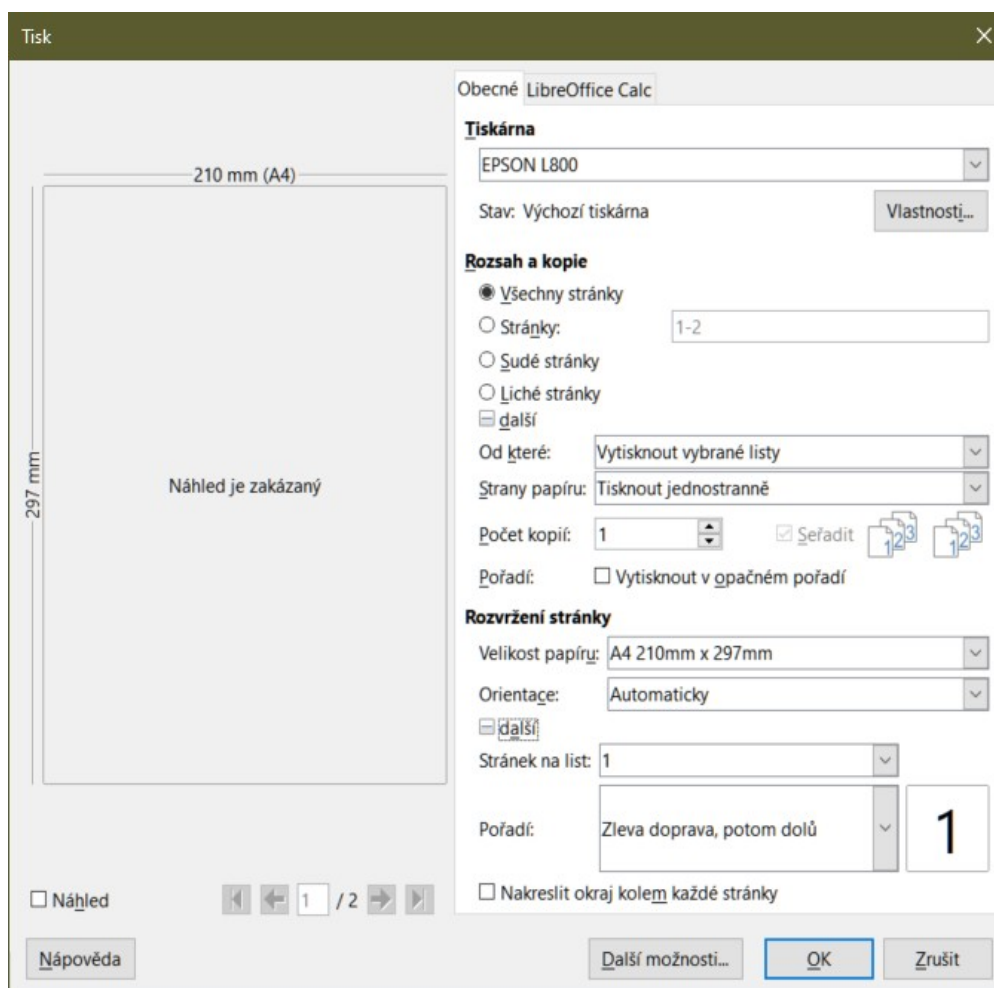

Tip

Ve výchozím nastavení LibreOffice není ikona **Vytisknout přímo** na Standardní nástrojové liště viditelná. Zobrazení této ikony můžeme provést podle pokynů uvedených v Kapitole 14, Nastavení a přizpůsobení.

Ovládání tisku

Pro větší kontrolu nad tiskem vybereme **Soubor > Tisk**, stiskneme **Ctrl + P** nebo klepneme na ikonu **Tisk** na Standardní nástrojové liště a otevřeme dialogové okno Tisk (obrázek 182).

Obrázek 182: Dialogové okno Tisk – karta Obecné

Poznámka

Možnosti vybrané v dialogovém okně Tisk se vztahují pouze na aktuální tisk tohoto dokumentu.

Pokud chceme specifikovat výchozí nastavení tisku pro LibreOffice, přejdeme do nabídky **Nástroje > Možnosti > LibreOffice > Tisk** a **Nástroje > Možnosti > LibreOffice Calc > Tisk**. Podrobnosti najdeme v Kapitole 14, Nastavení a přizpůsobení aplikace Calc.

Dialogové okno Tisk má více karet, kde si můžeme vybrat řadu možností, jak je popsáno v následujících částech. V závislosti na operačním systému našeho počítače se může počet karet a rozvržení jednotlivých karet lišit od ilustrací uvedených v této kapitole. Na některých instalacích je v dialogovém okně Tisk k dispozici tlačítko **Další možnosti**.

Dialogové okno Tisk obsahuje zaškrtačací pole **Náhled**, které zapíná / vypíná náhled, jak budou data zobrazena na tištěné stránce. Náhled se zobrazí v oblasti nad zaškrtačacím políčkem na levé straně dialogového okna. Sousední ovládací prvky umožňují procházet stránkami dlouhé tabulky.

Karta *Obecné*

Na kartě *Obecné* v dialogovém okně Tisk (obrázek 182) si můžeme vybrat z následujících možností:

Možnosti tiskárny

- Ze seznamu dostupných tiskáren vybereme tu, kterou chceme používat.
- Stiskneme tlačítko **Vlastnosti** pro změnu požadovaných nastavení vybrané tiskárny. Možnosti dostupné prostřednictvím této volby závisí na používané tiskárně a systému.

Možnosti rozsahu a kopií

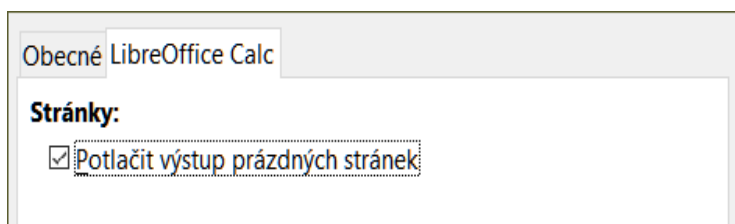
- Vybereme listy a stránky, které chceme vytisknout, jednostranný nebo oboustranný tisk, počet kopií, které chceme vytisknout, zda mají být kopie seřazeny a pořadí stránek pro tisk. (Viz „Výběr rozsahu tisku“ na straně 245.)

Možnosti Rozvržení stránky

- Vybereme vlastnosti rozvržení stránky, například velikost papíru, orientaci na výšku nebo na šířku, kolik stránek se vytiskne na list papíru, pořadí, v jakém jsou stránky vytištěny na list papíru, a zda se kolem každé stránky nakreslí ohraničení.

Karta *LibreOffice Calc*

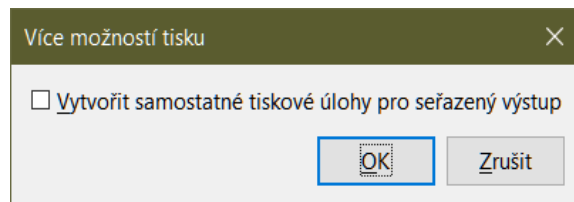
Na kartě *LibreOffice Calc* v dialogovém okně Tisk (obrázek 183), můžeme zvolit, zda potlačit výstup prázdných stránek při tisku tabulky.

Obrázek 183: Dialogové okno Tisk – karta LibreOffice Calc

Dialogové okno *Další možnosti*

Stisknutím tlačítka **Další možnosti** otevřeme dialogové okno Více možností tisku (obrázek 184). V tomto dialogovém okně si můžeme vybrat, zda chceme pro tříděný výstup vytvořit samostatné tiskové úlohy.

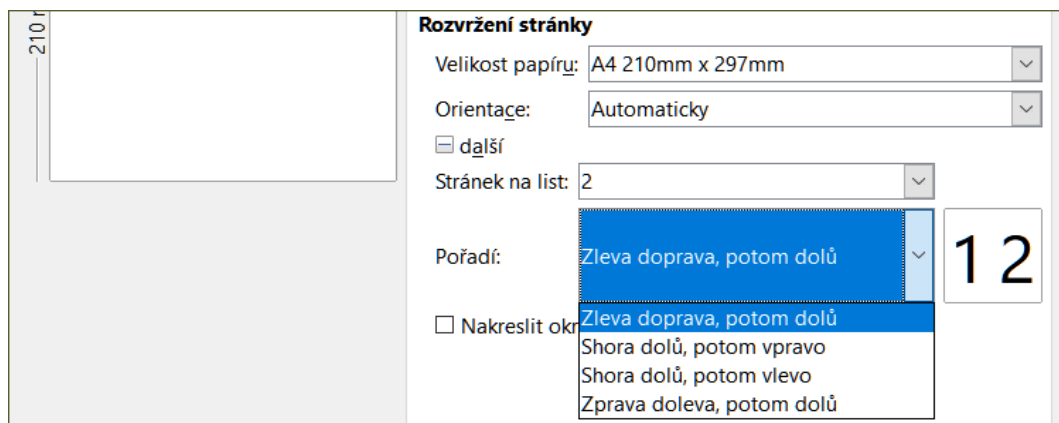

Obrázek 184: Dialogové okno Více možností tisku

Tisk více stránek na jeden list papíru

Pro tisk více stránek tabulky na jeden list papíru postupujeme takto:

- 5) Použijeme volbu **Soubor > Tisk** v hlavní nabídce nebo stiskneme *Ctrl + P* nebo použijeme ikonu **Tisk** na Standardní nástrojové liště a otevřeme dialogové okno Tisk. Další nastavení budeme provádět v části *Rozvržení stránky* (obrázek 185).
- 6) V části *Rozvržení stránky* vybereme z rozevřacího seznamu *Stránek na list* počet stránek tabulky, které chceme vytisknout na jeden list papíru. Panel náhledu na pravé straně zobrazí, jak budou stránky vypadat v tištěném dokumentu.
- 7) Při tisku více než dvou stránek na list vybereme pořadí, v jakém budou stránky tištěny na list. K tomuto výběru použijeme rozevřací seznam *Pořadí*.
- 8) Pokud chceme každou stránku na listu ohraničit, zaškrtneme volbu **Nakreslit okraj kolem každé stránky**.
- 9) Klepneme na **OK**.

Obrázek 185: Tisk více než jedné stránky tabulky na list papíru

Výběr rozsahu tisku

Kromě tisku celého dokumentu tabulky si můžeme pro tisk vybrat i jednotlivé listy, více listů a výběr buněk.

Při tisku jednotlivých listů postupujeme takto:

- 1) V okně programu Calc klepnutím na záložku vybereme list, který chceme vytisknout.
- 2) V hlavní nabídce zvolíme **Soubor > Tisk** nebo stiskneme *Ctrl + P* nebo klepneme na ikonu **Tisk** ve Standardní nástrojové liště.
- 3) V části *Rozsah a kopie* dialogového okna Tisk vybereme **Stránky**.
- 4) Klepneme na **OK**.

Pro tisk výběru listů postupujeme takto:

- 1) V programu Calc vybereme listy na tisk.

- 2) V hlavní nabídce zvolíme **Soubor > Tisk** nebo stiskneme *Ctrl + P* nebo klepneme na ikonu **Tisk** ve Standardní nástrojové liště.
- 3) V části *Rozsah a kopie* dialogového okna Tisk vybereme **Stránky**.
- 4) Klepneme na **OK**.

Pro tisk vybraných buněk postupujeme takto:

- 1) V tabulce vybereme buňky, které chceme vytisknout.
- 2) V hlavní nabídce zvolíme **Soubor > Tisk** nebo stiskneme *Ctrl + P* nebo klepneme na ikonu **Tisk** ve Standardní nástrojové liště.
- 3) V části *Rozsah a kopie* dialogového okna Tisk vybereme **Vybrané buňky**.
- 4) V podčásti *Od které* vybereme **Stránky** a do pole napíšeme *1*.
- 5) Klepneme na **OK**.

Tisk v odstínech šedé na barevné tiskárně

Můžeme chtít vytisknout tabulku v odstínech šedé na barevné tiskárně. Můžeme to udělat dvěma způsoby.

Poznámka

Některé barevné tiskárny mohou tisknout barevně bez ohledu na zvolené nastavení.

U jednotlivých souborů můžeme změnit nastavení tiskárny tak, aby se tisklo černobíle nebo ve stupních šedi následovně:

- 1) V hlavní nabídce zvolíme **Soubor > Tisk** nebo stiskneme *Ctrl + P* nebo klepneme na ikonu **Tisk** ve Standardní nástrojové liště a tím otevřeme dialogové okno Tisk.
- 2) Klepneme na tlačítko **Vlastnosti**, čímž otevřeme dialogové okno Vlastnosti tiskárny. Dostupné možnosti se u jednotlivých tiskáren liší, měli bychom však najít možnost nastavení barev. Více informací o tiskárně najdeme v nápovědě k tiskárně nebo v její uživatelské příručce.
- 3) Nastavení barev by mělo obsahovat možnost černá a bílá nebo odstíny šedé. Vybereme odstíny šedé.
- 4) Stisknutím tlačítka **OK** nastavení potvrdíme a vrátíme se do okna Tisk.
- 5) Zde stiskneme tlačítko **OK** a vytiskneme dokument.

Můžeme také změnit nastavení LibreOffice a tisknout jakýkoliv barevný text a grafiku v odstínech šedé:

- 1) Otevřeme okno Možnosti (z nabídky **Nástroje > Možnosti > LibreOffice > Tisk**).
- 2) Zvolíme volbu **Převést barvy na odstíny šedi**. Klepnutím na tlačítko **OK** uložíme změnu.

Upozornění

Tímto změníme nastavení tisku pro všechny aplikace LibreOffice, ne pouze pro Calc.

Náhled stran/listů před tiskem

Pokud před tiskem chceme zobrazit náhled listů v programu Calc:

- 1) Vybereme **Soubor > Náhled tisku** v hlavní nabídce nebo klepneme na ikonu **Přepnout náhled tisku** ve Standardní nástrojové liště.
Calc nyní namísto nástrojové lišty Formátování zobrazuje panel Náhled strany.

Obrázek 186: Nástrojová lišta *Náhled tisku* (Calc)

- 2) Pokud chceme dokument vytisknout z tohoto náhledu, vybereme z hlavní nabídky volbu **Soubor > Tisk** nebo stiskneme *Ctrl + P* nebo klepneme na ikonu **Tisk** (na Standardní nástrojové liště) a otevřeme dialogové okno **Tisk**.
- 3) Nastavíme možnosti tisku a klepneme na tlačítko **OK**.
- 4) Klepneme znovu na ikonu **Přepnout náhled tisku** nebo klepneme na ikonu **Zavřít náhled** na pravé straně nástrojové lišty *Náhled tisku* a vrátíme se zpět do normálního zobrazení sešitu.

Použití oblasti tisku

Můžeme určit, která oblast buněk v tabulce se má vytisknout nebo exportovat do PDF. Buňky na listu, které nejsou součástí definované oblasti tisku, se nevytisknou ani nevyexportují. Stejně tak nejsou vytištěny ani exportovány žádné listy bez definované oblasti tisku.

Definování a tisk oblasti tisku

Pokud chceme nastavit uživatelem definovanou oblast tisku, která nahradí existující definovanou oblast tisku:

- 1) Vybereme oblast buněk, které mají být použity v oblasti tisku.
- 2) V hlavní nabídce zvolíme **Formát > Oblasti tisku > Definovat**. Na obrazovce se zobrazí čáry zvýrazňující automatické konce stránek, které definují buňky zahrnuté v oblasti tisku.
- 3) Klepneme na ikonu **Vytisknout přímo** na Standardní nástrojové liště a vytiskneme definovanou oblast tisku nebo otevřeme dialogové okno **Tisk** a klepneme na tlačítko **OK** pro tisk definované oblasti tisku.

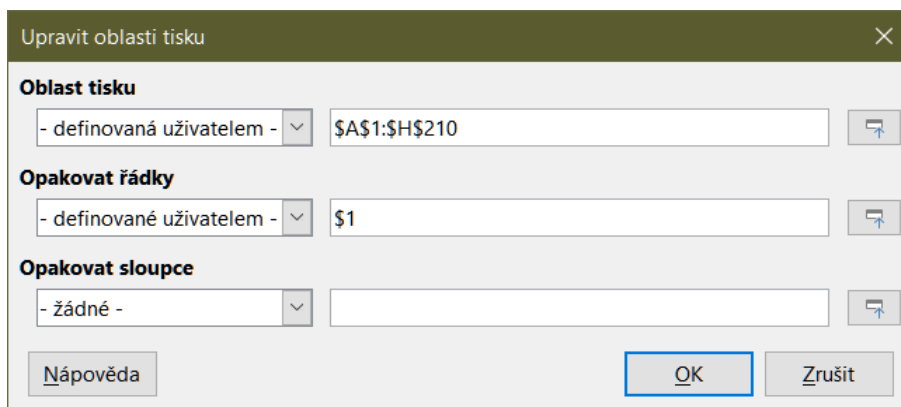

Tip

Oblast tisku můžeme zkontrolovat pomocí **Přepnout náhled tisku** nebo v dialogovém okně **Tisk** v části *Náhled*. Aplikace Calc zobrazí pouze buňky v oblasti tisku. Viz „Zobrazení oblasti tisku“ na straně 248.

Úprava oblasti tisku

Oblast tisku můžeme upravit kdykoliv. Například můžeme přidat nebo odebrat buňky, definovat řádky a sloupce, které se mají opakovat (například záhlaví sloupců nebo řádků).

Obrázek 187: Dialogové okno *Upravit oblasti tisku*

- 1) V hlavní nabídce zvolíme **Formát > Oblasti tisku > Upravit** a otevřeme dialogové okno *Upravit oblasti tisku* (obrázek 187).
- 2) Pokud je definována pouze jedna oblast, pak se po klepnutí kdekoliv v textovém poli *Oblast tisku* zvýrazní definovaná oblast modrým ohraničením, jak je znázorněno na obrázku 188.

	A	B
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		

Obrázek 188: Jediná oblast tisku označena ohraničovací rámečkem

- 3) Pokud chceme přidat nové buňky do definované oblasti tisku, napíšeme čárku na konec zobrazených dat v textovém poli *Oblast tisku*. Čárka slouží jako oddělovač pro oblasti tisku. Vybereme oblast buněk pomocí kurzoru nebo zadáme odkazy na buňky pomocí stejného formátu jako oblasti tisku, které jsou již definovány v textovém poli *Oblast tisku*. Nezapomínejme oddělit adresy buněk pomocí dvojtečky.
- 4) Pokud chceme odstranit oblast tisku, vybereme oblast v textovém poli *Oblast tisku* a smažeme ji. Ujistíme se, že zbývající oblasti tisku mají jako oddělovač pouze jednu čárku a že na konci celého zápisu není čárka.
- 5) Klepnutím na **OK** uložíme nové nastavení a okno zavřeme.

Zobrazení oblasti tisku

Po definování oblastí tisku jsou tyto oblasti formátování automatickým zalomením stránky. Pokud chceme zobrazit konce stránek, přejdeme v hlavní nabídce do **Zobrazit > Zalomení stránky** a otevřeme náhled (obrázek 189).

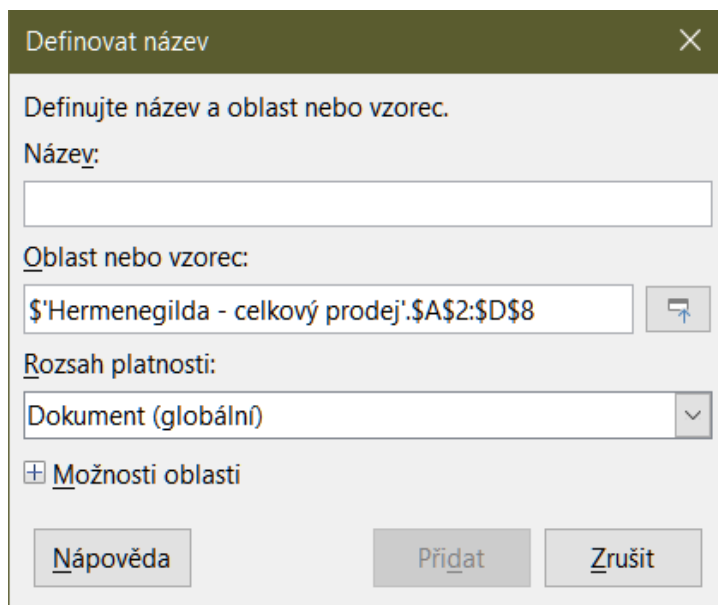
	A	B	C	D	E	F
1	Částka	Úrok	Datum	Celkem		
2	30000	914,90	02.01.2018	30914,90	31829,8	62744,70
3	30000	1072,50	07.01.2018	31072,50	32145	63217,50
4	20000	620,75	06.01.2019	20620,75	21241,5	41862,25
5	20000	750,34	08.01.2019	20750,34	21500,68	42251,02
6	15000	450,23	06.01.2020	15450,23	15900,46	31350,69
7	10000	284,22	03.01.2020	10284,22	10568,44	20852,66
8	10000	297,42	07.01.2020	10297,42	10594,84	20892,26
9						
10						
11						
12						
13						
14						

Obrázek 189: Náhled zalomení stránky

Oblasti tisku jsou standardně vyznačeny modrým rámečkem a obsahují uprostřed každé stránky světle šedé číslo stránky. Netisknutelná oblast tabulky má obvykle šedé pozadí.

Pokud chceme ukončit náhled konce stránky, použijeme v hlavní nabídce volbu **Zobrazit > Normální**.

Pojmenované oblasti tisku

Obrázek 190: Dialogové okno Definovat název

Kromě definování obsahu tisku pro každou tiskovou úlohu můžeme také definovat oblast buněk, které se mají opakovaně používat, aniž bychom museli pokaždé oblast buněk vybírat. To je užitečné, pokud musí být různé oblasti velké tabulky vytištěny v různých sestavách; pro splnění tohoto požadavku lze definovat několik pojmenovaných oblastí tisku.

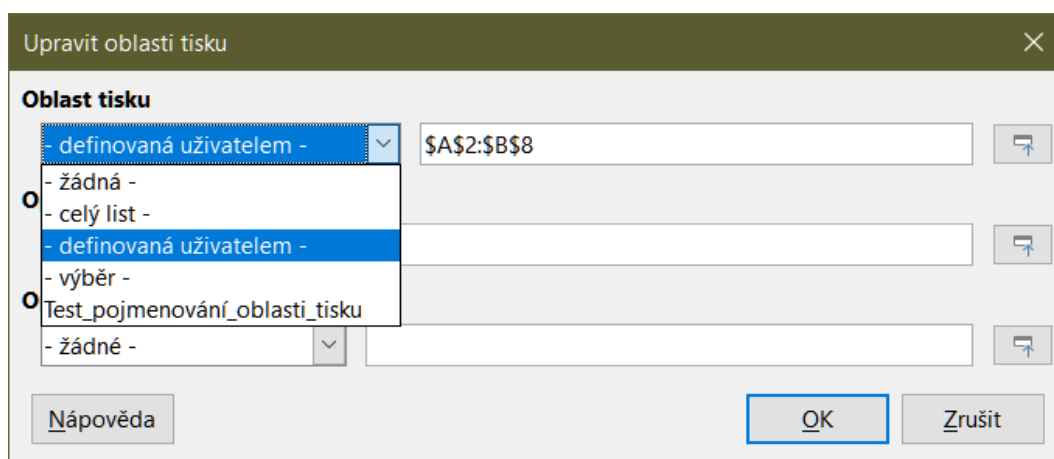
Definování a pojmenování

- 1) Vybereme buňky, které chceme pojmenovat jako oblast tisku. Potom v hlavní nabídce zvolíme **List > Pojmenované oblasti a výrazy > Definovat** a otevřeme dialogové okno Definovat název (obrázek 190). Vybrané buňky jsou zobrazeny v poli *Oblast nebo vzorec*. Případně otevřeme dialogové okno Definovat název a pak vybereme buňky, které chceme pojmenovat jako pojmenovanou oblast. Vybrané buňky jsou pak zobrazeny v poli *Oblast nebo vzorec*.
- 2) Do pole *Název* napíšeme název oblasti. V názvu používáme pouze písmena, čísla a podtržítka; nejsou povoleny žádné mezery, spojovníky ani jiné znaky.
- 3) Pokud je to potřeba, můžeme upravit nebo nastavit oblast vybraných buněk pro oblast tisku v poli *Oblast nebo vzorec*. Více informací najdeme v části „Úprava oblasti tisku“ na straně 247.
- 4) Ujistíme se, že v rozevíracím seznamu **Rozsah platnosti** je vybrána hodnota *Dokument (globální)*.
- 5) Pro označení oblasti jako tiskové, zvolíme **Oblast tisku** v části *Možnosti oblasti*.
- 6) Klepnutím na tlačítko **Přidat** potvrdíme svou volbu a zavřeme dialogové okno.

Tisk pojmenované oblasti

Pokud chceme vybrat pojmenovanou oblast pro tisk, postupujeme takto:

- 1) V hlavní nabídce zvolíme **Formát > Oblasti tisku > Upravit** a otevřeme dialogové okno Upravit oblasti tisku (obrázek 191).
- 2) Z rozevíracího seznamu *Oblast tisku* vybereme definovanou a pojmenovanou oblast tisku.
- 3) Klepnutím na **OK** okno zavřeme.
- 4) Otevřeme dialogové okno Tisk, které v části náhledu zobrazí pouze pojmenovanou oblast. Klepneme na **OK**.

Obrázek 191: Výběr pojmenované oblasti pro tisk

Odstranění pojmenované oblasti tisku

Pokud již není pojmenovaná tisková oblast dále potřeba a chceme ji odstranit, postupujeme takto:

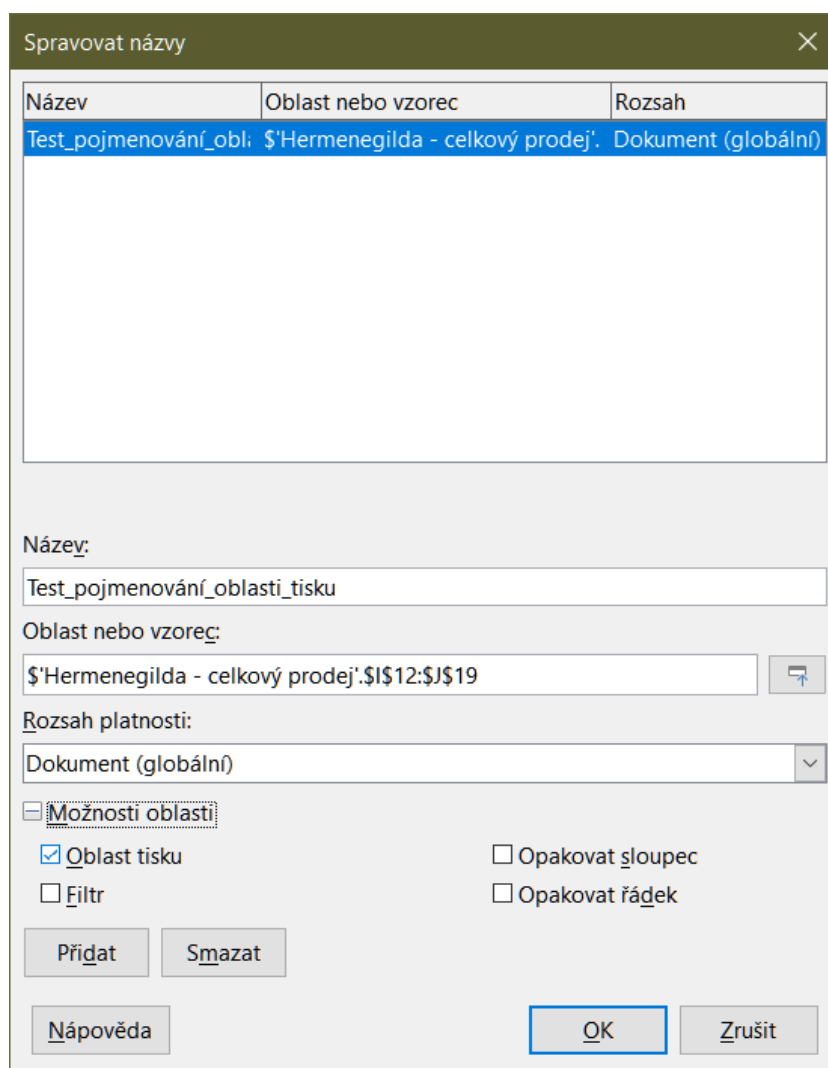
- 1) V hlavní nabídce zvolíme **List > Pojmenované oblasti a výrazy > Spravovat** a otevřeme dialogové okno Spravovat názvy (obrázek 192).
- 2) Vybereme pojmenovanou oblast tisku, kterou chceme odstranit, a v části *Možnosti oblasti* zkontrolujeme, že se jedná o oblast tisku.
- 3) Klepneme na tlačítko **Smazat** a poté klepneme na tlačítko **OK**, čímž dialogové okno zavřeme.

Odstranění oblasti tisku

Odstranit definovanou oblast tisku může být potřeba, například pokud je potřeba později vytisknout celý list nebo již nechceme některé přidané oblasti tisknout.

V hlavní nabídce zvolíme **Formát > Oblasti tisku > Vymazat** a tím odstraníme všechny definované tiskové oblasti v sešitě, kromě pojmenovaných tiskových oblastí. Po odstranění oblasti tisku se na obrazovce zobrazí výchozí čáry konce stránky pro zvolenou velikost papíru.

Jak odstranit pojmenovanou oblast tisku najdeme výše v části „Odstranění pojmenované oblasti tisku”.

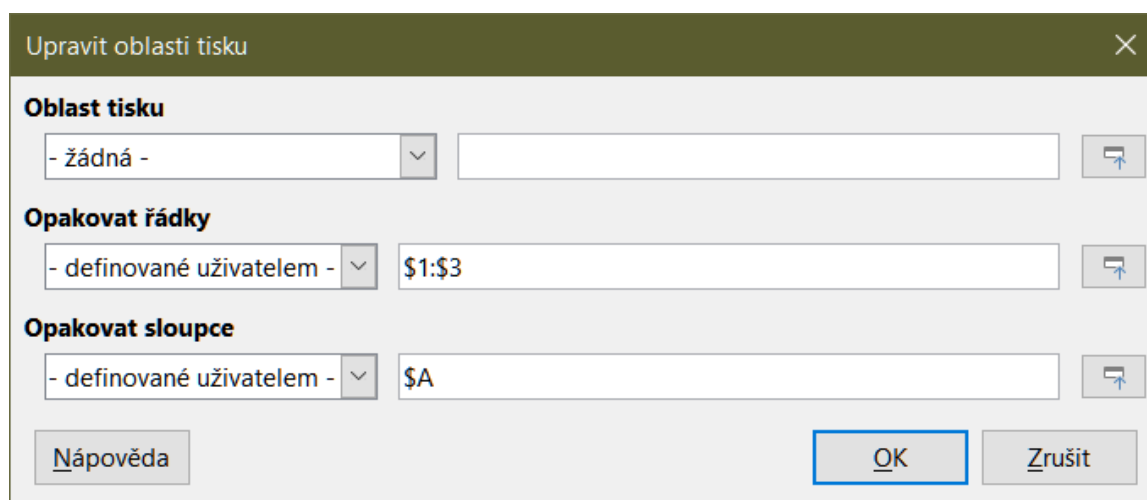

Obrázek 192: Dialogové okno Spravovat názvy

Zopakování tisku řádků a sloupců

Pokud je tabulka tištěna na více stránek, můžeme definovat konkrétní řádky nebo sloupce (například záhlaví), aby se opakovaně tiskly na každou stránku.

Použití oblasti tisku

Obrázek 193: Opakovaný tisk řádků a sloupců

- 1) V hlavní nabídce zvolíme **Formát > Oblasti tisku > Upravit** a otevřeme dialogové okno Upravit oblasti tisku (obrázek 193).
- 2) V poli *Opakovat řádky* zadáme adresy řádků, které chceme tisknout opakovaně. Například pro opakování řádků 1, 2 a 3 zadáme \$1:\$3. Tímto se automaticky změní hodnota rozevíracího seznamu *Opakovat řádky z - žádné - na - definované uživatelem -*.
Můžeme také umístit kurzor do pole *Opakovat řádky* a potom pomocí myši vybrat buňky v každém z řádků, které chceme opakovaně tisknout. Není nutné vybírat celý řádek.
- 3) V poli *Opakovat sloupce* zadáme adresy sloupců, které chceme tisknout opakovaně. Pokud chceme například opakovat sloupec A, zadáme \$A. Tímto se automaticky změní hodnota rozevíracího seznamu *Opakovat sloupce z - žádné - na - definované uživatelem -*.
Můžeme také umístit kurzor do pole *Opakovat sloupce* a potom pomocí myši vybrat buňky v každém ze sloupců, které chceme opakovaně tisknout.
- 4) Klepnutím na **OK** uložíme nové nastavení a okno zavřeme.

Použití pojmenované oblasti tisku

Pojmenované oblasti tisku můžeme definovat pro opakovaný tisk řádků nebo sloupců takto:

- 1) Definujeme a pojmenujeme řádky a/nebo sloupce, které chceme při tisku opakovat. Více informací najdeme v části „Pojmenované oblasti tisku“ na straně 249.
- 2) Pomocí volby **Opakovat sloupec** a/nebo **Opakovat řádek**, kterou najdeme v části *Možnosti oblasti* v dialogovém okně Definovat názvy, definujeme sloupce a/nebo řádky pro opakovaný tisk (obrázek 190 na straně 249).
- 3) Klepnutím na tlačítko **Přidat** potvrdíme svou volbu a zavřeme dialogové okno.
- 4) V hlavní nabídce zvolíme **Formát > Oblasti tisku > Upravit** a otevřeme dialogové okno Upravit oblasti tisku (obrázek 193).
- 5) Vybereme definované a pojmenované oblasti tisku z rozevíracího seznamu *Opakovat řádky a/nebo Opakovat sloupce*.
- 6) Klepnutím na **OK** uložíme nové nastavení a okno zavřeme.

Zalomení stránky

Přestože definování oblasti tisku může být užitečným nástrojem, může být někdy nutné ručně upravit konce stránek tak, abychom zajistili, že se tabulka vytiskne tak, jak chceme. Do tabulky můžeme vložit dva typy zalomení stránky:

- **Zalomení řádku** – je vodorovné zalomení stránky vložené nad vybranou buňku v řadě. Pokud například vybereme buňku H15, pak se zalomení řádku vloží mezi řádky 14 a 15.
- **Zalomení sloupce** – je svislé zalomení stránky vložené vlevo od sloupce s vybranou buňkou. Pokud například vybereme buňku H15, pak se zalomení sloupce vloží mezi sloupce G a H.

Když je vloženo ruční zalomení, objeví se na monitoru jako modrá čára nebo tučná čára mezi řádky nebo sloupci. Skutečný vzhled závisí na nastavení našeho počítače. Pokud chceme lépe vidět čáry ručního zalomení na monitoru, můžeme změnit jejich vzhled. V hlavní nabídce zvolíme **Nástroje > Možnosti > LibreOffice > Barvy aplikací** a přesuneme se dolů do části *Sešit*, kde můžeme změnit zobrazení zalomení stránky.

Vložení zalomení stránky

- 1) Vybereme buňku, do které chceme vložit ruční zalomení.
- 2) V hlavní nabídce zvolíme **List > Vložit zalomení stránky**.

- 3) Pro vložení zalomení řádku nad vybranou buňku zvolíme **Zalomení řádku**. Pro vložení zalomení sloupce vlevo od vybrané buňky zvolíme **Zalomení sloupce**.

Případně v hlavní nabídce zvolíme **Zobrazit > Zalomení stránky**, klepneme pravým tlačítkem v tabulce a ze zobrazené lokální nabídky vybereme **Zalomení řádku** nebo **Zalomení sloupce**. Nezapomeňme pomocí volby **Zobrazit > Normální** v hlavní nabídce změnit zobrazení tabulky na standardní.

Odstranění konců stránky

- 1) Vybereme buňku, ve které chceme odstranit ruční zalomení z tabulky.
- 2) V hlavní nabídce zvolíme **List > Smazat zalomení stránky**.
- 3) Pro odstranění zalomení řádku nad vybranou buňkou zvolíme **Zalomení řádku**. Pro odstranění zalomení sloupce vlevo od vybrané buňky zvolíme **Zalomení sloupce**.

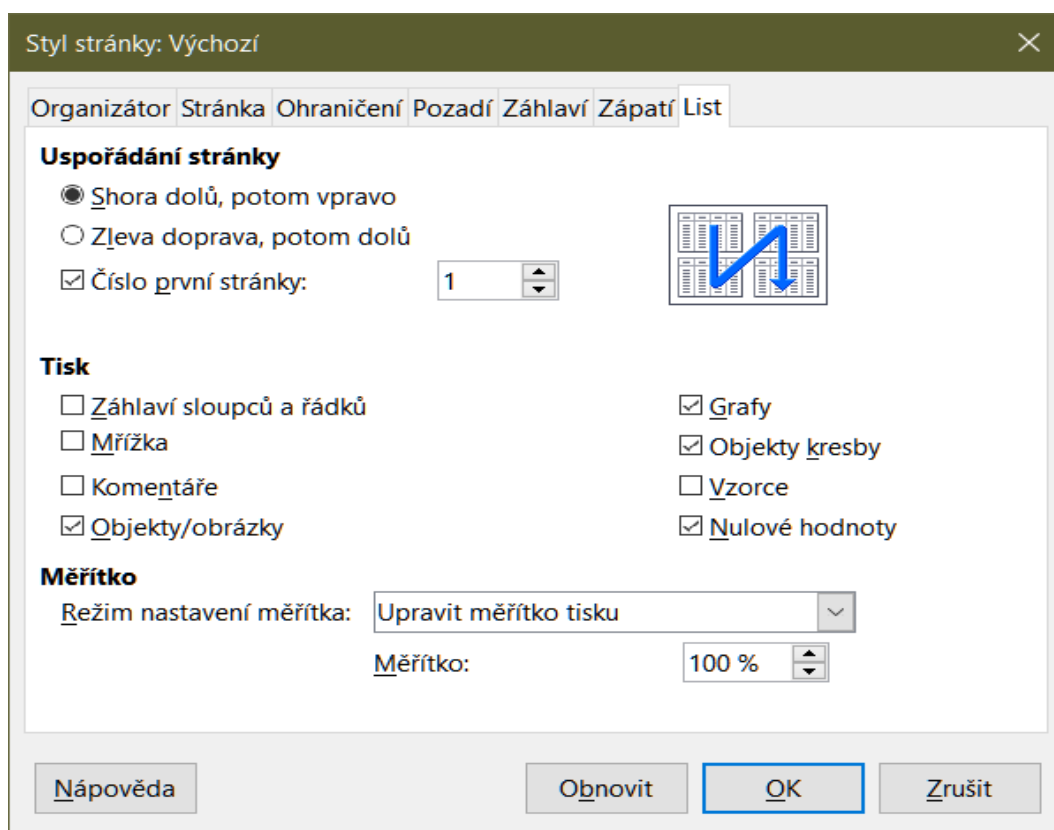
Odstranění konců stránek

Ve stejné tabulce může existovat více ručních zalomení řádků a sloupců. Pokud chceme z tabulky odstranit všechna zalomení:

- 1) Přejdeme v hlavní nabídce na volbu **Zobrazit > Zalomení stránky**.
- 2) Klepneme pravým tlačítkem v tabulce a z lokální nabídky zvolíme **Smazat zalomení stránky**. Tím z tabulky odstraníme všechna manuální zalomení.
- 3) V hlavní nabídce zvolíme **Zobrazit > Normální** a vrátíme se ke standardnímu zobrazení tabulky.

Možnosti tisku stylů stránky

Při použití stylů stránek pro tabulky můžeme do stylu stránky zahrnout možnosti tisku; například pořadí stránek, podrobnosti, měřítko pro tisk atd. Použití stylů stránek umožňuje rychle nastavit a změnit možnosti tisku různých listů v tabulce. Další informace o stylech stránek nalezneme v kapitole 4, Používání stylů a šablon.

Obrázek 194. Dialogové okno Styl stránky – Karta List

Před nastavením možností tisku se ujistíme, že jsme v tabulce vybrali správný list. V hlavní nabídce zvolíme **Formát > Stránka** a otevřeme dialogové okno Styl stránky. Potom klepneme na kartu *List* (obrázek 194) a nastavíme možnosti tisku stránky. Dialogové okno označuje, jaký styl stránky se chystáme změnit.

- **Uspořádání stránky** – definujeme pořadí, v jakém se data v listu číslují a tisknou, pokud se nevejdou na jednu tiskovou stranu. Náhled pořadí stránek je zobrazen na obrázku v pravém horním rohu dialogového okna na obrázku 194.
 - **Shora dolů, potom vpravo** – tiskne se svisle od levého sloupce ke spodní části listu.
 - **Zleva doprava, potom dolů** – tiskne se vodorovně od horního řádku do pravého sloupce.
 - **Číslo první stránky** – tuto možnost zvolíme, pokud chceme, aby první stránka měla jiné číslo než 1. Do pole zadáme číslo první stránky.
- **Tisk** – definujeme, které prvky tabulky mají být vytištěny.
 - **Záhlaví sloupců a řádků** – tiskne záhlaví sloupců a řádků.
 - **Mřížka** – vytiskne hranice jednotlivých buněk jako mřížku. Pro zobrazení na obrazovce provedeme výběr v nabídce **LibreOffice > Možnosti > LibreOffice Calc > Zobrazení > Mřížka**.
 - **Komentáře** – vytiskne komentáře definované v tabulce. Komentáře budou vytištěny na samostatné stránce spolu s odpovídajícím odkazem na buňku.
 - **Objekty/Obrázky** – zahrnuje do tisku tabulky všechny vložené objekty (pokud jsou tisknutelné) a grafiku.
 - **Grafy** – vytiskne grafy, které byly vloženy do tabulky.
 - **Objekty kresby** – zahrne do tisku všechny kreslené objekty.
 - **Vzorce** – vytiskne vzorce obsažené v buňkách namísto výsledků těchto vzorců.

- **Nulové hodnoty** – určuje, že buňky s nulovou hodnotou jsou vytištěny s hodnotou nula (0) v buňce.
- **Měřítko** – definuje měřítko stránky pro tištěnou tabulku.
 - *Režim nastavení měřítka* – z rozevíracího seznamu zvolíme režim nastavení měřítka. Příslušné ovládací prvky pro vybraný režim nastavení měřítka se zobrazí pod rozevíracím seznamem.
 - i) **Upravit měřítko tisku** – určuje měřítko pro všechny tištěné stránky. Do pole zadáme číslo v procentech, které určuje měřítko.
 - ii) **Přizpůsobit oblast tisku výšce/šířce** – určuje maximální počet stran na šířku a na výšku, na které bude každý list s aktuálním stylem stránky vytištěn.
Oblasti tisku jsou vždy upraveny proporcionálně, takže výsledný počet stránek může být menší, než je uvedeno. Pokud zrušíme jedno z polí, pak nedefinovaná dimenze použije tolik stránek, kolik je potřeba. Jestliže zrušíme obě pole, bude měřítko 100 %.
 - iii) **Přizpůsobit oblast tisku počtu stránek** – určuje maximální počet stránek, které se mají vytisknout pro každý list, který používá stejný styl stránky. Měřítko bude zmenšeno podle potřeby tak, aby odpovídalo definovanému počtu stránek.

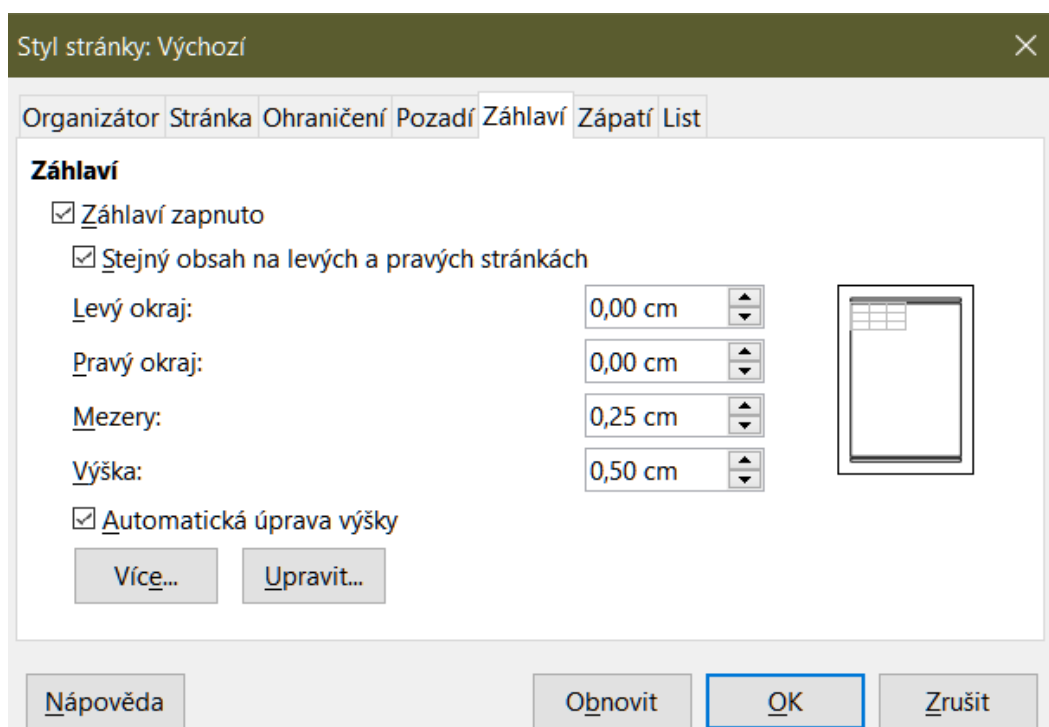
Záhlaví a zápatí

Záhlaví a zápatí jsou předdefinované části textu, které jsou vytištěny na horní nebo dolní straně listu mimo oblast listu. Záhlaví a zápatí se nastavují stejným způsobem a na levých a pravých stránkách můžeme mít odlišný obsah, který používá stejný styl stránky.

Nastavení záhlaví a zápatí

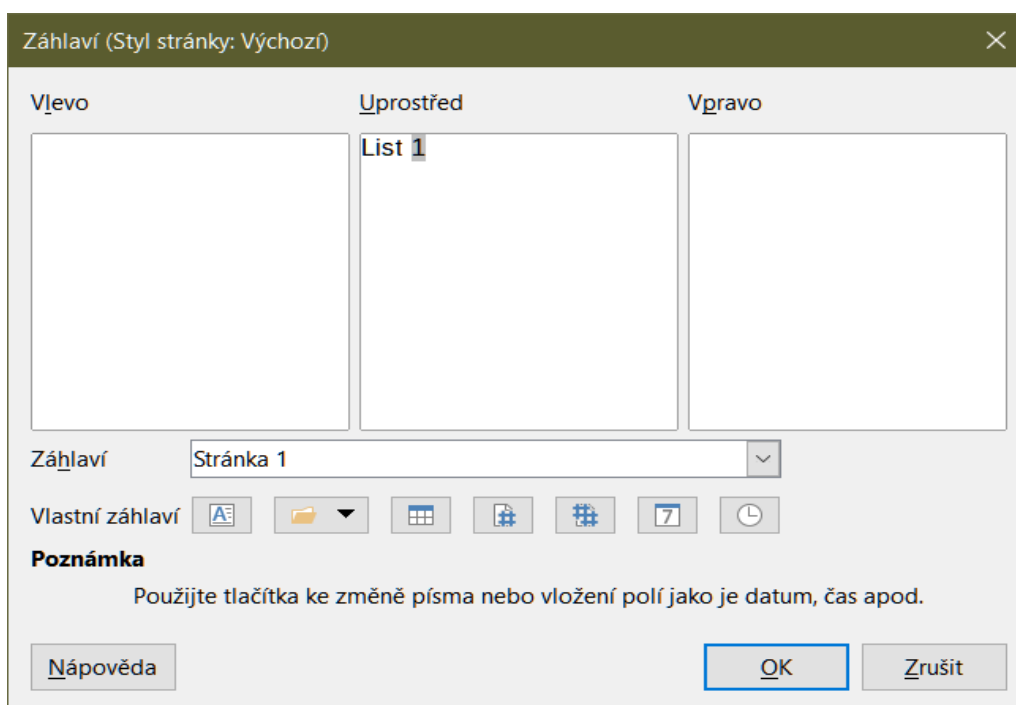
Zapnutí záhlaví nebo zápatí na stránce:

- 1) Vybereme list, kde chceme zapnout záhlaví nebo zápatí.
- 2) V hlavní nabídce zvolíme **Formát > Stránka**, otevřeme dialogové okno Styl stránky a zvolíme kartu *Záhlaví* (nebo *Zápatí*) (obrázek 195). Stránky karet *Záhlaví* a *Zápatí* v dialogovém okně Styl stránky jsou identické.
- 3) Zaškrtneme **Záhlaví zapnuto** nebo **Zápatí zapnuto**.
- 4) Zadáme hodnoty dalších možností dle našich požadavků. Tyto možnosti jsou popsány níže.
- 5) Klepnutím na **OK** uložíme nové nastavení a okno zavřeme.

Obrázek 195: Dialogové okno Styl stránky – karta Záhlaví

- **Záhlaví zapnuto** nebo **Zápatí zapnuto** – do aktuálního stylu stránky přidá záhlaví nebo zápatí.
- **Stejný obsah na levých a pravých stránkách** – tato volba způsobí, že levé a pravé stránky budou mít stejný obsah záhlaví nebo zápatí. Pokud chceme levým a pravým stránkám přiřadit jiné záhlaví nebo zápatí, zrušíme výběr této možnosti a poté klepneme na tlačítko **Upravit**. Více informací najdeme v části „Obsah záhlaví a zápatí“ na straně 257.
- **Levý okraj** – zadáme velikost mezery, která se má ponechat mezi levým okrajem stránky a levým okrajem záhlaví nebo zápatí.
- **Pravý okraj** – zadáme velikost mezery, která se má ponechat mezi pravým okrajem stránky a pravým okrajem záhlaví nebo zápatí.
- **Mezery** – zadáme velikost mezery, která se má udržovat mezi spodním okrajem záhlavím a horním okrajem tabulky.
- **Výška** – zadáme výšku záhlaví nebo zápatí.
- **Automatická úprava výšky** – automaticky upraví výšku záhlaví nebo zápatí podle obsahu.
- Pole náhledu – je zobrazeno na pravé straně obrázku 195, tato oblast zobrazuje náhled aktuálního výběru.
- **Více** – otevře dialogové okno Ohraničení/Pozadí, kde můžeme definovat zobrazení ohraničení a barev pozadí nebo obrázků pro záhlaví nebo zápatí. Více informací najdeme v Kapitole 4, Používání stylů a šablon.
- **Upravit** – otevře dialogové okno Záhlaví nebo Zápatí, kde můžeme přidat upravit nebo formátovat text, který je umístěný v záhlaví nebo zápatí. Více informací viz část „Obsah záhlaví a zápatí“ dále.

Obrázek 196: Dialogové okno Záhlaví

Obsah záhlaví a zápatí

Záhlaví a zápatí v tabulce aplikace Calc má tři sloupce pro text. Každý ze sloupců může zůstat buď prázdný nebo může mít jiný obsah.

- 1) Vybereme list, kde chceme zapnout záhlaví nebo zápatí.
- 2) Otevřeme dialogové okno Styl stránky (obrázek 195), vybereme kartu *Záhlaví zapnuto* nebo *Zápatí zapnuto* a nastavíme možnosti pro záhlaví nebo zápatí. Viz část „Nastavení záhlaví a zápatí“ výše.
- 3) Klepneme na tlačítko **Upravit** a otevřeme dialogové okno Záhlaví nebo Zápatí (obrázek 196). Pokud je v dialogovém okně Styl stránky zrušeno zaškrtnutí volby **Stejný obsah na levých a pravých stránkách**, bude dialogové okno Záhlaví nebo Zápatí obsahovat dvě karty, které si vybereme, zda chceme nastavit záhlaví nebo zápatí pro pravé nebo levé stránky.
- 4) Pokud chceme do záhlaví nebo zápatí zadat standardní obsah, vybereme některou z možností rozevřacího seznamu *Záhlaví* nebo *Zápatí*.
- 5) Pokud chceme do záhlaví nebo zápatí zadávat přizpůsobený obsah, klepneme do jednoho z polí a zadáme text nebo klepneme do jednoho z polí a klepneme na jednu z ikon v řádku **Vlastní záhlaví** nebo **Vlastní zápatí**. Tyto ikony jsou vysvětleny dále.
- 6) Pokud chceme změnit vzhled textu v záhlaví nebo zápatí, klepneme na ikonu **Atributy textu** a otevřeme dialogové okno Atributy textu, kde můžeme nastavit písmo, efekty pro písmo a umístění písma.
- 7) Klepnutím na tlačítko **OK** uložíme změny atributů textu a zavřeme dialogové okno Atributy textu.
- 8) Klepnutím na tlačítko **OK** uložíme změny v obsahu záhlaví nebo zápatí a zavřeme dialogové okno Záhlaví nebo Zápatí.
- 9) Klepnutím na tlačítko **OK** uložíme změny v záhlaví nebo zápatí a zavřeme dialogové okno Styl stránky.

Možnosti dostupné v řádku *Vlastní záhlaví* nebo *Vlastní zápatí* jsou následující:

- **Atributy textu** – otevře dialogové okno Atributy textu, kde najdeme volby pro formátování nového nebo vybraného textu. Dialogové okno Atributy textu obsahuje karty Písmo, Efekty pro písmo a Umístění.
- **Titulek** – vloží do vybrané oblasti zástupné znaky pro název souboru. Klepneme a z otevřeného rozevíracího seznamu zvolíme **Titulek**, **Název souboru** nebo **Cesta a název souboru**. Pokud tabulce nebyl přiřazen název, bude místo něj vložen název souboru tabulky.
- **Název listu** – vloží do vybrané oblasti zástupné znaky pro název listu vybraného listu v sešitu.
- **Stránka** – vloží do vybrané oblasti zástupné znaky pro číslo stránky. Toto umožňuje nepřetržité číslování stránek v tabulce.
- **Stránky** – vloží do vybrané oblasti zástupné znaky pro celkový počet stránek v tabulce.
- **Datum** – vloží do vybrané oblasti zástupné znaky pro aktuální datum, které se bude opakovat v záhlaví/zápatí na každé stránce tabulky.
- **Čas** – vloží do vybrané oblasti zástupné znaky pro aktuální čas, který se bude opakovat v záhlaví/zápatí na každé stránce tabulky.

Export do PDF

Aplikace Calc může exportovat dokumenty do PDF (Portable Document Format). Tento standardní souborový formát je ideální pro odeslání souboru pro prohlížení pomocí prohlížeče Adobe Reader nebo jiných prohlížečů PDF.

Upozornění

Dokument ve formátu PDF není ve výchozím nastavení chráněn před neoprávněným zásahem nebo úpravou obsahu. Obsah dokumentu PDF lze upravovat pomocí speciálních softwarových nástrojů včetně LibreOffice Draw.

Tip

Na rozdíl od volby **Uložit jako** vytvoří příkaz **Exportovat** kopii aktuálního dokumentu v podobě nového souboru s vybraným formátem, ale ponechá aktuální dokument a formát otevřený.

Rychlý export do PDF

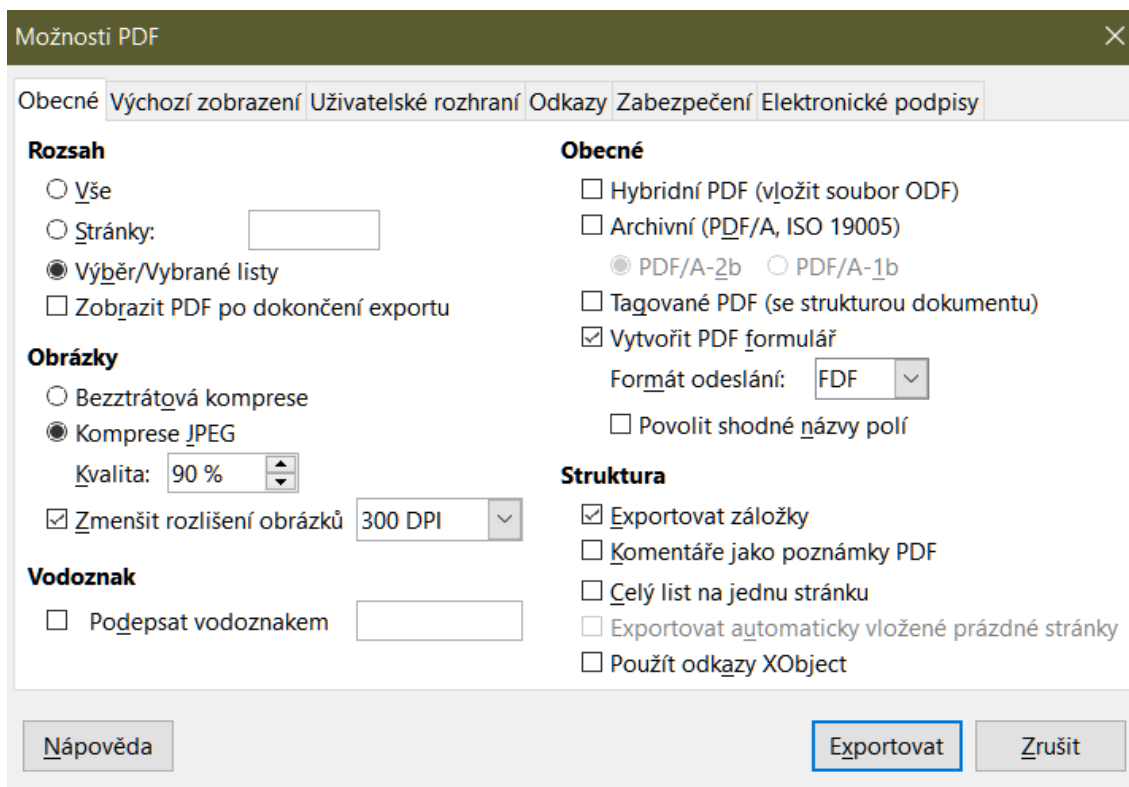
Klepnutím na ikonu **Přímý export do PDF** na Standardní nástrojové liště exportujeme celou tabulku do PDF s použitím nastavení, které bylo naposledy vybráno v dialogovém okně Možnosti PDF (viz níže). Budeme vyzváni k zadání jména souboru a výběru umístění pro PDF, ale nemáme možnost vybrat rozsah stránek, kompresi obrázků nebo další možnosti.

Nastavení obsahu a kvality PDF

Pokud chceme vlastnosti exportovaného PDF dokumentu ovlivnit, zvolíme **Soubor > Exportovat jako PDF**. Tím se otevře dialogové okno Možnosti PDF. Toto dialogové okno má šest karet (*Obecné*, *Výchozí zobrazení*, *Uživatelské rozhraní*, *Odkazy*, *Zabezpečení* a *Elektronické podpisy*). Vybereme příslušná nastavení a klepneme na tlačítko **Exportovat**. Poté zadáme umístění a název PDF souboru, který chceme vytvořit, a klepneme na tlačítko **Uložit**. Tím provedeme export do souboru.

Dialogové okno Možnosti PDF – karta Obecné

Na kartě Obecné (obrázek 193) si můžeme vybrat stránky, které chceme zahrnout do PDF, typ komprese použité pro obrázky (což má vliv na kvalitu obrázků v PDF) a další možnosti. Více informací najdeme v průvodci *Začínáme s LibreOffice* nebo v Nápovědě. Ve většině případů budou výchozí hodnoty to, co potřebujeme.

Obrázek 197: Dialogové okno Možnosti PDF – karta Obecné

Část Rozsah

- **Vše:** Exportuje celý dokument do PDF.
- **Stránky:** Pokud chceme exportovat rozsah stránek na vybraném listu, použijeme formát 3-6 (stránky 3 až 6). Pokud chceme exportovat jednotlivé stránky, použijeme formát 7;9;11 (stránky 7, 9 a 11) nebo kombinaci obou formátů.
- **Výběr/Vybrané listy:** Exportuje vybraný materiál (list nebo část listu).
- **Zobrazit PDF po dokončení exportu:** Pokud je tato volba vybrána, otevře se výchozí prohlížeč PDF a zobrazí nově exportovaný PDF soubor.

Část Obrázky

- **Bezstrátová komprese:** Obrázky jsou ukládány bez ztráty kvality. Pokud se v souboru nacházejí fotografie, může použití této možnosti vést k velkým souborům. Tato volba je doporučena pro jiné druhy obrázků nebo grafiky.
- **Komprese JPEG:** Umožňuje nastavení různých stupňů kvality v rozsahu od 1 do 100 %. Nastavení 90 % je vhodné pro fotografie (menší velikost souboru, nepatrná ztráta kvality).
- **Zmenšit rozlišení obrázku:** Vybereme požadovanou hodnotu v rozevíracím seznamu. Nižší DPI (dots per inch) má za následek nižší kvalitu obrázků. Vyšší nastavení DPI může výrazně zvětšit velikost exportovaného souboru.

Část Vodoznak

- **Podepsat vodoznakem:** Pokud je vybrána tato možnost, na každé stránce PDF souboru se objeví průhledné překrytí textem, který zadáme do textového pole.

Část Obecné

- **Hybridní PDF (vložit soubor ODF):** Toto nastavení použijeme k exportu dokumentu jako PDF souboru obsahujícího soubory ve dvou formátech: PDF a ODF. Takový soubor se v PDF prohlížečích otevírá stejně jako běžný soubor PDF, v LibreOffice však bude plně editovatelný.
- **Archivní (PDF/A, ISO 19005):** PDF/A je standard ISO pro dlouhodobé uchování dokumentů tak, že vkládá do výsledného souboru všechny informace nezbytné pro věrnou reprodukci (jako jsou písma) a zároveň zakazuje další prvky (včetně formulářů, zabezpečení a šifrování). Zapišou se i PDF značky. Také vybereme, kterou verzi normy použít, zda **PDF/A-1b** nebo **PDF/A-2b**.
- **Tagované PDF:** Tagované PDF obsahuje dodatečné informace o struktuře obsahu dokumentu. To může pomoci zobrazit dokument na zařízeních s odlišnou obrazovkou a při použití hlasového výstupu. Mezi značky, které se exportují, patří obsah, hypertextové odkazy a řídicí prvky. Tato volba může významně zvětšit velikost dokumentu.
- **Vytvořit PDF formulář – Formát odeslání:** V rozevírací nabídce vybereme formát odeslání formulářů v souboru PDF.
- **Povolit shodné názvy polí** – Pokud je povoleno, lze stejný název pole použít pro více polí v generovaném souboru PDF. Po odškrtnutí pole budou při exportu vytvořeny jedinečné názvy polí.
- **Exportovat záložky:** Obecně se v aplikaci Calc nepoužívá.
- **Komentáře jako poznámky PDF:** Exportuje komentáře jako poznámky PDF. Je možné, že toto není to, co chceme!
- **Celý list na jednu stránku:** Toto nastavení umožňuje exportovat tabulku aplikace Calc do PDF tak, že se celý list exportuje jako jediná stránka v souboru PDF. Tato volba není určena pro tisk, ale umožňuje snadno zobrazit a zkontrolovat celý obsah tabulkového dokumentu ve formátu PDF bez obvyklého rozřezávání listů na tisknutelné stránky. Náhledové stránky budou mít různé velikosti, stejně jako zdrojové listy.

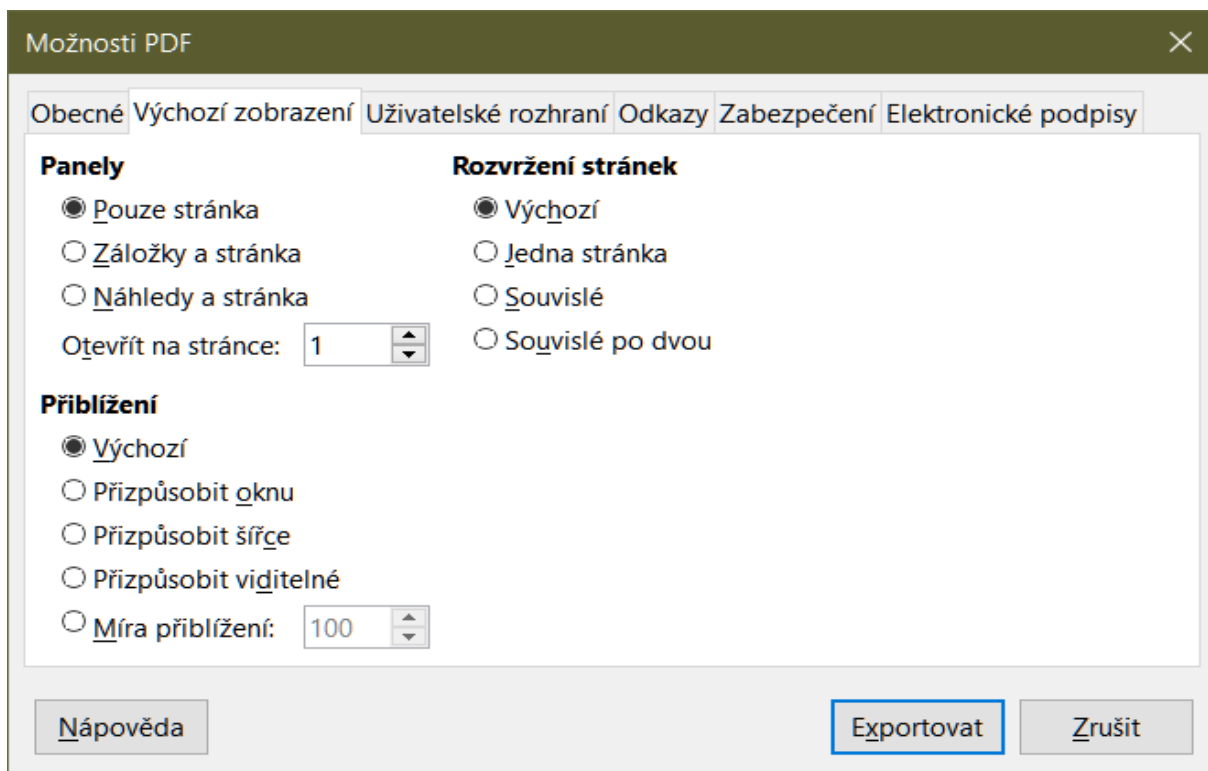
Poznámka:

Výběr volby **Celý list na jednu stránku** způsobí, že aplikace Calc bude ignorovat další nastavení v dialogovém okně Možnosti PDF.

- **Exportovat automaticky vložené prázdné stránky:** V aplikaci Calc není k dispozici.
- **Použít odkazy XObject:** Odkazy XObject umožňují jednomu souboru PDF importovat obsah z jiného PDF souboru. Více informací nalezneme v části 8.10.4 specifikace PDF, ISO 32000-2:2017 (<https://www.iso.org/standard/63534.html>). Pokud nejsme obeznámeni s použitím odkazů XObject, ponecháme toto políčko nezaškrtnuté.

Dialogové okno Možnosti PDF – karta Výchozí zobrazení

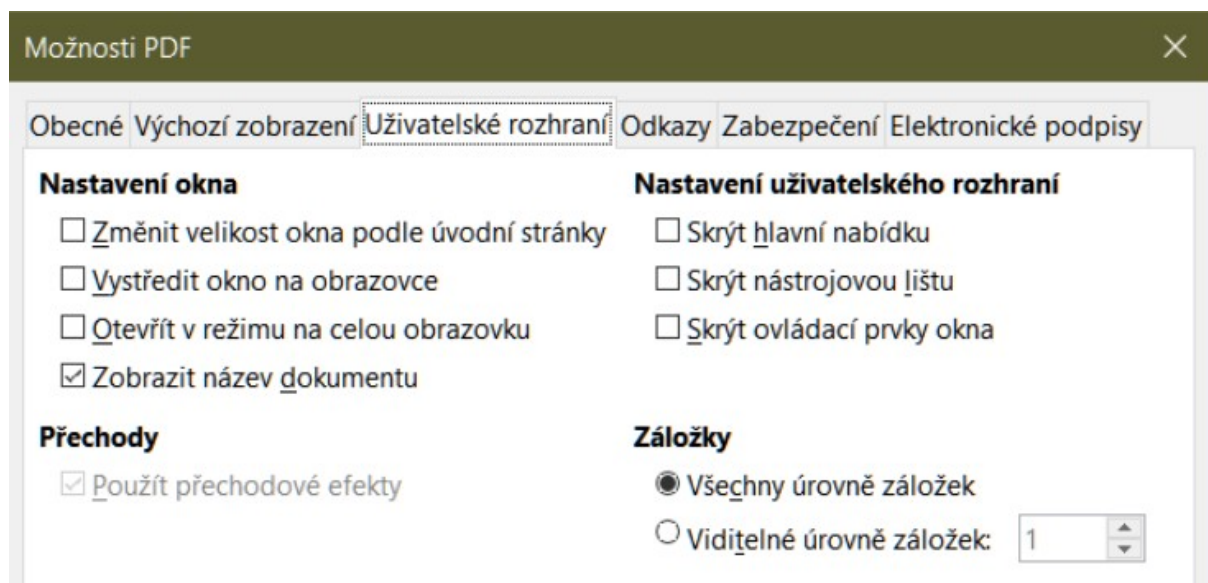
Na kartě Výchozí zobrazení (obrázek 198) můžeme vybrat, jak se soubor PDF ve výchozím nastavení otevírá v prohlížeči PDF. Jednotlivé možnosti by měly být samovysvětlující.

Obrázek 198: Dialogové okno Možnosti PDF – karta Výchozí zobrazení

Dialogové okno Možnosti PDF – karta Uživatelské rozhraní

Na kartě Uživatelské rozhraní (obrázek 199) můžeme vybrat možnosti pro ovládání způsobu, jakým prohlížeč PDF soubor zobrazí. Některé z těchto možností jsou užitečné, když vytváříme PDF, které se bude používat jako prezentace nebo pro zobrazení v kiosk módu.

Obrázek 199: Dialogové okno Možnosti PDF – karta Uživatelské rozhraní

Nastavení okna

- **Změnit velikost okna podle úvodní stránky:** v okně prohlížeče PDF se zobrazí celá první stránka.
- **Vystředit okno na obrazovce:** PDF se zobrazí v okně prohlížeče vycentrované na obrazovce.
- **Otevřít v režimu na celou obrazovku:** okno PDF prohlížeče je zobrazen nad všemi ostatními okny.
- **Zobrazit název dokumentu:**– PDF se zobrazí s názvem dokumentu v záhlaví prohlížeče.

Přechody – v aplikaci Calc se nepoužívá.

Nastavení uživatelského rozhraní

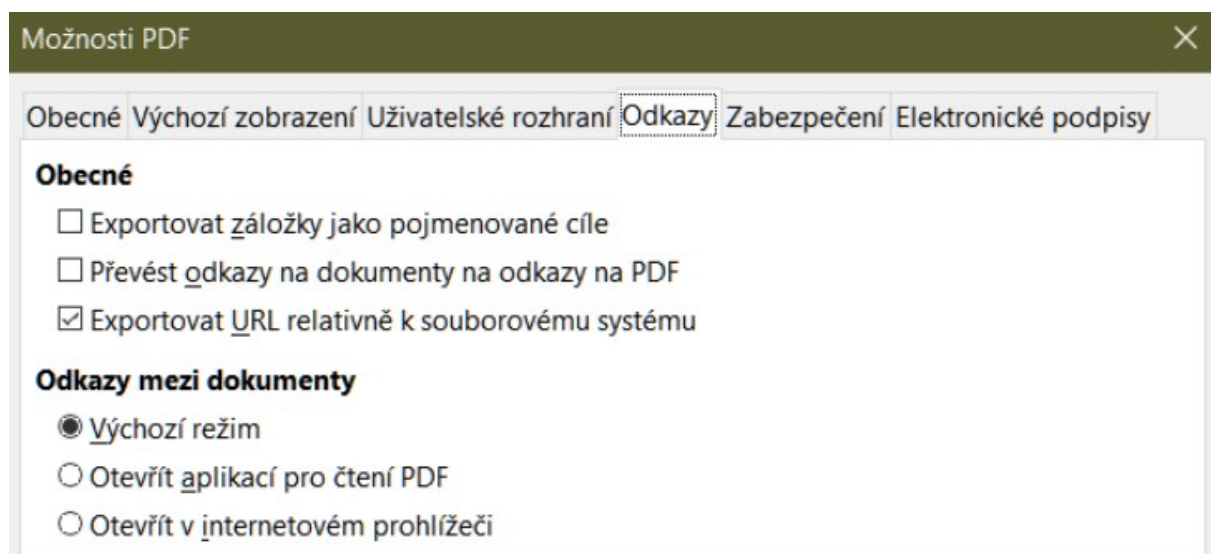
- **Skrýt hlavní nabídku:** skryje v PDF prohlížeči lištu nabídky, když je dokument aktivní.
- **Skrýt nástrojovou lištu:** skryje lištu nástrojů prohlížeče PDF, když je dokument aktivní.
- **Skrýt ovládací prvky okna:** skryje ovládací prvky okna prohlížeče, když je dokument aktivní.

Záložky

- **Všechny úrovně záložek:** zobrazuje všechny úrovně záložek, když otevřeme PDF v prohlížeči.
- **Viditelné úrovně záložek:** zobrazuje úrovně záložek až na vybranou úroveň (v rozsahu 1 až 10), když prohlížeč otevře PDF.

Karta Odkazy dialogového okna Možnosti PDF

Na kartě *Odkazy* (obrázek 200) můžeme vybrat, jakým způsobem budou záložky a hypertextové odkazy exportovány do PDF.

Obrázek 200: Dialogové okno Možnosti PDF – karta Odkazy

Exportovat záložky jako pojmenované cíle

Pokud jsme v aplikaci Calc definovali názvy listů, pomocí této možnosti je exportujeme jako "pojmenované cíle", ke kterým se mohou webové stránky a dokumenty PDF připojit.

Převést odkazy na dokumenty na odkazy na PDF

Pokud jsme definovali odkazy na jiné dokumenty s OpenDocument příponami (např. .odt, .ods, .odp), po zaškrtnutí této volby LibreOffice v exportovaném dokumentu zkonvertuje tyto přípony souborů na .pdf.

Exportovat URL relativně k souborovému systému

Jestliže jsme definovali v dokumentu relativní odkazy, tato volba exportuje tyto odkazy do PDF souboru. Více informací najdeme v Nápovědě aplikace Calc v kapitole *Relativní odkazy*.

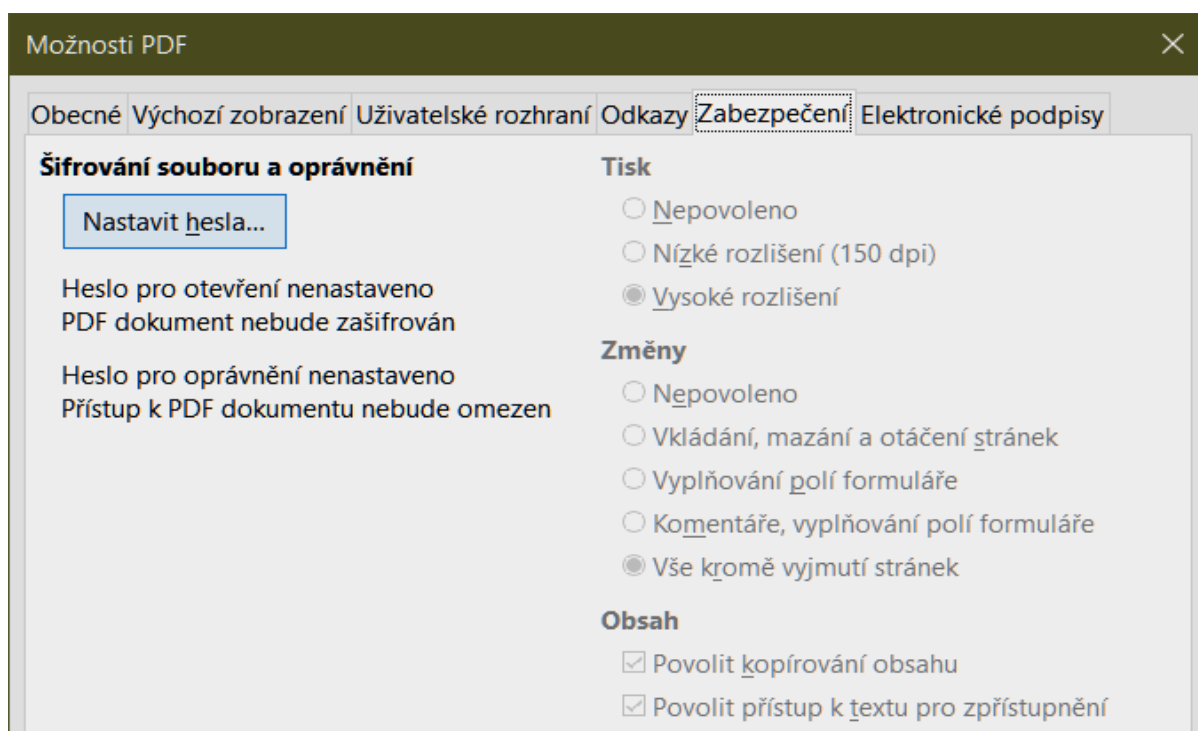
Odkazy mezi dokumenty

Definuje, jak se v exportovaném dokumentu chovají odkazy po klepnutí. Můžeme si vybrat z těchto alternativ:

- **Výchozí režim:** S PDF odkazy je zacházeno tak, jak je to specifikováno v operačním systému.
- **Otevřít aplikací pro čtení PDF:** K otevření odkazovaného PDF dokumentu se použije výchozí PDF aplikace.
- **Otevřít v internetovém prohlížeči:** Na zobrazení odkazovaného dokumentu se použije výchozí webový prohlížeč.

Karta Zabezpečení dialogového okna Možnosti PDF

Kartu *Zabezpečení* (obrázek 201) použijeme k zašifrování a nastavení hesla při exportování sešitu a vytvoření PDF souboru. Nastavení šifrování a hesel také umožňuje omezit tisk a možnost provádět v PDF souboru změny nebo ze souboru kopírovat.

Obrázek 201: Dialogové okno Možnosti PDF – karta Zabezpečení

Klepeme na tlačítko **Nastavit hesla** a otevřeme dialogové okno *Nastavit hesla* (obrázek 202), kde zadáme hesla. Můžeme zadat heslo pro otevření souboru (**Nastavit heslo pro otevření**) a volitelně heslo pro omezení, co mohou čtenáři s PDF souborem dělat (**Nastavit heslo pro oprávnění**).

- Pokud nastavíme *heslo pro otevření*, bude možné otevřít PDF pouze se správným heslem. Po otevření souboru není uživatel nijak omezován v tom, co může s dokumentem udělat (například tisk, kopírování nebo změna).
- Pokud nastavíme *heslo pro oprávnění*, může PDF soubor otevřít kdokoli, ale jeho oprávnění budou omezena. Viz Obrázek 201. Po nastavení hesla pro oprávnění budou na kartě *Zabezpečení* dostupné další volby.

- Při současném zadání hesla pro otevírání a hesla na nastavení oprávnění lze PDF soubor otevřít pouze po zadání správného hesla, přičemž oprávnění mohou být omezena.

Možnosti na kartě *Zabezpečení* bude dostupné pouze tehdy, když zadáme hesla.

Poznámka

Nastavení oprávnění jsou účinná pouze tehdy, pokud je respektuje uživatelův PDF prohlížeč.

Obrázek 202: Dialogové okno Nastavit hesla

Karta Elektronické podpisy v dialogovém okně Možnosti PDF

Tato karta obsahuje možnosti související s exportem digitálně podepsaného PDF.

Elektronické podpisy slouží k potvrzení autorství PDF dokumentů a faktu, že dokument nebyl po podpisu změněn.

Podepsaný export PDF používá klíče a certifikáty X.509, uložené v našem výchozím úložišti v PC nebo na čipové kartě (tokenu). Použité úložiště lze vybrat v nabídce **Nástroje > Možnosti > LibreOffice > Zabezpečení > Cesta pro certifikáty**. (Není k dispozici v systémech Microsoft Windows, kde LibreOffice přistupuje k úložišti systémových certifikátů.) Při používání čipové karty musí být karta nakonfigurována pro použití v úložišti klíčů. To se provádí během instalace softwaru od dodavatele tokenu. Podrobnosti o používání těchto funkcí jsou mimo rozsah této kapitoly.

Obrázek 203: Dialogové okno Možnosti PDF - karta Elektronické podpisy

- **Pomocí tohoto certifikátu můžeme digitálně podepisovat dokumenty PDF:** Klepnutím na tlačítko **Vybrat** otevřeme dialogové okno **Vybrat certifikát**, kde jsou zobrazeny všechny certifikáty, které se nachází ve vybraném úložišti klíčů. Pokud je úložiště klíčů chráněno heslem, budeme vyzváni k jeho zadání. Podobně tak i v případě, že používáme token chráněný PIN kódem.

Vybereme certifikát, který chceme použít pro digitální podepisování exportovaného PDF a klepneme na **OK**.

Všechna další pole na kartě *Elektronické podpisy* se zpřístupní po výběru certifikátu.

- **Heslo certifikátu:** Zadáme heslo použité k ochraně soukromého klíče přiřazeného k vybranému certifikátu. Obvykle je to heslo úložiště certifikátů. Pokud již bylo heslo úložiště certifikátů v dialogovém okně **Vybrat certifikát** zadáno, je úložiště certifikátů odemčeno a není vyžadováno opakované zadání hesla.
Pokud používáme čipovou kartu, zadáme zde její PIN. V závislosti na nastavení softwaru čipové karty můžeme být před podpisem opět vyzváni k zadání PIN kódu.
- **Umístění, Kontaktní informace, Důvod:** Volitelně zadáme další informace o elektronickém podpisu PDF dokumentu. Informace budou vloženy do příslušných polí PDF souboru a budou viditelné při prohlížení exportovaného PDF souboru. Každé nebo všechna tři pole mohou být ponechána prázdná.
- **Autorita časových razítek:** Umožňuje volitelně vybrat adresu URL autority časového razítka (TSA). Během elektronického podpisu bude TSA požádána o zaslání elektronického časového razítka, které se stane součástí podpisu. Při prohlížení PDF můžeme z tohoto časového razítka zjistit, kdy byl dokument podepsán.

Seznam URL adres autorit TSA se vytváří v nabídce **Nástroje > Možnosti > LibreOffice > Zabezpečení > Autority časových razítek**. Pokud není vybrána žádná autorita TSA (výchozí nastavení), podpis nebude obsahovat časové razítko, ale použije se aktuální čas z našeho počítače.

Export do jiných formátů

LibreOffice používá pojem „exportovat“ pro některé souborové operace, které zahrnují změnu typu souboru. Pokud chceme použít jiný formát souboru tabulky (například Microsoft Excel), použijeme volbu **Soubor > Uložit jako**. Pokud chceme z tabulky vytvořit webové stránky, použijeme volbu **Soubor > Exportovat**.

Odeslání dokumentu e-mailem

LibreOffice nabízí několik způsobů, jak rychle a snadno odesílat dokumenty jako přílohu e-mailu ve formátu OpenDocument, v jiných tabulkových formátech nebo jako soubor PDF. Dokument také můžeme odeslat několika příjemcům. Více informací najdeme v *průvodci Začínáme s LibreOffice*.

Odeslání tabulky e-mailem:

- 1) V hlavní nabídce zvolíme **Soubor > Odeslat** a vybereme si z následujících možností. LibreOffice otevře výchozí e-mailový program (pokud je nastavený) s tabulkou v příloze ve zvoleném formátu.
 - *Odeslat dokument e-mailem:* tabulka je odeslána v aktuálním formátu.
 - *E-mailem jako sešit Open Document:* tabulka je odeslána ve formátu ODF.
 - *E-mailem jako Microsoft Excel:* tabulka je odeslána ve formátu Excel (.xlsx).
 - *E-mailem jako PDF:* Otevře se dialogové okno **Možnosti PDF**. Vybereme parametry, které se mají použít pro soubor PDF. Viz „Nastavení obsahu a kvality PDF“ na straně 258.

- 2) V e-mailovém programu zadáme příjemce, předmět, tělo zprávy a potom zprávu odešleme.

Elektronické podepisování dokumentů

Pokud chceme elektronicky podepsat dokument, potřebujeme osobní podpisový certifikát. Osobní klíč je uložen v počítači jako kombinace soukromého klíče, který musí být utajen, a veřejného klíče, který přidáváme do svých dokumentů, když je podepisujeme. Certifikát získáme od certifikační autority, což může být soukromá společnost nebo instituce státní nebo veřejné správy.

Při použití elektronického podpisu dokumentu se vypočítá kontrolní součet z obsahu dokumentu a personálního klíče. Tento kontrolní součet a náš veřejný klíč se uloží s dokumentem.

Když někdo později otevře dokument na jakémkoliv počítači pomocí některé z novějších verzí LibreOffice, program znovu spočítá kontrolní součet a porovná jej s uloženým kontrolním součtem. Pokud jsou oba stejné, program signalizuje, že vidíme původní, nezměněný dokument. Navíc si můžeme zobrazit informace o veřejném klíči a certifikátu. Veřejný klíč můžeme porovnat s veřejným klíčem, který je zveřejněn na webu certifikační autority.

Kdykoliv někdo v elektronicky podepsaném dokumentu provede změnu, dojde k porušení elektronického podpisu.

V operačních systémech Windows se k ověření podpisu používají funkce Windows. V systémech Linux se k ověření podpisu používají soubory poskytované programy Mozilla Thunderbird nebo Firefox. Podrobnější popis, jak získat a spravovat certifikát a ověřit podpis, najdeme v části *O elektronických podpisech* v nápovědě LibreOffice.

Použití elektronických podpisů

Následující postup je pouze příkladem toho, jak elektronicky podepsat dokument. Skutečný postup závisí na nastavení počítače a operačním systémem počítače.

- 1) Otevřeme soubor, který chceme elektronicky podepsat.
- 2) V hlavní nabídce zvolíme **Soubor > Elektronické podpisy > Elektronické podpisy**.
 - Pokud máme nastavený LibreOffice tak, aby nás upozornil, když dokument obsahuje komentáře (viz „Odstranění osobních údajů“ na straně 268), může se zobrazit okno s dotazem, zda chceme pokračovat v podepisování dokumentu.
 - Pokud dokument obsahuje komentáře, otevře se varovné dialogové okno s dotazem, zda chceme pokračovat. Pro pokračování klepneme na **Ano**. Klepnutím na **Ne** ukončíme proces podepisování a můžeme podniknout příslušné kroky k odstranění komentářů a restartování tohoto postupu.
 - Pokud jsme dokument od poslední změny neuložili, zobrazí se okno s upozorněním. Klepnutím na tlačítko **OK** uložíme změny. Po uložení souboru se otevře dialogové okno Elektronické podpisy (obrázek 204).
- 3) Klepnutím na **Podepsat dokument** otevřeme dialogové okno Vybrat certifikát (obrázek 205).

Vybereme certifikát, který chceme použít, a klepnutím na **OK** zavřeme dialogové okno Vybrat certifikát.

Použitý certifikát je zobrazen v dialogovém okně Elektronické certifikáty s ikonou vedle svého názvu. Tato ikona indikuje stav elektronického podpisu.

 - Ikona s červenou pečetí () označuje, že dokument byl podepsán a certifikát byl ověřen.
 - Ikona se žlutým výstražným trojúhelníkem překrývajícím červenou pečeť () označuje, že dokument je podepsán, ale že certifikát nelze ověřit.

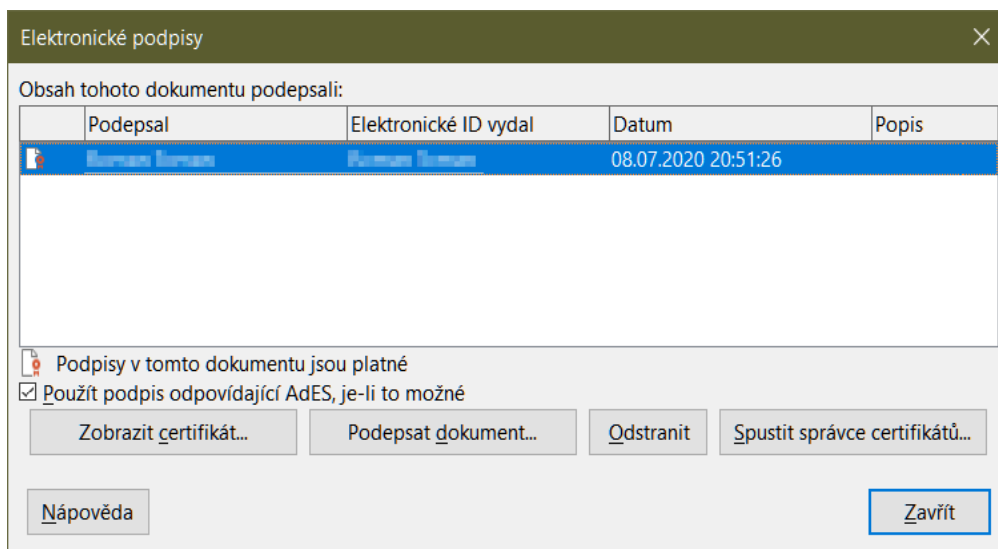
- Ikona se samotným žlutým výstražným trojúhelníkem (⚠) označuje neplatný elektronický podpis.
- 4) Klepnutím na **Zavřít** zavřeme dialogové okno Elektronické podpisy a soubor elektronicky podepíšeme.

Ikona ve stavovém řádku indikuje stav dokumentu podepsaného elektronickým podpisem. Poklepem na ikonu můžeme zobrazit certifikát. K dokumentu lze přidat i více než jeden podpis.

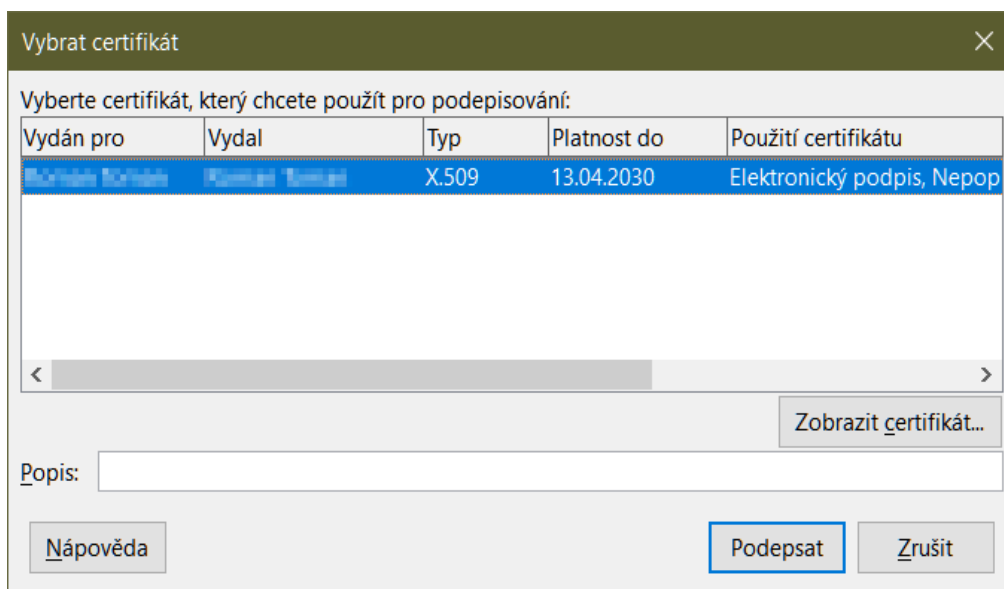

Poznámka

Pokud po elektronickém podpisu provedeme v dokumentu jakékoliv změny, elektronický podpis se automaticky odstraní. Pro podepsání dokumentu je pak nutné znovu zopakovat postup výše.

Obrázek 204: Dialogové okno Elektronické podpisy

Obrázek 205: Dialogové okno Vybrat certifikát

Vícenásobné podepisování jedním podpisem

V minulosti LibreOffice zakazoval vytváření dokumentů s vícenásobným podpisem stejného autora, protože nebyl důvod podepisovat stejný dokument vícekrát. LibreOffice nyní umožňuje vložit popis podpisu, takže je nyní povoleno více podpisů od stejného autora v jednom dokumentu. Každý podpis může mít jiný význam.

Pokud vybereme **Soubor > Elektronické podpisy > Elektronické podpisy**, je v dialogovém okně (obrázek 204) uveden seznam existujících podpisů spolu s jejich popisem (pokud existuje).

Když klepneme na tlačítko **Podepsat dokument**, dialogové okno (obrázek 205) pro výběr certifikátu nyní vyžaduje i volitelný popis.

Změna hodnoty existujícího popisu zruší platnost podpisu.

Elektronicky podepsaná makra

Obvykle jsou makra součástí dokumentu. Pokud podepíšeme dokument, jsou makra uvnitř dokumentu podepsána automaticky. Pokud chceme podepsat pouze makra, ale nikoliv celý dokument, zvolíme v hlavní nabídce volbu **Nástroje > Makra > Elektronický podpis**.

Odstranění osobních údajů

Možná budeme chtít zajistit, aby osobní údaje, verze textu, poznámky, skryté informace nebo zaznamenané změny byly před odesláním jiným lidem nebo před uložením do souboru PDF z dokumentu odstraněny.

- V nabídce **Nástroje > Možnosti > LibreOffice > Zabezpečení > Možnosti** můžeme nastavit Calc tak, aby nám připomněl, kdy soubory obsahují určité informace a aby automaticky odstranil osobní údaje při uložení.
- Pokud chceme odstranit osobní a některé další údaje ze souboru, přejdeme na **Soubor > Vlastnosti**. Na kartě *Obecné* zrušíme výběr **Použít uživatelské údaje** a pak klepneme na **Obnovit vlastnosti**. Tímto se odstraní všechna jména ve vytvořených a upravených polích, odstraní se data změny a tisku a resetuje se *Celkový čas úprav* na nulu, datum vytvoření na aktuální datum a čas a *Číslo revize* se nastaví na 1.
- Pokud chceme odebrat informace o verzi, přejdeme v hlavní nabídce na **Soubor > Verze**, vybereme verzi ze seznamu a klepneme na **Smazat** nebo použijeme volbu **Soubor > Uložit jako** a uložíme soubor s jiným jménem.

Průvodce programem Calc

Kapitola 7
Použití vzorců a funkcí

Úvod

V předchozích kapitolách jsme do každé buňky zadávali jeden ze dvou základních typů dat: čísla a text. Nebudeme však vždy vědět, jaký by měl být obsah. Obsah jedné buňky často závisí na obsahu ostatních buněk. K řešení této situace používáme třetí typ dat: vzorec. Vzorce jsou výrazy, jejichž výsledek je vypočítán pomocí čísel a proměnných. V sešitu jsou proměnné umístění buněk, která obsahují data potřebná pro dokončení rovnice.

Funkce je předdefinovaný výpočet vložený do buňky, umožňující analyzovat či zpracovávat data. Jediné, co musíme udělat, je zadat argumenty funkce a výpočet se provede automaticky. Funkce pomáhají při vytváření vzorců, pomocí kterých získáme požadovaný výsledek.

Nastavení sešitu

Pokud v programu Calc nastavujeme více než jednoduchý systém jednoho listu, vyplatí se trochu dopředu plánovat. Nezapomeneme:

- Vyvarujeme se zadávání pevných hodnot do vzorců.
- Zahrneme dokumentaci (poznámky a komentáře) popisující, co systém dělá, včetně toho, jaký vstup je vyžadován a odkud pocházejí vzorce (pokud nebyly vytvořeny od nuly).
- Zahrneme systém kontroly chyb vzorců a ověříme, zda vzorce dělají to, co je zamýšleno.

Problém pevných hodnot

Mnoho uživatelů nastavuje dlouhé a složité vzorce s pevnými hodnotami zadanými přímo do vzorce.

Například převod z jedné měny na druhou vyžaduje znalost aktuálního konverzního kurzu. Pokud do buňky C1 zadáme vzorec $= 0,75*B1$ (například pro výpočet hodnoty v eurech z částky USD dolaru v buňce B1), budeme muset vzorec upravit, když se směnný kurz změní z 0,75 na jinou hodnotu. Je mnohem snazší nastavit vstupní buňku se směnným kurzem a odkazem na buňku v jakémkoli vzorci, který potřebuje směnný kurz. Výpočty typu „co když“ jsou také zjednodušeny: co když se směnný kurz mění od 0,75 do 0,70 nebo 0,80? Není nutná žádná úprava vzorců a je jasné, jaký kurz se používá ve výpočtech. Rozdělení komplexních vzorců na lépe zvládnutelné části, což je popsáno níže, také pomáhá minimalizovat chyby a pomáhá při řešení problémů.

Nedostatek dokumentace

Nedostatek dokumentace je velmi častým bodem selhání. Mnoho uživatelů vytvoří jednoduchý list, který se postupem času vyvine v něco mnohem složitějšího. Bez dokumentace je původní účel a metodika často nejasná a obtížně rozluštitelná. V tomto případě je obvykle snazší začít znovu od začátku a zahodit dříve provedenou práci. Pokud do buněk vložíme komentáře a použijeme štítky a nadpisy, můžeme sešit později upravit sami nebo někdo jiný a ušetří se tak mnoho času a úsilí.

Vzorce pro kontrolu chyb

Přidání sloupců dat nebo výběru buněk z listu vede často k chybám způsobeným vynecháním buněk, nesprávným určením rozsahu nebo dvojnásobným počítáním buněk. Proto je užitečné zavést v sešitech kontroly. Například nastavíme tabulku pro výpočet sloupců čísel a pomocí SUM vypočteme součty jednotlivých sloupců. Výsledek můžete zkontrolovat vytvořením (v netisknutém sloupci) sady součtů řádků a jejich celkovým součtem. Obě čísla, součet v řádcích a celkový součet ve sloupci, musí souhlasit. Pokud tomu tak není, máme někde chybu.

Můžeme dokonce nastavit vzorec pro výpočet rozdílu mezi dvěma součty a nahlásit chybu v případě, že je vrácen nenulový výsledek (viz obrázek 206).

Demonstrace kontroly chyb součtů sloupců A, B a C				
	A	B	C	Součty řádků
	0	0,64	0,02	0,66
	0,43	0,23	0,75	1,41
	0,91	0,57	0,59	2,07
	0,07	0,07	0,45	0,59
	0,37	0,33	0,04	0,74
	0,34	0,06	0,98	1,38
	0,95	0,34	0,65	1,94
	0,93	0,08	0,63	1,64
	0,61	0,82	0,17	1,6
Součty sloupců	=SUM(B6:B13)		4,26	
		CELKEM:	11,37	12,03
				CHYBA !!!

Obrázek 206: Kontrola chyb vzorců

Tvorba vzorců

Vzorce můžeme zadávat dvěma způsoby: buď pomocí Průvodce funkcí nebo zadáním přímo do buňky nebo do vstupního řádku. Vzorec musí začínat symbolem =, takže při přímém psaní musíme začít vzorec jedním z následujících symbolů: =, + nebo -. Program Calc automaticky přidá symbol = pro vzorec, který začíná znakem + nebo -. Jakýkoliv jiný znak na začátku způsobí, že bude vzorec považován za text.

Operátory ve vzorcích

Každá buňka v listu může být použita jako nositel dat nebo místo pro výpočet dat. Chceme-li zadat data, jednoduše píšeme do buňky a přesuneme se na další buňku nebo stiskneme *Enter*. U vzorců znaménko rovná se znamená, že buňka bude použita pro výpočet. Příklad matematického výpočtu $15 + 46$ je znázorněn na obrázku 207.

Zatímco výpočet vlevo používal pouze jednu buňku, ukázka možností je zobrazena vpravo, kde jsou data umístěna do buněk a výpočet je prováděn pomocí odkazů na buňky. V tomto případě byly buňky B3 a B4 nositeli dat, s buňkou B5, kde byl výpočet proveden. Všimneme si, že vzorec byl zobrazen jako `=B3+B4`. Znaménko plus znamená, že obsah buněk B3 a B4 se sečte a výsledek je v buňce, kde je zapsán vzorec. Všechny vzorce vycházejí z této koncepce. Další způsoby použití vzorců jsou uvedeny v tabulce 3.

Tyto odkazy na buňky umožňují vzorcům používat data odkudkoli na zpracovávaném listu nebo z jakéhokoli jiného listu v otevřeném dokumentu. Pokud by byla potřebná data v různých listech, odkazovala by se na název listu, například `=SUM($Sheet2.B12+$Sheet3.A11)`.

Poznámka

Chceme-li zadat symbol = za jiným účelem, než je vytvoření vzorce, jak je popsáno v této kapitole, zadáme před znak = apostrof nebo jednoduchou uvozovku. Například položka `'=` znamená různé věci pro různé lidi, Calc považuje za text vše po apostrofu včetně znaménka =.

Jednoduchý výpočet v jedné buňce				Výpočet referencí			
	A	B	C		A	B	C
1				1			
2				2			
3		=15+46		3		15	
4				4		46	
5				5			
6				6			

	A	B	C		A	B	C
1				1			
2				2			
3			61	3		15	
4				4		46	
5				5		=b3+b4	
6				6			

	A	B	C
1			
2			
3		15	
4		46	
5		61	
6			

Obrázek 207: Jednoduchý výpočet

Tabulka 3: Běžné způsoby použití vzorců

Vzorec	Popis
=A1+10	Zobrazuje obsah buňky A1 plus 10.
=A1*16%	Zobrazuje 16 % obsahu A1.
=A1*A2	Zobrazuje výsledek vynásobení obsahu A1 a A2.
=ROUND(A1;1)	Zobrazuje obsah buňky A1 zaokrouhlený na jedno desetinné místo.
=EFFECT(5%;12)	Vypočítá efektivní úrok pro 5% roční nominální úrok s 12 platbami ročně.
=B8-SUM(B10:B14)	Vypočítá B8 mínus součet buněk B10 až B14.
=SUM(B8;SUM(B10:B14))	Vypočítá součet buněk B10 až B14 a připočte hodnotu B8.
=SUM(B1:B1048576)	Sečte všechna čísla ve sloupci B.
=AVERAGE(BloodSugar)	Zobrazuje průměr pojmenované oblasti definované pod názvem <i>BloodSugar</i> .
=IF(C31>140; "HIGH"; "OK")	Zobrazuje výsledky podmíněné analýzy dat ze dvou zdrojů. Pokud je obsah C31 větší než 140, zobrazí se HIGH, jinak se zobrazí OK.

Funkce v tabulce 3 jsou označeny slovem, například ROUND, následované závorkami, které obvykle uzavírají odkazy nebo čísla.

Poznámka

Uživatelé jiného tabulkového softwaru mohou znát vzorce, které začínají +, -, =, (, @, ., \$ nebo #. Matematický vzorec by vypadal jako +D2+C2 nebo +2*3. Funkce začínají symbolem @, jako je @SUM(D2..D7), @COS(@DEGTORAD (30)) a @IRR(GUESS, CASHFLOWS). Rozsahy jsou označeny jako A1..D3.

Je také možné stanovit oblasti pro zahrnutí jejich pojmenováním pomocí **List > Pojmenované rozsahy a výrazy > Definovat**, například *BloodSugar* představující rozsah B3:B10. Logické funkce mohou být také prováděny tak, jak jsou reprezentovány příkazem IF, který má za následek podmíněnou odpověď na základě dat v identifikované buňce, například

```
=IF(A2>=0;"Pozitivní";"Negativní")
```

Hodnota 3 v buňce A2 by vrátila výsledek Pozitivní, hodnota -9 výsledek Negativní.

Typy operátorů

V programu Calc můžeme použít následující typy operátorů: aritmetické, srovnávací, textové a referenční.

Aritmetické operátory

Operátory sčítání, odčítání, násobení a dělení vracejí číselné výsledky. Operátory negace a procenta identifikují charakteristiku čísla nalezeného v buňce, například -37. Příklad pro umocnění ilustruje, jak zadat číslo, které je samo o sobě násobeno, například $2^3 = 2*2*2$.

Tabulka 4: Aritmetické operátory

Operátor	Název	Příklad
+ (plus)	Sčítání	=1+1
- (mínus)	Odčítání	=2-1
- (mínus)	Negace	-5
* (hvězdička)	Násobení	=2*2
/ (lomítko)	Dělení	=10/5
% (procento)	Procento	15%
^ (stříška)	Umocnění	2^3

Porovnávací operátory

Srovnávací operátory se nacházejí ve vzorcích, které používají funkci IF a vracejí buď pravdivou nebo falešnou odpověď; například, =IF(B6>G12;127;0) což, volně přeloženo, znamená, pokud je obsah buňky B6 větší než obsah buňky G12, pak vraťte číslo 127, jinak vraťte číslo 0.

Přímou odpověď PRAVDA nebo NEPRAVDA lze získat zadáním vzorce jako =B6>B12. Pokud jsou čísla nalezená v odkazovaných buňkách přesně reprezentována, je vrácena odpověď PRAVDA, jinak je vrácena NEPRAVDA.

Tabulka 5: Porovnávací operátory

Operátor	Název	Příklad
=	Rovno	A1=B1
>	Větší než	A1>B1
<	Méně než	A1<B1
>=	Větší nebo rovno	A1>=B1
<=	Menší nebo rovno	A1<=B1
<>	Nerovnost	A1<>B1

Pokud buňka A1 obsahuje číselnou hodnotu 4 a buňka B1 obsahuje číselnou hodnotu 5, výše uvedené příklady by přinesly výsledky NEPRAVDA, NEPRAVDA, PRAVDA, NEPRAVDA, PRAVDA a PRAVDA.

Textové operátory

Je běžné, že uživatelé vkládají text do tabulek. Aby byla zajištěna variabilita v tom, co a jak se tento typ dat zobrazuje, lze text spojit z kusů pocházejících z různých míst v tabulce. Obrázek 208 ukazuje příklad.

	A	B	C	D	E	F	G
1							
2		Červen	23	2020		=C2 & \". \" & B2 & \" \" & D2	
3							

	A	B	C	D	E	F	G
1							
2		Červen	23	2020		23. Červen 2020	
3							

Obrázek 208: Zřetězení textu

V tomto příkladu byly konkrétní části textu nalezeny ve třech různých buňkách. Pro spojení těchto segmentů vzorec také obsahuje požadované mezery a interpunkci uzavřenou v uvozovkách, což má za následek vzorec =B2 & " " & C2 & " " & D2. Výsledkem je zřetězení na datum naformátované v konkrétní posloupnosti.

Program Calc má funkci CONCATENATE, která provádí stejnou operaci.

Referenční operátory

Jednotlivá buňka je identifikována identifikátorem sloupce (písmenem) umístěným podél horní části sloupců a identifikátorem řádku (číslem) na levé straně tabulky. V tabulkách čtených zleva doprava je odkaz na levou horní buňku A1.

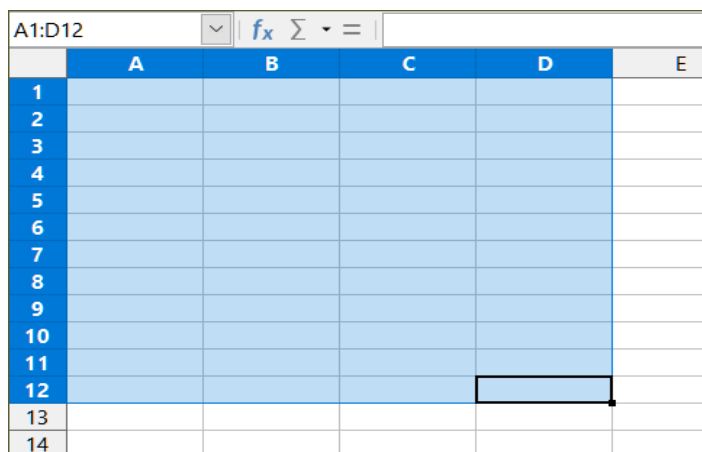
Odkaz ve své nejjednodušší formě tedy odkazuje na jednu buňku, ale odkazy mohou také odkazovat na obdélníkovou nebo 3D oblast nebo odkaz v seznamu odkazů. K vytvoření takových odkazů potřebujete referenční operátory.

Operátor referenčního rozsahu

Operátor oblasti je zapsán jako dvojtečka. Výraz používající operátor rozsahu má následující syntaxi:

referenční horní levý: referenční dolní pravý

Operátor oblasti sestavuje odkaz na nejmenší oblast zahrnující jak buňky odkazované na levý odkaz, tak buňky odkazované na pravý odkaz.

Obrázek 209: Referenční operátor pro oblast

V levém horním rohu obrázku 209 je zobrazen odkaz A1:D12, který odpovídá buňkám zahrnutým v operaci přetažení myší pro zvýraznění oblasti.

Příklady

A2:B4	Odkaz na obdélníkovou oblast se 6 buňkami, širokou 2 sloupce × 3 řádky na výšku. Pokud klikneme ve vstupním řádku na referenci ve vzorci, ohraničení označuje obdélník.
(A2:B4):C9	Odkaz na oblast tvaru obdélníku s buňkou A2 vlevo nahoře a buňkou C9 vpravo dole. Oblast tedy obsahuje 24 buněk, 3 sloupce širokou × 8 řádků vysokou. Tento způsob adresování rozšiřuje počáteční rozsah z A2:B4 na A2:C9.
Sheet1.A3:Sheet3.D4	Odkaz na 3D rozsah s 24 buňkami, o šířce 4 sloupců × 2 řádky × hloubkou 3 listů. (Předpokládáme, že se listy <i>Sheet1</i> , <i>Sheet2</i> a <i>Sheet3</i> zobrazují v tomto pořadí v oblasti Karty listů.)
B:B	Odkaz na všechny buňky sloupce B.
A:D	Odkaz na všechny buňky sloupců A až D.
20:20	Odkaz na všechny buňky v řádku 20.
1:20	Odkaz na všechny buňky z řádků 1 až 20.

Pokud zadáme přímo B4:A2, B2:A4 nebo A4:B2, Calc ji přepne na A2:B4. Levá horní buňka oblasti je tedy vlevo od dvojtečky a pravá dolní buňka vpravo od dvojtečky. Pokud ale pojmenujeme buňku B4 například pomocí `_start` a A2 názvem `_end`, můžeme použít `_start: _end` bez jakékoli chyby.

Operátor referenční zřetězení

Operátor zřetězení je psán jako vlnovka. Výraz používající operátor zřetězení má následující syntaxi:

levá reference ~ pravá reference

Výsledkem takového výrazu je seznam referencí, který je uspořádaným seznamem odkazů. Některé funkce mohou vzít referenční seznam jako argument, například SUM, MAX nebo INDEX.

Referenční zřetězení se někdy nazývá 'union'. Nejedná se však o spojení těchto dvou sad 'levá reference' a 'pravá reference', jak je obvykle chápáno v teorii množin. COUNT(A1:C3~B2:D2) vrátí 12 (= 9+3), ale má pouze 10 buněk, pokud je považováno za spojení dvou sad buněk.

Všimněme si, že $SUM(A1:C3, B2:D2)$ se liší od $SUM(A1:C3~B2:D2)$ ačkoli dávají stejný výsledek. První je volání funkce se 2 parametry, z nichž každý je odkazem na oblast. Druhý je volání funkce s 1 parametrem, což je seznam referencí.

Referenční zřetězení platí také pro celé řádky a celé sloupce. Například $SUM(A:B~D:D)$ je součet všech buněk ve sloupcích A a B a sloupci D.

Operátor referenčního průniku

Operátor průniku je psán jako vykřičník. Výraz používající operátor průniku má následující syntaxi: reference vlevo ! reference vpravo

Pokud reference odkazují na jednotlivé oblasti, výsledkem je odkaz na jedinou oblast obsahující všechny buňky, které jsou jak v levé referenci, tak v pravé referenci.

Pokud jsou referencí seznamy odkazů, je každá položka z levého seznamu protnuta s každou z pravého seznamu (průnik) a tyto výsledky jsou spojeny do seznamu referencí. Pořadí je první průnik první položky zleva se všemi položkami zprava, poté průnik druhé položky zleva se všemi položkami zprava a tak dále.

Příklady

$A2:B4 ! B3:D6$

Výsledek je reference na oblast B3:B4, protože tyto buňky jsou uvnitř A2:B4 a uvnitř B3:D6. To je znázorněno na obrázku 210, na kterém mají buňky v oblasti A2:B4 oranžové pozadí a buňky v oblasti B3:D6 mají silné černé okraje. Buňky, které mají oranžové pozadí i tlustý černý okraj (B3:B4), tvoří průnik těchto dvou oblastí.

	A	B	C	D
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				

Obrázek 210 : Jednoduchý příklad operátoru referenčního průniku

$(A2:B4~B1:C2) ! (B2:C6~C1:D3)$

Nejprve jsou počítány průniky $A2:B4!B2:C6$, $A2:B4!C1:D3$, $B1:C2!B2:C6$, a $B1:C2!C1:D3$. Výsledkem je B2:B4, prázdný, B2:C2, a C1:C2. Poté jsou tyto výsledky zřetězeny, zahodí se prázdné části. Konečným výsledkem je tedy referenční seznam $B2:B4 ~ B2:C2 ~ C1:C2$.

$A:B ! 10:10$

Vypočítá průnik sloupců A a B s řádkem 10, čímž vybere A10 a B10.

Operátor průniku můžeme použít k tomu, abychom na buňku v křížové tabulce odkazovali srozumitelným způsobem. Pokud máte sloupce označené 'Teplota' a 'Srážky' a řádky označené 'leden', 'únor', 'březen' atd., poté následující výraz

'únor' ! 'Teplota'

bude odkazovat na buňku obsahující teplotu v únoru.

Operátor průniku (!) má vyšší prioritu než operátor zřetězení (~), ale nespolehejme se na to.

Tip

Vždy zadejme do závorek část, která se má vypočítat jako první.

Relativní a absolutní odkazy

Odkazy jsou způsob, jakým odkazujeme na umístění konkrétní buňky v Calc a mohou být buď relativní (k aktuální buňce) nebo absolutní (pevná oblast).

Relativní odkazování

Příklad relativní reference bude znázorňovat rozdíl mezi relativním odkazem a absolutním odkazem pomocí tabulky z obrázku 211.

- 1) Zadáme čísla 4 a 11 do buněk C3 a C4 příslušného tabulkového procesoru.
- 2) Zkopírujeme vzorec v buňce B5 ($=B3+B4$) do buňky C5. To lze provést pomocí jednoduché kopie a vložení nebo klepnutím a přetažením B5 na C5, jak je ukázáno níže. Vzorec v B5 vypočítá součet hodnot ve dvou buňkách B3 a B4.
- 3) Klepneme do buňky C5. Lišta vzorců ukazuje $=C3+C4$ místo $=B3+B4$ a hodnota v C5 je 15, součet 4 a 11, což jsou hodnoty v C3 a C4.

V buňce B5 jsou odkazy na buňky B3 a B4 relativní odkazy. To znamená, že program Calc interpretuje vzorec v B5, aplikuje jej na buňky ve sloupci B a výsledek umístí do buňky, ve které je vzorec. Když jsme zkopírovali vzorec do jiné buňky, byl stejný postup použit pro výpočet hodnoty, která se má do dané buňky vložit. Tentokrát se vzorec v buňce C5 odkazoval na buňky C3 a C4.

	A	B	C	D
1				
2				
3		15	4	
4		46	11	
5		61		
6				

	A	B	C	D
1				
2				
3		15	4	
4		46	11	
5		61	15	
6				

Obrázek 211: Relativní odkazy

Relativní adresu můžete považovat za dvojici odchylek k aktuální buňce. Buňka B1 je 1 sloupec nalevo od buňky C5 a 4 řádky výše. Adresa může být zapsána jako $R[-1]C[-4]$. Ve skutečnosti starší tabulkové procesory umožňovaly použití této metody zápisu ve vzorcích.

Kdykoli zkopírujeme tento vzorec z buňky B5 do jiné buňky, výsledkem bude vždy součet dvou čísel ze dvou buněk, které jsou jeden a dva řádky nad buňkou obsahující vzorec.

Relativní adresování je výchozí metoda odkazování na adresy v programu Calc.

Absolutní odkazování

Možná budete chtít znásobit sloupec čísel pevnou částkou. Sloupec čísel může zobrazovat částky v amerických dolarech. Pro převod těchto částek na eura je nutné vynásobit každou částku dolaru směnným kurzem. 10,00 USD by bylo vynásobeno 0,75 pro převod na eura, v tomto případě 7,50 EUR. Následující příklad ukazuje, jak zadat směnný kurz a použít tento kurz k převodu částek ve sloupci z USD na eura.

- 1) Zadáme směnný kurz EUR:USD (0,75) do buňky D1. Zadáme částky (v USD) do buněk D2, D3 a D4, například 10, 20 a 30.
- 2) Do buňky E2 zadáme vzorec =D2*D1. Výsledek je 7,5, zobrazen správně.
- 3) Zkopírujeme vzorec v buňce E2 do buňky E3. Výsledek je 200, zcela špatně! Program Calc zkopíroval vzorec pomocí relativního adresování: vzorec v E3 je =D3*D2 a ne to, co chceme, což je =D3*D1.
- 4) V buňce E2 upravíme vzorec na =D2*\$D\$1. Zkopírujeme jej do buněk E3 a E4. Výsledky jsou nyní správně 15 a 22,5.

Znaky \$ před D a 1 převádějí odkaz na buňku D1 z relativního na absolutní nebo pevný. Pokud je vzorec zkopírován do jiné buňky, druhá část bude vždy zobrazovat \$D\$1. Interpretace tohoto vzorce je „vezměte hodnotu v buňce jeden sloupec doleva ve stejném řádku a vynásobte ji hodnotou v buňce D1“.

	D	E	F
1	€0.75		
2	\$10	7.50	
3	\$20		
4	\$30		

Zadáme vzorec pro převod do E2, opravíme výsledek a poté jej zkopírujeme do E3.

	D	E	F
1	€0.75		
2	\$10	7.50	
3	\$20	200.00	
4	\$30		

Výsledek E3 je zjevně špatný; změníme vzorec v E2 na absolutní odkaz.

	D	E	F
1	€0.75		
2	\$10	7.50	
3	\$20	15.00	
4	\$30		

Použijeme správný vzorec z E2 na E3 a dostaneme správný výsledek.

Obrázek 212: Absolutní odkazy

Odkazy na buňky lze zobrazit čtyřmi způsoby.

Odkaz	Vysvětlení
D1	Relativní, od buňky E3 je to buňka o jeden sloupec vlevo a dva řádky nad ní
\$D\$1	Absolutní, z buňky E3 je to buňka D1
\$D1	Částečně absolutní, z buňky E3 je to buňka ve sloupci D a o dva řádky výše
D\$1	Částečně absolutní, z buňky E3 je to buňka o jeden sloupec vlevo a v řádku 1

Tip

Chceme-li změnit odkazy ve vzorcích, zvýrazníme buňku a stiskneme *F4* pro změnu mezi čtyřmi typy odkazů. Chceme-li měnit pouze část vzorce, vybereme buňky a v pruhu vzorců provádíme změnu pomocí *F4*. Výběr možnosti nabídky **List > Měnit typ odkazu na buňku** je ekvivalentní stisknutí klávesy *F4*.

Znalost použití relativních a absolutních odkazů je nezbytná, pokud chceme kopírovat a vkládat vzorce a propojovat tabulky.

Pojmenované oblasti

Buňkám a oblastem buněk může být přiřazen název. Pojmenování buněk a rozsahů zlepšuje čitelnost vzorců a údržbu dokumentů. Jednoduchým příkladem by bylo pojmenování řady buněk B1:B10 jako „Hmotnost“ a součet všech hmotností. Vzorec je =SUM(B1:B10).

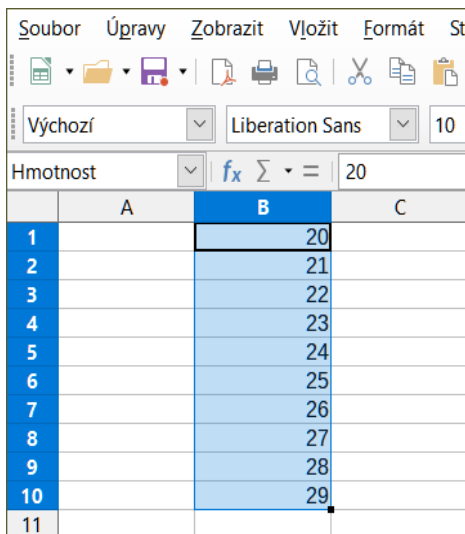
Když je oblast B1:B10 pojmenována jako *Hmotnost*, můžeme vzorec převést na =SUM(Hmotnost). Výhoda je jasná z hlediska čitelnosti vzorců.

Další výhodou je, že všechny vzorce, které mají pojmenovanou oblast jako argument, se aktualizují, když pojmenovaná oblast změní umístění nebo velikost. Pokud je například oblast Hmotnost nyní v buňkách P10:P30, nemusíme kontrolovat všechny vzorce, které mají jako argument Hmotnost; stačí aktualizovat pojmenovanou oblast *Hmotnost* s novou velikostí a umístěním.

Chceme-li definovat pojmenovanou buňku nebo oblast, vybereme buňku nebo oblast a použijeme nabídku **List > Pojmenované oblasti a výrazy > Definovat**. Zobrazí se dialog na obrázku 213 s vybraným rozsahem a definujeme název a rozsah pojmenované oblasti.

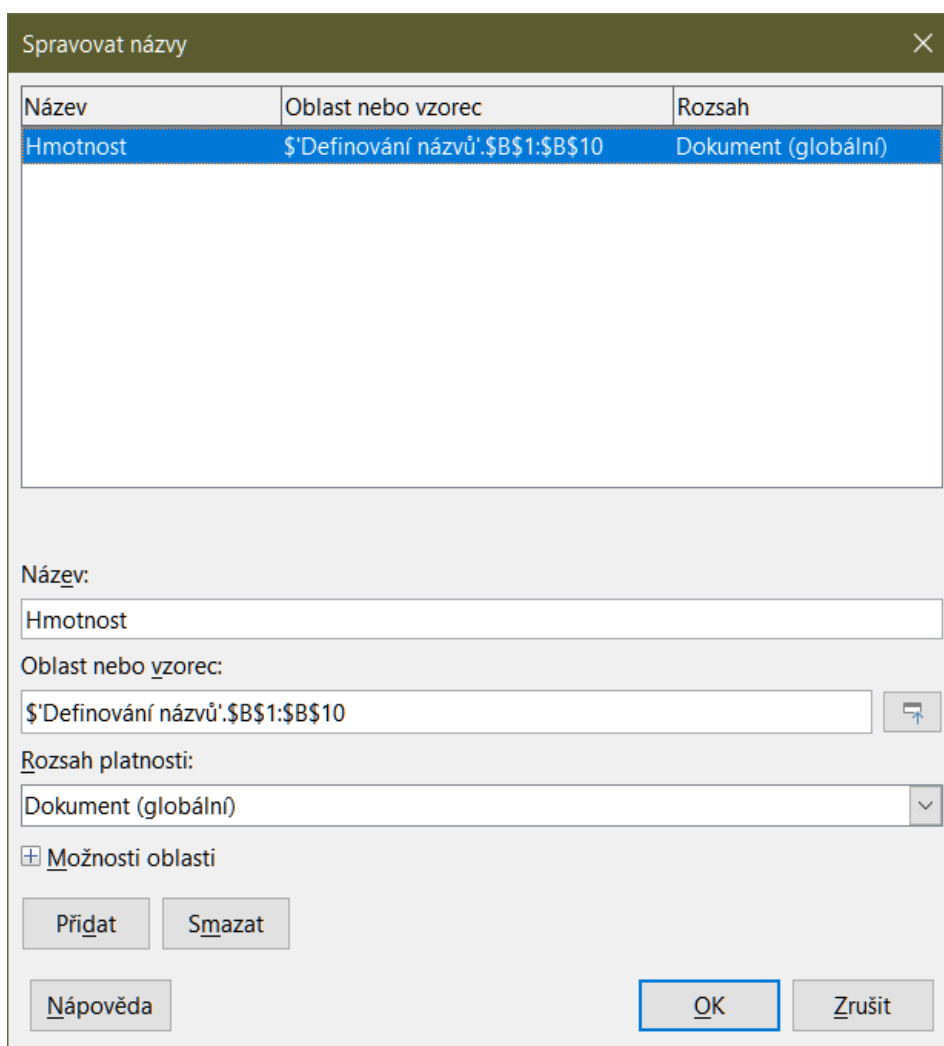
Obrázek 213: Dialogové okno Definovat název

Pojmenovanou oblast můžeme také definovat přímo v listu výběrem oblasti a zadáním jejího názvu do Pole názvu na levé straně lišty vzorců (obrázek 214).

Obrázek 214: Vložení názvu do pole názvu pro definování pojmenované oblasti

Chceme-li rychle získat přístup k pojmenované oblasti, vybereme pojmenovanou oblast v rozevíracím seznamu Pole názvu. Pojmenovaná oblast se zobrazí na obrazovce a je vybrána.

Obrázek 215: Dialogové okno Spravovat názvy

Pro úpravu pojmenované oblasti použijeme dialogové okno Spravovat názvy (obrázek 215). K tomuto dialogu se dostanete výběrem **List > Pojmenované oblasti a výrazy > Spravovat** z hlavní nabídky nebo stisknutím **Ctrl + F3**.

Pojmenované výrazy

Dlouhý nebo složitý vzorec můžeme také pojmenovat. Chceme-li pojmenovat vzorec, otevřeme dialogové okno Definovat název (obrázek 213) a zadáme výraz vzorce do pole *Oblast nebo vzorec*. Pojmenujeme výraz a klepneme na **Přidat**.

Předpokládejme například, že v buňkách C1 až C10 musíme spočítat obvod sady kruhů a jejich poloměr je uveden v B1 až B10. Definujeme pojmenovaný výraz **OBVODKRUHU**, s výrazem $=2*PI()*B1$ a klepneme na **Přidat**, čímž zavřeme dialog. Do buňky C1 zadáme **=OBVODKRUHU** a stiskneme **Enter**. Vzorec je aplikován na buňku C1. Zkopírujeme buňku C1 a vložíme ji do zbývajících buněk od C2 do C10 a máme obvody všech kruhů. Všechny buňky v rozsahu C1:C10 mají výraz **=OBVODKRUHU**.

Všimněme si, že pojmenovaný výraz používá stejná pravidla pro adresování buněk, tj. absolutní a relativní odkazy.

Pořadí výpočtu

Pořadí výpočtu se vztahuje k posloupnosti provádění numerických operací a článek Wikipedie na adrese https://en.wikipedia.org/wiki/Order_of_operations poskytuje užitečné obecné informace.

Dělení a násobení se provádí před sčítáním nebo odečítáním. Existuje obecná tendence očekávat, že výpočty budou prováděny zleva doprava, protože rovnice bude čtena v angličtině. Program Calc vyhodnotí celý vzorec, poté na základě programovací priority rozdělí vzorec a provede operace násobení a dělení před jinými operacemi. Proto bychom měli při vytváření vzorců vyzkoušet svůj vzorec, abychom se ujistili, že je dosaženo očekávaného a správného výsledku. Následuje příklad pořadí výpočtu.

Tabulka 6: Pořadí výpočtu

Výpočet zleva doprava	Pořadí výpočtu
1+3*2+3 = 11	=1+3*2+3 výsledek 10
1+3 = 4, poté 4 × 2 = 8, poté 8+3 = 11	3*2 = 6, poté 1+6+3 = 10
Dalším možným záměrem by mohlo být:	Program řeší násobení 3 × 2 před zpracováním dalších čísel.
1+3*2+3 = 20	
1+3 = 4, poté 2+3 = 5, poté 4 × 5 = 20	

Pokud chceme, aby výsledek byl jedním z dvou možných řešení vlevo, zadáme vzorec takto:

$$((1+3) * 2)+3 = 11$$

$$(1+3) * (2+3) = 20$$

Poznámka

pro seskupení operací v pořadí, které zamýšlíme použijeme závorky. Například =B4+G12 * C4 / M12 se může stát =((B4+G12) * C4) / M12.

Výpočty spojující listy

Další silnou funkcí programu Calc je schopnost propojit data přes několik listů. Pojmenování listů může být užitečné při určování, kde lze nalézt konkrétní data. Název jako VýplatníListina nebo Prodeje je smysluplnější než Sheet1. Funkce s názvem SHEET() vrací číslo listu (pozici) v seznamu listů. V každém dokumentu může být několik listů a mohou být očíslovány zleva: List1, List2 atd. Pokud přetáhneme listy na jiné umístění mezi kartami funkce vrací číslo odkazující na aktuální polohu tohoto listu. V nové instanci programu Calc je výchozí nastavení jeden list v sešitě.

Pokud je například vzorec =SHEET() vložen do A1 na List1, vrátí hodnotu 1. Pokud přetáhneme List1 na umístění mezi listy 2 a 3, hodnota se změní na 2. Nyní je to druhý list v pořadí.

Příklad výpočtů získávajících data z jiné oblasti lze vidět v podnikovém prostředí, kde podnik kombinuje výnosy a náklady každé ze svých poboček do jediného kombinovaného listu. Viz čtyři části obrázku 216 níže.

	A	K	L	M	N
2	Hojně kvitnoucí, s.r.o.				
3	Souhrny prodejů k dnešnímu dni				
4					
5		Říj	Lis	Pro	K dnešnímu dni
6	Výnos:				
7	Prodej vegetace	36 288	52 874	81 335	1 283 107
8	Prodeje hnojiv	16 822	3 825	3 600	697 634
9	Prodej zemin	2 019	459	432	84 479
10	Mezisosoučet	55 129	57 158	85 367	2 065 220
11					
12	Náklady na prodej				
13	Velkoobchodní nákupy	18 744	19 434	29 025	702 175
14	Prodejní daň	6 064	6 287	9 390	227 174
15	Mezisosoučet	24 808	25 721	38 415	929 349
16					
17	Výnosy celkem:	30 321	31 437	46 952	1 135 871
18					

List obsahující údaje pro Filiálku 1.

	A	K	L	M	N
2	Hojně kvitnoucí, s.r.o.				
3	Souhrny prodejů k dnešnímu dni				
4					
5		Říj	Lis	Pro	K dnešnímu dni
6	Výnos:				
7	Prodej vegatace	38 251	14 899	49 588	1 027 538
8	Prodeje hnojiv	6 120	2 384	7 934	164 406
9	Prodej zemin	734	286	952	19 729
10	Mezisoučet	45 105	17 569	58 474	1 211 673
11					
12	Náklady na prodej				
13	Velkoobchodní nákupy	15 336	5 973	19 881	411 969
14	Prodejní daň	4 962	1 933	6 432	133 284
15	Mezisoučet	20 298	7 906	26 313	545 253
16					
17	Výnosy celkem:	24 807	9 663	32 161	666 420
18					

List obsahující údaje pro Filiálku 2.

	A	K	L	M	N
2	Hojně kvitnoucí, s.r.o.				
3	Souhrny prodejů k dnešnímu dni				
4					
5		Říj	Lis	Pro	K dnešnímu dni
6	Výnos:				
7	Prodej vegatace	65 801	58 257	102 179	1 498 444
8	Prodeje hnojiv	54 833	17 620	8 782	843 175
9	Prodej zemin	59 025	16 824	7 622	397 342
10	Mezisoučet	179 659	92 701	118 583	2 738 961
11					
12	Náklady na prodej				
13	Velkoobchodní nákupy	61 084,06	31 518,34	40 318,22	931 246,74
14	Prodejní daň	19 762,49	10 197,11	13 044,13	301 285,71
15	Mezisoučet	80 846,55	41 715,45	53 362,35	1 232 532,45
16					
17	Výnosy celkem:	98 812	50 986	65 221	1 506 429
18					

List obsahující údaje pro Filiálku 3.

	A	K	L	M	N
2	Hojně kvitnoucí, s.r.o.				
3	Souhrny prodejů k dnešnímu dni				
4					
5		Říj	Lis	Pro	K dnešnímu dni
6	Výnos:				
7	Prodej vegatace	140 340	126 030	233 102	3 809 089
8	Prodeje hnojiv	77 775	23 829	20 316	1 705 215
9	Prodej zemin	61 778	17 569	9 006	501 550
10	Mezisoučet	279 893	167 428	262 424	6 015 854
11					
12	Náklady na prodej				
13	Velkoobchodní nákupy	95 164	56 925	89 224	2 045 390,74
14	Prodejní daň	30 788	18 417	28 866	661 743,71
15	Mezisoučet	125 952,55	75 342,45	118 090,35	2 707 134,45
16					
17	Výnosy celkem:	153 940	92 086	144 334	3 308 720
18					

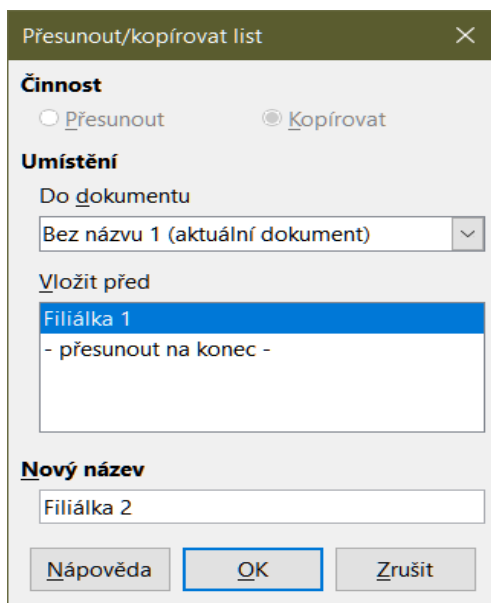
List obsahující kombinovaná data pro všechny pobočky.

Obrázek 216: Kombinace dat z několika listů do jednoho listu

Listy byly vytvořeny se stejnými strukturami. Nejjednodušší způsob, jak toho dosáhnout, je otevřít novou tabulku, nastavit první list pobočky, zadat data, naformátovat buňky a připravit vzorce pro různé součty řádků a sloupců.

- 1) Na kartě listu klepneme pravým tlačítkem a vybereme **Přejmenovat list**. Zadáme *Filiálka 1*. Klepneme pravým tlačítkem myši znovu na list a vybereme **Přesunout nebo kopírovat list**.

- 2) V dialogovém okně Přesunout/kopírovat list (obrázek 217) vybereme volbu **Kopírovat** (je automaticky vybrána, pokud je v tabulce pouze jeden list) a zvolíme **-přesunout na konec-** v sekci *Vložit před*. Změníme název v poli *Nový název* na *Filiálka 2*. Klepneme na **OK**. stejným způsobem vytvoříme listy *Filiálka 3* a *Souhrn*.

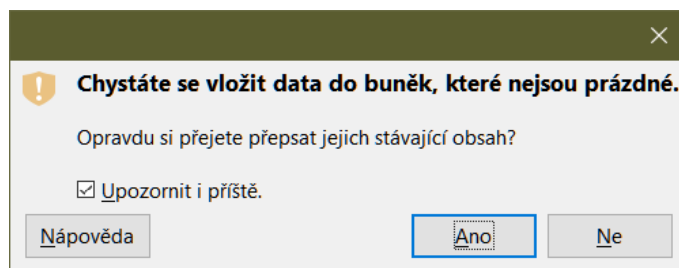
Obrázek 217: Kopírování listu

- 3) Do příslušných listů zadáme údaje pro filiálku 2 a filiálku 3. Každý samostatný list uvádí výsledky pro jednotlivé pobočky.
- 4) V listu *Souhrn* klepneme na buňku K7. Zadáme =, klepneme na list *Filiálka 1*, klepneme na buňku K7, zmáčkneme +, opakujeme to pro listy *Filiálka 2* a *Filiálka 3* a poté stiskneme *Enter*. Nyní máme vzorec v buňce K7, který obsahuje příjmy z prodeje zeleně pro tři filiálky.

K8		= '\$Filiálka 1'.K8+\$'Filiálka 2'.K8+\$'Filiálka 3'.K8			
	A	K	L	M	N
2	Hojně kvitnoucí, s.r.o.				
3					
4					
5					
6		Říj	Lis	Pro	K dnešnímu dni
7	Výnos:				
8	Prodej vegetace	140 340	126 030	233 102	3 809 089
9	Prodeje hnojiv	77 775	23 829	20 316	1 705 215
10	Prodej zemin	61 778	17 569	9 006	501 550
11	Mezisoučet	279 893	167 428	262 424	6 015 854
12					
13	Náklady na prodej				
14	Velkoobchodní nákupy	95 164	56 925	89 224	2 045 390,74
15	Prodejní daň	30 788	18 417	28 866	661 743,71
16	Mezisoučet	125 952,55	75 342,45	118 090,35	2 707 134,45
17					
18	Výnosy celkem:	153 940	92 086	144 334	3 308 720
19					
20	Náklady:				

Obrázek 218: List *Souhrn* zobrazující odkazy mezi listy jednotlivých filiálek

- 5) Zkopírujeme vzorec, zvýrazníme oblast K7:N17, klepneme na **Úpravy > Vložit jinak > Vložit jinak**, zrušíme v dialogovém okně zaškrtnutí voleb **Vložit vše** a **Formáty** v sekci *Výběr*, zaškrtneme všechny ostatní možnosti v této oblasti a klepneme na **OK**. Zobrazí se následující zpráva:

Obrázek 219: Propojení listů: vložení vzorce do oblasti buněk

- 6) Klepneme na **Ano**. Nyní jsme zkopírovali vzorce do každé buňky při zachování formátu nastaveného v původním listu. V tomto příkladu bychom samozřejmě měli upravit list odstraněním nul v řádcích bez formátování.

N17					
= '\$Filiálka 1'.N17+\$Filiálka 2'.N17+\$Filiálka 3'.N17					
	A	K	L	M	N
2	Hojně kvitnoucí, s.r.o.				
3	Souhrny prodejů k dnešnímu dni				
4					
5		Říj	Lis	Pro	K dnešnímu dni
6	Výnos:				
7	Prodej vegatace	140 340	126 030	233 102	3 809 089
8	Prodeje hnojiv	77 775	23 829	20 316	1 705 215
9	Prodej zemin	61 778	17 569	9 006	501 550
10	Mezisosčet	279 893	167 428	262 424	6 015 854
11					
12	Náklady na prodej				
13	Velkoobchodní nákupy	95 164	56 925	89 224	2 045 390,74
14	Prodejní daň	30 788	18 417	28 866	661 743,71
15	Mezisosčet	125 952,55	75 342,45	118 090,35	2 707 134,45
16					
17	Výnosy celkem:	153 940	92 086	144 334	3 308 720
18					

Obrázek 220: Propojení listů: Kopírovat/Vložit jinak z K7:N17

Poznámka

Při výchozím nastavení LibreOffice jsou vloženy všechny atributy původních buněk: formáty, poznámky, objekty, textové řetězce a čísla.

K provedení propojení lze také použít Průvodce funkcí. Použití tohoto průvodce je podrobně popsáno v části „Používání Průvodce funkcí“ na stránce 292.

Rozumíme funkcím

Program Calc obsahuje více než 500 funkcí, které nám pomohou analyzovat a odkazovat na data. Mnoho z těchto funkcí se používá s čísly, ale jiné se používají s daty a časy nebo dokonce s textem. Funkce může být stejně jednoduchá jako sčítání dvou čísel nebo nalezení průměru seznamu čísel, nebo může být stejně složitá jako výpočet standardní odchylky vzorku nebo hyperbolického tangens čísla.

Název funkce je obvykle zkrácený popis toho, co funkce dělá. Například funkce FV dává budoucí hodnotu investice (angl. future value), zatímco BIN2HEX převádí binární číslo na hexadecimální číslo. Tradičně se funkce zadávají pouze velkými písmeny, ale program Calc je bude číst správně, pokud jsou také malými nebo smíšenými písmeny.

Několik základních funkcí je poněkud podobných operátorům. Příklady:

- + Tento operátor sčítá dvě čísla dohromady. SUM() na druhé straně sčítá skupiny sousedících oblastí čísel.
- * Tento operátor vynásobí dvě čísla dohromady. PRODUCT() dělá totéž pro násobení, jako SUM() pro sčítání.

Každá funkce má řadu argumentů použitých ve výpočtech. Tyto argumenty mohou nebo nemusí mít svůj vlastní název. Vaším úkolem je zadat argumenty potřebné ke spuštění funkce. V některých případech mají argumenty předdefinované volby a možná je budeme muset najít v popiscích Průvodce funkcí, na kartě funkcí nebo v nápovědě. Častěji je však argumentem hodnota, kterou zadáváme ručně nebo je již zadána do buňky nebo oblasti buněk v tabulce. V programu Calc můžeme zadat hodnoty z jiných buněk zadáním jejich názvu nebo oblasti, nebo – na rozdíl od některých tabulkových procesorů – výběrem buněk myší. Pokud se hodnoty v buňkách změní, bude výsledek funkce automaticky aktualizován.

Kompatibilita s jinými tabulkovými procesory

Pro mnoho funkcí Calc následuje standard *OpenFormula* definovaný v části 2 (Recalculated Formula (OpenFormula) Format) formátu Open Document Format for Office Applications (OpenDocument) verze 1.2. Tento standard je přístupný na webu OASIS (<https://www.oasis-open.org/>) nebo webové stránce ISO (<https://www.iso.org/standard/66375.html>). Obecná podpora *OpenFormula* v programu Calc poskytuje kompatibilitu s funkční sadou jakéhokoli jiného tabulkového procesoru, který dodržuje stejný standard. (V programu Calc jsou některé funkce, které nejsou v souladu s *OpenFormula*, ale mnoho z nich je zahrnuto především pro zlepšení výměny souborů mezi Calc a Microsoft Excel.)

Pro zlepšení interoperability je Calc schopen otevírat sešity vytvořené mnoha různými aplikacemi a ukládat sešity v mnoha různých formátech. V případě sady Microsoft Office je velmi snadné vyměňovat sešity mezi těmito dvěma aplikacemi. Když aplikace Calc otevře tabulku aplikace Microsoft Excel, automaticky podnikne kroky, aby se vyhnula nekompatibilitám, které by se jinak mohly vyskytnout u určitých funkcí. Například když program Calc otevře soubor Excel, který obsahuje volání funkce Excel CEILING, jsou tyto funkce automaticky převedeny na referenční funkci programu Calc CEILING.XCL. Podobně, když program Calc uloží tabulku do formátu Microsoft Excel, automaticky podnikne kroky, aby se předešlo potenciálním nekompatibilitám. Příkladem toho je situace, kdy program Calc uloží sešit obsahující volání funkce FLOOR, které jsou automaticky převedeny na referenční funkci FLOOR.MATH aplikace Excel.

Wiki Document Foundation poskytuje srovnání funkcí LibreOffice a Microsoft Office, viz https://wiki.documentfoundation.org/Feature_Comparison:_LibreOffice_-_Microsoft_Office. Toto srovnání ukazuje, že program Calc v současné době poskytuje 506 diskrétních funkcí, přičemž pouze 27 z nich je jedinečných pro Calc a zbytek má protějšky v aplikaci Microsoft Excel. Je zřejmé, že mezi funkcemi sady Calc a Excel existuje vysoká úroveň shodnosti a mnoho funkcí lze použít v obou aplikacích beze změn, čímž se zvyšuje interoperabilita.

Existují případy, kdy funkce programu Calc vytváří výsledek v souladu s mezinárodními standardy, ale výsledek se liší od výsledku vytvořeného ekvivalentní funkcí Excel. V takových případech má program Calc často podobně pojmenovanou funkci, ale k jejímu názvu byl přidán vhodný modifikátor (například „_ADD“ nebo „_EXCEL2003“), který poskytuje stejný výsledek jako funkce Excel.

Pochopení struktury funkcí

Všechny funkce mají podobnou strukturu. Pokud použijeme správný nástroj pro zadání funkce, nemusíme se učit tyto struktury, ale stále je vhodné znát řešení problémů.

Typickým příkladem je struktura funkce k nalezení buněk, které odpovídají zadaným kritériím vyhledávání:

```
= DCOUNT(Database; Database field; Search criteria)
```


Funkce nemůže existovat sama o sobě; musí být vždy součástí vzorce. V důsledku toho, i když funkce představuje celý vzorec, musí být na začátku vzorce znaménko =. Bez ohledu na to, kde ve vzorci je funkce, bude funkce začínat svým názvem, například DCOUNT ve výše uvedeném příkladu. Za názvem funkce přichází její argumenty. Všechny argumenty jsou povinné, pokud nejsou výslovně uvedeny jako volitelné.

Argumenty jsou přidány do závorek a jsou odděleny středníky. Funkce Calc může obsahovat až 255 argumentů. Argumentem může být nejen číslo nebo jedna buňka, ale také pole nebo oblast buněk, které obsahují několik nebo dokonce stovky buněk.

V závislosti na povaze funkce lze argumenty zadávat takto:

"textová data"	Uvozovky označují, že se zadává text nebo řetězcová data.
9	Číslo devět zadáno jako číslo.
"9"	Číslo devět zadáno jako text.
A1	Adresa čehokoliv, co je zadáno v buňce A1.
B2:D9	Zadána oblast buněk.

Vnořené funkce

Funkce lze také použít jako argumenty v rámci jiných funkcí. Tyto funkce se nazývají vnořené funkce.

```
=SUM(2;PRODUCT(5;7))
```

Chceme-li získat představu o tom, co mohou vnořené funkce dělat, představme si, že navrhujeme samořízený výukový modul. Během modulu studenti dělají tři kvízy a výsledky zadávají do buněk A1, A2 a A3. V A4 můžeme vytvořit vnořený vzorec, který začíná průměrováním výsledků kvízů s vzorcem =AVERAGE(A1:A3). Vzorec poté pomocí funkce IF dává studentovi zpětnou vazbu, která závisí na průměrném ohodnocení kvízů. Celý vzorec by zněl:

```
=IF(AVERAGE(A1:A3) >85; "Gratulujeme! Jste připraveni postoupit k dalšímu modulu "; "Neúspěšně. Zkontrolujte prosím materiál znovu. V případě potřeby kontaktujte svého instruktora. ")
```

V závislosti na průměru obdrží student zprávu s blahopřáním nebo vyjádřením neúspěchu.

Všimněme si, že vnořený vzorec pro průměr nevyžaduje své vlastní znaménko rovnosti. Jeden na začátku rovnice je dostačující pro oba vzorce.

Pokud jsme v tabulkových procesorech nováčkem, nejlepší způsob, jak přemýšlet o funkcích, je skriptovací jazyk. Pro snadné vysvětlení konceptu jsme použili jednoduché příklady, ale pomocí vnoření funkcí se může vzorec v Calcu rychle stát složitým.

Poznámka

Calc zobrazuje syntaxi vzorce v bublinové nápovědě vedle buňky jako užitečnou paměťovou pomůcku při psaní.

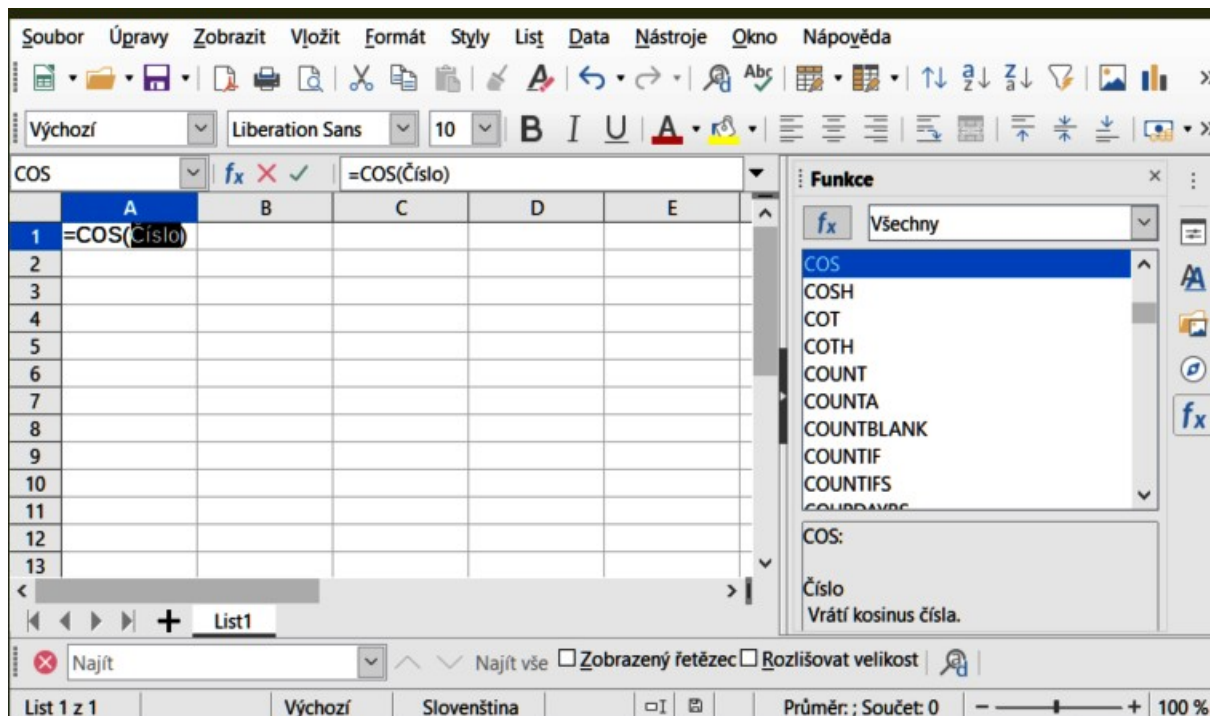
Použití postranní lišty Seznam funkcí

Spolehlivější metodou je použití karty Seznam funkcí na postranním panelu (obrázek 221), přístupné výběrem **Zobrazit > Seznam funkcí**.

Karta Seznam funkcí obsahuje stručný popis každé funkce a jejích argumentů. Pro zobrazení popisu vybereme funkci a podíváme se do dolní části panelu. V případě potřeby umístíme kurzor nad hranu mezi seznam a popis; Jakmile se kurzor stane dvojitou šipkou, přetáhneme ji směrem

nahoru a zvětšíme místo pro popis. Poklepáním na název funkce ji přidáme do aktuální buňky spolu se zástupnými symboly pro každý z argumentů funkce.

Použití karty Seznam funkcí je téměř stejně rychlé jako ruční zadání a její výhodou je, že si nemusíme pamatovat vzorec, který chcete použít. Teoreticky by to mělo být také méně náchylné k chybám. V praxi však může být pro některé uživatele obtížné nahrazovat zástupné symboly hodnotami. Další funkcí je schopnost zobrazit poslední použité vzorce.

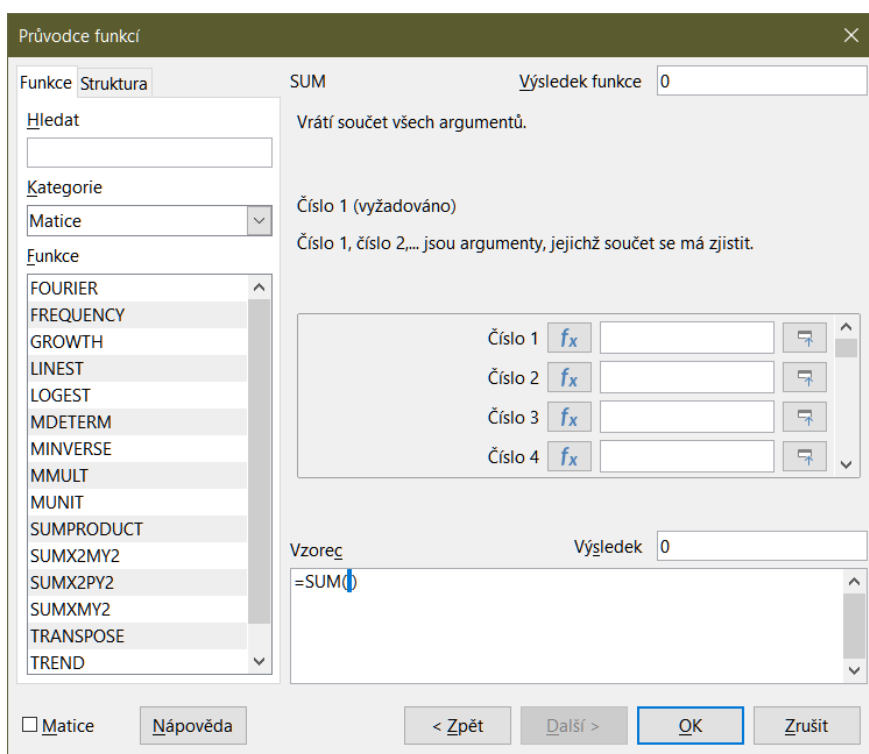
Obrázek 221: Seznam funkcí v postranním panelu

Používání Průvodce funkcí

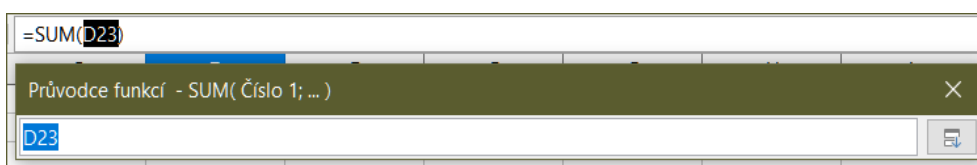
Nejběžněji používanou metodou vstupu je Průvodce funkcemi (obrázek 222). Chceme-li jej otevřít, zvolíme **Vložit > Funkce** nebo klepneme na ikonu Průvodce funkcemi **fx** na liště funkcí, nebo stiskneme **Ctrl + F2**. Průvodce funkcemi poskytuje stejné funkce nápovědy jako karta Seznam funkcí, ale přidává pole, ve kterých můžeme vidět výsledek dokončené funkce, jakož i výsledek jakéhokoli většího vzorce, jehož je součástí.

Pro zkrácení seznamu vybereme kategorii funkcí, potom projdeme dolů názvy funkcí a vybereme požadovanou funkci dvojitým klepnutím. Když vybereme funkci, její popis se objeví na pravé straně dialogu. Případně můžeme do vyhledávacího pole zadat název funkce a vyhledávání se zužuje při každém vloženém znaku (obrázek 222).

Průvodce nyní zobrazí oblast vpravo, kde můžeme ručně zadat data do textových polí nebo kliknout na tlačítko **Zmenšit** , čímž se zmenší průvodce a můžeme vybrat buňky z listu.

Obrázek 222: Karta Funkce Průvodce funkcí

Obrázek 223: Průvodce funkcí po zmenšení

Chceme-li vybrat buňky, klepneme buď přímo na buňku, nebo podržíme levé tlačítko myši a tažením vybereme požadovanou oblast.

Po výběru oblasti klepneme na ikonu **Rozvinout** a znovu se vrátíme do průvodce.

Pokud potřebujeme více argumentů, klepneme do dalšího textového pole a zopakujeme proces výběru pro další buňku nebo oblast buněk. Tento postup opakujeme podle potřeby. Průvodce umožní až 255 oblastí nebo argumentů ve funkci SUM.

Klepnutím na tlačítko **OK** potvrdíme funkci, vložíme ji do buňky a dostaneme výsledek.

Upozornění

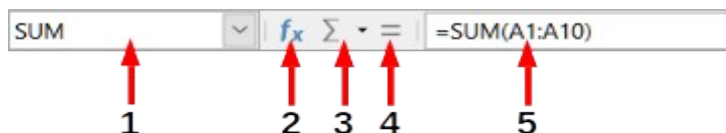
Pokud vybereme funkci dvojitým klepnutím v seznamu a poté změníme názor a vybereme jinou dvojitým kliknutím znovu, přidá se vzorec druhé volby do vzorce první volby v textovém poli *Vzorec*. Musíte vymazat textové pole *Vzorec* a potom poklepáním na funkci přidat do pole.

Toto doplňování vzorců umožňuje vytvářet složité vzorce jejich sestavováním v textovém poli *Vzorec*.

Můžeme také vybrat kartu *Struktura*, kde uvidíme stromové zobrazení částí vzorce. Hlavní výhoda oproti kartě *Seznam funkcí* je, že každý argument se vkládá do svého vlastního pole, což usnadňuje správu. Cena této spolehlivosti je pomalejší zadávání, ale při vytváření sešitu je přesnost obecně důležitější než rychlost.

Zobrazení struktury vzorce v průvodci je důležité pro ladění a opravu velmi dlouhých, vnořených a složitých vzorců. V tomto pohledu je vzorec analyzován a každá složka vzorce je vypočítána jednodušším vyvoláním funkce nebo aritmetickou operací a poté je zkombinována podle pravidel výpočtu. Je možné vizualizovat každý analyzovaný prvek vzorce a zkontrolovat, zda jsou mezilehlé výsledky správné, dokud není nalezena chyba.

Funkce lze zadat do vstupního řádku. Po zadání funkce na vstupní řádce stiskneme klávesu *Enter* nebo klikneme na tlačítko **Přijmout** na liště vzorců. Tím se funkce přidá do buňky a získáme její výsledek.

- 1 Pole Název zobrazující seznam běžných funkcí
- 2 Průvodce funkcí
- 3 Zrušit
- 4 Přijmout
- 5 Vstupní řádek

Obrázek 224: Lišta vzorců

Pokud vidíme v buňce místo výsledku vzorec, pak je vybrána volba **Vzorce** v **Nástroje > Možnosti > LibreOffice Calc > Zobrazit > Zobrazit**. Zrušíme výběr **Vzorce** a zobrazí se výsledek. Stále však můžeme vidět vzorec ve vstupním řádku.

Tip

Možnost nabídky **Zobrazit > Zobrazit vzorec** a klávesová zkratka *Ctrl + `* (obrácená čárka) také zapíná a vypíná zobrazení vzorce.

Maticové vzorce

Co je to maticový vzorec?

Vzorec, ve kterém se vyhodnocují jednotlivé hodnoty v oblasti buněk, se označuje jako maticový vzorec. Rozdíl mezi maticovým vzorcem a jinými vzorci je v tom, že maticový vzorec pracuje s několika hodnotami najednou namísto pouze jedné.

Nejenže maticový vzorec zpracovává několik hodnot najednou, ale také může vícero hodnot najednou vrátit. Výsledek maticového vzorce je také matice.

Když program Calc aktualizuje vzorce, každá ovlivněná buňka se načte a její vzorec se přepočítá. Pokud máme ve sloupci se stejným vzorcem tisíc buněk (výraz vzorce pouze změní data, která se mají vypočítat), znamená to interpretaci a provedení tisíce stejných vzorců.

Maticové vzorce vyhodnotí vzorec jednou a provedou výpočty tolikrát, kolikrát je velikost pole, čímž se ušetří čas potřebný k interpretaci každého vzorce v buňce. A protože program Calc ukládá pouze jeden vzorec pro celé pole datových buněk, šetří také místo v souboru sešitu.

	A	B	C	D	E	F	G
1	1	2	3		10	20	30
2	2	3	4		20	30	40
3	3	4	5		30	40	50
4	4	5	6		40	50	60
5	5	6	7		50	60	70

Obrázek 225: Zdrojové pole žluté a výsledné pole zelené. Maticový vzorec je zobrazen na liště vzorců.

Chceme-li vynásobit hodnoty v jednotlivých buňkách deseti ve výše uvedeném poli (obrázek 225), nemusíme použít vzorec pro každou jednotlivou buňku nebo hodnotu. Místo toho stačí použít jeden maticový vzorec. Vybereme oblast 3 × 5 buněk v jiné části tabulky, zadáme vzorec = 10*A1:C5 a potvrdíme jej kombinací kláves *Ctrl + Shift + Enter*. Výsledkem je pole 3 × 5, ve kterém jsou jednotlivé hodnoty v rozsahu buněk (A1:C5) vynásobeny číslem 10.

Kromě násobení můžeme v referenční oblasti (pole) použít také další operátory. Můžeme sčítat (+), odečítat (-), násobit (*), dělit (/), použít exponenty (^), zřetězení (&) a porovnání (=, <>, <, >, <=, >=). Pokud byl zadán maticový vzorec lze použít operátory pro každou jednotlivou hodnotu v oblasti buněk a vrátit výsledek jako pole.

Operátory porovnání v maticovém vzorci zpracovávají prázdné buňky stejným způsobem jako v normálním vzorci, tj. buď jako nula, nebo jako prázdný řetězec. Pokud jsou například buňky A1 a A2 prázdné, maticové vzorce {=A1:A2=""} a {=A1:A2=0} vrátí oba pole o velikosti 1 sloupec a 2 řádky s hodnotami PRAVDA.

Kdy používáme maticové vzorce?

Pokud musíme opakovat výpočty pomocí různých hodnot, použijeme maticové vzorce. Pokud se rozhodneme později změnit metodu výpočtu, musíme aktualizovat pouze maticový vzorec. Chceme-li přidat maticový vzorec, vybereme celou oblast pole a potom provedeme požadovanou změnu maticového vzorce.

Pole jsou nezbytným nástrojem pro provádění složitých výpočtů, protože do výpočtů můžeme zahrnout několik oblastí buněk. Program Calc má různé matematické funkce pro pole, jako je funkce MMULT pro vynásobení dvou polí.

Vytváření maticových vzorců

Pokud vytvoříme maticový vzorec pomocí Průvodce funkcí, musíme pokaždé označit zaškrtnuté políčko **Matic**, aby výsledky byly vráceny v matici (obrázek 222). Jinak bude vrácena pouze hodnota v levé horní buňce vypočítaného pole.

Pokud zadáme maticový vzorec přímo do buňky, musíme použít kombinaci kláves *Shift + Ctrl + Enter* místo klávesy *Enter*. Teprve poté se vzorec stane maticovým vzorcem.

Poznámka

Maticové vzorce se v programu Calc zobrazují v závorkách (složených závorkách). Maticové vzorce nelze vytvořit ručně zadáním složených závorek.

Upozornění

Buňky v poli výsledků jsou automaticky chráněny proti změnám. Maticový vzorec však můžeme upravit nebo zkopírovat výběrem celé oblasti maticového vzorce.

Strategie pro vytváření vzorců a funkcí

Vzorce, které provádějí více než jednoduchý výpočet, součet řádků nebo sloupců hodnot, obvykle obsahují řadu argumentů. Zvažme například následující rovnici:

$$x = x_i + v_i t + \frac{1}{2} a t^2$$

Tato rovnice modeluje polohu objektu, který se pohybuje lineárně s konstantním zrychlením. Poloha (x) závisí na čase (t) a rovnice také obsahuje konstantní hodnoty pro počáteční polohu (x_i), počáteční rychlost (v_i) a zrychlení (a).

Pro snadnou prezentaci je vhodné sestavit tabulku podobným způsobem, jaký je uveden na obrázku 226. V tomto příkladu jsou jednotlivé proměnné vkládány do buněk na listu a není nutná žádná úprava vzorce (v buňce B9).

F6						fx Σ =		= \$C\$9 + \$C\$8 * E6 + 0,5 * \$C\$7 * E6 ^ 2	
	A	B	C	D	E	F			
1	Pozice jako funkce času (t) pro lineární, translační a neustále zrychlený pohyb								
	$x = (1/2) * a * t^2 + v_i * t + x_i$								
2									
3									
4	PŘÍKLAD: Zadejte hodnoty do zelených polí					t	x		
5	t	čas	daná proměnná		(jednotky času)	(jednotky pozice)			
6	x	pozice v čase t	vypočtená proměnná		0	50			
7	a	akcelerace	16		2	92			
8	v _i	počáteční rychlost	5		4	198			
9	x _i	počáteční pozice	50		6	368			
10					8	602			
11					10	900			

Obrázek 226: Nastavení vzorce s argumenty

Při vytváření vzorce můžete použít několik přístupů. Při rozhodování, jaký přístup zvolit, vezmeme v úvahu, kolik dalších lidí bude muset listy používat, životnost listů a variace, s nimiž by se mohli při použití vzorce setkat.

Pokud budou sešit používat jiní lidé než my, ujistíme se, že je snadné zjistit, jaký vstup je vyžadován a kde. Na prvním listu je často umístěno vysvětlení účelu sešitu, základu pro výpočet, požadovaného vstupu a generovaného výstupu.

U sešitu s mnoha komplikovanými vzorci, který vytvoříme dnes, nemusí být zcela za 6 nebo 12 měsíců zřejmé, jak měl fungovat. Pro zdokumentování je vhodné používat komentáře a poznámky.

Možná si uvědomujeme, že pro konkrétní argument nemůžeme použít záporné nebo nulové hodnoty, ale pokud někdo jiný vloží takovou hodnotu, bude náš vzorec robustní nebo jednoduše vrátí standardní (a často ne příliš užitečnou) chybovou zprávu Err : ?. Je vhodné zachytit chyby pomocí nějaké formy logických příkazů nebo podmíněným formátováním.

Do každé buňky vložíme jedinečný vzorec

Základní strategií je považovat všechny potřebné vzorce za jednoduché a s omezenou životností. Strategií je pak umístit jedinečný vzorec do každé vhodné buňky. To lze doporučit pouze pro velmi jednoduché nebo jednorázové sešity.

Rozdělíme vzorce na části a spojíme je

Druhá strategie je podobná té první, ale místo toho rozdělujeme delší vzorce na menší části a poté je zkombinujeme do celku. Mnoho příkladů tohoto typu existuje ve složitých vědeckých a technických výpočtech, kde se prozatímni výsledky používají na řadě míst v listu. Výsledek výpočtu rychlosti proudění vody v potrubí může být použit pro odhad ztrát v důsledku tření, kdy potrubí protéká zcela nebo částečně prázdné, a při optimalizaci průměru pro daný režim průtoku.

Ve všech případech bychom měli přijmout základní principy tvorby vzorců popsané výše.

Urychlení výpočtů

Tabulky se často používají ke zpracování surových dat a k vytváření smysluplných shrnutí, konsolidace a zobrazování informací pro osobu s rozhodovací pravomocí nebo k použití jako zdroj pro reporty. Surová data mohou být získána fyzickými měřeními, obchodními transakcemi nebo různými jinými způsoby. Ve finančních odděleních nebo laboratořích se často nacházejí listy s tisíci nebo dokonce stovkami tisíc řádků a několika sloupci. Výpočty prováděné na těchto zdrojových souborech dat mohou být časově náročné a trvat minuty, hodiny a možná i dny.

Častou chybou je vložení vzorců do každé buňky a provedení tisíce interpretací a výpočtů vzorců. Zde je několik doporučení pro urychlení výpočtů.

Používání maticových vzorců pro množství dat

Maticové vzorce mají jeden vzorec aplikovaný na množství dat. Pro velké datové sady může být významná úspora výpočtů.

Používání konsolidačních funkcí

Konsolidační funkce provádějí výpočty na souborech dat. SUM, SUMIF, SUMIFS, SUMPRODUCT jsou příklady konsolidačních funkcí. Například, pokud máme velmi dlouhý seznam materiálu, kde množství musí být vynásobeno jednotkovou cenou a pak sečteno, aby se vytvořila hodnota nákladů, pak místo použití vzorce na každý záznam kusovníku a pak sečtení, můžeme použít vzorec SUMPRODUCT(množství; jednotková cena), kde množství a jednotková cena jsou pojmenované oblasti představující kusovník. SUMPRODUCT násobí každou buňku množství její odpovídající buňkou jednotkové ceny a sečte všechny produkty.

Podobné situace nastávají, když musíme sčítat podmnožinu původní sady dat, kde musíme použít test na každý záznam, aby bylo možné jej použít do součtu. Například když je hodnota pouze kladná. Použijeme SUMIF(data_pro_test;">0";data_pro_součet), kde data_pro_test je sada dat, ve které testujeme kladné hodnoty, data_pro_součet je sloupec, kde mají být hodnoty součtu v závislosti na testu, a „>0“ je samotný test.

Dalšími konsolidačními funkcemi jsou AVERAGEIF, COUNTIF, MINIFS, MAXIFS a další.

Použití maker pro vytváření funkcí

Další strategií je vytvoření vlastních funkcí a maker. Tento přístup by se použil tam, kde by výsledek výrazně zjednodušil použití sešitu koncovým uživatelem a udržel vzorce jednoduché s větší šancí vyhnout se chybám. Tento přístup také může usnadnit údržbu tím, že opravy a aktualizace budou uloženy na jednom centrálním místě. Použití maker je popsáno v kapitole 12 - Makra této knihy a je samo o sobě specializovaným tématem. Nebezpečí nadužívání maker a uživatelských funkcí spočívá v tom, že principy, na nichž je sešit založen, se stávají mnohem obtížnějšími pro zobrazení jiným uživatelem než původním autorem (a někdy dokonce i autorem)!

Více vláken

Mnoho moderních počítačů má vícejádrové procesory a poskytuje více vláken. Jádro je fyzická součást hardwaru v CPU. Vlákna jsou virtuální komponenty, které pomáhají efektivně řídit pracovní vytížení a úkoly CPU. CPU může interagovat s více než jedním vláknem najednou a díky více vláknům jsou CPU efektivnější a poskytují lepší celkový výkon.

Program Calc podporuje vícevláknové procesy, které pomáhají sešitům využívat veškerého paralelního zpracování, které je v počítači k dispozici. Tato funkce je řízena volbou **Povolit vícevláknové výpočty** v sekci *Nastavení vláken CPU* v dialogovém okně **Nástroje > Možnosti > LibreOffice Calc > Výpočty**. Výchozí nastavení této možnosti je povoleno a nedoporučujeme ji deaktivovat. Toto je jediný ovládací prvek v uživatelském rozhraní programu Calc, který se týká vícevláknového zpracování; jakmile je zapnuto, zpracování pracuje automaticky.

Pokud je povoleno vícevláknové zpracování, program Calc automaticky identifikuje, kde by náš sešit mohl těžit z vícevláknového zpracování a podle toho je zpracovává. Vlákna se obecně používají pro skupiny vzorců, kde dostatek sousedních buněk ve sloupci používá stejný vzorec, ale z různými výsledky kvůli relativnímu adresování buněk. Jedním z důsledků tohoto přístupu je to, že optimalizace je založena na sloupcích, takže rozložení na řádcích může být méně efektivní.

Existují i jiné způsoby, jak řídit vícevláknovou funkci Calc, jako je úprava proměnné prostředí LibreOffice MAX_CONCURRENCY. Tyto metody však přesahují rámeček tohoto dokumentu.

Hledání a oprava chyb

Je běžné narazit na situace, kdy se zobrazují chyby. I se všemi nástroji, které jsou k dispozici v programu Calc a pomáhají nám zadávat vzorce je snadné dělat chyby. Mnoho lidí považuje zadání čísel za obtížné a mnoho z nich může udělat chybu, pokud jde o druh vstupu, který potřebuje argument funkce. Kromě oprav chyb můžeme chtít najít buňky použité ve vzorci, abychom změnili jejich hodnoty nebo zkontrolovali odpovědi.

Program Calc poskytuje tři nástroje pro zkoumání vzorců a buněk, na které odkazují: chybové zprávy, barevné kódování pro vstup a nástroj Detektiv.

Chybové zprávy

Nezákladnějším nástrojem jsou chybové zprávy. Chybové zprávy se zobrazují v buňce vzorce nebo v Průvodci funkcí místo výsledku.

Chybová zpráva pro vzorec je obvykle trojčíselné číslo od 501 do 532 nebo někdy obecný kus textu, jako je #NAME?, #REF! nebo #VALUE!. V buňce se zobrazí chybová zpráva a na pravé straně stavového řádku se zobrazí krátké vysvětlení chyby.

Většina chybových zpráv hlásí problém v zadání vzorce, několik pak oznamuje, že jsme narazili na omezení programu Calc nebo jeho aktuálního nastavení.

Chybové zprávy nejsou uživatelsky přívětivé a mohou nové uživatele překvapit. Jsou však cenným vodítkem k opravě chyb. Jejich podrobné vysvětlení najdeme v dodatku B - Kódy chyb, v nápovědě a hledáním „chybových kódů“ v Calc. Některé z nejčastějších jsou uvedeny v tabulce 7.

Tabulka 7: Běžné chybové zprávy

Kód	Význam
#NAME?	Místo zobrazení Err:525. Pro argument neexistuje platný odkaz.
#REF!	Místo zobrazení Err:524. Chybí sloupec, řádek nebo list pro odkazovanou buňku.
#VALUE!	Místo zobrazení Err:519. Hodnota jednoho z argumentů není typu, který argument vyžaduje. Hodnota může být zadána nesprávně; například kolem hodnoty mohou chybět uvozovky. Jindy může mít použitá buňka nebo oblast nesprávný formát, například text namísto čísel.
#DIV/0!	Místo zobrazení Err:532. Dělení nulou.
#NUM!	Místo zobrazení Err:503. Výsledkem výpočtu je přetečení definovaného rozsahu hodnot.
509	Ve vzorci chybí operátor, například znaménko rovnosti.
510	Ve vzorci chybí proměnná.

Příklady běžných chyb

#DIV/0! dělení nulou

Tato chyba je výsledkem dělení čísla nulou (0) nebo prázdnou buňkou. Existuje jednoduchý způsob, jak se tomuto problému vyhnout. Pokud máme zobrazenou nulovou nebo prázdnou buňku, použijeme podmíněnou funkci. Obrázek 227 znázorňuje dělení sloupce B sloupcem C, což vede k 2 chybám vyplývajícím z nuly a prázdné buňky znázorněné ve sloupci C.

	A	B	C	D
1				
2	Datum	Pacienti	Sestry	Pacientů na sestru
3	01.05.2020	24	5	4,8
4	02.05.2020	16	5	3,2
5	03.05.2020	21	3	7
6	04.05.2020	17	0	#DIV/0!
7	05.05.2020	18	4	4,5
8	06.05.2020	17		#DIV/0!
9	07.05.2020	19	5	3,8
10	08.05.2020	22	4	5,5
11	09.05.2020	21	4	5,25
12	10.05.2020	18	3	6
13	11.05.2020	19	4	4,75

Obrázek 227: Příklady #DIV/0!, chyba dělení nulou

Je velmi časté najít chybu, jako je ta, která vznikla v situaci, kdy data nebyla reportována nebo reportována nesprávně. Pokud je takový výskyt možný, lze pro správné zobrazení dat použít funkci IF. Lze zadat vzorec =IF(C3>0; B3/C3; "Žádný výkaz"). Vzorec je potom zkopírován do zbytku sloupce D. Význam tohoto vzorce by byl zhruba: "Pokud je C3 větší než 0, pak vypočítej B3 děleno C3, jinak vypiš "Žádný výkaz."

Je také možné, aby poslední parametr používal dvojité uvozovky pro prázdné (žádné hodnoty), nebo aby se spodní číslo nahradilo jiným vzorcem se standardizovaným číslem. Příklad je znázorněn na obrázku 228.

IF				
	A	B	C	D
1				
2	Datum	Pacienti	Sestry	Pacientů na sestru
3	01.05.2020	24	5	=IF(C3>0;B3/C3;"Žádný výkaz")
4	02.05.2020	16	5	3,2
5	03.05.2020	21	3	7
6	04.05.2020	17	0	Žádný výkaz
7	05.05.2020	18	4	4,5
8	06.05.2020	17		Žádný výkaz
9	07.05.2020	19	5	3,8
10	08.05.2020	22	4	5,5
11	09.05.2020	21	4	5,25
12	10.05.2020	18	3	6
13	11.05.2020	19	4	4,75

Obrázek 228: Řešení dělení nulou

#VALUE! žádný výsledek a #REF! nesprávné odkazy

Chyba #VALUE! je také velmi častá.

Obvyklý výskyt této chyby nastane, když buňka obsahuje nesprávný typ hodnoty. V příkladu na obrázku 229 byl do C8 vložen text „None“, kde náš vzorec ve sloupci D očekává číslo.

Obrázek 229: Nesprávná položka způsobující #VALUE!

	A	B	C	D
1				
2	Datum	Pacienti	Sestry	Pacientů na sestru
3	01.05.2020	24	5	4,8
4	02.05.2020	16	5	3,2
5	03.05.2020	21	3	7
6	04.05.2020	17	0	Žádný výkaz
7	05.05.2020	18	4	4,5
8	06.05.2020	17	None	#VALUE!
9	07.05.2020	19	5	3,8
10	08.05.2020	22	4	5,5
11	09.05.2020	21	4	5,25
12	10.05.2020	18	3	6
13	11.05.2020	19	4	4,75

chybu

Chyba #REF! je způsobena chybějícím odkazem. V příkladu níže vzorec odkazuje na list, který byl odstraněn.

SUM				A2			
A	B	C		A	B	C	
1				1			
2	=SUM(List5.A1;A1)			2	#REF!		
3				3			

Barevné kódování pro vstup

Dalším užitečným nástrojem při kontrole vzorce je barevné kódování vstupu. Když vybereme vzorec, který již byl zadán, jsou buňky nebo oblasti použité pro každý argument ve vzorci se barevně zvýrazní.

IF					
A	B	C	D	E	
1					
2	Datum	Pacienti	Sestry	Pacientů na sestru	
3	01.05.2020	24	5	=IF(C3>0;B3/C3;"Žádný výkaz")	

Obrázek 230: Barevné kódování pro vstup

Program Calc používá osm barev pro zvýraznění referenčních buněk, počínaje modrou pro první buňku, a pokračující červenou, purpurovou, zelenou, tmavě modrou, hnědou, fialovou a žlutou, což se cyklicky opakuje v sekvenci.

Zvýrazňování hodnot

Existují situace, kdy je zobrazení obsahu buněk stejné, i když je datový typ odlišný. Například textový obsah a číselný obsah mohou vypadat stejně, ale mohou způsobit chybu, pokud jsou oba použity v některých výpočtech. Pro ilustraci lze řetězec „10,35“ zarovnaný doprava v buňce zaměnit s hodnotou 10,35. Když je buňka použita ve vzorci, řetězec může mít hodnotu nula a může dojít k chybě.

Pokud povolíme zvýraznění hodnot (**Zobrazit > Zvýrazňování hodnot** nebo **Ctrl + F8**), program Calc rozlišuje textové a číselné datové typy barvou. Ve výchozím nastavení je textový obsah černými znaky a číselný obsah je modrý. Další informace o zvýrazňování hodnot nalezneme v kapitole 2 - Zadávání, úpravy a formátování dat.

Detektiv

V dlouhé nebo komplikované tabulce je barevné zvýraznění méně užitečné. V těchto případech můžeme použít podnabídky pod položkou **Nástroje > Detektiv**. Detektiv je nástroj pro kontrolu, které buňky jsou použity jako argumenty vzorce (předchůdci) a které další vzorce jsou vnořeny (následníci), a chyb závislostí. Lze jej také použít pro trasování chyb, označování neplatných dat (to je informace v buňkách, která není ve správném formátu pro argument funkce), nebo dokonce pro odstranění předchůdců a následníků.

Chceme-li použít nástroj Detektiv, vybereme buňku se vzorcem a poté vybereme požadovanou možnost z nabídky **Nástroje > Detektiv**. V tabulce uvidíme čáry končící tečkami, které označují předchůdce, a čáry končící šipkami pro následníky. Řádky ukazují tok informací.

Nástroj Detektiv použijeme při sledování předchůdců uvedených ve vzorci v buňce. Sledováním těchto předchůdců můžeme často najít zdroj chyb. Umístíme kurzor do příslušné buňky a poté zvolíme v hlavní nabídce **Nástroje > Detektiv > Předchůdci** nebo stiskneme **Shift + F9**. Obrázek 231 ukazuje jednoduchý příklad trasování předchůdců pro buňku B4.

	A	B
1	Kapitál	200 000,00 Kč
2	Roky	1
3	Úroková sazba	7,50 %
4	Roční výnos	15 000,00 Kč

Obrázek 231: Sledování předchůdců pomocí nástroje Detektiv

To nám umožňuje zkontrolovat, zda zdrojové buňky (což může být i oblast) nevykazují chyby. Pokud je zdrojem oblast, je tento rozsah zvýrazněn modře.

V jiných případech bude možná nutné vyhledat závislosti chyby. K tomu používáme funkci Vyhledat závislosti chyby v **Nástroje > Detektiv > Vyhledat závislosti chyby** a vyhledáme buňky, které chybu způsobily.

Další informace vyhledáme v rejstříku systému nápovědy pod heslem „Detektiv“.

Příklady funkcí

Pro nováčky jsou funkce jednou z nejvíce obtížných oblastí v LibreOffice Calc. Noví uživatelé rychle zjistí, že funkce jsou důležitou vlastností tabulek, ale existují jich stovky a mnoho z nich vyžaduje vstup, který předpokládá specializované znalosti. Naštěstí Calc obsahuje desítky funkcí, které může použít kdokoli.

Základní aritmetika a statistika

Nezákladnější funkce vytvářejí vzorce pro základní aritmetiku nebo pro vyhodnocení čísel v oblasti buněk.

Základní aritmetika

Mezi jednoduché aritmetické funkce patří sčítání, odčítání, násobení a dělení. S výjimkou odčítání má každá z těchto operací svou vlastní funkci:

- SUM pro sčítání
- PRODUKT pro násobení
- QUOTIENT pro dělení

Odpočítání obvykle nemá funkci.

SUM, PRODUCT a QUOTIENT jsou užitečné pro zadávání oblastí buněk stejným způsobem jako u jakékoli jiné funkce, s argumenty v závorce za názvem funkce.

U základních rovnic však mnoho uživatelů dává přednost počítačovým symbolům pomocí znaménka plus (+) pro sčítání, pomlčky (-) pro odčítání, hvězdičky (*) pro násobení a lomítka (/) pro dělení. Tyto symboly se rychle zadávají a jsou jednoduše dostupné na klávesnici.

Podobná volba je také k dispozici pro umocnění čísla jiným číslem. Místo zadání =POWER(A1;2) můžeme zadat =A1^2.

Kromě toho mají tu výhodu, že s nimi zadáváme vzorce v pořadí, které se blíží lidsky čitelnému formátu více než formát čitelný tabulkovým procesorem používaný ekvivalentní funkcí. Například místo zadávání =SUM(A1:A2) nebo případně =SUM(A1;A2) zadáme =A1+A2. Tento téměř lidsky čitelný formát je zvláště užitečný pro složené operace, kde zápis =A1*(A2+A3) je kratší a snáze čitelný než =PRODUCT(A1;SUM(A2:A3)).

Hlavní nevýhoda použití aritmetických operátorů spočívá v tom, že nemůžeme přímo použít oblast buněk. Jinými slovy, pro zadání ekvivalentu =SUM(A1:A3) je třeba zadat =A1+A2+A3.

Zda používáme funkci nebo operátor, je z velké části na nás – samozřejmě s výjimkou odčítání. Pokud však tabulky používáme pravidelně ve skupině, například ve třídě nebo kanceláři, možná budeme chtít standardizovat vstupní formát, aby si každý, kdo tabulku zpracovává, zvykl na standardní vstup.

Jednoduché statistiky

Dalším běžným využitím funkcí tabulkového procesoru je vytažení užitečných informací ze seznamu, například série testů ve třídě nebo souhrn výdělků za čtvrtletí pro společnost.

Samozřejmě můžeme prohledat seznam čísel, pokud chceme základní informace, jako je nejvyšší nebo nejnižší položka nebo průměr. Jediným problémem je, že čím delší je seznam, tím více času ztrácíme a tím je pravděpodobnější, že vynecháme to, co hledáme. Místo toho je obvykle rychlejší a efektivnější zadat funkci. Takové důvody vysvětlují existenci funkce, jako je COUNT, která vrací pouze celkový počet záznamů v určené oblasti buněk.

Podobně pro nalezení nejvyšší nebo nejnižší položky můžeme použít MIN nebo MAX. Pro každý z těchto vzorců jsou všechny argumenty buď oblast buněk, nebo řada buněk zadaných jednotlivě.

Každá má také související funkci MINA nebo MAXA, která vykonává stejnou funkci, ale také zachází s buňkou formátovanou jako text jako s hodnotu 0. Stejně zacházení s textem se vyskytuje v jakékoli variantě jiné funkce, která na konec přidá „A“. Každá funkce poskytuje stejný výsledek a může být užitečná, pokud jsme například pomocí textového zápisu uvedli, že v době, kdy byl psán test, byli studenti nepřítomní a chtěli jsme zkontrolovat, zda naplánovat náhradní zkoušku.

Pro větší flexibilitu při podobných operacích bychom mohli použít LARGE nebo SMALL, které přidávají specializovaný argument pořadí. Pokud je s LARGE použito pořadí 1, dostaneme stejný výsledek jako s MAX. Pokud je však pořadí 2, je výsledkem druhý největší výsledek. Podobně, pořadí 2 použité se SMALL nám dává druhé nejmenší číslo. LARGE i SMALL jsou vhodné jako trvalá kontrola, protože změnou argumentu pořadí můžeme rychle prohledat více výsledků.

Museli bychom být odborníkem, abychom našli Poissonovu distribuci vzorku, nebo našli zkosenou nebo negativní binomii distribuce (a pokud jsme, v programu Calc pro takové věci najdeme funkce). Pro nás ostatní však existují jednodušší statistické funkce, které se můžeme rychle naučit používat.

Zejména pokud potřebujeme průměr, musíme si vybrat z několika funkcí. Můžeme najít aritmetický průměr – výsledkem funkce AVERAGE je, že zadáním oblasti čísel přidáme všechny položky do seznamu a je pak vydělíme počtem záznamů. Chceme-li zahrnout textové záznamy a dát jim hodnotu nula, použijeme funkci AVERAGEA.

Kromě toho můžete získat další informace o sadě dat:

- **MEDIAN:** Logicky řadí čísla (od nejnižší k nejvyšší) pro vyhodnocení střední hodnoty. V sadě, která obsahuje nerovnoměrný počet hodnot, bude mediánem číslo uprostřed seznamu. V sadě, která obsahuje sudý počet hodnot, bude střední hodnota průměrem ze dvou hodnot uprostřed seřazeného seznamu.
- **MODE:** Nejběžnější položka v seznamu čísel.
- **QUARTILE:** Záznam na nastavené pozici v poli čísel. Kromě rozsahu buněk zadáte typ kvartilů: 0 pro nejnižší položku, 1 pro hodnotu 25 %, 2 pro hodnotu 50 %, 3 pro 75 % a 4 pro nejvyšší položku. Výsledek u typů 1 až 3 nemusí představovat skutečně zadanou položku.
- **RANK:** Pozice dané položky v celém seznamu, měřená shora dolů nebo zdola nahoru. Musíte zadat adresu buňky pro záznam, rozsah záznamů a typ hodnocení (0 pro hodnocení od nejvyššího, nebo 1 pro hodnocení odspodu).

Některé z těchto funkcí se překrývají; například MIN a MAX jsou obě pokryty QUARTILE. V jiných případech může vlastní řazení nebo filtr poskytnout téměř stejný výsledek. To, co používáme, závisí na našich zvyklostech a potřebách. Někteří možná dávají přednost použití MIN a MAX, protože jsou snadno zapamatovatelné, zatímco jiní dávají přednost QUARTILE, protože je univerzálnější.

Používání těchto funkcí

V některých případech je u některých z těchto funkcí možné získat podobné výsledky nastavením filtru nebo vlastního třídění. Obecně jsou však funkce snadněji nastavitelné než filtry nebo třídění a poskytují širokou škálu možností.

Někdy můžeme chtít jen zadat dočasně jeden nebo více vzorců do vhodné prázdné buňky a po dokončení je odstranit. Pokud však narazíme na to, že neustále používáme stejné funkce, měli bychom zvážit vytvoření šablony a vyhradit místo pro všechny funkce, které používáme, přičemž buňka vlevo slouží jako popis. Po vytvoření šablony můžeme snadno aktualizovat každý vzorec podle změn položek, a to buď automaticky a za běhu, nebo stisknutím klávesy F9 pro aktualizaci všech vybraných buněk.

Bez ohledu na to, jak tyto funkce používáme, pravděpodobně zjistíme, že jsou snadno použitelné a přizpůsobitelné mnoha účelům. Poté co zvládneme tyto jednodušší funkce budeme připraveni vyzkoušet složitější funkce.

Zaokrouhlování čísel

Pro statistické a matematické účely obsahuje program Calc různé způsoby zaokrouhlení čísel. Některé z těchto metod jsou známé programátorům. Nemusíme však být specialistou, abychom používali některé z těchto užitečných metod. Možná budeme chtít zaokrouhlovat za účelem fakturace, nebo proto, že desetinná místa se do fyzického světa dobře nepřevádějí – například pokud součástky, které potřebujeme jsou v balení po 100, pak skutečnost, že potřebujeme pouze 66, je pro nás irelevantní; pro objednání je třeba zaokrouhlit nahoru. Naučíme-li se možnosti zaokrouhlení nahoru nebo dolů, můžeme naše tabulky učinit užitečnějšími.

Při použití funkce zaokrouhlování máme dvě možnosti, jak nastavit vzorec. Pokud se rozhodneme, můžeme vnořit výpočet do jedné z funkcí zaokrouhlování. Například vzorec =ROUND((SUM(A1;A2)) přidá čísla do buněk A1 a A2 a zaokrouhlí je na nejbližší celé číslo. I když nemusíme pracovat s přesnými údaji každý den, můžeme se na ně občas odkazovat. Pokud je tomu tak, pak je pravděpodobně lepší oddělit obě funkce, umístit =SUM(A1;A2) do buňky A3 a =ROUND(A3) do A4 a jasně označit každou funkci.

Podrobnosti o metodách zaokrouhlování nalezneme v nápovědě.

Použití zástupných znaků a regulárních výrazů ve funkcích

Při práci na počítači *zástupné znaky* odkazují na znak, který lze nahradit nulou nebo více znaky v řetězci. Zástupné znaky se běžně používají v počítačovém programování, vyhledávacích dotazech a při procházení adresářů pomocí příkazového řádku. Zástupné znaky jsou obvykle buď hvězdička (*), která představuje jeden nebo více znaků, nebo otazník (?), který představuje jeden znak.

Regulární výraz (regex nebo regexp) je posloupnost znaků, které definují vyhledávací vzor. Obvykle je tento vzor používán algoritmy pro vyhledávání řetězců pro operace „najít“ nebo „najít a nahradit“ v řetězcích. Regulární výrazy jsou pro extrakci nebo nahrazování textu výkonnější než zástupné znaky.

Calc používá zástupné znaky nebo regulární výrazy k vyhledávání v textových argumentech mnoha svých funkcí. Regulární výrazy jsou definovány projektem ICU¹.

Poznámka

Regulární výrazy a zástupné znaky se vzájemně vylučují; to znamená, že pouze jeden může mít hodnotu PRAVDA. Interně, pokud jsou obě pravdivé, mají zástupné znaky přednost před regulárními výrazy.

Řada funkcí v Calc umožňuje použití zástupných znaků nebo regulárních výrazů a patří mezi ně: REGEX, SUMIF, COUNTIF, MATCH, SEARCH, LOOKUP, HLOOKUP, VLOOKUP, DCOUNT, DCOUNTA, DSUM, DPRODUCT, DMAX, DMIN, DAVERAGE, DSTDEV, DSTDEVP, DVAR, DVARP, DGET.

Použití zástupných znaků a regulárních výrazů nastavíme v dialogovém okně **Nástroje > Možnosti > LibreOffice Calc > Výpočty** (obrázek 232). Ve výchozí instalaci jsou povoleny zástupné znaky.

Například =COUNTIF(A1:A6;"r.d") s volbou **Povolit regulární výrazy ve vzorcích** bude počítat buňky v A1:A6, které obsahují červenou (angl. red) a ROD (viz obrázek 233).

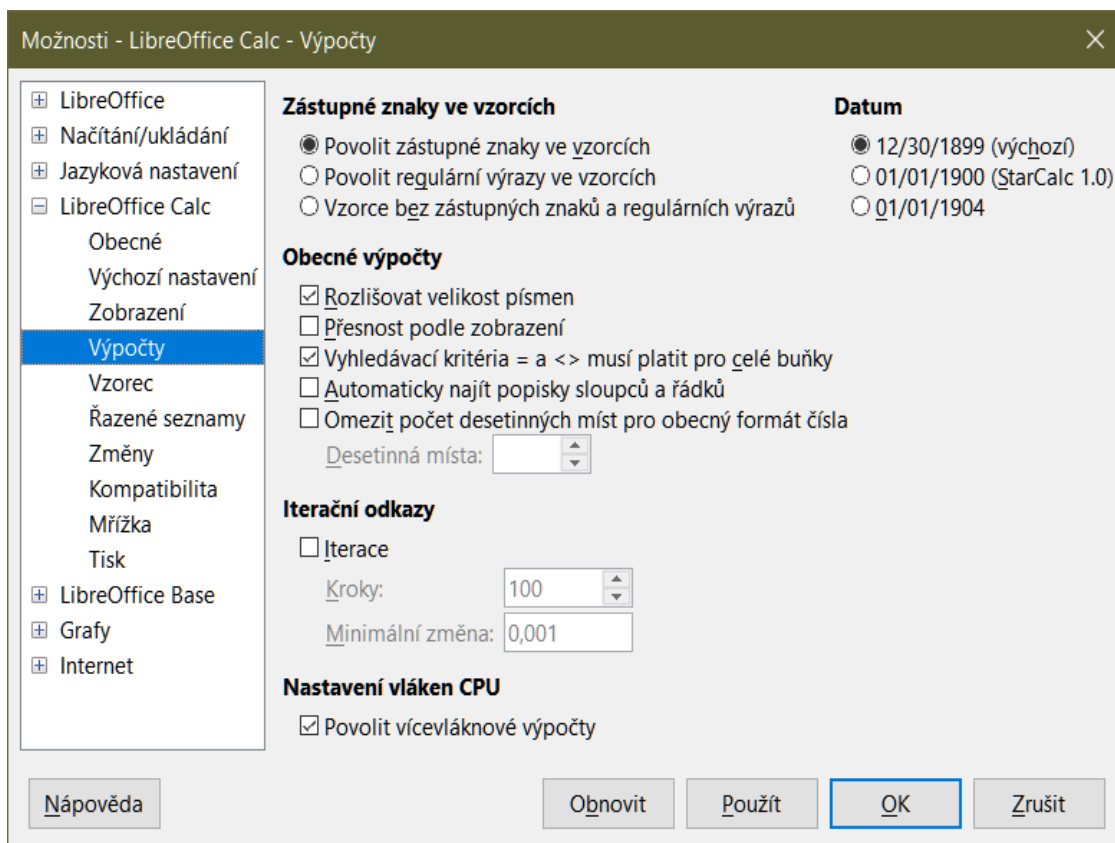
Navíc pokud položka **Vyhledávací kritéria = a <> musí platit pro celé buňky** není vybrána, pak se bude počítat Fred, bride a Ridge. Pokud je toto nastavení vybráno, lze jej překonat tak, že výraz upravíme: =COUNTIF(A1:A6,".*r.d.*").

Prohledávání regulárních výrazů ve funkcích není sensitivní na velikost písmen, bez ohledu na nastavení zaškrtačacího políčka **Rozlišovat velikost písmen** v dialogovém okně na obrázku 232 — takže red a ROD budou ve výše uvedeném příkladu vždy porovnány. Tato malá a velká písmena se vztahují také na struktury regulárních výrazů ([:lower:]) a ([:upper:]), které odpovídají znakům bez ohledu na velikost písmen.

Regulární výrazy nebudou fungovat v jednoduchém srovnání. Například: A1="r.d" vždy vrátí FALSE, pokud A1 obsahuje red, i když jsou povoleny regulární výrazy. Vrátí TRUE, pouze pokud A1 obsahuje r.d (r pak tečku, pak d). Pokud chceme testovat pomocí regulárních výrazů, zkusíme funkci COUNTIF: COUNTIF(A1;"r.d") vrátí 1 nebo 0, interpretované jako PRAVDA nebo NEPRAVDA ve vzorcích jako =IF(COUNTIF(A1;"r.d"), "hooray "; "boo").

Aktivace volby **Povolit regulární výrazy ve vzorcích** znamená, že všechny výše uvedené funkce budou vyžadovat, aby všem speciálním znakům regulárního výrazu (například závorky) používaným v řetězcích ve vzorcích předcházelo zpětné lomítko, přestože není součástí regulárního výrazu. Tato zpětná lomítka bude nutné odstranit, pokud bude nastavení později deaktivováno.

1 <http://userguide.icu-project.org/strings/regexp>

Obrázek 232: Výchozí nastavení pro stránku Výpočty. Zástupné znaky a regulární výrazy se vzájemně vylučují.

	A	B	C	D
1	Fred			
2	red			
3	ROD			
4	bride			
5	blue			
6	Ridge			
7				

Obrázek 233: Použití funkce COUNTIF

Pokročilé funkce

Stejně jako u jiných tabulkových procesorů lze program Calc vylepšit uživatelsky definovanými funkcemi nebo doplňky. Nastavení uživatelsky definovaných funkcí lze provést buď pomocí maker, nebo napsáním samostatných doplňků nebo rozšíření.

Základy psaní a spouštění maker jsou popsány v kapitole 12 - Makra. Makra lze snadno propojit s nabídkami nebo panely nástrojů nebo je uložit do modulů šablon, aby byly funkce dostupné v jiných dokumentech. Makra programu Calc lze psát v jazycích Basic, BeanShell, JavaScript nebo Python.

Doplňky programu Calc jsou specializovaná rozšíření, která mohou rozšířit funkčnost LibreOffice o nové vestavěné funkce programu Calc. Bylo napsáno několik rozšíření pro program Calc; najdeme je na webu rozšíření na adrese <https://extensions.libreoffice.org/>. Další podrobnosti nalezneme v kapitole 14 - Nastavení a přizpůsobení.

Průvodce programem Calc

Kapitola 8
Používání kontingenčních
tabulek

Úvod

Mnoho požadavků na podporu tabulkového procesoru je výsledkem použití složitých vzorců a postupů k vyřešení jednoduchých každodenních problémů. Pro efektivnější práci použijeme kontingenční tabulku, nástroj pro snadné kombinování, porovnávání a analýzu velkého množství dat. Pomocí kontingenčních tabulek můžeme zobrazit různá shrnutí zdrojových dat, zobrazit podrobnosti o oblastech zájmu a vytvářet zprávy, ať už jsme začátečník, občasný uživatel nebo pokročilý uživatel. Kromě toho můžeme vytvořit kontingenční graf pro zobrazení grafického znázornění dat v kontingenční tabulce.

Předpoklady databáze

Pro práci s kontingenční tabulkou potřebujeme seznam nezpracovaných dat, podobný databázové tabulce, sestávající z řádků (datové sady) a sloupců (datová pole). Názvy polí jsou v prvním řádku nad seznamem.

Zdrojem dat může být externí soubor nebo databáze. V nejjednodušším případě, kdy jsou data obsažena v sešitu Calc, nabízí program Calc funkce řazení, které nevyžadují kontingenční tabulku.

Pro zpracování dat v seznamech musí Calc vědět, kde v sešitu je seznam. Seznam může být kdekoli v listu, na libovolné pozici. Tabulka může obsahovat několik nesouvisejících seznamů.

Calc automaticky rozpozná naše seznamy. Používá následující logiku: počíná buňkou, kterou jsme vybrali (která musí být uvnitř seznamu), program Calc zkontroluje okolní buňky ve všech čtyřech směrech (vlevo, vpravo, nahoru, dolů). Ohraničení je rozpoznáno, pokud program zjistí prázdný řádek nebo sloupec, nebo pokud zasáhne levý nebo horní okraj sešitu. To znamená, že popsané funkce mohou správně fungovat pouze v případě, že v seznamu nejsou žádné prázdné řádky nebo sloupce. Vyhněme se prázdným řádkům (například pro formátování). Seznam můžeme formátovat pomocí formátů buněk.

Poznámka

Chceme-li se ujistit, že program Calc automaticky rozpozná seznam správně, zkontrolujeme, zda v seznamu nejsou žádné prázdné řádky nebo prázdné sloupce.

Pokud vybereme před zahájením třídění, filtrování nebo vytváření kontingenční tabulky více než jednu buňku, automatické rozpoznávání seznamu se vypne. Program Calc předpokládá, že se seznam přesně shoduje s buňkami, které jsme vybrali.

Tip

Pro třídění, filtrování nebo použití kontingenční tabulky vždy vybereme pouze jednu buňku, aby mohl program Calc určit rozsah seznamu.

Poměrně častým zdrojem chyb je neúmyslné mylné označení seznamu a jeho seřazení. Pokud vybereme více buněk – například celý sloupec – třídění smíchá data, která by měla být spolu v jednom řádku.

Kromě těchto formálních aspektů je také velmi důležitá logická struktura seznamu.

Poznámka

Seznamy v programu Calc musí mít *normální formu*, to znamená, že musí mít jednoduchou lineární strukturu.

Při zadávání údajů nepřidáváme přehledy, skupiny ani souhrny. Zde jsou některé chyby, které běžně dělají nezkušení uživatelé tabulkových procesorů:

- Vytvoří několik nepotřebných listů; například list pro každou skupinu článků. V tomto případě jsou analýzy možné pouze v rámci každé skupiny.
- V seznamu prodejů namísto pouze jednoho sloupce pro danou částku vytvoří sloupec pro částky pro každého zaměstnance. V tomto případě bude mít systém potíže se seskupením dat z různých sloupců dohromady. Analýza s kontingenční tabulkou by tedy již nebyla možná. Aby bylo možné kontingenční tabulku analyzovat, musí být všechna data zadána do stejného sloupce.
- Částky zadají chronologicky. Na konci každého měsíce provedou součet celkové částky. V tomto případě není možné třídit seznam podle různých kritérií, protože kontingenční tabulka bude považovat součty za jakoukoli jinou hodnotu. Získání měsíčních výsledků je jednou z velmi rychlých a snadných funkcí kontingenční tabulky.

Zdroje dat

Možné zdroje dat pro kontingenční tabulku jsou sešity Calc nebo externí zdroj dat, který je registrován v LibreOffice.

Sešit Calc

Analýza seznamu v tabulce Calc je nejjednodušší a nejčastěji používaný případ. Seznamy mohou být pravidelně aktualizovány nebo mohou být data importována z jiné aplikace.

Data seznamu lze zadat přímo do sešitu nebo zkopírovat z jiného souboru nebo aplikace. K vložení dat můžeme také použít dotaz na webovou stránku ze souboru HTML, souboru CSV, sešitu Calc nebo sešitu aplikace Microsoft Excel. Další informace nalezneme v kapitole 10 – Propojení dat.

Chování programu Calc při vkládání dat z jiné aplikace závisí na formátu dat. Pokud jsou data v běžném formátu sešitu, zkopírují se přímo do aplikace Calc. Pokud jsou však data ve formátu prostého textu, objeví se po výběru souboru obsahujícího data dialogové okno Import textu; Další informace o tomto dialogu najdeme v kapitole 1 – Úvod.

Registrovaný zdroj dat

Registrovaný zdroj dat je připojení k datům uloženým v databázi mimo LibreOffice. Pokud používáme registrovaný zdroj dat, nebudou analyzovaná data uložena v programu Calc. Program Calc vždy používá data z původního zdroje. Program Calc je schopen používat mnoho různých zdrojů dat a také databáze, které jsou vytvářeny a udržovány pomocí LibreOffice Base. Další informace nalezneme v kapitole 10 – Propojení dat.

Použití klávesových zkratk

Používáme-li kontingenční tabulky v programu Calc často, může se nám zdát, že výchozí cesty nabídek jsou často nevhodné.

V některých případech jsou již vestavěné klávesové zkratky definovány; viz Dodatek A – Klávesové zkratky. Příkladem je funkční klávesa **F12**, která seskupuje vybraný rozsah dat. V některých jiných případech již vestavěné nástrojové lišty poskytují příslušné ikony. Příkladem je ikona **Vložit nebo upravit kontingenční tabulku** na nástrojové liště Standardní.

Kromě použití vestavěných klávesových zkratk a ikon na nástrojové liště můžeme také definovat vlastní. Pokyny nalezneme v kapitole 14 – Nastavení a přizpůsobení.

Vytvoření kontingenční tabulky

Pokud chceme, aby program Calc automaticky určil celý rozsah seznamu nezpracovaných dat, vybereme v tomto seznamu jednu buňku. Pokud chceme explicitně definovat rozsah seznamu prvotních dat, vybereme všechny relevantní buňky.

Vytvoříme kontingenční tabulku výběrem **Data > Kontingenční tabulka > Vložit nebo Upravit** v hlavní nabídce, vybereme **Vložit > Kontingenční tabulka** z hlavní nabídky nebo klepneme na ikonu **Vložit nebo upravit kontingenční tabulku** na nástrojové liště Standardní.

Program Calc zobrazí dialogové okno Vybrat zdroj (obrázek 234), kde si můžeme zvolit mezi použitím vybraných datových buněk, oblastí pojmenovaných buněk nebo zdroje dat, který již byl zaregistrován v LibreOffice.

Poznámka

Další informace o pojmenovaných oblastech nalezneme v kapitole 13 – Calc jako jednoduchá databáze. Další informace o propojení na registrované zdroje dat nalezneme v kapitole 10 – Propojení dat.

	A	B	C	D	E	F	G
1	Datum	Hodnota prodeje	Kategorie	Región	Zaměstnanec		
2	13.04.2008	498 €	Jachting	Sever	Samuel		
3	07.02.2008	1 383 €	Jachting	Jih	Samuel		
4	28.05.2008	4 655 €	Tenis	Východ	Jan		
5	20.04.2008	3 993 €	Jachting	Východ	Petr		
6	28.02.2008	3 377 €	Golf	Jih			
7	27.01.2008	2 095 €	Jachting	Sever			
8	16.02.2008	4 731 €	Jachting	Východ			
9	15.04.2008	4 330 €	Tenis	Jih			
10	20.04.2008	3 664 €	Golf	Jih			
11	07.06.2008	769 €	Tenis	Západ			
12	29.02.2008	293 €	Jachting	Východ			
13	06.04.2008	3 705 €	Tenis	Sever			
14	19.06.2008	1 747 €	Golf	Západ			
15	14.05.2008	449 €	Tenis	Západ			
16	30.05.2008	1 795 €	Golf	Jih			
17	28.02.2008	610 €	Jachting	Západ	Xenie		
18	08.06.2008	1 625 €	Tenis	Východ	Petr		
19	12.05.2008	3 887 €	Jachting	Jih	Magda		
20	30.01.2008	2 458 €	Tenis	Západ	Jan		
21	09.05.2008	4 369 €	Golf	Jih	Xenie		

Výběr zdroje

Výběr

Současný výběr

Pojmenovaná oblast: Hmotnost

Zdroj dat registrovaný v LibreOffice

Nápověda OK Zrušit

Obrázek 234: Dialogové okno Výběr zdroje

V dialogovém okně Výběr zdroje klepneme na **OK** a zobrazíme dialogové okno Rozvržení kontingenční tabulky, které je popsáno v následující části.

Dialogové okno Rozvržení kontingenční tabulky

Funkce kontingenční tabulky je spravována na dvou místech: v dialogovém okně Rozvržení kontingenční tabulky a manipulací s výsledkem v sešitu. Tato část podrobně popisuje dialogové okno Rozvržení kontingenční tabulky.

Tip

Chceme-li znovu otevřít dialogové okno Rozvržení kontingenční tabulky po počátečním vytvoření kontingenční tabulky, klepneme pravým tlačítkem myši do oblasti výsledků kontingenční tabulky a vybereme možnost **Vlastnosti** z místní nabídky. Případně klepneme levým tlačítkem myši do oblasti výsledků a vybereme

ikonu **Vložit nebo upravit kontingenční tabulku** na nástrojové liště Standardní nebo vybereme **Data > Kontingenční tabulka > Vložit nebo Upravit**.

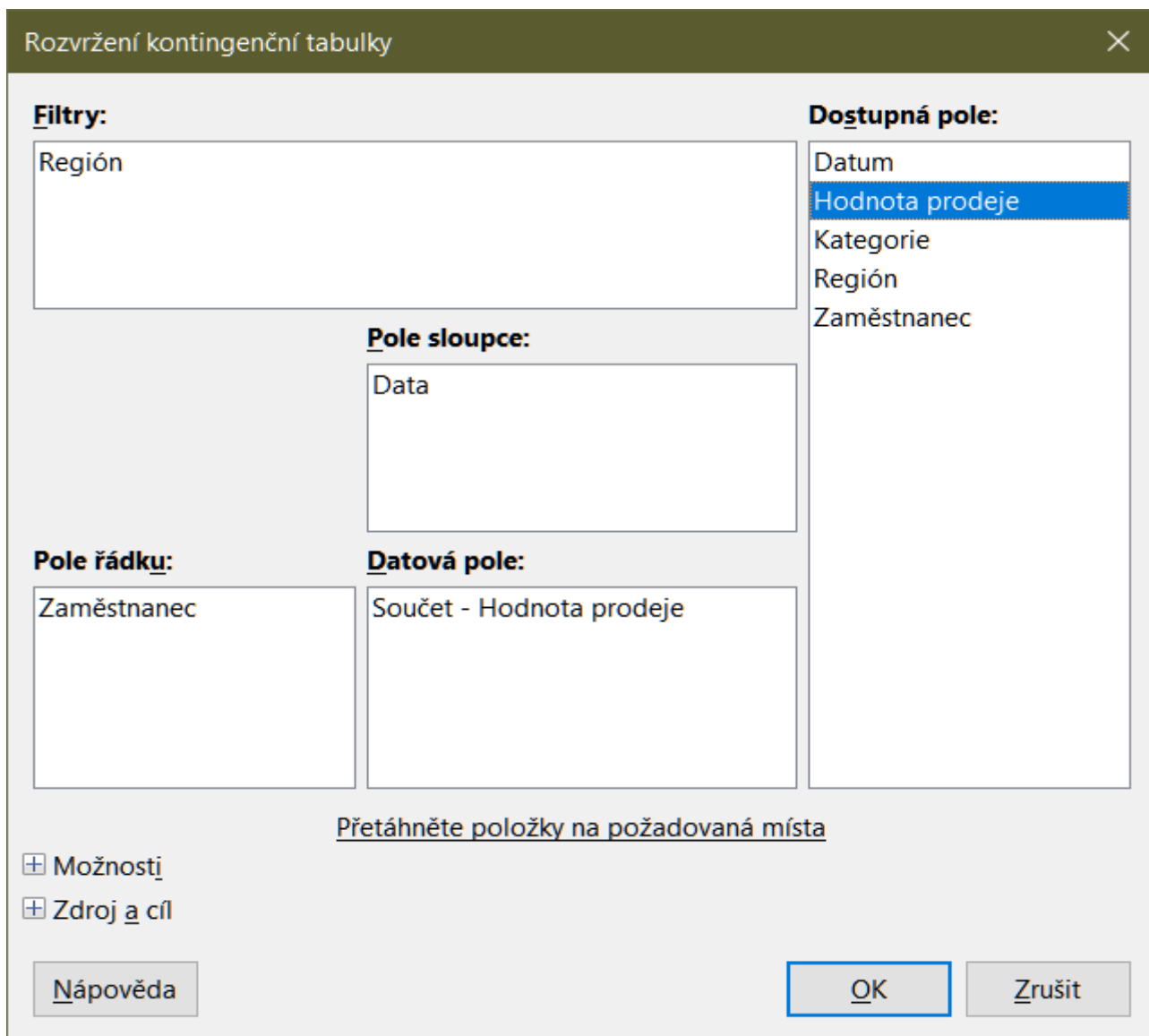
Základní rozvržení

V dialogu Rozvržení kontingenční tabulky (obrázek 235) jsou čtyři oblasti, které ukazují rozvržení výsledné kontingenční tabulky:

- *Filtry*
- *Pole sloupce*
- *Pole řádku*
- *Datová pole*

Vedle těchto čtyř oblastí je další oblast *Dostupná pole*, která obsahuje názvy polí v seznamu zdrojových dat. Chceme-li zvolit rozvržení, přetáhneme pole z oblasti *Dostupná pole* do dalších čtyř oblastí.

Oblast *Datová pole* musí obsahovat alespoň jedno pole. Pokročilí uživatelé zde mohou použít více než jedno pole. Pro pole v oblasti *Datová pole* je použita agregační funkce. Například pokud přesuneme pole **Hodnota prodeje** do oblasti *Datová pole*, zpočátku se tam objeví jako **Součet - hodnota prodeje**.

Obrázek 235: Dialogové okno Rozvržení kontingenční tabulky

Řádky a sloupce označují, ze kterých skupin bude výsledek tříděn. Často se pro získání částečných součtů pro řádky nebo sloupce používá více než jedno pole. Pořadí polí udává pořadí součtů od celkové po konkrétní.

Například pokud přetáhneme **Region** a **Zaměstnanec** do oblasti *Pole řádku*, součet bude rozdělen dle regionů. V rámci regionů bude výpis pro různé zaměstnance (obrázek 236).

Součet - Hodnota prodeje		Kategorie ▾
Región ▾	Zaměstnanec ▾	Golf
Jih	Jan	4 196 €
	Magda	5 151 €
	Petr	23 290 €
	Samuel	11 681 €
	Xenie	11 939 €
Sever	Jan	3 049 €
	Magda	3 814 €
	Petr	3 443 €
	Samuel	2 214 €
	Xenie	6 221 €
Východ	Jan	5 316 €
	Magda	5 822 €
	Petr	15 172 €
	Samuel	9 707 €

Pole sloupce:

Kategorie

Data

Pole řádku:

Región

Zaměstnanec

Datová pole:

Součet - Hodnota prodeje

Obrázek 236: Pořadí polí pro analýzu a výsledné rozložení kontingenční tabulky

Pole, která jsou umístěna do oblasti *Filtry* se zobrazí v horní části výsledné kontingenční tabulky jako rozevírací seznam. Souhrn ve výsledku bere v úvahu pouze tu část základních dat, kterou jsme vybrali. Například pokud zahrneme pole **Zaměstnanec** do oblasti *Filtry*, můžeme filtrovat výsledek zobrazený pro každého zaměstnance.

Chceme-li přesunout pole z oblasti, jednoduše jej přetáhneme do nové oblasti. Chceme-li odebrat pole z oblastí *Filtry*, *Pole sloupce*, *Pole řádku* nebo *Datová pole*, přetáhneme je do oblasti *Dostupná pole*.

Tip

Chceme-li rychle přesunout vybrané pole z jedné oblasti dialogu Rozvržení kontingenční tabulky do jiné, stiskneme klávesu *Alt + písmeno* na klávesnici, které odpovídá podtrženému písmenu v nadpisu cílové oblasti.

Více možností

Chceme-li rozbalit dialog Rozvržení kontingenční tabulky a zobrazit další možnosti, klepneme na znaménko plus vedle popisku *Možnosti a Zdroj a cíl* (obrázek 237).

Ignorovat prázdné řádky

Pokud nejsou zdrojová data v doporučené formě, řekne tato možnost kontingenční tabulce, aby ignorovala prázdné řádky.

Možnosti

Ignorovat prázdné řádky Identifikovat kategorie

Sečíst sloupce Sečíst řádky

Přidat filtr Zapnout zobrazení podrobností

Zdroj a cíl

Zdroj

Pojmenovaná oblast

Výběr

Cíl

Nový list

Pojmenovaná oblast

Výběr

Obrázek 237: Rozšířená oblast v dialogovém okně Rozvržení kontingenční tabulky

Identifikovat kategorie

V případě, že jsou v seznamu zdrojových dat chybějící záznamy a data nejsou v doporučené struktuře (například jako na obrázku 238), kontingenční tabulka automaticky přiřadí řádky bez popisku do následující nejvyšší kategorie. Pokud tato možnost není vybrána, vloží kontingenční tabulka kategorii (prázdný) (obrázek 240).

	A	B	C
1	Plodina	Region	Množství
2	Jablka	Itálie	6,2 t
3		Bodamské jezero	19,2 t
4		Kalifornie	3,6 t
5	Hrušky	Itálie	7,0 t
6		Bodamské jezero	22,0 t
7			

Obrázek 238: Příklad dat s chybějícími záznamy ve sloupci A

Volba **Identifikovat kategorie** zajišťuje, že v tomto příkladu jsou řádky 3 a 4 zahrnuty pro jablka a že řádek 6 je zahrnut pro hrušky (obrázek 239).

Součet - Množství	Region				
Plodina	Kalifornie	Itálie	Bodamské jezero		Celkem Výsledek
Jablka	3,6 t	6,2 t	19,2 t		29,0 t
Hrušky		7,0 t	22,0 t		29,0 t
Celkem Výsledek	3,6 t	13,2 t	41,2 t		58,0 t

Obrázek 239: Výsledek kontingenční tabulky se zapnutou volbou **Identifikovat kategorie**

Bez rozpoznávání kategorií zobrazuje kontingenční tabulka kategorii (prázdný) (obrázek 240).

Součet - Množství	Region			
Plodina	Kalifornie	Itálie	Bodamské jezero	Celkem Výsledek
Jablka		6,2 t		6,2 t
Hrušky		7,0 t		7,0 t
(prázdné)	3,6 t		41,2 t	44,8 t
Celkem Výsledek	3,6 t	13,2 t	41,2 t	58,0 t

Obrázek 240: Výsledek kontingenční tabulky bez zapnuté volby **Identifikovat kategorie**

Logicky je chování s rozpoznáváním kategorie lepší. Seznam s chybějícími záznamy je také méně užitečný, protože nemůžeme používat funkce, jako je třídění nebo filtrování.

Sečíst sloupce, sečíst řádky

Těmito možnostmi můžeme určit, zda kontingenční tabulka zobrazuje další řádek se součty každého sloupce, nebo zda zcela vpravo přidává sloupec se součty každého řádku. V některých případech je přidaná celková částka bezvýznamná, například pokud se položky sčítají nebo je výsledkem srovnání.

Přidat filtr

Tato volba slouží k přidání nebo skrytí buňky označené jako **Filtr** nad výsledky kontingenční tabulky. To pohodlně poskytuje další možnosti filtrování v kontingenční tabulce. Další informace nalezneme v části „Filtrování“ na stránce 337.

Poznámka

Filtrování poskytované prostřednictvím volby **Přidat filtr** je nezávislé na filtrování poskytovaném zahrnutím polí do oblasti *Filtry* dialogového okna Rozvržení kontingenční tabulky.

Zapnout zobrazení podrobností

Je-li tato možnost povolena, poklepeme-li dvakrát na jednu datovou buňku ve výsledku kontingenční tabulky, včetně buňky vytvořené z **Celkem sloupců** nebo **Celkem řádků**, otevře se nový list s podrobným výpisem jednotlivých záznamů. Pokud poklepeme na buňku v oblasti pole řádku nebo sloupce, otevře se dialogové okno Zobrazit podrobnosti (obrázek 272). Pokud je tato funkce zakázána, poklepáním zůstane její obvyklá editační funkce v tabulce. Další informace nalezneme v části „Drilling (zobrazení podrobností)“ na stránce 335.

Zdroj

Pole **Výběr** v této oblasti zobrazuje název listu a rozsah buněk obsahujících nezpracovaná data pro kontingenční tabulku. Pokud zdrojová tabulka obsahuje libovolné pojmenované rozsahy, lze je vybrat pomocí volby **Pojmenovaná oblast**.

Cíl

Ovládací prvky v této oblasti definují, kde bude výsledek zobrazen.

Výběrem **Nový list** přidáme do sešitu nový list a umístíme tam výsledky. Nový list je pojmenován podle formátu **Kontingenční tabulka_název listu_X**; kde X je číslo vytvořené tabulky, 1 pro první, 2 pro druhou atd. Pro list s názvem Prodejní seznam bude pojmenován nový list pro první vytvořenou kontingenční tabulku **Kontingenční tabulka_Prodejní seznam_1**. Každý nový list se vloží vedle zdrojového listu.

Pokud cílová tabulka obsahuje libovolné pojmenované oblasti, lze je vybrat pomocí volby **Pojmenovaná oblast**.

Pole **Výběr** v této oblasti zobrazuje název listu a oblast buněk pro výsledky kontingenční tabulky.

Tip

Chceme-li zobrazit kontingenční tabulku na stejném listu jako nezpracovaná data, zaškrtneme možnost **Výběr** v oblasti *Cíl*, klepneme na pole *Výběr*, klepneme na tlačítko **Zmenšit** napravo od pole *Výběr*, klepneme na příslušnou buňku v prázdné oblasti listu, klepneme na tlačítko **Rozvinout** a v dialogovém okně *Rozložení kontingenční tabulky* klepneme na **OK**.

Další nastavení pro pole: Možnosti pole

Možnosti diskutované v předchozí části platí obecně pro kontingenční tabulku. Můžeme také změnit nastavení jakéhokoli pole, které je aktuálně zahrnuto v rozvržení kontingenční tabulky (tj. pole v rámci oblasti *Filtry*, *Pole sloupce*, *Pole řádku* a *Datová pole*). Nastavení pole změníme poklepáním na toto pole v oblasti *Filtry*, *Pole sloupce*, *Pole řádku* nebo *Datová pole* v dialogovém okně *Rozložení kontingenční tabulky*. Poklepání na pole v oblasti *Dostupná pole* nemá žádný účinek. Možnosti dostupné pro pole v oblasti *Datová pole* se liší od polí pro ostatní tři oblasti.

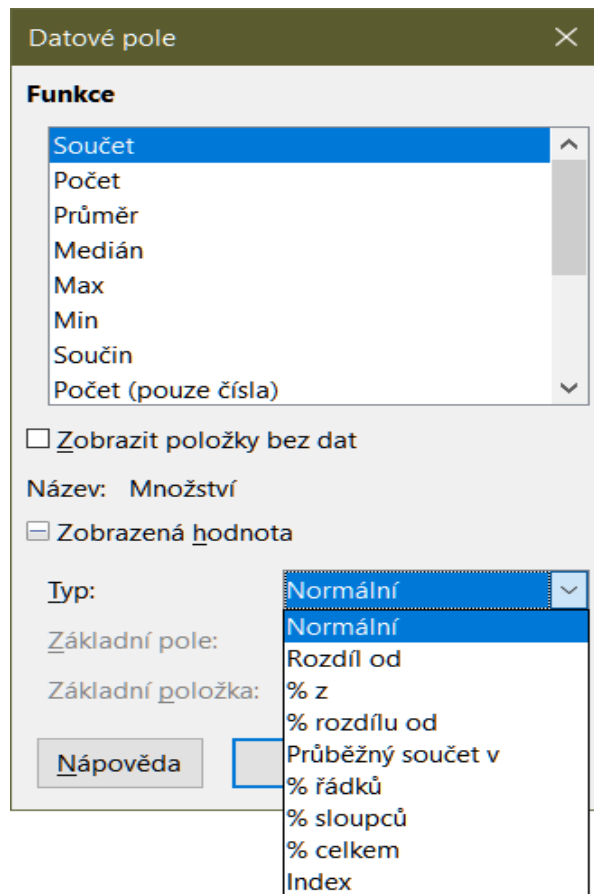
Možnosti pro datová pole

Pro přístup k dialogovému oknu *Datové pole* zobrazenému na obrázku 241 dvakrát poklepeme na pole v oblasti *Datová pole* v dialogovém okně *Rozvržení kontingenční tabulky*.

V dialogovém okně *Datové pole* můžeme vybrat funkci, která se použije k akumulaci hodnot ze zdroje dat. I když se často používá funkce *Sum*, jsou k dispozici i další funkce (jako standardní odchylka nebo funkce počet). Například funkce *Počet* může být užitečná pro nečíselná datová pole.

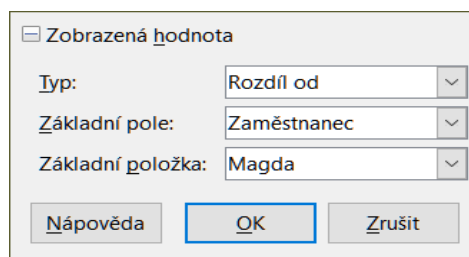
Vybereme volbu **Zobrazit položky bez dat**, čímž zahrneme do tabulky výsledků prázdné sloupce a řádky.

Klepnutím na rozbalovací značku (znak + nebo trojúhelník) zobrazíme sekci *Zobrazená hodnota* dialogového okna.

Obrázek 241: Rozbalený dialog pro datové pole

V sekci *Zobrazená hodnota* můžeme vybrat další možnosti pro analýzy pomocí agregační funkce. V závislosti na nastavení pro *Typ* budeme možná muset vybrat definice pro *Základní pole* a *Základní položku*.

Obrázek 242: Příklad voleb pro základní pole a základní položku

Níže uvedená tabulka uvádí možné typy zobrazené hodnoty a přidružené základní pole a základní položku, spolu s poznámkou o použití.

Typ	Základní pole	Základní položka	Analýza
Běžný	—	—	Jednoduché použití vybrané agregované funkce (například Sum).

Typ	Základní pole	Základní položka	Analýza
Rozdíl od	Výběr pole ze zdroje dat kontingenční tabulky (například Zaměstnanec).	Výběr prvku z vybraného základního pole (například Magda)	Výsledkem je rozdíl mezi výsledkem základního pole a základní položkou (například objem prodeje ostatních zaměstnanců proti objemu prodeje Magda; viz obrázek 243). Pokud je předchozí položka nebo další položka určena jako <i>Základní položka</i> , referenční hodnota je výsledek pro další viditelný člen základního pole v pořadí řazení základního pole.
% z	Výběr pole ze zdroje dat kontingenční tabulky (například Zaměstnanec)	Výběr prvku z vybraného základního pole (například Magda)	Výsledkem je procentuální poměr hodnoty základního pole k základní položce (například výsledek prodeje ostatních zaměstnanců ve vztahu k výsledku prodeje Magda; viz obrázek 244). Pokud je předchozí položka nebo další položka určena jako <i>Základní položka</i> , referenční hodnota je výsledek pro další viditelný člen základního pole v pořadí řazení základního pole.
% rozdílu od	Výběr pole ze zdroje dat kontingenční tabulky (například Zaměstnanec)	Výběr prvku z vybraného základního pole (například Magda)	Od každého výsledku se odečte jeho referenční hodnota a rozdíl se dělí referenční hodnotou (například tržby ostatních zaměstnanců jako relativní rozdíl od prodejů Magda; viz obrázek 245). Pokud je předchozí položka nebo další položka určena jako <i>Základní položka</i> , referenční hodnota je výsledek pro další viditelný člen základního pole v pořadí řazení základního pole.
Průběžný součet v	Výběr pole ze zdroje dat kontingenční tabulky (například Datum)	—	Každý výsledek se přičte k součtu výsledků za předchozí položky v základním poli, v pořadí řazení základního pole a zobrazí se celková suma. Výsledky se vždy sčítají, i když k získání každého výsledku byla použita jiná souhrnná funkce.
% řádků	—	—	Výsledkem je procento hodnoty celého řádku (například součet řádku).
% sloupců	—	—	Výsledkem je procento z celkové hodnoty sloupce (například součet sloupců).

Typ	Základní pole	Základní položka	Analýza
% celkem	—	—	Výsledkem je procento z celkového výsledku (například celková částka).
Index	—	—	(Výchozí výsledek × celkový výsledek) / (součet řádku × součet sloupce)

Součet - Hodnota prodeje	Zaměstnanec				
Kategorie	Magda	Petr	Jan	Samuel	Xenie
Golf	26 961 €	46 839 €	17 941 €	28 346 €	36 127 €
Jachting	24 422 €	19 976 €	14 060 €	20 814 €	30 580 €
Tenis	17 721 €	38 638 €	30 467 €	27 675 €	28 198 €
Celkem Výsledek	69 104 €	105 453 €	62 468 €	76 835 €	94 905 €

Součet - Hodnota prodeje	Zaměstnanec				
Kategorie	Magda	Petr	Jan	Samuel	Xenie
Golf		19 878 €	-9 020 €	1 385 €	9 166 €
Jachting		-4 446 €	-10 362 €	-3 608 €	6 158 €
Tenis		20 917 €	12 746 €	9 954 €	10 477 €
Celkem Výsledek		36 349 €	-6 636 €	7 731 €	25 801 €

Obrázek 243: Originální kontingenční tabulka (nahore) a příklad **Rozdíl od** (dole)

Součet - Hodnota prodeje	Zaměstnanec				
Kategorie	Magda	Petr	Jan	Samuel	Xenie
Golf	100,00 %	173,73 %	66,54 %	105,14 %	134,00 %
Jachting	100,00 %	81,80 %	57,57 %	85,23 %	125,21 %
Tenis	100,00 %	218,04 %	171,93 %	156,17 %	159,12 %
Celkem Výsledek	100,00 %	152,60 %	90,40 %	111,19 %	137,34 %

Obrázek 244: Příklad analýzy % z

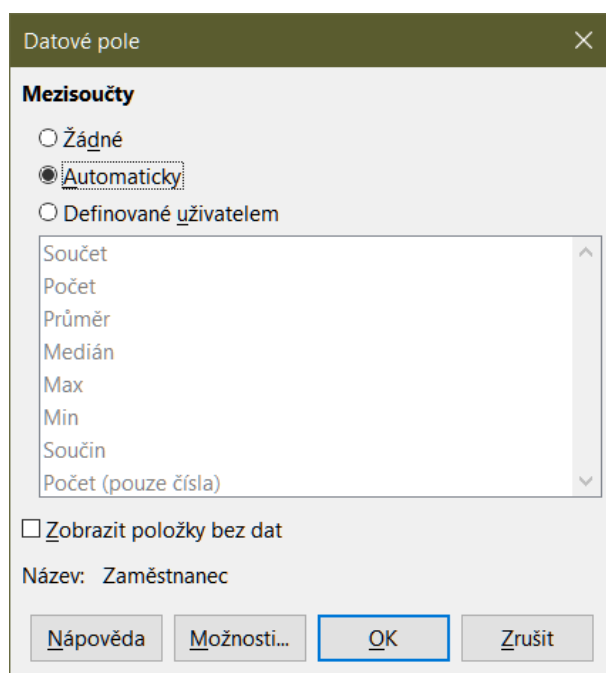
Součet - Hodnota prodeje	Zaměstnanec				
Kategorie	Magda	Petr	Jan	Samuel	Xenie
Golf		73,73 %	-33,46 %	5,14 %	34,00 %
Jachting		-18,20 %	-42,43 %	-14,77 %	25,21 %
Tenis		118,04 %	71,93 %	56,17 %	59,12 %
Celkem Výsledek		52,60 %	-9,60 %	11,19 %	37,34 %

Obrázek 245: Příklad analýzy % rozdíl od

Možnosti pro pole řádků a sloupců

Poklepeme na pole v oblasti *Řádek* nebo *Pole sloupce* v dialogovém okně Rozvržení kontingenční tabulky. Otevře se dialogové okno Datové pole zobrazené na obrázku 246.

V dialogovém okně Datové pole pro pole řádku nebo sloupce se můžeme rozhodnout, zda zobrazit mezisoučty pro každou kategorii. Ve výchozím nastavení jsou mezisoučty deaktivovány. Mezisoučty jsou užitečné pouze v případě, že hodnoty v jednom řádku nebo sloupci pole lze rozdělit na mezisoučty pro jiné (pod)pole.

Obrázek 246: Dialogové okno Datové pole pro pole řádku nebo sloupce

Některé příklady jsou uvedeny na obrázcích 247, 248 a 249.

Součet - Hodnota prodeje	Kategorie			
Región	Golf	Jachting	Tenis	Celkem Výsledek
Jih	56 257 €	44 801 €	34 258 €	135 316 €
Sever	18 741 €	22 468 €	34 533 €	75 742 €
Východ	41 971 €	22 484 €	35 966 €	100 421 €
Západ	39 245 €	20 099 €	37 942 €	97 286 €
Celkem Výsledek	156 214 €	109 852 €	142 699 €	408 765 €

Obrázek 247: Žádné členění pouze s jedním polem řádku nebo sloupce

Součet - Hodnota prodeje		Kategorie			
Región	Zaměstnanec	Golf	Jachting	Tenis	Celkem Výsledek
Sever	Jan	3 049 €	3 008 €	5 361 €	11 418 €
	Magda	3 814 €	10 151 €	3 985 €	17 950 €
	Petr	3 443 €	2 698 €	9 115 €	15 256 €
	Samuel	2 214 €	3 485 €	10 499 €	16 198 €
	Xenie	6 221 €	3 126 €	5 573 €	14 920 €
Východ	Jan	5 316 €	909 €	12 220 €	18 445 €
	Magda	5 822 €	2 135 €	4 872 €	12 829 €
	Petr	15 172 €	5 730 €	12 455 €	33 357 €
	Samuel	9 707 €	6 475 €	2 417 €	18 599 €
	Xenie	5 954 €	7 235 €	4 002 €	17 191 €
Jih	Jan	4 196 €	9 263 €	3 858 €	17 317 €
	Magda	5 151 €	4 432 €		9 583 €
	Petr	23 290 €	4 806 €	15 641 €	43 737 €
	Samuel	11 681 €	7 270 €	14 759 €	33 710 €
	Xenie	11 939 €	19 030 €		30 969 €
Západ	Jan	5 380 €	880 €	9 028 €	15 288 €
	Magda	12 174 €	7 704 €	8 864 €	28 742 €
	Petr	4 934 €	6 742 €	1 427 €	13 103 €
	Samuel	4 744 €	3 584 €		8 328 €
	Xenie	12 013 €	1 189 €	18 623 €	31 825 €
Celkem Výsledek		156 214 €	109 852 €	142 699 €	408 765 €

Obrázek 248: Rozdělení regionů pro zaměstnance (dvě pole řádku) bez mezisoučtů

Součet - Hodnota prodeje		Kategorie			
Región	Zaměstnanec	Golf	Jachting	Tenis	Celkem Výsledek
Sever	Jan	3 049 €	3 008 €	5 361 €	11 418 €
	Magda	3 814 €	10 151 €	3 985 €	17 950 €
	Petr	3 443 €	2 698 €	9 115 €	15 256 €
	Samuel	2 214 €	3 485 €	10 499 €	16 198 €
	Xenie	6 221 €	3 126 €	5 573 €	14 920 €
Sever Výsledek		18 741 €	22 468 €	34 533 €	75 742 €
Východ	Jan	5 316 €	909 €	12 220 €	18 445 €
	Magda	5 822 €	2 135 €	4 872 €	12 829 €
	Petr	15 172 €	5 730 €	12 455 €	33 357 €
	Samuel	9 707 €	6 475 €	2 417 €	18 599 €
	Xenie	5 954 €	7 235 €	4 002 €	17 191 €
Východ Výsledek		41 971 €	22 484 €	35 966 €	100 421 €
Jih	Jan	4 196 €	9 263 €	3 858 €	17 317 €
	Magda	5 151 €	4 432 €		9 583 €
	Petr	23 290 €	4 806 €	15 641 €	43 737 €
	Samuel	11 681 €	7 270 €	14 759 €	33 710 €
	Xenie	11 939 €	19 030 €		30 969 €
Jih Výsledek		56 257 €	44 801 €	34 258 €	135 316 €
Západ	Jan	5 380 €	880 €	9 028 €	15 288 €
	Magda	12 174 €	7 704 €	8 864 €	28 742 €
	Petr	4 934 €	6 742 €	1 427 €	13 103 €
	Samuel	4 744 €	3 584 €		8 328 €
	Xenie	12 013 €	1 189 €	18 623 €	31 825 €
Západ Výsledek		39 245 €	20 099 €	37 942 €	97 286 €
Celkem Výsledek		156 214 €	109 852 €	142 699 €	408 765 €

Obrázek 249: Rozdělení regionů pro zaměstnance s mezisoučty (podle regionů)

Chceme-li vypočítat mezisoučty, které lze také použít pro datová pole (viz výše), vybereme možnost **Automaticky** v sekci *Mezisoučty* dialogového okna *Datové pole*.

Typ mezisoučtu si můžeme vybrat volbou **Definované uživatelem** a poté klepnutím na typ mezisoučtu v seznamu. Funkce v tomto seznamu jsou k dispozici pouze pokud je vybrána volba **Definované uživatelem**.

Kontingenční tabulka obvykle nezobrazuje řádek nebo sloupec pro kategorie, které nemají žádné položky v podkladové databázi. Výběrem **Zobrazit položky bez dat** můžeme vynutit jejich zobrazení.

Pro ilustraci byla data zpracována tak, že zaměstnankyně Magda nemá žádné prodejní hodnoty pro kategorii Golf.

Zaměstnanec				
	Magda			
Součet - Hodnota prodeje		Kategorie		
Región		Jachting	Tenis	Celkem Výsledek
Východ		2 135 €	4 872 €	7 007 €
Sever		10 151 €	3 985 €	14 136 €
Jih		4 432 €		4 432 €
Západ		7 704 €	8 864 €	16 568 €
Celkem Výsledek		24 422 €	17 721 €	42 143 €

Obrázek 250: Výchozí nastavení

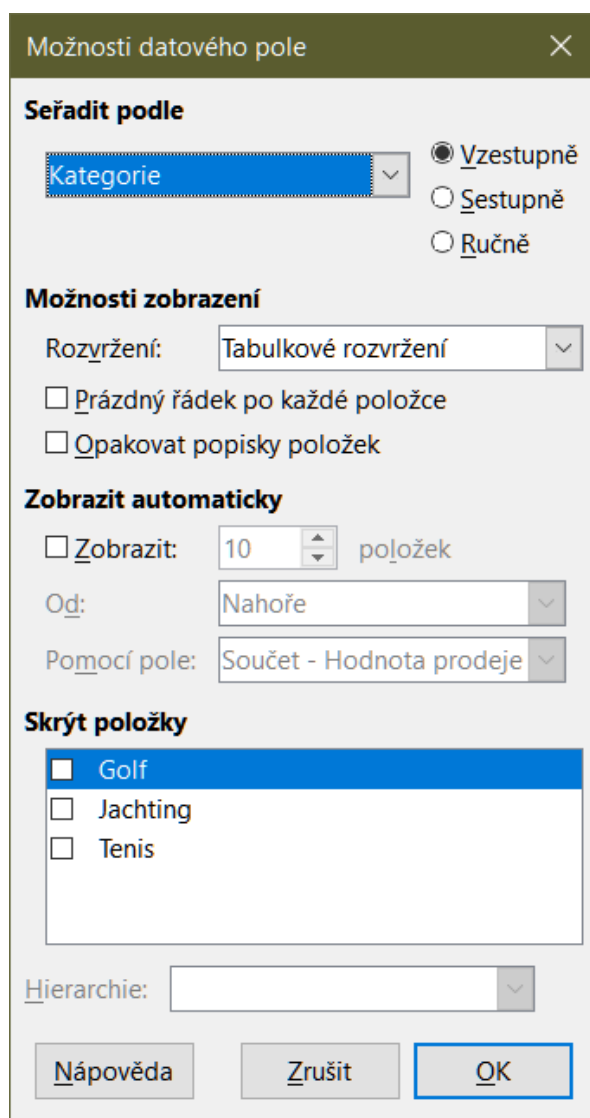
Zaměstnanec	Magda			
Součet - Hodnota prodeje	Kategorie			
Región	Golf	Jachting	Tenis	Celkem Výsledek
Východ		2 135 €	4 872 €	7 007 €
Sever		10 151 €	3 985 €	14 136 €
Jih		4 432 €		4 432 €
Západ		7 704 €	8 864 €	16 568 €
Celkem Výsledek		24 422 €	17 721 €	42 143 €

Obrázek 251: Nastavení **Zobrazit položky bez dat**

Klepeme na tlačítko **Možnosti** v dialogovém okně Datové pole a otevřeme dialogové okno Možnosti datového pole (obrázek 252). V tomto dialogu můžeme zadat další možnosti pro pole v oblasti *Pole sloupce* a *Pole řádku* v dialogovém okně Rozložení kontingenční tabulky.

K dispozici jsou následující možnosti:

- **Seřadit podle.** Vybereme datové pole, podle kterého chceme seřadit sloupce nebo řádky. **Vzestupně** seřadí hodnoty od nejnižší hodnoty k nejvyšší hodnotě. Pokud je vybrané pole polem, pro které byl dialog otevřen, jsou položky seřazeny podle názvu. Pokud bylo vybráno datové pole, položky jsou seřazeny podle výsledné hodnoty vybraného datového pole. Podobně **Sestupně** třídí hodnoty sestupně od nejvyšší hodnoty k nejnižší hodnotě. **Ručně** třídí hodnoty abecedně.
- **Možnosti zobrazení.** Můžeme určit možnosti zobrazení pro všechna pole řádku s výjimkou posledního nejvnitřnějšího pole řádku. Z rozevíracího seznamu *Rozvržení* vybereme mód rozvržení pro pole seznamu. Chceme-li přidat prázdný řádek za data pro každou položku v kontingenční tabulce, vybereme možnost **Prázdný řádek po každé položce**. Podle potřeby vybereme nebo zrušíme výběr volby **Opakovat popisky položek**.
- **Zobrazit automaticky.** Tato funkce zobrazuje horní nebo dolní část *nn* položek při třídění podle zadaného pole. Klepneme na ikonu **Zobrazit**, čímž zapneme funkci a zadáme maximální počet položek, který chceme automaticky zobrazit. Z rozevíracího seznamu *Od* vybereme, zda chceme zobrazit horní nebo spodní položky v zadaném pořadí řazení. V rozevíracím seznamu *Pomocí pole* vybereme datové pole, podle kterého se budou data třídít.
- **Skrýt položky.** Pomocí těchto voleb můžeme vybrat položky, které se mají skrýt z výpočtů.
- **Hierarchie.** Vybereme hierarchii, kterou chceme použít. Kontingenční tabulka musí být založena na externích zdrojových datech, která obsahují hierarchie dat.

Obrázek 252: Dialogové okno Možnosti datového pole

Možnosti pro pole filtru

Dialogové okno Datové pole pro pole v oblasti *Filtry* je stejná jako pro pole v oblasti *Pole řádku* a *Pole sloupce*, i když se může zdát zbytečné mít stejné nastavení, jaké je popsáno pro pole řádků a sloupců. Díky flexibilitě kontingenční tabulky můžeme přepínat různá pole mezi filtry, sloupci nebo řádky. Pole zachovávají nastavení, které jsme jim dali. Pole filtru má stejné vlastnosti jako pole řádku nebo sloupce. Toto nastavení se projeví, pouze pokud pole nepoužíváme jako pole filtru, ale jako pole pro řádek nebo sloupec.

Práce s výsledky kontingenční tabulky

Dialogové okno Rozvržení kontingenční tabulky je velmi flexibilní a kontingenční tabulku lze zcela restrukturalizovat pouhými několika kliknutími myši.

Změna rozvržení

Rozložení kontingenční tabulky lze rychle a snadno změnit pomocí přetažení. Při otevřeném dialogovém okně Rozložení kontingenční tabulky lze pole přetahovat z oblasti *Pole řádku*, *Pole*

sloupce, Filtry a Datová pole na libovolnou pozici, kde je chceme umístit. Nepoužitá pole lze přidat a omylem odstraněná pole lze nahradit přetažením do požadovaných pozic.

Nějakou manipulaci lze také provést v zobrazení výsledků Kontingenční tabulky. Ve výsledcích kontingenční tabulky přetáhneme jedno z polí filtru, sloupce nebo řádku na jinou pozici. Kurzor změní tvar ze svého počátečního tvaru (vodorovný nebo svislý blok na špičce šipky) na opačný, pokud se přesune do jiného pole, například z řádku do sloupce, kde může být uvolněn.

Součet - Hodnota prodeje	Zaměstnanec	
Kategorie	Magda	Petr
Golf	26 961 €	46 839 €
Jachting	24 422 €	19 976 €
Tenis	17 721 €	38 638 €
Celkem Výsledek	69 104 €	105 453 €

Obrázek 253: Přetažení pole sloupce – všimneme si tvaru kurzoru

Zaměstnanec	Kategorie	Součet - Hodnota prodeje
Magda	Golf	26 961 €
	Jachting	24 422 €
	Tenis	17 721 €
Petr	Golf	46 839 €
	Jachting	19 976 €
	Tenis	38 638 €
Jan	Golf	17 941 €
	Jachting	14 060 €
	Tenis	30 467 €
Samuel	Golf	28 346 €
	Jachting	20 814 €
	Tenis	27 675 €
Xenie	Golf	36 127 €
	Jachting	30 580 €
	Tenis	28 198 €
Celkem Výsledek		408 765 €

Obrázek 254: Výsledek přetažení pole sloupce (viz obrázek 253)

Součet - Hodnota prodeje	Zaměstnanec	
Kategorie	Magda	Petr
Golf	26 961 €	46 839 €
Jachting	24 422 €	19 976 €
Tenis	17 721 €	38 638 €
Celkem Výsledek	69 104 €	105 453 €

Obrázek 255: Přetažení pole řádku – všimneme si tvaru kurzoru

Klepnutím a přetažením z tabulky lze Pole sloupce, řádku nebo filtru odstranit z kontingenční tabulky. Kurzor se změní na kurzor zobrazený na obrázku 256. Pole odstraněné omylem nelze obnovit bez návratu do dialogového okna Rozložení kontingenční tabulky a jeho nahrazením.

Součet - Hodnota prodeje	Zaměstnanec	▼
Kategorie	Magda	Petr
Golf	26 961 €	46 839 €
Jachting	24 422 €	19 976 €
Tenis	17 721 €	38 638 €
Celkem Výsledek	69 104 €	105 453 €

Obrázek 256: Pole bylo vytaženo z kontingenční tabulky

Seskupení řádků nebo sloupců kontingenční tabulky

Pro mnoho analýz nebo shrnutí musí být kategorie seskupeny. Výsledky můžeme sloučit do tříd. Seskupení můžeme provádět pouze na neseskupené kontingenční tabulce.

Po výběru správné oblasti buněk vybereme **Data > Seskupení a souhrn > Seskupit** z hlavní nabídky nebo stiskneme klávesu *F12* na klávesnici. Typ hodnot, které mají být seskupeny, je to, co hlavně určuje, jak funguje funkce seskupování. Musíme rozlišovat mezi skalárními hodnotami nebo jinými hodnotami, jako je text, které chceme seskupit.

Poznámka

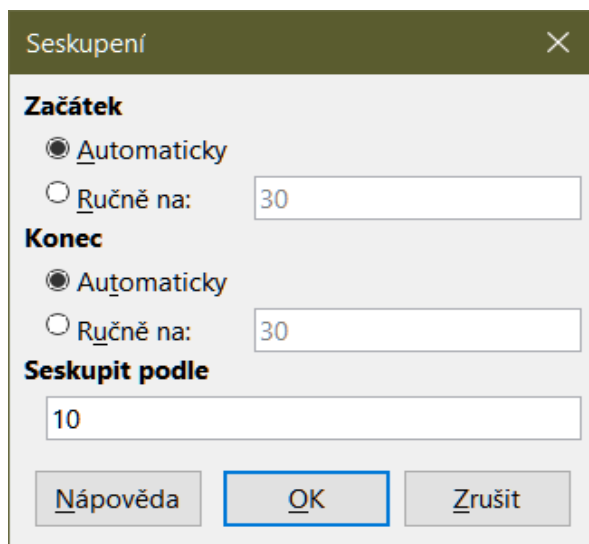
Před seskupením musíme vytvořit kontingenční tabulku s neseskupenými daty. Čas potřebný k vytvoření kontingenční tabulky závisí většinou na počtu sloupců a řádků, a ne na velikosti základních dat. Prostřednictvím seskupení můžeme vytvořit kontingenční tabulku s malým počtem řádků a sloupců. Kontingenční tabulka může v závislosti na zdroji dat obsahovat mnoho kategorií.

Chceme-li seskupení znovu odebrat, klikneme uvnitř skupiny a poté zvolíme **Data > Seskupení a souhrn > Zrušit skupinu**, nebo stiskneme *Ctrl + F12*.

Seskupení kategorií se skalárními hodnotami

Pro seskupení skalárních hodnot vybereme jednu buňku v řádku nebo sloupci kategorie, která má být seskupena. V hlavní nabídce vybereme **Data > Seskupení a souhrn > Seskupit** nebo zmáčkneme klávesu *F12*. Program Calc zobrazí dialogové okno *Seskupit*, které je zobrazeno na obrázku 257.

Zde můžeme definovat, v jakém rozsahu hodnot (*Začátek/Konec*) by se mělo seskupení uskutečnit. Výchozí nastavení je celý rozsah, od nejmenší po největší hodnotu. V poli *Seskupit podle* můžeme zadat velikost třídy, známou také jako velikost intervalu.

Obrázek 257: Dialogové okno Seskupení se skalárními kategoriemi

Obrázek 258 ukazuje část kontingenční tabulky vytvořené ze seznamu obsahujícího měření rychlosti jako funkci času. Tato kontingenční tabulka ukazuje počet měření rychlosti v km/h v prvotních datech.

Kontingenční tabulka na obrázku 259 je založena na stejných surových datech. V tomto případě jsou však měření rychlosti seskupena do intervalů po 10 km/h.

km/h	Počet čísel - Čas
30	2
31	1
32	5
33	4
34	5
35	2
36	2
37	1
38	6
39	1
40	1
41	4
42	2
43	3

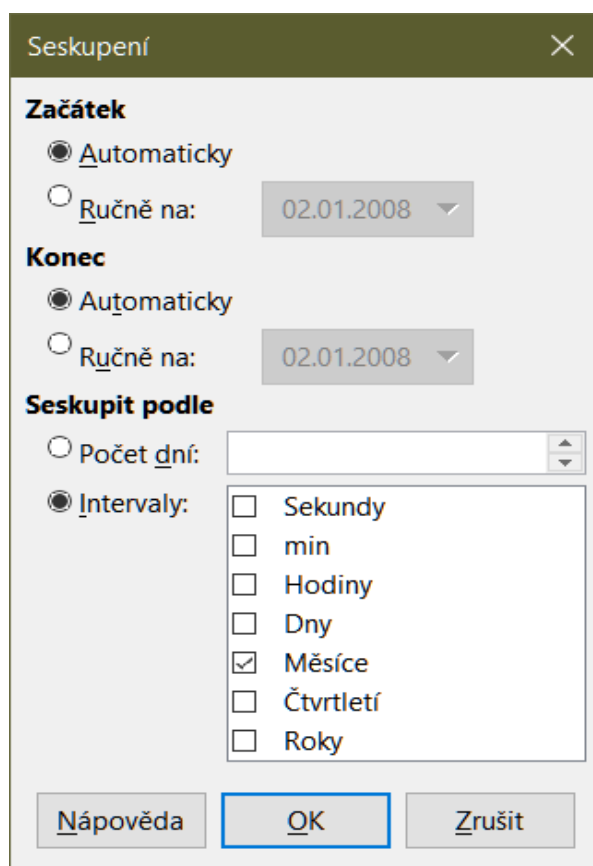
Obrázek 258: Kontingenční tabulka bez seskupování

km/h	Count - time
30-39	29
40-49	22
50-59	23
60-69	23
70-79	18
80-89	23
90-99	18
100-109	27
110-119	35
Total Result	218

Obrázek 259: Kontingenční tabulka se seskupením

Seskupení kategorií s hodnotami datum/čas

Pro seskupení hodnot data a času vybereme jednu buňku v řádku nebo sloupci kategorie, která má být seskupena. V hlavní nabídce vybereme **Data > Seskupení a souhrn > Seskupit** nebo zmáčkeme klávesu **F12**. Program Calc zobrazí dialogové okno Seskupit, které je zobrazeno na obrázku 260.

Obrázek 260: Dialogové okno Seskupení pro kategorie data a času

Můžeme definovat, v jakém rozsahu hodnot (*Začátek/Konec*) by se mělo seskupení uskutečnit. Výchozí nastavení je celý rozsah, od nejmenší po největší hodnotu. V poli *Seskupit podle* můžeme zadat velikost třídy, známou také jako velikost intervalu. V tomto případě můžeme zvolit jeden z předdefinovaných časových intervalů (**Sekundy**, **Minuty**, **Hodiny**, **Dny**, **Měsíce**, **Čtvrtletí** nebo **Roky**) jako alternativu k výslovnému určení časového intervalu ve dnech.

Obrázek 261 ukazuje kontingenční tabulku nakonfigurovanou tak, aby zobrazovala denní tržby v severní oblasti.

Součet - Hodnota prodeje	Región	
Datum	Sever	Celkem Výsledek
02.01.2008	410 €	410 €
15.01.2008	1 858 €	1 858 €
17.01.2008	4 842 €	4 842 €
25.01.2008	4 263 €	4 263 €
27.01.2008	2 095 €	2 095 €
30.01.2008	1 260 €	1 260 €
02.02.2008	734 €	734 €
06.02.2008	3 443 €	3 443 €
13.02.2008	204 €	204 €
03.03.2008	3 985 €	3 985 €
06.03.2008	1 379 €	1 379 €
18.03.2008	3 814 €	3 814 €
20.03.2008	918 €	918 €
02.04.2008	1 355 €	1 355 €
03.04.2008	576 €	576 €
06.04.2008	3 705 €	3 705 €
07.04.2008	3 126 €	3 126 €
13.04.2008	498 €	498 €
19.04.2008	4 101 €	4 101 €
22.04.2008	4 276 €	4 276 €
24.04.2008	3 008 €	3 008 €
25.04.2008	2 564 €	2 564 €
15.05.2008	520 €	520 €
30.05.2008	2 214 €	2 214 €
10.06.2008	4 839 €	4 839 €
15.06.2008	3 404 €	3 404 €
20.06.2008	3 617 €	3 617 €
22.06.2008	2 987 €	2 987 €
28.06.2008	3 049 €	3 049 €
29.06.2008	2 698 €	2 698 €
Celkem Výsledek	75 742 €	75 742 €

Obrázek 261: Kontingenční tabulka bez seskupování

Obrázek 262 zobrazuje stejná data, ale tabulka je nakonfigurována tak, aby zobrazovala měsíční tržby v severní oblasti.

Součet - Hodnota prodeje	Región	
Datum	Sever	Celkem Výsledek
I	14 728 €	14 728 €
II	4 381 €	4 381 €
III	10 096 €	10 096 €
IV	23 209 €	23 209 €
V	2 734 €	2 734 €
VI	20 594 €	20 594 €
Celkem Výsledek	75 742 €	75 742 €

Obrázek 262: Kontingenční tabulka se seskupením

Seskupení bez automatického vytváření intervalů

Pro některé kategorie není možné vytvořit intervaly (například ty, které obsahují textová pole). Pro taková pole je však možné definovat, které hodnoty jsou spojeny do jedné skupiny.

Pro seskupení těchto kategorií vybereme ve výsledcích kontingenční tabulky všechny jednotlivé hodnoty pole, které chceme dát dohromady do skupiny. Pro seskupení vybraných buněk vybereme více než jednu buňku, zvolíme z hlavní nabídky **Data > Seskupení a souhrn > Seskupit** nebo stiskneme klávesu **F12**.

Tip

Několik nesouvisejících buněk můžeme vybrat klepáním myši při současně stisknuté klávese *Control*.

Vzhledem ke vstupním údajům uvedeným na obrázku 263 vytvoříme kontingenční tabulku s oddělením v oblasti *Pole řádků* Součet - Nemoc-dní v oblasti *Datová pole*. Výsledek by měl být stejný jako na obrázku 264.

Příjmení	Jméno	Oddělení	Nemoc-dní
Stárek	Petr	Prodej	7
Pichlavá	Agáta	Účetnictví	7
Vostrý	Martin	Nákup	3
Pandrhola	Pavel	Nákup	3
Příbíšek	Servác	Výroba	7
Tenká	Lenka	Výroba	7
Vorel	Metoděj	Výroba	4
Dařbuján	Melichar	Kompletace	4
Bystrá	Izabela	Kompletace	1
Skočdopole	Valentýn	Sklad	0
Novák	Jan	Sklad	5

Obrázek 263: Databáze s textovými kategoriemi

Oddělení	Součet - Nemoc-dní
Účetnictví	7
Kompletace	5
Výroba	18
Nákup	6
Prodej	7
Sklad	5
Celkem Výsledek	48

Obrázek 264: Kontingenční tabulka s textovými kategoriemi

Ve výsledcích kontingenční tabulky vybereme Účetnictví, Nákup a Prodej ve sloupci Oddělení. Z hlavní nabídky vybereme **Data > Seskupení a souhrn > Seskupit** nebo stiskneme klávesu *F12*. Výsledek kontingenční tabulky se aktualizuje tak, aby odrážel novou skupinu, jak je znázorněno na obrázku 265.

Oddělení2	Oddělení	Součet - Nemoc-dní
Kompletace	Kompletace	5
Seskupení1	Účetnictví	7
	Nákup	6
	Prodej	7
Sklad	Sklad	5
Výroba	Výroba	18
Celkem Výsledek		48

Obrázek 265: Shrnutí jednotlivých kategorií v jedné skupině

Ve výsledku aktualizované kontingenční tabulky vybereme ve sloupci Oddělení položky kompletace, výroba a sklad. Z hlavní nabídky vybereme **Data > Seskupení a souhrn > Seskupit** nebo stiskneme klávesu *F12*. Kontingenční tabulka se znovu aktualizuje, aby odrážela novou skupinu, jak je znázorněno na obrázku 266.

Výchozí názvy skupin a nově vytvořeného pole skupiny můžeme změnit úpravou názvu ve vstupním poli (například změnou Seskupení2 na Technické). Kontingenční tabulka si tato nastavení zapamatuje, i když později rozvržení změníme.

Oddělení2	Oddělení	Součet - Nemoc-dní
Seskupení1	Účetnictví	7
	Nákup	6
	Prodej	7
Seskupení2	Kompletace	5
	Výroba	18
	Sklad	5
Celkem Výsledek		48

Obrázek 266: Dokončené Seskupení

Chceme-li přidat částečné součty pro skupiny, klepneme pravým tlačítkem myši na výsledky kontingenční tabulky a vybereme volbu **Vlastnosti**. Klepnutím na údaj **Oddělení2** v oblasti *Pole řádku* vybereme v dialogovém okně Datové pole možnost **Automaticky** (obrázek 246). Klepneme na dvě tlačítka **OK** a kontingenční tabulka se aktualizuje tak, aby zahrnovala částečné součty pro skupiny, jak je znázorněno na obrázku 267.

Oddělení2	Oddělení	Součet - Nemoc-dní
Seskupení1	Účetnictví	7
	Nákup	6
	Prodej	7
Seskupení1 Výsledek		20
Technické	Kompletace	5
	Výroba	18
	Sklad	5
Technické Výsledek		28
Celkem Výsledek		48

Obrázek 267: Přejmenovaná skupina a dílčí výsledky

Pokud již není povoleno, vybereme možnost **Zapnout zobrazení podrobností** v dialogovém okně Rozložení kontingenční tabulky. Klepnutím na sloupce Skupina 1 a Technické položky ve sloupci Oddělení2 rozbalíme/sbalíme položky skupiny (například obrázek 268 ukazuje obě skupiny sbalené).

Oddělení2	Součet - Nemoc-dní
Seskupení1	20
Technické	28
Celkem Výsledek	48

Obrázek 268: Omezeno na nové skupiny

Poznámka

Dobře strukturovaná databáze činí ruční řazení v kontingenční tabulce nepotřebným. V zobrazeném příkladu můžeme přidat další sloupec s názvem Oddělení, který má pro každou osobu správný záznam podle toho, zda oddělení zaměstnanec patří do skupiny Kancelář nebo Technické. Mapování tohoto vztahu (vztah 1:n) lze snadno provést pomocí funkce `VLOOKUP()` z programu Calc.

Řazení výsledku

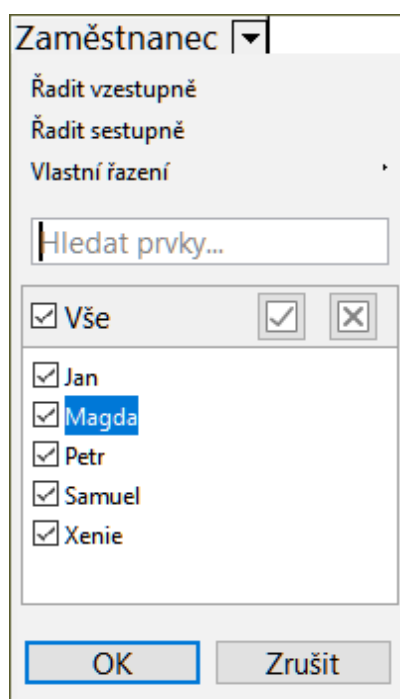
Výsledky kontingenční tabulky jsou standardně tříděny tak, že kategorie ve sloupcích a řádcích jsou zobrazeny vzestupně. Existují tři způsoby, jak změnit pořadí řazení:

- V rozevírací nabídce na záhlaví sloupce vybereme pořadí řazení.
- Řadíme ručně pomocí táhni a pusť.
- Vybereme pořadí řazení v dialogovém okně Možnosti datového pole pro příslušný řádek nebo sloupec pole (obrázek 252).

Výběr řazení z rozevírací nabídky v každém záhlaví sloupce

Nejjednodušší způsob třídění položek je klepnout na šipku na pravé straně záhlaví sloupce pro řádek nebo pole sloupce a vybrat jednu ze tří možností řazení (obrázek 269):

- Řadit vzestupně
- Řadit sestupně
- Vlastní řazení

Obrázek 269: Dialog řazení a filtrování sloupců

Výběr volby **Vlastní řazení** seřadí podle jednoho z předdefinovaných vlastních druhů řazení definovaných v **Nástroje > Možnosti > LibreOffice Calc > Řazené seznamy**. Další informace o vytváření a používání seznamů řazení nalezneme v kapitole 2 – Zadávání, úpravy a formátování dat.

Tento dialog také poskytuje možnosti pro jednoduché filtrování dat v kontingenční tabulce. Zaškrtneme požadovaná jednotlivá políčka a vybereme data zobrazená ve výsledcích kontingenční tabulky. K dispozici jsou možnosti pro zobrazení všech, zobrazení pouze aktuální položky nebo skrytí pouze aktuální položky. Klepneme na **OK** pro aktivaci vybraného filtrování. Po provedení filtrování se barva šipky změní z černé na modrou a do pravého dolního rohu tlačítka se přidá malý čtvereček odpovídající barvy (obrázek 270).

Součet - Hodnota prodeje		Kategorie			
Región	Zaměstnanec	Golf	Jachting	Tenis	Celkem Výsledek
Východ	Magda	5 822 €	2 135 €	4 872 €	12 829 €
Sever	Magda	3 814 €	10 151 €	3 985 €	17 950 €
Jih	Magda	5 151 €	4 432 €		9 583 €
Západ	Magda	12 174 €	7 704 €	8 864 €	28 742 €
Celkem Výsledek		26 961 €	24 422 €	17 721 €	69 104 €

Obrázek 270 : Změna barvy šipky a čtverec indikátoru v záhlaví sloupce

Ruční řazení pomocí metody táhni a pusť

Pořadí buněk v kategoriích můžeme změnit přesunutím buněk s hodnotami kategorie ve výsledcích kontingenční tabulky. Přetažená buňka je vložena nad buňku, na kterou ji umístíme.

Uvědomme si, že buňka musí být v programu Calc vybrána, nestačí, že je kurzor v buňce. Pozadí vybrané buňky je označeno jinou barvou. Chceme-li označit jednu buňku, provedeme jednu z následujících akcí:

- Klepneme na ni, poté stiskneme klávesu *Shift* a klepneme znovu na buňku.
- Stiskneme tlačítko myši, přetáhneme oblast přes dvě buňky, neuvolňujeme tlačítko myši a potom přetáhneme zpět do první buňky. Uvolníme levé tlačítko myši. Nyní můžeme přesunout jednotlivé buňky přetažením.

Chceme-li vybrat několik buněk, označíme jednu buňku bez stisknutí klávesy a poté stiskneme klávesu *Shift* nebo *Ctrl* při kliknutí na jiné buňky.

Automatické řazení

Chceme-li řadit automaticky, klepneme pravým tlačítkem uvnitř kontingenční tabulky a vybereme **Vlastnosti**. Tím se otevře dialogové okno Rozložení kontingenční tabulky (obrázek 235).

Poklepeme na pole řádku nebo sloupce, které chceme seřadit. V dialogovém okně Datové pole, které se otevře (obrázek 246), klikneme na **Možnosti** pro zobrazení dialogového okna Možnosti datového pole (obrázek 252).

V sekci *Seřadit podle* vybereme **Vzestupně**, **Sestupně** nebo **Ručně**. **Vzestupně** třídí hodnoty od nejnižší hodnoty k nejvyšší hodnotě. Pokud je vybrané pole polem, pro které byl dialog otevřen, jsou položky seřazeny podle názvu. Pokud bylo vybráno datové pole, položky jsou seřazeny podle výsledné hodnoty vybraného datového pole. Podobně **Sestupně** třídí hodnoty sestupně od nejvyšší hodnoty k nejnižší hodnotě. **Ručně** třídí hodnoty abecedně.

Drilling (zobrazení podrobností)

Zobrazení podrobností použijeme k zobrazení souvisejících podrobných dat pro jednu komprimovanou hodnotu ve výsledku kontingenční tabulky. Tato funkce je k dispozici, pouze pokud jsme vybrali možnost **Zapnout zobrazení podrobností** v dialogovém okně Rozložení kontingenční tabulky.

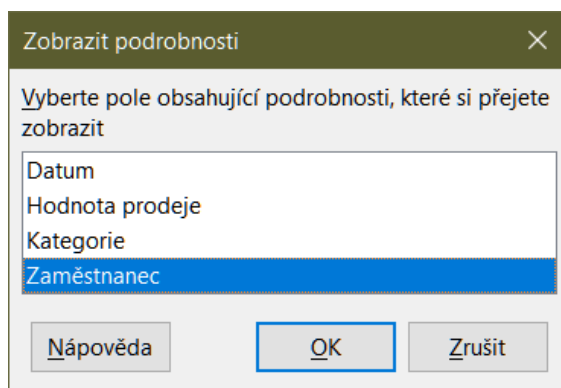
Chcete-li aktivovat zobrazení podrobností, dvakrát klepneme na buňku nebo vybereme **Data > Seskupení a souhrn > Zobrazit podrobnosti**. Existují dvě možnosti:

- Aktivní buňka je pole řádku nebo sloupce. V tomto případě zobrazení podrobností znamená zobrazení kategorií jiného pole. Například poklepeme na buňku s hodnotou Golf. V tomto případě lze hodnoty agregované v rámci Golfu rozdělit pomocí jiného pole.

Součet - Hodnota prodeje	Región				
Kategorie	Východ	Sever	Jih	Západ	Celkem Výsledek
Golf	41 971 €	18 741 €	56 257 €	39 245 €	156 214 €
Jachting	22 484 €	22 468 €	44 801 €	20 099 €	109 852 €
Tenis	35 966 €	34 533 €	34 258 €	37 942 €	142 699 €
Celkem Výsledek	100 421 €	75 742 €	135 316 €	97 286 €	408 765 €

Obrázek 271: Před zobrazením podrobností hodnoty Golf

Zobrazí se dialogové okno Zobrazit detail, které nám umožní vybrat pole, které se má použít pro další členění. V tomto příkladu **Zaměstnanec**.

Obrázek 272: Výběr pole pro další členění

Součet - Hodnota prodeje	Región					
Kategorie	Zaměstnanec	Východ	Sever	Jih	Západ	Celkem Výsledek
Golf	Jan	5 316 €	3 049 €	4 196 €	5 380 €	17 941 €
	Magda	5 822 €	3 814 €	5 151 €	12 174 €	26 961 €
	Petr	15 172 €	3 443 €	23 290 €	4 934 €	46 839 €
	Samuel	9 707 €	2 214 €	11 681 €	4 744 €	28 346 €
	Xenie	5 954 €	6 221 €	11 939 €	12 013 €	36 127 €
Jachting		22 484 €	22 468 €	44 801 €	20 099 €	109 852 €
Tenis		35 966 €	34 533 €	34 258 €	37 942 €	142 699 €
Celkem Výsledek		100 421 €	75 742 €	135 316 €	97 286 €	408 765 €

Obrázek 273: Po zobrazení podrobností

Chceme-li podrobnosti znovu skrýt, dvakrát klepneme na buňku Golf nebo vybereme **Data > Seskupení a souhrn > Skrýt podrobnosti**.

Kontingenční tabulka si pamatuje náš výběr (v našem příkladu pole **Zaměstnanec**) přidáním a skrytím vybraného pole, takže se při dalším zobrazení podrobností pole ve sloupci **Kategorie** dialogové okno neobjeví. Chceme-li odebrat výběr **Zaměstnanec**, otevřeme dialogové okno Rozložení kontingenční tabulky klepnutím pravým tlačítkem a výběrem **Vlastnosti**, potom smažeme nechtěný výběr v oblasti *Pole řádku* nebo *sloupce* plocha.

- Aktivní buňka je datové pole. V tomto případě je výsledek zobrazení podrobností seznam všech datových položek datového zdroje, které se agregují na tuto hodnotu.

Pokud v našem příkladu dvakrát klepneme na buňku s hodnotou 18 741\$ z obrázku 271, měli bychom získat nový seznam všech datových sad, které jsou zahrnuty v této hodnotě. Tento seznam se zobrazí v novém listu.

	A	B	C	D	E
1	Datum	Hodnota prod	Kategorie	Región	Zaměstnanec
2	06. 02. 2008	3 443 €	Golf	Sever	Petr
3	18. 03. 2008	3 814 €	Golf	Sever	Magda
4	17. 01. 2008	4 842 €	Golf	Sever	Xenie
5	28. 06. 2008	3 049 €	Golf	Sever	Jan
6	06. 03. 2008	1 379 €	Golf	Sever	Xenie
7	30. 05. 2008	2 214 €	Golf	Sever	Samuel

Obrázek 274: Nový list po zobrazení podrobností hodnoty datového pole

Filtrování

Chceme-li omezit analýzu kontingenční tabulky na podmnožinu informací obsažených v databázi, můžete pomocí kontingenční tabulky filtrovat.

Poznámka

Automatický filtr nebo výchozí filtr použitý na listu obsahující nezpracovaná data nemá žádný vliv na proces analýzy kontingenční tabulky. Kontingenční tabulka vždy používá úplný seznam, který byl vybrán při spuštění.

Klepeme na tlačítko **Filtr** vlevo nahoře nad výsledky nebo klepeme na výsledky a z místní nabídky zvolíme **Filtr**.

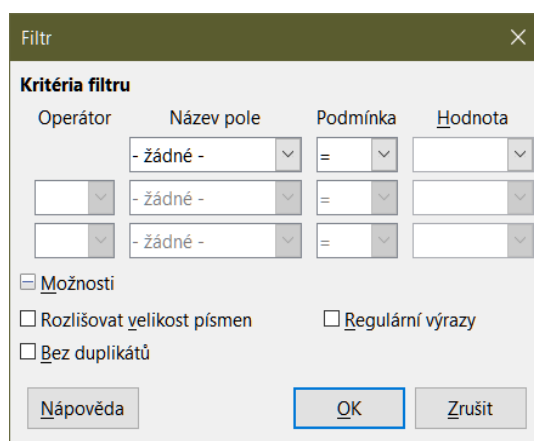
Poznámka

Tlačítko **Filtr** je k dispozici, pouze pokud jsme vybrali volbu **Přidat filtr** v dialogovém okně Rozložení kontingenční tabulky.

	A	B	C	D	E	F	G
	Filtr						
3	Součet-Hodn. prod.	Zaměstnanec					
4	Región	Magda	Petr	Jan	Samuel	Xenie	Celkem Výsledek
5	Východ	12 829 €	33 357 €	18 445 €	18 599 €	17 191 €	100 421 €
6	Sever	17 950 €	15 256 €	11 418 €	16 198 €	14 920 €	75 742 €
7	Jih	9 583 €	43 737 €	17 317 €	33 710 €	30 969 €	135 316 €
8	Západ	28 742 €	13 103 €	15 288 €	8 328 €	31 825 €	97 286 €
9	Celkem Výsledek	69 104 €	105 453 €	62 468 €	76 835 €	94 905 €	408 765 €

Obrázek 275: Tlačítko filtru v levé horní části kontingenční tabulky

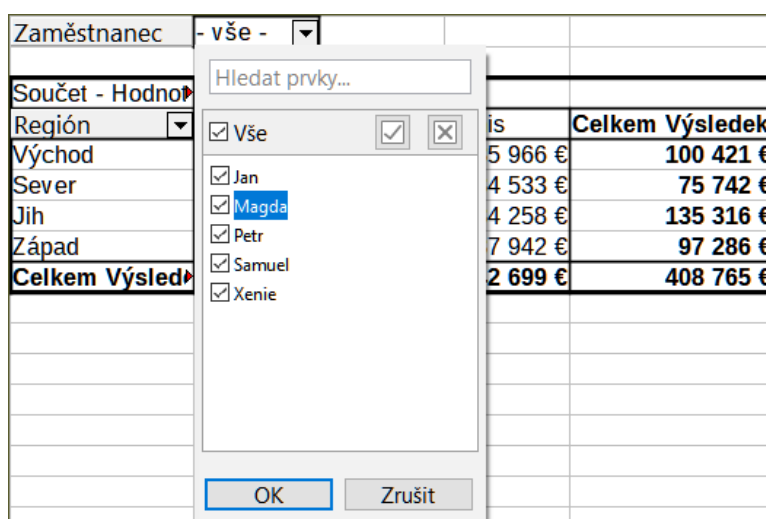
V dialogovém okně Filtr (obrázek 276) můžeme definovat až tři možnosti filtru, které se používají stejným způsobem jako výchozí filtr programu Calc.

Obrázek 276: Dialogové okno pro definování filtru

Data uvedená v kontingenční tabulce lze také filtrovat pomocí rozevíracích nabídek na pravé straně záhlaví sloupců nebo pomocí filtrovacích polí. Filtrování pomocí záhlaví sloupců je popsáno v části „Výběr řazení z rozevírací nabídky v každém záhlaví sloupce“ na straně 334.

Pole filtru (tj. pole, která jsme umístili do oblasti *Filtry* v dialogu Rozvržení kontingenční tabulky) jsou dalším praktickým způsobem filtrování výsledků kontingenční tabulky. Výhodou je, že použitá filtrační kritéria jsou jasně viditelná. Klepnutím na šipku na pravé straně tlačítka pole filtru otevřeme přidružené dialogové okno pro filtrování (obrázek 277).

Obrázek 277: Dialogové okno filtrování pole

Text sousedící s tlačítkem pole filtru označuje stav filtrování, tj. „- žádné -“, když není filtrováno nic, „- více -“, když je filtrováno více, ale ne všechny položky, nebo hodnota, kdy není filtrována pouze tato hodnota.

Aktualizace (opětovné načtení) změněných hodnot

Po vytvoření kontingenční tabulky nezpůsobí změny zdrojových dat automatickou aktualizaci výsledné tabulky. Po změně kterékoli základní hodnoty dat musíme kontingenční tabulku aktualizovat (obnovit) ručně.

Změny ve zdrojových datech se mohou objevit dvěma způsoby:

- Obsah existujících datových sad byl změněn.
Můžeme například změnit prodejní hodnotu. Chceme-li aktualizovat kontingenční tabulku,

klepneme v oblasti výsledků a zvolíme **Obnovit** z kontextové nabídky, nebo zvolíme **Data > Kontingenční tabulka > Obnovit** z hlavní nabídky.

- V původním seznamu jsme přidali nebo odstranili datové sady. V tomto případě změna znamená, že kontingenční tabulka musí pro svou analýzu použít jinou oblast tabulky. Zásadní změny v sadě datových sad znamenají, že musíme kontingenční tabulku vytvořit od začátku.

Formátování buněk

Buňky v oblasti výsledků kontingenční tabulky jsou automaticky formátovány programem Calc. Toto formátování můžeme změnit pomocí všech nástrojů v programu Calc. Pokud však provedeme jakoukoli změnu v návrhu kontingenční tabulky pomocí přímého formátování, formátování se vrátí k formátování použitému automaticky programem Calc při další aktualizaci tabulky.

Při vytváření kontingenční tabulky se do seznamu stylů v dokumentu přidá šest standardních stylů buněk, pokud již nejsou zahrnuty. Každý z těchto stylů je použit na část kontingenční tabulky. Tyto styly kontingenčních tabulek můžeme upravit. Styly kontingenční tabulky jsou:

- Kategorie kontingenční tabulky
- Roh kontingenční tabulky
- Pole kontingenční tabulky
- Výsledek kontingenční tabulky
- Název kontingenční tabulky
- Hodnota kontingenční tabulky

Tip

Pomocí stylů kontingenční tabulky zajistíme, aby se formát kontingenční tabulky během aktualizací neočekávaně nezměnil a aby všechny kontingenční tabulky v dokumentu měly stejný vzhled.

Poznámka

Přímé formátování buněk kontingenční tabulky není během aktualizací zachováno.

Pro formát čísla v datovém poli Calc používá formát čísla, který se používá v odpovídající buňce ve zdrojovém seznamu. Ve většině případů je to užitečné (například pokud jsou hodnoty ve formátu měny, pak je odpovídající buňka ve výsledné oblasti také formátována jako měna). Pokud je však výsledkem zlomek nebo procento, kontingenční tabulka nerozpozná, že by to mohl být problém; tyto výsledky musí být buď bez jednotky, nebo musí být zobrazeny v procentech. Ačkoli můžeme formát čísla opravit ručně, korekce zůstane v platnosti pouze do příští aktualizace.

Odstranění kontingenční tabulky

Chceme-li odstranit kontingenční tabulku, klepneme pravým tlačítkem myši do výsledkové oblasti a vybereme z kontextové nabídky **Smazat**, nebo zvolíme **Data > Kontingenční tabulka > Smazat** z hlavní nabídky.

Upozornění

Pokud odstraníme kontingenční tabulku s přidruženým kontingenčním grafem, odstraní se také kontingenční graf. Program Calc zobrazí dialogové okno pro potvrzení odstranění kontingenčního grafu.

Použití výsledků kontingenční tabulky jinde

Problém

Normálně vytvoříme odkaz na hodnotu zadáním adresy buňky, která obsahuje hodnotu. Například vzorec $=C6*2$ vytvoří odkaz na buňku C6 a vrátí zdvojenou hodnotu. Pokud je tato buňka umístěna v oblasti výsledků kontingenční tabulky, obsahuje výsledek, který byl vypočítán odkazem na konkrétní kategorie polí řádků a sloupců. Na obrázku 278 obsahuje buňka C6 součet prodejních hodnot zaměstnance Jan v kategorii Jachting. Vzorec v buňce C12 používá tuto hodnotu.

C12			$=C6*2$		
	A	B	C	D	E
1	Filtr				
2					
3	Součet - Hodnota	Kategorie			
4	Zaměstnanec	Golf	Jachting	Tenis	Celkem Výsledek
5	Magda	26 961 €	24 422 €	17 721 €	69 104 €
6	Jan	17 941 €	14 060 €	30 467 €	62 468 €
7	Samuel	28 346 €	20 814 €	27 675 €	76 835 €
8	Xenie	36 127 €	30 580 €	28 198 €	94 905 €
9	Celkem Výsledek	109 375 €	89 876 €	104 061 €	303 312 €
10					
11					
12			28 120 €		

Obrázek 278: Odkaz na vzorec na buňku kontingenční tabulky

Pokud se podkladová data nebo rozvržení kontingenční tabulky změní, musíme vzít v úvahu, že se hodnota prodeje zaměstnance Jan v kategorii Jachting může objevit v jiné buňce. Náš vzorec stále odkazuje na buňku C6, a proto používá nesprávnou hodnotu. Správná hodnota je na jiném místě. Například na obrázku 279 je nyní umístění C7.

C12			$=C6*2$		
	A	B	C	D	E
1	Filtr				
2					
3	Součet - Hodnota	Kategorie			
4	Zaměstnanec	Golf	Jachting	Tenis	Celkem Výsledek
5	Magda	26 961 €	24 422 €	17 721 €	69 104 €
6	Petr	46 839 €	19 976 €	38 638 €	105 453 €
7	Jan	17 941 €	14 060 €	30 467 €	62 468 €
8	Samuel	28 346 €	20 814 €	27 675 €	76 835 €
9	Xenie	36 127 €	30 580 €	28 198 €	94 905 €
10	Celkem Výsledek	156 214 €	109 852 €	142 699 €	408 765 €
11					
12			39 952 €		

Obrázek 279: Hodnotu, kterou opravdu chceme použít najdeme nyní na jiném místě

Řešení: Funkce GETPIVOTDATA()

Pomocí funkce GETPIVOTDATA() získáme odkaz na hodnotu uvnitř kontingenční tabulky pomocí konkrétních identifikačních kategorií pro tuto hodnotu. Tuto funkci lze použít ve vzorcích v programu Calc, pokud chceme znovu použít výsledky z kontingenční tabulky kdekoli v sešitě.

Syntaxe

Syntaxe má dvě varianty:

```
GETPIVOTDATA(Cílové pole; Kontingenční tabulka[; Pole 1; Položka 1  
[; ... [Pole 126; Položka 126]])
```

nebo

```
GETPIVOTDATA(Kontingenční tabulka; Omezení)
```

První varianta syntaxe

Argument **Cílové pole** určuje, které datové pole kontingenční tabulky se používá ve funkci. Pokud naše kontingenční tabulka obsahuje pouze jedno datové pole, je tato položka ignorována, ale *musíme* ji přesto zadat.

Pokud naše kontingenční tabulka obsahuje více než jedno datové pole, musíme zadat název pole z podkladového zdroje dat (například „Hodnota prodeje“) nebo název pole samotného datového pole (například „Součet - hodnota prodeje“).

Argument **Kontingenční tabulka** určuje kontingenční tabulku, kterou chceme použít. Je možné, že náš dokument obsahuje více než jednu kontingenční tabulku. Zde zadáme odkaz na buňku, která je uvnitř oblasti kontingenční tabulky. Abychom si mohli být jisti tím, že buňka bude zahrnuta do kontingenční tabulky, i když se změní rozložení, je dobré vždy použít levou horní buňku dané kontingenční tabulky.

Příklad: GETPIVOTDATA ("Hodnota prodeje"; A1)

Pokud zadáme pouze první dva argumenty, funkce vrátí *celkový* výsledek kontingenční tabulky („Suma - hodnota prodeje“ zadaná jako pole, vrátí hodnotu 408,765).

Můžeme přidat další párové argumenty s **názvem pole** a **položkou**, čímž načteme konkrétní dílčí částky. V příkladu na obrázku 280, kde chceme získat částečnou částku Jane za Jachting, bude vzorec v buňce C12 vypadat takto:

```
= GETPIVOTDATA("Hodnota prodeje"; A1, "Zaměstnanec"; "Jan";  
"Kategorie"; "Jachting")
```

	A	B	C	D	E	F
1	Filtr					
2						
3	Součet - Hodnota prodeje	Kategorie				
4	Zaměstnanec	Golf	Jachting	Tenis	Celkem Výsledek	
5	Magda	26 961 €	24 422 €	17 721 €	69 104 €	
6	Petr	46 839 €	19 976 €	38 638 €	105 453 €	
7	Jan	17 941 €	14 060 €	30 467 €	62 468 €	
8	Samuel	28 346 €	20 814 €	27 675 €	76 835 €	
9	Xenie	36 127 €	30 580 €	28 198 €	94 905 €	
10	Celkem Výsledek	156 214 €	109 852 €	142 699 €	408 765 €	
11						
12			14 060 €			

Obrázek 280: První variace syntaxe

Druhá varianta syntaxe

Argument **Kontingenční tabulka** musí být zadán stejným způsobem jako pro první variantu syntaxe.

Pro **specifikace** zadáme seznam oddělený mezerami a zadáme požadovanou hodnotu z kontingenční tabulky. Tento seznam musí obsahovat název datového pole, pokud existuje více

než jedno datové pole; jinak to není nutné. Chceme-li vybrat konkrétní dílčí výsledek, přidáme další položky ve tvaru Název pole [Prvek].

V příkladu na obrázku 281, kde chceme získat částečnou částku Jane za Jachting bude vzorec v buňce C12 vypadat takto:

```
=GETPIVOTDATA(A1;"Hodnota prodeje zaměstnanec[Jan] Kategorie[Jachting]" )
```

C12	=GETPIVOTDATA(A1;"Hodnota prodeje Zaměstnanec[Jan] Kategorie[Jachting]")					
	A	B	C	D	E	F
1	Filtr					
2						
3	Součet - Hodnota prodeje	Kategorie				
4	Zaměstnanec	Golf	Jachting	Tenis	Celkem Výsledek	
5	Magda	26 961 €	24 422 €	17 721 €	69 104 €	
6	Petr	46 839 €	19 976 €	38 638 €	105 453 €	
7	Jan	17 941 €	14 060 €	30 467 €	62 468 €	
8	Samuel	28 346 €	20 814 €	27 675 €	76 835 €	
9	Xenie	36 127 €	30 580 €	28 198 €	94 905 €	
10	Celkem Výsledek	156 214 €	109 852 €	142 699 €	408 765 €	
11						
12			14 060 €			

Obrázek 281: Druhá varianta syntaxe

Při práci se soubory dat obsahujícími informace o datumu musíme být opatrní, pokud používáme informace o datumech ve funkci GETPIVOTDATA(). Funkce rozpozná zadání data pouze tehdy, pokud je zapsána do vzorce přesně stejným způsobem, jaký se objeví v datové sadě, ze které je vytvořena kontingenční tabulka. V příkladu na obrázku 282 se vrací chyba, když formát data neodpovídá formátu dat. Výsledek se vrací pouze ve správném formátu.

=GETPIVOTDATA(\$B\$3;"Datum[26.01.2010]")					
	B	C	D	E	F
	Součet - Platba		Datum		
	Jméno	Tel. číslo	26/01/2010	24/02/2010	Celkem Výsledek
	Stracený	12345678921	0,84	1,0928	1,9328
		12345678922	7,816	1,4812	9,2972
	Stracený Výsledek		8,656	2,574	11,23
	Kovář	12345678911	1,0038	3,7265	4,7303
		12345678912	15,911	4,4125	20,3235
	Kovář Výsledek		16,9148	8,139	25,0538
	Celkem Výsledek		25,5708	10,713	36,2838
	Výsledek		Vzorec		
	25,5708		=GETPIVOTDATA(\$A\$2;"Datum[26.01.10]")		
	25,5708		=GETPIVOTDATA(\$A\$2;"Datum[26.01.2010]")		

Obrázek 282: Došlo k chybě, pokud nebyly správně zadány informace o datu

Používání kontingenčních grafů

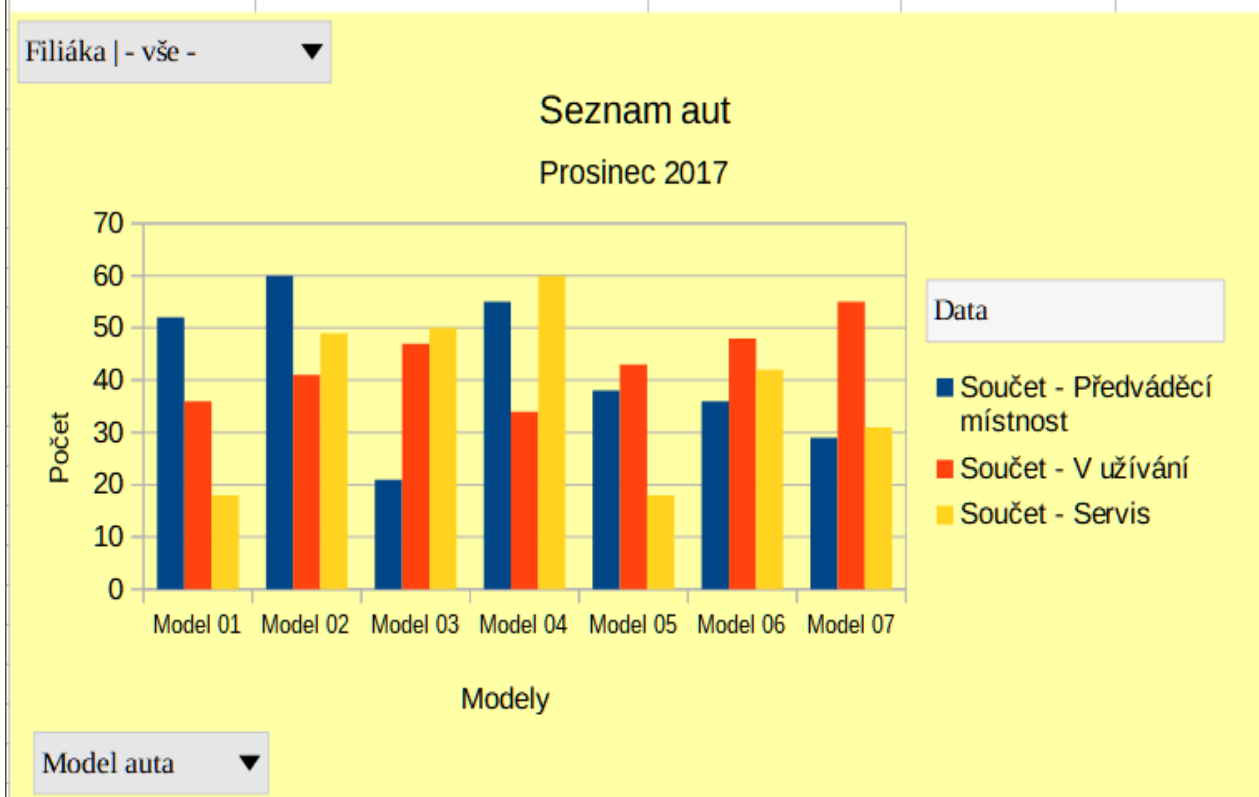
Úvod

Kontingenční tabulka je výkonný nástroj pro reorganizaci, manipulaci a shrnutí dat. Kontingenční graf poskytuje vizuální reprezentaci informací v kontingenční tabulce. Kontingenční graf můžeme vytvořit z výstupu kontingenční tabulky, a pokud se kontingenční tabulka změní, změní se i kontingenční graf.

Kontingenční grafy jsou zvláštním případem obecnějších výpočtových grafů popsaných v kapitole 3 – Vytváření grafů. Hlavní rozdíly mezi kontingenčními grafy a ostatními grafy v programu Calc jsou následující:

- Kontingenční graf sleduje změny v datech kontingenční tabulky a program Calc automaticky upravuje odpovídajícím způsobem datové řady a datový rozsah kontingenčního grafu.
- Na kontingenčních grafech jsou k dispozici tlačítka kontingenčního grafu. Tato tlačítka jsou jedinečná pro kontingenční grafy a nejsou k dispozici na běžných grafech programu Calc. Důležitým účelem tlačítek je zobrazit rozvržení zdrojové kontingenční tabulky a zobrazit pole kontingenční tabulky. Tlačítka představující pole filtru (jsou-li k dispozici) jsou umístěna v horní části kontingenčního grafu. Tlačítka představující pole řádků jsou umístěna ve spodní části kontingenčního grafu. Tlačítka představující sloupcová pole jsou umístěna do legendy na pravé straně kontingenčního grafu. Pomocí tlačítek kontingenčního grafu můžeme také filtrovat data zobrazená v kontingenčním grafu.

Filtr			
Filiálka	- vše -		
	Data		
Model auta	Součet - Předváděcí místnost	Součet - V užívání	Součet - Servis
Model 01	52	36	18
Model 02	60	41	49
Model 03	21	47	50
Model 04	55	34	60
Model 05	38	43	18
Model 06	36	48	42
Model 07	29	55	31
Celkem Výsledek	291	304	268

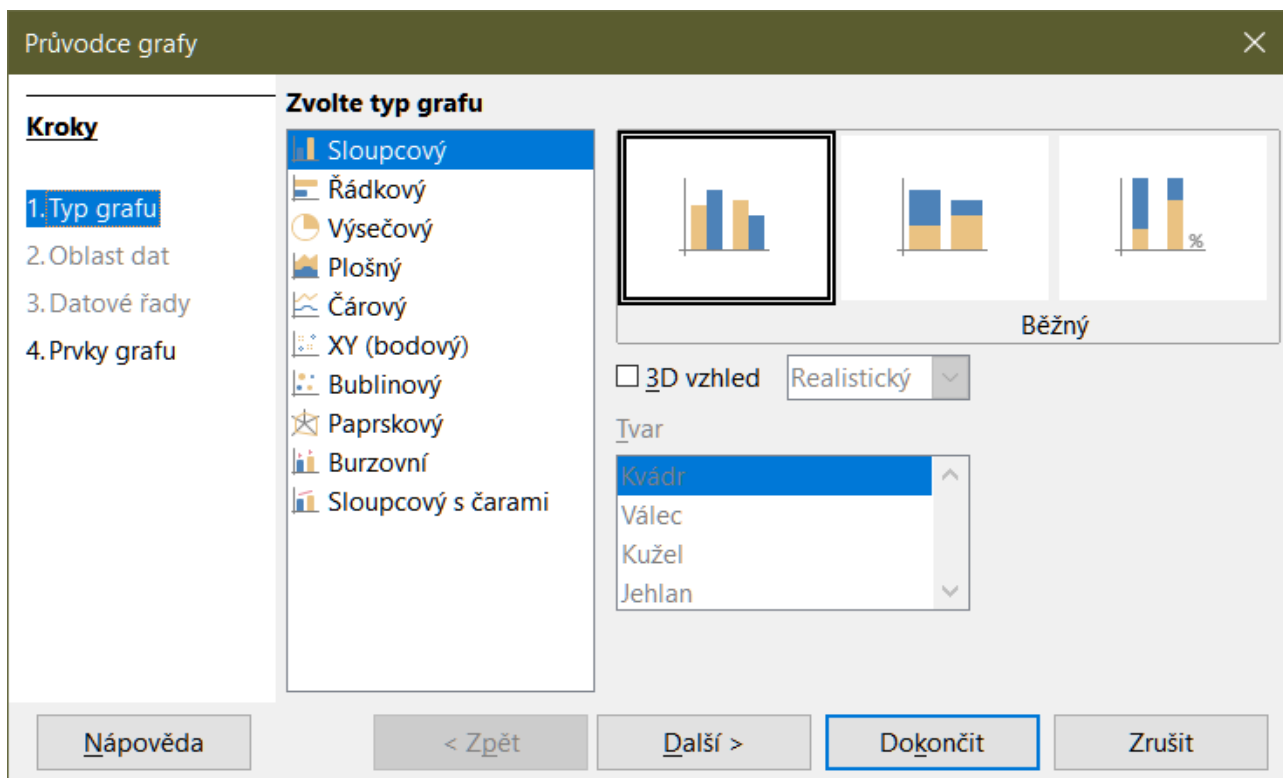
Obrázek 283: Ukázka kontingenčního grafu a přidružené kontingenční tabulky

Vytvoření kontingenčního grafu

Chceme-li vytvořit kontingenční graf, klepneme uvnitř kontingenční tabulky a vybereme **Vložit > Graf** v hlavní nabídce nebo klepneme na ikonu **Vložit graf** na panelu nástrojů Standardní.

Program Calc automaticky detekuje kontingenční tabulku a otevře Průvodce grafem. Prostřednictvím Průvodce grafem můžeme vybrat typ grafu a prvky grafu pro kontingenční graf. Průvodce je podobný jako u běžných grafů, ale u kontingenčních grafů jsou kroky pro definování rozsahu dat a datových řad zakázány.

Prvním krokem průvodce je výběr typu grafu, jsou dostupné stejné možnosti jako u normálního grafu (obrázek 284).

Obrázek 284: Při vytváření kontingenčního grafu vybereme typ grafu pomocí průvodce grafem. Druhým krokem je výběr prvků grafu, které jsou podobné jako u běžných grafů (obrázek 285).

Obrázek 285: Při vytváření kontingenčního grafu zadáme prvky grafu pomocí průvodce grafem. Klepnutím na **Dokončit** zavřeme průvodce a vytvoříme kontingenční graf.

Úpravy kontingenčního grafu

Po vytvoření kontingenčního grafu můžeme zjistit, že jej chceme přesunout, změnit jeho velikost nebo zlepšit jeho vzhled. Calc poskytuje nástroje pro změnu typu grafu, prvků grafu, písma, barev a mnoha dalších možností. Dostupné nástroje pro kontingenční grafy jsou stejné jako pro běžné grafy; viz kapitola 3 – Vytváření grafů.

Aktualizace kontingenčního grafu

Pokud se změní zdrojová data kontingenční tabulky, aktualizujeme kontingenční tabulku a kontingenční graf se aktualizuje také. Chceme-li aktualizovat kontingenční tabulku (a tedy kontingenční graf), klepneme na libovolnou buňku v kontingenční tabulce a vybereme **Data > Kontingenční tabulka > Obnovit** z hlavní nabídky nebo vybereme **Obnovit** z kontextové nabídky.

Filtrování kontingenčního grafu

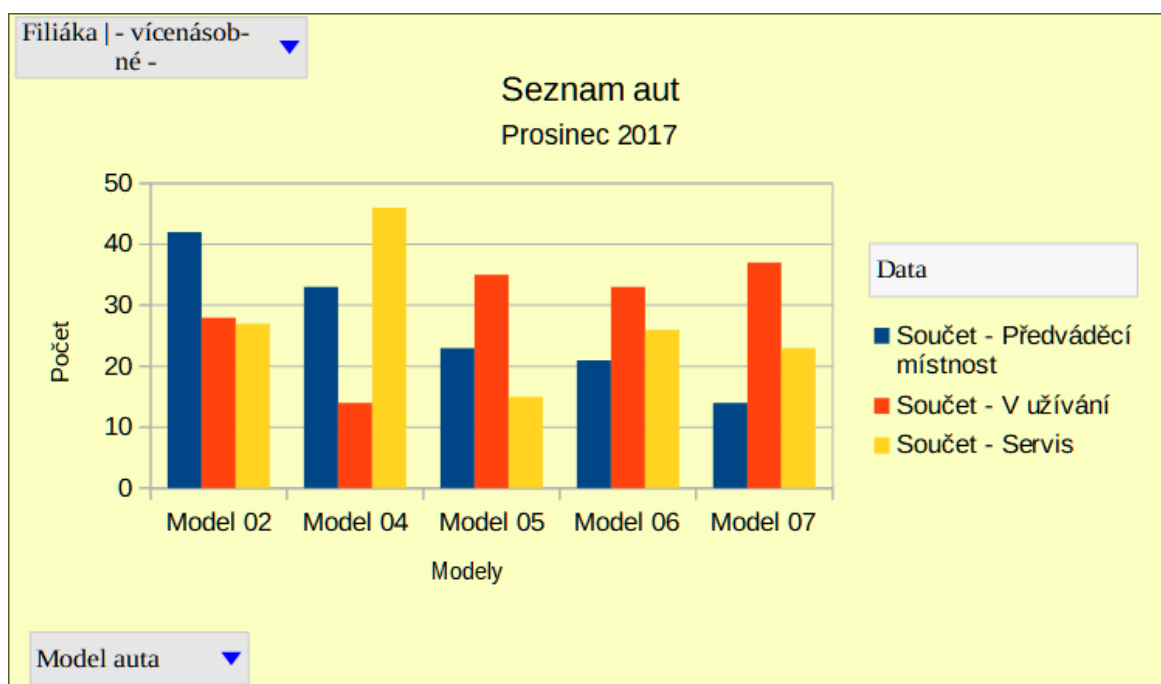
Pomocí filtrů odebereme nežádoucí data z kontingenčního grafu.

Všechny filtry aplikované na kontingenční tabulku ovlivňují stejně připojený kontingenční graf, protože tabulka a graf zobrazují přesně stejná data. Různé mechanismy filtrování kontingenční tabulky jsou popsány v části „Filtrování“ na stránce 337.

Tlačítka kontingenčního grafu zahrnují šipku dolů, která označuje, že existuje přidružená pop-up akce. Pokud je použito jakékoli filtrování, pak se tato šipka změní z černé na modrou.

Klepnutím na tlačítko pole filtru umístěného v horní části kontingenčního grafu otevřeme dialogové okno filtrování podobné dialogu na obrázku 277. V tomto dialogu změnímme filtrování aplikované na kontingenční tabulku a kontingenční graf. Pravá část sekce legendy s tlačítky označuje stav filtrování, tj. „- žádné -“, když není filtrováno nic, „- více -“, když je filtrováno více, ale ne všechny položky, nebo hodnota, kdy není filtrována pouze tato hodnota.

Tlačítka umístěná v dolní a pravé části kontingenčního grafu, která obsahují šipku směřující dolů, umožňují přístup k dialogu třídění a filtrování, který je podobný obrázku na obrázku 269. V tomto dialogu můžeme změnit řazení a filtrování použité v kontingenční tabulce a kontingenčním grafu.

Obrázek 286: Filtrování aplikováno na pole filtru a řádku

Odstranění kontingenčního grafu

Pro odstranění kontingenčního grafu vybereme graf a stiskneme klávesu *Del* na klávesnici.

Poznámka

Při odstranění kontingenčního grafu není ovlivněna přidružená kontingenční tabulka.

Upozornění

Pokud odstraníme kontingenční tabulku s přidruženým kontingenčním grafem, odstraní se také kontingenční graf. Program Calc zobrazí dialogové okno pro potvrzení odstranění kontingenčního grafu.

Průvodce programem Calc

Kapitola 9 *Analýza dat*

Používání scénářů, vyhledávání řešení, řešitele, statistik atd.

Úvod

Jakmile se seznámíme s funkcemi a vzorci, dalším krokem je naučit se používat automatizované procesy programu Calc k rychlému provádění užitečné analýzy našich dat.

Kromě vzorců a funkcí obsahuje Calc několik nástrojů pro zpracování našich dat. Tyto nástroje zahrnují funkce pro kopírování a opětovné použití dat, vytváření mezisoučtů, provádění analýzy typu what-if a provádění statistické analýzy. Najdeme je v hlavní nabídce v nabídkách **Nástroje** a **Data**. Mohou pomoci ušetřit čas a úsilí při zpracování velkých datových souborů nebo uspořít práci při budoucí kontrole.

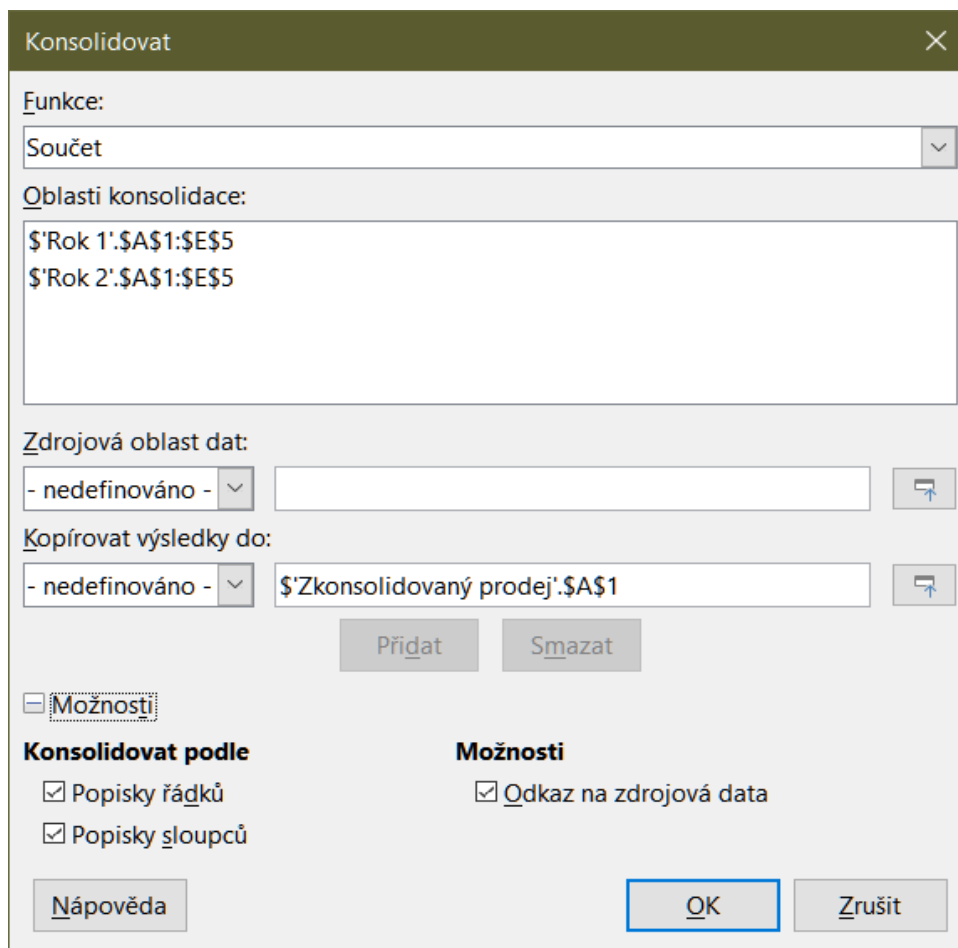
Poznámka

Související nástroj, kontingenční tabulka, zde není uveden, protože je dostatečně složitý na to, aby si zasloužil vlastní kapitolu. Další informace nalezneme v kapitole 8 – Používání kontingenčních tabulek.

Konsolidace dat

Nástroj Konsolidace umožňuje kombinovat a agregovat data rozložená na jednom nebo více listech na jedno místo. Tento nástroj je užitečný, pokud potřebujeme rychle shrnout velkou a rozptýlenou sadu dat pro kontrolu. Můžeme jej například použít ke sloučení více rozpočtů oddělení z různých listů do jediného rozpočtu pro celou společnost obsaženého v hlavním listu.

Chceme-li otevřít dialogové okno nástroje Konsolidace, vybereme **Data > Konsolidovat** z hlavní nabídky (obrázek 287).

Obrázek 287: Dialogové okno nástroje Konsolidovat

Příklad konsolidace dat

Chceme-li konsolidovat data:

- 1) Otevřeme dokument obsahující oblasti buněk, které mají být konsolidovány.
- 2) Z hlavní nabídky **Data > Konsolidovat** otevřeme dialogové okno Konsolidovat (obrázek 288).
- 3) Klepneme na pole *Zdrojová oblast dat* a zadáme odkaz na oblast zdrojových dat, pojmenovaný rozsah nebo jej vybereme myší. Při výběru buněk můžeme dočasně dialogové okno zmenšit pomocí tlačítka **Zmenšit/Rozšířit**. Nebo vyberte pojmenovanou oblast z rozevíracího seznamu vlevo od pole.
- 4) Klepneme na **Přidat**. Vybraná oblast se přidá do seznamu *Oblasti konsolidace*.
- 5) Pro přidání dalších oblastí zdrojů opakujeme kroky 3 a 4 .
- 6) Chceme-li odstranit položku v seznamu *Oblasti konsolidace*, vybereme ji a klepneme na **Smazat**. Výmaz se provede bez dalšího potvrzení.
- 7) Klepneme na pole *Kopírovat výsledky do* a zadáme odkaz na první buňku cílové oblasti nebo ji vybereme myší. Můžeme také vybrat pojmenovanou oblast z rozevíracího seznamu vlevo od pole.
- 8) Z rozbalovacího seznamu *Funkce* vybereme funkci pro agregaci dat. Výchozí je Součet. Mezi další dostupné funkce patří Počet, Průměr, Max, Min, Produkt, Počet (pouze čísla), SměrOdch (výběr), SměrOdchP (základní soubor), Rozptyl (výběr) a RozptylP (základní soubor).

- 9) Klepnutím na **OK** spustíme konsolidaci. Calc spustí na oblasti zdrojových dat funkci z kroku 8 a naplní cílovou oblast výsledky.

Tip

Pokud konsolidujeme opakovaně stejné oblasti buněk, lze je změnit na opakovaně použitelné pojmenované oblasti, aby byl proces snazší. Další informace o pojmenovaných oblastech nalezneme v kapitole 13 – Calc jako jednoduchá databáze.

Nastavení konsolidace

V dialogovém okně Konsolidovat klepneme pro přístup k následujícím nastavením na znaménko '+' vedle *Možnosti* (obrázek 288):

Konsolidovat podle	Možnosti
☒ Popisky řádků	☒ Odkaz na zdrojová data
☒ Popisky sloupců	

Obrázek 288: Dialogové okno nástroje Konsolidovat

Konsolidovat podle

V této části vybereme, zda chceme konsolidovat oblasti zdrojových dat podle jejich polohy nebo podle odpovídajících štítků. Konsolidační popisky musí být obsaženy v každé oblasti a text odpovídajících řádků nebo sloupců musí odpovídat řádkům nebo sloupcům, které mají být kombinovány.

- **Popisky řádků** – Konsoliduje řádky odpovídající popisku. Pokud tato volba není zaškrtnutá, nástroj místo toho sloučí řádky podle pozice.
- **Popisky sloupců** – Funguje stejně jako **Popisky řádků**, ale místo toho se sloupci.

Možnosti

Zaškrtnutím pole **Odkaz na zdrojová data** v této sekci přidáme vzorce v cílové oblasti, které odkazují zpět na hodnoty ve zdrojových oblastech. Pokud vybereme tuto možnost, všechny změny provedené ve zdrojových oblastech automaticky aktualizují hodnoty v cílové oblasti.

Poznámka

Pokud použijeme možnost **Odkaz na zdrojová data**, každý zdrojový odkaz je vložen do cílové oblasti, pak uspořádán a skryt před zobrazením. Ve výchozím nastavení jsou zobrazeny pouze konečné výsledky konsolidace.

Příklad konsolidace

Obrázky 289, 290 a 291 ukazují jednoduchý příklad konsolidace pomocí tabulky s listy *Rok 1*, *Rok 2* a *Zkonsolidovaný prodej*. Obrázek 289 ukazuje obsah sešitu *Rok 1* s údaji o prodeji podle regionů pro každou ze čtyř barev produktu.

	A	B	C	D	E	F
1		Rudé	Oranžové	Zelené	Modré	
2	Sever	\$84,213	\$87,445	\$5,930	\$31,653	
3	Východ	\$92,609	\$94,959	\$44,466	\$28,606	
4	Jih	\$67,987	\$19,169	\$92,682	\$28,253	
5	Západ	\$29,628	\$95,213	\$74,880	\$10,334	
6						

< + Rok 1 Rok 2 Zkonsolidovaný prodej

Obrázek 289: Prodeje Rok 1 podle regionu

Obrázek 290 zobrazuje sešit Rok 2, prodejní údaje podle oblastí pro každou ze čtyř barev produktu. Všimněme si odlišného pořadí štítků řádků a sloupců mezi dvěma obrázky.

	A	B	C	D	E	F
1		Rudé	Zelené	Modré	Oranžové	
2	Sever	\$11,716	\$94,891	\$68,566	\$71,120	
3	Východ	\$86,039	\$20,239	\$1,194	\$83,642	
4	Jih	\$18,236	\$69,337	\$59,089	\$48,803	
5	Západ	\$60,579	\$25,280	\$75,349	\$47,605	
6						

< + Rok 1 Rok 2 Zkonsolidovaný prodej

Obrázek 290: Prodeje Roku 2 dle regionu

Obrázek 291 zobrazuje konsolidovaná data o prodeji vytvořená pomocí nastavení dialogového okna Konsolidovat zobrazeného na obrázku 288. Všimněme si, že vzhledem k tomu, že byla vybrána možnost **Odkaz na zdrojová data**, klepnutím na znaménka plus (+) nalevo od dat se zobrazí odkazy vzorců zpět na zdrojové oblasti.

	A	B	C	D	E	F
1		Rudé	Oranžové	Zelené	Modré	
4	Sever	\$95,929	\$158,565	\$100,821	\$100,219	
7	Východ	\$178,648	\$178,601	\$64,705	\$29,800	
10	Jih	\$86,223	\$67,972	\$162,019	\$87,342	
13	Západ	\$90,207	\$142,818	\$100,160	\$85,683	
14						

< + Rok 1 Rok 2 Zkonsolidovaný prodej

Obrázek 291: Konsolidovaný prodej podle regionů

Zdrojové a cílové oblasti se ukládají jako součást dokumentu. Pokud později otevřeme dokument s konsolidovanými oblastmi, budou stále k dispozici v seznamu *Oblasti konsolidace* v dialogovém okně Konsolidovat.

Vytváření mezisoučtů

Calc nabízí dvě metody vytváření mezisoučtů: funkci SUBTOTAL a nástroj Mezisoučty.

Používání funkce SUBTOTAL

Funkce SUBTOTAL je uvedena v matematické kategorii průvodce funkcí a v seznamu funkcí na postranním panelu, které jsou popsány v kapitole 7 – Použití vzorců a funkcí. SUBTOTAL je relativně omezená metoda pro generování mezisoučtu a funguje nejlépe, pokud je použita pouze s několika kategoriemi.

Příklad SUBTOTAL

Pro ilustraci, jak používat funkci SUBTOTAL, používáme pracovní list s údaji o prodeji zobrazenými na obrázku 292. Na prodejní data je již použita funkce Automatický filtr a poznáme ji podle tlačítek se šipkami dolů v záhlaví každého sloupce. Automatické filtry jsou popsány v kapitole 2 – Zadávání, úpravy a formátování dat.

	A	B	C	D	E
1	Datum ▼	Hodnota prodeje ▼	Kategorie ▼	Region ▼	Zaměstnanec ▼
2	02.01.2008	\$410	Tenis	Sever	Kurt
3	02.01.2008	\$1,508	Golf	Východ	Hans
4	02.01.2008	\$2,340	Jachting	Jih	Ute
5	03.01.2008	\$4,872	Tenis	Východ	Brigitte
6	06.01.2008	\$2,623	Tenis	Východ	Fritz
7	06.01.2008	\$3,821	Tenis	Jih	Fritz
8	07.01.2008	\$3,739	Golf	Jih	Fritz
9	08.01.2008	\$4,195	Golf	Západ	Ute
10	10.01.2008	\$2,023	Golf	Východ	Hans

Obrázek 292: Údaje o prodeji s použitým automatickým filtrem (zobrazí se pouze několik prvních řádků)

Chceme-li vytvořit součet mezisoučtu pro pole *Hodnota prodeje*:

- 1) Vybereme buňku, která obsahuje mezisoučet. Obvykle je tato buňka ve spodní části sloupce, který je mezisoučtem, což je například náš sloupec *Hodnota prodeje*.
- 2) Dialogové okno Průvodce funkcemi otevřeme pomocí jedné z následujících metod:
 - Klepnutím na ikonu **Průvodce funkcí** z lišty vzorců.
 - Z hlavní nabídky **Vložit > Funkce**.
 - Klávesovou zkratkou **Ctrl + F2**.
- 3) Vybereme SUBTOTAL ze seznamu *Funkce* v dialogu Průvodce funkcemi a klepneme na **Další**.
- 4) Zadáme číselný kód funkce do pole *Funkce* v dialogu. Tento kód musí být hodnota v rozsahu 1 až 11 nebo 101 až 111 s významem každé hodnoty uvedené v tabulce 8.

Poznámka

Hodnoty 1 až 11 zahrnují skryté hodnoty ve vypočítaném mezisoučtu, zatímco hodnoty 101 až 111 je nezahrnují. Skrytí a zobrazení dat je popsáno v kapitole 2 – Zadávání, úpravy a formátování dat. Filtrované buňky jsou funkcí SUBTOTAL vždy vyloučeny.

Tabulka 8: Číslo funkce SUBTOTAL

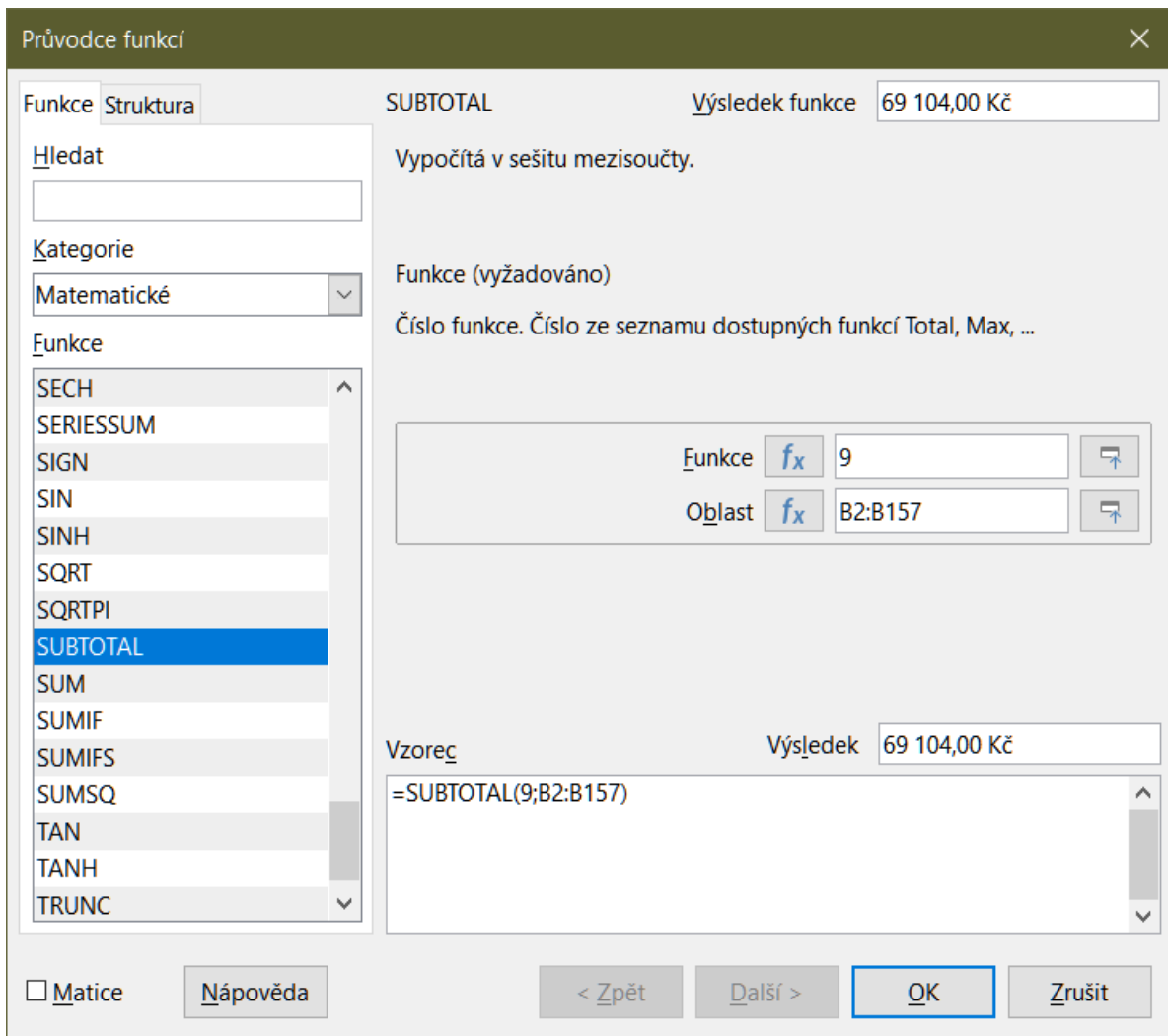
Číslo funkce (zahrnuje skryté hodnoty)	Číslo funkce (ignoruje skryté hodnoty)	Funkce
1	101	AVERAGE
2	102	COUNT
3	103	COUNTA
4	104	MAX
5	105	MIN
6	106	PRODUCT
7	107	STDEV
8	108	STDEVP
9	109	SUM
10	110	VAR
11	111	VARP

- 5) Klepneme na pole *Rozsah* a zadáme odkaz na oblast *Hodnota prodeje* nebo vybereme buňky myší (obrázek 293). Při výběru buněk můžeme dočasně dialogové okno zmenšit pomocí tlačítka **Zmenšit/Rozvinout**.
- 6) Klepnutím na **OK** zavřeme dialogové okno Průvodce funkcí. Buňka, kterou jsme vybrali v kroku 1 nyní obsahuje celkovou prodejní hodnotu.
- 7) Klepneme na tlačítko automatického filtru v horní části sloupce *Zaměstnanec* a odstraníme všechna zaškrtnutí z oblasti *Standardní filtr* kromě těch vedle *Brigitte* a (*prázdný*). Buňka, kterou jsme vybrali v kroku 1 by nyní měla odrážet součet všech prodejů Brigitte (obrázek 294).

Poznámka

Pokud oblast buněk použitá pro výpočet mezisoučtu obsahuje další mezisoučty, tyto mezisoučty nebudou v konečném součtu započítány. Podobně, pokud tuto funkci použijeme s automatickými filtry, zobrazí se pouze data splňující aktuální výběr filtrů. Všechna filtrovaná data jsou ignorována.

Obrázek 293: Dialogové okno Průvodce funkcí

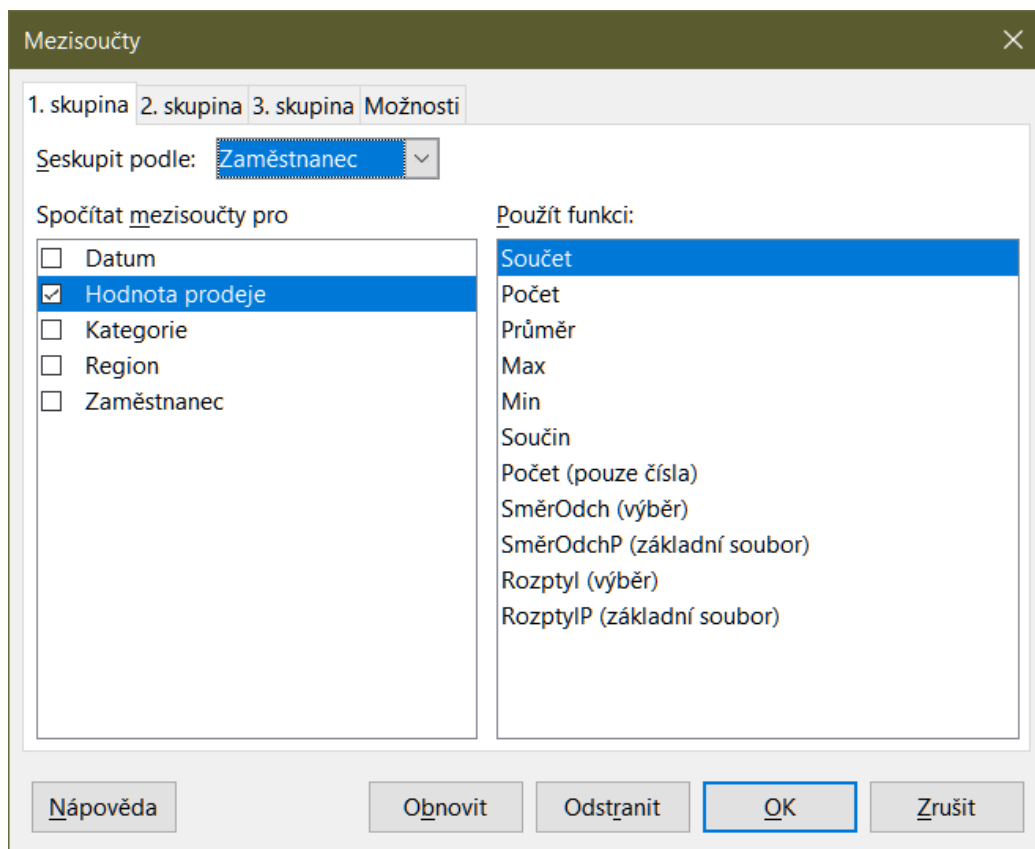
107	27.02.2008	\$1,790	Golf	Východ	Brigitte
108	27.02.2008	\$4,433	Jachting	Západ	Brigitte
111	20.02.2008	\$1,660	Golf	Jih	Brigitte
117	11.02.2008	\$2,565	Tenis	Západ	Brigitte
125	02.02.2008	\$1,218	Tenis	Západ	Brigitte
131	29.01.2008	\$3,491	Golf	Jih	Brigitte
132	28.01.2008	\$155	Jachting	Západ	Brigitte
134	27.01.2008	\$2,095	Jachting	Sever	Brigitte
136	25.01.2008	\$3,116	Jachting	Západ	Brigitte
141	19.01.2008	\$2,032	Golf	Západ	Brigitte
154	03.01.2008	\$4,872	Tenis	Východ	Brigitte
158		\$69,104			
159					

Obrázek 294: SUBTOTAL výsledek prodeje Brigitte

Používání Data > Mezisoučty

Calc nabízí nástroj Mezisoučty jako komplexnější alternativu k funkci SUBTOTAL. Na rozdíl od SUBTOTAL, který pracuje pouze na jednom poli, může nástroj Subtotals vytvářet mezisoučty až pro tři pole uspořádaná v označených sloupcích. Rovněž seskupuje mezisoučty podle kategorií a automaticky je třídí, čímž se eliminuje nutnost používat automatické filtry a filtrovat kategorie ručně.

Chceme-li použít tento nástroj, vybereme z hlavní nabídky volbu **Data > Mezisoučty**, která otevře dialogové okno Mezisoučty.

Obrázek 295: Dialogové okno Mezisoučty

Použití nástroje Mezisoučty

Vložení hodnot mezisoučtu do sešitu:

- 1) Vybereme oblast buněk pro mezisoučty, které chceme vypočítat, a nezapomeneme zahrnout popisky záhlaví sloupců. Můžeme také kliknout na jednu buňku v rámci dat, aby mohl Calc automaticky identifikovat rozsah.
- 2) Výběrem **Data > Mezisoučty** z hlavní nabídky otevřeme dialogové okno Mezisoučty (obrázek 295).
- 3) V rozevíracím seznamu *Seskupit podle* na kartě *1. skupina* vybereme název sloupce. Položky v oblasti buněk z kroku 1 budou v tomto sloupci seskupeny a seřazeny podle odpovídajících hodnot.
- 4) V poli *Spočítat mezisoučty pro* na kartě *1. skupina* vybereme sloupec obsahující hodnoty, ze kterých se má spočítat mezisoučet. Pokud později změníme hodnoty v tomto sloupci, Calc automaticky přepočítá mezisoučty.
- 5) V poli *Použít funkci* na kartě *1. skupina* vybereme funkci pro výpočet mezisoučtů pro sloupec vybraný v kroku 4.
- 6) Opakováním kroků 4 a 5 vytvoříme mezisoučty pro další sloupce na kartě *1. skupina*.
- 7) Další dva mezisoučty můžeme vytvořit pomocí karet *2. skupina* a *3. skupina*, když zopakujeme kroky 3 až 6. Pokud si nepřejeme přidat další skupiny, necháme seznam *Seskupit podle* pro každou stránku nastavený na „- žádné -“.
- 8) Klepneme na **OK**. Calc přidá do oblasti buněk mezisoučty a celkový součet řádků.

Pro příklad našich prodejních údajů je částečný pohled na výsledky znázorněn na obrázku 296. Nastavení skupiny jsou uvedeny v tabulce 9.

Tabulka 9: Nastavení skupiny použité v dialogovém okně Mezisoučty, například údaje o prodeji

Tabulátor	Seskupit podle	Spočítat mezisoučty pro	Použít funkci
1. skupina	Zaměstnanec	Hodnota prodeje	Součet
2. skupina	Kategorie	Hodnota prodeje	Součet
3. skupina	- žádné -	-	-

Souhrn mezisoučtu

Při použití nástroje Mezisoučty vloží Calc souhrn nalevo od sloupce číslo řádku. Tento souhrn představuje hierarchickou strukturu mezisoučtů a může být použit ke skrytí nebo zobrazení dat na různých úrovních v hierarchii pomocí indikátorů číslovaných sloupců v horní části souhrnu nebo skupinových indikátorů označených značkami plus (+) a mínus (-).

Tato funkce je užitečná, pokud máme mnoho mezisoučtů, protože můžeme jednoduše skrýt detaily, jako jsou jednotlivé položky, a vytvořit tak souhrn údajů. Další informace o použití souhrnů nalezneme v kapitole 2 – Zadávání, úpravy a formátování dat.

Chceme-li souhrny vypnout, vybereme **Data > Seskupení a souhrn > Odstranit souhrny** z hlavní nabídky. Chceme-li je obnovit, vybereme **Data > Seskupení a souhrn > Automatické souhrny**.

Obrázek 296 ukazuje přehled našeho příkladu prodejních údajů.

1	2	3	4	5	A	B	C	D	E
					Datum	Hodnota prodeje	Kategorie	Region	Zaměstnanec
					03.06.2008	\$1,819	Golf	Východ	Brigitte
					02.06.2008	\$2,213	Golf	Východ	Brigitte
					06.05.2008	\$575	Golf	Západ	Brigitte
					29.04.2008	\$1,316	Golf	Západ	Brigitte
					18.04.2008	\$3,060	Golf	Západ	Brigitte
					04.04.2008	\$4,045	Golf	Západ	Brigitte
					18.03.2008	\$3,814	Golf	Sever	Brigitte
					27.02.2008	\$1,146	Golf	Západ	Brigitte
					27.02.2008	\$1,790	Golf	Východ	Brigitte
					20.02.2008	\$1,660	Golf	Jih	Brigitte
					29.01.2008	\$3,491	Golf	Jih	Brigitte
					19.01.2008	\$2,032	Golf	Západ	Brigitte
						\$26,961	Golf Součet		
					28.06.2008	\$545	Jachting	Jih	Brigitte
					20.06.2008	\$3,617	Jachting	Sever	Brigitte
					04.06.2008	\$2,135	Jachting	Východ	Brigitte
					15.05.2008	\$520	Jachting	Sever	Brigitte
					12.05.2008	\$3,887	Jachting	Jih	Brigitte
					25.04.2008	\$2,564	Jachting	Sever	Brigitte
					02.04.2008	\$1,355	Jachting	Sever	Brigitte
					27.02.2008	\$4,433	Jachting	Západ	Brigitte
					28.01.2008	\$155	Jachting	Západ	Brigitte
					27.01.2008	\$2,095	Jachting	Sever	Brigitte
					25.01.2008	\$3,116	Jachting	Západ	Brigitte
						\$24,422	Jachting Součet		
					08.06.2008	\$1,167	Tenis	Západ	Brigitte
					07.06.2008	\$769	Tenis	Západ	Brigitte
					03.03.2008	\$3,985	Tenis	Sever	Brigitte
					28.02.2008	\$3,145	Tenis	Západ	Brigitte
					11.02.2008	\$2,565	Tenis	Západ	Brigitte
					02.02.2008	\$1,218	Tenis	Západ	Brigitte
					03.01.2008	\$4,872	Tenis	Východ	Brigitte
						\$17,721	Tenis Součet		
						\$69,104			Brigitte Součet

Obrázek 296: Částečný pohled se souhrnem na údaje o prodeji

Sloupec 1 představuje nejvyšší úroveň seskupení, celkový součet všech zaměstnanců. Sloupce 2 až 5 ukazují sestupně úrovně skupin takto:

- Sloupec 2 představuje celkový součet ve všech kategoriích.
- Sloupec 3 představuje součet pro každého zaměstnance.
- Sloupec 4 představuje součet pro každou kategorii jednotlivého zaměstnance.
- Sloupec 5 zobrazuje jednotlivé položky.

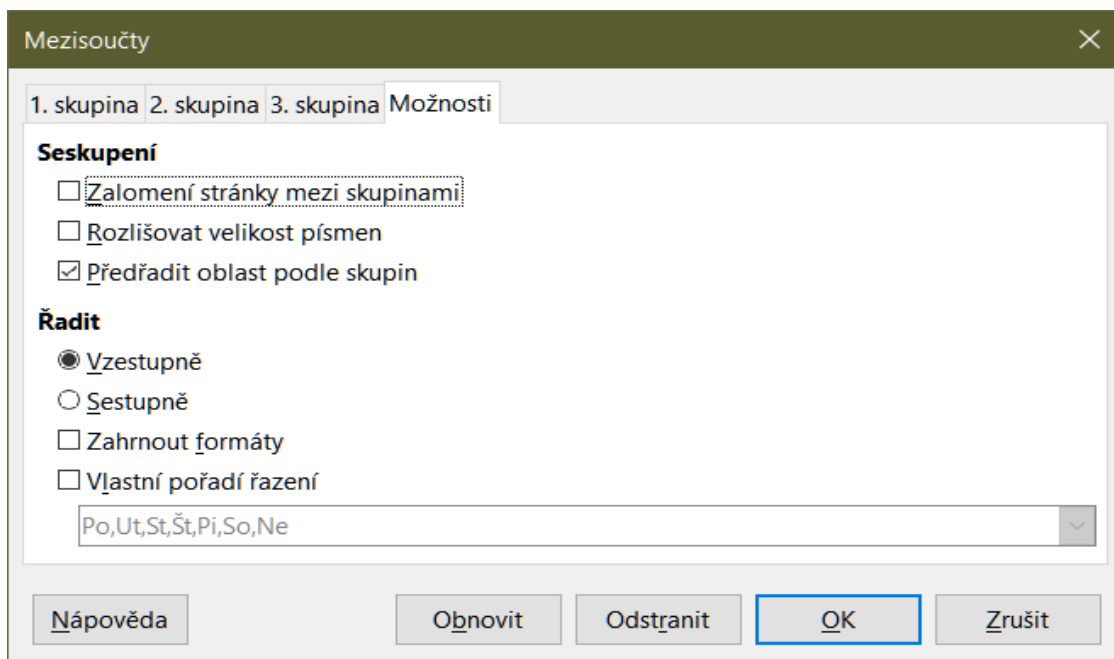
Možnosti nástroje Mezisoučty

Pro přístup k následujícím nastavením klepneme v dialogovém okně Mezisoučty na kartu *Možnosti*:

Seskupení

Definuje, jak jsou uspořádány mezisoučty.

- **Zalomení stránky mezi skupinami** – vloží konce stránek mezi každou skupinu mezisoučtů, aby se každá skupina při tisku dat zobrazila na samostatné stránce.
- **Rozlišovat velikost písmen** – brání nástroji v seskupování položek podle nadpisů, které se liší velikostí písmen. V našem příkladu údajů o prodeji se položky se sloupci „Brigitte“ a „brigitte“ ve sloupci Zaměstnanec neshodují, pokud je vybrána tato možnost.
- **Předřadit oblast podle skupin** – před výpočtem mezisoučtů třídí položky podle skupiny. Deaktivace této možnosti zabrání nástroji seskupovat shodné položky dohromady. V důsledku toho budou vytvořeny odlišné mezisoučty pro odpovídající položky, pokud se neobjeví v po sobě jdoucích řádcích. Například dva záznamy v kategorii „Golf“ se nezapočítávají do stejného mezisoučtu skupiny, pokud mezi nimi existuje položka „Tenis“.

Obrázek 297: Stránka Možnosti v dialogovém okně Mezisoučty

Řadit

Definuje způsob řazení dat mezisoučtů. Tato část je deaktivována, pokud není zaškrtnuto **Předřadit oblast podle skupin**.

- **Vzestupně** nebo **Sestupně** – řadí položky podle hodnoty od nejnižší po nejvyšší nebo od nejvyšší po nejnižší. Tato pravidla třídění můžeme upravit pomocí **Data > Seřadit** v hlavní nabídce. Další podrobnosti nalezneme v kapitole 2 – Zadávání, úpravy a formátování dat.
- **Zahrnout formáty** – převádí formátování, například formát měny, z dat do odpovídajících mezisoučtů.
- **Vlastní pořadí řazení** – řadí data podle jednoho z předdefinovaných vlastních druhů řazení definovaných v **Nástroje > Možnosti > LibreOffice Calc > Řazené seznamy** v hlavní nabídce. Další informace o vlastních řazených seznamech najdeme v kapitole 2 – Zadávání, úpravy a formátování dat.

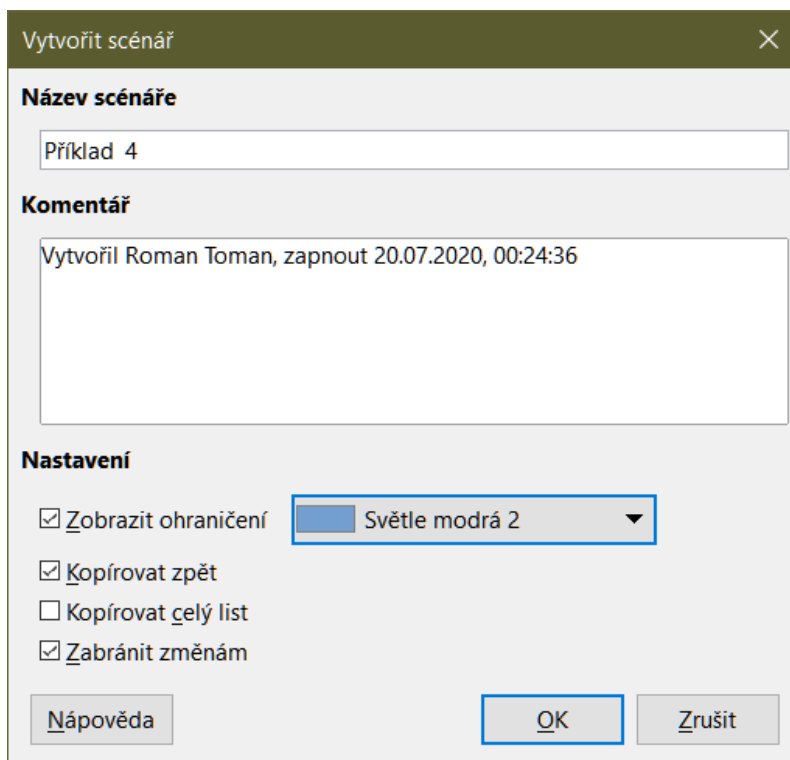
Obnovení a odstranění

Pro zrušení všech změn provedených na aktuální záložce použijeme v dialogu Mezisoučty tlačítko **Obnovit**. Pro odstranění všech mezisoučtů, které již byly vytvořeny pomocí nástroje Mezisoučty použijeme tlačítko **Odstranit**. Tyto funkce použijeme opatrně, protože se nezobrazí žádné potvrzovací dialogy.

Používání scénářů

Scénáře jsou uložené pojmenované oblasti buněk, které můžeme použít k zodpovězení otázek „what-if“ o našich datech. Pro stejnou sadu výpočtů můžeme vytvořit více scénářů a rychle mezi nimi přepínat a zobrazit výsledky každého z nich. Tato funkce je užitečná, pokud potřebujeme vyzkoušet účinky různých podmínek na výpočty, ale nechceme se zabývat opakovaným ručním zadáváním dat. Pokud například chceme vyzkoušet různé úrokové sazby pro investici, můžeme pro každou sazbu vytvořit scénář a poté mezi nimi přepínat, abychom zjistili, které sazby pro nás nejlépe fungují.

Chceme-li použít nástroj Scénáře, vybereme **Nástroje > Scénáře** z hlavní nabídky, čímž otevřeme dialog Vytvořit scénář (obrázek 298).

Obrázek 298: Dialogové okno Vytvořit scénář

Vytváření scénářů

Postup vytvoření nového scénáře:

- 1) Vybereme buňky, které obsahují hodnoty, které se mezi scénáři změní. Chceme-li vybrat více oblastí, podržíme při klepání klávesu *Ctrl*. Musíme vybrat alespoň dvě buňky.
- 2) Výběrem **Nástroje > Scénáře** z hlavní nabídky otevřeme dialogové okno Vytvořit scénář.
- 3) Zadáme název nového scénáře do pole *Název scénáře*.

Tip

Pro každý scénář, který vytvoříme použijeme jedinečný název, který jej jasně identifikuje a rozliší. Tato praxe nám ušetří čas a problémy, pokud musíme pracovat s velkým počtem scénářů.

- 4) Volitelně přidáme informace do pole *Komentář*. Příklad na obrázku 298 zobrazuje výchozí komentář.
- 5) Klepnutím na **OK** okno zavřeme. Nový scénář se po vytvoření automaticky aktivuje.
- 6) Pro vytvoření dalších scénářů opakujeme kroky 1 až 5. Vybereme stejný rozsah buněk, který jsme použili pro první scénář, a vytvoříme více scénářů pro stejné výpočty.

Tip

Chceme-li sledovat, jaké výpočty jsou závislé na našich scénářích, použijeme na buňky scénáře **Nástroje > Detektiv > Následníci** z hlavní nabídky. Šipky budou ukazovat z buněk scénáře na závislé buňky vzorce. Další informace o nástroji Detektiv nalezneme v kapitole 7 – Použití vzorců a funkcí.

Nastavení scénáře

Sekce *Nastavení* dialogového okna Vytvořit scénář obsahuje následující možnosti:

Nastavení

Zobrazit ohraničení Světle modrá 2

Kopírovat zpět

Kopírovat celý list

Zabránit změnám

Nápověda OK Zrušit

Obrázek 299: Nastavení Vytvořit scénář

Zobrazit ohraničení

Umístí barevný rámeček kolem oblasti buněk, která obsahuje scénář (obrázek 300).

	A	B	
1	Odhady fixních nákladů		
2			
3			
4	Platy	\$6,532	
5	Prodej a marketing	\$6,117	
6	Pojištění	\$3,908	
7	Pronájem	\$5,610	
8	Ostatní	\$1,017	
9			
10	Celkem	\$23,184	

Obrázek 300: Rozsah buněk scénáře s ohraničením

Chceme-li vybrat barvu ohraničení, použijeme rozevírací pole vpravo od této možnosti. Ohraničení má záhlaví zobrazující název aktivního scénáře a tlačítko se šipkou dolů, které otevře rozevírací seznam všech scénářů definovaných pro aktuální oblast buněk. Výběrem z tohoto seznamu můžeme přepnout na scénář.

Kopírovat zpět

Zkopíruje všechny změny provedené v hodnotách buněk scénáře zpět do aktivního scénáře. Pokud zrušíme zaškrtnutí této možnosti, nebude možné přepsat počáteční hodnoty scénáře. Skutečné chování nastavení **Kopírovat zpět** závisí na aktuální ochraně buněk a listů a nastavení volby **Zabránit změnám** (viz tabulka 11 na stránce 366).

Upozornění

Měli bychom být opatrní, abychom nepřepsali starý scénář při vytváření nového scénáře z buněk scénáře s povolenou volbou **Kopírovat zpět**. Chceme-li se této situaci vyhnout, vytvoříme nejprve nový scénář s povolenou volbou **Kopírovat zpět** a poté, po jeho aktivaci, změníme hodnoty.

Kopírovat celý list

Vytvoří kopii listu s novým aktivním scénářem. List je pojmenován po tomto scénáři. Mějme na paměti, že změna hodnot scénáře na listu kopie neovlivní aktivní scénář, i když je volba **Kopírovat zpět** povolena.

Zabránit změnám

Zabraňuje změnám scénáře s povolenou volbou **Kopírovat zpět**, když je list chráněn, ale buňky nejsou. Zabraňuje také změnám nastavení scénáře, zatímco je list chráněn. Tato možnost a její účinky jsou podrobněji vysvětleny v následující části.

Změna scénářů

Scénáře mají dva aspekty, které lze nezávisle změnit:

- Vlastnosti scénáře (tj. jeho nastavení)
- Hodnoty buněk scénáře

Rozsah, v jakém mohou být tyto aspekty změněny, závisí na vlastnostech aktivního scénáře a ochraně aktuálního listu a buněk. Více podrobností o ochraně listů a buněk nalezneme v kapitole 2 – Zadávání, úpravy a formátování dat.

Změna vlastností scénáře

Tabulka 10 shrnuje, jak ochrana listů a možnost **Zabránit změnám** ovlivní schopnost změnit vlastnosti scénáře.

Tabulka 10: Změna vlastností scénáře

Ochrana listu	Zabránit změnám	Změny vlastností
Povoleno	Povoleno	Žádné vlastnosti scénáře nelze změnit.
Povoleno	Zakázáno	Zobrazit ohraničení a Kopírovat zpět lze změnit. Zabránit změnám a Kopírovat celý list nelze změnit.
Zakázáno	Jakékoli nastavení	Všechny parametry scénáře kromě Kopírovat celý list lze změnit. V tomto případě volba Zabránit změnám nemá žádný účinek.

Změna hodnot buněk scénáře

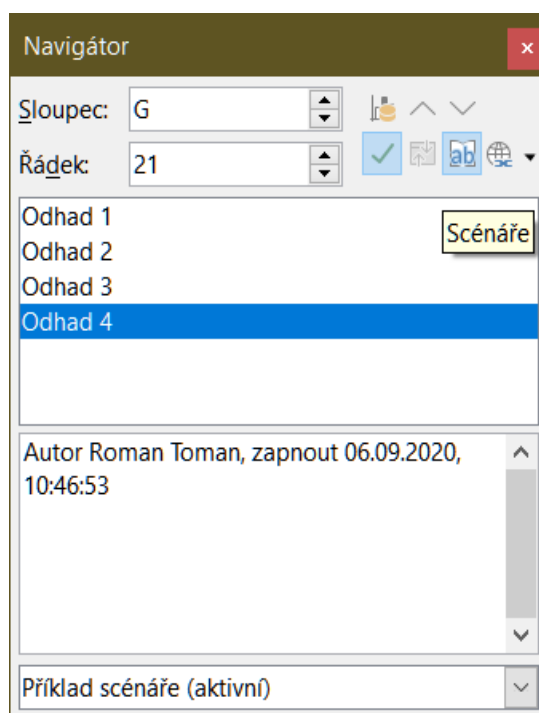
Tabulka 11 shrnuje interakci různých nastavení při provádění změn hodnot buněk scénáře.

Tabulka 11: Změna hodnot buněk scénáře

Ochrana listu	Ochrana buněk scénáře	Zabránit změnám	Kopírovat zpět	Změna povolena
Povoleno	Zakázáno	Povoleno	Povoleno	Hodnoty buněk scénáře nelze změnit.
Povoleno	Zakázáno	Zakázáno	Povoleno	Hodnoty buněk scénáře lze změnit a scénář je aktualizován.
Povoleno	Zakázáno	Jakékoli nastavení	Zakázáno	Hodnoty buněk scénáře lze změnit, ale scénář není aktualizován kvůli nastavení Kopírovat zpět .
Povoleno	Povoleno	Jakékoli nastavení	Jakékoli nastavení	Hodnoty buněk scénáře nelze změnit.
Zakázáno	Jakékoli nastavení	Jakékoli nastavení	Jakékoli nastavení	Hodnoty buněk scénáře lze změnit a scénář je aktualizován nebo ne, v závislosti na nastavení Kopírovat zpět .

Práce se scénáři pomocí Navigátoru

Po přidání scénářů do tabulky můžeme zobrazit konkrétní scénář pomocí Navigátoru. Otevřeme jej výběrem **Zobrazit > Navigátor** v hlavní nabídce a poté klepneme na ikonu **Scénáře** v Navigátoru a vybereme scénář ze seznamu (obrázek 301). Všechny definované scénáře jsou uvedeny spolu s komentáři, které byly zadány při vytváření každého scénáře. Další informace o Navigátoru nalezneme v kapitole 1 – Úvod.

Obrázek 301: Scénáře v Navigátoru

Chceme-li použít scénář na aktuální list, poklepeme na název scénáře v Navigátoru.

Chceme-li scénář odstranit, klepneme pravým tlačítkem na název v Navigátoru a vybereme **Smazat**. Zobrazí se potvrzovací dialog.

Chceme-li upravit scénář, klepneme pravým tlačítkem na název v Navigátoru a vybereme **Vlastnosti**. Calc zobrazí dialogové okno Upravit scénář, které je podobné dialogu Vytvořit scénář (obrázek 298).

Použití nástroje Vícenásobné operace

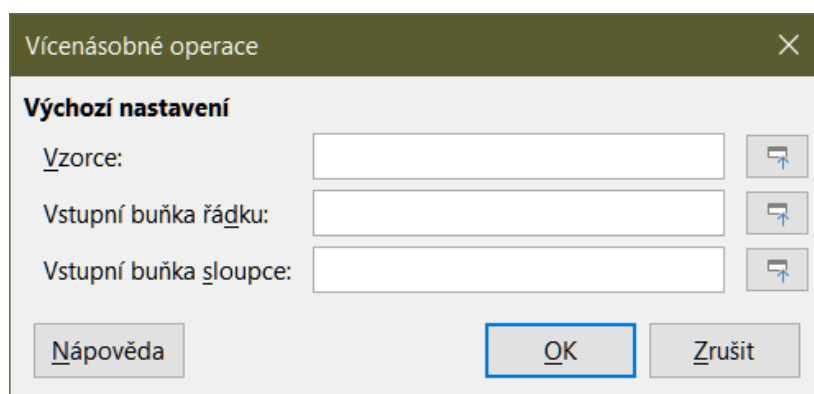
Stejně jako scénáře i nástroj pro více operací provádí what-if“ analýzu našich výpočtů. Na rozdíl od scénářů, které představují jednotlivé sady hodnot pro více proměnných vzorce, tento nástroj používá celou škálu hodnot pouze pro jednu nebo dvě proměnné. Poté použije jeden nebo více vzorců k vytvoření odpovídající řady řešení. Protože každé řešení odpovídá jedné nebo dvěma hodnotám proměnných, lze rozsahy proměnných i řešení snadno uspořádat do tabulkového formátu. Výsledkem je, že nástroj pro více operací je vhodný pro generování dat, která lze snadno číst a sdílet nebo vizualizovat pomocí grafů.

Tip

Příprava a dobrá organizace může použití tohoto nástroje relativně ulehčit. Doporučujeme například uchovávat vaše data pohromadě na jednom listu a pomocí nadpisů identifikovat vzorce, proměnné a oblasti tabulek.

Chceme-li tento nástroj použít, vybereme **Data > Vícenásobné operace** z hlavní nabídky, čímž otevřeme dialogové okno Vícenásobné operace (obrázek 302).

Obrázek 302: Dialogové okno Vícenásobné operace

Vícenásobné operace s jedním vzorcem a jednou proměnnou

Nejjednodušší způsob, jak se naučit používat nástroj Vícenásobné operace, je s jedním vzorcem a jednou proměnnou. Informace o používání nástroje s více vzorci nebo se dvěma proměnnými nalezneme v části „Výpočet s několika vzorci současně“ (strana 370) a „Vícenásobné operace se dvěma proměnnými“ (strana 372).

Chceme-li použít nástroj Vícenásobné operace s jedním vzorcem a jednou proměnnou:

- 1) V buňkách listu zadáme vzorec a alespoň jednu proměnnou, kterou používá.
- 2) Ve stejném listu zadáme hodnoty do oblasti buněk, která zabírá jeden sloupec nebo řádek. Tyto hodnoty budou použity pro jednu z proměnných vzorce, který jsme definovali v kroku 1.
- 3) Pomocí myši vybereme oblast obsahující oblast proměnných, kterou jsme definovali v kroku 2 a sousední prázdné buňky. V závislosti na tom, jak je naše oblast proměnných uspořádána, budou tyto prázdné buňky buď ve sloupci napravo (pokud je oblast ve sloupci), nebo v řádku bezprostředně pod (pokud je v řadě).
- 4) Výběrem **Data > Vícenásobné operace** otevřeme dialogové okno Vícenásobné operace.
- 5) Klepneme na pole *Vzorce* a zadáme odkaz na vzorec, který jsme definovali v kroku 1 nebo vybereme buňku pomocí myši. Při výběru buňky můžeme dočasně dialogové okno zmenšit pomocí tlačítka **Zmenšit/Rozvinout**.
- 6) Pokud je oblast z kroku 2 seřazena do sloupce, klepneme na pole *Vstupní buňka sloupce* a zadáme odkaz na proměnnou, kterou chceme použít, nebo vybereme buňku pomocí myši. Pokud je oblast v řádku, použijeme místo toho *Vstupní buňka řádku*.
- 7) Klepnutím na **OK** spustíme nástroj. Nástroj Vícenásobné operace vygeneruje své výsledky v prázdných buňkách, které jsme vybrali v kroku 3. Každá výsledná hodnota odpovídá proměnné, která s ní sousedí, a společně tvoří položky tabulky výsledků.

Příklad s jedním vzorcem a jednou proměnnou

Použití nástroje Vícenásobné operace je nejlépe vysvětleno na příkladu. Předpokládejme, že vyrábíme hračky, které prodáváme za 10 \$ (buňka B1 listu). Každá hračka stojí 2\$ na výrobu (B2) a máme pevné roční náklady 10 000 \$ (B3). Jaký je minimální počet hraček, který musíme prodat, abychom pokryli náklady? Předpokládejme, že náš počáteční odhad prodaného množství je 2 000 kusů (B4).

Odpověď na tuto otázku:

- 1) Do B5 zadáme následující vzorec: $=B4 * (B1 - B2) - B3$. Tento vzorec představuje rovnici $Zisk = Množství * (Prodejní\ cena - Přímé\ náklady) - Fixní\ náklady$. S touto rovnicí přináší naše počáteční množství zisk 6 000 \$, což je vyšší než bod, kdy jsme ve ztrátě.

- 2) V D2:D11 zadáme oblast alternativních množství od 500 do 5000 v krocích po 500.
- 3) Výběrem oblasti D2:E11 definujeme tabulku výsledků. Tato oblast zahrnuje hodnoty alternativního množství (sloupec D) a prázdné buňky výsledků (sloupec E).
- 4) Výběrem **Data > Vícenásobné operace** otevřeme dialogové okno Vícenásobné operace.
- 5) Do pole *Vzorce* vybereme buňku B5.

	A	B	C	D	E
1	Jednotková prodejní cena	\$10		Množství	Zisk
2	Jednotková cena	\$2		500	
3	Fixní roční náklady	\$10,000		1000	
4	Prodané množství	\$2,000		1500	
5	Zisk	\$6,000		2000	
6				2500	
7				3000	
8				3500	
9				4000	
10				4500	
11				5000	
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					

Vícenásobné operace ✕

Výchozí nastavení

Vzorce: 📄

Vstupní buňka řádku: 📄

Vstupní buňka sloupce: 📄

Nápověda
OK
Zrušit

Obrázek 303: Vstupy do nástroje Vícenásobné operace pro jeden vzorec, jednu proměnnou

- 6) Do pole *Vstupní buňka sloupce* vybereme buňku B4 a nastavíme množství jako proměnnou pro naše výpočty. Obrázek 303 zobrazuje list a dialogové okno Vícenásobné operace v tomto okamžiku.
- 7) Klepneme na **OK**. Zisky pro různá množství jsou nyní uvedena ve sloupci E (obrázek 304). Vidíme, že bod ztráty je mezi 1000 a 1500 prodaných hraček, a to 1250.

	A	B	C	D	E
1	Jednotková prodejní cena	\$10		Množství	Zisk
2	Jednotková cena	\$2		500	-\$6,000
3	Fixní roční náklady	\$10,000		1000	-\$2,000
4	Prodané množství	\$2,000		1500	\$2,000
5	Zisk	\$6,000		2000	\$6,000
6				2500	\$10,000
7				3000	\$14,000
8				3500	\$18,000
9				4000	\$22,000
10				4500	\$26,000
11				5000	\$30,000

Obrázek 304: Výsledky nástroje Vícenásobné operace pro jeden vzorec a jednu proměnnou

Obrázek 305: XY graf rozptylu zisku na množství prodaných hraček (příklad vizualizace)

Výpočet s několika vzorci současně

Použití nástroje Vícenásobné operace s více vzorci následuje téměř stejný proces jako u jednoho vzorce, ale se dvěma důležitými rozdíly:

- 1) Pro každý přidávaný vzorec musíme také přidat do tabulky výsledků odpovídající sloupec nebo řádek, který bude obsahovat výstup tohoto vzorce.
- 2) Způsob, jakým zpočátku uspořádáme vzorce, určuje, jak budou jejich výsledky zobrazeny v tabulce výsledků. Například pokud uspořádáte vzorce A, B a C v jednom řádku v tomto pořadí, pak Calc vygeneruje výsledky A v prvním sloupci tabulky výsledků, výsledky B ve druhém sloupci a výsledky C ve třetí.

Poznámka

Nástroj Vícenásobné operace přijímá pouze vzorce uspořádané do jednoho řádku nebo sloupce v závislosti na tom, jak je orientována naše tabulka výsledků. Pokud je tabulka orientována na sloupce – tak, jak je v našem příkladu údajů o prodeji – pak musí být naše vzorce uspořádány do řádku. Pokud je tabulka orientována na řádky, musí být vzorce ve sloupci.

Upozornění

Dejme pozor, abychom mezi vzorce nepřidali prázdné buňky, protože vytvoří mezery v tabulce výsledků a mohou způsobit, že se některé výsledky nezobrazí, pokud pro tabulku nevybereme dostatečné množství řádků nebo sloupců.

Příklad se dvěma vzorci a jednou proměnnou

Na příkladu našich údajů o prodeji předpokládejme, že kromě celkového ročního zisku chceme vypočítat roční zisk na prodanou položku. Pro výpočet výsledků:

- 1) V listu z předchozího příkladu vymažeme výsledky ve sloupci E.
- 2) Do C5 zadáme následující vzorec: =B5/B4. Nyní počítáme roční zisk za prodanou položku.
- 3) Pro tabulku výsledků vybereme rozsah D2:F11. Sloupec F bude obsahovat výsledky ročního zisku na položku dle vzorce v C5.
- 4) Výběrem **Data > Vícenásobné operace** z hlavní nabídky otevřeme dialogové okno Vícenásobné operace.
- 5) Do pole *Vzorce* vybereme oblast B5:C5.
- 6) Do pole *Vstupní buňka sloupce* vybereme buňku B4. Obrázek 306 zobrazuje list a dialogové okno v tomto okamžiku.

	A	B	C	D	E	F
1	Jednotková prodejní cena	\$10		Množství	Zisk	Za položku
2	Jednotková cena	\$2	Roční zisk na položku	500		
3	Fixní roční náklady	\$10,000		1000		
4	Prodané množství	\$2,000		1500		
5	Zisk	\$6,000	\$3	2000		
6				2500		
7				3000		
8				3500		
9				4000		
10				4500		
11				5000		

Vícenásobné operace

Výchozí nastavení

Vzorce:

Vstupní buňka řádku:

Vstupní buňka sloupce:

Obrázek 306: Vstupy pro nástroj Vícenásobné operace pro jednu proměnnou a dva vzorce

- 7) Klepneme na **OK**. Nyní jsou zisky uvedeny ve sloupci E a roční zisk na položku ve sloupci F.

	A	B	C	D	E	F
1	Jednotková prodejní cena	\$10		Množství	Zisk	Za položku
2	Jednotková cena	\$2	Roční zisk na položku	500	-\$6,000	-\$12.00
3	Fixní roční náklady	\$10,000		1000	-\$2,000	-\$2.00
4	Prodané množství	\$2,000		1500	\$2,000	\$1.33
5	Zisk	\$6,000		2000	\$6,000	\$3.00
6				2500	\$10,000	\$4.00
7			3000	\$14,000	\$4.67	
8			3500	\$18,000	\$5.14	
9			4000	\$22,000	\$5.50	
10			4500	\$26,000	\$5.78	
11			5000	\$30,000	\$6.00	

Obrázek 307: Výsledky nástroje Vícenásobné operace pro jednu proměnnou a dva vzorce

Vícenásobné operace se dvěma proměnnými

Použijeme-li nástroj více operací se dvěma proměnnými, vytvoří se dvourozměrná tabulka výsledků. Každá proměnná definuje jednu z dimenzí tabulky tak, že alternativní hodnoty pro obě proměnné slouží jako řádky tabulky a záhlaví sloupců. Každá buňka v tabulce odpovídá odlišné dvojici hodnot nadpisu řádku a sloupce. Z těchto hodnot se pro obě proměnné zase vytvoří výsledky v každé buňce.

Protože používáme dvě proměnné, musíme použít pro jejich definování obě pole dialogového okna *Vstupní buňka sloupce* a *Řádková vstupní buňka*. Pořadí je důležité; pole *Vstupní buňka sloupce* odpovídá hodnotám nadpisu řádku, zatímco pole *Řádková vstupní buňka* odpovídá hodnotám záhlaví sloupce.

Tip

Dobré vodítko pro zapamatování je, že záhlaví sloupců jsou v řadě v horní části tabulky a odpovídají tak poli *Vstupní buňka řádku*. Podobně jsou názvy řádků ve sloupci, takže odpovídají poli *Vstupní buňka sloupce*.

Poznámka

Pokud použijeme dvě proměnné, nebude nástroj Vícenásobné operace fungovat s více vzorci. To nám umožní zadat další vzorce, ale nevygeneruje očekávané výsledky pro žádný vzorec mimo prvního.

Výpočet se dvěma proměnnými

V našem příkladu prodeje předpokládejme, že kromě měnícího se množství prodaných hraček také chceme měnit jednotkovou prodejní cenu. Pro výpočet výsledků:

- 1) Rozbalte tabulku prodejních dat zadáním 8\$, 10\$, 15\$ a 20\$ v oblasti E1:H1.
- 2) V tabulce výsledků vybereme oblast D1:H11.
- 3) Výběrem **Data > Vícenásobné operace** z hlavní nabídky otevřeme dialogové okno Vícenásobné operace.
- 4) Do pole *Vzorci* vybereme buňku B5.

- 5) Do pole *Vstupní buňka řádku* vybereme buňku B1. Nadpisy sloupců – 8\$, 10\$, 15\$ a 20\$ – jsou nyní propojeny s proměnnou jednotkové prodejní ceny definované v buňce B1.
- 6) Do pole *Vstupní buňka sloupce* vybereme buňku B4. Nadpisy řádků – 500, 1000, ..., 5000 – jsou nyní spojeny s proměnnou prodaného množství definovanou v buňce B4. Obrázek 308 zobrazuje list a dialogové okno v tomto okamžiku.
- 7) Klepneme na **OK**. Zisky z různých prodejních cen a množství jsou nyní uvedeny v oblasti E2:H11 (obrázek 373).

	A	B	C	D	E	F	G	H
1	Jednotková prodejní cena	\$10			\$8	\$10	\$15	\$20
2	Jednotková cena	\$2	Roční zisk na položku	500				
3	Fixní roční náklady	\$10,000		1000				
4	Prodané množství	\$2,000		1500				
5	Zisk	\$6,000		\$3	2000			
6					2500			
7					3000			
8				3500				
9				4000				
10				4500				
11				5000				

Vícenásobné operace

Výchozí nastavení

Vzorce:

Vstupní buňka řádku:

Vstupní buňka sloupce:

Obrázek 308: Vstupy pro nástroj Vícenásobné operace pro dvě proměnné

	A	B	C	D	E	F	G	H	
1	Jednotková prodejní cena	\$10			\$8	\$10	\$15	\$20	
2	Jednotková cena	\$2	Roční zisk na položku	500	-\$7,000.000	-\$6,000.000	-\$3,500.000	-\$1,000.000	
3	Fixní roční náklady	\$10,000		1000	-\$4,000.000	-\$2,000.000	\$3,000.000	\$8,000.000	
4	Prodané množství	\$2,000		1500	-\$1,000.000	\$2,000.000	\$9,500.000	\$17,000.000	
5	Zisk	\$6,000		\$3	2000	\$2,000.000	\$6,000.000	\$16,000.000	\$26,000.000
6					2500	\$5,000.000	\$10,000.000	\$22,500.000	\$35,000.000
7					3000	\$8,000.000	\$14,000.000	\$29,000.000	\$44,000.000
8				3500	\$11,000.000	\$18,000.000	\$35,500.000	\$53,000.000	
9				4000	\$14,000.000	\$22,000.000	\$42,000.000	\$62,000.000	
10				4500	\$17,000.000	\$26,000.000	\$48,500.000	\$71,000.000	
11				5000	\$20,000.000	\$30,000.000	\$55,000.000	\$80,000.000	

Obrázek 309: Výsledky nástroje Vícenásobné operace pro dvě proměnné

Používání funkce Hledat řešení

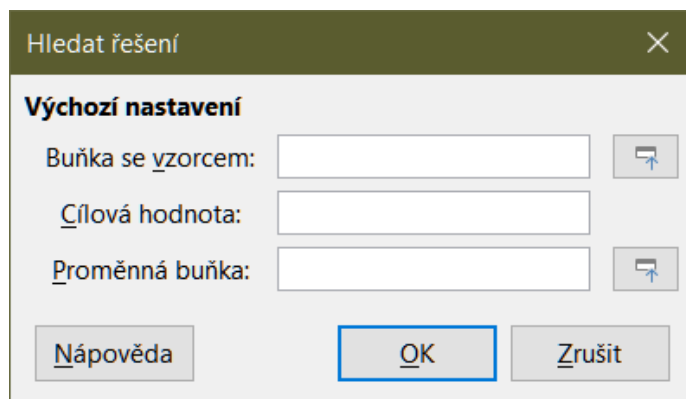
Kromě scénářů a nástroje Vícenásobné operace má Calc také třetí analytický nástroj: Hledat řešení. Obvykle použijeme vzorec pro výpočet výsledku z existujících hodnot. Naproti tomu s nástrojem Hledat řešení pracujeme zpětně od výsledku, abychom zjistili, jaké hodnoty funkci vytvářejí. Tato funkce je užitečná, pokud již známe požadovaný výsledek, ale potřebujeme odpovědět na otázky, jak toho dosáhnout, nebo jak by se to mohlo změnit, pokud bychom změnili podmínky.

Chceme-li tento nástroj použít, vybereme **Nástroje > Hledat řešení** z hlavní nabídky, čímž otevřeme dialogové okno Hledat řešení (obrázek 310).

Poznámka

V jednom hledání řešení lze najednou změnit pouze jeden argument. Pokud potřebujeme vyzkoušet více argumentů, musíme u každého z nich spustit samostatné hledání řešení.

Obrázek 310: Dialogové okno Hledat řešení

Příklad hledání řešení

Abychom ilustrovali, jak používat nástroj Hledat řešení, předpokládejme, že chceme vypočítat roční úrokový výnos pro účet. Pro výpočet ročního úroku (I), musíme vytvořit tabulku s hodnotami pro kapitál (C), délku úrokového období v letech (n) a úrokovou sazbu (i). Vzorec je $I = C * n * i$.

Předpokládejme, že úroková sazba $i = 7,5\%$ (buňka B3 listu) a délka periody $n = 1$ (B2) zůstávají konstantní. Chceme vědět, kolik investičního kapitálu C je zapotřebí k dosažení návratnosti $I = 15\,000$ \$. Předpokládejme, že náš počáteční odhad kapitálu je $C = 100\,000$ \$ (B1).

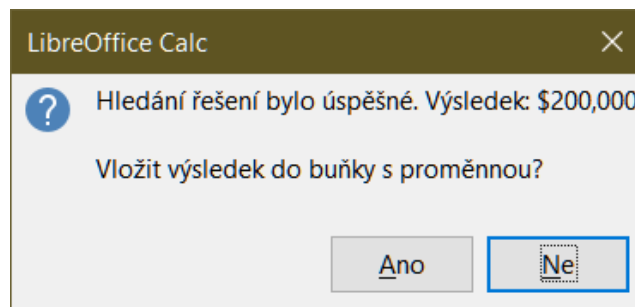
Pro výpočet návratnosti:

- 1) Zadáme vzorec pro návratnost ($=B1 * B2 * B3$) do B4 a vybereme buňku myší.
- 2) Vybereme z hlavní nabídky **Nástroje > Hledat řešení**, čímž otevřeme dialogové okno Hledat řešení.
- 3) Buňka B4 by již měl být zadána v poli *Buňka se vzorcem*. Pokud však chceme vybrat jinou buňku, použijeme přidružené tlačítko **Zmenšit/Rozvinout** pro minimalizaci dialogu při výběru požadované buňky.
- 4) Klepneme na pole *Proměnná buňka*, poté zadáme odkaz na buňku B1 nebo ji vybereme myší, aby byl kapitál proměnnou v aktuálním Hledání řešení.
- 5) Zadáme požadovaný výsledek vzorce do pole *Cílová hodnota*. V tomto příkladu je hodnota 15000. Obrázek 311 zobrazuje buňky a pole dialogového okna v tomto okamžiku.

	A	B	C	D
1	Kapitál	\$100,000		
2	Roky	1		
3	Úroková sazba	7,5%		
4	Roční výnos	\$7,500		
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				

Obrázek 311: Příklad nastavení pro hledání řešení

- 6) Klepneme na **OK**. Objeví se dialogové okno s informacemi o tom, že hledání řešení bylo úspěšné (obrázek 312).

Obrázek 312: Dialog výsledku hledání řešení

- 7) Klepnutím na **Ano** vložíme řešení do buňky s proměnnou. Výsledek je znázorněn na obrázku 313, což naznačuje, že k dosažení návratnosti 15 000 \$ je zapotřebí kapitálový požadavek 200 000 \$.

	A	B
1	Kapitál	\$200,000
2	Roky	1
3	Úroková sazba	7,5%
4	Roční výnos	\$15,000

Obrázek 313: Výsledek hledání řešení cíle v listu

Poznámka

Ne každý problém s hledáním řešení dokáže vrátit dobrý výsledek. Závisí to na použitém vzorci, cílové hodnotě a počáteční hodnotě. Algoritmus hledání cíle interně několikrát konverguje k cíli.

Používání Řešitele

Řešitel představuje propracovanější formu hledání cílů, která nám umožní řešit problémy matematického programování nebo optimalizace. Problém matematického programování se týká

minimalizace nebo maximalizace funkce podléhající množině omezení. Takové problémy vyvstávají v mnoha vědeckých, inženýrských, obchodních a jiných oborech. Úplná diskuse o matematickém programování je nad rámec této příručky a čtenář, který má zájem, je odkázán na příslušnou stránku Wikipedie na https://en.wikipedia.org/wiki/Mathematical_optimization, která poskytuje informace na vysoké úrovni a odkazy na podrobnější materiály.

V současné době Calc nabízí následující výběr řešitelských algoritmů:

- DEPS (Differential Evolution & Particle Swarm Optimization) Evolutionary Algorithm.
- SCO (Social Cognitive Optimization) Evolutionary Algorithm.
- Lineární řešitel LibreOffice CoinMP.
- Lineární řešitel LibreOffice.
- Nelineární řešitel LibreOffice používající hejno (experimentální).

Upozornění

Vzhledem k tomu, že Nelineární řešitel LibreOffice používající hejno je experimentální nástroj, nemusí být v budoucích verzích Calc podporován, doporučujeme jej nepoužívat, pokud nejsme obeznámeni s nelineárními programovacími koncepty.

DEPS a SCO Evolutionary Algorithm jsou určeny k řešení nelineárních problémů a jsou k dispozici, pouze pokud jsme vybrali **Nástroje > Možnosti > LibreOffice > Upřesnit > Použít běhové prostředí Java**. DEPS Evolutionary Algorithm je výchozí, pokud je k dispozici, jinak je výchozí Lineární řešitel LibreOffice CoinMP.

Dostupné možnosti poskytují flexibilitu při výběru nejvhodnějšího algoritmu pro daný problém, který může být lineární nebo nelineární, a daného požadavku na výkon.

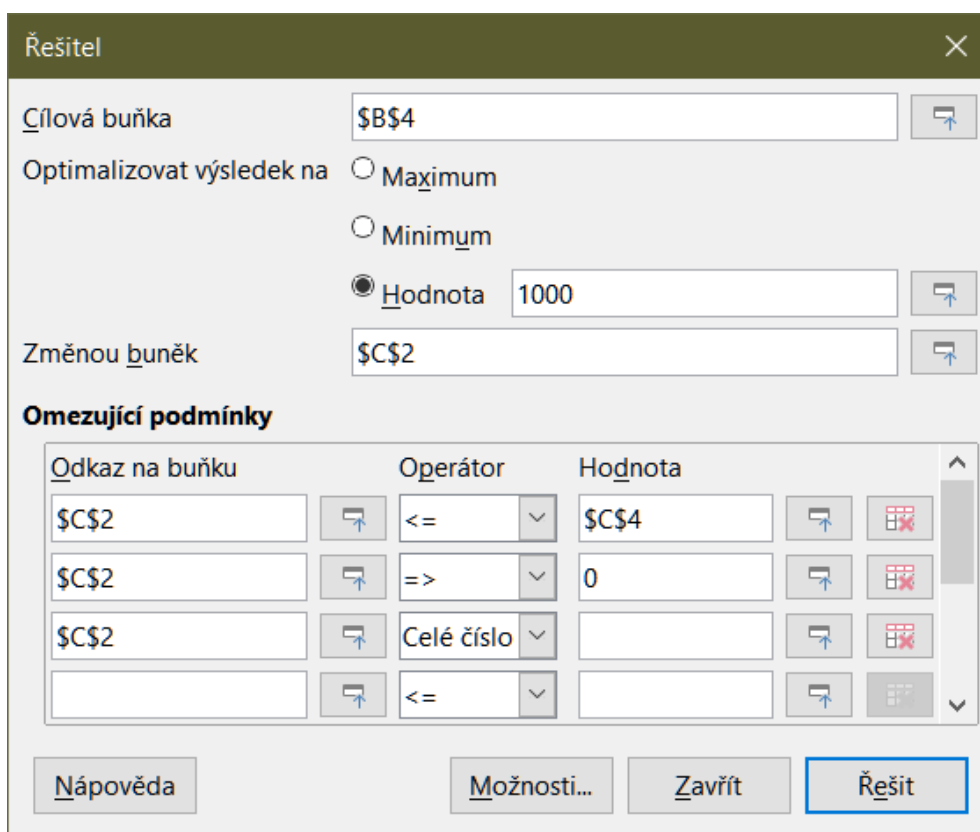
Abychom mohli vyřešit problém matematického programování pomocí Řešitele, musíme problém formulovat následovně:

- *Rozhodovací proměnné* – sada n nezáporných proměnných x_1, \dots, x_n . Rozhodovací proměnné mohou být reálná čísla, ale obvykle to bývají v mnoha problémech skutečného světa celá čísla.
- *Omezení* – soubor lineárních rovnic nebo nerovností, které zahrnují rozhodovací proměnné.
- *Objektivní funkce* – lineární výraz zahrnující rozhodovací proměnné.

Cílem je obvykle najít hodnoty rozhodovacích proměnných, které splňují omezení, a maximalizovat nebo minimalizovat výsledek objektivní funkce.

Dialogové okno Řešitel

Po nastavení dat k problému v sešitu Calc vybereme z hlavní nabídky **Nástroje > Řešitel**, čímž otevřeme dialogové okno Řešitel (obrázek 314).

Obrázek 314: Dialogové okno Řešitel

Poznámka

V závislosti na konfiguraci našeho počítače se může při prvním výběru **Nástroje > Řešitel** po spuštění Calc zobrazit zpráva. Povaha této zprávy se změní v závislosti na existenci běhového prostředí Java (JRE) v našem systému. Pokud není detekována žádná JRE, bude zpráva jednoduše varováním v tomto smyslu. V případě, že je detekována JRE, ale možnost **Nástroje > Možnosti > LibreOffice > Upřesnit > Použít běhové prostředí Java** je zakázána, pak zpráva bude obsahovat tlačítko, které tuto možnost povolí.

Cílová buňka

Zadáme odkaz na buňku s objektivní funkcí nebo ji vybereme myší.

Optimalizovat výsledek na

Pro nalezení maximálního výsledku pro objektivní funkci vybereme **Maximum**, pro nalezení minimálního výsledku **Minimum** nebo nastavíme konkrétní hodnotu v poli **Hodnota**. Pokud vybereme **Hodnota**, zadáme požadovanou hodnotu nebo odkaz na buňku obsahující tuto hodnotu.

Změnou buněk

Zadáme umístění všech buněk, které definují naše rozhodovací proměnné.

Omezující podmínky

Do polí v této oblasti zadáme omezení:

- *Odkaz na buňku* – zadáme odkaz na buňku na rozhodovací proměnnou.

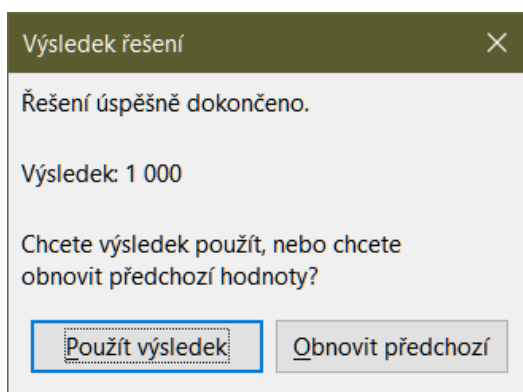
- *Operátor* – definuje parametr pro omezení. Dostupné možnosti zahrnují \leq (menší nebo rovno), $=$ (rovná se), \geq (větší nebo rovno), **Celé číslo** (hodnoty bez desetinných míst) a **Binární** (pouze 0 nebo 1).
- *Hodnota* – zadáme hodnotu nebo odkaz na buňku na vzorec omezení.
- Tlačítko *Odstranit* – odstraní aktuálně definované omezení.

Tip

Nezapomeňme, že u kterékoliv z těchto možností, pokud potřebujeme vybrat buňky pomocí myši, můžeme minimalizovat dialogové okno Řešitele pomocí přidruženého tlačítka **Zmenšit/Rozvinout**.

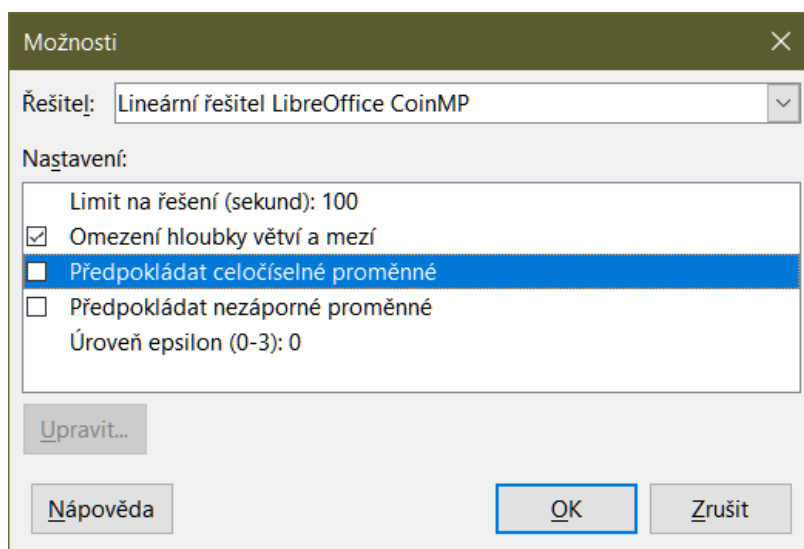
Po nastavení řešitele klepneme na tlačítko **Řešit** pro zahájení procesu úpravy hodnot a výpočtu výsledků. V závislosti na složitosti úkolu to může nějakou dobu trvat. Po úspěšném dokončení zobrazí program Calc dialogové okno Výsledek řešení (obrázek 315). Tento dialog obsahuje tlačítka pro uložení (**Použít výsledek**) nebo zrušení (**Obnovit předchozí**) výsledku.

Obrázek 315: Dialogové okno Výsledek řešení

Dialogové okno Řešitel má také tlačítko **Možnosti**, které otevře dialog Možnosti zobrazené na obrázku 316.

Možnosti Řešitele

Obrázek 316: Dialogové okno Možnosti řešitele

Algoritmy Řešitele

Se standardním LibreOffice a povoleným běhovým prostředím Java nabízí rozevírací seznam *Řešitel* pět možností:

- **DEPS Evolutionary Algorithm**
- **SCO Evolutionary Algorithm**
- **Lineární řešitel LibreOffice CoinMP**
- **Lineární řešitel LibreOffice**
- **Nelineární řešitel LibreOffice používající hejno (experimentální)**

Nastavení

Tato oblast umožňuje uživateli upravit podrobné parametry zpracování vybraného algoritmu řešitele a dostupné možnosti se mezi jednotlivými algoritmy liší.

Příklad Řešitele

Předpokládejme, že máme 10 000 \$, které chceme investovat do dvou podílových fondů na jeden rok. Fond X je nízkorizikový fond s úrokovou sazbou 8 % a Fond Y je fond s vyšším rizikem a úrokovou sazbou 12 %. Kolik peněz by mělo být investováno do každého fondu, abychom získali celkový úrok 1 000\$?

Chceme-li najít odpověď pomocí Řešitele:

- 1) Do listu zadáme následující popisy a data:
 - Popisy řádků: *Fond X*, *Fond Y*, a *Celkem* v buňkách A2, A3 a A4.
 - Popisy sloupců: *Získaný úrok*, *Investovaná částka*, *Úroková sazba* a *Časový úsek* v buňkách B1 až E1.
 - Úrokové sazby: 8 % a 12 % v buňkách D2 a D3.
 - Časový úsek: 1 v buňkách E2 a E3.
 - Celková investovaná částka: 10000\$ v buňce C4.
 - Zadáme libovolnou hodnotu (0\$ nebo ponecháme prázdné) v buňce C2 jako částku investovanou do Fondu X.
- 2) Zadáme následující vzorce:
 - Do buňky C3 zadáme vzorec =C4-C2 (celková částka - částka investovaná do fondu X), což je částka investovaná do fondu Y.
 - Do buněk B2 a B3 zadáme vzorce =C2*D2*E2 (B2) and =C3*D3*E3 (B3).
 - Do buňky B4 zadáme vzorec =B2+B3 jako celkový získaný úrok. Obrázek 317 zobrazuje list v tomto okamžiku.

	A	B	C	D	E
1		Získaný úrok	Investovaná částka	Úroková sazba	Časový úsek
2	Fond X	\$0	\$0	8 %	1
3	Fond Y	\$1,200	\$10,000	12 %	1
4	Celkem	\$1,200	\$10,000		

Obrázek 317: Nastavení Řešitele v příkladu

- 3) Výběrem **Nástroje > Řešitel** z hlavní nabídky otevřeme dialogové okno Řešitel (obrázek 314).
- 4) Do pole *Cílová buňka* vybereme buňku, která obsahuje cílovou hodnotu. V tomto příkladu je to B4, která obsahuje celkovou úrokovou hodnotu.

- 5) Zvolíme **Hodnota** a zadáme 1000 do pole vedle ní. V tomto příkladu je hodnota cílové buňky 1000, protože náš cíl je celkový vydělaný úrok 1 000 \$.
- 6) Do pole *Změnou buněk* vybereme buňku C2 v listu. V tomto příkladu potřebujeme najít částku investovanou do Fondu X (buňka C2).
- 7) Pomocí následujících polí *Odkaz na buňku*, *Operátor* a *Hodnota* zadáme následující omezující podmínky pro proměnné:
 - $C2 \leq C4$ – částka investovaná do Fondu X nesmí přesáhnout celkovou dostupnou částku.
 - $C2 \Rightarrow 0$ – částka investovaná do Fondu X nemůže být záporná.
 - C2 je *celé číslo* – specifikováno pro zjednodušení.
- 8) Klepneme na **Řešit**. Výsledek je znázorněn na obrázku 318.

	A	B	C	D	E
1		Získaný úrok	Investovaná částka	Úroková sazba	Časový úsek
2	Fond X	\$400	\$5,000	8 %	1
3	Fond Y	\$600	\$5,000	12 %	1
4	Celkem	\$1,000	\$10,000		

Obrázek 318 : Výsledek řešení příkladu

Použití statistických nástrojů

V hlavní nabídce **Data > Statistika** nabízí program Calc několik nástrojů pro rychlou a snadnou statistickou analýzu našich dat. Mezi tyto nástroje patří:

- Vzorkování
- Popisná statistika
- Analýza rozptylu (ANOVA)
- Korelace
- Kovariance
- Exponenciální vyrovnávání
- Klouzavý průměr
- Regrese
- Párový t-test
- F-test
- z-test
- Test nezávislosti (chí kvadrát)
- Fourierova analýza

Nástroj Vzorkování

Nástroj Vzorkování vytvoří cílovou tabulku s daty vzorkovanými ze zdrojové tabulky. Nástroj Vzorkování může vybrat vzorky náhodně nebo periodicky. Vzorkování se provádí po řádcích, přičemž celé řady zdrojové tabulky se zkopírují do řádků cílové tabulky. Chceme-li tento nástroj použít, vybereme **Data > Statistika > Vzorkování** z hlavní nabídky a otevře se nám dialogové okno Vzorkování (obrázek 319).

Obrázek 319: Dialogové okno Vzorkování

Vstupní oblast

Určuje oblast buněk obsahující zdrojovou tabulku.

Výsledky do

Určuje levou horní buňku cílové tabulky. Spuštěním nástroje vyplníme zbytek cílové tabulky začínající v této buňce.

Náhodně

Pokud je tato volba vybrána, povolí režim náhodného vzorkování.

Velikost vzorku

Definuje počet řádků, které mají být vzorkovány ze zdrojové tabulky během náhodného vzorkování. K dispozici je pouze v případě, že je vybrána možnost **Náhodně**. Pokud není vybrána volba **S opakováním**, maximální hodnota, kterou lze do tohoto pole zadat, je omezena počtem řádků ve zdrojové tabulce.

S opakováním

Pokud je volba vybrána, vzorek čerpaný ze zdrojové tabulky se efektivně vrátí, a je tedy způsobilý k opětovnému vzorkování později. V tomto případě může být velikost vzorku větší než počet řádků ve zdrojové tabulce. Pokud není volba vybrána, vzorek odebraný ze zdrojové tabulky nelze později znovu opětovně vzorkovat. V tomto případě je velikost vzorku omezena na počet řádků ve zdrojové tabulce. Tato možnost je automaticky odznačena pro periodické vzorkování. Není možné mít vybrané současně obě možnosti **S opakováním** a **Zachovat pořadí**.

Zachovat pořadí

Pokud je vybrána tato možnost, jsou vzorky odebrány ze zdrojové tabulky v pořadí podle dat ve zdrojové tabulce. Pokud není vybrána, budou vzorky odebrány ze zdrojové tabulky v náhodném pořadí. Tato možnost je automaticky vybrána pro periodické vzorkování. Není možné mít vybrané současně obě možnosti **S opakováním** a **Zachovat pořadí**.

Periodicky

Po výběru aktivuje režim periodického vzorkování.

Perioda

Definuje počet řádků, které se mají přeskočit mezi vzorky během periodického vzorkování. Například hodnota 2 způsobí vzorkování střídavých řádků ze zdrojové tabulky, počínaje druhým řádkem. K dispozici pouze v případě, že je vybrána možnost **Periodicky**. Maximální hodnota, kterou lze do tohoto pole zadat, je omezena počtem řádků ve zdrojové tabulce.

Tip

Při výběru buňky myší můžeme dialogové okno dočasně zmenšit pomocí tlačítek **Zmenšit/Rozvinout** vedle polí *Vstupní oblast* a *Výsledky do*.

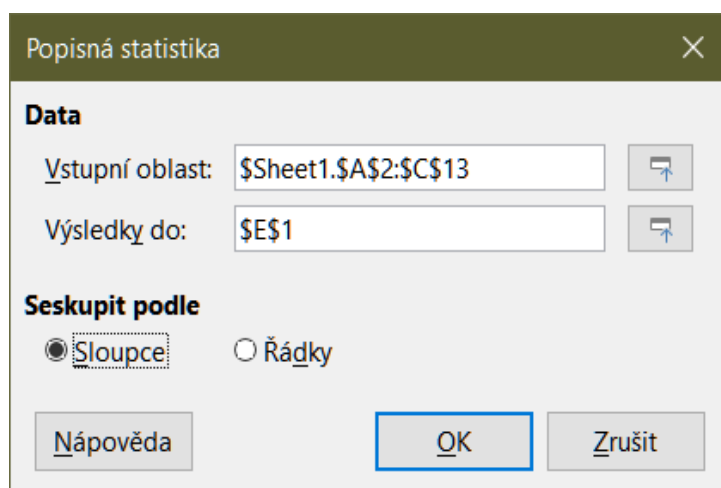
Obrázek 320 ukazuje zdrojovou tabulku (pod nadpisem *Zdrojová data*) a odpovídající cílovou tabulku (pod nadpisem *Cílová data*), vzorkované pomocí nastavení znázorněných na obrázku 319.

	A	B	C
1	Zdrojová data		
2	11	21	31
3	12	22	32
4	13	23	33
5	14	24	34
6	15	25	35
7	16	26	36
8	17	27	37
9	18	28	38
10	19	29	39
11			
12	Cílová data		
13	12	22	32
14	14	24	34
15	16	26	36
16	18	28	38

Obrázek 320: Příklad dat pro nástroj Vzorkování

Nástroj Popisná statistika

Na poskytnuté sadě dat vytváří nástroj Popisná statistika tabulkovou zprávu o primárních statistických vlastnostech datové sady, jako jsou informace o její centrální tendenci a variabilitě. Výběrem **Data > Statistika > Popisná statistika** v hlavní nabídce otevřeme dialogové okno Popisná statistika (obrázek 321).

Obrázek 321: Dialogové okno Popisná statistika

Vstupní oblast

Určuje oblast buněk obsahující zdrojová data.

Výsledky do

Určuje levou horní buňku oblasti výsledků. Spuštěním nástroje vyplníme zbytek tabulky sestavy začínající v této buňce.

Sloupce/řádky

Určuje, zda jsou data, která mají být analyzována, uspořádána do sloupců nebo řádků.

Tip

Při výběru buňky myší můžeme dialogové okno dočasně zmenšit pomocí tlačítek **Zmenšit/Rozvinout** vedle polí *Vstupní oblast* a *Výsledky do*.

Obrázek 322 ukazuje malý soubor dat obsahující výsledky studentských zkoušek ve třech předmětech.

	A	B	C
1	Matematika	Fyzika	Biologie
2	47	67	33
3	36	68	42
4	40	65	44
5	39	64	60
6		38	43
7	47	84	62
8	29	80	51
9	27	49	40
10	57	49	12
11	56	33	60
12	57		
13	26		

Obrázek 322: Vstupní data pro popisnou statistickou analýzu

Obrázek 323 zobrazuje statistickou zprávu generovanou pro tato vstupní data pomocí nastavení znázorněných na obrázku 321.

E	F	G	H
	Sloupec 1	Sloupec 2	Sloupec 3
Střední hodnota	41,909091	59,7	44,7
Standardní chyba	3,561038	5,358379	4,768065
Modus	47	49	60
Medián	40	64,5	43,5
První kvartil	32,5	49	40,5
Třetí kvartil	51,5	67,75	57,75
Rozptyl	139,490909	287,122222	227,344444
Směrodatná odchylka	11,810627	16,944681	15,077946
Špičatost	-1,462168	-0,941599	1,418053
Šikmost	0,015241	-0,222643	-0,976680
Rozpětí	31	51	50
Minimum	26	33	12
Maximum	57	84	62
Součet	461	597	447
Počet	11	10	10

Obrázek 323: Výsledky z nástroje Popisná statistika

Tip

Další informace o popisných statistikách nalezneme v příslušném článku na Wikipedii na adrese https://en.wikipedia.org/wiki/Descriptive_statistics.

Nástroj Analýza rozptylu (ANOVA)

Nástroj Analýza rozptylu (ANOVA) porovnává střední hodnoty dvou nebo více skupin ve vzorku. Výběrem **Data > Statistika > Analýza rozptylu (ANOVA)** v hlavní nabídce otevřeme dialogové okno Analýza rozptylu (ANOVA) (obrázek 324).

Obrázek 324: Dialogové okno Analýza rozptylu (ANOVA)

Vstupní oblast

Určuje oblast buněk obsahující zdrojová data.

Výsledky do

Určuje levou horní buňku oblasti výsledků. Spuštěním nástroje vyplníme zbytek tabulky sestavy začínající v této buňce.

Jednofaktorová/Dvoufaktorová

Určuje, zda se jedná o analýzu ANOVA s jedním nebo dvěma faktory.

Sloupce/řádky

Určuje, zda jsou data, která mají být analyzována, uspořádána do sloupců nebo řádků. K dispozici je pouze při výběru možnost **Jednofaktorová**.

Alfa

V tomto poli zadáme hladinu významnosti v rozmezí 0,01 až 0,99. Výchozí hodnota je 0,05.

Řádky na výběr

Definuje, kolik řádků má vzorek. Tato možnost je v této verzi aplikace Calc vždy nastavena na 1.

Pro ilustraci použití tohoto nástroje používáme vstupní data z obrázku 322. Obrázek 325 ukazuje analýzu výsledků rozptylu generovanou pro tato data pomocí nastavení znázorněného na obrázku 324.

E	F	G	H	I	J	K
ANOVA						
jednofaktorová						
Alfa	0,05					
Skupiny	Počet	Součet	Střední hodnota	Rozptyl		
Sloupec 1	11	461	41,909091	139,490909		
Sloupec 2	10	597	59,7	287,122222		
Sloupec 3	10	447	44,7	227,344444		
Zdroj variability	SS	df	MS	F	P-hodnota	F kritické
Mezi skupinami	1876,568328	2	938,284164	4,360412	0,022461	3,340386
Ve skupinách	6025,109091	28	215,182468			
Celkem	7901,677419	30				

Obrázek 325: Výsledky nástroje Analýza rozptylu (ANOVA)

Tip

Další informace o analýze rozptylu najdeme v příslušném článku na Wikipedii na adrese https://en.wikipedia.org/wiki/Analysis_of_variance.

Nástroj korelace

Nástroj korelace vypočítá korelaci dvou sad číselných dat a vygeneruje výsledný korelační koeficient. Tento koeficient je hodnota mezi -1 a +1, která ukazuje, jak silně jsou dvě proměnné ve vzájemném vztahu. Korelační koeficient +1 označuje dokonalou pozitivní korelaci (shodují se sady dat) a koeficient -1 označuje dokonalou negativní korelaci (sady dat jsou vzájemně inverzní). Výběrem **Data > Statistika > Korelace** v hlavní nabídce otevřeme dialogové okno Korelace (obrázek 326).

Vstupní oblast

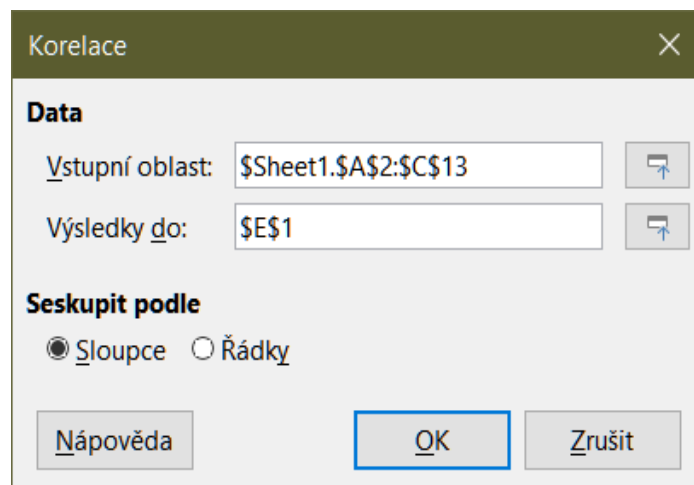
Určuje oblast buněk obsahující zdrojová data.

Výsledky do

Určuje levou horní buňku oblasti výsledků. Spuštěním nástroje vyplníme tabulku korelačního koeficientu začínající v této buňce.

Sloupceřádky

Určuje, zda jsou data, která mají být analyzována, uspořádána do sloupců nebo řádků.

Obrázek 326: Dialogové okno Korelace

Abychom ilustrovali, jak tento nástroj používat, znovu použijeme sadu dat z obrázku 322. Obrázek 327 ukazuje šest korelačních koeficientů generovaných pro tato vstupní data pomocí nastavení znázorněného na obrázku 326.

	E	F	G	H
Korelace				
Sloupec 1		1		
Sloupec 2	-0,4029255		1	
Sloupec 3	-0,2107643	0,2309714		1

Obrázek 327: Výsledky korelace

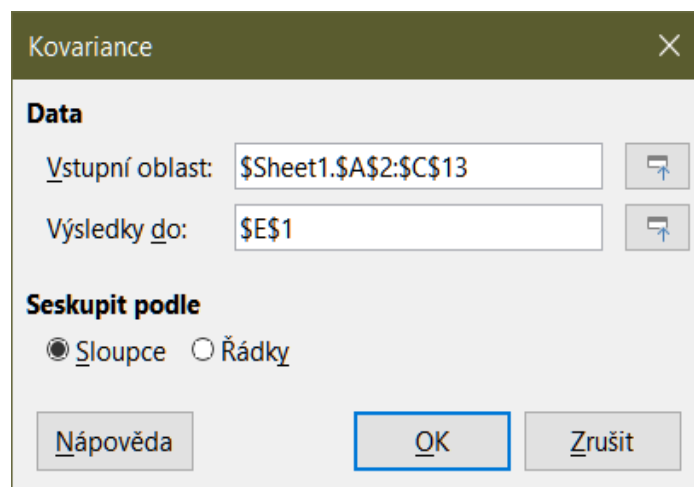

Tip

Další informace o statistické korelaci nalezneme v příslušném článku na Wikipedii na adrese https://en.wikipedia.org/wiki/Correlation_and_dependence.

Nástroj Kovariance

Nástroj Kovariance měří, do jaké míry se dvě sady číselných dat liší. Výběrem **Data > Statistika > Kovariance** v hlavní nabídce otevřeme dialogové okno Kovariance (obrázek 328).

Obrázek 328: Dialogové okno Kovariance

Vstupní oblast

Určuje oblast buněk obsahující zdrojová data.

Výsledky do

Určuje levou horní buňku oblasti výsledků. Spuštěním nástroje vyplníme tabulku kovariance začínající v této buňce.

Sloupce/řádky

Určuje, zda jsou data, která mají být analyzována, uspořádána do sloupců nebo řádků.

Abychom ilustrovali, jak tento nástroj používat, znovu použijeme sadu dat z obrázku 322. Obrázek 329 ukazuje šest hodnot kovariance generovaných pro tato vstupní data pomocí nastavení znázorněného na obrázku 328.

	E	F	G	H
Kovariance	Sloupec 1	Sloupec 2	Sloupec 3	
Sloupec 1	126,80992			
Sloupec 2	-61,444444	258,41		
Sloupec 3		-32	53,11	204,61

Obrázek 329: Výsledky kovariance

Tip

Další informace o statistické kovarianci nalezneme v příslušném článku na Wikipedii na adrese <https://en.wikipedia.org/wiki/Covariance>.

Nástroj Exponenciální vyrovňování

Nástroj Exponenciální vyhlazování filtruje sadu dat, aby bylo dosaženo vyhlazených výsledků. Používá se v oblastech, jako je analýza akciového trhu a ve vzorkových měřeních. Výběrem **Data > Statistika > Exponenciální vyrovňování** v hlavní nabídce otevřeme dialogové okno Exponenciální vyrovňování (obrázek 330).

Exponenciální vyrovňování

Data

Vstupní oblast:

Výsledky do:

Seskupit podle

Sloupce Řádky

Parametry

Vyrovňovací konstanta:

Obrázek 330: Dialogové okno Exponenciální vyrovňování

Vstupní oblast

Určuje oblast buněk obsahující zdrojová data.

Výsledky do

Určuje levou horní buňku oblasti výsledků. Spuštěním nástroje vyplníme tabulku exponenciálního vyrovnávání začínající v této buňce.

Sloupce/řádky

Určuje, zda jsou data, která mají být analyzována, uspořádána do sloupců nebo řádků.

Vyrovňovací konstanta

Zde zadáme hodnotu mezi 0 a 1 (výchozí hodnota je 0,2), která představuje faktor tlumení alfa v rovnici vyhlazování.

Pro ilustraci, jak používat tento nástroj, používáme datovou sadu znázorněnou na obrázku 331. Tabulka má dvě časové řady představující impulzní funkce v časech $t=0$ a $t=2$.

	A	B
1	1	0
2	0	0
3	0	1
4	0	0
5	0	0
6	0	0
7	0	0
8	0	0
9	0	0
10	0	0
11	0	0
12	0	0
13	0	0

Obrázek 331: Sada vstupních dat pro příklad exponenciálního vyhlazování

Obrázek 332 ukazuje vyhlazené výsledky pro tato vstupní data pomocí nastavení znázorněného na obrázku 330.

D	E
Alfa	
0,5	
Sloupec 1	Sloupec 2
1	0
1	0
0,5	0
0,25	0,5
0,125	0,25
0,0625	0,125
0,03125	0,0625
0,015625	0,03125
0,0078125	0,015625
0,00390625	0,0078125
0,001953125	0,00390625
0,0009765625	0,001953125
0,00048828125	0,0009765625
0,000244140625	0,00048828125

Obrázek 332: Výsledky nástroje Exponenciální vyrovnávání

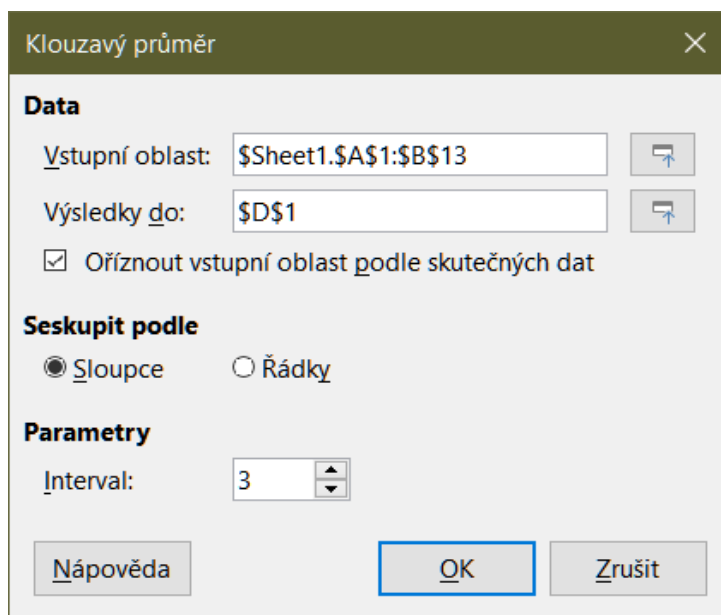

Tip

Další informace o exponenciálním vyrovnávání nalezneme v příslušném článku na Wikipedii na adrese https://en.wikipedia.org/wiki/Exponential_smoothing.

Nástroj Klouzavý průměr

Nástroj Klouzavý průměr vypočítá klouzavý průměr datové sady časové řady. Výběrem **Data > Statistika > Klouzavý průměr** v hlavní nabídce otevřeme dialogové okno Klouzavý průměr (obrázek 333).

Obrázek 333: Dialogové okno Klouzavý průměr

Vstupní oblast

Určuje oblast buněk obsahující zdrojová data.

Výsledky do

Určuje levou horní buňku oblasti výsledků. Spuštění nástroje vygeneruje výsledky klouzavého průměru počínaje touto buňkou.

Oříznout vstupní oblast podle skutečných dat

Určuje, zda povolit před výpočtem klouzavého průměru oříznutí vstupní oblasti na skutečný obsah dat. Ve výchozím stavu je pro lepší výkon povoleno.

Sloupce/řádky

Určuje, zda jsou data, která mají být analyzována, uspořádána do sloupců nebo řádků.

Interval

Určuje počet vzorků použitých při výpočtu klouzavého průměru.

Pro ilustraci použití tohoto nástroje znovu použijeme sadu dat z obrázku 331. Obrázek 334 znázorňuje klouzavé průměry vypočtené pro tato vstupní data pomocí nastavení znázorněných na obrázku 333.

D	E
Sloupec 1	Sloupec 2
#N/A	#N/A
0,3333333	0,3333333
0	0,3333333
0	0,3333333
0	0
0	0
0	0
0	0
0	0
0	0
0	0
0	0
0	0
#N/A	#N/A

Obrázek 334: Vypočtené klouzavé průměry

Tip

Další informace o klouzavém průměru nalezneme v příslušném článku na Wikipedii na adrese https://en.wikipedia.org/wiki/Moving_average.

Nástroj Regrese

Nástroj regrese analyzuje vztah v sadě dat mezi jednou nebo více nezávislými proměnnými a závislou proměnnou. Výběrem **Data > Statistika > Regrese** v hlavní nabídce otevřeme dialogové okno Regrese (obrázek 335).

Oblast nezávislých proměnných (X)

Určuje oblast buněk obsahující nezávislé proměnné ve zdrojových datech.

Oblast závislé proměnné (Y)

Určuje oblast buněk obsahující závislou proměnnou ve zdrojových datech.

Oblasti X a Y mají popisky

Určuje, zda oblasti výše obsahují popisky dat.

Výsledky do

Určuje levou horní buňku oblasti výsledků. Spuštění nástroje vygeneruje tabulku regresní analýzy začínající v této buňce.

Sloupce/řádky

Určuje, zda jsou data, která mají být analyzována, uspořádána do sloupců nebo řádků.

Lineární regrese

Tuto možnost vybereme, chceme-li použít lineární regresi. Lineární regrese najde přímku ve tvaru $y = (a * x) + b$, která nejlépe vyhovuje datům, kde A je sklon a b je průsečík.

Logaritmická regrese

Tuto možnost vybereme, chceme-li použít logaritmickou regresi. Logaritmická regrese najde logaritmickou křivku ve tvaru $y = (a * \ln(x)) + b$, která nejlépe odpovídá datům, kde A je sklon, b je průsečík a $\ln(x)$ je přirozený logaritmus x.

Mocnná regrese

Tuto možnost vybereme, chceme-li použít mocnnou regresi. Mocnná regrese najde mocnnou křivku ve tvaru $y = (a * x) ^ b$, která nejlépe odpovídá datům, kde A je koeficient a b je exponent.

Hladina spolehlivosti

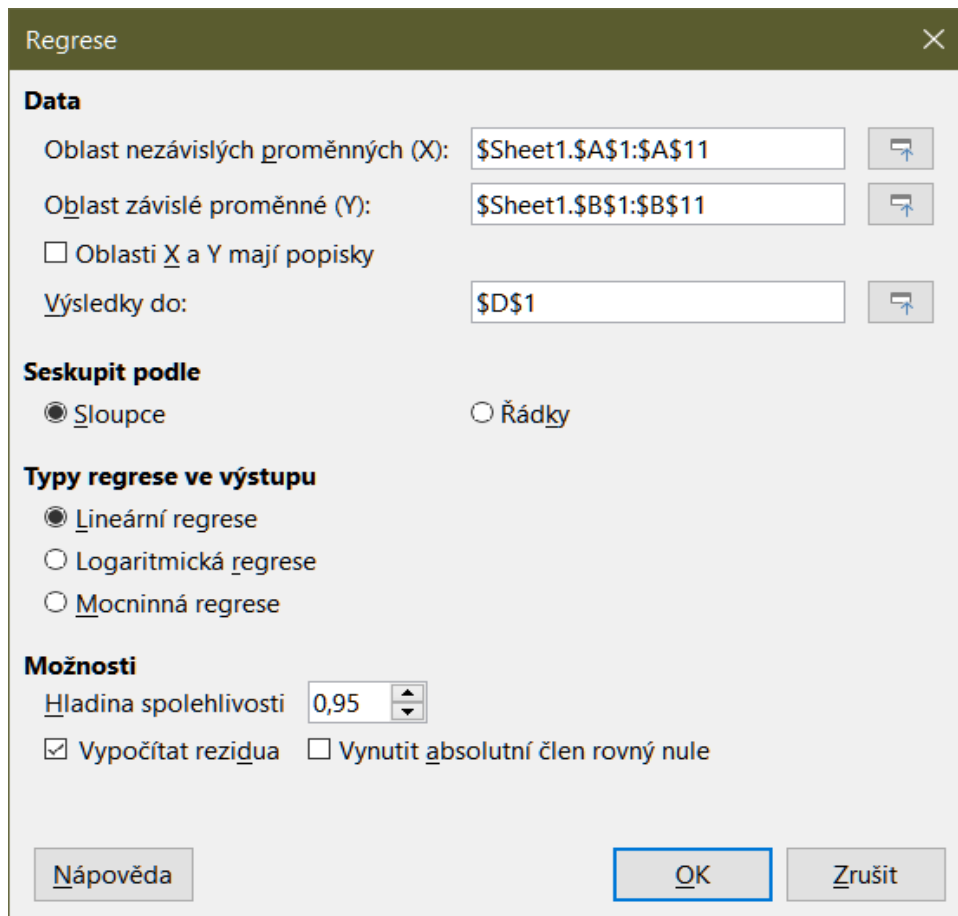
Určuje hladinu spolehlivosti, což je hodnota mezi 0 a 1. Výchozí hodnota je 0,95.

Vypočítat rezidua

Určuje, zda se mají vypočítat rezidua.

Vynutit absolutní člen rovný nule

Určuje, zda vynutit regresní absolutní člen na 0.

Obrázek 335: Dialogové okno Regrese

Tip

Při výběru buňky myší můžeme dočasně dialogové okno zmenšit pomocí tlačítek **Zmenšit/Rozvinout** vedle polí *Oblast nezávislých proměnných (X)*, *Oblast závislé proměnné (Y)* a *Výsledky do*.

Pro ilustraci použití tohoto nástroje použijeme datovou sadu znázorněnou na obrázku 336. Tato tabulka obsahuje měření prováděná v intervalech 1 s.

	A	B
1	Čas	Měření
2	1	2,7
3	2	4,0
4	3	4,4
5	4	7,1
6	5	4,9
7	6	3,6
8	7	4,0
9	8	0,6
10	9	1,0
11	10	4,3

Obrázek 336: Sada vstupních dat pro regresní analýzu

Obrázek 337 ukazuje regresní výstupy vypočtené pro tato vstupní data pomocí nastavení znázorněného na obrázku 335.

Tip

Další informace o regresní analýze nalezneme v příslušném článku na Wikipedii na adrese https://en.wikipedia.org/wiki/Regression_analysis.

D	E	F	G	H	I	J
Regrese						
Regresní model	Lineární					
Výstup funkce LINEST						
	-0,219394	4,866667				
	0,205798	1,276946				
	0,124390	1,869257				
	1,136489	8				
	3,971030	27,952970				
Statistiky regrese						
R ²	0,124390					
Standardní chyba	1,869257					
Počet proměnných X	1					
Pozorování	10					
Upravené R ²	0,014939					
Analýza rozptylu (ANOVA)						
	df	SS	MS	F	Významnost F	
Regrese	1	3,971030	3,971030	1,136489	0,317509	
Rezidua	8	27,952970	3,494121			
Celkem	9	31,924				
Hladina spolehlivosti						
	0,95					
	Koeficienty	Standardní chyba	t-statistika	P-hodnota	Dolní 95%	Horní 95%
Absolutní člen	4,866667	1,276946	3,811178	0,005154	1,922025	7,811308
Čas	-0,219394	0,205798	-1,066062	0,317509	-0,693966	0,255178
Čas	Předpovídané Y	Měření	Rezidua			
1	4,64727	2,7	-1,947273			
2	4,42788	4	-0,427879			
3	4,20848	4,4	0,191515			
4	3,98909	7,1	3,110909			
5	3,76970	4,9	1,130303			
6	3,55030	3,6	0,049697			
7	3,33091	4	0,669091			
8	3,11152	0,6	-2,511515			
9	2,89212	1	-1,892121			
10	2,67273	4,3	1,627273			

Obrázek 337: Výstupy lineární regrese

Nástroj Párový t-test

Nástroj Párový t-test porovnává průměry populací dvou souvisejících sad vzorků a určuje rozdíl mezi nimi. Výběrem **Data > Statistika > Párový t-test** v hlavní nabídce otevřeme dialogové okno Párový t-test (obrázek 338).

Oblast proměnné 1

Určuje oblast buněk obsahující první sadu vstupních dat.

Oblast proměnné 2

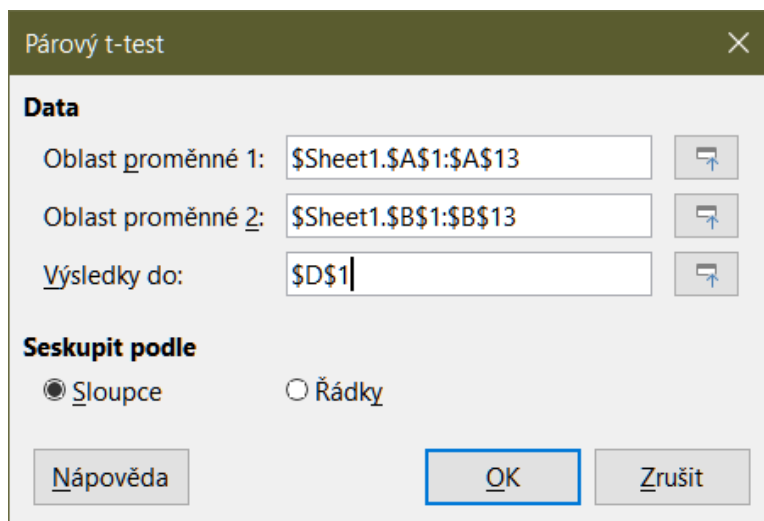
Určuje oblast buněk obsahující druhou sadu vstupních dat.

Výsledky do

Určuje levou horní buňku oblasti výsledků. Spuštěním nástroje vygenerujeme tabulku párového t-testu začínající v této buňce.

Sloupceřádky

Určuje, zda jsou data, která mají být analyzována, uspořádána do sloupců nebo řádků.

Párový t-test

Data

Oblast proměnné 1:

Oblast proměnné 2:

Výsledky do:

Seskupit podle

Sloupce Řádky

Obrázek 338: Dialogové okno Párový t-test

Pro příklad použití tohoto nástroje používáme sadu vstupních dat zobrazenou na obrázku 339. Datové sady ve sloupcích A a B představují dvě sady párových hodnot označovaných jako *Proměnná 1* a *Proměnná 2*.

	A	B
1	28	19
2	26	13
3	31	12
4	23	5
5	20	34
6	27	31
7	28	31
8	14	12
9	4	24
10	0	23
11	2	19
12	8	10
13	9	33

Obrázek 339: Vstupní data pro příklad párového t-testu

Obrázek 340 ukazuje výsledky párového t-testu vypočtené pro tato vstupní data pomocí nastavení znázorněného na obrázku 338.

Další informace o párových t-testech nalezneme v příslušném článku na Wikipedii na adrese https://en.wikipedia.org/wiki/Student's_t-test.

D	E	F
Párový t-test		
Alfa	0,05	
Rozdíl středních hodnot v hypotéze	0	
	Proměnná 1	Proměnná 2
Střední hodnota	16,923077	20,461538
Rozptyl	125,076923	94,435897
Pozorování	13	13
Pearsonova korelace	-0,061754	
Pozorovaný rozdíl středních hodnot	-3,538462	
Rozptyl rozdílů	232,935897	
df	12	
t statistika	-0,835926	
P (T <=t) jednostranný	0,209765	
t kritické jednostranný	1,782288	
P (T <=t) dvoustranný	0,419530	
t kritické dvoustranný	2,178813	

Obrázek 340 : Výsledky z nástroje Párový t-test

Nástroj F-test

Nástroj F-test vypočítá F-test dvou vzorků dat. Nástroj se používá k testování hypotézy, že rozptyl dvou populací je stejný. Výběrem **Data > Statistika > F-test** v hlavní nabídce otevřeme dialogové okno F-test znázorněné na obrázku 341 a definujeme požadované vstupy do nástroje.

Obrázek 341: Dialogové okno F-test

Oblast proměnné 1

Určuje oblast buněk obsahující první sadu vstupních dat.

Oblast proměnné 2

Určuje oblast buněk obsahující druhou sadu vstupních dat.

Výsledky do

Určuje levou horní buňku oblasti výsledků. Spuštěním nástroje vygenerujeme tabulku F-testu začínající v této buňce.

Sloupce/řádky

Určuje, zda jsou data, která mají být analyzována, uspořádána do sloupců nebo řádků.

Tip

Při výběru buňky myší můžeme dočasně dialogové okno zmenšit pomocí tlačítek **Zmenšit/Rozvinout** vedle polí *Oblast proměnné 1*, *Oblast proměnné 2* a *Výsledky do*.

Abychom ilustrovali, jak tento nástroj používat, znovu použijeme sadu dat z obrázku 339. V tomto případě představují údaje ve sloupcích A a B dvě nezávislé sady vzorků, označované jako *Proměnná 1* a *Proměnná 2*. Obrázek 342 ukazuje výsledky F-testu vypočtené pro tato vstupní data pomocí nastavení znázorněného na obrázku 341.

	D	E	F
F-test			
Alfa		0,05	
		Proměnná 1	Proměnná 2
Střední hodnota		16,92307692	20,46153846
Rozptyl		125,076923	94,435897
Pozorování		13,000000	13,000000
df		12	12
F		1,324464	
P (F<=f) pravostranný		0,317061	
F kritické pravostranný		2,686637	
P (F<=f) levostranný		0,682938585	
F kritické levostranný		0,372213	
P dvoustranný		0,634123	
F kritické dvoustranný		0,305131	3,277277094

Obrázek 342: Výsledky z nástroje F-test

Tip

Další informace o F-testech nalezneme v příslušném článku na Wikipedii na adrese <https://en.wikipedia.org/wiki/F-test>.

Nástroj Z-test

Nástroj Z-test vypočítá Z-test dvou vzorků dat. Nástroj provede Z-test dvou vzorků pro testování nulové hypotézy, že neexistuje žádný rozdíl mezi průměrem těchto dvou datových sad. Výběrem **Data > Statistika > Z-test** v hlavní nabídce otevřeme dialogové okno Z-test, znázorněné na obrázku 343, a definujeme požadované vstupy do nástroje.

Oblast proměnné 1

Určuje oblast buněk obsahující první sadu vstupních dat.

Oblast proměnné 2

Určuje oblast buněk obsahující druhou sadu vstupních dat.

Výsledky do

Určuje levou horní buňku oblasti výsledků. Spuštěním nástroje vygenerujeme Z-test tabulku začínající v této buňce.

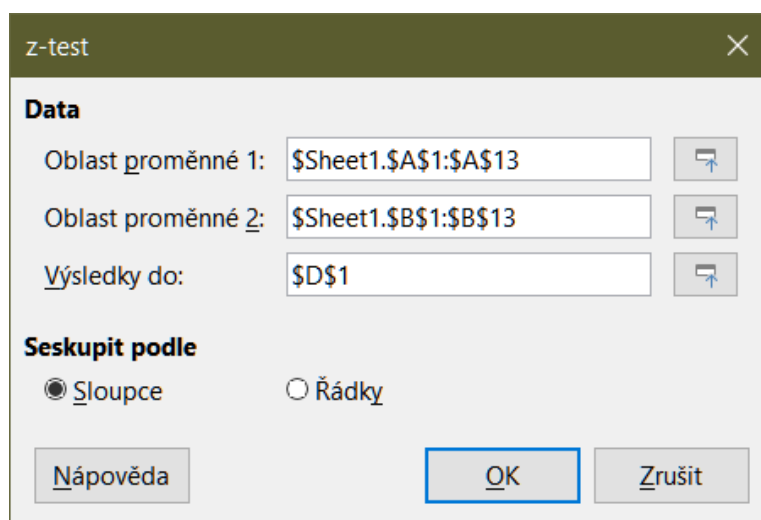
Sloupce/řádky

Určuje, zda jsou data, která mají být analyzována, uspořádána do sloupců nebo řádků.

Tip

Při výběru buňky myší můžeme dočasně dialogové okno zmenšit pomocí tlačítek **Zmenšit/Rozvinout** vedle polí *Oblast proměnné 1*, *Oblast proměnné 2* a *Výsledky do*.

Obrázek 343: Dialogové okno Z-test

Jako příklad použití tohoto nástroje opět využíváme sadu vstupních dat zobrazenou na obrázku 339. V tomto případě představují údaje ve sloupcích A a B dva soubory dat, označované jako *Proměnná 1* a *Proměnná 2*. Obrázek 344 ukazuje výsledky Z-testu vypočtené pro tato vstupní data pomocí nastavení znázorněného na obrázku 343.

	D	E	F
z-test			
Alfa		0,05	
Rozdíl středních hodnot v hypotéze		0	
		Proměnná 1	Proměnná 2
Znamý rozptyl		0,000000	0,000000
Střední hodnota		16,923077	20,461538
Pozorování		13	13
Pozorovaný rozdíl středních hodnot		-3,538462	
z		#DIV/0!	
P (Z <= z) jednostranný		#DIV/0!	
z kritické jednostranný		1,644853627	
P (Z <= z) dvoustranný		#DIV/0!	
z kritické dvoustranný		1,959964	

Obrázek 344: Výsledky z nástroje Z-test

Tip

Další informace o Z-testech nalezneme v příslušném článku na Wikipedii na adrese <https://en.wikipedia.org/wiki/Z-test>.

Nástroj Chí kvadrát test (test nezávislosti)

Nástroj Test nezávislosti (chí kvadrát) vypočítává test chí-kvadrát vzorku dat, který určuje, jak dobře sada měřených hodnot odpovídá příslušné sadě očekávaných hodnot. Výběrem **Data > Statistika > Test nezávislosti (chí kvadrát)** v hlavní nabídce otevřeme dialogové okno Test nezávislosti (chí kvadrát) (obrázek 345).

Vstupní oblast

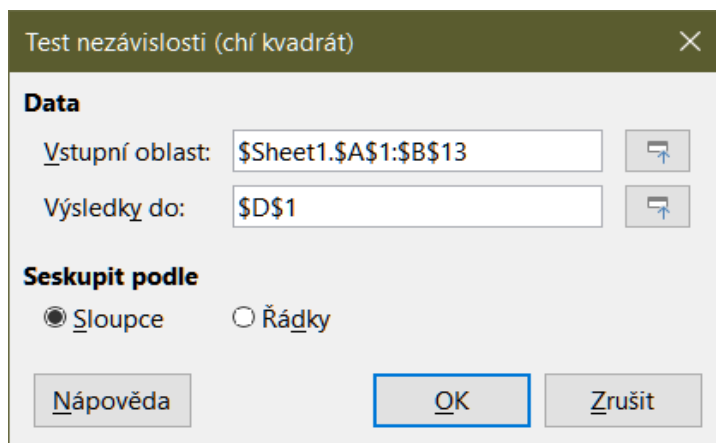
Určuje oblast buněk obsahující zdrojová data.

Výsledky do

Určuje levou horní buňku oblasti výsledků. Spuštěním nástroje vygenerujeme chí kvadrát tabulku začínající v této buňce.

Sloupce/řádky

Určuje, zda jsou data, která mají být analyzována, uspořádána do sloupců nebo řádků.

Test nezávislosti (chí kvadrát)

Data

Vstupní oblast: \$Sheet1.\$A\$1:\$B\$13

Výsledky do: \$D\$1

Seskupit podle

Sloupce Řádky

Nápověda OK Zrušit

Obrázek 345: Dialogové okno Test nezávislosti (chí kvadrát)

Jako příklad použití tohoto nástroje opět využíváme sadu vstupních dat zobrazenou na obrázku 339. V tomto případě jsou data ve sloupci A pozorovaná data, zatímco data ve sloupci B jsou odpovídající očekávané hodnoty. Obrázek 346 ukazuje chí-kvadrát výsledky vypočtené pro tato vstupní data pomocí nastavení znázorněného na obrázku 345.

	D	E
Test nezávislosti (chí kvadrát)		
Alfa		0,05
df		12
P-hodnota		2,32567054678584E-14
Testová statistika		91,687006
Kritická hodnota		21,026070

Obrázek 346: Výsledky testu chí-kvadrát

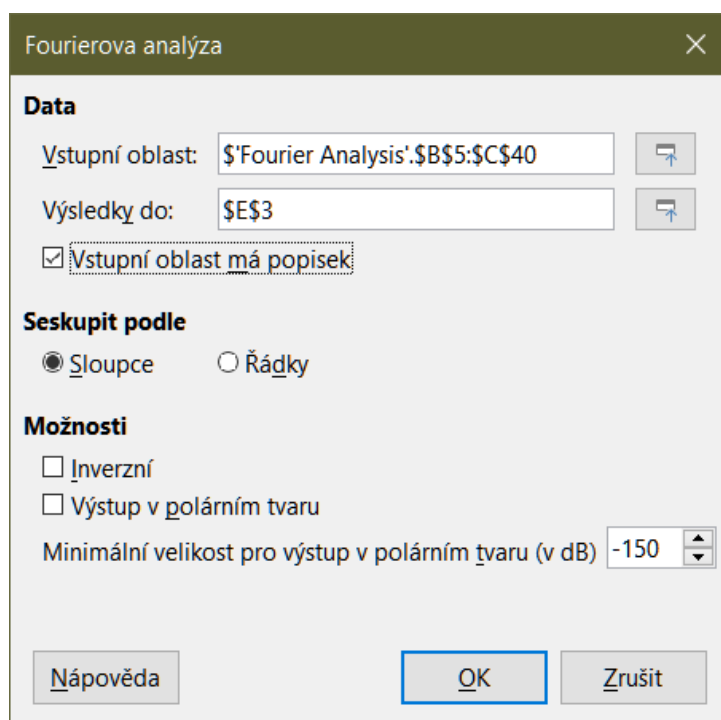

Tip

Další informace o testech chí-kvadrát nalezneme v příslušném článku na Wikipedii na adrese https://en.wikipedia.org/wiki/Chi-squared_test.

Nástroj Fourierova analýza

Nástroj Fourierova analýza provádí Fourierovu analýzu datového souboru výpočtem diskretní Fourierovy transformace (DFT) vstupního pole komplexních čísel pomocí algoritmů rychlé Fourierovy transformace (FFT). Výběrem **Data > Statistika > Fourierova analýza** v hlavní nabídce otevřeme dialogové okno Fourierova analýza (obrázek 347).

obrázek 347: Dialogové okno Fourierova analýza

Vstupní oblast

Určuje oblast buněk obsahující zdrojová data. Oblast $2 \times N$ nebo $N \times 2$ představuje pole komplexních čísel, která mají být transformována, kde N je délka pole. Pole obsahuje reálné a imaginární části dat.

Výsledky do

Určuje levou horní buňku oblasti výsledků. Spuštěním nástroje vygenerujeme tabulku Fourierovy transformace začínající v této buňce.

Vstupní oblast má popisek

Určuje, zda první řádek nebo sloupec vstupního pole je popisek a není součástí analyzovaných dat.

Sloupce/řádky

Určuje, zda jsou data, která mají být analyzována, uspořádána do sloupců nebo řádků.

Inverzní

Pokud je zaškrtnuto, nástroj vypočítá inverzní diskrétní Fourierovu transformaci.

Výstup v polárním tvaru

Pokud je zaškrtnuto, nástroj zobrazí výsledky v polárních souřadnicích (tj. velikost a fáze).

Minimální velikost pro výstup v polárním tvaru

Tato možnost je relevantní pouze v případě, že se rozhodneme pro výstup v polární podobě. Všechny frekvenční složky, s velikostí menší než je zadaná hodnota v decibelech, budou potlačeny vstupem s nulovou hodnotou velikosti. To je užitečné při pohledu na fázové spektrum signálu, protože při provádění algoritmů FFT je vždy malá chyba v zaokrouhlování, což má za následek nesprávnou nenulovou fázi pro neexistující frekvence. Poskytnutím vhodných hodnoty pro tento parametr mohou být tyto neexistující frekvenční složky potlačeny.

Jako příklad použití tohoto nástroje využíváme vstupní sadu dat zobrazenou ve sloupcích B (reálné hodnoty) a C (imaginární hodnoty) sešitu znázorněné na obrázku 348. Data uvedené ve sloupci E (reálné hodnoty) a F (imaginární hodnoty) sešitu jsou výsledky Fourierovy transformace vypočtené nástrojem pro tato vstupní data pomocí nastavení znázorněného na obrázku 347.

	A	B	C	D	E	F	G
1							
2							
3					Fourierova transformace		
4		Vstupná oblast			Vstupní oblast dat : \$B\$5:\$C\$40		
5		Reální část	Imaginární část		Reálná část	Imaginární část	
6		0,392555412	0		17,1775578743	4,7745302E-15	
7		1,208437017	0		3,42886879536	2,3716479	
8		0,851477677	0		-6,8027161543	-15,13454393	
9		1,785346519	0		-1,6054473566	-5,0865306038	
10		1,779465061	0		0,39584791745	-2,4192678553	
11		1,518900602	0		-1,494103833	-2,3914804128	
12		1,046946661	0		0,87223579299	-1,1439408621	
13		0,83110084	0		1,53324585059	0,67815916887	
14		1,230062285	0		0,45056370841	0,22911248793	
15		0,133409796	0		0,54510661694	0,41102892774	
16		0,130471656	0		2,22685996425	-2,4309223675	
17		0,386478762	0		-1,6152285911	-2,4168265728	
18		-0,70339829	0		1,3024507829	1,45443785733	
19		-0,89911531	0		1,57930628561	-1,3386273659	
20		-0,12404551	0		-1,0757222737	-0,921557968	
21		-0,51355351	0		-0,0557824179	-1,8133602945	
22		-0,6135592	0		-0,57766604	1,38887243892	
23		0,326072595	0		-0,8268782822	-0,1865910008	
24		0,031629781	0		-0,8268782822	0,1865910008	
25		0,522987259	0		-0,57766604	-1,3888724389	
26		0,436798031	0		-0,0557824179	1,81336029452	
27		0,846212627	0		-1,0757222737	0,921557968	
28		0,913061097	0		1,57930628561	1,33862736592	
29		1,266628753	0		1,3024507829	-1,4544378573	
30		1,665365048	0		-1,6152285911	2,41682657285	
31		1,365826362	0		2,22685996425	2,43092236748	
32		1,467221909	0		0,54510661694	-0,4110289277	
33		0,661204897	0		0,45056370841	-0,2291124879	
34		0,701534532	0		1,53324585059	-0,6781591689	
35		0,658693682	0		0,87223579299	1,14394086207	
36		0,287522456	0		-1,494103833	2,39148041275	
37		-0,40991136	0		0,39584791745	2,41926785528	
38		-0,58316888	0		-1,6054473566	5,08653060379	
39		-0,79968408	0		-6,8027161543	15,1345439298	
40		-0,62141731	0		3,42886879536	-2,3716479	
41							

Obrázek 348: Nástroj Fourierovy analýzy - příklad vstupních dat a výsledků

Poznámka

Pro ty, kteří mají technický zájem o algoritmy používané nástrojem Fourierova analýza, radix-2 decimation-in-time FFT se používá, pokud je délka vstupní sekvence sudá mocnina 2, zatímco Bluesteinův FFT algoritmus se používá, když délka vstupní sekvence není sudá mocnina 2.

Tip

Další informace o Fourierově analýze nalezneme v příslušném článku na Wikipedii na adrese https://en.wikipedia.org/wiki/Fourier_analysis.

Průvodce programem Calc

Kapitola 10

Propojení dat

Sdílení dat z a do programu Calc

Používání více listů

Proč používat více listů?

Kapitola 1 – Úvod, představila koncept více listů (nazývaných také pracovní listy) v sešitu. Více listů pomáhá udržovat informace uspořádané; jakmile tyto listy spojíme, využijeme plnou sílu programu Calc. Zvažme tento případ.

John má potíže se sledováním svých osobních financí. Má několik bankovních účtů a informace jsou rozptýlené a neuspořádané. Nedokáže dobře pochopit své finance, dokud neuvidí všechno najednou.

Aby se to vyřešilo, John se rozhodne sledovat své finance v LibreOffice Calc. John ví, že program Calc umí provádět jednoduché matematické výpočty, které mu pomohou si udržovat běžnou kartu jeho účtů, a chce si vytvořit souhrnný list, aby mohl najednou vidět všechny zůstatky na svých účtech.

Poznámka

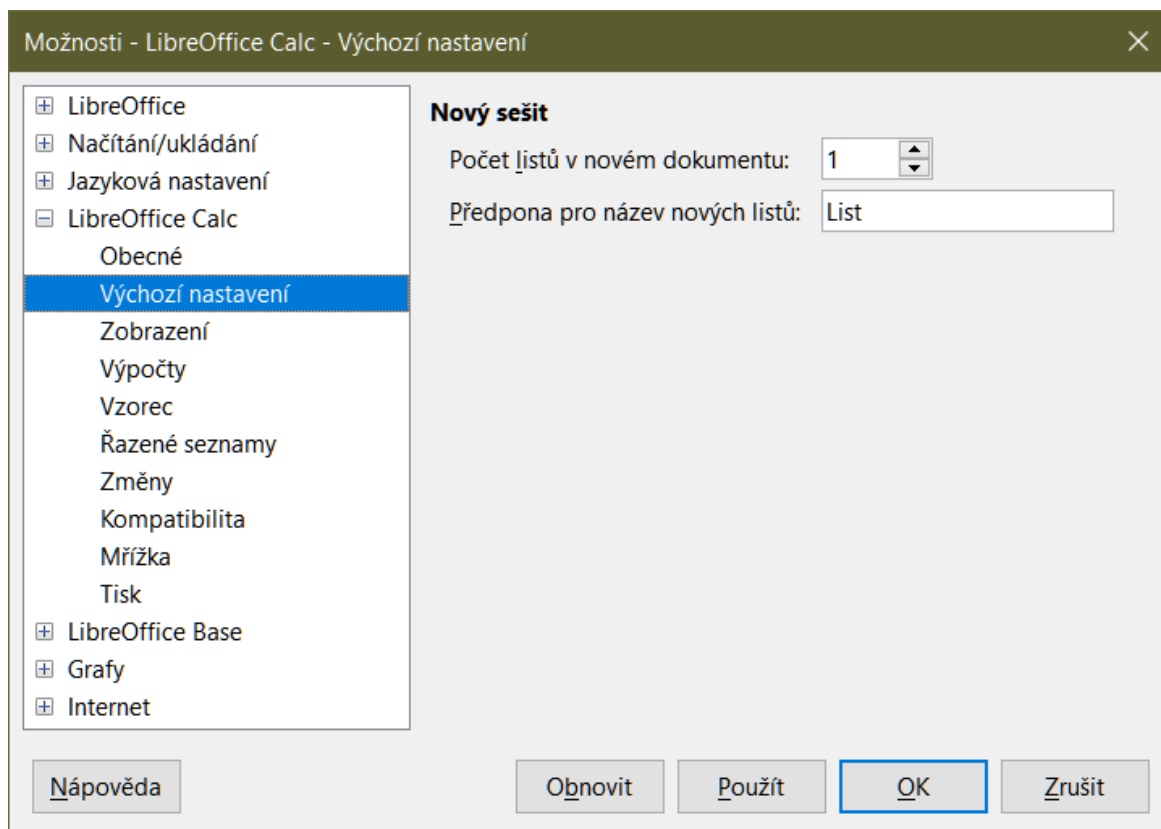
Pro uživatele, kteří mají zkušenosti s používáním aplikace Microsoft Excel: to, co Excel nazývá *pracovní sešit*, nazývá program Calc *sešit* (celý dokument). Oba programy, Excel i Calc, používají termíny *list* a *pracovní list*.

Nastavení více listů

Kapitola 1 – Úvod poskytuje podrobné vysvětlení, jak nastavit více listů v sešitu. Zde je rychlý přehled.

Identifikace listů

Když otevřeme nový sešit, má ve výchozím nastavení jeden list pojmenovaný *List1*. V dialogu Možnosti – LibreOffice Calc – Výchozí nastavení můžeme nastavit jiný počet listů, které mají být vytvořeny v novém dokumentu, nebo jiný název předpony pro nové listy (obrázek 349). Pro přístup k tomuto dialogu vybereme **Nástroje > Možnosti > LibreOffice Calc > Výchozí nastavení** z hlavní nabídky.

Obrázek 349: Dialogové okno Možnosti – LibreOffice Calc – Výchozí nastavení

Listy v programu Calc jsou spravovány pomocí karet umístěných v dolní části sešitu.

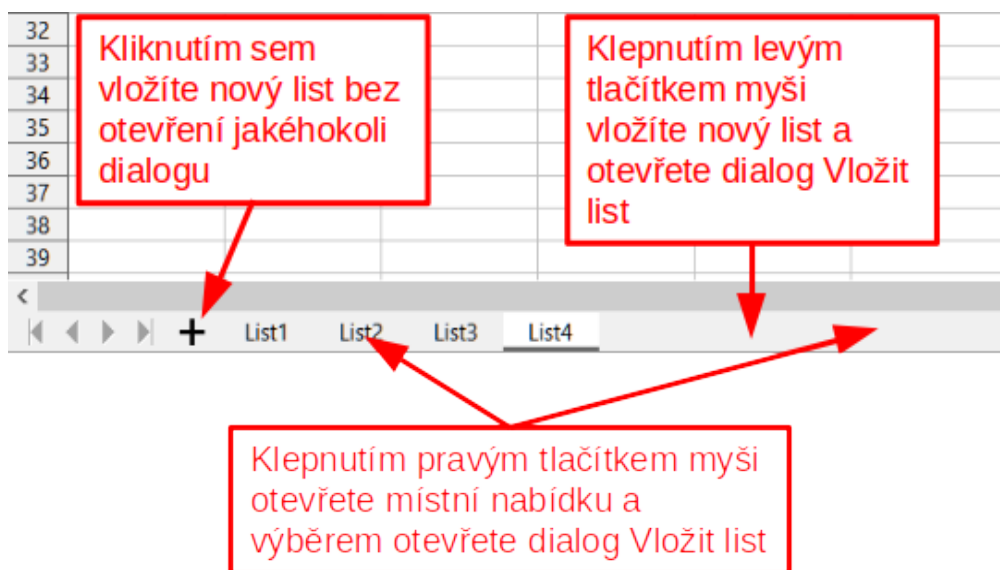
Vkládání nového listu

Existuje několik způsobů, jak vložit nový list. Nejrychlejší metodou je klepnout na tlačítko **Přidat list**, které má ikonu + a nachází se vlevo od karet listů ve spodní části sešitu. Tím se vloží jeden nový list bez otevření jakéhokoli dialogu s výchozím názvem (například *List2*) a se záložkou nového listu umístěnou na pravém konci karet listů.

Použijeme jednu z těchto dalších metod k vložení více než jednoho listu, k přejmenování listu současně nebo k vložení listu někde jinde v sekvenci.

- Klepneme levým tlačítkem myši na kartu listu a poté vybereme **List > Vložit list** z hlavní nabídky. Program Calc zobrazí dialog Vložit list s předvolenými možnostmi **Před aktuální list** a **Nový list**.
- Vybereme z hlavní nabídky **List > Vložit list na konec**. Program Calc zobrazí dialogové okno Připojit list.
- Vybereme z hlavní nabídky **List > Vložit list ze souboru**. Calc zobrazí dialogové okno Vložit list s předvolenými možnostmi **Před aktuální list** a **Ze souboru**. Zobrazí se také dialogové okno prohlížeče souborů nad dialogovým oknem Vložit list, které nám umožní nejprve vybrat zdrojový soubor obsahující list, který se má vložit.
- Klepneme pravým tlačítkem myši na kartu listu a vybereme možnost **Vložit list** z místní nabídky (obrázek 350). Program Calc zobrazí dialogové okno Vložit list s předvolenými možnostmi **Před aktuální list** a **Nový list**.
- Klepneme levým tlačítkem myši do prázdného místa na pravém konci řady karet listů (obrázek 2 350). Program Calc zobrazí dialog Vložit list s předvolenými možnostmi **Před aktuální list** a **Nový list**.

- Klepneme pravým tlačítkem na prázdné místo na pravém konci řady karet listů a vybereme **Vložit list** z místní nabídky (obrázek 350). Program Calc zobrazí dialogové okno Vložit list s předvolenými možnostmi **Před aktuální list** a **Nový list**.

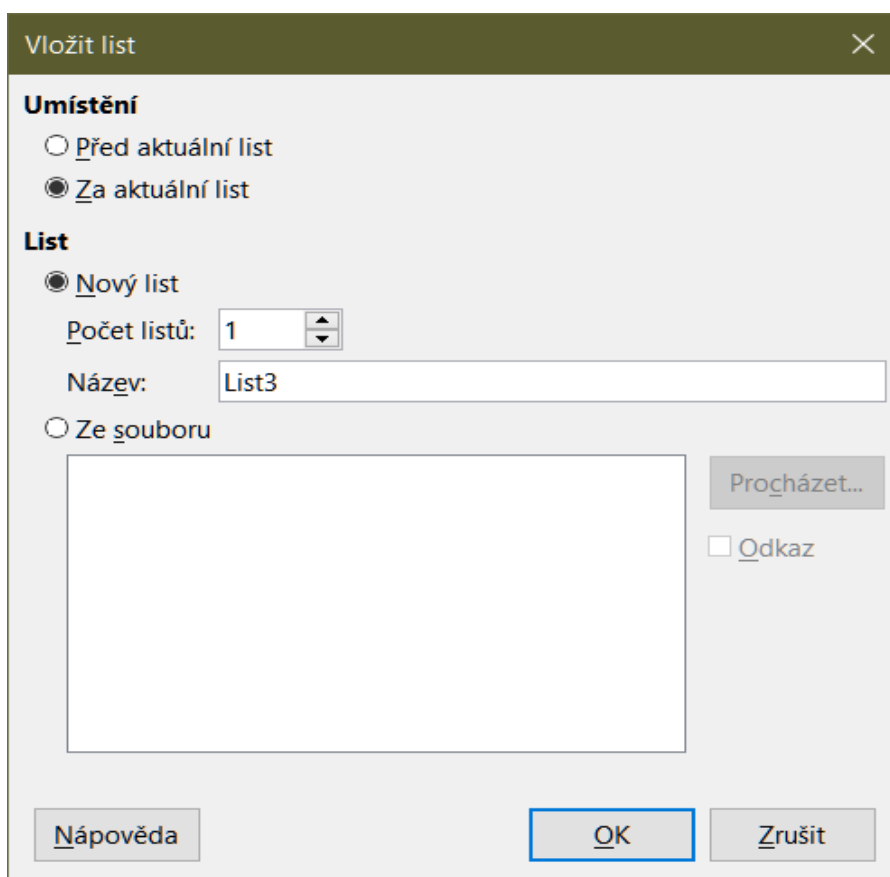

Obrázek 350: Vytvoření nového listu v oblasti karet listů

Výše uvedené metody používají buď dialogové okno Vložit list (obrázek 351) nebo dialogové okno Připojit list (obrázek 352).

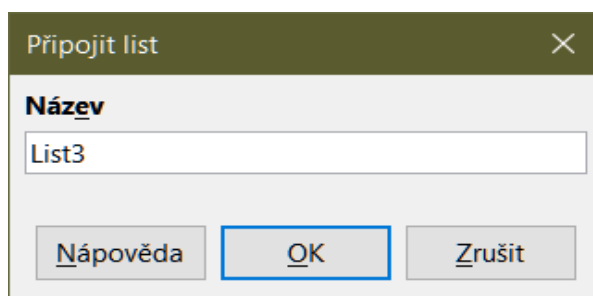
V dialogovém okně Vložit list můžeme:

- Zvolit, zda chceme nový list umístit před nebo za aktuálně vybraný list.
- Vybrat kolik listů chceme vložit.
- Vybrat název pro jeden list (pole *název* není k dispozici, pokud se má vložit více než jeden list).

Obrázek 351: Dialogové okno Vložit list

Volba **Ze souboru** je popsána v „Vkládání listů z jiného sešitu“ (strana 410).

Obrázek 352: Dialogové okno Připojit list

Pro Johnův sešit potřebujeme šest listů, jeden pro každý z jeho pěti účtů a jeden jako souhrnný list. Chceme také pojmenovat každý z těchto listů názvem účtu, který zastupují: Souhrn, Běžný účet, Spořicí účet, Kreditní karta 1, Kreditní karta 2 a Půjčka na auto.

Po vytvoření nové tabulky s jedním listem bychom mohli:

- Vložit pět nových listů a poté přejmenovat všech šest listů; nebo
- Přejmenovat existující list a poté vložit pět nových listů po jednom a během kroku vkládání přejmenovat každý nový list.

Vložení listů a jejich přejmenování:

- 1) Ujistíme se, že je vybrána správná karta listu a otevřeme dialogové okno Vložit list.
- 2) Vybereme pozici pro nové listy (v tomto příkladu používáme **Po aktuálním listu**).
- 3) Vybereme **Nový list** a zadáme 5 do pole **Počet listů**. Protože vkládáme více než jeden list, pole **Název** není k dispozici.
- 4) Klepnutím na **OK** vložíme listy.

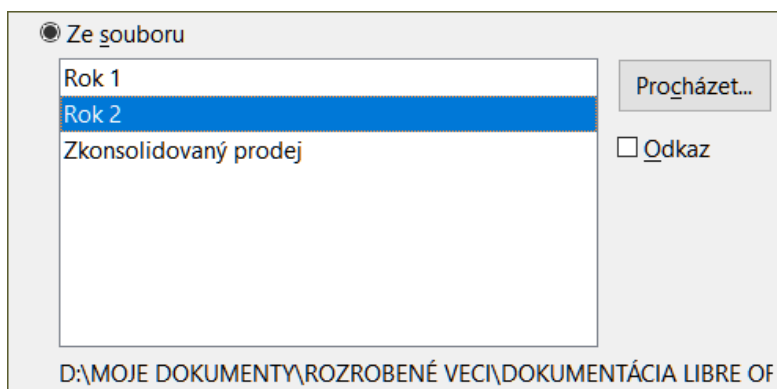
Další kroky k přejmenování listů nalezneme v části „Přejmenování listů“ (strana 410).

Vložení listů a jejich pojmenování současně:

- 1) Přejmenujeme existující list jako Souhrn, což je popsáno v „Přejmenování listů“ (strana 410).
- 2) Ujistíme se, že je vybrána správná karta listu a otevřeme dialogové okno Vložit list.
- 3) Vyberte pozici karty listu pro nový list (**Před aktuální list** nebo **Za aktuální list**, podle potřeby).
- 4) Vybereme **Nový list** a zadáme 1 v poli **Počet listů**. Pole **Název** je nyní k dispozici.
- 5) V poli **Název** zadáme název tohoto nového listu, například **Běžný účet**.
- 6) Klepnutím na **OK** vložíme list.
- 7) Opakujeme kroky 2 až 6 pro každý nový list a pojmenujeme je **Spořicí účet**, **Kreditní karta 1**, **Kreditní karta 2** a **Půjčka na auto**.

Vkládání listů z jiného sešitu

V dialogovém okně Vložit list můžeme také přidat list z jiného sešitu (například z jiného souboru Calc nebo Microsoft Excel) výběrem volby **Ze souboru**. Klepneme na **Procházet**, vybereme soubor pomocí dialogového okna prohlížeče souborů a klepneme na **Otevřít**. V sousedním poli se zobrazí seznam dostupných listů v tomto souboru (obrázek 353). Vybereme list, který chceme importovat. Pokud se po výběru souboru neobjeví žádné listy, pravděpodobně jsme vybrali neplatný typ souboru (jiný typ než sešit).

Obrázek 353: Oblast Ze souboru v dialogovém okně Vložit list zobrazující cestu k souboru a názvy dostupných listů

Můžeme také vybrat možnost **Odkaz**, která vloží externí list jako odkaz místo kopie listu. Toto je jeden z několika způsobů, jak zahrnout „živá“ data z jiného sešitu; viz také „Propojení s externími daty“ (strana 421). Odkazy lze aktualizovat ručně tak, aby zobrazovaly aktuální obsah externího souboru pomocí **Úpravy > Odkazy na externí soubory** v hlavní nabídce. Odkazy lze také aktualizovat automaticky při každém otevření souboru, v závislosti na možnostech nastavených v dialogu, který je vyvolán výběrem **Nástroje > Možnosti > LibreOffice Calc > Obecné > Aktualizovat odkazy při otvírání** v hlavní nabídce. K dispozici jsou tři možnosti automatické aktualizace odkazů při otevření **Vždy (z důvěryhodných umístění)**, **Na vyžádání** a **Nikdy**.

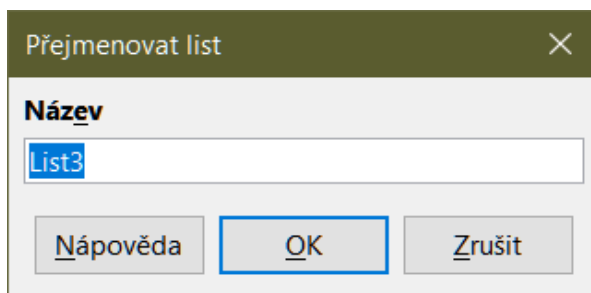
Pro definici umístění důvěryhodných souborů vybereme v hlavní nabídce **Nástroje > Možnosti > LibreOffice > Zabezpečení > Zabezpečení maker** (karta *Důvěryhodné zdroje*).

Přejmenování listů

Listy lze kdykoli přejmenovat. Chcete-li dát listu smysluplnější název:

- Při vytváření listu zadáme název do pole *Název* nebo
- Poklepeme na příslušnou kartu listu a stávající název nahradíme v dialogovém okně *Přejmenovat list* nebo

- Klepneme pravým tlačítkem na příslušnou kartu listu a vybereme **Přejmenovat list** z místní nabídky a nahradíme existující název pomocí dialogového okna Přejmenovat list nebo
- Klepneme levým tlačítkem myši na příslušnou kartu listu a vybereme **List > Přejmenovat list** v hlavní nabídce a nahradíme existující název v dialogovém okně Přejmenovat list.

Obrázek 354: Dialogové okno Přejmenovat list

Název listu nesmí být prázdný a nesmí být duplikátem existujícího názvu.

Poznámka

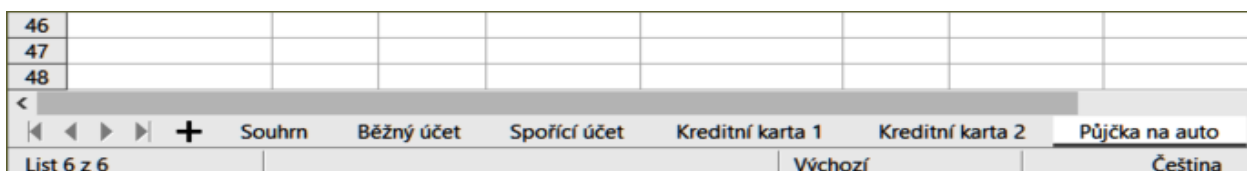
V názvech listů nejsou povoleny následující znaky: dvojtečka (:), lomítko (\), lomítko (/), otazník (?), hvězdička (*), levá hranatá závorka ([), pravá hranatá závorka (]) a apostrof (') jako první nebo poslední znak jména.

Tip

V některých instalacích LibreOffice Calc můžeme podržet klávesu **Alt**, klepnout na název listu a zadat nový název přímo.

Oblast karet listů by nyní měla vypadat takto.

Obrázek 355: Šest přejmenovaných listů

Nyní nastavíme účetní knihy. Toto je pouze jednoduché shrnutí, které zahrnuje předchozí zůstatek plus částku aktuální transakce. Pro výběry zadáme aktuální transakci jako záporné číslo, takže se zůstatek zmenší. Základní kniha je na obrázku 356.

Tato účetní kniha je nastavena v listu s názvem *Běžný účet*. Celkový zůstatek se sčítá v buňce F3. Rovnici si můžeme prohlédnout na liště vzorců. Je to souhrn počátečního zůstatku, buňky C3 a všech následných transakcí.

F3						
	A	B	C	D	E	F
1	Běžní účet					
2	Popis	Částka	Zůstatek			
3	Počáteční zůstatek	\$75.00	\$75.00		Celkový zůstatek	\$380.05
4	Plat	\$425.00	\$500.00			
5	Koloniál	-\$75.00	\$425.00			
6	Kabelový účet	-\$44.95	\$380.05			
7						
8						

Obrázek 356: Kontrola účetní knihy

Odkazování na další listy

Na listu *Souhrn* zobrazíme zůstatek z každého z ostatních listů. Pokud zkopírujeme příklad na obrázku 356 na každém z pěti účetních listů budou aktuální zůstatky v buňce F3 každého listu.

Existují dva způsoby, jak odkazovat na buňky v jiných listech: přímým zadáním vzorce pomocí klávesnice nebo pomocí myši. Nejprve se podíváme na metodu pomocí myši.

Vytvoření odkazu pomocí myši

Na listu *Souhrn* vytvoříme místo pro všech pět zůstatků na účtu, takže víme, kam vložit odkaz na buňku. Obrázek 357 zobrazuje list *Souhrn* s prázdným sloupcem *Zůstatek*. Chceme umístit odkaz na zůstatek běžného účtu do buňky B3.

B3			
	A	B	C
1	Shrnutí mého účtu		
2	Účet	Zůstatek	
3	Běžný účet		
4	Spořicí účet		
5	Kreditní karta 1		
6	Kreditní karta 2		
7	Car Loan		
8			

Obrázek 357: Prázdný souhrnný list

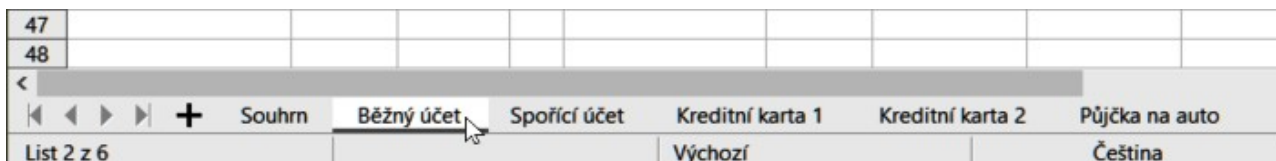
Chceme-li vytvořit odkaz na buňku v buňce B3, vybereme buňku a postupujeme takto:

- 1) Klepneme na ikonu = vedle vstupního řádku na liště vzorců. Ikony na liště vzorců se změň a na vstupní řádce se objeví znak rovná se (obrázek 358).

SUM			
	A	B	C
1	Shrnutí mého účtu		
2	Účet	Zůstatek	
3	Běžný účet	=	
4	Spořicí účet		
5	Kreditní karta 1		
6	Kreditní karta 2		
7	Car Loan		
8			

Obrázek 358: Znak rovná se ve vstupní řádce řádku vzorců

- 2) Nyní klepneme na kartu listu obsahující buňku, na kterou se má odkazovat. V tomto případě je to list *Běžný účet* (obrázek 359).

Obrázek 359: Klepneme na kartu *Běžný účet*

- 3) Klepneme na buňku F3 (kde je zůstatek) na listu *Běžný účet*. Ve vstupním řádku by se měla objevit fráze '\$'Běžný účet' . F3 (obrázek 360) a vybraná buňka je obklopena barevným rámečkem.

COUNTIF		fx		= '\$Běžný účet'.F3				
	A	B	C	D	E	F	G	
1	Běžný účet							
2	Popis	Částka	Zůstatek					
3	Počáteční zůstatek	\$75.00	\$75.00		Celkový zůstatek	\$380.05		
4	Plat	\$425.00	\$500.00					
5	Koloniál	-\$75.00	\$425.00					
6	Kabelový účet	-\$44.95	\$380.05					

Obrázek 360: Vybrána reference buňky

- 4) Pro dokončení klepneme na ikonu **Přijmout** ve vstupním řádku řádku vzorců nebo stiskneme klávesu *Enter*.
- 5) List *Souhrn* by nyní měl vypadat jako obrázek 361.

B3		fx		= '\$Běžný účet'.F3	
	A	B	C		
1	Shrnutí mého účtu				
2	Účet	Zůstatek			
3	Běžný účet	\$380.05			
4	Spořicí účet				
5	Kreditní karta 1				
6	Kreditní karta 2				
7	Půjčka na auto				

Obrázek 361: Dokončena reference na běžný účet

Vytvoření odkazu pomocí klávesnice

Z obrázku 361 můžeme odvodit, jak je sestaven odkaz na buňku. Odkaz má dvě části: název listu s prefixem symbol dolaru ('\$Běžný účet') a odkaz na buňku (F3). Všimneme si, že jsou odděleny tečkou. Výchozí chování programu Calc je vložit symbol dolaru tak, aby tvořil absolutní odkaz na list, zatímco vkládá relativní odkaz na buňku.

Poznámka

Název listu je v jednoduchých uvozovkách, protože obsahuje mezeru a povinná tečka (.) se vždy píše mimo uvozovky.

Takže můžeme vyplnit v listu *Spořicí účet* odkaz na buňku pouhým zadáním z klávesnice. Předpokládejme, že zůstatek je ve stejné buňce (F3) na listu *Spořicí účet*, odkaz na buňku by měl být '\$'Spořicí účet' . F3 (obrázek 362).

B4			$f_x \sum \downarrow =$	$=\$'Spořicí účet'.F3$
	A	B	C	
1	Shrnutí mého účtu			
2	Účet	Zůstatek		
3	Běžný účet	\$380.05		
4	Spořicí účet	\$1,285.00		
5	Kreditní karta 1			
6	Kreditní karta 2			
7	Půjčka na auto			

Obrázek 362: Odkaz na buňku spořicího účtu

Odkazování na jiné dokumenty

John se rozhodne uchovat informace o svém rodinném účtu v jiném sešitu než je jeho vlastní shrnutí. Naštěstí může program Calc propojit dohromady různé soubory. Proces je stejný jako u různých listů v jednom sešitu, ale přidáme ještě jeden krok k označení, ve kterém souboru je list.

Vytvoření odkazu pomocí myši

Chceme-li vytvořit odkaz pomocí myši, je třeba otevřít oba sešity.

- 1) V případě potřeby přepneme do sešitu obsahující buňku, do které se má vzorec zadat.
- 2) Vybereme buňku, do které se má vzorec zadat.
- 3) Klikneme na ikonu $=$ vedle vstupního řádku na liště vzorců.
- 4) Přepneme do jiného sešitu (postup, jak to provést, se může lišit v závislosti na operačním systému, který používáme).
- 5) Vybereme list (*Spořicí účet*) a poté referenční buňku (F3); viz obrázek 363. V tomto bodě můžeme stisknout klávesu *Enter* nebo pokračovat kroky 6 a 7.

F3				$f_x \sum \downarrow =$	$=C3+SUM(B4:B46)$	
	A	B	C	D	E	F
1	Spořicí účet					
2	Popis	Částka	Zůstatek			
3	Počáteční zůstatek	\$2,500.00	\$2,500.00		Celkový zůstatek	\$1,285.00
4	Spořicí účet	\$35.00	\$2,535.00			
5	Splátka na auto	-\$1,250.00	\$1,285.00			

Obrázek 363: Výběr referenční buňky spořicího účtu

- 6) Přepneme zpět na původní tabulku.
- 7) Na liště vzorců klepneme na ikonu **Přijmout**.

Náš sešit by nyní měl připomínat obrázek 364.

Formát odkazu získáme, pokud se podíváme zblízka na vstupní řádek na liště vzorců. Na základě obsahu tohoto řádku můžeme vytvořit odkaz pomocí klávesnice.

	A	B	C	D	E
1	Zůstatky na rodinném účtu				
2	John	\$1,285.00			
3	Melissa	-\$3,025.00			

Obrázek 364: Propojené soubory

Vytvoření odkazu pomocí klávesnice

Zadání odkazu je jednoduché, jakmile víme, jaký formát má odkaz. Odkaz má tři části:

- Cesta a název souboru
- Název listu
- Odkaz na buňku

Z obrázku 364 můžeme vidět, že obecný formát odkazu je:

= 'file:///Cesta a název souboru'#\$NázevSouboru.OdkazNaBuňku

Poznámka

Odkaz na soubor má tři lomítka ///, zatímco hypertextový odkaz má dvě lomítka //. Viz „Používání hypertextových odkazů a adres URL“ níže.

Používání hypertextových odkazů a adres URL

Hypertextové odkazy lze v programu Calc použít k přechodu na jiné místo sešitu a mohou vést k dalším částem aktuálního souboru, k různým souborům nebo dokonce k webovým stránkám.

Relativní a absolutní hypertextové odkazy

Hypertextové odkazy uložené v souboru mohou být buď relativní nebo absolutní.

Relativní hypertextový odkaz udává, *jak se dostat do cíle z místa, kde jsme nyní* (tím se myslí složka, ve které je uložen aktuální dokument), zatímco absolutní hypertextový odkaz udává *adresu cíle bez ohledu na naši pozici*.

Absolutní odkaz přestane fungovat, když se přesune cíl. Relativní odkaz přestane fungovat, když se změní umístění počátku vzhledem k cíli. Pokud například máme v téže složce dva sešity, které na sebe vzájemně odkazují, a přesuneme celou složku na nové místo, absolutní hypertextový odkaz bude chybný, ale relativní nikoliv.

Chceme-li změnit způsob, jakým jsou v programu Calc ukládány hypertextové odkazy v souboru, vybereme **Nástroje > Možnosti > Načítání/ukládání > Obecné** a zvolíme, zda chceme ukládat URL relativně při odkazování na systém souborů, Internet nebo obojí.

Absolutní cesta, jako je `c:\homepagelgraphics\picture.gif` nebude fungovat na webovém serveru. Webový server ani počítač čtenáře nemusí mít pevný disk c:, operační systémy jako Unix nebo macOS nerozlišují písmena jednotek, a i v případě, že složka `homepagelgraphics` existuje, náš obrázek by nebyl k dispozici. Pro odkazy na soubory je výhodnější použít relativní propojení. Relativní propojení je možné pouze tehdy, když je dokument, na kterém pracujeme, na stejné jednotce jako cíl odkazu.

Program Calc vždy zobrazí absolutní hypertextový odkaz. Dochází k tomu i tehdy, když jsme uložili relativní hypertextový odkaz, není však třeba se znepokojovat. Taková „absolutní“ adresa cíle se změní, když soubor přesuneme.

Poznámka

Soubory HTML (Hypertext Markup Language) obsahující odkazy relativní k systému souborů, které mají být nahrány na webový server, vyžadují, aby soubory byly ve struktuře souborů odpovídající struktuře webového serveru. V opačném případě budou odkazy odkazovat na nesprávnou složku.

Tip

Když umístíme ukazatel myši na hypertextový odkaz, tip nápovědy zobrazí absolutní odkaz, protože program Calc používá interně absolutní názvy cest. Úplnou cestu a adresu lze zobrazit pouze tehdy, když zobrazíme výsledek exportu HTML (uložení sešitu jako souboru HTML), načtením souboru HTML jako text nebo jeho otevřením v textovém editoru.

Vytváření hypertextových odkazů

Hypertextový odkaz můžeme vložit do sešitu programu Calc pomocí některé z následujících metod:

- Umístíme textový kurzor na místo, kde chceme vložit hypertextový odkaz, nebo vybereme text, na který chceme hypertextový odkaz umístit. Pro přístup k dialogovému oknu Hypertextový odkaz vybereme **Vložit > Hypertextový odkaz** v hlavní nabídce nebo klepneme na ikonu **Vložit hypertextový odkaz** na panelu nástrojů Standardní nebo stiskneme klávesy *Ctrl* + *K*; viz „Dialogové okno Hypertextový odkaz“ (strana 417).
- Přetáhneme položku z Navigátoru do bodu, kde chceme vložit hypertextový odkaz (například název listu nebo buňky).
- Zadáme cílovou webovou adresu nebo URL v místě, kde chceme vložit hypertextový odkaz. Když zadáme text, který lze použít jako hypertextový odkaz (například webovou adresu nebo URL), program Calc jej automaticky naformátuje, vytvoří hypertextový odkaz a použije na text barvu. Pokud k tomu nedojde, můžeme tuto funkci povolit pomocí **Nástroje > Nastavení automatických oprav > Možnosti** z hlavní nabídky a vybereme **Rozpoznání URL**.

Použijeme-li k vložení hypertextového odkazu dialogové okno Hypertextový odkaz, můžeme vybrat buď textový hypertextový odkaz (obrázek 365) nebo hypertextový odkaz na tlačítko (obrázek 366). V obou případech se může viditelný text lišit od propojené adresy URL.

	A	B	C
1			
2			
3		Calc Guide	
4			

Obrázek 365: Příklad textového hypertextového odkazu

	A	B	C
1			
2			
3		Příručka CALCu	
4			

Obrázek 366: Příklad tlačítka hypertextový odkaz

Chceme-li změnit barvu textových odkazů, přejdeme na **Nástroje > Možnosti > LibreOffice > Barvy aplikací** v hlavní nabídce, přesuneme se na *Nenavštívené odkazy a/nebo Navštívené odkazy*, vybereme nové barvy a klepneme na **OK**.

Poznámka

Tím změníme barvu všech hypertextových odkazů ve všech komponentách LibreOffice, což nemusí být to, co chceme.

Tlačítko hypertextový odkaz je typ ovládacího prvku formuláře. Stejně jako u všech ovládacích prvků formuláře může být ukotven nebo umístěn klepnutím pravým tlačítkem myši na tlačítko v návrhovém režimu. Více informací o formulářích naleznete v kapitole 18 – Formuláře příručky *Writer Guide*.

Otevírání hypertextových odkazů

Chceme-li otevřít textový hypertextový odkaz, provedeme jednu z následujících akcí:

- **Ctrl + klepnutí** s kurzorem umístěným nad hypertextovým odkazem.
- Klepnutí levým tlačítkem myši s kurzorem umístěným nad hypertextovým odkazem. Tato možnost je k dispozici, pouze pokud není vybrána volba **Nástroje > Možnosti > LibreOffice > Zabezpečení > Možnosti zabezpečení a varování > Možnosti > Pro otevření hypertextových odkazů vyžadovat Ctrl-kliknutí**.
- Klepneme pravým tlačítkem myši s kurzorem umístěným bezprostředně před hypertextovým odkazem a vybereme volbu **Otevřít hypertextový odkaz** z místní nabídky.

Chceme-li otevřít hypertextový odkaz na tlačítku, klepneme levým tlačítkem myši na tlačítko. Tato možnost je k dispozici, pouze když je režim návrhu formuláře deaktivován; stav tohoto režimu je řízen stisknutím tlačítka **Režim návrhu** na panelu nástrojů Ovládací prvky formuláře nebo na panelu nástrojů Návrh formuláře.

Dialogové okno Hypertextový odkaz

Pomocí dialogového okna Hypertextový odkaz můžeme vkládat a upravovat hypertextové odkazy. Tento dialog zobrazíme kliknutím na ikonu **Vložit hypertextový odkaz** na panelu nástrojů Standardní nebo zvolíme **Vložit > Hypertextový odkaz** z místní nabídky nebo stiskneme klávesy **Ctrl + K**.

Na levé straně dialogu vybereme jednu ze čtyř kategorií hypertextového odkazu:

- **Internet.** Hypertextový odkaz ukazuje na adresu WWW (World Wide Web) nebo FTP (File Transfer Protocol).
- **Pošta.** Hypertextový odkaz ukazuje na e-mailovou adresu.
- **Dokument.** Hypertextový odkaz ukazuje na umístění v aktuálním dokumentu nebo jiném existujícím dokumentu.
- **Nový dokument.** Otevření hypertextového odkazu vytvoří nový dokument.

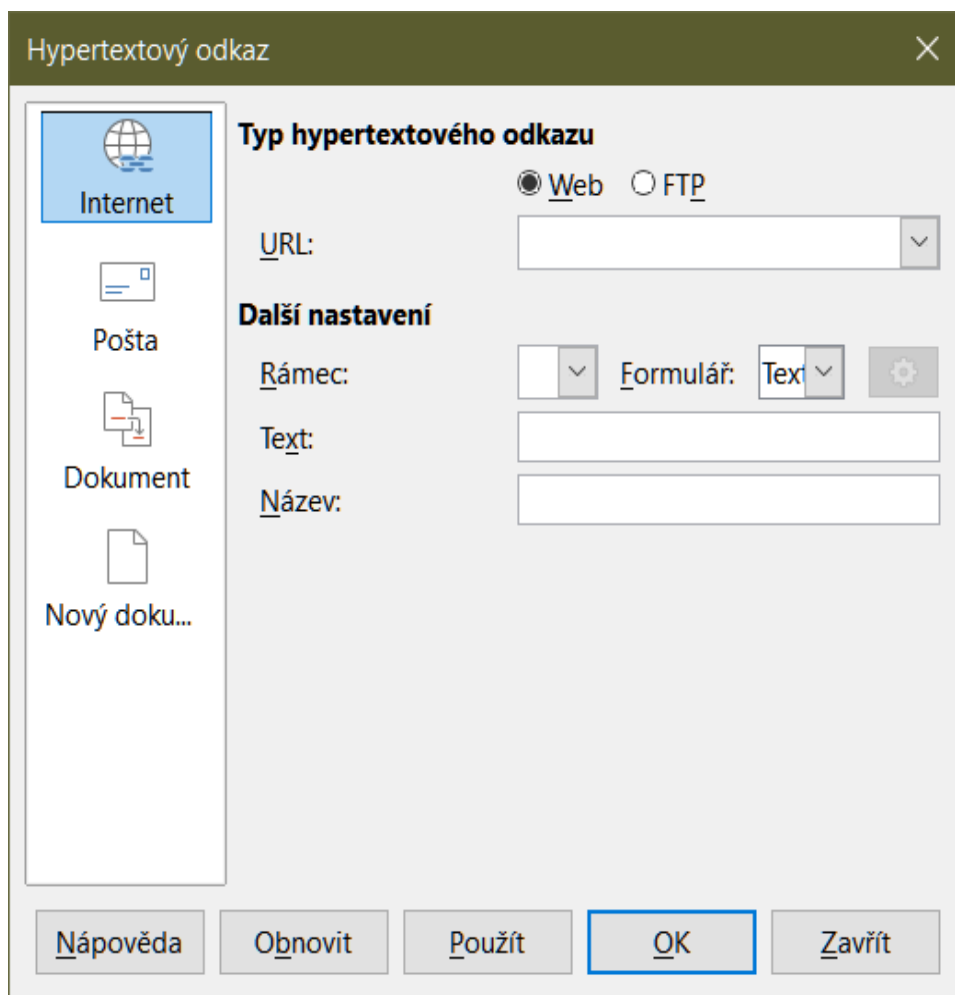
Obrázek 367 ukazuje dialogové okno Hypertextový odkaz s vybranou kategorií **Internet** a typem hypertextového odkazu **Web**.

Oblast *Další nastavení* je dostupná pro všechny čtyři kategorie hypertextových odkazů. Ovládací prvky nad oblastí *Další nastavení* se liší v závislosti na tom, která ze čtyř kategorií hypertextových odkazů je vybrána na levé straně dialogu.

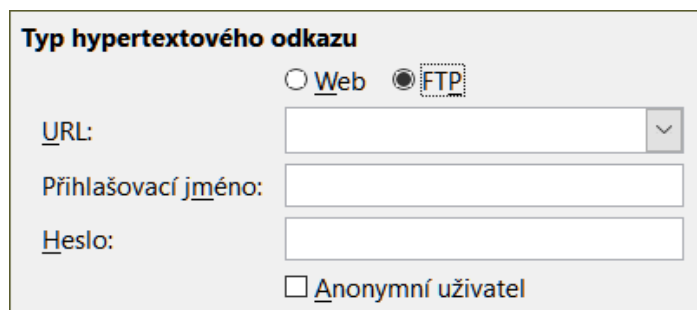
Úplný popis všech možností a jejich závislostí jde za rámec této kapitoly. Následuje přehled nejčastějších možností použitých v sešitech programu Calc.

Internet

- **Web/FTP.** Vybereme typ hypertextového odkazu. Při výběru možnosti **FTP** se ovládací prvky nad oblastí *Další nastavení* změní na ty, které jsou znázorněny na obrázku 368.
- **URL.** Zadáme požadovanou webovou adresu.
- **Přihlašovací jméno.** Platí pouze pro hypertextové odkazy FTP.
- **Heslo.** Platí pouze pro hypertextové odkazy FTP.
- **Anonymní uživatel.** Platí pouze pro hypertextové odkazy FTP.

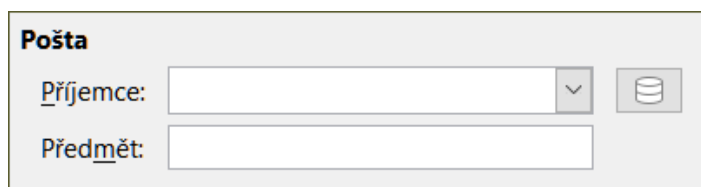
Obrázek 367: Dialogové okno Hypertextový odkaz zobrazující podrobnosti pro kategorii Internet

Obrázek 368: Ovládací prvky specifické pro FTP v dialogovém okně Hypertextový odkaz

Pošta

U poštovních hypertextových odkazů se ovládací prvky nad oblastí *Další nastavení* změny na ty, které jsou znázorněny na obrázku 369.

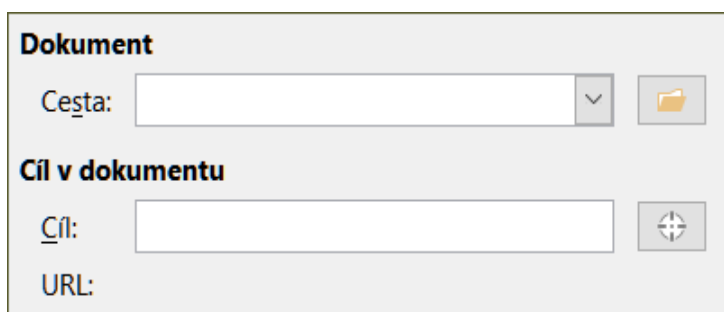

Obrázek 369: Ovládací prvky pošty v dialogovém okně *Hypertextový odkaz*

- **Příjemce.** Zadáme e-mailovou adresu příjemce nebo vybereme adresu z existující databáze, která je přístupná po stisku tlačítka **Zdroje dat**.
- **Předmět.** Zadáme text, který bude použit jako předmět zprávy.

Dokument

U hypertextových odkazů dokumentu se ovládací prvky nad oblastí *Další nastavení* změny na ty, které jsou znázorněny na obrázku 370.

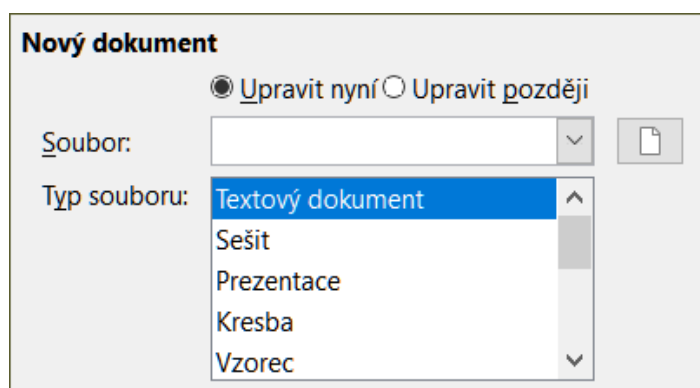
Obrázek 370: Ovládací prvky dokumentu v dialogovém okně *Hypertextový odkaz*

- **Cesta.** Zadáme cestu k souboru, který se má otevřít. Pokud chceme odkazovat na cíl ve stejné tabulce, ponecháme toto pole prázdné. Tlačítko **Otevřít soubor** otevře prohlížeč souborů, kde můžeme vyhledat dokument, který chceme otevřít.
- **Cíl.** Volitelně zadáme cíl v dokumentu (například konkrétní list). Klepneme na tlačítko **Cíl v dokumentu** a otevřeme okno Navigátoru, kde můžeme vybrat cíl, nebo pokud známe název cíle, můžeme jej zadat do pole.

Nový dokument

U hypertextových odkazů nového dokumentu se ovládací prvky nad oblastí *Další nastavení* změny na ty, které jsou znázorněny na obrázku 371.

- **Upravit nyní/Upravit později.** Určíme, zda se má nově vytvořený dokument okamžitě upravit nebo jen vytvořit.
- **Soubor.** Zadáme název souboru, který chceme vytvořit. Tlačítko **Vybrat cestu** otevře dialog pro výběr adresáře.
- **Typ souboru.** Vybereme typ dokumentu, který chceme vytvořit (například textový dokument, sešit nebo kresbu).

Obrázek 371: Ovládací prvky Nového dokumentu v dialogovém okně Hypertextový odkaz

Oblast *Další nastavení* v dolní části pravé strany dialogového okna Hypertextový odkaz je společná pro všechny kategorie hypertextových odkazů, i když pro některé typy jsou volby různě důležité.

- Výběr hodnoty položky **Rámec** určuje, jak se hypertextový odkaz otevře. To se týká dokumentů, které se otvírají ve webovém prohlížeči. Možnosti jsou `_top`, `_parent`, `_blank` a `_self`.
- **Formulář** stanoví, zda má být odkaz vytvořen jako text nebo jako tlačítko.
- **Text** určuje, jaký text se bude zobrazovat uživateli. Pokud zde nic ne zadáme, program Calc použije jako text odkazu celou adresu URL nebo cestu. Jestliže je odkaz relativní a soubor přesuneme, tento text se nezmění, ačkoliv se změní cíl odkazu.
- **Název** se týká dokumentů HTML. Určuje text, který se přidá jako atribut NAME do kódu HTML, který bude představovat hypertextový odkaz.
- Tlačítko **Události**: toto tlačítko bude aktivováno, aby program Calc mohl reagovat na události, pro které uživatel napsal nějaký kód (makro). Tato funkce není v této kapitole dále popsána.

Úprava hypertextových odkazů

Chceme-li upravit existující hypertextový odkaz, poklepeme na buňku obsahující hypertextový odkaz a přesuneme kurzor, dokud nebude přímo před hypertextovým odkazem. Klepneme na tlačítko **Vložit hypertextový odkaz** na panelu nástrojů Standardní nebo vybereme **Vložit > Hypertextový odkaz** z hlavní nabídky nebo stiskneme klávesy `Ctrl + K`. Calc otevře dialogové okno Hypertextový odkaz, které nám umožní upravit vlastnosti hypertextového odkazu.

Pro hypertextový odkaz tlačítka musí mít sešit povolen režim návrhu formuláře, aby se mohl hypertextový odkaz upravit. S vybraným tlačítkem klepneme na tlačítko **Vložit hypertextový odkaz** na panelu nástrojů Standardní nebo vybereme **Vložit > Hypertextový odkaz** z hlavní nabídky nebo stiskneme klávesy `Ctrl + K`. Provedeme změny a klepneme **OK**.

Potřebujeme-li upravit více odkazů, můžeme nechat dialog otevřený, dokud je neupravíme všechny. Nezapomeneme klepnout na **Použít** po každém z nich. Po dokončení klepneme na **Zavřít**.

Hypertextový odkaz tlačítka můžeme také upravit výběrem tlačítka (s povoleným režimem návrhu formuláře), klepnutím pravým tlačítkem a výběrem **Vlastnosti ovládacího prvku** z místní nabídky. Calc zobrazí dialogové okno Vlastnosti. Text tlačítka upravíme v poli **Popisek** a upravíme adresu odkazu úpravou pole **URL**.

Odstranění hypertextových odkazů

Chceme-li z dokumentu úplně odstranit text nebo tlačítko hypertextového odkazu, vybereme jej a použijeme jeden z mnoha dostupných mechanismů mazání (například stiskneme na klávesnici *Backspace* nebo *Delete*; klepneme pravým tlačítkem myši na hypertextový odkaz a vyberte **Vymout** z místní nabídky; vybereme **Vymout** z panelu nástrojů Standardní nebo **Úpravy > Vymout** z hlavní nabídky.

Propojení s externími daty

Do sešitu Calc můžeme vložit data z jiného dokumentu jako odkaz.

V této části jsou popsány dvě metody: použití dialogu Externí data a použití Navigátoru. Pokud má náš soubor pojmenované oblasti, databázové oblasti nebo pojmenované tabulky a známe název oblasti nebo tabulky, kterou chceme propojit, je použití dialogu Externí data rychlé a snadné. Pokud však soubor obsahuje několik oblastí a tabulek a chceme si vybrat pouze jednu z nich, možná nebudeme moci snadno určit o kterou jde; v takovém případě může být použití Navigátoru jednodušší.

Program Calc poskytuje další metody pro zahrnutí propojených dat z externích zdrojů, viz například „Propojení na registrované zdroje dat“ (strana 428) a „Dynamická výměna dat (Dynamic Data Exchange DDE)“ (strana 438).

Poznámka

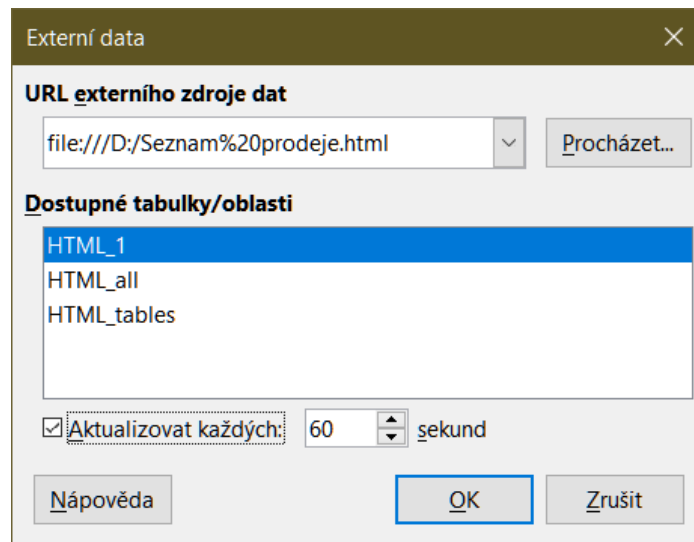
Když otevřeme soubor, který obsahuje odkazy na externí data, může být v závislosti na našem nastavení zobrazena výzva k aktualizaci odkazů nebo může aktualizace proběhnout automaticky. V závislosti na tom, kde jsou propojené soubory uloženy, může proces aktualizace trvat několik minut.

Používání dialogového okna Externí data

Dialog Externí data vloží do aktuálního listu jako odkaz data ze souboru HTML, Calc, CSV (hodnoty oddělené čárkami) nebo Microsoft Excel. Program Calc používá filtr importu webových stránek, který umožňuje vkládat tabulky z dokumentů HTML. K dialogu Externí data se dostaneme výběrem **List > Odkaz na externí data** z hlavní nabídky.

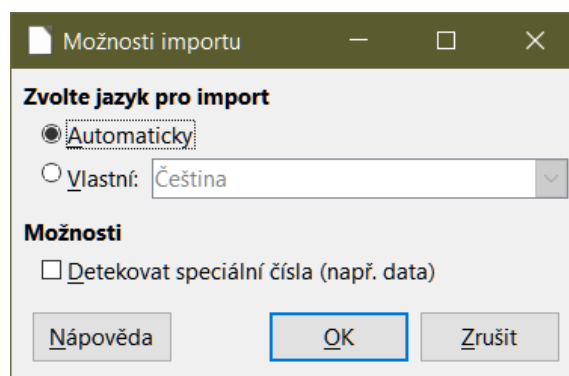
Vložení odkazu na externí data pomocí dialogového okna Externí data:

- 1) Otevřeme dokument Calc, kde mají být vložena externí data. Toto je cílový dokument.
- 2) Vybereme buňku, do které má být vložena horní levá buňka externích dat.
- 3) Zvolíme **List > Odkaz na externí data** z hlavní nabídky. Program Calc zobrazí dialogové okno Externí data (obrázek 372).

Obrázek 372: Dialogové okno Externí data

- 4) Zadáme adresu URL webového zdroje, který má být použit jako zdroj dat, nebo zadáme adresu zdrojového souboru nebo vybereme položku v rozevřacím seznamu nebo vybereme zdrojový soubor z dialogu pro výběr souboru, který je přístupný prostřednictvím tlačítka **Procházet**. Pro zadané záznamy stiskneme po dokončení **Enter**.
- 5) Pokud jsme v kroku 4 vybrali jako zdroj dat soubor HTML, program Calc zobrazí dialogové okno Možnosti importu (obrázek 373). V tomto dialogu můžeme zvolit jazyk importu webu. Výběrem **Automaticky** necháme program Calc importovat data přímo, nebo vybereme **Vlastní** a vybereme z rozevřacího seznamu dostupných jazyků. Můžeme také vybrat možnost, aby program Calc při importu rozpoznával speciální čísla, například datумы.
 - a) V dialogovém okně Možnosti importu klepneme na **OK**. Calc načte seznam dostupných tabulek/oblastí do oblasti *Dostupné tabulky/rozsahy* dialogového okna Externí data. Filtr importu dotazu na webové stránky může při importu vytvářet názvy pro oblasti buněk. Zachová se co nejvíce formátování, zatímco filtr záměrně neimportuje žádné obrázky. Filtr navíc vytvoří další dvě položky v seznamu: *HTML_all* umožní výběr celého dokumentu a *HTML_tables* povolí výběr všech tabulek.
 - b) V oblasti *Dostupné tabulky/oblasti* vybereme pojmenované oblasti nebo tabulky, které chceme vložit (podržíme **Ctrl** pro výběr více položek). Tlačítko **OK** pak bude k dispozici.

Obrázek 373: Dialogové okno Možnosti importu

- 6) Pokud jsme v kroku 4 vybrali jako zdroj dat soubor CSV, program Calc zobrazí dialogové okno Import textu (obrázek 374). Tento dialog je podrobně popsán v kapitole 1 – Úvod. V dialogovém okně Import textu klepneme na **OK** a vybereme *CSV_all* v oblasti *Dostupné tabulky/oblasti* dialogového okna Externí data. Tlačítko **OK** pak bude k dispozici.

Import textu - [Seznam%20prodeje.csv] ✕

Importovat

Znaková sada: ▼

Jazyk: ▼

Od řádku: ▲▼

Možnosti oddělovače

Pevná šířka Odděleno pomocí

Tabulátor Čárka Středník Mezera Jiný

Sloučit oddělovače Oříznout mezery Oddělovač řetězců: ▼

Ostatní možnosti

Formátovat pole v uvozovkách jako text Detekovat speciální čísla

Pole

Typ sloupce:

	Standardní	Standardní	Standardní	Standardní	Standardní
1	Datum	Hodnota prodeje	Kategorie	Region	Zaměstnanec
2	02.01.2008	\$410	Tenis	Sever	Kurt
3	02.01.2008	\$1,508	Golf	Východ	Hans
4	02.01.2008	\$2,340	Jachting	Jih	Ute
5	03.01.2008	\$4,872	Tenis	Východ	Brigitte
6	06.01.2008	\$2,623	Tenis	Východ	Fritz
7	06.01.2008	\$3,821	Tenis	Jih	Fritz
8	07.01.2008	\$3,739	Golf	Jih	Fritz
9	08.01.2008	\$4,195	Golf	Západ	Ute

Obrázek 374: Dialogové okno Import textu

- 7) Pokud jsme jako zdroj dat v kroku 4 vybrali soubor Calc nebo Microsoft Excel, program Calc naplní oblast dialogu *Externí data Dostupné tabulky/oblasti* seznamem názvů oblastí a databázových oblastí definovaných ve zdrojovém souboru. Vybereme názvy oblastí a databázových oblastí, které chceme vložit (podržíme *Ctrl* pro výběr více položek) a **OK** tlačítko pak bude k dispozici.

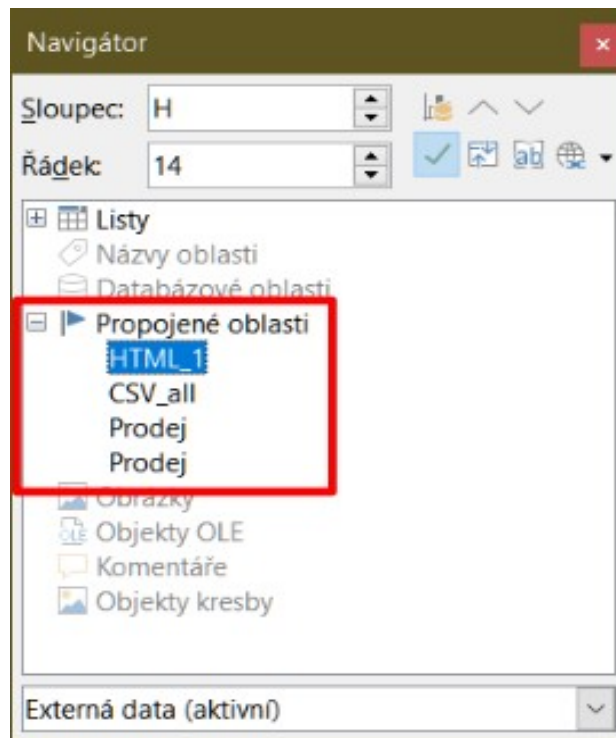

Poznámka

Pokud zdrojový sešit Calc nebo Microsoft Excel neobsahuje žádné názvy oblastí ani databázové oblasti, nelze tento dokument použít jako zdrojový soubor v dialogu Externí data.

- 8) U všech typů souborů externích datových zdrojů můžeme také určit, že data budou obnovována v konkrétní frekvenci definované v sekundách.
- 9) Klepnutím na tlačítko **OK** zavřeme dialog Externí data a vložíme propojená data.

Calc přidá novou položku do seznamu *Propojené oblasti* v Navigátoru (obrázek 375). Pokud na tuto položku dvakrát klikneme, aplikace Calc zvýrazní propojená data v listu. Když umístíme kurzor na položku, popisek označuje umístění souboru propojených dat.

Obrázek 375: Propojené oblasti v Navigátoru

Chceme-li zobrazit seznam všech externích datových propojení v tabulce, vybereme v hlavní nabídce **Úpravy > Odkazy na externí soubory**. Program Calc zobrazí dialogové okno Upravit odkazy (obrázek 376).

Poznámka

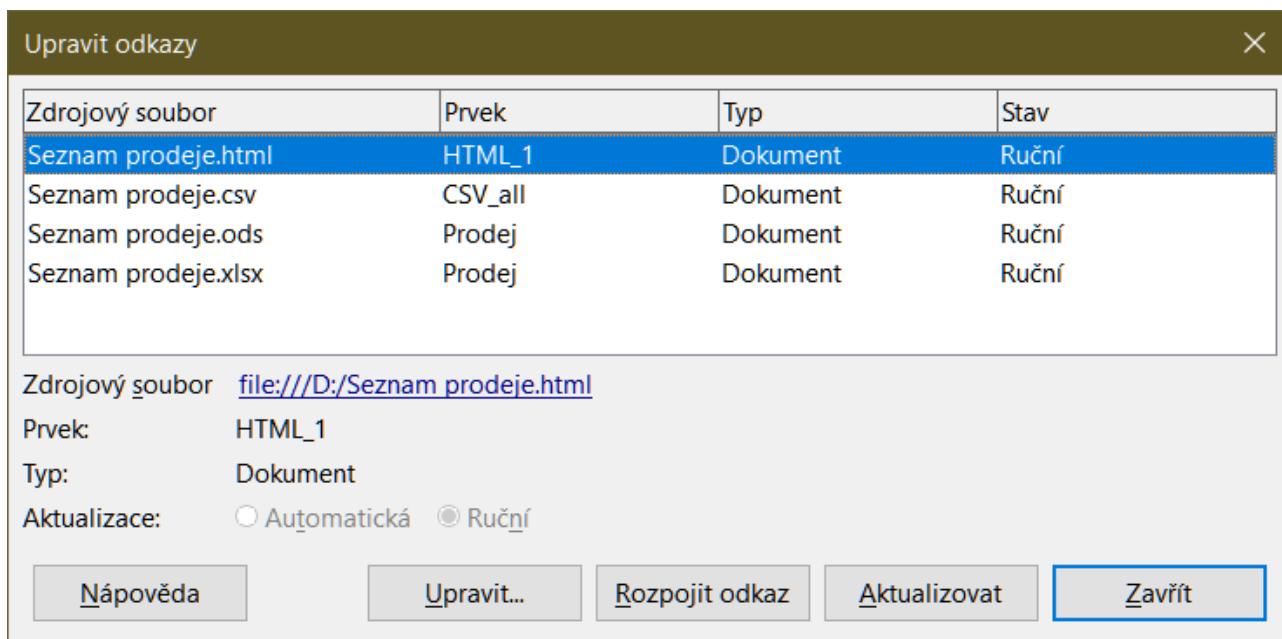
Dialogové okno Upravit odkazy může zobrazit informace o dalších odkazech, které nebyly vytvořeny pomocí dialogu Externí data.

U odkazů, které byly vytvořeny pomocí dialogu Externí data, se k tomuto dialogu můžete znovu dostat výběrem odkazu a kliknutím na tlačítko **Upravit** nebo poklepáním na odkaz. Pokud klepneme na **Rozpojit odkaz** a potvrdíme, že chceme odebrat vybraný odkaz, dříve připojená data se vloží do sešitu. Klepneme na **Aktualizovat**, aby se aktualizovala propojená data v cílovém souboru s shodovala se s daty ve zdrojovém souboru.

Poznámka

Sloupec *Stav* v dialogovém okně Upravit odkazy zobrazuje vždy pro odkaz vytvořený pomocí dialogu Externí data řetězec *Ruční*. Řetězec v tomto sloupci neodráží nastavení možnosti *Aktualizovat každých ... sekund* v dialogu Externí data.

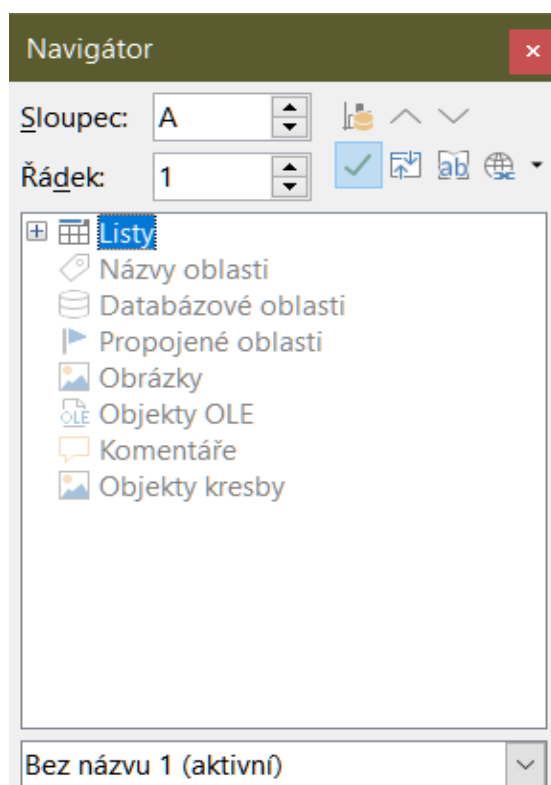
Obrázek 376: Dialogové okno Upravit odkazy

Používáme Navigátor

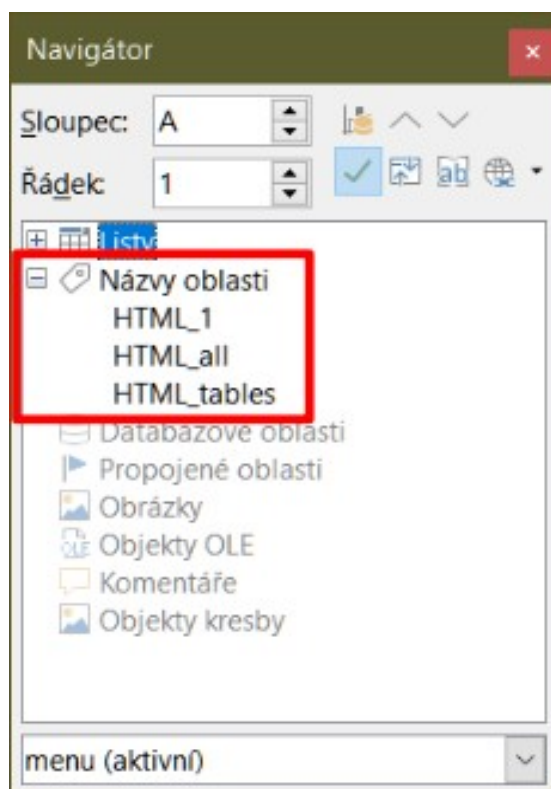
Externí data můžeme také propojit pomocí Navigátoru. Otevřeme Navigátor výběrem **Zobrazit > Navigátor** v hlavní nabídce nebo stisknutím *F5*. Další informace o Navigátoru naleznete v kapitole 1 – Úvod.

Vložení odkazu na externí data pomocí Navigátoru:

- 1) Otevřeme sešit Calc, do kterého mají být vložena externí data (cílový dokument).
- 2) V programu Calc otevřeme dokument, ze kterého mají být externí data převzata (zdrojový dokument). Zdrojový dokument nemusí být souborem programu Calc; může to být například soubor programu Microsoft Excel, soubor HTML nebo soubor CSV. V případě souboru HTML zobrazí Calc před otevřením souboru dialogové okno Možnosti importu (obrázek 373).
- 3) V cílovém dokumentu otevřeme Navigátor (obrázek 377). Tento obrázek ukazuje Navigátor pro nový soubor s názvem *Bez názvu 1*, který v současné době nemá žádné názvy oblastí, databázové oblasti ani propojené oblasti.
- 4) V dolní části Navigátoru vybereme z rozbalovací nabídky zdrojový dokument (obrázek 378). V tomto případě se zdroj nazývá *menu* a soubor obsahuje tři názvy oblastí, které jsou zvýrazněny červeným rámečkem. Možná budeme muset pro zobrazení jmen klepnout na ikonu **+** vlevo od *Názvy oblastí*. Pokud soubor neobsahuje žádné názvy oblastí ani databázové oblasti, nelze jej použít jako zdroj pro externí odkaz.

Obrázek 377: Navigátor pro cílový soubor

Obrázek 378: Navigátor pro zdrojový soubor

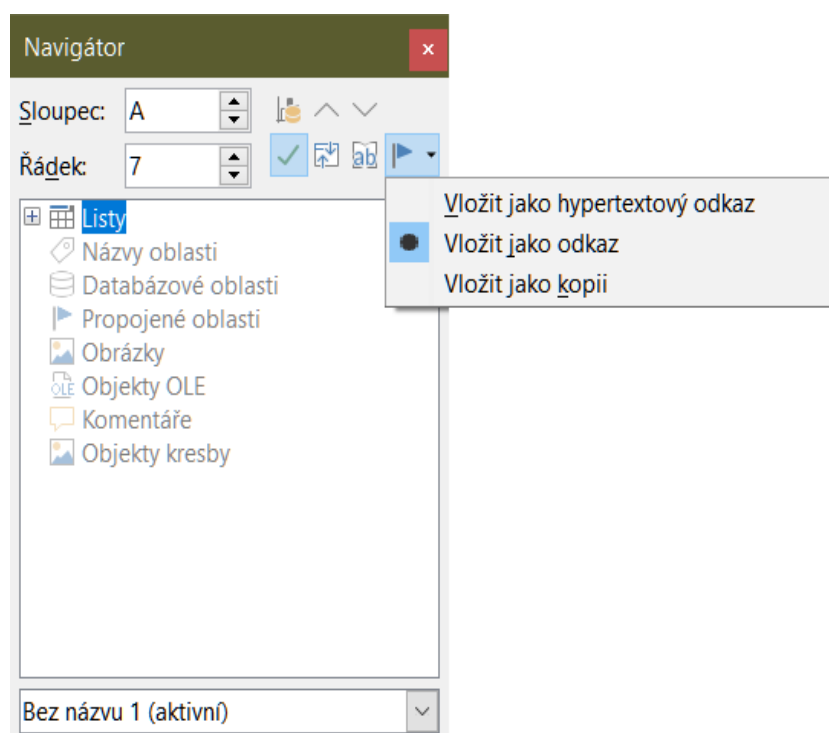
- 5) V Navigátoru vybereme možnost **Vložit jako odkaz** z nabídky *Režim přetažení menu*, což je znázorněno na obrázku 379.

Režim přetažení lze také změnit klepnutím pravým tlačítkem myši na název oblasti a výběrem požadované možnosti z místní nabídky.

Tip

Obrázek na ikoně **Režim přetažení** se změní tak, aby odrážel aktuálně vybraný režim přetažení.

Obrázek 379: Vybereme **Vložit jako odkaz** z nabídky Režim přetažení

- 6) Vybereme požadovanou položku z *Názvy oblastí* nebo *Databázové oblasti* a přetáhneme ji z Navigátoru do cílového dokumentu do buňky, kde má být levá horní buňka rozsahu dat.
- 7) Znovu vybereme cílový dokument v rozevírací nabídce ve spodní části Navigátoru. Místo ikony + vedle *Názvy oblastí*, to ukazuje ikona + vedle *Propojené oblasti*. Klepneme na ikonu + pro zobrazení položky přetažené ze zdrojového dokumentu, podobně jako na obrázku 375.

Jak najít požadovanou oblast dat nebo tabulku

Filtr pro import dotazů na webové stránky programu Calc přiděluje jména datovým oblastem (tabulkám), které najde na webové stránce, počínaje od *HTML_1*. Vytvoří také dva další názvy oblastí:

- *HTML_all* – označuje celý dokument
- *HTML_tables* – označuje všechny tabulky HTML v dokumentu

Pokud byla některá z datových tabulek ve zdrojovém dokumentu HTML pojmenována smysluplně (pomocí atributu *ID* v tagu *TABLE*), objeví se tato jména v seznamu *Názvy oblastí* spolu s oblastmi, které program Calc postupně očísloval.

Jak můžeme vybrat rozsah dat nebo tabulku, která není smysluplně pojmenována?

Přejdeme na zdrojový dokument, který jsme otevřeli v programu Calc. V Navigátoru poklepeme na název oblasti: tato oblast je na listu zvýrazněna. Příklad na obrázku 380 ukazuje tabulku nejprodávanějších alb nahrané hudby podle roku po celém světě a byla získána z Wikipedie *Seznam nejprodávanějších alb* stránka (https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_best-selling_albums).

Rok	Album	Umělec	Prodej (v milionech)	Reference
2001	Hybrid Theory	Linkin Park	8.5	[170]
2002	The Eminem Show	Eminem	13.9	[171]
2003	Come Away with Me	Norah Jones	18.0	[172][173]
2004	Confessions	Usher	12.0	[174]
2005	X&Y	Coldplay	8.3	[175]
2006	High School Musical		7.0	[176]
2007	High School Musical 2	Various Artists	6.0	[177]
2008	Viva la Vida or Death and All His Friends	Coldplay	6.8	[178]
2009	I Dreamed a Dream	Susan Boyle	8.3	[179]
2010	Recovery	Eminem	5.7	[180]
2011			18.1	[171]
2012	21	Adele	8.3	[181]
2013	Midnight Memories	One Direction	4.0	[182]
2014	Frozen	Various Artists	9.0	[183]
2015	25	Adele	17.4	[184]
2016	Lemonade	Beyoncé	2.5	[185]
2017	÷	Ed Sheeran	6.1	[186]
2018	The Greatest Showman	Various Artists	3.5	[187]
2019	5x20 All the Best!! 1999–2019	Arashi	3.3	[188]

Obrázek 380: Pomocí Navigátoru vyhledáme název oblasti dat

Pokud je viditelná lišta vzorců, zobrazí se název oblasti také v Poli názvu na levém konci (obrázek 381). Název oblasti lze vybrat z rozevřacího seznamu a zvýraznit jej na stránce.

Album	Umělec	Prodej (v milionech)	Reference
Hybrid Theory	Linkin Park	8.5	[170]
The Eminem Show	Eminem	13.9	[171]
Come Away with Me	Norah Jones	18.0	[172][173]
Confessions	Usher	12.0	[174]
X&Y	Coldplay	8.3	[175]
High School Musical		7.0	[176]
High School Musical 2	Various Artists	6.0	[177]
Viva la Vida or Death and All His Friends	Coldplay	6.8	[178]
I Dreamed a Dream	Susan Boyle	8.3	[179]
Recovery	Eminem	5.7	[180]
21	Adele	8.3	[181]
Midnight Memories	One Direction	4.0	[182]
Frozen	Various Artists	9.0	[183]
25	Adele	17.4	[184]
Lemonade	Beyoncé	2.5	[185]
÷	Ed Sheeran	6.1	[186]
The Greatest Showman	Various Artists	3.5	[187]
5x20 All the Best!! 1999–2019	Arashi	3.3	[188]

Obrázek 381: Pomocí Pole názvu vyhledáme název oblasti dat

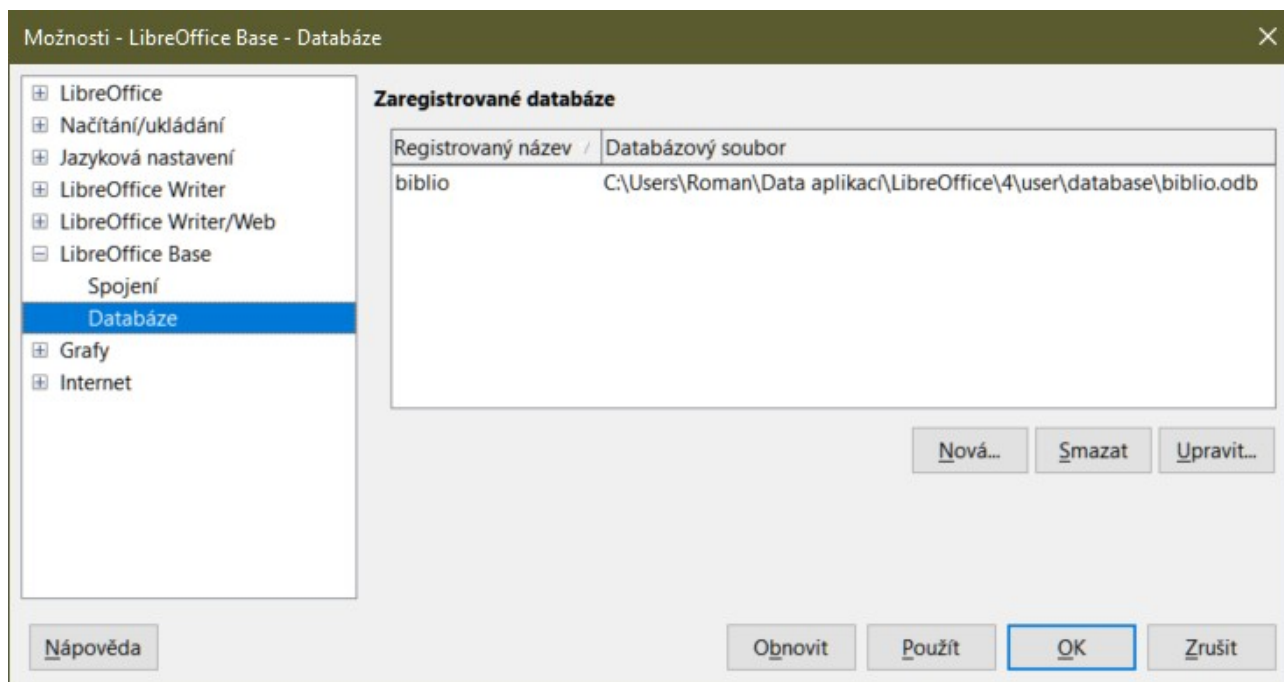
Propojení na registrované zdroje dat

Můžeme přistupovat k celé řadě databází a dalším zdrojům dat a propojit je do dokumentů programu Calc.

Nejprve musíme zaregistrovat zdroj dat v LibreOffice. Registrace znamená sdílet aplikaci LibreOffice, o jaký typ zdroje dat jde a kde je soubor umístěn. Způsob, jak toho dosáhnout, závisí na tom, zda je nebo není zdrojem dat databáze ve formátu *.odb.

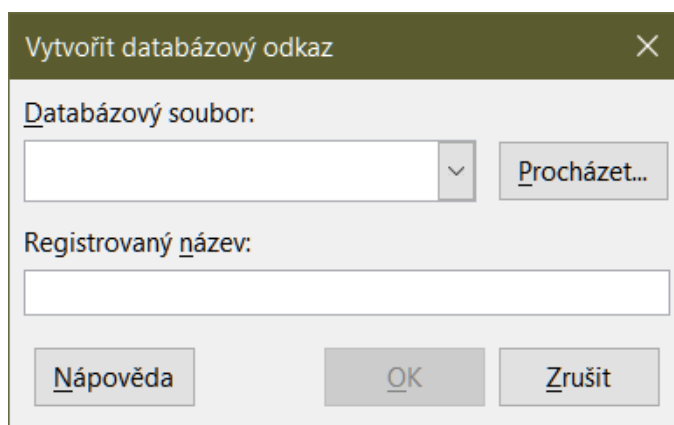
Postup registrace zdroje dat ve formátu * .odb:

- 1) V nabídce zvolíme **Nástroje > Možnosti > LibreOffice Base > Databáze**. Calc zobrazí dialogové okno Možnosti – LibreOffice Base – Databáze (obrázek 382).

Obrázek 382: Dialogové okno Možnosti – LibreOffice Base – Databáze

- 2) Klepneme na tlačítko **Nový**, čímž otevřeme dialog Vytvořit databázový odkaz (obrázek 383).

Obrázek 383: Dialogové okno Vytvořit databázový odkaz

- 3) Zadáme umístění databázového souboru, vybereme databázový soubor z rozevřacího seznamu nebo klikneme na **Procházet** pro otevření prohlížeče souborů a výběr souboru z databáze.
- 4) Zadáme název, který chceme použít jako registrovaný název pro databázi, a klepneme na **OK**. Databáze je přidána do seznamu registrovaných databází a LibreOffice používá registrované jméno pro přístup k databázi.

Poznámka

Tlačítko **OK** v dialogovém okně Vytvořit databázový odkaz je povoleno pouze v případě, že obě pole *Databázový soubor* a *Registrovaný název* jsou vyplněna.

Postup registrace zdroje dat, který není ve formátu * .odb:

- 1) Vybereme **Soubor > Nový > Databáze** z hlavní nabídky, čímž otevřeme Průvodce databází (obrázek 384). Další informace o Průvodci databází nalezneme v kapitole 2 – Vytvoření databáze v příručce *Base Handbook*.
- 2) Vybereme **Připojit se k databázi** a z rozbalovací nabídky vybereme příslušný typ databáze. Výběr typu databáze závisí na operačním systému. Například Microsoft Access a další produkty společnosti Microsoft nejsou mezi možnostmi, pokud používáme Linux. Příklad nabídky typu databáze znázorněné na obrázku 384 se týká instalace systému Windows 10.

Poznámka

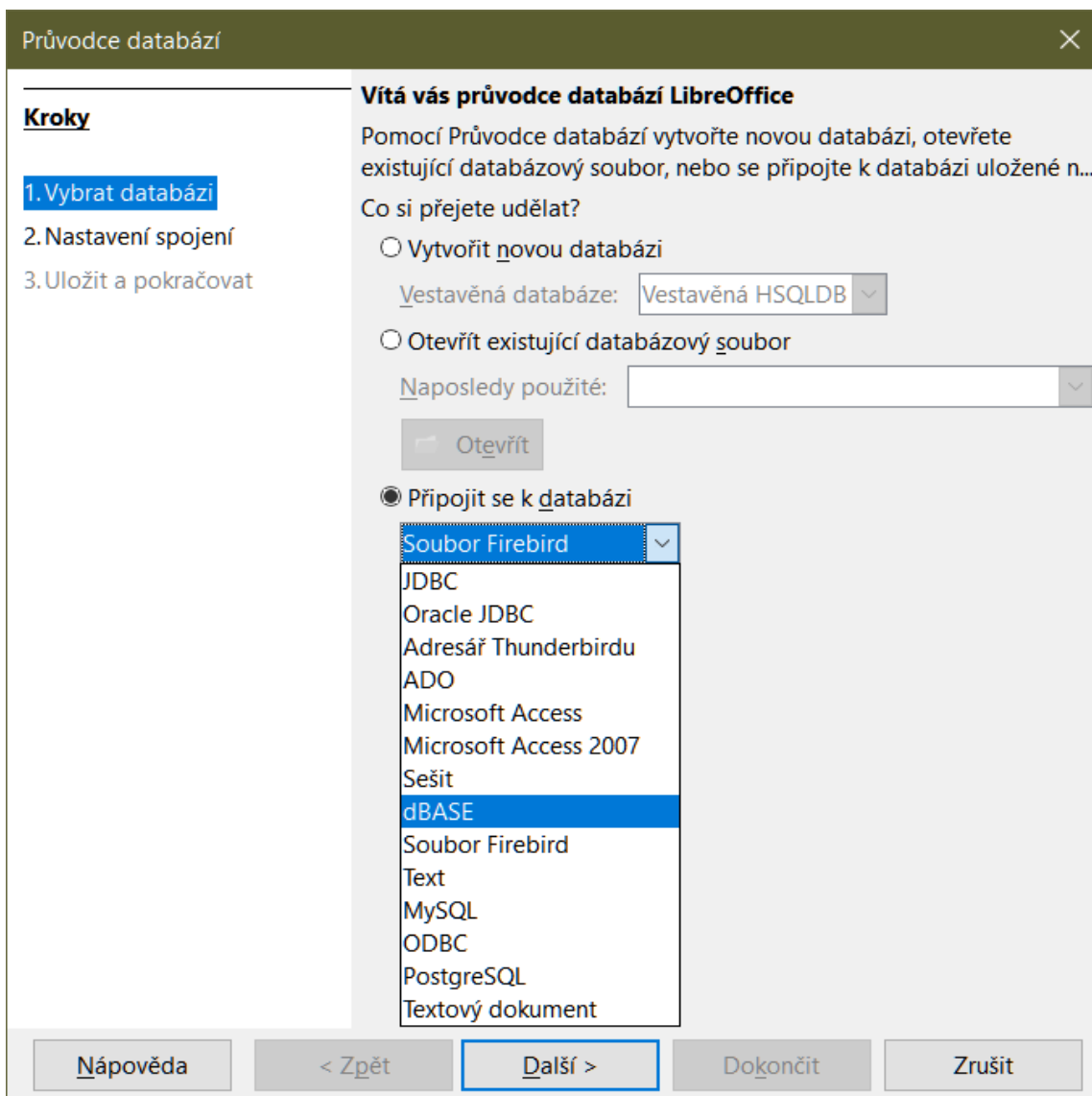
Přesné interakce požadované pro připojení k databázi se liší v závislosti na typu databáze. Kroky 3 a 4 předpokládají, že jsme v kroku 2 vybrali typ databáze dBASE.

- 3) Klepneme na **Další >**. Zadáme cestu ke složce, kde jsou uloženy soubory dBase nebo klepneme na **Procházet** a pomocí dialogu pro výběr složky přejdeme do příslušné složky před stisknutím tlačítka **Vybrat složku**.
- 4) Klepneme na **Další >**. Vybereme **Ano, zaregistrovat databázi**, ale odškrtneme pole **Otevřít databázi pro úpravy**.
- 5) Klepneme na tlačítko **Dokončit**. Pojmenujeme a uložíme databázi na místo dle vlastního výběru.

Poznámka

Výše uvedené kroky vytvoří databázi formátu * .odb založenou na obsahu původní databáze dBASE. Původní databáze dBASE zůstává nezměněna.

Obrázek 384: Průvodce databází

Jakmile je zdroj dat zaregistrován, lze jej použít jako jakoukoli komponentu LibreOffice (například Calc nebo Writer).

Prohlížení zdrojů dat

Otevřeme dokument v programu Calc. Chceme-li zobrazit dostupné zdroje dat, zvolíme **Zobrazit > Zdroje dat** v hlavní nabídce nebo stiskneme klávesy **Ctrl + Shift + F4**. Aplikace Calc otevře nad sešitem okno Zdroj dat.

Okno Zdroj dat má tři hlavní součásti:

- Nástrojovou lištu Data tabulky (obrázek 385), která je ve výchozím nastavení umístěna v horní části okna Zdroj dat.

Obrázek 385: Nástrojová lišta Data tabulky

Nástrojová lišta Data tabulky obsahuje následující ikony zleva doprava:

- **Uložit záznam**
- **Upravit data**

- Vymout
 - Kopírovat
 - Vložit
 - Zpět
 - Najít záznam
 - Obnovit
 - Seřadit
 - Řadit vzestupně
 - Řadit sestupně
 - Automatický filtr
 - Použít filtr
 - Standardní filtr
 - Odstranit filtr/řazení
 - Data na text
 - Data na pole
 - Hromadná korespondence
 - Zdroj dat aktuálního dokumentu
 - Průzkumník zapnout/vypnout
 - Zavřít
- Průzkumník zdrojů dat (obrázek 386), který je ve výchozím nastavení umístěn na levé straně okna Zdroj dat pod nástrojovou lištou Data tabulky.

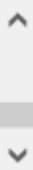

Průzkumník zdrojů dat poskytuje seznam registrovaných databází, který ve výchozím nastavení obsahuje vestavěnou databázi *Bibliografie*.

Chceme-li zobrazit jednotlivou databázi, klepneme na ikonu + vlevo od názvu databáze. To již bylo provedeno pro databázi *Auta* na obrázku 386. Klepneme na ikonu + vlevo od *Tabulky*, čímž zobrazíme jednotlivé tabulky ve vybrané databázi; podobně pro zobrazení jednotlivých dotazů ve vybrané databázi můžeme klepnout na ikonu + vlevo od *Dotazy*. Klepnutím na název tabulky zobrazíme všechny záznamy v této tabulce.

Obrázek 386: Průzkumník zdrojů dat

- Datové záznamy pro vybranou tabulku se zobrazují v oblasti na pravé straně okna Zdroj dat pod nástrojovou lištou Data tabulky.

	Výrobce	Typ	
	FIAT AUTO (UK) LTD	Tipo	
	FIAT AUTO (UK) LTD	Qubo	
	FORD	Ka+	
	FORD	Fiesta	
	FORD	EcoSport	
Záznam	1	z 41 *	

Obrázek 387: Záznamy v okně Zdroj dat

Chceme-li zobrazit v této oblasti více sloupců, můžeme klepnout na ikonu **Průzkumník zapnout/vypnout** na nástrojové liště Data tabulky a dočasně skrýt Průzkumníka zdrojů dat.

Pod datovými záznamy je navigační lišta, která ukazuje, který záznam je vybrán a celkový počet záznamů. Ta obsahuje následující tlačítka zleva doprava:

- **První záznam**
- **Předchozí záznam**
- **Další záznam**
- **Poslední záznam**
- **Přidat nový záznam**

Vodorovný posuvník se objeví, když se dostupné sloupce nevejdou do viditelné oblasti.

Svislý posuvník se objeví, když se dostupné datové záznamy nevejdou do viditelné oblasti.

V dolní části okna Zdroj dat je další ovládací prvek pro dočasné skrytí celého okna. Tento ovládací prvek je na obrázku 387 zvýrazněn červeným rámečkem.

Úpravy zdrojů dat

Některé zdroje dat (například sešity) nelze v okně Zdroj dat upravovat.

V upravitelných zdrojích dat lze záznamy upravovat, přidávat nebo mazat. Pokud nemůžeme uložit své úpravy, musíme otevřít databázi v programu Base a upravit ji tam; viz., *Spuštění programu Base pro práci se zdroji dat* (strana 433). Můžeme také skrýt sloupce a provádět další změny zobrazení.

Spuštění programu Base pro práci se zdroji dat

LibreOffice Base můžeme kdykoli spustit z Průzkumníka zdrojů dat. Klepneme pravým tlačítkem myši na databázi, *Tabulky*, název tabulky, *Dotazy* nebo název dotazu a poté vybereme **Upravit databázový soubor** z místní nabídky. Jakmile se spustí program Base, můžeme upravovat, přidávat a mazat tabulky, dotazy, formuláře a sestavy.

Další informace o používání programu Base nalezneme v kapitole 8 – Začínáme s Base, v příručce *Začínáme s LibreOffice* nebo *Base Handbook*.

Používání zdrojů dat v sešitech programu Calc

Data z tabulky zobrazené na pravé straně okna Zdroj dat lze umístit do dokumentu programu Calc různými způsoby.

V okně Zdroj dat můžeme vybrat jednu buňku, jeden řádek nebo více řádků a data přetáhnout do sešitu. Data se vloží na místo, kde uvolníme tlačítko myši. Pokud jsme vybrali jeden nebo více řádků, program Calc přenese nadpisy sloupců nad vloženými daty. Výběr řádků dat, které chceme přidat do tabulky:

- 1) Klepneme na šedé pole vlevo od prvního řádku, který chceme vybrat. Tento řádek se zvýrazní.
- 2) Chceme-li vybrat více sousedících řádků, při kliknutí na šedé pole posledního řádku, který potřebujeme, podržíme klávesu *Shift*.
- 3) Chceme-li vybrat více samostatných řádků, podržíme při výběru každého řádku klávesu *CTRL*. Vybrané řádky jsou zvýrazněny.
- 4) Pokud chceme vybrat všechny řádky, klepneme na šedé pole v levém horním rohu. Všechny řádky se zvýrazní.

Alternativní metoda používá ikonu **Data na text** na nástrojové liště Data tabulky a bude zahrnovat nadpisy sloupců nad vloženými údaji:

- 1) Klepneme na buňku tabulky, kterou chceme umístit v levém horním rohu dat, včetně názvů sloupců.
- 2) Jak je popsáno v předchozím odstavci, vybereme řádky dat, které chceme přidat do tabulky.
- 3) Klepneme na ikonu **Data na text** na nástrojové liště Data tabulky a tím vložíme data do buněk tabulky.

Můžeme také přetáhnout nadpisy sloupců zdroje dat (názvy polí) do tabulky a vytvořit formulář pro prohlížení a úpravy jednotlivých záznamů jeden po druhém. Postupujeme následovně:

- 1) Přetáhneme šedé pole v horní části sloupce (obsahující název pole, které chceme použít) na místo, kde se má záznam zobrazit v tabulce.
- 2) Opakujeme krok 1 dokud nepřesuneme všechna pole, kam potřebujete.
- 3) Zavřeme okno Zdroj dat výběrem **Zobrazit > Zdroje dat** z hlavní nabídky.
- 4) Uložíme sešit a pokud chceme tabulku nastavit jen pro čtení, vybereme z hlavní nabídky **Úpravy > Režim úprav**.
- 5) Z hlavní nabídky vybereme **Soubor > Znovu načíst**. Všechna pole zobrazí hodnotu pro data prvního záznamu zdroje dat, který jsme vybrali.
- 6) Vybereme **Zobrazit > Nástrojové lišty > Navigace ve formuláři**, čímž zobrazíme nástrojovou lištu Navigace ve formuláři. Ve výchozím nastavení se tato nástrojová lišta otevírá v dolní části okna programu Calc, těsně nad stavovým řádkem.
- 7) Klepnutím na šipky v nástrojové liště Navigace ve formuláři zobrazíme jednotlivé záznamy v tabulce. Nástrojová lišta ukazuje, který záznam je aktuálně zobrazen a celkový počet dostupných záznamů. Aktuální číslo záznamu se mění při procházení záznamy a data v polích tabulky se aktualizují, aby odpovídala datům pro toto konkrétní číslo záznamu.

Zleva doprava poskytuje nástrojová lišta Navigace ve formuláři následující interakce:

- **Najít záznam**
- **První záznam**
- **Předchozí záznam**
- **Další záznam**
- **Poslední záznam**
- **Nový záznam**
- **Uložit záznam**
- **Zpět**
- **Smazat záznam**
- **Obnovit**

- Obnovit ovládací prvky
- Seřadit
- Řadit vzestupně
- Řadit sestupně
- Automatický filtr
- Použít filtr
- Formulářové filtry
- Odstranit filtr/řazení
- Zdroj dat jako tabulka

Vkládání sešitů

Sešity lze vložit do jiných souborů LibreOffice a naopak. To se často používá v dokumentech Writer nebo Impress, takže data programu Calc lze použít v textovém dokumentu. Sešit můžeme vložit jako objekt OLE (Propojení a vkládání objektů) nebo DDE (Dynamic Data Exchange). Rozdíl mezi objektem DDE a propojeným objektem OLE je v tom, že propojený objekt OLE lze upravit z dokumentu, do kterého je přidán jako odkaz, ale objekt DDE upravit nelze.

Pokud je například sešit Calc vložen do dokumentu Writer jako objekt DDE, nelze sešit v dokumentu Writer upravovat. Pokud je však původní sešit Calc aktualizován, změny se automaticky provedou v dokumentu Writer. Pokud je sešit vložen do dokumentu Writer jako propojený objekt OLE, lze tabulku upravovat v programu Writer i v dokumentu Calc a oba dokumenty jsou vzájemně synchronizovány.

Propojování a vkládání objektů (OLE)

Hlavní výhodou objektu OLE je to, že pouhým poklepáním na jeho obsah ho lze snadno a rychle upravit. Můžeme také vložit odkaz na objekt, který se bude zobrazovat spíše jako ikona než oblast zobrazující samotný obsah.

Objekty OLE lze propojit s cílovým dokumentem nebo vložit do cílového dokumentu. Propojení vloží informace, které budou aktualizovány s veškerými následnými změnami původního souboru, zatímco vložení vloží statickou kopii dat. Pokud chceme upravit vložený sešit, poklepeme na objekt.

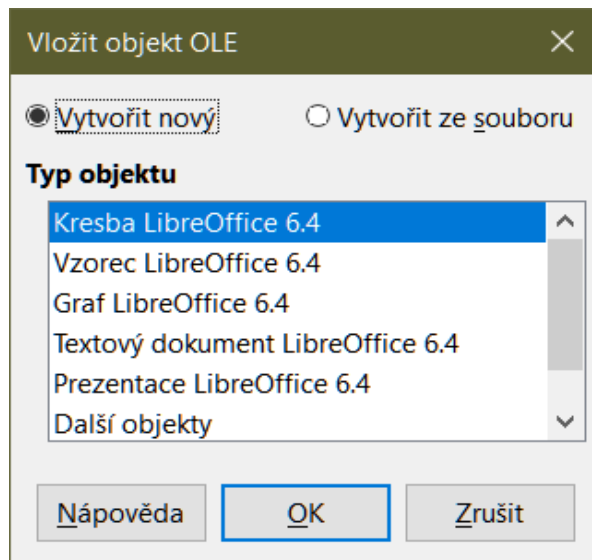

Poznámka

Pokud je objekt OLE prázdný, neaktivní a není zobrazen jako ikona, bude průhledný.

Vložení sešitu jako objektu OLE do prezentace:

- 1) Umístíme kurzor do dokumentu na místo, kde má být objekt OLE.
- 2) Vybereme **Vložit > Objekt > Objekt OLE** z hlavní nabídky. Impress otevře dialogové okno Vložit objekt OLE, s předvolenou volbou 388, viz obrázek 40.

Obrázek 388: Dialogové okno Vložit objekt OLE pomocí volby **Nový**

Můžeme vytvořit nový objekt OLE nebo objekt OLE z existujícího souboru.

Vytvoření nového objektu:

- 1) Vybereme volbu **Nový** a vybereme požadovanou možnost z možností dostupných v seznamu *Typ objektu*. V tomto příkladu bychom vybrali *Sešit LibreOffice 6.4*.
- 2) Klepneme na tlačítko **OK**.
- 3) LibreOffice vloží do snímku prázdný kontejner, připravený k zadání informací. Ve výchozím nastavení se lišta nabídky mění tak, aby odrážela lištu nabídky Calc; Když klikneme na snímek, kdekoli mimo oblast sešitu, panel nabídek se vrátí na panel nabídek Impress.

Po klepnutí mimo oblast tabulky poklepeme na objekt OLE a znovu přejdeme do režimu úprav objektu. Aplikace věnovaná zpracování tohoto typu souboru (v našem příkladu Calc) objekt otevře.

Poznámka

Pokud je vložený objekt zpracováván v LibreOffice, bude přechod do programu pro úpravu objektu bezproblémový; v ostatních případech se objekt otevře v novém okně a možnost v nabídce *Soubor* bude k dispozici pro aktualizaci vloženého objektu.

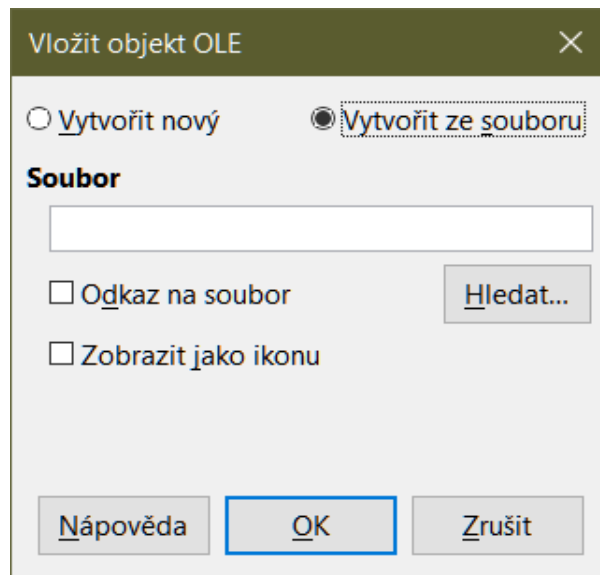
Vložení existujícího objektu:

- 1) Chceme-li vytvořit objekt OLE z existujícího souboru, vybereme volbu **Vytvořit ze souboru**. Formát dialogového okna Vložit objekt OLE se změní na formát zobrazený na obrázku 389.
- 2) Klepneme na **Hledat**, vybereme požadovaný soubor v dialogovém okně prohlížeče souborů a klepneme na tlačítko **Otevřít**.

Poznámka

Tato funkce není omezena na soubory LibreOffice; objekty OLE můžeme vytvářet použitím existujících souborů z mnoha jiných aplikací.

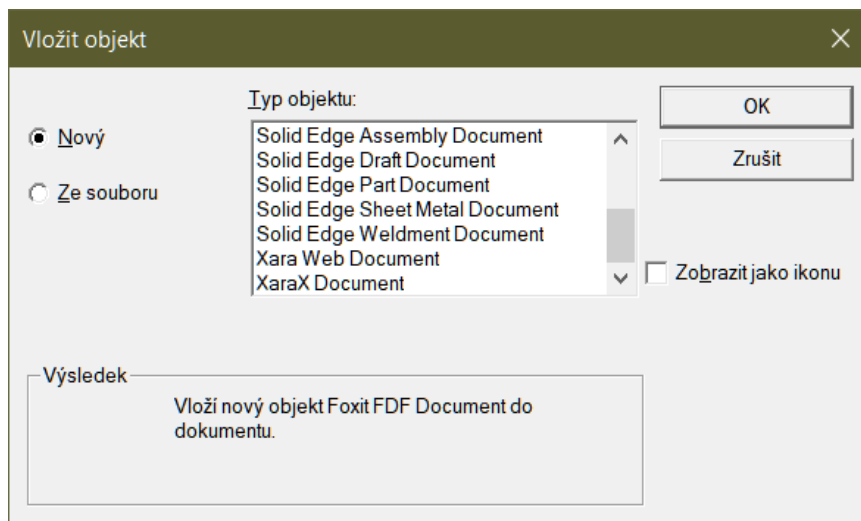
Obrázek 389: Dialogové okno Vložit objekt OLE pomocí možnosti **Vytvořit ze souboru**

- 3) Chceme-li vložit objekt jako odkaz na původní soubor, vybereme volbu **Odkaz na soubor**. Jinak bude objekt vložen do dokumentu.
- 4) Pokud chceme, aby se objekt zobrazoval spíše jako ikona než část souboru, vybereme volbu **Zobrazit jako ikonu**.
- 5) Klepneme na tlačítko **OK**. V dokumentu je zobrazena část vloženého souboru.

Další objekty OLE

Pokud vybereme v systému Windows v dialogu Vložit objekt OLE volbu **Nový** existuje v seznamu *Typ objektu* další položka *Další objekty*.

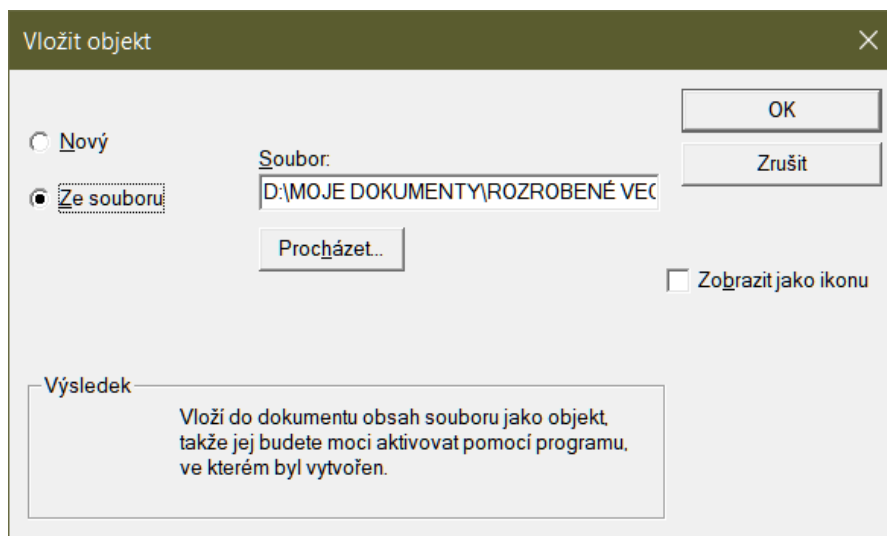
- 1) Poklepeme na položku *Další objekty* a otevře se dialogové okno Vložit objekt (obrázek 390).

Obrázek 390: Vložení objektu OLE ve Windows

- 2) Pro vložení nového objektu typu vybraného v seznamu **Typ objektu** vybereme **Nový** nebo pro vytvoření nového objektu z existujícího souboru vybereme **Vytvořit ze souboru**.
- 3) Pokud se rozhodneme pro volbu **Vytvořit ze souboru**, otevře se dialogové okno zobrazené na obrázku 391. Klepneme na **Procházet** a vybereme soubor, který chceme vložit. Vložený objekt souboru lze upravit programem Windows, který jej vytvořil.

Pokud místo vložení objektu chceme vložit odkaz na objekt, vybereme volbu **Zobrazit jako ikonu**.

Obrázek 391: Vkládání objektu OLE ze souboru ve Windows

4) Klepneme na tlačítko **OK**.

Nepropojený objekt OLE

Pokud objekt OLE není propojen, lze jej upravit v novém dokumentu. Pokud například vložíme sešit do dokumentu Writer, můžeme jej v podstatě považovat za tabulku Writer (s více funkcemi). Chceme-li jej upravit, poklepeme na něj.

Propojený objekt OLE

Když je OLE objekt sešitu propojený, změním-li jej v programu Writer, změní se v Calc; pokud jej změním v programu Calc, změní se v programu Writer. To může být velmi účinný nástroj, pokud vytváříme sestavy v programu Writer pomocí dat z programu Calc a chceme provést rychlou změnu bez otevření programu Calc.

Poznámka

Najednou můžeme upravovat pouze jednu kopii sešitu. Pokud máme propojený OLE objekt sešitu v otevřeném dokumentu Writer a poté otevřeme stejný sešit v aplikaci Calc, bude sešit Calc pouze pro čtení.

Dynamická výměna dat (Dynamic Data Exchange DDE)

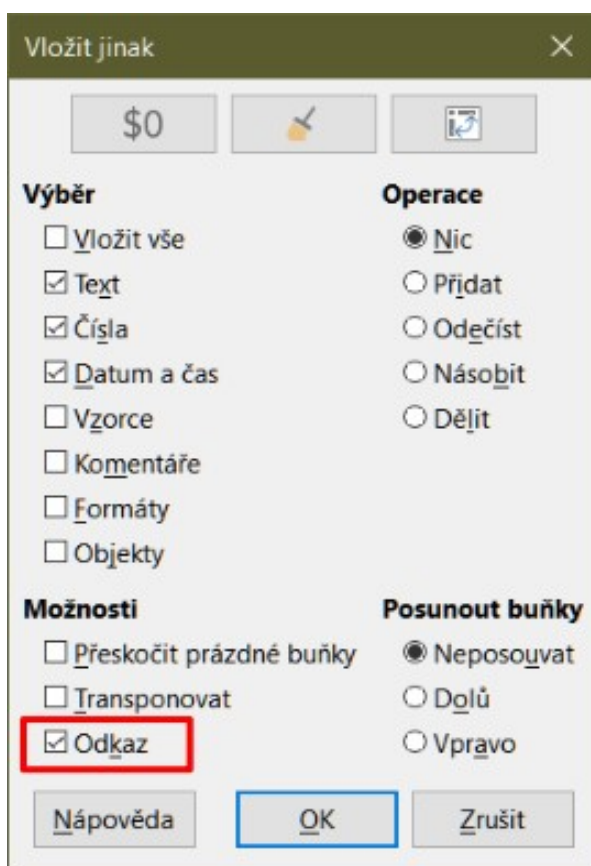
DDE je zkratka pro Dynamic Data Exchange, mechanismus, pomocí kterého lze vybraná data v dokumentu A vložit do dokumentu B jako propojenou „živou“ kopii originálu. Použije se například ve zprávě napsané v programu Writer obsahující časově proměnná data, například výsledky prodeje pocházející ze sešitu Calc. Odkaz DDE zajišťuje, že jakmile je zdrojový sešit aktualizován, změny se promítnou do zprávy, čímž se zmenší prostor pro chyby a sníží se práce při aktualizaci dokumentu Writer.

DDE je předchůdcem OLE. S DDE jsou objekty propojeny odkazem na soubor, ale nejsou vloženy. Odkazy DDE můžeme vytvořit v rámci Calc buněk na listu programu Calc nebo v buňkách programu Calc v jiném dokumentu LibreOffice, například v programu Writer.

Odkaz DDE v programu Calc

Vytvoření odkazu DDE v programu Calc je podobné vytvoření odkazu na buňku. Proces je trochu odlišný, ale výsledek je stejný. Chceme-li vytvořit propojení DDE z jednoho sešitu Calc do druhého, provedeme následující kroky:

- 1) V aplikaci Calc otevřeme tabulku, která obsahuje původní data, ke kterým se chceme připojit.
- 2) Vybereme buňky, na které chceme vytvořit odkaz DDE.
- 3) Zkopírujeme buňky do schránky například výběrem **Úpravy > Kopírovat** v hlavní nabídce, klepnutím na ikonu **Kopírovat** na nástrojové liště Standardní nebo klepnutím pravým tlačítkem myši na vybranou oblast a výběrem **Kopírovat** z místní nabídky.
- 4) Otevřeme druhý sešit, který bude obsahovat propojená data.
- 5) Klepneme do levé horní části oblasti v druhém sešitě, kde se mají zobrazit propojená data.
- 6) Vybereme v druhém sešitě z hlavní nabídky **Úpravy > Vložit jinak > Vložit jinak** nebo stiskneme klávesy *Ctrl + Shift + V*.
- 7) Program Calc zobrazí dialogové okno Vložit jinak (obrázek 392).

Obrázek 392: Dialogové okno Vložit jinak

- 8) V dialogovém okně Vložit jinak vybereme volbu **Odkaz** (zvýrazněno červeným políčkem na obrázku 392) a klepneme na tlačítko **OK**.

Pokud nyní klikneme na jednu z propojených buněk, uvidíme, že vstupní řádka vzorců zobrazuje odkaz začínající znaky $\{=$. Viz obrázek 393 jako příklad, zvýrazněno červeným rámečkem.

- 9) Uložíme a zavřeme oba sešity.

Pokud následně upravíme původní buňky v jejich sešitě a uložíme změny, při příštím otevření sešitu obsahujícím propojené buňky se hodnoty v těchto propojených buňkách aktualizují, aby obsahovaly nejnovější hodnoty původních buněk.

	A	B	C	D	E	F	G
1	Datum	Hodnota prodeje	Kategorie	Region	Zaměstnanec		
2	39449	410	Tenis	Sever	Kurt		
3	39449	1508	Golf	Východ	Hans		
4	39449	2340	Jachting	Jih	Ute		
5	39450	4872	Tenis	Východ	Brigitte		
6	39453	2623	Tenis	Východ	Fritz		
7	39453	3821	Tenis	Jih	Fritz		
8	39454	3739	Golf	Jih	Fritz		
9	39455	4195	Golf	Západ	Ute		
10	39457	2023	Golf	Východ	Hans		
11	39461	2804	Tenis	Západ	Hans		

Obrázek 393: Příklad odkazu DDE na jiný sešit Calc

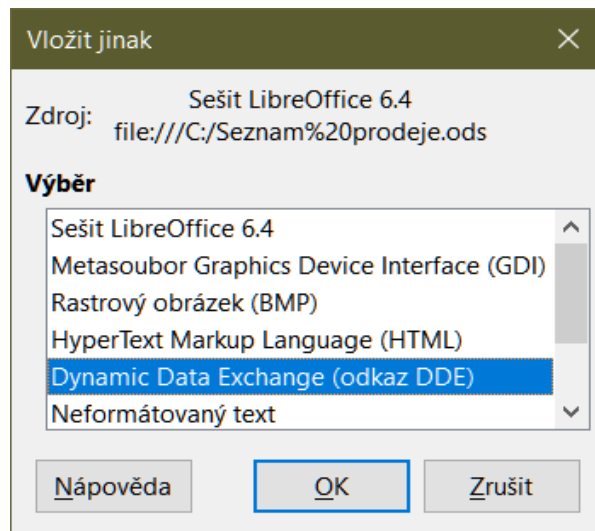
Poznámka

Když otevřeme sešit obsahující propojená data, může se zobrazit varovná zpráva s oznámením o deaktivaci automatické aktualizace externích odkazů. Pro aktualizaci propojených buněk budeme muset klepnout na tlačítko **Povolit obsah**. Této zprávě a interakci se můžeme vyhnout, když se ujistíme, že sešit obsahující původní data je v důvěryhodném umístění souborů a že je vybrána možnost vždy aktualizovat odkazy z důvěryhodných umístění při otevírání. Tato nastavení zkontrolujeme pomocí **Nástroje > Možnosti > LibreOffice > Zabezpečení > Zabezpečení maker** (záložka *Důvěryhodné zdroje*) a **Nástroje > Možnosti > LibreOffice Calc > Obecné > Aktualizovat odkazy při otevírání**.

Odkaz DDE v programu Writer

Proces vytvoření odkazu DDE z programu Calc do programu Writer je podobný vytvoření odkazu v programu Calc.

- 1) V programu Calc vybereme buňky, na které chceme vytvořit odkaz DDE. Zkopírujeme je.
- 2) Přejdeme na místo v dokumentu Writer, kde chceme odkaz DDE. Vybereme **Úpravy > Vložit jinak > Vložit jinak**.
- 3) Writer zobrazí dialogové okno Vložit jinak (obrázek 394).

Obrázek 394: Dialogové okno Vložit jinak v programu Writer s vybraným odkazem DDE

- 4) V seznamu **Výběr** vybereme možnost *Dynamic Data Exchange (odkaz DDE)*.
- 5) Klepneme na tlačítko **OK**.
- 6) Nyní byl odkaz vytvořen v aplikaci Writer. Po aktualizaci sešitu v programu Calc se automaticky aktualizuje tabulka v programu Writer.

XML zdroj

Funkce XML zdroj umožňuje uživateli importovat data z libovolně strukturovaného obsahu XML do buněk v existujícím dokumentu tabulkového procesoru. Umožňuje importovat obsah XML buď částečně nebo úplně, v závislosti na struktuře obsahu XML a definicích mapování, která definuje uživatel. Uživatel může určit několik nepřekrývajících se substruktur, které mají být mapovány do různých umístění buněk ve stejném dokumentu, a může vybrat, zda importuje buď obsah prvku, hodnoty atributů, nebo obojí.

Poznámka:

Funkce XML zdroj v současné době umožňuje importovat data XML jako jednorázovou událost; po importu dat nebude ukládat informace o zdroji dat.

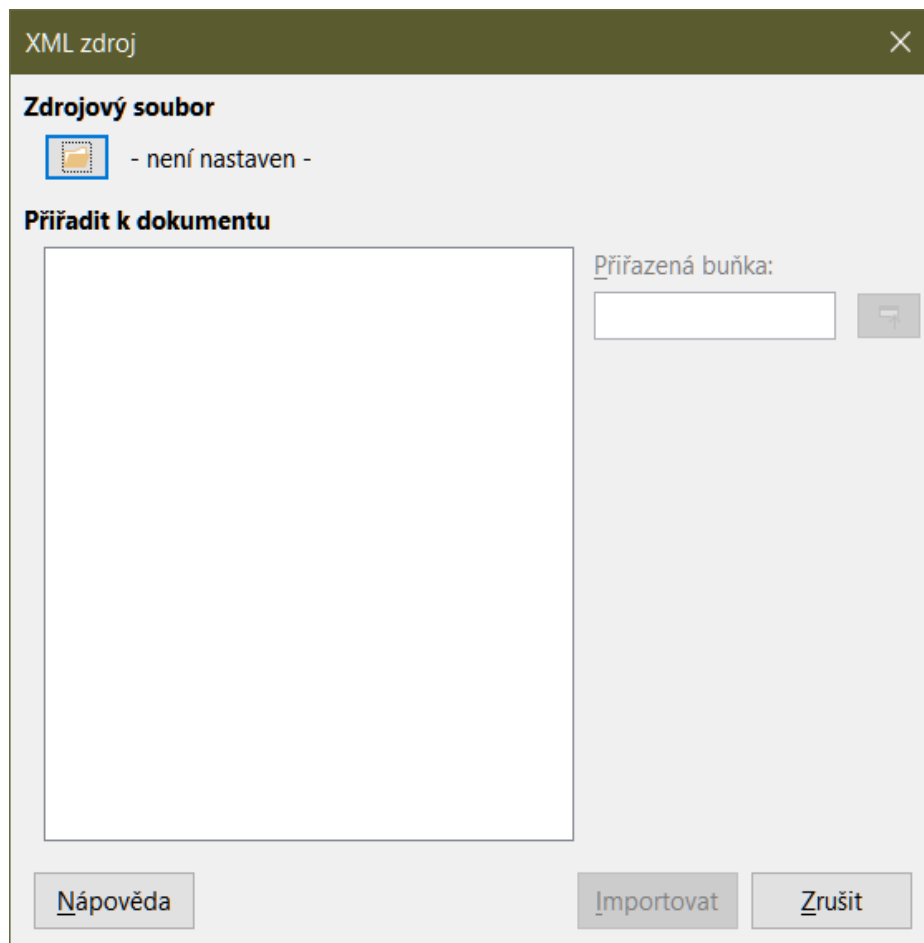
Předpokládejme, že máme prodejní data v souboru XML, například následující:

```
<prodej>
  <prodej>
    <datum>01/19/08</datum>
    <hodnota>$2,032</hodnota>
    <kategorie>Golf</kategorie>
    <region>Západ</region>
    <zamestnanec>Brigitte</zamestnanec>
  </prodej>
</prodej>
<prodej>
  <datum>01/25/08</datum>
```

```
<hodnota>$3,116</hodnota>
<kategorie>Jachting</kategorie>
<region>Východ</region>
<zamestnanec>Hans</zamestnanec>
</prodej>
<prodej>
  <datum>01/26/08</datum>
  <hodnota>$2,811</hodnota>
  <kategorie>Tenis</kategorie>
  <region>Jih</region>
  <zamestnanec>Fritz</zamestnanec>
</prodej>
</prodeje>
```

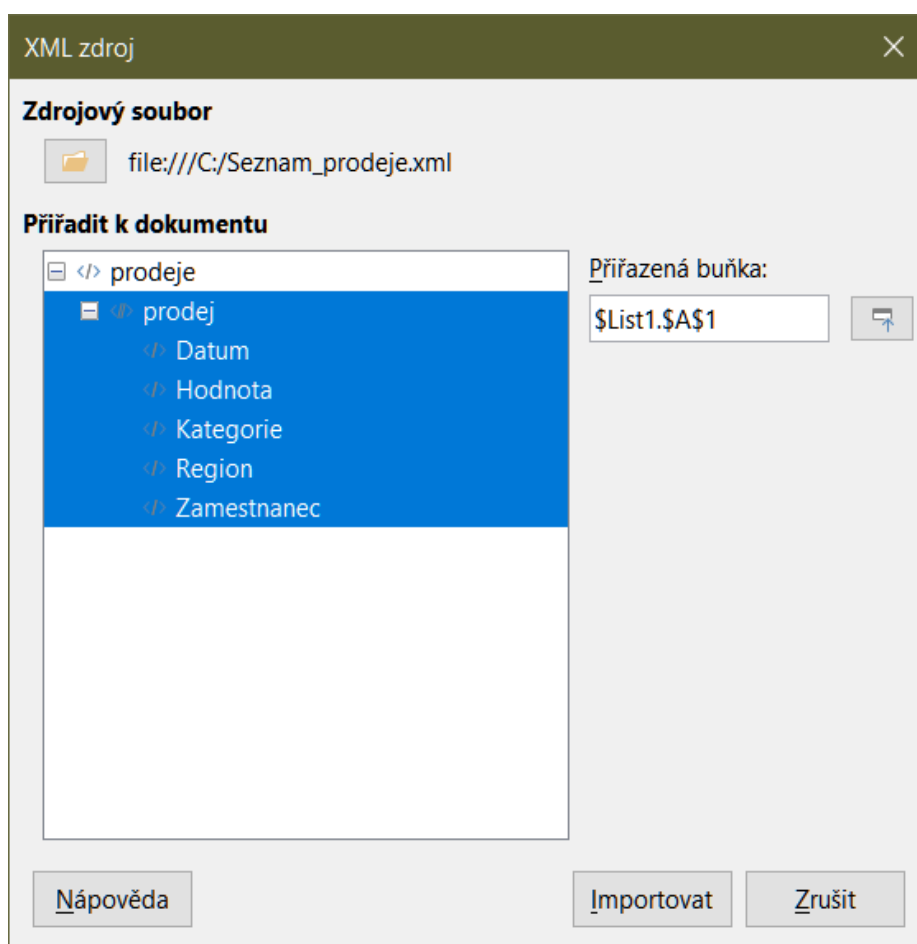
Chceme-li importovat tato data do sešitu Calc, postupujeme takto:

- 1) Vybereme **Data > XML zdroj**. Calc zobrazí dialogové okno XML zdroj (obrázek 395).

Obrázek 395: Dialogové okno XML zdroj (úvodní zobrazení)

- 2) Stiskneme tlačítko v oblasti *Zdrojový soubor* v horní části dialogu. Calc zobrazí dialogové okno Otevřít, které nám umožní určit cestu k souboru XML, který chceme importovat do dokumentu.
- 3) Přejdeme do správné složky, vybereme požadovaný soubor a stiskneme tlačítko **Otevřít**.
- 4) Pro zobrazení struktury XML program Calc přečte obsah zadaného souboru a poté naplní oblast *Přiřadit k dokumentu* v dialogovém okně XML zdroj, což je vidět na obrázku 396. Oblast *Přiřadit k dokumentu* je popsána níže.
- 5) V případě našich vzorových údajů vybereme v oblasti *Přiřadit k dokumentu* uzel prodej. Tím se importují všechny položky <prodej> v obsahu XML do tabulky sešitu.
- 6) Klepneme na buňku v levém horním rohu oblasti, kde se mají v sešitu zobrazit data. V našem příkladu klepneme na buňku A1. V textovém poli *Přiřazená buňka* se objeví adresa klepnuté buňky.
- 7) Obsah dialogového okna XML zdroj by nyní měl vypadat jako na obrázku 396.
- 8) Klepneme na tlačítko **Importovat**. Spustí se proces importu na základě definic odkazů, které provedl uživatel. Po dokončení importu se dialogové okno zavře.

Obrázek 396: Dialogové okno XML zdroj (naplněné)

Program Calc umístí obsah XML na určené místo v tabulce, jak je znázorněno na obrázku 397.

	A	B	C	D	E
1	Datum	Hodnota	Kategorie	Region	Zamestnanec
2	19.01.2020	\$2 032,00	Golf	Západ	Brigitte
3	25.01.2020	\$3 116,00	Jachting	Východ	Hans
4	26.01.2020	\$2 811,00	Tenis	Jih	Fritz

Obrázek 397: Importovaný obsah XML

Oblast *Přiřadit k dokumentu* dialogového okna XML zdroj zobrazuje strukturu zdrojového obsahu XML jako strom. Je zpočátku prázdný a při zadání zdrojového souboru se vyplní.

Každý prvek ve stromu může být jeden ze tří typů:

- Atribut, reprezentovaný symbolem @.
- Jeden neopakující se prvek, reprezentovaný symbolem </>. Neopakující se prvek je prvek, který se může vyskytnout pouze jednou pod stejným rodičem. Je mapován do jedné buňky v dokumentu.
- Opakující se prvek, reprezentovaný symbolem < // >. Opakující se prvek je prvek, který se může objevit vícekrát pod stejným rodičem. Slouží jako uzavírací rodič jednoho záznamu z více záznamů. Tyto položky se importují do rozsahu, jehož výška se rovná počtu záznamů plus jeden další řádek záhlaví.

Pole *Přiřazená buňka* určuje polohu buňky v dokumentu, ke kterému je prvek nebo atribut připojen. Pokud se jedná o neopakující se prvek nebo atribut, jednoduše odkazuje na buňku, do které se importuje hodnota propojeného prvku/atributu. Pokud se jedná o opakující se prvek, ukazuje na levou horní buňku oblasti, do které se importují všechny záznamy včetně záhlaví.

Průvodce programem Calc

Kapitola 11

Kontrola a sdílení sešitů

Úvod

Tato kapitola popisuje metody spolupráce prostřednictvím sdílení a kontroly sešitů: simultánních úprav, zaznamenávání změn, přidávání komentářů, prohlížení změn, slučování a porovnávání dokumentů, ukládání a používání verzí dokumentů.

Některé příkazy v nabídkách nejsou k dispozici (jsou zobrazeny šedě), když je aktivní sdílení nebo sledování změn.

Sdílení sešitů

Sdílení sešitu umožňuje několika uživatelům otevřít stejný soubor a současně jej upravovat. Sešit musí být na sdíleném disku, serveru, webu nebo podobně. U operačních systémů musí být splněny některé podmínky pro správu uživatelských oprávnění:

- Sdílený soubor musí být umístěn na místě, které je přístupné všem spolupracovníkům.
- Oprávnění k souboru pro dokument i odpovídající soubor zámku je třeba nastavit, aby všichni spolupracovníci mohli soubory vytvářet, mazat a měnit.

Podrobnosti o nastavení oprávnění k souborům najdeme v dokumentaci k operačnímu systému. Viz také „Otevření a uložení souborů na vzdálených serverech“ v kapitole 1 – Představujeme LibreOffice v příručce *Začínáme s LibreOffice*.

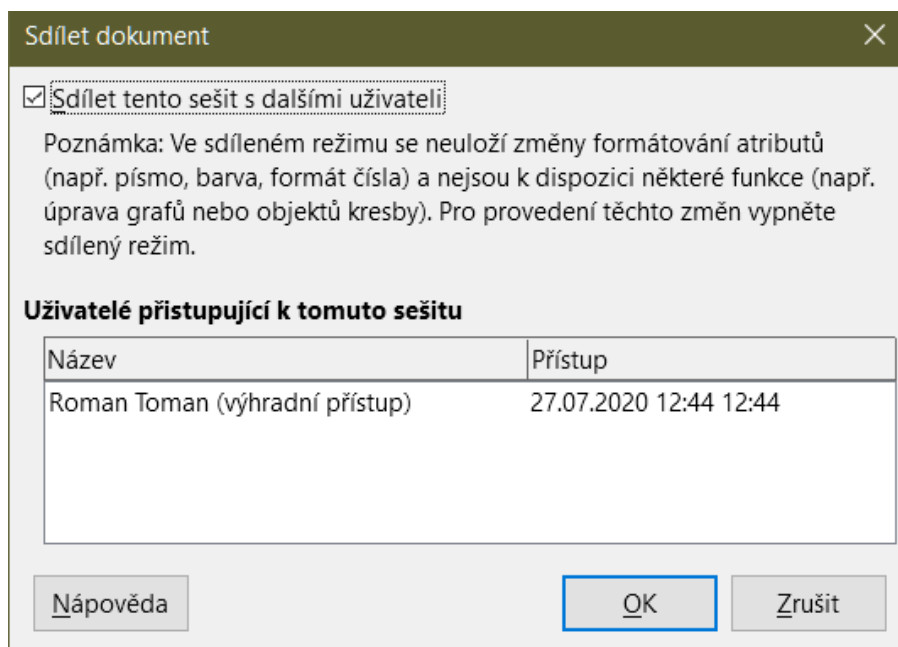

Tip

Každý spolupracovník by měl zadat své jméno do **Nástroje > Možnosti > LibreOffice > Uživatelské údaje**.

Nastavení sešitu pro sdílení

Pro povolení nebo zakázání sdílení otevřeme sešit a zvolíme **Nástroje > Sdílet sešit**.

Obrázek 398: Výběr sdílení sešitu

Chceme-li sdílení povolit, zaškrtneme políčko v horní části dialogu (obrázek 398) a klepneme na **OK**. Pokud byl sešit dříve uložen, zobrazí se zpráva, že jej musíme uložit pro aktivaci sdíleného

režimu; pro pokračování klepneme na **Ano**. Pokud dosud nebyl sešit uložen, otevře se dialogové okno Uložit. Po uložení se za nadpisem v záhlaví zobrazí text „(sdílený)“.

Nástroje > Sdílet sešit lze také použít k přepínání sešitu ze sdíleného na nesdílený. To však znamená, že ostatní uživatelé ho již nemohou upravovat. Místo toho můžeme chtít uložit kopii sdíleného sešitu pod jiným jménem nebo v jiném adresáři, čímž vytvoříme kopii sdílené tabulky a poté přepneme kopii na nesdílenou.

Otevření sdíleného sešitu

Když otevřeme sdílený sešit, zobrazí se zpráva, že některé funkce nejsou v tomto režimu k dispozici. Klepnutím na tlačítko **OK** dokument otevřeme. Můžeme vybrat možnost, aby se varování již nezobrazovalo.

Ve sdíleném sešitu jsou zakázány následující funkce:

Úpravy > Sledování změn, až na Sloučit dokument

Vložit > Multimédia > Zvuk nebo Video

Vložit > Komentář

Vložit > Objekt

Vložit > Graf

Vložit > Pojmenovaná oblast nebo výraz

Vložit > Kontingenční tabulka

Vložit > Plovoucí rámec

Vložit > Písmomalba

Vložit > Podpisový řádek

Formát > Sloučit buňky

Formát > Oblasti tisku

List > Přesunout nebo kopírovat list

List > Smazat list

List > Vložit list ze souboru

List > Pojmenované oblasti a výrazy

List > Přejmenovat list

List > Barva karty listu

Data > Definovat oblast

Data > Řadit

Data > Řadit vzestupně

Data > Řadit sestupně

Data > Mezisoučty

Data > Platnost

Data > Vícenásobné operace

Data > Konsolidovat

Data > Seskupení a souhrn

Data > Kontingenční tabulka

Nástroje > Uzamknout list

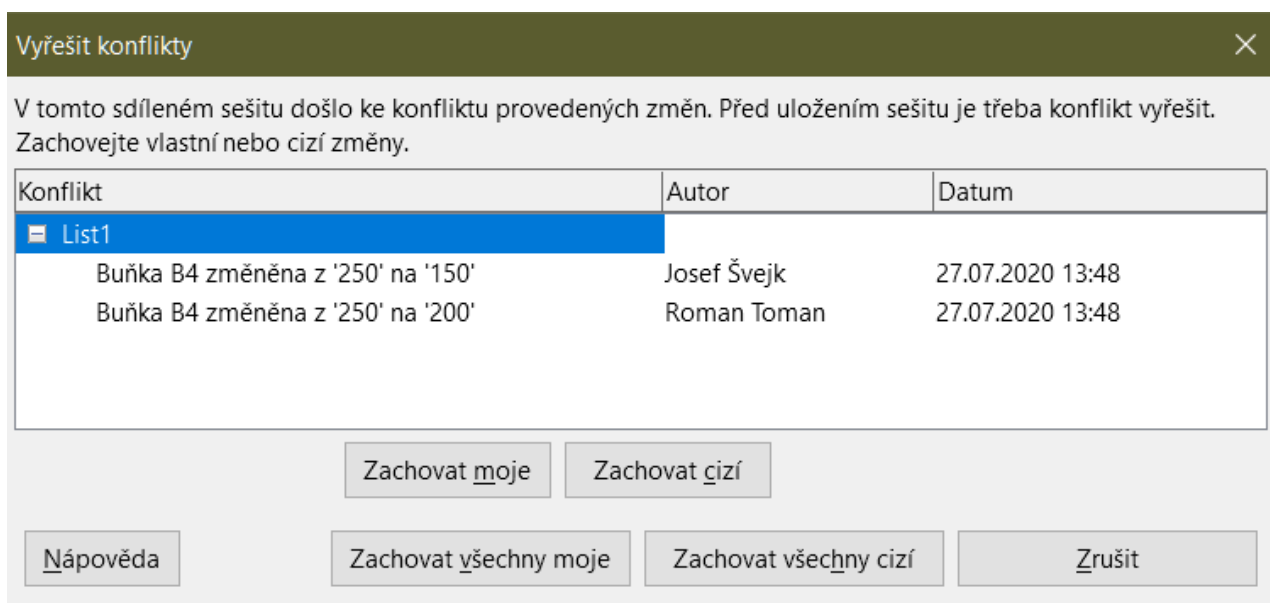
Nástroje > Uzamknout strukturu sešitu

Uložení sdíleného sešitu

Pokud sdílený sešit uložíme, pokud nebyl změněn a uložen jiným uživatelem od jeho otevření, uloží se jako obvykle.

Pokud byl sešit od jeho otevření upraven a uložen jiným uživatelem, dojde k jedné z následujících situací:

- Pokud změny nejsou v konfliktu, dokument se uloží, zobrazí se zpráva „Váš sešit byl aktualizován změnami uloženými jinými uživateli“ a všechny buňky upravené jiným uživatelem se zobrazí s červeným rámečkem.

Obrázek 399: Dialogové okno Vyřešit konflikty

- Pokud dojde ke konfliktu změn, zobrazí se dialogové okno Vyřešit konflikty (obrázek 399). Musíme se rozhodnout pro každý konflikt, kterou verzi si ponecháme, naši nebo verzi jiné osoby. Po vyřešení všech konfliktů se dokument uloží. Během řešení konfliktů nemůže sdílený dokument uložit žádný jiný uživatel.
- Pokud se jiný uživatel pokouší uložit sdílenou tabulku a vyřešit konflikty, zobrazí se zpráva, že soubor je uzamčen kvůli probíhajícímu sloučení. Může zrušit příkaz Uložit a zopakovat uložení později.

Když úspěšně uložíme sdílený sešit, dokument zobrazí nejnovější verzi všech změn uložených všemi uživateli.

Kontrola dokumentů

K prohlížení, úpravám a komentování sešitů můžeme použít několik metod. Každý recenzent pracuje na samostatné kopii dokumentu.

- K zobrazení přidaného a odstraněného materiálu můžeme použít sledování změn. Později můžete my nebo jiná osoba dokument zkontrolovat a každou změnu přijmout nebo odmítnout.
- Můžeme provést změny na kopii dokumentu (uloženého v jiné složce, pod jiným názvem nebo obojím) a poté pomocí programu Calc porovnat soubory a zobrazit změny. Více najdeme na straně 457.
- Můžete uložit verze, které jsou uloženy jako součást původního souboru. Více najdeme na straně 458.

Recenzenti mohou v dokumentu zanechat komentáře buď připojené ke konkrétním změnám nebo samostatně.

Příprava dokumentu k revizi (volitelné)

Než odešleme sešit někomu jinému ke kontrole nebo úpravě, můžeme jej nastavit tak, aby editor nebo recenzent nemusel pamatovat na zapnutí sledování změn.

Po zapnutí sledování změn můžeme volitelně chránit sešit heslem, takže každý uživatel musí zadat správné heslo, aby mohl přijmout nebo odmítnout změny.

- 1) Otevřeme sešit a vybereme **Úpravy > Sledování změn > Záznam** z hlavní nabídky. Můžeme také použít **Soubor > Vlastnosti > Zabezpečení** a vybereme **Zaznamenávat změny**.
- 2) (Volitelné) Klepneme na **Úpravy > Sledovat změny > Zamknout**. V dialogu Zadejte heslo zadáme heslo (dvakrát) a klepneme na **OK**. Můžeme také použít **Soubor > Vlastnosti > Zabezpečení** a klepnout na **Zamknout**, čímž otevřeme dialogové okno Zadejte heslo.

Zaznamenávání změn

Chceme-li zaznamenat změny, otevřeme sešit a ujistíme se, že položka **Úpravy > Sledování změn > Záznam** má vedle ní zaškrtnutí, což znamená, že zaznamenávání změn je aktivní.

Upozornění

Po provedení změn **nesmíme** vypnout zaznamenávání změn. Vypnutí zaznamenávání změn v programu Calc způsobí, že všechny zaznamenané změny budou přijaty a nebudou již zobrazeny jako změny. Pokud se o to pokusíme, zobrazí se okno se zprávou.

Když jsou změny provedeny v buňce, kolem buňky se objeví barevný rámeček s tečkou v levém horním rohu (obrázek 400). Odstraněný sloupec nebo řádek je označen tlustým barevným pruhem.

	A	B	C	D	E
1	Návrh rozpočtu na baseball				
2	Popis položky	Množství	Cena za kus	Cena celkem	Poznámka
3	Dresy	10	\$50.00	\$500.00	Potřebné pro vylepšení vzhledu mužstva
4	Basebalové míčky	250	\$2.00	\$500.00	Potřebných 10 míčků na hru
5	Poplatky za sudího	25	\$50.00	\$1,250.00	1 sudí na hru
6	Pálky	5	\$35.00	\$175.00	Potřebné pálky různých velikostí
7	Občerstvení	0	\$15.00	\$0.00	Maximální cenu na hru, pro občerstvení po hře
8	Přilby pro pálkaře	5	\$40.00	\$200.00	Potřebných alespoň 5 přileb
9	Výstroj zadáka	1	\$300.00	\$300.00	Pro ochranu zadáka, starý výstroj je poškozen
10	Náhradní rukavice	2	\$45.00	\$90.00	Jen pro případ, že by někdo zapomněl rukavice
11				3 015,00 Kč Celkem	

Obrázek 400: Upravený dokument s červeným rámečkem na změněných buňkách

Chceme-li zobrazit změněné informace, umístíme ukazatel myši na změněnou buňku. Viz obrázek 401.

	A	B	C	D	E
1	Návrh rozpočtu na baseball				
2	Popis položky	Množství	Cena za kus	Cena celkem	Poznámka
3	Dresy	10	\$50.00	\$500.00	Potřebné pro vylepšení vzhledu mužstva
4	Basebalové míčky	250	\$2.00	\$500.00	Potřebných 10 míčků na hru
5	Poplatky za sudího	25	\$50.00	\$1,250.00	1 sudí na hru

Obrázek 401: Zobrazení podrobností o změně

Poznámka

Některé změny, například formátování buněk, se nezaznamenávají a neoznačují.

Tip

Chceme-li změnit barvu označující změněnou buňku, vybereme **Nástroje > Možnosti > LibreOffice Calc > Změny**.

Možná budeme chtít vysvětlit své změny. To lze provést přidáním komentářů k provedeným změnám nebo přidáním obecných komentářů do sešitu.

Přidávání komentářů ke změnám

Program Calc automaticky přidá ke každé zaznamenané změně komentář, který popisuje, co bylo změněno (například *Buňka B4 změněna z '9' na '4'*). Recenzenti a autoři mohou přidat své vlastní komentáře, aby vysvětlili své důvody ke změnám.

Přidání komentáře ke změně:

- 1) Provedeme změnu v sešitu.
- 2) Vybereme buňku se změnou.
- 3) Vybereme z hlavní nabídky **Úpravy > Sledování změn > Komentář**. Otevře se malé dialogové okno. Zadáme svůj komentář a klepneme na **OK**. Viz obrázek 402.

Poznámka

Nepoužívejte pro tento účel položku z hlavní nebo místní nabídky **Vložit > Komentář**. Komentáře vložené touto metodou jsou zpracovávány odlišně (viz stránka 454) a nezobrazí se v dialogovém okně Spravovat změny.

	A	B	C	D	E
1	Návrh rozpočtu na baseball				
2	Popis položky	Množství	Cena za kus	Cena celkem	Poznámka
3	Dresy	10	\$50.00	\$500.00	Potřebné pro vylepšení vzhledu mužstva
4	Basebalové míčky	250			
5	Poplatky za sudího	25			
6	Pálky	5			
7	Občerstvení	0			vení po hře
8	Přilby pro pákaře	5			
9	Výstroj zadáka	1			e poškozen
10	Náhradní rukavice	2			něl rukavice
11					
12					
13					
14					

Buňka B3 změněna z '25' na '10'

Obsah

Autor Josef Švejek, 07.09.2020 07:43

Text

Můžeme si dovolit jenom 10 dresů.

Nápověda ← → **OK** Zrušit

Obrázek 402: Vložení komentáře spojeného se změnou

Po přidání komentáře ke změněné buňce můžeme vidět změnu a komentář tak, že umístíme kurzor myši na buňku, jak je znázorněno na obrázku 403.

	A	B	C	D	E
1	Návrh rozpočtu na baseball				
2	Popis položky	Množství	Cena za kus	Cena celkem	Poznámka
3	Dresy	10	\$2.00	\$500.00	Potřebné pro vylepšení vzhledu mužstva
4	Basebalové míčky	250	\$2.00	\$500.00	Potřebných 10 míčků na hru
5	Poplatky za sudího	25	\$50.00	\$1,250.00	1 sudí na hru

Josef Švejek, 07.09.2020 07:43:16:
Můžeme si dovolit jenom 10 dresů.
(Buňka B3 změněna z '25' na '10')

Obrázek 403: Komentář byl přidán do buňky B3

Komentář se také zobrazí v dialogu, když přijímáme a odmítáme změny, jak je uvedeno v prvním řádku obrázku 407 na stránce 456.

Úpravy komentářů ke změnám

- 1) Vybereme buňku s komentářem ke změně, který chceme upravit.
- 2) Vybereme z hlavní nabídky **Úpravy > Sledování změn > Komentář**. Otevře se okno znázorněné na obrázku 402 .
- 3) Upravíme komentář a klepneme na **OK**.

Automaticky přidáný komentář poskytovaný programem Calc nelze upravovat.

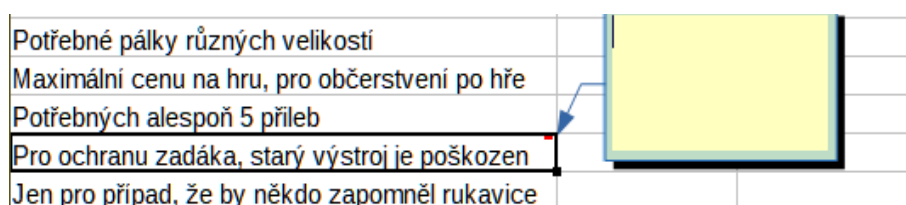
V komentářích se lze pohybovat pomocí šipek ve spodní části dialogu.

Přidání dalších (obecných) komentářů

Program Calc poskytuje další typ komentářů, které autoři a recenzenti často používají k výměně nápadů nebo k žádosti o radu.

Chceme-li přidat obecný komentář:

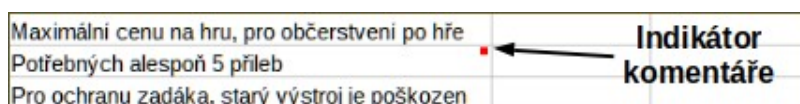
- 1) Vybereme buňku, pro kterou se komentář použije.
- 2) Vybereme **Vložit > Komentář** nebo klepneme pravým tlačítkem a vybereme **Vložit komentář**. Objeví se pole znázorněné na obrázku 404 .

Obrázek 404: Vložení komentáře

- 3) Do pole zadáme komentář a kliknutím mimo pole jej uzavřeme.

Nyní má buňka, do které jsme přidali komentář, v pravém horním rohu barevnou tečku, jak je znázorněno na obrázku 405. Pokud nebyla také změněna buňka nemá barevné ohraničení.

Obrázek 405: Barevná tečka v buňce obsahující komentář

Tip

Výběrem v **Nástroje > Možnosti > LibreOffice > Barvy aplikací** můžeme změnit barvy, které program Calc používá pro komentáře a upravit barvy pro *Pozadí poznámek*.

Chceme-li zobrazit právě přidáný komentář, umístíme ukazatel myši na buňku, která má komentář; objeví se komentář, jak je znázorněno níže.

Potřebných 10 míčků na hru	
1 sudí na hru	
Potřebné páčky různých velikostí	
Maximální cenu na hru, pro občerstvení po hře	
Potřebných alespoň 5 přileb	
Pro ochranu zadáka, starý výstroj je poškozen	

Proč potřebujeme 5 přileb?

Obrázek 406: Prohlížení komentáře

Editace obecných komentářů

Text obecného komentáře můžeme upravovat a formátovat stejně jako u jakéhokoli jiného textu.

- 1) Klepneme pravým tlačítkem myši na buňku obsahující značku komentáře a vybereme **Upravit komentář** z místní nabídky.
- 2) Program Calc zobrazí komentář buňky. Kurzor se změní na obvyklý kurzor pro zadávání textu a nástrojová lišta Formátování se změní tak, aby zobrazovala atributy textu.
- 3) Po dokončení úprav zrušíme výběr klepnutím mimo komentář.

Formátování obecných komentářů

Můžeme změnit barvu pozadí, styl ohraničení, průhlednost a další atributy komentáře.

- 1) Klepneme pravým tlačítkem myši na buňku obsahující značku komentáře a vybereme **Zobrazit komentář** z místní nabídky.
- 2) Klepneme na samotný komentář. Nástrojová lišta Formátování se změní a zobrazí mnoho možností formátování komentářů. Jsou stejné jako možnosti formátování grafiky. Další informace viz kapitola 5 – Používání grafiky.

Můžete také klepnout pravým tlačítkem na komentář a zobrazit nabídku možností, z nichž některé vedou k dialogům, ve kterých můžeme doladit formátování; tyto dialogy jsou také popsány v kapitole 5.

- 3) Po dokončení klepnutím mimo komentář zrušíme výběr. Chcete-li komentář znovu skrýt, klepneme pravým tlačítkem myši na buňku a vybereme v místní nabídce **Skrýt komentář**.

Nalezení obecných komentářů

Malé značky komentářů v rozích buněk mohou být obtížně viditelné, takže program Calc poskytuje další dva způsoby, jak je najít: zobrazením všech komentářů a pomocí Navigátoru. Chceme-li zobrazit všechny obecné komentáře, zvolíme **Zobrazit > Komentáře** z hlavní nabídky. Chceme-li skrýt všechny komentáře, zvolíme opět **Zobrazit komentáře**.

Pokud jsou v sešitu nějaké obecné komentáře, zobrazí Navigátor vedle slova *Komentáře* symbol (obvykle + nebo šipku). Kliknutím na tento symbol zobrazíme seznam komentářů. Poklepáním na komentář v seznamu přejdeme přímo na buňku, ke které je přidružen.

Poznámka

Zobrazit > Komentáře a Navigátor zobrazí obecné komentáře, ale nikoli komentáře spojené se sledováním změn.

Přijetí nebo zamítnutí změn

Když obdržíme dokument se změnami, můžeme projít každou změnu a rozhodnout se, jak pokračovat. Chceme-li zahájit tento proces:

- 1) Otevřeme upravený dokument.

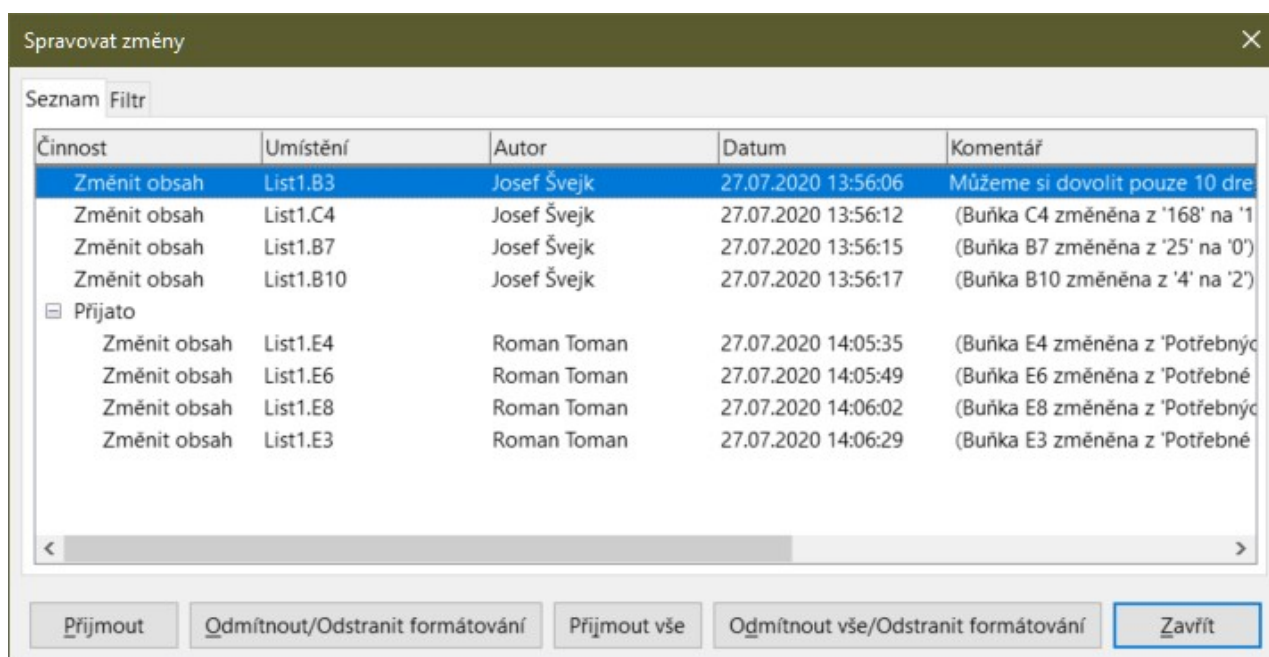
- 2) Vybereme **Úpravy > Sledování změn > Spravovat**. Objeví se dialogové okno Spravovat změny zobrazený na obrázku 407 .
- 3) V něm můžeme procházet změny jednu po druhé a rozhodnout se přijmout nebo odmítnout každou změnu. Můžeme také přijmout nebo odmítnout všechny změny najednou.

Sloupec *Komentář* obsahuje ve výchozím nastavení vysvětlení provedené změny. Pokud recenzent přidal ke změně komentář, zobrazí se a následuje popis změny.

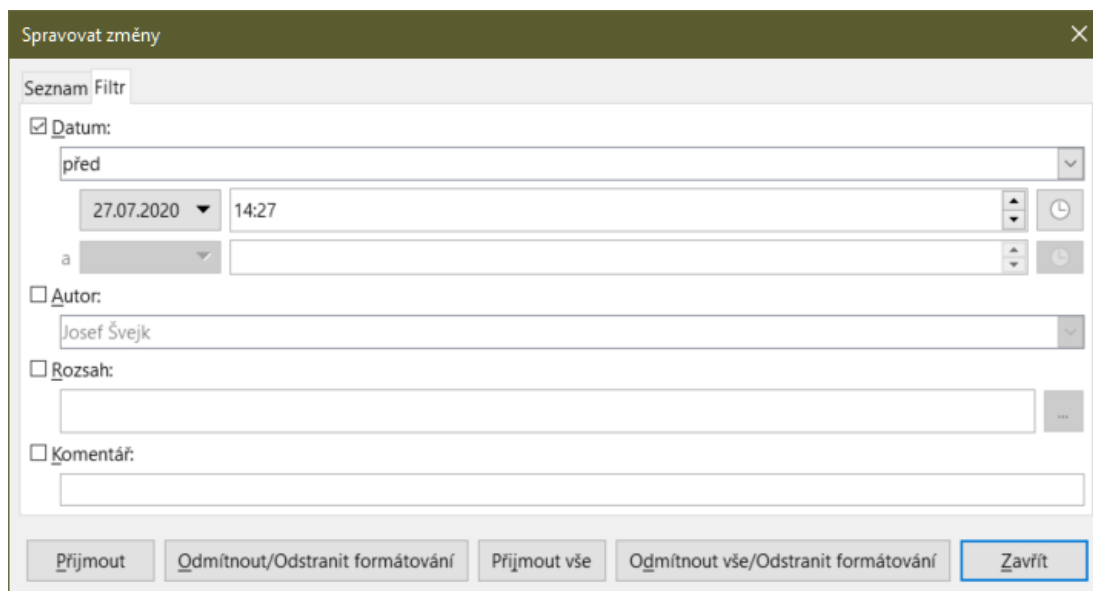
Pokud byla změna nahrazena pozdější změnou (stejnou osobou nebo jinou osobou), jsou změny hierarchicky uspořádány se symbolem rozšíření pro otevření hierarchie.

Pod seznamem změn, které mají být přijaty nebo odmítnuty, jsou uvedeny všechny změny, které byly dříve řešeny.

V záložce *Filtr* (obrázek 408) si můžeme vybrat, jak filtrovat seznam změn: podle data, autora, rozsahu buněk nebo komentářů obsahujících konkrétní výrazy. Po výběru kritérií filtru se přepneme zpět na záložku *Seznam*, kde se zobrazí výsledky. Filtrování změn ovlivní pouze obsah v záložce *Seznam*. V sešitu se nezobrazí žádné filtrované výsledky.

Obrázek 407: Dialogové okno Spravovat změny

Obrázek 408: Zde nastavené filtry ovlivňují seznam změn zobrazených na kartě Seznam

Sloučení dokumentů

Postupy diskutované doposud fungují, pokud s naším dokumentem pracuje vždy jen jeden recenzent. Někdy však více recenzentů vrací všechny upravené verze dokumentu najednou. V takovém případě může být rychlejší zkontrolovat všechny změny najednou, než po jedné kontrole. Za tímto účelem můžeme sloučit dokumenty do programu Calc.

Chceme-li sloučit dokumenty, musí všechny upravené dokumenty obsahovat zaznamenané změny.

- 1) Otevřeme původní dokument.
- 2) Vybereme **Úpravy > Sledování změn > Sloučit dokument**.
- 3) Otevře se dialogové okno pro výběr souboru. Vybereme soubor, který chceme sloučit a klepneme na **Otevřít**.
- 4) Po sloučení dokumentů se otevře dialog Spravovat změny, který ukazuje změny více než jedním recenzentem. Pokud chceme sloučit více dokumentů, zavřeme dialog a opakujeme kroky 2 a 3.

Nyní jsou všechny změny sloučeny do jednoho dokumentu a změny můžeme přijmout nebo odmítnout. Změny od různých autorů se objevují v buňkách v různých barvách.

Porovnáváme dokumenty

Recenzenti někdy nemusí zaznamenat provedené změny. Program Calc dokáže najít změny porovnáním dokumentů.

Abychom mohli porovnat dokumenty, musíme mít původní a ten, který je upravován. Chceme-li je porovnat:

- 1) Otevřeme upravený dokument, který chceme porovnat s původním dokumentem.
- 2) Jdeme do nabídky **Úpravy > Sledování změn > Porovnat dokument**.
- 3) Objeví se dialogové okno Otevřít. Vybereme původní dokument a klikneme na **Otevřít**.

Calc najde a označí změny následovně:

- Všechna data, která se vyskytují v upraveném dokumentu, ale nikoli v originálu, jsou označena jako vložená.
- Všechna data v původním dokumentu, která nejsou v upraveném dokumentu, jsou označena jako smazaná.
- Všechna změněná data jsou označena jako změněná.

Od tohoto okamžiku můžeme procházet a přijímat nebo odmítat změny, jak je popsáno výše.

Ukládání verzí

Pro účely auditu a pro jiné účely budeme možná potřebovat uložit nové verze sešitu. To lze provést uložením kopie sešitu (pod jiným názvem) po každé revizi nebo pomocí funkce verzování.

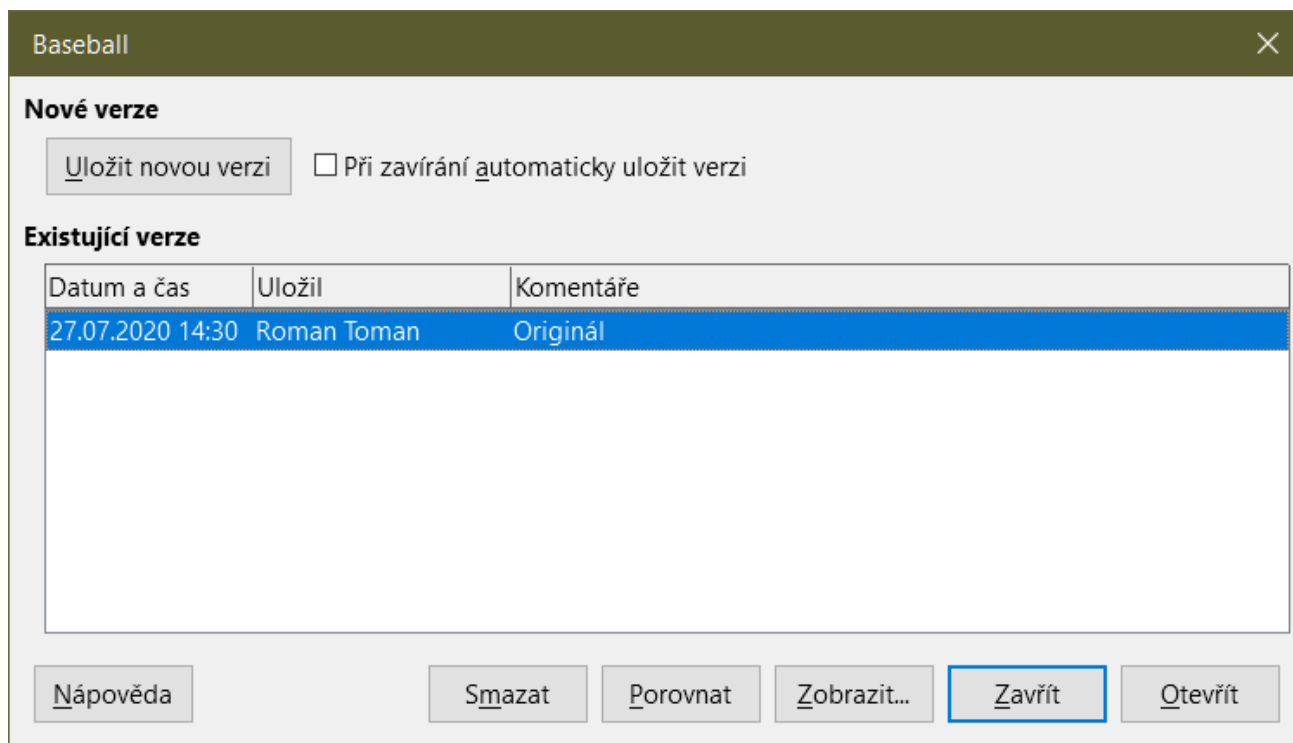

Upozornění

Pokud vybereme **Soubor > Uložit jako** u dokumentu s různými uloženými verzemi, nejsou staré verze uloženy do nového souboru.

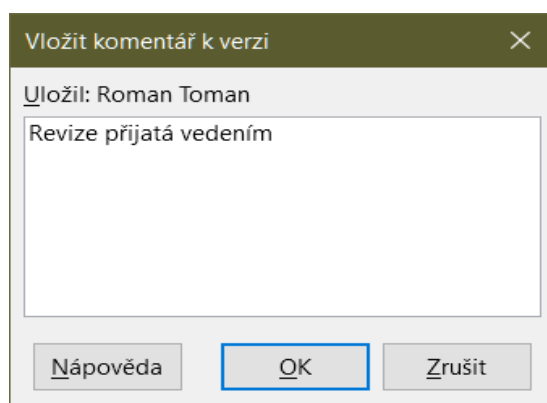
Použití správy verzí v programu Calc:

- 1) V hlavní nabídce zvolíme **Soubor > Verze**. Otevře se dialogové okno pro správu verzí (obrázek 409) a zobrazí seznam existujících verzí uložených v tomto souboru.

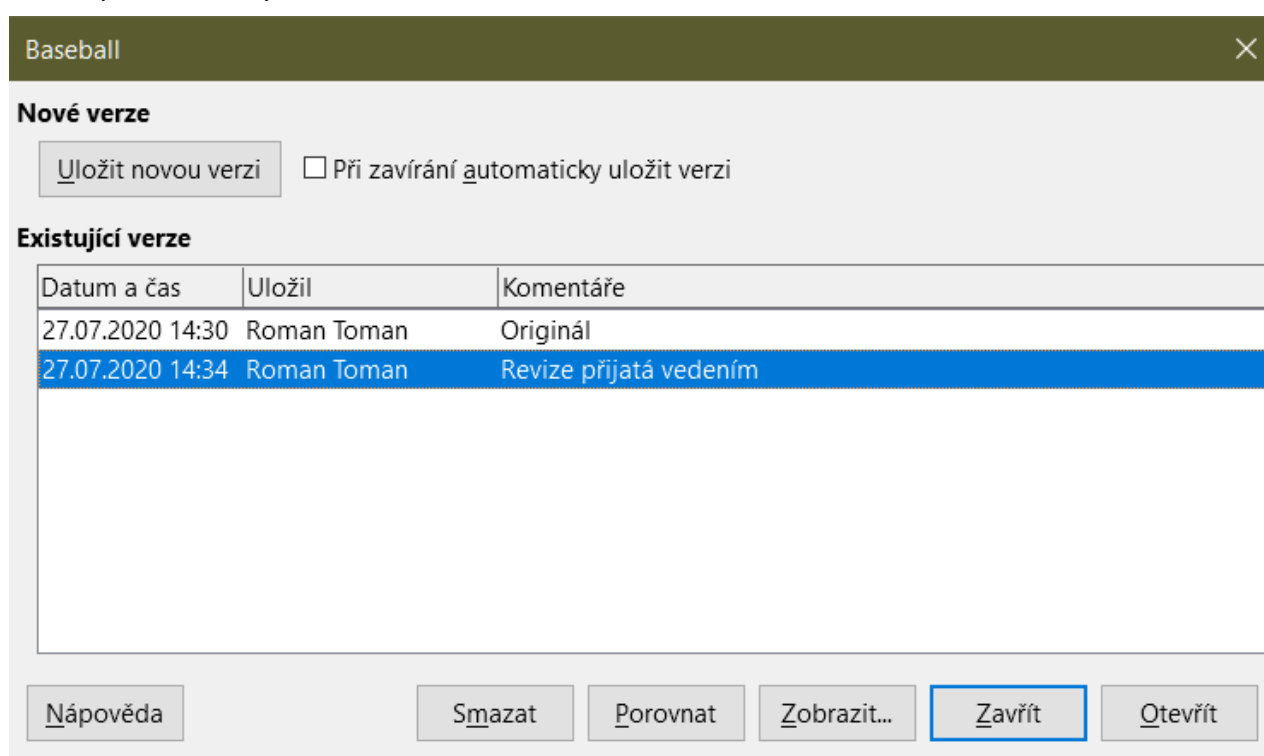
Obrázek 409: Dialogové okno pro správu verzí

- 2) Pro uložení nové verze klepneme na tlačítko **Uložit novou verzi**. Otevře se dialogové okno (obrázek 410), kde můžeme zadat komentáře k této verzi.

Obrázek 410: Dialogové okno Vložit komentář k verzi

- 3) Po zadání komentáře a klepnutí na **OK** je nová verze zahrnuta do seznamu Existující verze (obrázek 411).

Obrázek 411: Aktualizovaný seznam verzí

- 4) Uložíme soubor. Obě verze jsou nyní součástí stejného souboru.

Od tohoto okamžiku můžeme:

- Zobrazit starou verzi - Vybereme verzi a klepneme na **Otevřít** : otevře se kopie předchozí verze pouze pro čtení.
- Porovnat všechny verze - klepnutí na **Porovnat** provede akci podobnou sloučení dokumentů. Otevře se dialogové okno Spravovat změny, zobrazující všechny změny v různých verzích.
- Zkontrolovat komentáře k verzi - Vybereme verzi a klepneme na **Zobrazit**. Zobrazí se úplné komentáře od nás nebo jiných recenzentů.
- Smazat verzi - Vybereme verzi a klepneme na **Smazat**.

Průvodce programem Calc

Kapitola 12

Makra

Automatizace opakujících se úkolů

Úvod

Kapitola 13 příručky *Začínáme s LibreOffice* (nazvaná *Začínáme s makry*) je úvodem do maker, která jsou k dispozici v LibreOffice. Tato kapitola obsahuje další úvodní informace o použití maker v sešitech programu Calc.

Makro je posloupnost příkazů nebo stisků kláves uložených za účelem pozdějšího použití. Příkladem jednoduchého makra je makro, které zadá vaši adresu do aktuální buňky otevřeného sešitu. Makra můžeme použít k automatizaci jednoduchých i složitých úkolů a umožňují nám připravit nové funkce, které nejsou zabudovány do programu Calc.

Nejjednodušší způsob, jak vytvořit makro, je zaznamenat řadu akcí prostřednictvím uživatelského rozhraní programu Calc. Calc ukládá zaznamenaná makra pomocí otevřeného zdrojového skriptovacího jazyka LibreOffice Basic, což je dialekt známého programovacího jazyka BASIC. Tato makra mohou být editována a vylepšena pomocí integrovaného vývojového prostředí (IDE) LibreOffice Basic.

Nejvýkonnější makra v LibreOffice jsou vytvořena pomocí jednoho ze čtyř podporovaných skriptovacích jazyků (LibreOffice Basic, BeanShell, JavaScript a Python). Tato kapitola poskytuje přehled o možnostech maker v LibreOffice, většinou se zaměřuje na výchozí jazyk pro skriptování maker, LibreOffice Basic. Některé příklady zahrnují skriptovací jazyky BeanShell, JavaScript a Python, ale podrobnější popis vlastností těchto jazyků je nad rámec této kapitoly.

Používání záznamu maker

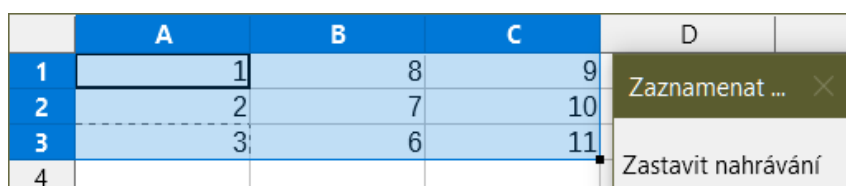
Kapitola 13 příručky *Začínáme s LibreOffice* obsahuje příklady ukazující, jak používat záznamník maker a jak porozumět vygenerovaným skriptům LibreOffice Basic. Následující kroky uvádějí další příklad, specifický pro sešit Calc, bez podrobnějších vysvětlení z příručky *Začínáme s LibreOffice*. Je vytvořeno a uloženo makro, které provádí vložení jinak s operací násobení v celé řadě buněk tabulky.

- 1) Použijeme **Nástroje > Možnosti > LibreOffice > Pokročilé** z hlavní nabídky a pro povolení záznamu makra vybereme možnost **Povolit záznam maker**.
- 2) Použití **Soubor > Nový > Sešit** z hlavní nabídky a vytvoříme nový sešit.
- 3) Zadáme čísla uvedená na obrázku 412 do buněk A1:C3 prvního listu v novém sešitě.

	A	B	C
1	1	8	9
2	2	7	10
3	3	6	11

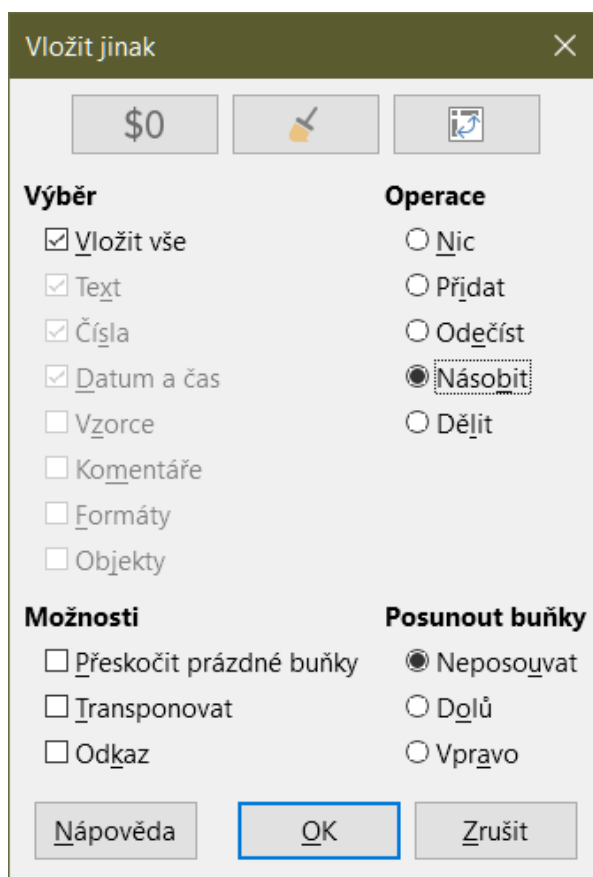
Obrázek 412: Zadáme čísla do buněk A1:C3

- 4) Vybereme buňku A3, která obsahuje číslo 3, a použijeme **Úpravy > Kopírovat** z hlavní nabídky, čímž zkopírujeme hodnotu do schránky.
- 5) Vybereme všechny buňky v oblasti A1:C3.
- 6) Použijeme **Nástroje > Makra > Zaznamenat makro** v hlavní nabídce a spustíme záznam makra. Program Calc zobrazí dialogové okno Zaznamenat makro, které obsahuje tlačítko **Zastavit nahrávání** (obrázek 413).

Obrázek 413: Dialogové okno Zaznamenat makro s tlačítkem Zastavit nahrávání

- 7) Použijeme **Úpravy > Vložit jinak > Vložit jinak** z hlavní nabídky a tím otevřeme dialog Vložit jinak (obrázek 414).

Obrázek 414: Dialogové okno Vložit jinak

- 8) Vybereme volbu **Vložit vše** v oblasti **Výběr** a volbu **Násobit** v oblasti **Operace** a klepneme na **OK**. Hodnoty v buňkách A1:C3 se nyní vynásobí 3 (obrázek 415).

	A	B	C	D
1	3	24	27	Zaznamenat ... X Zastavit nahrávání
2	6	21	30	
3	9	18	33	
4				

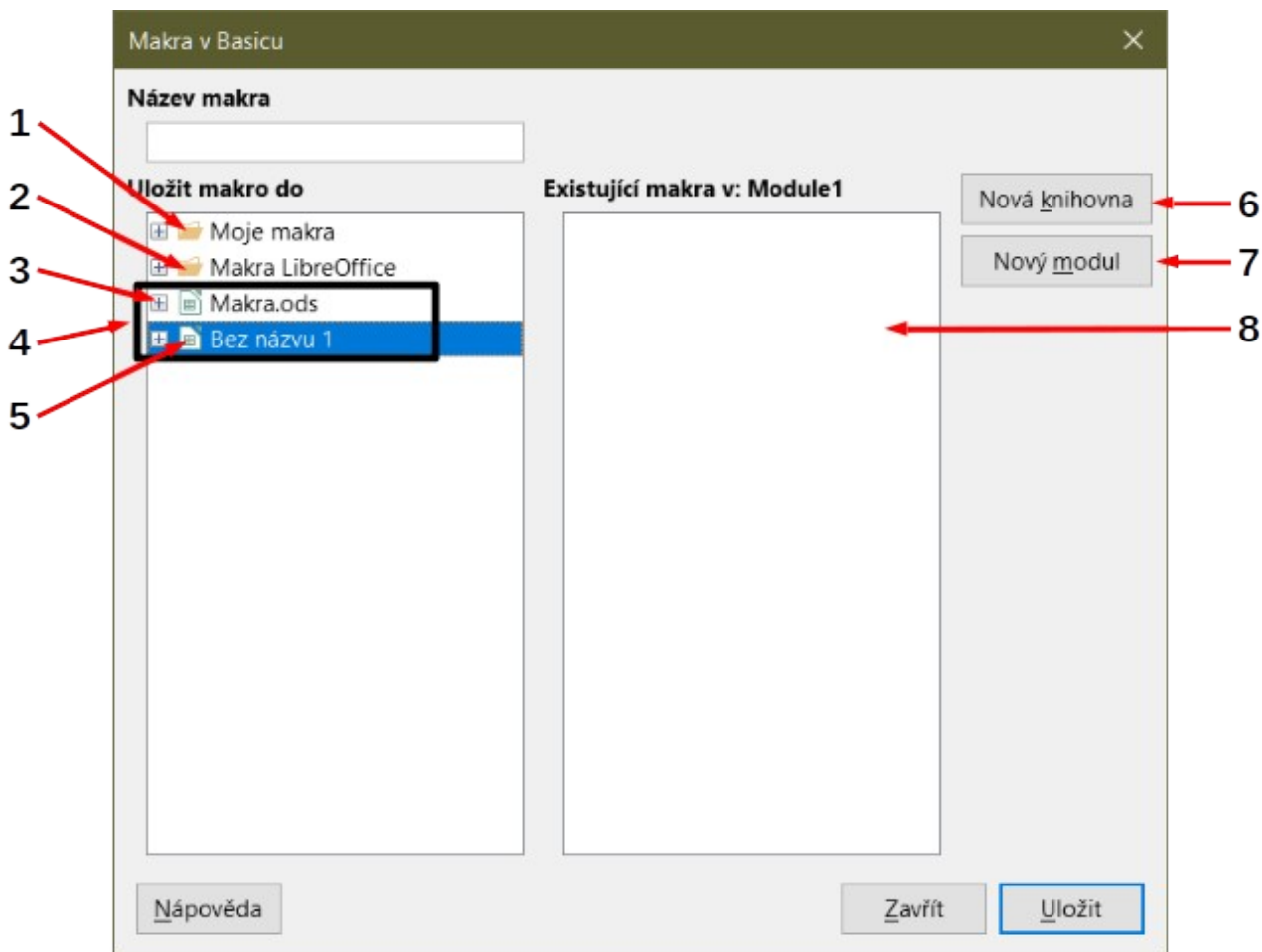
Obrázek 415: Buňky A1:C3 vynásobené číslem 3

- 9) Klepneme na tlačítko **Zastavit nahrávání** a zastavíme nahrávání makra. Calc zobrazí variantu dialogu Makra v Basicu (obrázek 416).

Poznámka

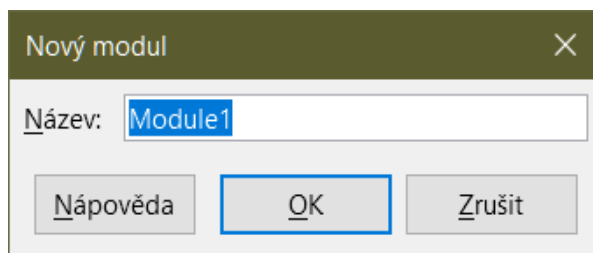
Oblast *Uložit makro do* v dialogovém okně Makra v Basicu zobrazují existující makra LibreOffice Basic, hierarchicky členěná do knihovných kontejnerů, knihoven, modulů a maker, jak je popsáno v kapitole 13 příručky *Začínáme s LibreOffice*. Obrázek 416 ukazuje kontejner pro knihovny nazvaný *Moje makra*, kontejner pro knihovny *Makra LibreOffice*, kontejner pro knihovny v otevřeném souboru *Makra.ods* a kontejner pro knihovny v nepojmenovaném souboru vytvořeném v kroku 2. Pomocí ikon rozbalení/sbalení vlevo od každého názvu kontejneru knihovny zobrazíme knihovny, moduly a makra v tomto kontejneru.

1	Moje makra	5	Aktuální dokument
2	Makra LibreOffice	6	Vytvoření nové knihovny
3	Ikona rozbalit/sbalit	7	Vytvoření nového modulu v knihovně
4	Otevřené dokumenty	8	Makra ve vybraném modulu

Obrázek 416: Části dialogového okna Makra v Basicu

- 10) Vybereme položku aktuálního dokumentu v oblasti *Uložit makro do*. Protože aktuální dokument v tomto příkladu nebyl uložen, označuje se jeho výchozí název *Bez názvu 1*. Uložené dokumenty zahrnují knihovnu maker pojmenovanou *Standard*. Tato knihovna se nevytvoří, dokud není dokument uložen nebo pokud není potřeba, takže v tomto bodě v příkladu postup náš nový dokument knihovnu neobsahuje. Můžeme vytvořit novou knihovnu s makrem, které jsme právě vytvořili, ale není to nutné.
- 11) Klepneme na tlačítko **Nový modul**. Calc zobrazí dialogové okno *Nový modul* (obrázek 417). Zadáme název nového modulu nebo ponecháme výchozí název *Modul 1*.

Obrázek 417: Dialogové okno Nový modul

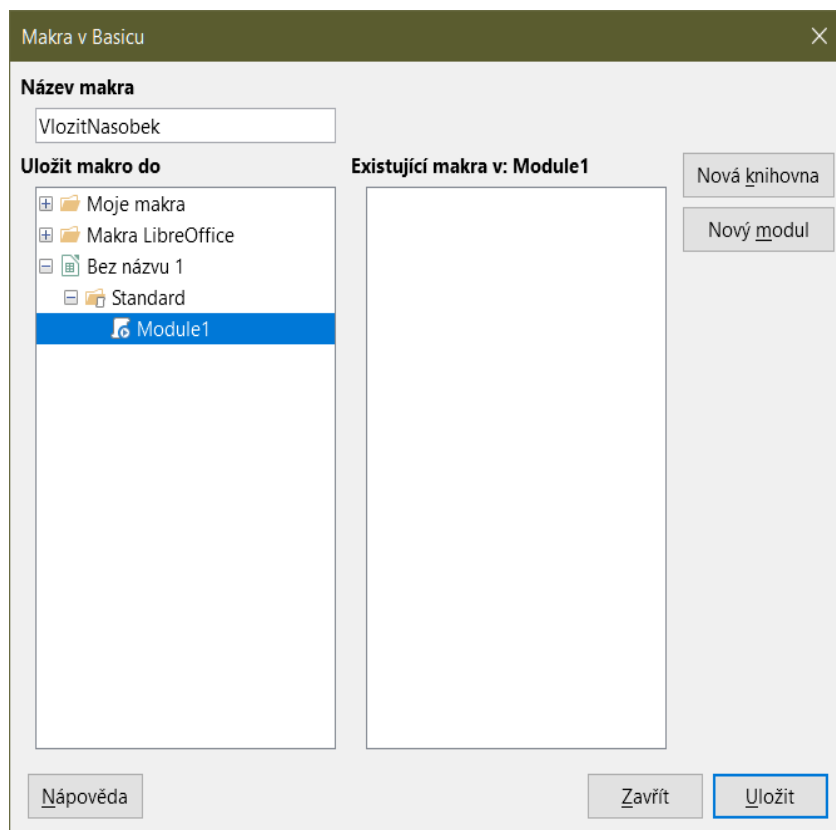

Poznámka

Názvy knihoven, modulů a maker se musí řídit některými přísnými pravidly. Podle pravidel musí jména:

- Začínat písmenem.
- Obsahovat malá písmena (a..z), velká písmena (A..Z), číslice (0,..9) a znaky podtržítka (_).
- Nesmí obsahovat žádné další mezery, interpunkční symboly ani speciální znaky (včetně znamének).

- 12) Pro vytvoření nového modulu klepneme na tlačítko **OK**. Protože v našem aktuálním dokumentu neexistují žádné knihovny maker, program Calc automaticky vytvoří a použije knihovnu *Standard*.
- 13) V dialogovém okně Makra v Basicu vybereme položku nově vytvořeného modulu v oblasti *Uložit makro do*, zadáme text `PasteMultiply` v poli *Název makra* a klepneme na tlačítko **Uložit** (obrázek 418).

Obrázek 418: Vybereme modul a pojmenujeme makro

Makro je uloženo pod názvem *PasteMultiply* v nově vytvořeném modulu v knihovně *Standard* dokumentu *Bez názvu 1*. Výpis 1 ukazuje obsah makra.

Výpis 1: Speciální vložení pomocí makra s násobením

```
sub PasteMultiply
  rem -----
  rem definice proměnných
  dim document as object
  dim dispatcher as object
  rem -----
```

```

rem získání přístupu k dokumentu
document = ThisComponent.CurrentController.Frame
dispatcher = createUnoService("com.sun.star.frame.DispatchHelper")

rem -----
dim args1(5) as new com.sun.star.beans.PropertyValue
args1(0).Name = "Flags"
args1(0).Value = "A"
args1(1).Name = "FormulaCommand"
args1(1).Value = 3
args1(2).Name = "SkipEmptyCells"
args1(2).Value = false
args1(3).Name = "Transpose"
args1(3).Value = false
args1(4).Name = "AsLink"
args1(4).Value = false
args1(5).Name = "MoveMode"
args1(5).Value = 4

dispatcher.executeDispatch(document, ".uno:InsertContents", "", 0,
args1())

end sub

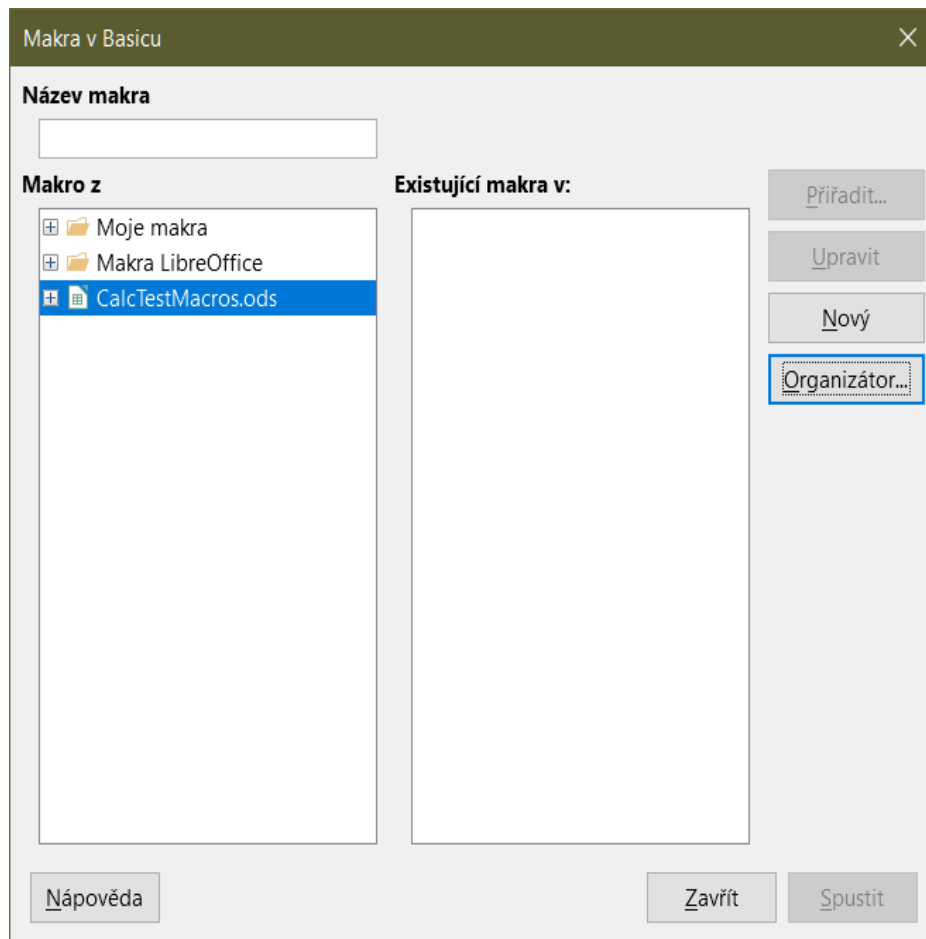
```

Psaní vlastních funkcí

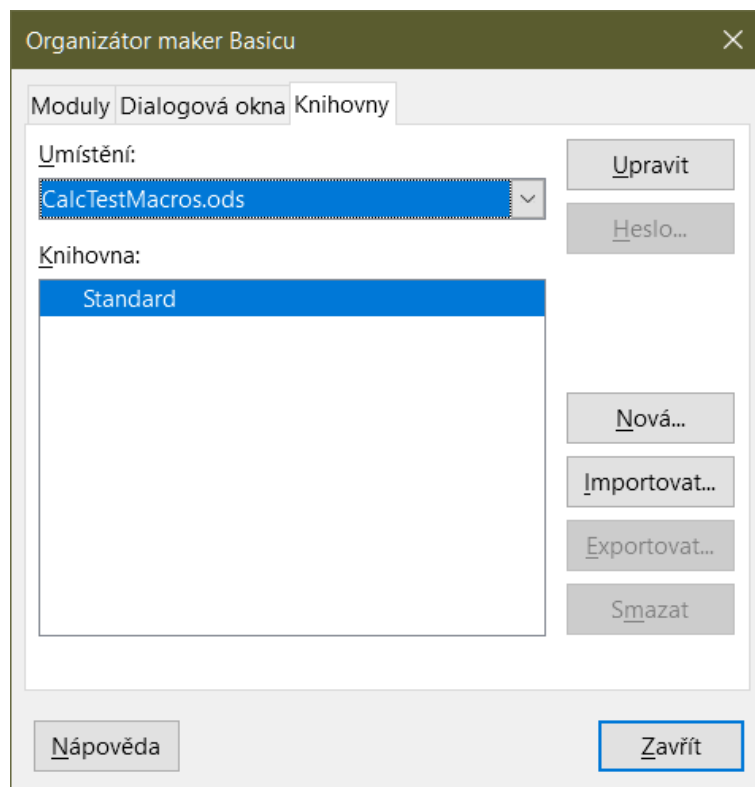
Vytvoření makra funkce

Můžeme napsat makro a pak jej zavolat, jako bychom volali funkci programu Calc. K vytvoření jednoduchého makra funkce postupujeme dle následujících kroků:

- 1) Vytvoříme nový sešit a uložíme jej pod jménem `CaLcTestMacros.ods` a necháme jej otevřený v programu Calc.
- 2) Použijeme **Nástroje > Makra > Správce maker > Basic** z hlavní nabídky a otevřeme dialog Makra v Basicu (obrázek 419). Uvědomme si, že rozvržení dialogového okna Makra v Basicu se za těchto okolností liší od verze, kterou program Calc zobrazí, když uživatel klepne na tlačítko **Zastavit nahrávání** v dialogu Zaznamenat makra (viz obrázek 416).
Oblast *Makro* z obsahuje seznam dostupných kontejnerů knihoven maker, včetně kontejnerů vztahujících se k aktuálně otevřeným dokumentům LibreOffice. *Moje makra* obsahuje makra, která píšeme nebo přidáme do LibreOffice a jsou k dispozici pro více než jeden dokument. *Makra LibreOffice* obsahuje makra, která jsou součástí naší instalace LibreOffice a neměla by se měnit.
- 3) Klepnutím na **Organizátor** otevřete dialogové okno Organizátor maker Basicu (obrázek 420).

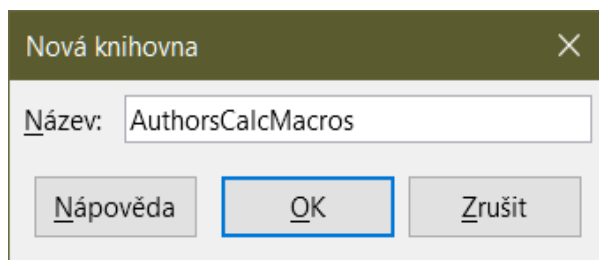
Obrázek 419: Dialogové okno Makra v Basicu

Obrázek 420: Dialogové okno Organizátor maker Basicu

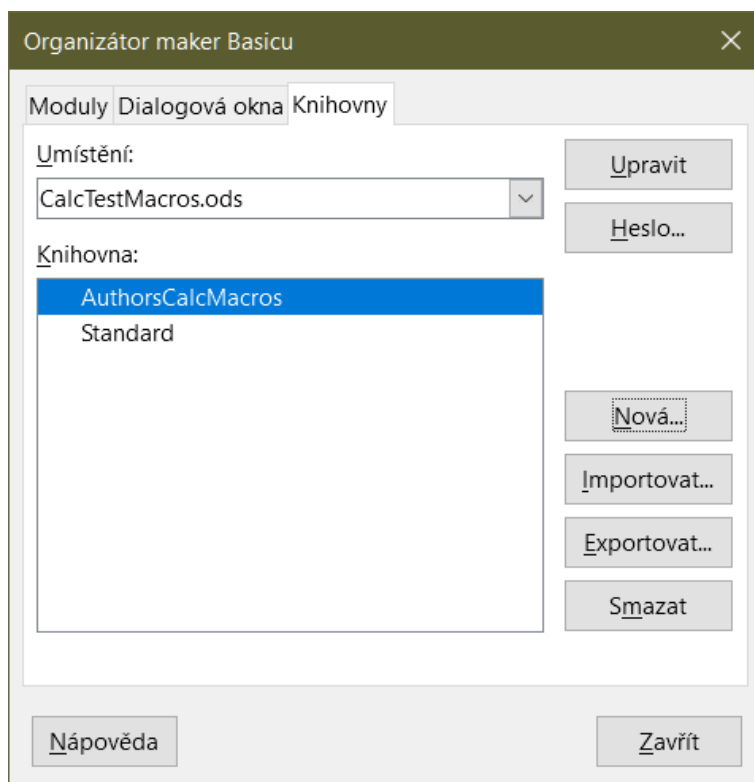
Klepeme na kartu *Knihovny* a v sekci *Umístění*: vybereme položku s názvem aktuálního dokumentu. Oblast *Knihovna*: se aktualizuje a zobrazí název prázdné knihovny *Standard*.

- 4) Klepnutím na **Nová** otevřeme dialogové okno *Nová knihovna* a vytvoříme novou knihovnu pro tento dokument (obrázek 421).

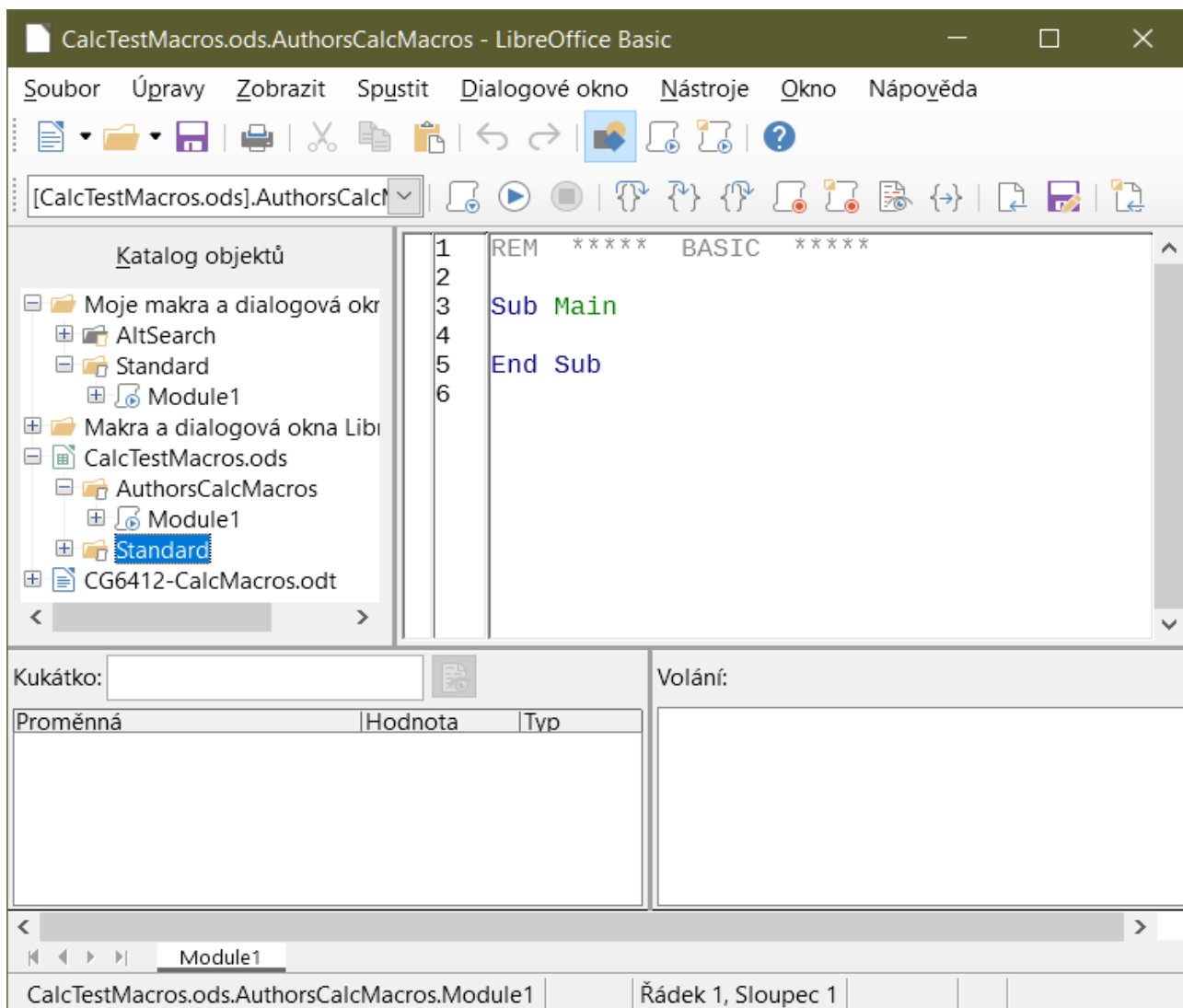
Obrázek 421: Dialogové okno *Nová knihovna*

- 5) Zadáme popisný název knihovny (například `AuthorsCalcMacros`) a klepnutím na **OK** vytvoříme knihovnu. Oblast *Knihovna*: v dialogovém okně *Organizátor maker Basicu* se aktualizuje a nyní obsahuje název nově vytvořené knihovny. Název knihovny může obsahovat až 30 znaků. V některých případech může dialog zobrazovat pouze část názvu.

Obrázek 422: *Nová knihovna* se zobrazí v oblasti *Knihovna*:

Vybereme položku *AuthorsCalcMacros* v oblasti *Knihovna*: a pro úpravu knihovny klepneme na **Upravit**. Program Calc automaticky vytvoří modul s názvem *Modul 1* a makro pojmenované *Main*. Program Calc zobrazí základní integrované vývojové prostředí LibreOffice (IDE), zobrazené na obrázku 423.

Obrázek 423: Integrované vývojové prostředí LibreOffice Basic

Obrázek 423 zobrazuje výchozí konfiguraci pro IDE LibreOffice Basic. To zahrnuje:

- Hlavní nabídku.
- Dvě nástrojové lišty (Makro a Standardní). Nástrojová lišta Makro poskytuje různé ikony pro úpravy a testování programů.
- Katalog objektů, který umožňuje výběr požadovaného kontejneru knihovny, knihovny, modulu a makra.
- Okno editoru, ve kterém můžeme upravovat programový kód LibreOffice Basic. Sloupec na levé straně slouží k nastavení bodů přerušení v programovém kódu.
- Okno sledování (umístěné vlevo, pod oknem Katalog objektů a editor) zobrazuje obsah proměnných nebo polí během procesu jednoho kroku.
- Okno zásobníku volání (umístěné vpravo pod oknem Katalog objektů a editor) poskytuje informace o zásobníku procedur a funkcí při běhu programu.
- Ovládací oblast karty.
- Stavový řádek.

LibreOffice Basic IDE poskytuje výkonné prostředí pro vývoj a ladění maker LibreOffice Basic. Podrobnější popis prostředí je nad rámec tohoto dokumentu.

- 6) V okně editoru upravíme kód tak, aby byl stejný jako ve výpisu 2. Důležitým doplňkem je vytvoření funkce NumberFive, která vrací hodnotu 5.

Rada

Příkaz `Option Explicit` vynutí všechny proměnné, které mají být deklarovány před jejich použitím. Je-li `Option Explicit` vynechán, proměnné jsou automaticky definovány při prvním použití jako typ `Variant`.

Výpis 2: Funkce, která vrací hodnotu 5

```
REM ***** BASIC *****  
Option Explicit
```

```
Sub Main
```

```
End Sub
```

```
Function NumberFive()  
    NumberFive = 5  
End Function
```

- 7) Použijte tlačítko **Uložit** na nástrojové liště Standardní v LibreOffice Basic IDE a uložíme modifikovaný Modul1.

Použití makra jako funkce

V nově vytvořeném sešitu CalcTestMacros.ods vybereme buňku a zadáme vzorec `=NumberFive()` (obrázek 424). Program Calc najde makro, zavolá jej a zobrazí výsledek (5) v dané buňce.

	A	B	C	D
1				
2		5		

Obrázek 424: Použití makra NumberFive jako funkce programu Calc

Rada

Názvy funkcí nerozlišují velká a malá písmena. Na obrázku 424 byl zadán název funkce `NumberFive()`, ale program Calc ji zobrazí v liště vzorců jako `NUMBERFIVE()`.

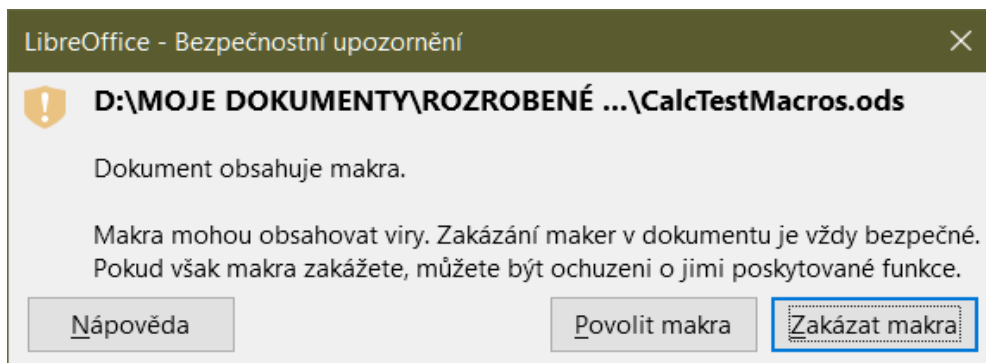
Upozornění na zabezpečení maker

Nyní bychom měli dokument Calc uložit, zavřít a znovu otevřít. V závislosti na našich nastaveních v dialogu Zabezpečení maker, ke kterému se dostaneme z hlavní nabídky **Nástroje > Možnosti > LibreOffice > Zabezpečení > Zabezpečení maker** může program Calc zobrazit jedno z varování zobrazených na obrázcích 425 a 426.

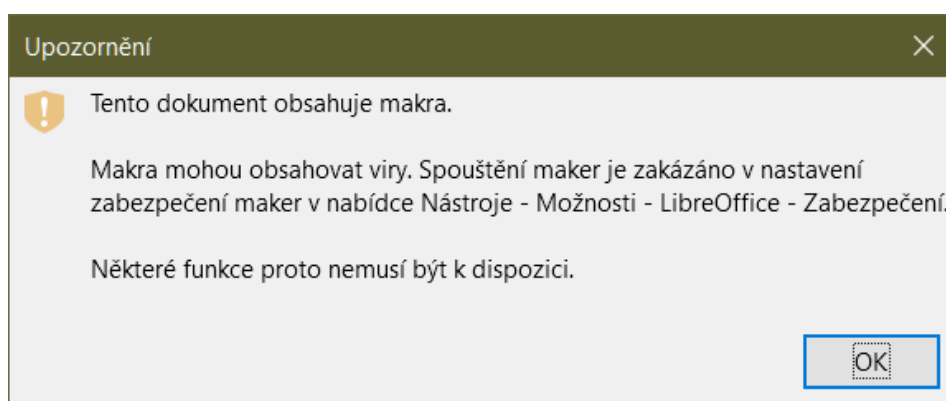
V případě výstrahy znázorněné na obrázku 425 budeme muset klepnout na **Povolit makra**, jinak program Calc neumožní v dokumentu spustit žádná makra. Pokud neočekáváme, že dokument obsahuje makro, je bezpečnější klepnout na **Zakázat makra**, protože se může jednat o virus.

V případě výstrahy znázorněné na obrázku 426 program Calc neumožní v dokumentu spustit žádná makra a měli bychom klepnout na tlačítko **OK** pro odstranění varování z obrazovky.

Pokud se dokument načte s deaktivovanými makry, program Calc nebude moci najít žádné funkce maker a zobrazí chybu v postižené buňce zobrazením textu #NAME?.

Obrázek 425: Upozornění, že dokument obsahuje makra

Obrázek 426: Varování, že makra v dokumentu jsou zakázána

Načtené/načtené knihovny

Když program Calc otevře sešit, neotevře všechny knihovny maker, které může najít v dostupných kontejnerech knihoven, protože by to bylo náročné na zdroje. Místo toho program Calc automaticky načte jen knihovnu *Standard* v rámci kontejneru *Moje makra* a vlastní knihovnu *Standard* z dokumentu. Žádné další knihovny nejsou automaticky načteny.

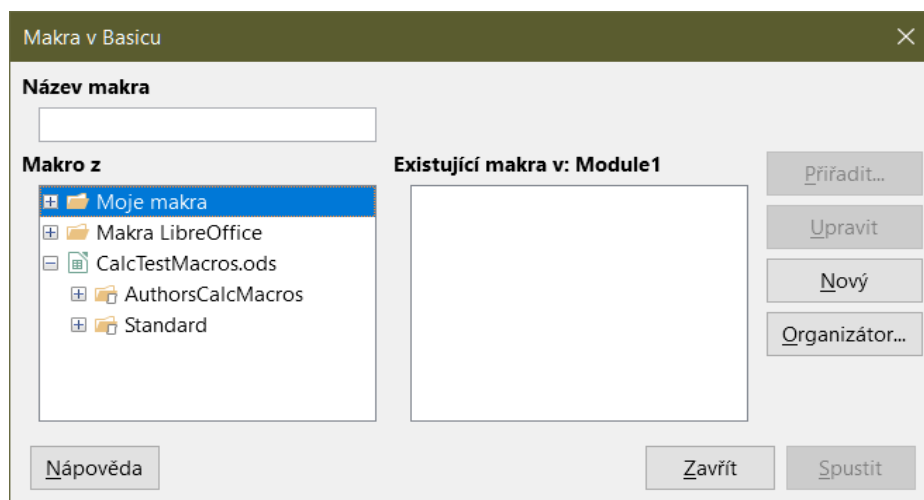
Když znovu otevřeme sešit *CalcTestMacros.ods*, program Calc neobsahuje funkci pojmenovanou *NumberFive()*, proto zkontroluje všechny viditelné a načtené makro knihovny a hledá funkci. Program zkontroluje, zda načtené knihovny v *Makra LibreOffice*, *Moje makra* a dokumenty neobsahují pojmenovanou funkci. V naší počáteční implementaci je funkce *NumberFive()* uložena v knihovně *AuthorsCalcMacros*, která se při otevření dokumentu automaticky nenačte. Z tohoto důvodu nebyla funkce *NumberFive()* nalezena a v buňce, kde je volána, se objeví chybový stav (obrázek 427).

	A	B	C
1			
2		#NAME?	

Obrázek 427: Makro funkce není k dispozici

Pro otevření dialogového okna Makra v Basicu použijeme **Nástroje > Makra > Uspořádat makra > Basic** v hlavní nabídce (obrázek 428). Ikona načtené knihovny (například *Standard*) má jiný vzhled než ikona knihovny, která není načtena (například *AuthorsCalcMacros*).

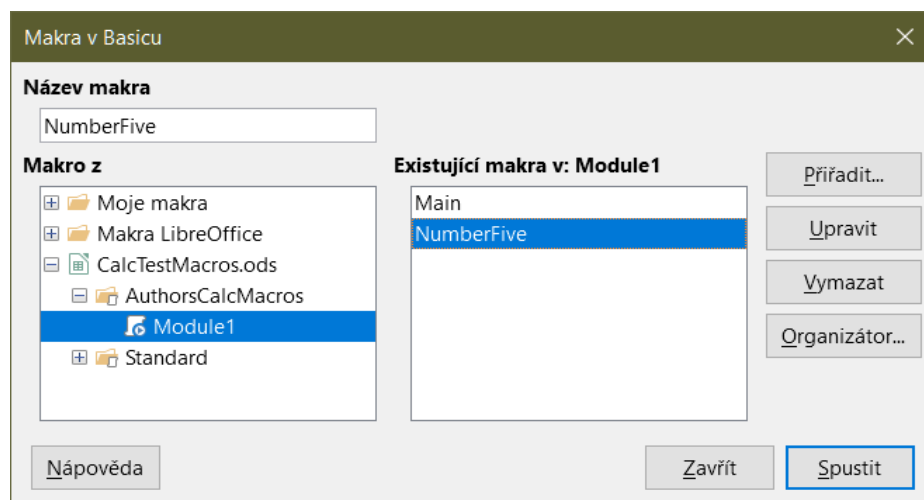
Pro načtení knihovny klepneme na ikonu rozbalení vedle *AuthorsCalcMacros*. Ikona změní vzhled, což znamená, že knihovna je nyní načtena. Klepneme na **Zavřít** a zavřeme dialog Makra v Basicu.

Obrázek 428: Různé symboly pro načtené a nenačtené knihovny

Bohužel buňka, která obsahuje `=NumberFive()` v naší počáteční implementaci stále obsahuje chybu. Calc nepřepočítává buňky v chybě, pokud je neupravujeme nebo je nějak nezměníme. Obvyklým řešením je ukládat makra použitá jako funkce do knihovny *Standard*. Pokud je makro velké nebo existuje-li mnoho maker, je do knihovny *Standard* uložen odkaz s požadovaným názvem. Makro s odkazem načte knihovnu obsahující implementaci a poté zavolá implementaci. Tuto metodu ilustrují následující kroky.

- 1) Pro otevření dialogového okna Makra v Basicu použijeme **Nástroje > Makra > Uspořádat makra > Basic** v hlavní nabídce. Vybereme makro *NumberFive* a klepneme na **Upravit** pro otevření makra pro úpravy (obrázek 429).

Obrázek 429: Vybereme makro a klepneme na Upravit

- 2) Calc zobrazí IDE LibreOffice Basic (obrázek 423), vstupní kurzor je v okně editoru na řádku `Function NumberFive()`. Změníme název *NumberFive* na *NumberFive_Implementation*, aby kód funkce odpovídal výpisu 3.

Výpis 3: Změníme název *NumberFive* na *NumberFive_Implementation*

```
Function NumberFive_Implementation ()  
    NumberFive_Implementation = 5  
End Function
```

- 3) Klepneme na tlačítko **Vybrat makro** na nástrojové liště Standardní v IDE LibreOffice Basic a otevřeme dialog Makra v Basicu (obrázek 429).
- 4) Vybereme knihovnu *Standard* v dokumentu *CalcTestMacros.ods* a klepneme na tlačítko **Nový**, čímž vytvoříme nový modul. Zadáme smysluplný název, například *CalcFunctions* a klepneme na **OK**. Program Calc automaticky vytvoří makro s názvem *Main* a otevře modul pro úpravy.
- 5) Vytvoříme makro v modulu *CalcFunctions* v knihovně *Standard*, která načte knihovnu *AuthorsCalcMacros* pokud již není načtena a poté zavolá implementační funkci. Viz výpis 4.

Výpis 4: Vytvoříme novou funkci *NumberFive* a zavoláme funkci *NumberFive_Implementation*

```
Function NumberFive()  
    If NOT BasicLibraries.IsLibraryLoaded("AuthorsCalcMacros") Then  
        BasicLibraries.LoadLibrary("AuthorsCalcMacros")  
    End If  
    NumberFive = NumberFive_Implementation()  
End Function
```

- 6) Uložíme, zavřeme a znovu otevřeme dokument v programu Calc. Tentokrát, pokud jsou povolena makra, funkce *NumberFive()* funguje podle očekávání.

Předávání argumentů makru

Pro ilustraci funkce, která přijímá argumenty, napíšeme makro, které vypočítá součet jeho pozitivních argumentů. Bude ignorovat argumenty, které jsou menší než nula (viz výpis 5).

Výpis 5: *PositiveSum* vypočítá součet svých pozitivních argumentů

```
Function PositiveSum(Optional x)  
    Dim TheSum As Double  
    Dim iRow As Integer  
    Dim iCol As Integer  
  
    TheSum = 0.0  
    If NOT IsMissing(x) Then  
        If NOT IsArray(x) Then  
            If x > 0 Then TheSum = x  
        Else  
            For iRow = LBound(x, 1) To UBound(x, 1)  
                For iCol = LBound(x, 2) To UBound(x, 2)  
                    If x(iRow, iCol) > 0 Then TheSum = TheSum + x(iRow, iCol)  
                Next  
            Next  
        End If  
    End If  
    PositiveSum = TheSum  
End Function
```

Makro ve výpisu 5 demonstruje některé důležité techniky:

- 1) Argument `x` je volitelný. Když argument není volitelný (Optional) a funkce je volána bez něj, program Calc vydá varovnou zprávu při každém vyvolání makra. Pokud Calc volá funkci mnohokrát, pak se chyba zobrazí mnohokrát.
- 2) Funkce `IsMissing` před použitím zkontroluje, zda argument projde.
- 3) Funkce `IsArray` zkontroluje, zda argument je jedna hodnota nebo pole. Například `=PositiveSum(7)` nebo `=PositiveSum(A4)`. V prvním případě je číslo 7 předáno jako argument a v druhém případě je hodnota buňky A4 předána funkci. V obou případech funkce `IsArray` vrátí hodnotu `False`.
- 4) Pokud je funkci předán rozsah, je předán jako dvourozměrné pole hodnot; například `=PositiveSum(A2:B5)`. Funkce `LBound` a `UBound` se používají k určení používaných hranic pole. Přestože dolní mez je jedna, považuje se za bezpečnější použití `LBound` v případě, že se v budoucnu změní.

Rada

Makro ve výpisu 5 je napsáno opatrně a zkontroluje, zda je argument pole nebo jediný argument. Makro neověřuje, že každá hodnota je číselná. Můžeme být opatrní dle vlastního uvážení. Čím více věcí zkontrolujeme, tím robustnější je makro, ale běží pomaleji.

Předání jednoho argumentu je stejně snadné jako předání dvou: přidáme do definice funkce další argument (viz výpis 6). Při volání funkce se dvěma argumenty oddělíme argumenty čárkou; například `=TestMax(3, -4)`.

Výpis 6: TestMax přijímá dva argumenty a vrací větší

```
Function TestMax(x, y)
  If x >= y Then
    TestMax = x
  Else
    TestMax = y
  End If
End Function
```

Argumenty jsou předávány jako hodnoty

Argumenty předávané makru z programu Calc jsou vždy hodnoty. Není možné vědět, jaké buňky, pokud nějaké, jsou použity. Například `=PositiveSum(A3)` předá hodnotu buňky A3 a `PositiveSum` nemá možnost vědět, že byla použita buňka A3. Pokud musíme vědět, na které buňky se odkazuje spíše než na hodnoty v buňkách, předáme rozsah jako řetězec, analyzujeme řetězec a získáme hodnoty v odkazovaných buňkách.

Psaní maker, která fungují jako vestavěné funkce

Přestože program Calc najde a volá makra jako normální funkce, ve skutečnosti se nechovají jako vestavěné funkce. Například makra se neobjeví v seznamech funkcí. Napsáním doplňku je možné psát funkce, které se chovají jako normální funkce. Jedná se však o pokročilé téma, které je určeno zkušeným programátorům a je nad rámec této příručky.

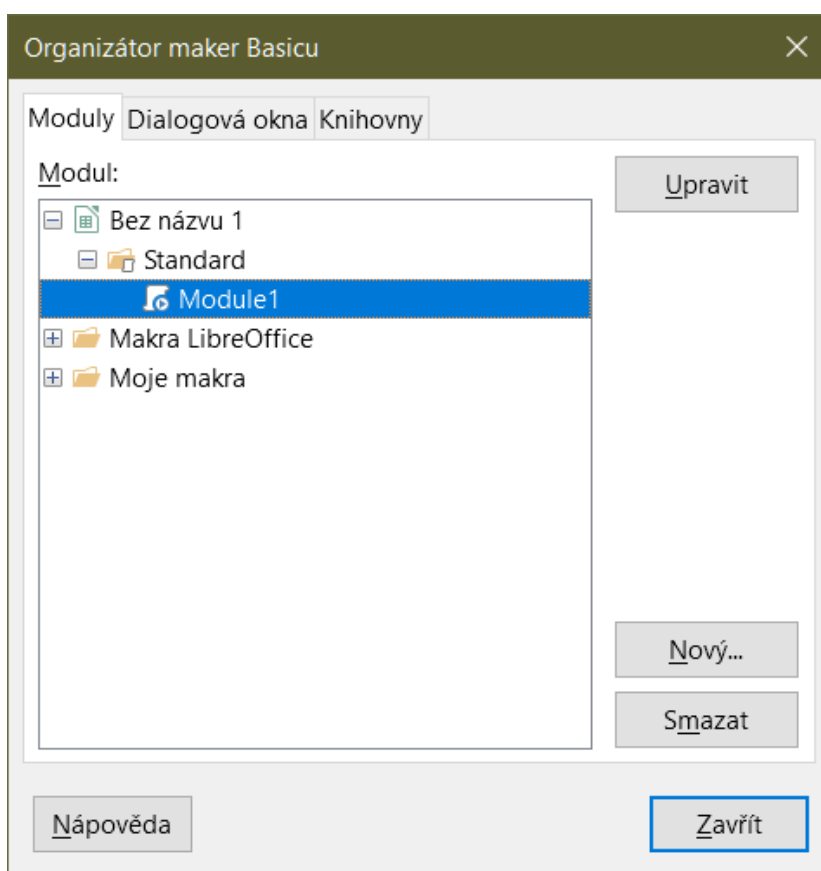
Odstranění maker LibreOffice Basic

Chceme-li odstranit nežádoucí makro, použijeme následující kroky:

- 1) Použijeme **Nástroje > Makra > Správce maker > Basic** v hlavní nabídce a otevřeme dialogové okno Makra v Basicu (viz obrázek 429 na stránce 474).
- 2) Vybereme makro, které chceme odstranit, a klepneme na tlačítko **Smazat**.
- 3) Program Calc zobrazí potvrzovací dialog. Pro pokračování klepneme na **Ano**.
- 4) Pro odstranění dialogu Makra v Basicu z obrazovky klepneme na tlačítko **Zavřít**.

Nežádoucí modul odstraníme následujícím postupem:

- 1) Použijeme **Nástroje > Makra > Správce maker > Basic** v hlavní nabídce a otevřeme dialogové okno Makra v Basicu (viz obrázek 429 na stránce 474).
- 2) Pro otevření dialogového okna Organizátor maker LibreOffice Basic klepneme na tlačítko **Organizátor** (obrázek 430).
- 3) Ujistíme se, že je vybrána karta *Moduly*.

Obrázek 430: Organizátor maker LibreOffice Basic, karta *Moduly*

- 4) V oblasti *Moduly* vybereme modul, který chceme odstranit.
- 5) Klepneme na tlačítko **Smazat**.
- 6) Program Calc zobrazí potvrzovací dialog. Pro pokračování klepneme na **Ano**.
- 7) Pro zavření dialogu Organizátor maker LibreOffice Basic klepneme na tlačítko **Zavřít**.
- 8) Pro zavření dialogu Makra v LibreOffice Basic klepneme na tlačítko **Zavřít**.

Přímý přístup k buňkám

K interním objektům LibreOffice můžeme přistupovat přímo a manipulovat s dokumentem Calc. Například makro ve výpisu 7 přidá v aktuálním dokumentu hodnotu do buňky A2 každého listu. ThisComponent při spuštění makra automaticky nastaví odkaz na aktuální dokument. Dokument Calc obsahuje listy a makro k nim přistupuje prostřednictvím volání ThisComponent.getSheets(). Použití getCellByPosition(sloupec, řádek) vrátí buňku na konkrétním řádku a sloupci.

Výpis 7: SumCellsAllSheets přidá hodnoty do buňky A2 každého listu

```
Function SumCellsAllSheets()  
    Dim TheSum As Double  
    Dim i As Integer  
    Dim oSheets  
    Dim oSheet  
    Dim oCell  
  
    TheSum = 0  
    oSheets = ThisComponent.getSheets()  
    For i = 0 To oSheets.getCount() - 1  
        oSheet = oSheets.getByIndex(i)  
        oCell = oSheet.getCellByPosition(0, 1) ' GetCell A2  
        TheSum = TheSum + oCell.getValue()  
    Next  
    SumCellsAllSheets = TheSum  
End Function
```


Rada

Objekt buňky podporuje metody getValue(), getString() a getFormula() pro získání numerické hodnoty, hodnoty řetězce nebo vzorce použitého v buňce. Použijeme odpovídající sady funkcí k nastavení příslušných hodnot.

Pomocí oSheet.getCellRangeByName("A2") vrátíme rozsah buněk podle názvu. Pokud je odkazováno na jednu buňku, je vrácen objekt buňky. Pokud je uveden rozsah buněk, je vrácen celý rozsah buněk (viz výpis 8). Všimněme si, že oblast buněk vrací data jako pole polí, což je těžkopádnější než to, že se s nimi zachází jako s poli se dvěma dimenzemi, jak se to dělá ve výpisu 5.

Výpis 8: SumCellsAllSheets přidá hodnoty do buněk A2:C5 každého listu

```
Function SumCellsAllSheets()  
    Dim TheSum As Double  
    Dim iRow As Integer, iCol As Integer, i As Integer  
    Dim oSheets, oSheet, oCells  
    Dim oRow(), oRows()  
  
    TheSum = 0  
    oSheets = ThisComponent.getSheets()  
    For i = 0 To oSheets.getCount() - 1  
        oSheet = oSheets.getByIndex(i)  
        oCells = oSheet.getCellRangeByName("A2:C5")  
  
        REM Metoda getDataArray() vrací řetězce a čísla  
        REM, ale v této funkci se nepoužívá.
```

REM Metoda getData() vrací pouze čísla a je použitelná
REM pro tuto funkci.

```
oRows() = oCells.getData()  
For iRow = LBound(oRows()) To UBound(oRows())  
    oRow() = oRows(iRow)  
    For iCol = LBound(oRow()) To UBound(oRow())  
        TheSum = TheSum + oRow(iCol)  
    Next  
Next  
Next  
SumCellsAllSheets = TheSum  
End Function
```


Rada

Když je makro voláno jako funkce Calc, nemůže makro upravit žádnou hodnotu v listu, ze kterého bylo makro vyvoláno, s výjimkou hodnoty buňky, která obsahuje funkci.

Třídění

Zvažme třídění dat uvedených na obrázku 431. Nejprve seřadíme sloupec B sestupně a poté sloupec A vzestupně.

	A	B	C
1	1	5	Jedna
2	4	1	Dvě
3	3	1	Tři
4	7	8	Čtyři
5	4	2	Pět

Výstup

	A	B	C
1	7	8	Čtyři
2	1	5	Jedna
3	4	2	Pět
4	3	1	Tři
5	4	1	Dvě

Obrázek 431: Seřazení sloupce B sestupně a sloupce A vzestupně

Příklad ve výpisu 9 ukazuje, jak seřadit hodnoty podle těchto dvou sloupců. Spustíme makro klepnutím na ikonu **Spustit** na nástrojové liště LibreOffice Basic IDE.

Výpis 9: SortRange seřadí buňky A1:C5 na listu Sheet 1

```
Sub SortRange  
    Dim oSheet          ' List Calcu obsahující data k řazení.  
    Dim oCellRange     ' Oblast dat k řazení.  
  
    REM Pole třídících polí určuje sloupce, které jsou  
    REM řazeny. Toto je pole se dvěma prvky, 0 a 1.  
    REM Chceme-li seřadit pouze v jednom sloupci, použijeme:  
    REM Dim oSortFields(0) As New com.sun.star.util.SortField  
    Dim oSortFields(1) As New com.sun.star.util.SortField  
  
    REM Deskriptor řazení je pole vlastností.  
    REM Primární vlastnost obsahuje pole řazení.  
    Dim oSortDesc(0) As New com.sun.star.beans.PropertyValue  
  
    REM Získáme list s názvem "Sheet1"  
    oSheet = ThisComponent.Sheets.getByNamed("Sheet1")
```

```

REM Získáme rozsah buněk k řazení
oCellRange = oSheet.getCellRangeByName("A1:C5")

REM Vybereme rozsah, který chceme třídít.
REM Jediným účelem by bylo zdůraznit tříděná data.
'ThisComponent.getCurrentController.select(oCellRange)

REM Sloupce jsou číslovány počínaje 0, tedy
REM sloupec A je 0, sloupec B je 1, atd.
REM Řazení sloupce B (sloupec 1) sestupně.
oSortFields(0).Field = 1
oSortFields(0).SortAscending = FALSE

REM Pokud má sloupec B dvě buňky se stejnou hodnotou,
REM pak se pomocí sloupce A vzestupně rozhodne o pořadí.
oSortFields(1).Field = 0
oSortFields(1).SortAscending = TRUE

REM Nastavíme popisovač řazení.
oSortDesc(0).Name = "SortFields"
oSortDesc(0).Value = oSortFields()

REM Seřadíme oblast.
oCellRange.Sort(oSortDesc())
End Sub

```

Přehled maker BeanShell, JavaScript a Python

Úvod

Mnoho programátorů nemusí znát LibreOffice Basic, a proto program Calc podporuje makra napsaná ve třech dalších jazycích, které mohou být známější. Jedná se o BeanShell, JavaScript a Python.

Primárním skriptovacím jazykem pro program Calc je LibreOffice Basic a standardní instalace LibreOffice poskytuje výkonné integrované vývojové prostředí (IDE) spolu s dalšími možnostmi pro tento jazyk.

Makra jsou organizována stejným způsobem pro všechny čtyři skriptovací jazyky. Kontejner *Makra LibreOffice* obsahuje všechna makra, která jsou dodávána v instalaci LibreOffice. Kontejner *Moje makra* obsahuje makra, která jsou k dispozici pro jakýkoliv dokument LibreOffice. Každý dokument může také obsahovat makra, které nejsou dostupná v jiném dokumentu.

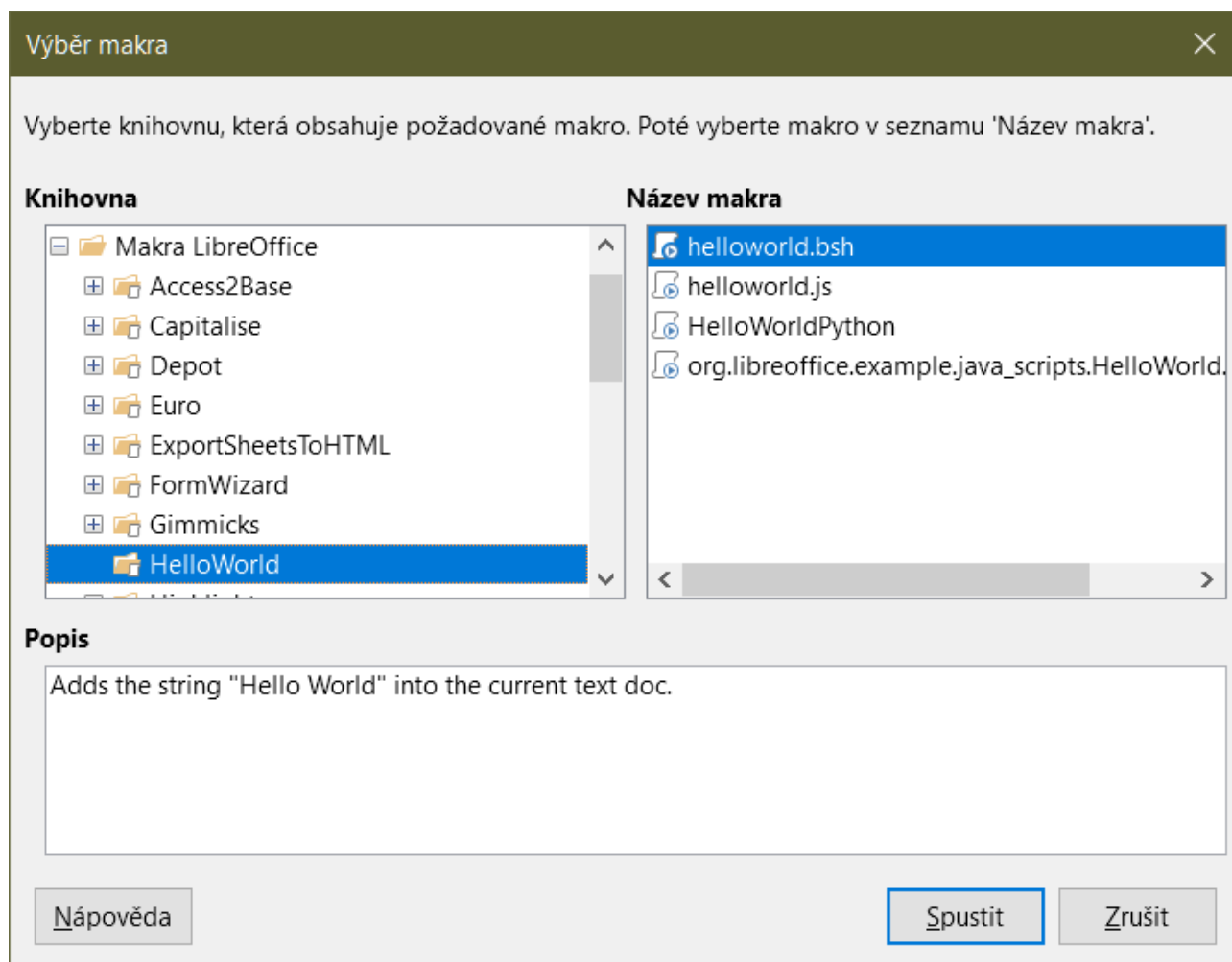
Při použití funkce záznamu makra program Calc vytvoří makro v LibreOffice Basic. Chceme-li použít další dostupné skriptovací jazyky, musíme tento kód napsat sami.

Když vybereme spuštění makra pomocí **Nástroje > Makra > Spustit makro** v hlavní nabídce, program Calc zobrazí dialogové okno Výběr makra. Toto dialogové okno umožňuje výběr a spuštění jakéhokoliv dostupného makra, napsaného v kterémkoliv z dostupných jazyků (obrázek 432).

Když se rozhodneme upravit makro pomocí **Nástroje > Makra > Upravit makra** z hlavní nabídky, zobrazí program Calc IDE LibreOffice Basic. Toto dialogové okno umožňuje výběr a úpravu jakéhokoliv dostupného makra LibreOffice Basic, ale ne makra v jiných jazycích.

Model komponent použitý v LibreOffice je znám jako Universal Network Objects nebo UNO. LibreOffice makra ve všech skriptovacích jazycích používají UNO runtime application programming

interface (API). Rozhraní XSCRIPTCONTEXT je poskytováno skriptům maker ve všech čtyřech jazycích a poskytuje prostředek pro přístup k různým rozhraním, která mohou potřebovat k provedení nějaké akce v dokumentu.

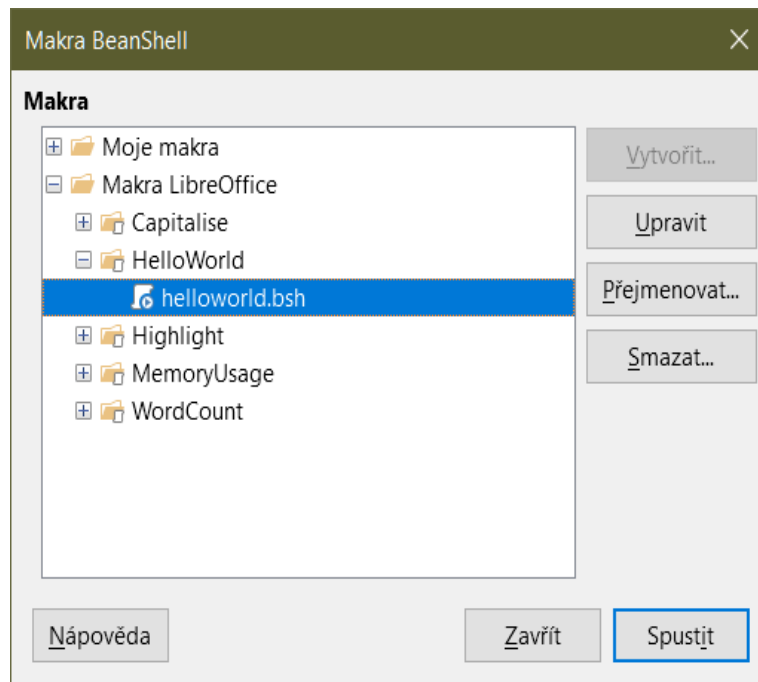
Obrázek 432: Dialogové okno Výběr makra

Makra BeanShell

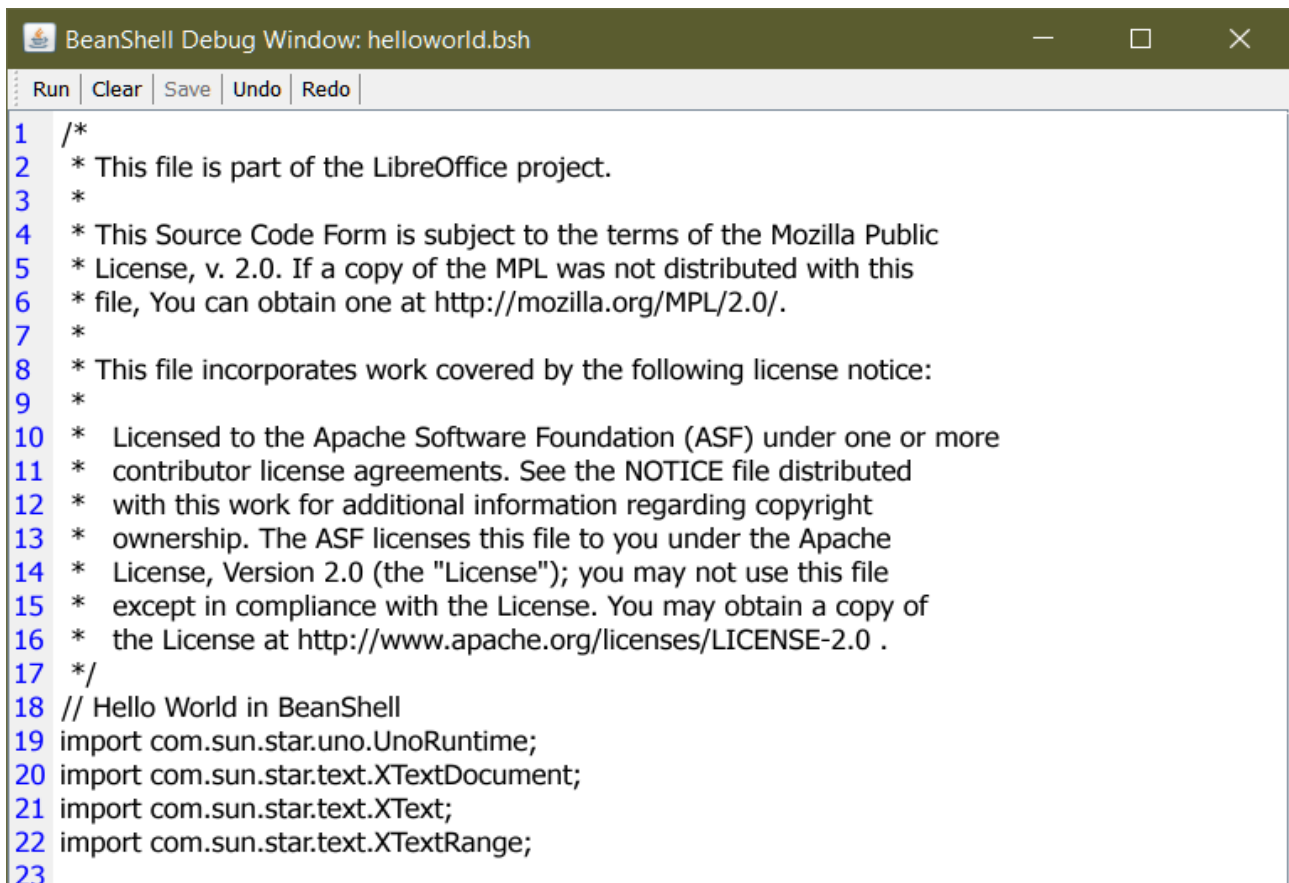
BeanShell je skriptovací jazyk podobný Java, který byl poprvé vydán v roce 1999.

Vybereme-li **Nástroje > Makra > Správce maker > BeanShell** z hlavní nabídky, program Calc zobrazí dialogové okno Makra BeanShell (obrázek 433).

Klepnutím na tlačítko **Upravit** v dialogovém okně Makra BeanShell otevřeme BeanShell Debug Window (obrázek 434).

Obrázek 433: Dialogové okno Makra BeanShell

Obrázek 434: BeanShell Debug Window

Výpis 10 je příklad makra BeanShell, které vkládá text „Hello World from BeanShell“ do buňky A1 aktivního sešitu Calc.

Výpis 10: Ukázkové makro BeanShell

```
import com.sun.star.uno.UnoRuntime;
import com.sun.star.sheet.XSpreadsheetView;
import com.sun.star.text.XText;
model = XSCRIPTCONTEXT.getDocument();

controller = model.getCurrentController();

view = UnoRuntime.queryInterface(XSpreadsheetView.class, controller);
sheet = view.getActiveSheet();

cell = sheet.getCellByPosition(0, 0);

cellText = UnoRuntime.queryInterface(XText.class, cell);
textCursor = cellText.createTextCursor();

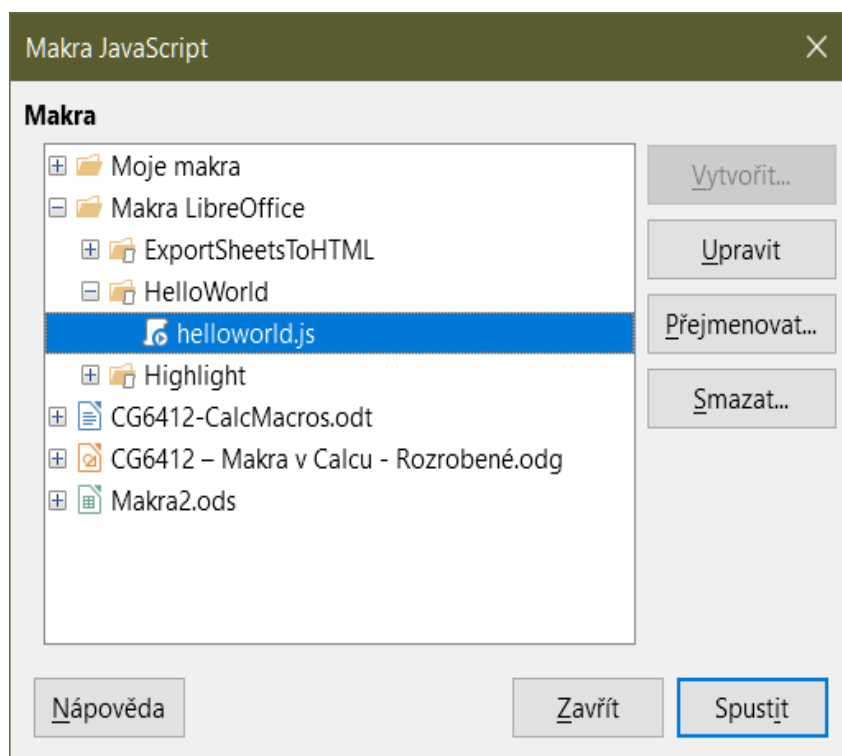
cellText.insertString(textCursor, "Hello World from BeanShell", true);

return 0;
```

Makra JavaScript

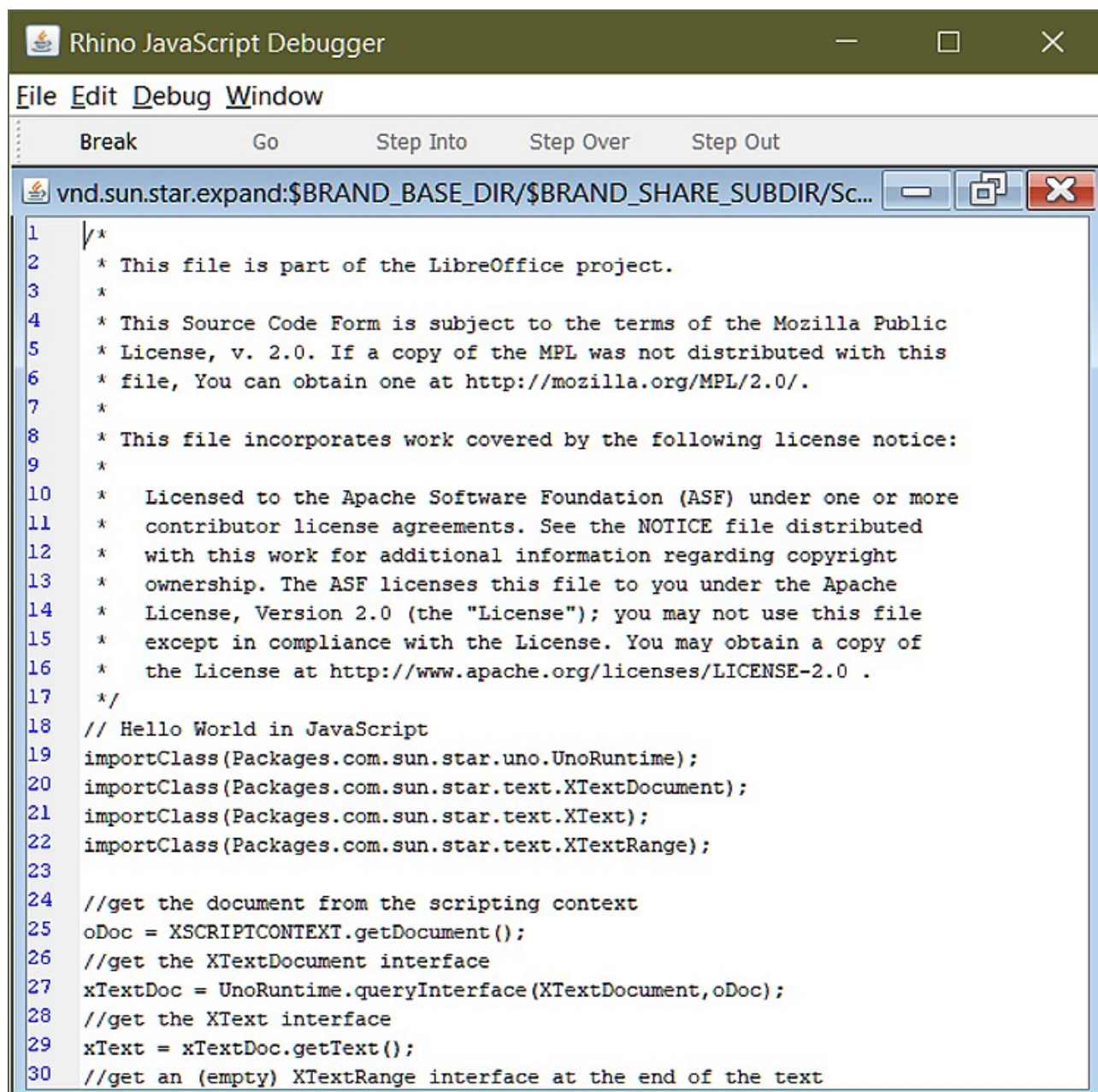
JavaScript je skriptovací jazyk, který byl poprvé vydán v roce 1995.

Vybereme-li **Nástroje > Makra > Správce maker > JavaScript**, program Calc zobrazí dialogové okno Makra JavaScript (obrázek 435).

Obrázek 435: Dialogové okno Makra JavaScript

Klepnutím na tlačítko **Upravit** v dialogovém okně Makra JavaScript otevřeme Rhino JavaScript Debugger (obrázek 436). Podrobný návod k použití tohoto nástroje lze nalézt na internetových stránkách Mozilly na <https://developer.mozilla.org/en-US/docs/Mozilla/Projects/Rhino/Debugger>.

Obrázek 436: Rhino JavaScript Debugger

Výpis 11 je příkladem JavaScript makra, které vloží text „Hello World from JavaScript“ do buňky A1 do prvního listu sešitu Calc.

Výpis 11: Ukázkové makro JavaScriptu

```
importClass(Packages.com.sun.star.uno.UnoRuntime);
importClass(Packages.com.sun.star.sheet.XSpreadsheetDocument);
importClass(Packages.com.sun.star.container.XIndexAccess);
importClass(Packages.com.sun.star.table.XCellRange);
importClass(Packages.com.sun.star.table.XCell);

documentRef = XSCRIPTCONTEXT.getDocument();
```

```
spreadsheetInterface = UnoRuntime.queryInterface(XSpreadsheetDocument,  
documentRef);
```

```
allSheets = UnoRuntime.queryInterface(XIndexAccess,  
spreadsheetInterface.getSheets());
```

```
theSheet = allSheets.getByIndex(0);
```

```
Cells = UnoRuntime.queryInterface(XCellRange, theSheet);
```

```
cellA1 = Cells.getCellByPosition(0,0);
```

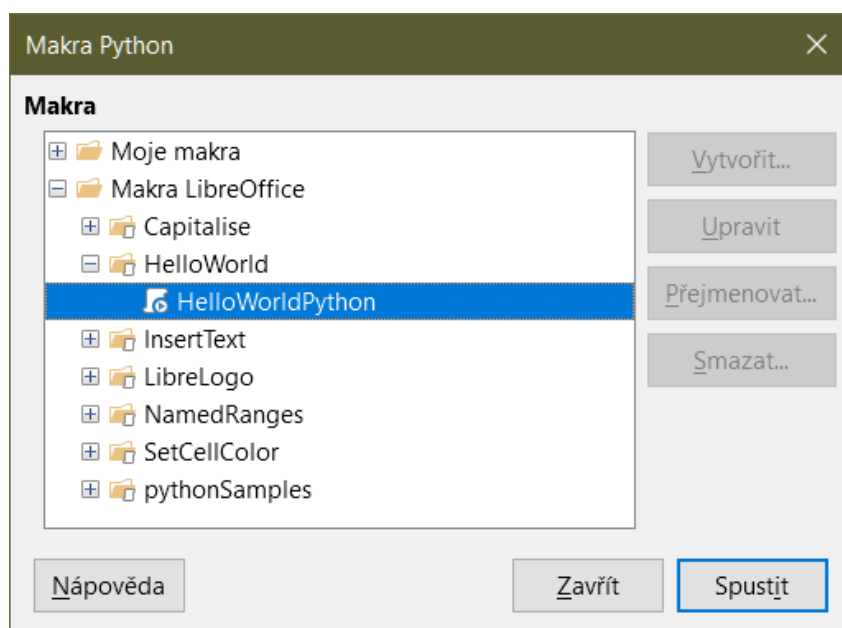
```
theCell = UnoRuntime.queryInterface(XCell, cellA1);
```

```
theCell.setFormula("Hello World from JavaScript");
```

Makra Python

Python je univerzální skriptovací jazyk, který byl poprvé vydán v roce 1991.

Vybereme-li **Nástroje > Makra > Správce maker > Python** z hlavní nabídky, program Calc zobrazí dialogové okno Makra Python (obrázek 437).

Obrázek 437: Dialogové okno Makra Python

Prostředí pro úpravy a ladění skriptů Python není v současné době integrováno do standardního uživatelského rozhraní LibreOffice. Nicméně Python skripty můžeme upravovat pomocí oblíbeného textového editoru nebo externího IDE. Rozšíření Alternative Python Script Organizer (APSO) usnadňuje editaci skriptů v Pythonu, zejména pokud jsou vloženy do dokumentu. Pomocí APSO můžeme nastavit preferovaný editor zdrojového kódu, spuštění integrovaného Python shellu a ladění Python skriptů. Více informací nalezneme v systému LibreOffice nápovědy a v sekci *Designing & Developing Python Applications* na wiki The Document Foundation https://wiki.documentfoundation.org/Macros/Python_Design_Guide.

Výpis 12 je příkladem Python makra, které vloží text „Hello World from Python“ do buňky A1 do prvního listu sešitu Calc.

Výpis 12: Ukázkové makro Python

```
import uno

def HelloWorld():
    doc = XSCRIPTCONTEXT.getDocument()
    cell = doc.Sheets[0]['A1']
    cell.setString('Hello World from Python')
    return
```

Závěr

Tato kapitola poskytuje přehled o vytváření knihoven a modulů pomocí záznamníku maker, o používání maker jako funkcí Calc a psaní vlastních maker bez záznamníku maker. Každé téma si zaslouží alespoň jednu kapitolu a psaní vlastních maker pro Calc může snadno zaplnit celou knihu. Jinými slovy, toto je jen začátek toho, co se můžeme naučit.

Další podrobnosti o možnostech maker v programu Calc lze získat ze systému nápovědy, na wiki stránkách The Document Foundation (například <https://wiki.documentfoundation.org/Macros>) a na dalších internetových zdrojích (například stránka otázek a odpovědí <http://ask.libreoffice.org/cs/>).

Průvodce programem Calc

Kapitola 13
Aplikace Calc jako
jednoduchá databáze

Příručka pro uživatele a programátory maker

Úvod

Ačkoliv je Calc tabulkový program, má dostatečnou funkcionalitu, aby fungoval jako jednoduchá, ale použitelná platforma podobná databázi. Tato kapitola představuje přehled funkcí a vysvětluje je pomocí příkladů maker a GUI (Grafické Uživatelské Rozhraní).

Poznámka

Přesto že makra byla vytvořena pro programátory, tato příručka by měla být přístupná všem uživatelům. Pokud neplánujeme makra používat, jednoduše přeskočíme části, které s nimi pracují. Pokud se však o nich chceme dozvědět více, přečteme si kapitolu 12, Makra, v této knize a knihu Andrew Pitonyaka *OpenOffice.org Macros Explained* (OOME).

Všechny informace o makrech v této kapitole jsou čerpány a upraveny z knihy OOME a ze stránky LibreOffice API <https://api.libreoffice.org/docs/idl/ref/index.html>.

Databázové základy

V typické databázi jsou související data organizována do tabulek, které mají řádky a sloupce podobné tabulkám. Každý řádek tabulky představuje datový záznam, zatímco každý sloupec představuje pole v jednotlivých záznamech. Každá buňka v poli obsahuje samostatnou datovou položku nebo atribut, jako je např. jméno, zatímco každý záznam obsahuje související atributy, které odpovídají jediné entitě jako je např. osoba. Databázová tabulka má sklon mít pevný počet polí, ale může mít neurčitý počet záznamů.

Zatímco tabulka může mít stovky nebo tisíce řádků, jednotlivé záznamy lze snadno najít, získat a aktualizovat pomocí požadavků na informace, kterým se říká dotazy a které vyhledávají záznamy splňující zadanou sadu kritérií. Právě tento snadný přístup činí databázovou tabulku užitečnější než prosté vyplňování informací v neuspořádané tabulce.

Pro ilustraci tohoto konceptu databázové tabulky uvažujme příklad klasifikačního listu třídy (obrázek 438). V tomto listu představuje každý řádek jednoho studenta, který se účastní výuky, přičemž každý sloupec obsahuje jména a známky studenta. V této tabulce můžeme rychle vyhledávat známky jednotlivých studentů jednoduše pomocí hledání jména studenta a můžeme ručit, kteří studenti prospívají pomocí filtrování záznamů s horším než průměrným skóre.

	A	B	C	D	E	F	G	H
1	Student	DÚ č. 1	DÚ č. 2	DÚ č. 3	ÚZ č.1	ÚZ č.2	Test č.1	Průměr
2	Andrew	90	100	82	90	88	92	90,33
3	Bethany	95	100	82	80	88	93	89,67
4	Charles	80	93	73	80	75	84	80,83
5	David	75	86	91	40	88	79	76,50
6	Emily	100	100	81	100	75	94	91,67
7	Ferdinand	85	93	73	60	50	72	72,17
8	Georgia	70	80	55	39	75	67	64,33
9	Haley	85	93	82	70	75	76	80,17
10	Ian	100	100	91	90	100	96	96,17
11	Jennifer	85	93	73	80	100	90	86,83

Obrázek 438: Příklad klasifikačního listu

Poznámka

Tento jednoduchý design tabulky je založený na *relačním databázovém modelu*, což je jeden z nejběžnějších a nejznámějších designových modelů používaných v moderních databázích.

Aplikace Calc jako databázový program

Jak již bylo zmíněno, databázová tabulka je podobná tabulce a může být dokonce obsažená v jedné tabulce. Kromě toho nabízí Calc, jako tabulkový program, několik funkcí, zejména třídění a filtrování, které uživatelům umožňují prohledávat tabulky podobně, jako v databázovém programu jako je LibreOffice Base nebo Microsoft Access. I když to neznamená, že Calc nahradil některý z těchto programů, je přesto užitečný pro správu dat v malém osobním nebo profesionálním kontextu, aniž by se uživatel musel učit, jak používat specializovaný databázový systém.

Přiřazení jména k oblasti

Pokud chceme nastavit databázovou tabulku v listu aplikace Calc, musíme nejprve nastavit oblast, ve které bude tabulka umístěna. Tento krok je nezbytný, protože některé z databázových funkcí aplikace Calc potřebují pro přístup nebo úpravu znát umístění tabulky. Takovou oblast představuje v aplikaci Calc *oblast*, což je souvislá skupina jedné nebo více buněk. Aby byla oblast tabulky snadno přístupná, můžeme ji přiřadit smysluplný název. To má čtyři konkrétní výhody:

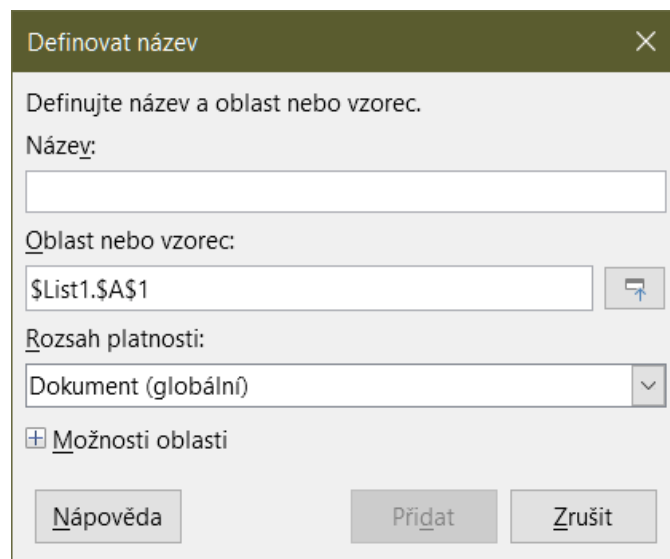
- **Pojmenování oblasti usnadňuje identifikaci**, především pokud pracujeme s více oblastmi v dokumentu.
- **Na pojmenovanou oblast lze odkazovat spíše podle jejího názvu než jen podle její adresy**. Například pokud máme oblast pojmenovanou *Skóre*, můžeme na ni v buňce jednoduše odkazovat pomocí vzorce =SUM(*Skóre*).
- **Odkazy používající název na pojmenovanou oblast se automaticky aktualizují při každé změně adresy rozsahu**. Tím se zabrání potřebě měnit individuální odkazy pokaždé, když se změní umístění oblasti.
- **Všechny pojmenované oblasti jsou rychle zobrazitelné a přístupné pomocí Navigátoru**, který můžeme otevřít pomocí volby **Zobrazit > Navigátor**, stisknutím klávesy

F5 nebo klepnutím na ikonu v Postranní liště.

Aplikace Calc nabízí dva typy pojmenovaných oblastí: *databázové oblasti*, které ukládají nastavení pro databázové operace a standardní *pojmenované oblasti*, které ho neukládají.

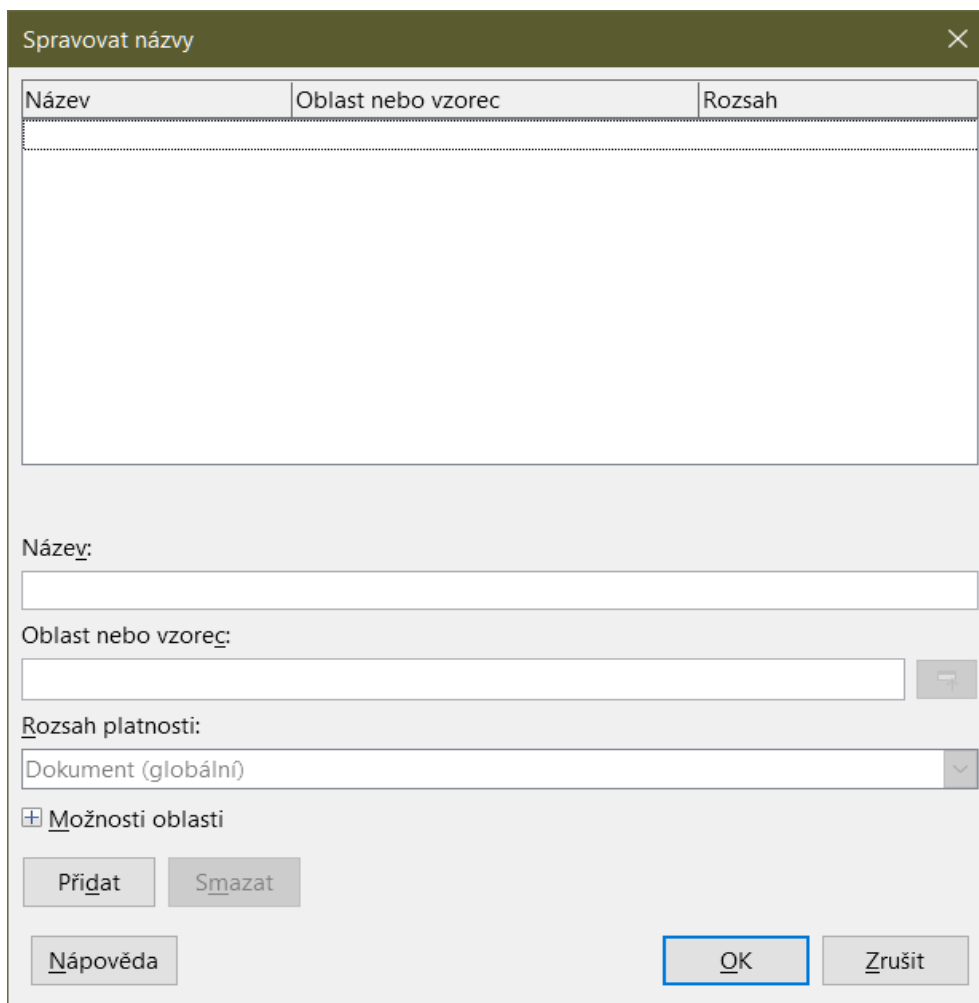
Pojmenované oblasti

Standardní pojmenované oblasti vytváříme pomocí dialogového okna Definovat název (obrázek 439), které otevřeme pomocí nabídky **List > Pojmenované oblasti a výrazy > Definovat** z hlavní nabídky.

Obrázek 439: Dialogové okno Definovat název

Chceme-li vytvořit pojmenovanou oblast, vybereme oblast buněk v listu a otevřeme dialogové okno. Dále pak dáme oblasti smysluplný název a klepneme na **Přidat**. Tím oblast přidáme do seznamu pojmenovaných oblastí aktuálního dokumentu. K těmto oblastem pak můžeme přistupovat a spravovat je pomocí dialogového okna Spravovat názvy, které otevřeme pomocí volby **List > Pojmenované oblasti a výrazy > Spravovat** v hlavní nabídce nebo stisknutím kombinace kláves *Ctrl + F3* (obrázek 440). Více informací o tvorbě a správě oblastí najdeme v kapitole 6, Tisk, export, odesílání e-mailů a podepisování, a kapitole 7, Použití vzorců a funkcí.

Obrázek 440: Dialogové okno Spravovat názvy

Vytváření pojmenovaných oblastí pomocí maker

V makru je pojmenovaná oblast zpřístupněna, vytvořena a smazána pomocí služby *NamedRanges* dokumentu aplikace Calc. Tato služba má řadu metod, které jsou zvláště užitečné pro vytváření pojmenovaných oblastí:

getByName(Jméno)

Vrací oblast nebo výraz se zadaným jménem.

getElementNames()

Vrací pole všech pojmenovaných rozsahů v aktuálním dokumentu.

hasByName(Jméno)

Vrací logickou hodnotu: TRUE, pokud se oblast se zadaným jménem nachází v aktuálním dokumentu a FALSE, pokud ne.

addNewByName(Jméno, Obsah, Pozice, Typ)

Přidá novou pojmenovanou oblast do aktuálního dokumentu. Tato metoda má čtyři argumenty:

- *Jméno* – Řetězec, který obsahuje název nové oblasti
- *Obsah* – Řetězec, který obsahuje adresu oblasti nebo výraz vzorce vytvářené pojmenované oblasti
- *Pozice* – Základní adresa pro relativní odkaz na buňky

- *Typ* – Kombinace příznaků, které určují typ definované pojmenované oblasti. Tyto příznaky jsou uvedeny v tabulce 12. Pro každou běžnou pojmenovanou oblast je tento parametr ve výchozím nastavení nastaven na nulu.

Tabulka 12: Přehled příznaků pro `com.sun.star.sheet.NamedRangeFlag`

Hodnota	Název	Popis
1	FILTER_CRITERIA	Oblast obsahující filtrační kritéria.
2	PRINT_AREA	Oblast lze použít jako oblast tisku.
4	COLUMN_HEADER	Oblast lze použít jako záhlaví sloupců pro tisk.
8	ROW_HEADER	Oblast lze použít jako záhlaví řádků pro tisk.

Jako příklad lze uvést makro ve výpisu 13, který používá výše uvedené metody ke kontrole, zda existuje oblast s daným názvem. Pokud oblast neexistuje, makro vytvoří obsah s názvem a nastaví jej pro přístup pro oblast buněk B3 : D6.

Výpis 13: `AddNamedRange` vytvoří novou pojmenovanou oblast, která odkazuje na list `$Sheet1.$B$3:$D$6`

```
Sub AddNamedRange()
    Dim oRange      ' Vytvořená oblast.
    Dim oRanges     ' Všechny pojmenované oblasti.
    Dim sName$     ' Název pojmenované oblasti, která má být vytvořena.
    Dim oCell      ' Objekt buňky.
    Dim s$

    sName$ = "MyNRange"
    oRanges = ThisComponent.NamedRanges
    If NOT oRanges.hasByName(sName$) Then
        REM Nastavení základní adresy pro relativní odkazy na buňky
        Dim oCellAddress As new com.sun.star.table.CellAddress
        oCellAddress.Sheet = 0      'První list.
        oCellAddress.Column = 1    'Sloupec B.
        oCellAddress.Row = 2      'Řádek 3.

        REM Prvním argumentem je název rozsahu.
        REM Druhý argument je řetězec, který definuje vzorec
        REM nebo výraz, který má být použit.
        REM Třetí argument určuje základní adresu
        REM pro relativní odkazy na buňky.
        REM Čtvrtý argument je množina příznaků, které definují
        REM způsob použití oblasti; většina oblastí však používá 0.
        REM Čtvrtý argument používá hodnoty z
```

```

    REM konstanty NamedRangeFlag.
    s$ = "$Sheet1.$B$3:$D$6"
    oRanges.addNewByName(sName$, s$, oCellAddress, 0)
End If
REM Získáme vytvořenou pojmenovanou oblast.
oRange = ThisComponent.NamedRanges.getByNamedRange(sName$)

REM Vytiskneme řetězec obsažený v buňce $Sheet1.$B$3
oCell = oRange.getReferredCells().getCellByPosition(0,0)
Print oCell.getString()
End Sub

```

Použití relativních odkazů s pojmenovanými výrazy

Pokud pojmenovaná oblast používá adresy buněk, které nejsou absolutní, budou tyto adresy odkazovány relativně k základní adrese oblasti, která je definována třetím argumentem metody *addNewByName*, *Umístění*. Toto chování je znázorněno ve výpisu 14, kde makro *AddNamedFunction* vytvoří pojmenovaný výraz *AddLeft*. Tento výraz odkazuje na rovnici $A3+B3$ s buňkou C3 jako jeho základní adresou. Protože jsou použity relativní odkazy, *AddLeft* sečte hodnoty dvou buněk přímo vlevo od každé buňky obsahující vzorec = *AddLeft*. Například když je *AddLeft* zadáno v buňce E5, pak sečte hodnoty v buňkách C5 a D5 (obrázek 441).

Poznámka

Další informace o absolutních a relativních odkazech najdeme v kapitole 7, Použití vzorců a funkcí.

Výpis 14: Funkce AddNamedFunction vytvoří pojmenovaný vzorec s výrazem AddLeft

```

Sub AddNamedFunction()
    Dim oSheet          'List, který obsahuje oblast oRange.
    Dim oCellAddress    'Adresa pro relativní odkazy.
    Dim oRanges         'Vlastnost NamedRanges.
    Dim oRange          'Oblast jedné buňky.
    Dim sName As String 'Název rovnice, kterou chceme vytvořit.

    sName = "AddLeft"
    oRanges = ThisComponent.NamedRanges
    If NOT oRanges.hasByName(sName) Then
        oSheet = ThisComponent.getSheets().getByIndex(0)
        oRange = oSheet.getCellRangeByName("C3")
        oCellAddress = oRange.getCellAddress()
        oRanges.addNewByName(sName, "A3+B3", oCellAddress, 0)
    End If
End Sub

```

E1					
	A	B	C	D	E
1			12	30	42
2					

Obrázek 441: Funkce AddLeft umístěná v buňce E5 sčítá hodnoty z buněk C5 a D5

Tip

Výpis 14 ilustruje další málo známý atribut aplikace Calc: pojmenované oblasti jsou podmnožinou pojmenovaných výrazů, které mohou obsahovat i vzorce.

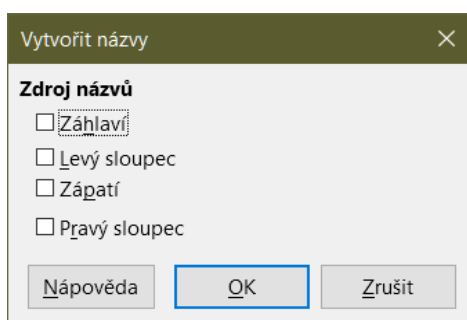
Vytváření pojmenovaných oblastí pomocí záhlaví řádků a sloupců

Pomocí nástroje *Vytvořit názvy*, ke kterému se dostaneme pomocí volby **List > Pojmenované oblasti a výrazy > Vytvořit** v hlavní nabídce (obrázek 442) můžeme ze záhlaví tabulky vytvořit více pojmenovaných oblastí současně. Tato záhlaví lze přebírat z okrajů tabulky – horní a dolní řádky a levé a pravé sloupce – a každý řádek nebo sloupec, kterému odpovídá záhlaví, se použije k vytvoření pojmenovaných oblastí. Pokud se například rozhodneme vytvořit oblasti ze záhlaví obsažených v horním řádku tabulky, bude každá oblast vygenerována z jednoho sloupce odpovídající označení záhlaví.

Poznámka

Buňky záhlaví nejsou zahrnuty do pojmenovaných oblastí generovaných pomocí nástroje *Vytvořit názvy*. Důvodem je to, že popisky v každé z těchto buněk se používají k pojmenování oblastí.

Obrázek 442: Dialogové okno Vytvořit názvy

Chceme-li použít nástroj *Vytvořit názvy*:

- 1) V listu vybereme tabulku, ze které chceme vytvořit pojmenované oblasti. Nezapomeňme do výběru zahrnout záhlaví řádků nebo sloupců.
- 2) Otevřeme dialogové okno *Vytvořit názvy* pomocí volby **List > Pojmenované oblasti a výrazy > Vytvořit** z hlavní nabídky.
- 3) Calc automaticky identifikuje, které řádky nebo sloupce obsahují záhlaví a označí odpovídající zaškrtačací pole – **Záhlaví**, **Levý sloupec**, **Zápatí**, **Pravý sloupec**. Pokud však chceme tento výběr změnit, můžeme v tomto kroku ručně vybrat kteroukoliv volbu.
- 4) Klepnutím na tlačítko **OK** zavřeme dialogové okno a vytvoříme nové pojmenované oblasti.

Vytváření pojmenovaných rozsahů z popisků pomocí maker

Kromě dialogového okna Vytvořit názvy lze vytvořit pojmenované oblasti pomocí popisků za použití makro metody `addNewFromTitles`:

`addNewFromTitles(Source, Border)`

Vytvoří pojmenované oblasti ze záhlaví sloupců nebo řádků. Tato metoda má dva argumenty:

- *Zdroj (Source)* – Adresa rozsahu buněk pojmenované oblasti, která má být vytvořena
- *Ohraničení (Border)* – Je hodnota z množiny hodnot určujících umístění popisků záhlaví. Můžeme použít jednu z následujících hodnot (tabulka 13):

Tabulka 13: Možné hodnoty parametru `com.sun.star.sheet.Border`

Hodnota	Popis
TOP	Vybere horní řádek oblasti.
BOTTOM	Vybere poslední řádek oblasti.
RIGHT	Vybere sloupec oblasti, který je nejvíce vpravo.
LEFT	Vybere sloupec oblasti, který je nejvíce vlevo.

Tip

Pokud chceme vygenerovat názvy z více částí ohraničení, musíme metodu `addNewFromTitle` zavolat pro každý řádek nebo sloupec záhlaví, který chceme použít.

Makro ve výpisu 15 vytvoří tři pojmenované oblasti pomocí záhlaví z horního řádku oblasti A1 : C20 (obrázek 443). Obrázek 444 ukazuje výsledné oblasti uvedené v dialogovém okně Spravovat názvy, které je zobrazíme pomocí volby **List > Pojmenované oblasti a výrazy > Spravovat** v hlavní nabídce.

	A	B	C
1	X	X^2	X^3
2	1	1	1
3	2	4	8
4	3	9	27
5	4	16	64
6	5	25	125
7	6	36	216
8	7	49	343
9	8	64	512
10	9	81	729
11	10	100	1000
12	11	121	1331
13	12	144	1728
14	13	169	2197
15	14	196	2744
16	15	225	3375
17	16	256	4096
18	17	289	4913
19	18	324	5832
20	19	361	6859

Obrázek 443: Příklad oblasti A1:C20

Výpis 15: Funkce `AddManyNamedRanges` vytváří pojmenované oblasti pomocí popisků sloupců

```

Sub AddManyNamedRanges()
    Dim oSheet    'List obsahuje pojmenované oblasti.
    Dim oAddress  'Adresa oblasti.
    Dim oRanges  'Vlastnost NamedRanges.
    Dim oRange    'Oblast jedné buňky.

    oRanges = ThisComponent.NamedRanges
    oSheet = ThisComponent.getSheets().getByIndex(0)

    oRange = oSheet.getCellRangeByName("A1:C20")
    oAddress = oRange.getRangeAddress()
    oRanges.addNewFromTitles(oAddress, com.sun.star.sheet.Border.TOP)
End Sub

```

Název	Oblast nebo vzorec	Rozsah
X	\$List1.\$A\$2:\$A\$20	Dokument (globální)
X_2	\$List1.\$B\$2:\$B\$20	Dokument (globální)
X_3	\$List1.\$C\$2:\$C\$20	Dokument (globální)

Obrázek 444: Dialogové okno Spravovat názvy s generovanými názvy oblastí

Upozornění

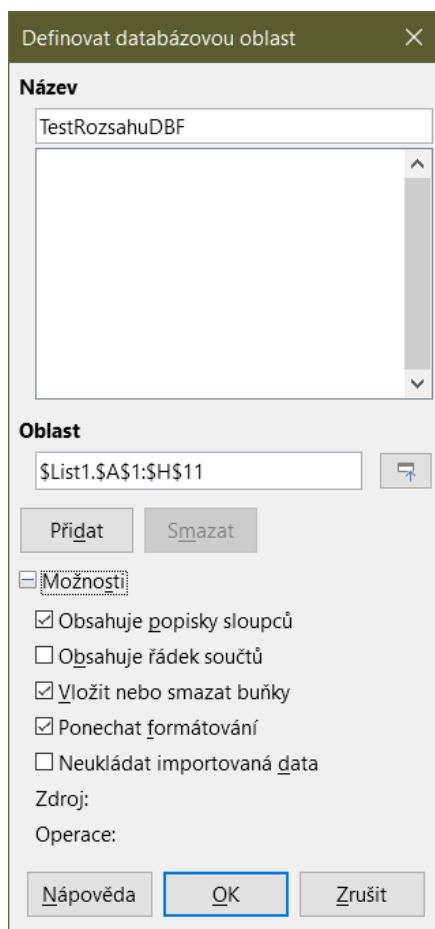
Musíme se vyhnout tomu, aby více řádků nebo sloupců mělo stejný popisec, protože oblasti z nich generované by pak sdílely stejný název a mohly by při další práci působit problémy.

Databázová oblast

Ačkoliv může být použit jako běžná pojmenovaná oblast, není překvapení, že by databázová oblast měla být použita jako databázová tabulka, přičemž každý řádek představuje jeden záznam a každá buňka jedno pole v každém záznamu. Konkrétně se databázová oblast liší od pojmenované oblasti následovně:

- Databázová oblast nemůže být výrazem vzorce, pojmenovaná oblast může. Tuto oblast lze formátovat jako tabulku, přičemž první řádek je vyhrazen pro záhlaví a poslední řádek pro mezisoučty. Formátování buněk lze také zachovat pro každé pole v tabulce.
- Na databázové oblasti nelze odkazovat vzhledem k základní adrese v listu.
- Databázová oblast ukládá nastavení třídění, filtrování, mezisoučty a importu dat do tzv. datových struktur nazývaných *deskriptory*, které lze získat a přistupovat k nim pomocí maker.

- Databázovou oblast lze připojit k externímu zdroji databáze a lze jej aktualizovat pomocí volby **Data > Obnovit oblast**. Registrace a propojení s externími databázovými zdroji je podrobněji vysvětleno v kapitole 10, Propojení dat.
- Databázové oblasti lze vytvořit, upravit a smazat pomocí dialogového okna Definovat databázovou oblast, které otevřeme pomocí volby **Data > Definovat oblast** z hlavní nabídky (obrázek 445).

Obrázek 445: Dialogové okno Definovat databázovou oblast

Vytvoření databázové oblasti:

- 1) Vybereme oblast buněk z listu.
- 2) Otevřeme dialogové okno Definovat databázovou oblast pomocí **Data > Definovat oblast**.
- 3) Do pole *Název* zadáme název oblasti. Pro název oblasti můžeme použít pouze písmena, čísla a podtržítka; mezery, spojovníky a další znaky nejsou povoleny.
- 4) Kliknutím na znaménko plus (+) vedle popisku *Možnosti* rozbalíme tuto část. Tím zobrazíme a máme na výběr z následujících možností:
 - *Obsahuje popisky sloupců* – Označuje, zda je horní řádek vyhrazen pro záhlaví polí.
 - *Obsahuje řádek součtů* – Označuje, zda je spodní řádek vyhrazen pro součty.
 - *Vložit nebo smazat buňky* – Je-li tato možnost aktivní, vloží se do databázové oblasti, po přidání nových záznamů do zdroje, nové řádky a sloupce. Toto funguje pouze v případě, že je k oblasti připojen externí zdroj databáze. Pro manuální aktualizaci databázové oblasti použijeme volbu **Data > Obnovit oblast**.

- *Ponechat formátování* – Použije existující formáty buněk prvního datového řádku na celou databázovou oblast.
- *Neukládat importovaná data* – Pokud je vybrána tato možnost, uloží pouze odkaz na zdrojovou databázi; obsah buněk oblasti není zachován.
- *Zdroj* – Zobrazuje informace o aktuální zdroji databáze, pokud existuje.
- *Operace* – Označuje, jaké operace, například třídění nebo filtrování, byly použity v databázové oblasti.

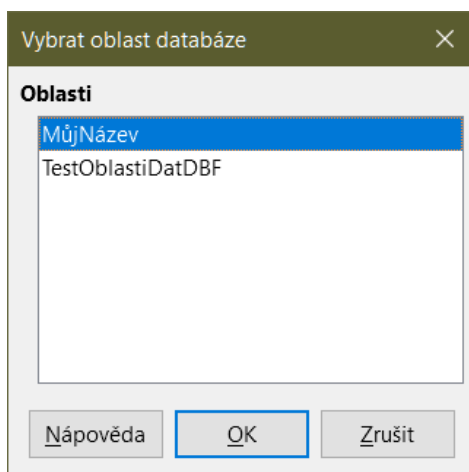
5) Klepnutím na tlačítko **Přidat** přidáme novou oblast do seznamu oblastí pod polem *Název*.

Úprava existující databázové oblasti:

- 1) Vybereme oblast ze seznamu oblastí pod polem *Název* nebo napíšeme jméno oblasti do pole *Název*. Tlačítko **Přidat** se změní na tlačítko **Změnit**.
- 2) Provedeme potřebné úpravy v poli *Oblast* a v části *Možnosti*.
- 3) Klepneme na tlačítko **Změnit** a aktualizujeme oblast.

Pokud chceme smazat existující databázovou oblast, vybereme ji ze seznamu oblastí a klepneme na tlačítko **Smazat**.

Pokud chceme vybrat existující databázovou oblast v aktuálním dokumentu, otevřeme dialogové okno *Vybrat oblast databáze* pomocí volby **Data > Vybrat oblast** z hlavní nabídky (obrázek 446). Dále vybereme oblast ze seznamu *Oblasti* a klepneme na tlačítko **OK**. Aplikace Calc automaticky zvýrazní polohu oblasti v listu, ve kterém je umístěna.

Obrázek 446: Dialogové okno *Vybrat oblast databáze*

Vytváření databázových oblastí pomocí maker

V makru je databázová oblast vytvářena, zpřístupněna a mazána pomocí služby *DatabaseRanges*. Tato služba má mnoho stejných metod jako služba *NamedRanges*, ale schází jí metoda *addNewFromTitles*. Služba *DatabaseRanges* také používá redukovanou verzi metody *addNewByName*, která postrádá argumenty pro relativní základní adresu a typ oblasti:

addNewByName(Name, Range)

Přidá novou databázovou oblast do aktuálního dokumentu.

Příklad vytvoření oblasti pomocí této metody je ukázán ve výpisu 16, kde se vytvoří databázová oblast pojmenovaná *MyName* a automaticky se použije pro sloupec oblasti automatický filtr:

Výpis 16: AddNewDatabaseRange vytvoří databázovou oblast a použije automatický filtr

```
Sub AddNewDatabaseRange( )
```



```

Dim oRange 'Objekt DatabaseRange.
Dim oAddr 'Rozsah adres buněk pro databázovou oblast.
Dim oSheet 'První list, který bude obsahovat oblast.
Dim oDoc 'Odkaz ThisComponent s kratším názvem.

```

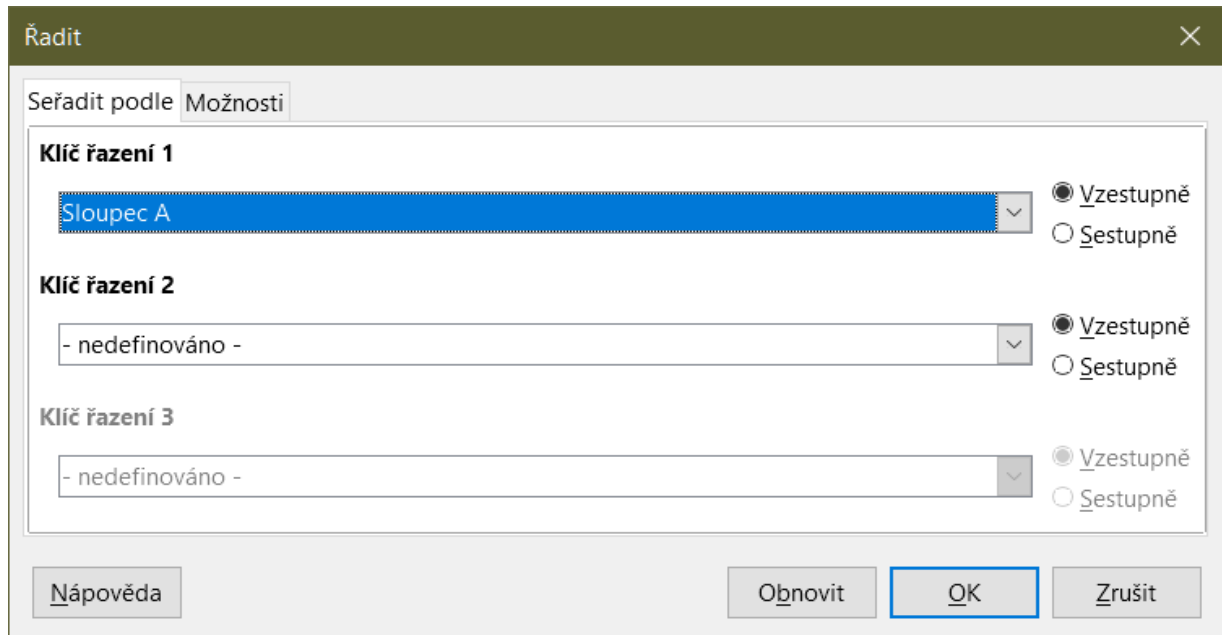
```

oDoc = ThisComponent
If NOT oDoc.DatabaseRanges.hasByName("MyName") Then
    oSheet = ThisComponent.getSheets().getByIndex(0)
    oRange = oSheet.getCellRangeByName("A1:F10")
    oAddr = oRange.getRangeAddress()
    oDoc.DatabaseRanges.addNewByName("MyName", oAddr)
End If
oRange = oDoc.DatabaseRanges.getByNamed("MyName")
oRange.AutoFilter = True
End Sub

```

Třídění

Třídění je proces přeuspořádání dat v oblasti nebo listu podle zadaného pořadí řazení. V aplikaci Calc je třídění obvykle prováděno pomocí dialogového okna Řadit, které otevřeme pomocí volby **Data > Řadit** z hlavní nabídky. Používání dialogového okna a jeho možnosti jsou podrobněji popsány v kapitole 2, Zadávání, úpravy a formátování dat. Zde uvádíme, jak třídít data při používání maker.

Obrázek 447: Dialogové okno Řadit

Třídění tabulky pomocí jednoho sloupce s využitím makra

V makru aplikace Calc jsou data v oblasti tříděna pomocí volání metody `sort()` nad objektem oblasti. Když je vyvolána operace řazení v dané oblasti, pole vlastností označované jako

deskriptor třídění je předáno do rutiny *sort*. Ve vlastnostech deskriptoru jsou obsažena *pole pro třídění*, což jsou struktury, které informují Calc o tom, jak třídit oblast podle dat obsažených v jednom jeho řádků nebo sloupců.

Jako příklad můžeme uvést makro ve výpisu 17, které třídí tabulku známek z obrázku 438 podle průměrné známky v sestupném pořadí. Výsledky jsou uvedeny na obrázku 448.

Výpis 17: SortAverageGrade třídí tabulku známek v oblasti dat (A1:H11) pomocí jednoho sloupce

```
Sub SortAverageGrade
  Dim oSheet
  Dim oRange
  Dim oSortFields(0) as new com.sun.star.util.SortField
  Dim oSortDesc(0) as new com.sun.star.beans.PropertyValue

  oSheet = ThisComponent.Sheets(0)
  REM Nastavíme oblast, kterou budeme třídit.
  oRange = oSheet.getCellRangeByName("A1:H11")

  REM Seřadíme podle pole Průměrná známka v oblasti v sestupném pořadí.
  oSortFields(0).Field = 7
  oSortFields(0).SortAscending = FALSE

  REM Nastavení pole řazení, které chceme použít.
  oSortDesc(0).Name = "SortFields"
  oSortDesc(0).Value = oSortFields()

  REM Nyní budeme řadit oblast!
  oRange.Sort(oSortDesc())
End Sub
```

	A	B	C	D	E	F	G	H
1	Student	DÚ č. 1	DÚ č. 2	DÚ č. 3	ÚZ č.1	ÚZ č.2	Test č.1	Průměr
2	Ian	100	100	91	90	100	96	96,17
3	Emily	100	100	81	100	75	94	91,67
4	Andrew	90	100	82	90	88	92	90,33
5	Bethany	95	100	82	80	88	93	89,67
6	Jennifer	85	93	73	80	100	90	86,83
7	Charles	80	93	73	80	75	84	80,83
8	Haley	85	93	82	70	75	76	80,17
9	David	75	86	91	40	88	79	76,50
10	Ferdinand	85	93	73	60	50	72	72,17
11	Georgia	70	80	55	39	75	67	64,33

Obrázek 448: Tabulka známek po třídění podle průměrné známky v sestupném pořadí

Třídění tabulky pomocí více sloupců

Stejně jako v dialogovém okně Řadit lze oblast třídit pomocí až tří sloupců nebo řádků v makru. Řazení s více sloupci nebo řádky je stejně snadné jako přidání dalších polí pro řazení do deskriptoru řazení. Makro ve výpisu 18 znovu použije příklad tabulky známek z obrázku 438 pro ilustraci řazení s využitím dvou sloupců. Obrázek 449 ukazuje výsledky této operace – všimneme si, že záznamy jsou nejprve řazeny podle skóre ÚZ č.1 a potom podle skóre ÚZ č.2.

Výpis 18: SortByQuizScores třídí tabulku známek v datové oblasti (A1:H11) pomocí dvou sloupců

```
Sub SortByQuizScores
```

```
    Dim oSheet
```

```
    Dim oRange
```

```
    Dim oSortFields(1) as new com.sun.star.util.SortField
```

```
    Dim oSortDesc(0) as new com.sun.star.beans.PropertyValue
```

```
    oSheet = ThisComponent.Sheets(0)
```

```
    REM Nastavíme oblast, kterou budeme třídit.
```

```
    oRange = oSheet.getCellRangeByName("A1:H11")
```

```
    REM Seřadíme oblast podle pole ÚZ č.1
```

```
    oSortFields(0).Field = 4
```

```
    oSortFields(0).SortAscending = True
```

```
    oSortFields(0).FieldType = com.sun.star.util.SortFieldType.NUMERIC
```

```
    REM Seřadíme oblast podle pole ÚZ č.2
```

```
    oSortFields(1).Field = 5
```

```
    oSortFields(1).SortAscending = True
```

```
    oSortFields(1).FieldType = com.sun.star.util.SortFieldType.ALPHANUMERIC
```

```
    REM Nastavení pole řazení, které chceme použít.
```

```
    oSortDesc(0).Name = "SortFields"
```

```
    oSortDesc(0).Value = oSortFields()
```

```
    REM Nyní budeme řadit oblast!
```

```
    oRange.Sort(oSortDesc())
```

```
End Sub
```

	A	B	C	D	E	F	G	H
1	Student	DÚ č. 1	DÚ č. 2	DÚ č. 3	ÚZ č.1	ÚZ č.2	Test č.1	Průměr
2	Georgia	70	80	55	39	75	67	64,33
3	David	75	86	91	40	88	79	76,50
4	Ferdinand	85	93	73	60	50	72	72,17
5	Haley	85	93	82	70	75	76	80,17
6	Bethany	95	100	82	80	88	93	89,67
7	Jennifer	85	93	73	80	100	90	86,83
8	Charles	80	93	73	80	75	84	80,83
9	Ian	100	100	91	90	100	96	96,17
10	Andrew	90	100	82	90	88	92	90,33
11	Emily	100	100	81	100	75	94	91,67

Obrázek 449: Tabulka známek tříděná pomocí skóre ÚZ vzestupně

Načítání informací o třídění z oblasti

Metodu `createSortDescriptor()` můžeme použít k načtení informací o třídění pro danou oblast buněk. Pokud je tato metoda vyvolána v databázové oblasti, vytvoří deskriptor řazení pomocí třídění informací uložených v této oblasti. Na druhou stranu, pokud je metoda `createSortDescriptor` volána ve standardní pojmenované oblasti nebo nepojmenované oblasti, vygeneruje deskriptor řazení s výchozími vlastnostmi. V obou případech lze nově vygenerovaný deskriptor třídění upravit a použít jako argument pro rutinu `třídění` volanou na danou oblast.

Makro ve výpisu 19 ukazuje, jak vygenerovat a zobrazit informace o řazení související s oblastí. Výsledek tohoto makra je zobrazen na obrázku 450.

Výpis 19: `DisplaySortDescriptor` zobrazuje vlastnosti deskriptoru řazení v dialogovém okně

Sub `DisplaySortDescriptor`

On Error Resume Next

Dim oSheet

Dim oRange ' Oblast, která je potřeba k vytvoření deskriptoru řazení.

Dim oSortDescript

Dim i%

Dim s\$

Dim oDoc 'Odkaz na nově vytvořený dokument aplikace Calc.

oDoc = StarDesktop.loadComponentFromURL("private:factory/scalc", "_default", 0, Array())

oSheet = oDoc.Sheets(0)

oRange = oSheet.getCellRangeByName("B28:D33")

oSortDescript = oRange.createSortDescriptor()

For i = LBound(oSortDescript) To UBound(oSortDescript)

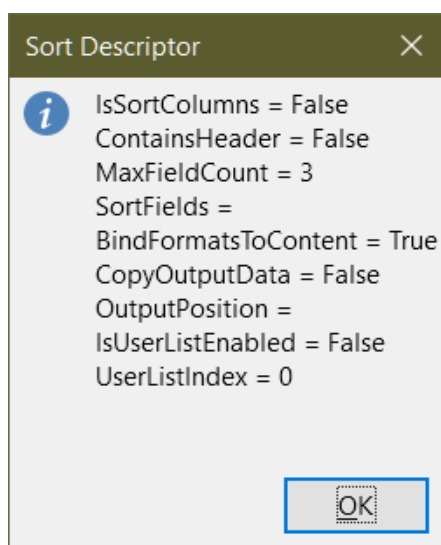
s = s & oSortDescript(i).Name & " = "

s = s & oSortDescript(i).Value

s = s & CHR\$(10)

Next

```
MsgBox s, 0, "Sort Descriptor"  
End Sub
```


Obrázek 450: Informace o deskriptoru řazení

Filtrování

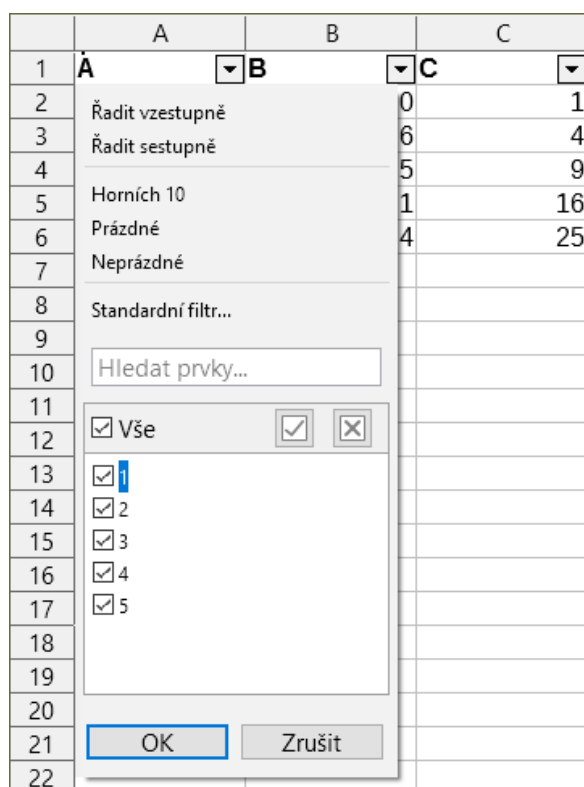
Filtr je nástroj, který skrývá nebo zobrazuje záznamy v listu na základě sady kritérií filtrování. Podobně jako třídění jsou filtry užitečné pro zkrácení dlouhých seznamů dat, aby bylo možné najít konkrétní datové položky. V aplikaci Calc existují tři typy filtrů:

- Automatický filtr
- Standardní filtr
- Rozšířený filtr.

Filtry jsou také popsány v kapitole 2, Zadávání, úpravy a formátování dat.

Automatický filtr

Automatický filtr je nejjednodušší ze tří typů filtrů a pracuje na základě vložení pole se seznamem do jednoho nebo více datových sloupců (obrázek 451). Pokud chceme přidat automatický filtr do jednoho nebo více sloupců, jednoduše vybereme sloupec a poté zvolíme **Data > Automatický filtr** z hlavní nabídky. Pokud chceme otevřít pole se seznamem automatického filtru pro daný sloupec, klepneme na tlačítko se šipkou dolů v první buňce tohoto sloupce.

Obrázek 451: Pole se seznamem automatického filtru

Pokud chceme automatický filtr odebrat, znovu vybereme sloupec a klepneme na **Data > Automatický filtr**. Všechna pole se seznamem a tlačítka se šipkou dolů zmizí. Tímto způsobem funguje možnost nabídky jako přepínač pro automatické filtry.

Každé pole se seznamem automatického filtru má následující kritéria:

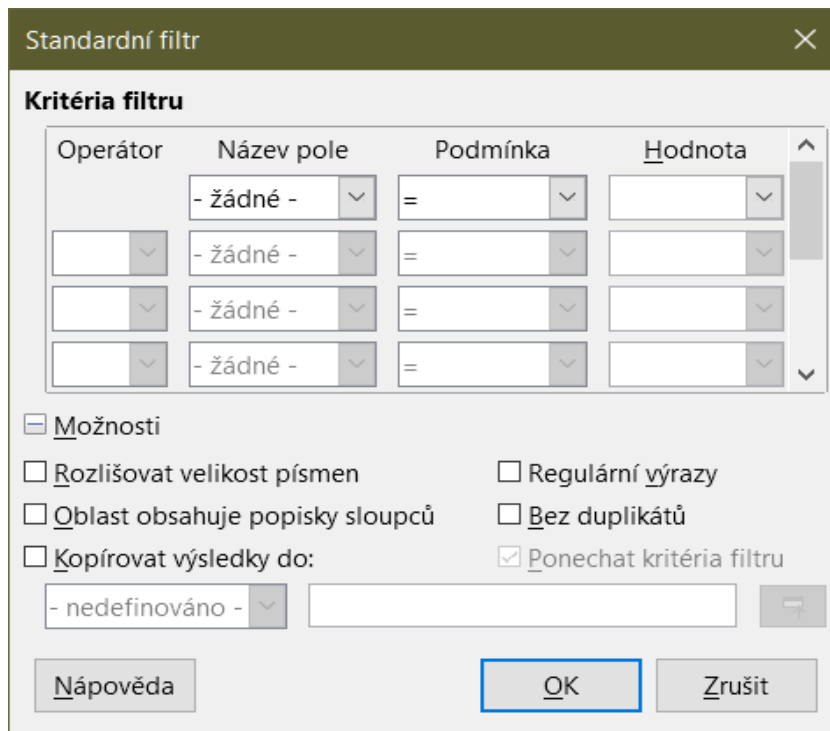
- Pro základní řazení lze použít možnosti **Řadit vzestupně** nebo **Řadit sestupně**.
- Možnost **Standardní filtr** otevře dialogové okno Standardní filtr (obrázek 452) a automaticky nastaví aktuální pole jako první podmínku v dialogovém okně.
- Výběrem možnosti **Prázdné** skryjeme neprázdné řádky, které obsahují nějakou hodnotu v aktuálním sloupci. Podobně možnost **Neprázdné** skryje všechny neprázdné řádky, které v aktuálním sloupci neobsahují hodnoty. Úplně prázdné řádky jsou ignorovány.
- Výběrem možnosti **Horních 10** zobrazíme deset řádků s největší hodnotou. Pokud je ve sloupci více než deset instancí největší hodnoty, může se zobrazit více než deset řádků. Například pokud existuje jedenáct studentů s dokonalým skóre 100, zobrazí se ve filtru všech jedenáct instancí.
- Zaškrtnutí volby **Vše** zobrazí nebo skryje všechny hodnoty v aktuálním sloupci.
- Automatický filtr vytvoří položku pro každou unikátní hodnotu v aktuálním sloupci. Tyto hodnoty lze filtrovat jednoduše zaškrtnutím volby u každé z hodnot.

Přepínání automatických filtrů pomocí makra

Databázová oblast v aplikaci Calc obsahuje booleovský příznak Automatického filtru, který umožňuje zapínat nebo vypínat automatické filtry. Makro ve výpisu 16 ukazuje, jak to udělat

Standardní filtr

Standardní filtry jsou komplexnější než automatické filtry a umožňují definovat až osm filtračních podmínek. Na rozdíl od automatických filtrů používají standardní filtry dialogové okno (obrázek 452), ke kterému se dostaneme volbou **Data > Další filtry > Standardní filtr** v hlavní nabídce.

Obrázek 452: Dialogové okno Standardní filtr

Další informace o použití tohoto dialogového okna a jeho možnostech najdeme v kapitole 2, Zadávání, úprava a formátování dat.

Vytváření standardních filtrů pomocí maker

V makru se filtrování datové oblasti provádí voláním rutiny *filter()* buď na oblast nebo na list, kterém je oblast obsažena. Stejně jako deskriptor řazení obsahují i *deskriptor filtru* nastavení filtru pro aktuální list a informaci, že první řádek nebo sloupec listu obsahuje záhlaví, která by neměla být filtrována. Deskriptor filtru lze generovat voláním metody *createFilterDescriptor()* na listu nebo na oblasti buněk:

createFilterDescriptor(Empty)

Vytvoří deskriptor filtru. Pokud je booleovský argument *Empty* nastaven na TRUE, pak se vytvoří prázdný deskriptor filtru. Pokud má argument *Empty* hodnotu FALSE, pak je deskriptor naplněn předchozím nastavením aktuálního objektu (jako je například databázová oblast).

Stejně jako u deskriptorů řazení lze deskriptory filtrů vytvořit pomocí této metody, poté je upravit a předat jako argument do metody *filtr*. Makro ve výpisu 20 demonstruje tento proces vytvořením jednoduchého standardního filtru pro první list v dokumentu. Obrázek 453 zobrazuje výsledek filtrování listu se známkami z příkladu na obrázku 438:

Výpis 20: Vytvoření jednoduchého standardního filtru pomocí *SimpleSheetFilter*

```
Sub SimpleSheetFilter()  
    Dim oSheet          ' List, který bude obsahovat filtr.  
    Dim oFilterDesc     ' Deskriptor filtru.
```

```

Dim oFields(0) As New com.sun.star.sheet.TableFilterField

oSheet = ThisComponent.getSheets().getByIndex(0)

REM Pokud má argument hodnotu True, vytvoří prázdný deskriptor
REM filtru. Pokud má argument hodnotu False, vytvoří
REM deskriptor s předchozím nastavením.
oFilterDesc = oSheet.createFilterDescriptor(True)

With oFields(0)
    REM Vlastnost Connection můžeme použít k označení,
    REM jak se připojit k předchozímu poli. Tím je
    REM první pole, takže to není nutné.
    '.Connection = com.sun.star.sheet.FilterConnection.AND
    '.Connection = com.sun.star.sheet.FilterConnection.OR

    REM Vlastnost Field je číslo sloupce použité
    REM pro filtrování. Pokud máme konkrétní buňku,
    REM můžeme použít .Field = oCell.CellAddress.Column.
    .Field = 5          ' Hodnocení v poli ÚZ č.2

    REM Budeme srovnávat pomocí čísel nebo pomocí řetězce?
    .IsNumeric = True

    REM Použije se vlastnost NumericValue,
    REM protože jsme výše nastavili .IsNumeric = True.
    .NumericValue = 80

    REM Pokud by parametr IsNumeric měl hodnotu False,
    REM pak by byla použita vlastnost StringValue.
    REM .StringValue = "cokoliv"

    REM Mezi platné operátory patří EMPTY, NOT_EMPTY, EQUAL,
    REM NOT_EQUAL, GREATER, GREATER_EQUAL, LESS,
    REM LESS_EQUAL, TOP_VALUES, TOP_PERCENT,
    REM BOTTOM_VALUES a BOTTOM_PERCENT
    .Operator = com.sun.star.sheet.FilterOperator.GREATER_EQUAL
End With

REM Deskriptor filtru podporuje následující

```



```
REM vlastnosti: IsCaseSensitive, SkipDuplicates,
REM UseRegularExpressions,
REM SaveOutputPosition, Orientation, ContainsHeader,
REM CopyOutputData, OutputPosition a MaxFieldCount.
```

```
oFilterDesc.setFilterFields(oFields())
```

```
oFilterDesc.ContainsHeader = True
```

```
oSheet.filter(oFilterDesc)
```

```
End Sub
```

	A	B	C	D	E	F	G	H
1	Student	DÚ č. 1	DÚ č. 2	DÚ č. 3	ÚZ č.1	ÚZ č.2	Test č.1	Průměr
2	Andrew	90	100	82	90	88	92	90,33
3	Bethany	95	100	82	80	88	93	89,67
5	David	75	86	91	40	88	79	76,50
10	Ian	100	100	91	90	100	96	96,17
11	Jennifer	85	93	73	80	100	90	86,83

Obrázek 453: Seznam známek filtrovaných podle sloupce ÚZ č.2, kde je hodnota větší než 80

Poznámka

Když je metoda *filter* volána na listu, jsou všechny prázdné řádky v listu skryty. Když je metoda *filter* volána v oblasti, jsou skryty prázdné řádky pouze v této oblasti.

Odstranění všech filtrů v listu

Když je na list použit filtr, nahradí existující filtr na tomto listu. Pokud chceme z listu filtr odebrat, jednoduše vytvoříme a nastavíme pro tento list prázdný filtr (výpis 21).

Výpis 21: *RemoveSheetFilter* odstraní aktuální filtr listu nastavením prázdného filtru

```
Sub RemoveSheetFilter()
    Dim oSheet          ' List, který chceme filtrovat.
    Dim oFilterDesc     ' Deskriptor filtru.

    oSheet = ThisComponent.getSheets().getByIndex(0)
    oFilterDesc = oSheet.createFilterDescriptor(True)
    oSheet.filter(oFilterDesc)
End Sub
```

Filtrování pomocí více sloupce a pomocí regulárních výrazů

Makro ve výpisu 22 demonstruje filtr, který filtruje dva sloupce a používá regulární výrazy. Všimněme se, že metoda *filter* je v tomto příkladu volána pro oblast a ne pro list. Obrázek 454 ukazuje výsledek tohoto makra na seznamu známek z příkladu na obrázku 438.

Výpis 22: *SimpleRangeFilter* používá dva sloupce

```
Sub SimpleRangeFilter()
```

```

Dim oSheet          ' List, který chceme filtrovat.
Dim oRange          ' Oblast, která má být filtrována.
Dim oFilterDesc     ' Deskriptor filtru.
Dim oFields(1) As New com.sun.star.sheet.TableFilterField

oSheet = ThisComponent.getSheets().getByIndex(0)
oRange = oSheet.getCellRangeByName("A1:H11")

REM Pokud má argument hodnotu True, vytvoří
REM prázdný deskriptor filtru.
oFilterDesc = oRange.createFilterDescriptor(True)

REM Nastaví pole pro zobrazení buněk s obsahem, který
REM začíná písmenem B.
With oFields(0)
    .Field = 0          ' Filtrovat pomocí sloupce A (Jméno studenta).
    .IsNumeric = False ' Použijeme řetězec, ne číslo.
    .StringValue = "b.*" ' Každé jméno začínající písmenem B.
    .Operator = com.sun.star.sheet.FilterOperator.EQUAL
End With
REM Nastavíme pole, které vyžaduje alespoň jednu z podmínek.
REM Tato nová podmínka vyžaduje hodnotu menší nebo
REM rovnu hodnotě 90.
With oFields(1)
    .Connection = com.sun.star.sheet.FilterConnection.OR
    .Field = 6          ' Filtrovat pomocí sloupce G (Hodnocení Test
č.1).
    .IsNumeric = True   ' Použijeme číslo
    .NumericValue = 90  ' Skóre menší než 90
    .Operator = com.sun.star.sheet.FilterOperator.LESS_EQUAL
End With

oFilterDesc.setFilterFields(oFields())
oFilterDesc.ContainsHeader = True
oFilterDesc.UseRegularExpressions = True
oRange.filter(oFilterDesc)
End Sub

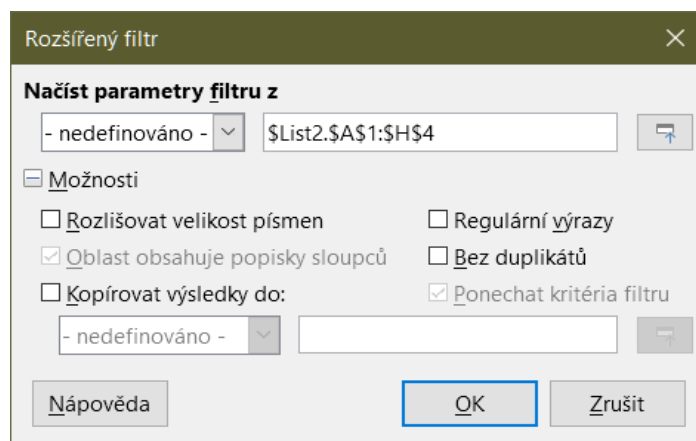
```

	A	B	C	D	E	F	G	H
1	Student	DÚ č. 1	DÚ č. 2	DÚ č. 3	ÚZ č.1	ÚZ č.2	Test č.1	Průměr
3	Bethany	95	100	82	80	88	93	89,67
4	Charles	80	93	73	80	75	84	80,83
5	David	75	86	91	40	88	79	76,50
7	Ferdinand	85	93	73	60	50	72	72,17
8	Georgia	70	80	55	39	75	67	64,33
9	Haley	85	93	82	70	75	76	80,17
11	Jennifer	85	93	73	80	100	90	86,83

Obrázek 454: Seznam známek, kde skóre testu je menší než 90% a jméno studenta začíná písmenem "B"

Rozšířené filtry

V aplikaci Calc jsou kritéria pro rozšířený filtr uložena do listu, nikoliv do dialogového okna. Ve výsledku musíme nejprve nastavit oblast buněk, která obsahuje kritéria a až potom můžeme použít dialogové okno Rozšířený filtr (obrázek 455).

Obrázek 455: Dialogové okno Rozšířený filtr

Pro nastavení oblasti kritérií postupujeme následovně:

- 1) Zkopírujeme záhlaví sloupců oblasti, kterou chceme filtrovat, na prázdné místo v listu. Nemusí to být stejný list, kde se nachází zdrojová oblast.
- 2) V oblasti kritérií zadáme kritéria filtru pod záhlaví sloupců. Každé jednotlivé kritérium ve stejném řádku je spojeno pomocí AND, zatímco skupiny kritérií jednotlivých řádků jsou spojeny pomocí OR. Prázdné buňky jsou ignorovány. Pro filtr lze definovat až osm řádků kritérií.

Po vytvoření oblasti s kritérii nastavíme rozšířený filtr takto:

- 1) Vybereme oblast buněk, kterou chceme filtrovat.
- 2) V hlavní nabídce zvolíme **Data > Další filtry > Rozšířený filtr** a otevřeme dialogové okno Rozšířený filtr (obrázek 455).
- 3) V poli *Načíst parametry filtru z* zadáme adresu pro pojmenovanou oblast buď výběrem pojmenované oblasti z rozevřacího seznamu, zadáním odkazu nebo výběrem buněk z listu. Při výběru buněk můžeme dočasně dialogové okno zmenšit pomocí tlačítka **Zmenšit/Rozšířit**.
- 4) Klepnutím na tlačítko **OK** použijeme filtr a zavřeme dialogové okno.

Možnosti rozšířeného filtru jsou stejné jako možnost standardního filtru a jsou podrobněji popsány v kapitole 2, Zadávání, úprava a formátování dat.

Příklad rozšířeného filtru

Obrázek 456 ukazuje příklad oblasti filtru pro seznam známek z příkladu na obrázku 438:

	A	B	C	D	E	F	G	H
1	Student	DÚ č. 1	DÚ č. 2	DÚ č. 3	ÚZ č.1	ÚZ č.2	Test č.1	Průměr
2		>75	>75	>75				
3	Ferdinand							
4								

Obrázek 456: Oblast kritérií rozšířeného filtru (na Listu 2)

V této oblasti existují dvě skupiny kritérií: první skupina zobrazuje záznamy studentů, kteří dosáhli skóre nad 75 % v každém domácím úkolu a druhá skupina zobrazuje záznamy jakéhokoliv studenta jménem Ferdinand. Obrázek 457 zobrazuje výsledek filtru pomocí těchto kritérií:

	A	B	C	D	E	F	G	H
1	Student	DÚ č. 1	DÚ č. 2	DÚ č. 3	ÚZ č.1	ÚZ č.2	Test č.1	Průměr
2	Andrew	90	100	82	90	88	92	90,33
3	Bethany	95	100	82	80	88	93	89,67
6	Emily	100	100	81	100	75	94	91,67
7	Ferdinand	85	93	73	60	50	72	72,17
9	Haley	85	93	82	70	75	76	80,17
10	Ian	100	100	91	90	100	96	96,17

Obrázek 457: Příklad se seznamem známek filtrovaný pomocí rozšířeného filtru

Použití rozšířeného filtru s makry

Použití rozšířeného filtru s makry funguje podobně jako při nastavení standardního filtru. Klíčový rozdíl spočívá v tom, že k vytvoření deskriptoru filtru se použije oblast buněk obsahující kritéria filtru. Makro ve výpisu 23 ukazuje, jak je to možné pomocí metody `createFilterDescriptorByObject`. Použijeme příklad seznamu se známkami z obrázku 438 jako oblast dat a oblast na obrázku 456 jako oblast kritérií. Výsledek by měl být stejný jako je vidět na obrázku 457:

Výpis 23: `AdvancedRangeFilter` vytvoří deskriptor filtru z oblasti s kritérii filtru

```
Sub AdvancedRangeFilter()  
    Dim oSheet      'List z dokumentu aplikace Calc.  
    Dim oRanges     'Vlastnost NamedRanges.  
    Dim oCritRange  'Oblast obsahující kritéria filtru.  
    Dim oDataRange  'Oblast obsahující data, která chceme filtrovat.  
    Dim oFiltDesc   'Deskriptor filtru.  
  
    REM Oblast, která obsahuje kritéria filtru.  
    oSheet = ThisComponent.getSheets().getByIndex(1)  
    oCritRange = oSheet.getCellRangeByName("A1:H3")  
  
    REM Oblast obsahující kritéria filtru.  
    REM můžeme také získat z pojmenované oblasti.  
    REM oRanges = ThisComponent.NamedRanges
```

```

REM oRange = oRanges.getByName("AverageLess80")
REM oCritRange = oRange.getReferredCells()

REM Data, která chceme filtrovat.
oSheet = ThisComponent.getSheets().getByIndex(0)
oDataRange = oSheet.getCellRangeByName("A1:H11")

oFiltDesc = oCritRange.createFilterDescriptorByObject(oDataRange)
oDataRange.filter(oFiltDesc)
End Sub

```

Tabulka 14 obsahuje seznam vlastností, které odpovídají rozšířenému (a standardnímu) nastavení filtru:

Tabulka 14: Vlastnosti rozšířeného a standardního filtru

Funkce	Popis
ContainsHeader	Booleovská hodnota (TRUE/FALSE), která určíte, zda první řádek nebo sloupec obsahuje záhlaví, která by neměla být filtrována.
CopyOutputData	Booleovská hodnota, která určuje, zda mohou být filtrovaná data zkopírována na jiné místo v dokumentu.
IsCaseSensitive	Booleovská hodnota, která určuje, zda se bere v úvahu velikost písmen při porovnávání položek.
Orientation	Parametr, který určuje, zda bude oblast filtrována pomocí sloupce nebo řádku: Sloupec – com.sun.star.table.TableOrientation.COLUMNS Řádek – com.sun.star.table.TableOrientation.ROWS
OutputPosition	Pokud hodnota parametru <i>CopyOutputData</i> je TRUE, určuje tato vlastnost pozici, kam mají být zkopírována filtrovaná data.
SaveOutputPosition	Booleovská hodnota, která určuje, zda bude pozice v parametru <i>OutputPosition</i> uložena pro budoucí volání.
SkipDuplicates	Booleovská hodnota, která určuje, zda budou duplicitní hodnoty vynechány z výsledku.
UseRegularExpressions	Booleovská hodnota, která určuje, zda jsou řetězce filtrů interpretovány jako regulární výrazy.

Kopírování výsledků rozšířeného filtru na jiné místo

Výsledky rozšířeného filtru lze přesunout do jiného umístění pomocí vlastnosti *OutputPosition*. Kopírování výsledků tímto způsobem eliminuje potřeby, aby aplikace Calc skryla řádky, které neodpovídají kritériím vyhledávání, což by se dělo, pokud bychom filtrovali datovou oblast.

Úryvek kódu makra ve výpisu 24 ukazuje, jak zkopírovat výsledky filtru na jiné místo. Obrázek 458 pak ukazuje výsledky, když je tento úryvek kódu použit v makru ve výpisu 23 těsně před tím, než je zavolána metoda *filter*. Nesmíme zapomenout, že deskriptor filtru musí být před použitím těchto nastavení filtru nejprve změněn.

Výpis 24: Úryvek kódu, který kopíruje výsledky filtrování na jiné místo

```

REM Zkopírujeme výstupní data místo filtrování na místě.
oFiltDesc.CopyOutputData = True

```

```

REM Vytvoříme adresu buněk CellAddress a nastavíme na List1,
REM Sloupec B, Řádek 13 (pamatujme na to, že Calc počítá od 0).
Dim outputCell As New com.sun.star.table.CellAddress
outputCell.Sheet = 0
outputCell.Column = 1
outputCell.Row = 12
oFiltDesc.OutputPosition = outputCell

```


Poznámka

Vlastnost *OutputPosition* vrací kopii struktury. V důsledku toho není možné nastavit jednotlivé hodnoty, například řádek nebo sloupec, přímo prostřednictvím této vlastnosti. Například `oFilterDesc.OutputPosition.Row = 2` nebude fungovat, protože se změní vlastnost *Row* v kopii, nikoliv v originálu.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
1	Student	DÚ č. 1	DÚ č. 2	DÚ č. 3	ÚZ č.1	ÚZ č.2	Test č.1	Průměr	
2	Andrew	90	100	82	90	88	92	90,33	
3	Bethany	95	100	82	80	88	93	89,67	
4	Charles	80	93	73	80	75	84	80,83	
5	David	75	86	91	40	88	79	76,50	
6	Emily	100	100	81	100	75	94	91,67	
7	Ferdinand	85	93	73	60	50	72	72,17	
8	Georgia	70	80	55	39	75	67	64,33	
9	Haley	85	93	82	70	75	76	80,17	
10	Ian	100	100	91	90	100	96	96,17	
11	Jennifer	85	93	73	80	100	90	86,83	
12									
13		Student	DÚ č. 1	DÚ č. 2	DÚ č. 3	ÚZ č.1	ÚZ č.2	Test č.1	Průměr
14		Andrew	90	100	82	90	88	92	90,33
15		Bethany	95	100	82	80	88	93	89,67
16		Emily	100	100	81	100	75	94	91,67
17		Ferdinand	85	93	73	60	50	72	72,17
18		Haley	85	93	82	70	75	76	80,17
19		Ian	100	100	91	90	100	96	96,17

Obrázek 458: Výsledek rozšířeného filtru zkopírované do buňky B13

Užitečné funkce podobné databázi

Aplikace Calc má mnoho funkcí, které se často používají v souvislosti s databázemi. Některé z nich jsou snadno použitelné (jako např. SUM) nebo jsou známé v kontextu, ve kterém se obvykle používají (jako např. STDEV pro statistiku). Několik funkcí, stejně jako funkce LOOKUP, jsou používány méně často, ale přesto je užitečné vědět, zda plánujeme používat Calc pro databázové tabulky. Tato část obsahuje stručný seznam některých z těchto funkcí. Další informace o všech funkcích aplikace Calc najdeme v nápovědě k aplikaci.

Poznámka

Funkce s příponou -A považují textové hodnoty za číslo s hodnotou nula. Prázdné buňky jsou těmito funkcemi stále ignorovány.

Funkce	Kategorie	Popis
AVERAGE	Statistické	Vrací průměrnou hodnotu zadaných argumentů. Ignoruje prázdné buňky a buňky, které obsahují text.
AVERAGEA	Statistické	Vrací průměr svých argumentů, ale ignoruje pouze prázdné buňky. Text je vyhodnocen jako 0.
AVERAGEIF	Statistické	Vrací aritmetický průměr všech buněk v oblasti, které splňují danou podmínku.
AVERAGEIFS	Statistické	Vrací aritmetický průměr všech buněk v oblasti, které splňují více zadaných podmínek.
COUNT	Statistické	Zjistí, kolik čísel je v seznamu argumentů. Ignoruje prázdné buňky a buňky, které obsahují text.
COUNTA	Statistické	Zjistí, kolik hodnot je v seznamu argumentů, počítá čísla i text. Prázdné buňky jsou stále ignorovány.
COUNTBLANK	Statistické	Vrátí počet prázdných buněk v zadané oblasti.
COUNTIF	Statistické	Vrátí počet buněk v oblasti, které splňují zadaná kritéria vyhledávání.
COUNTIFS	Statistické	Zjistí počet buněk, pro které je splněno více kritérií ve více oblastech.
HLOOKUP	Sešit	Vyhledá zadanou hodnotu v prvním řádku oblasti a vrátí hodnotu ležící ve stejném sloupci, ale vzdálenou o určený počet řádků ve stejném sloupci.
INDEX	Sešit	Vrátí obsah buňky dle zadaného indexu (označovaném čísly řádků a sloupců) ležící v definované oblasti.
INDIRECT	Sešit	Vrátí obsah buňky, která je odkazovaná textovým řetězcem.
LOOKUP	Sešit	Vrátí obsah buňky obsažené v jednom řádku nebo sloupci v oblasti nebo v poli.
MATCH	Sešit	Vrátí polohu hledaného prvku v poli.
MAX	Statistické	Vrátí maximální hodnotu ze seznamu argumentů.
MAXA	Statistické	Vrátí maximální hodnotu ze seznamu argumentů. Text je vyhodnocen jako 0.
MAXIFS	Statistické	Vrátí maximální hodnotu z buněk v oblasti, pro které je splněno více kritérií ve více oblastech.
MEDIAN	Statistické	Vrátí medián pro daný seznam čísel.
MIN	Statistické	Vrátí minimální hodnotu ze seznamu argumentů.
MINA	Statistické	Vrátí minimální hodnotu ze seznamu argumentů. Text je vyhodnocen jako 0.
MINIFS	Statistické	Vrátí minimální hodnotu z buněk v oblasti, pro které je splněno více kritérií ve více oblastech.
MODE	Statistické	Vrátí nejčastěji se vyskytující hodnotu ve výběru.
OFFSET	Sešit	Vrací adresu buňky, která je posunuta o určitý počet řádků a sloupců od výchozího bodu.

Funkce	Kategorie	Popis
PRODUCT	Matematické	Vynásobí všechna čísla v seznamu argumentů a vrátí výsledný součin.
STDEV STDEV.S	Statistické	Vypočítá směrodatnou odchylku výběru.
STDEVA	Statistické	Vypočítá směrodatnou odchylku výběru. Text je vyhodnocen jako 0.
STDEVP STDEV.P	Statistické	Vypočítá směrodatnou odchylku základního souboru.
STDEVPA	Statistické	Vypočítá směrodatnou odchylku základního souboru. Text je vyhodnocen jako 0.
SUBTOTAL	Matematické	Vypočítá v sešitu mezisoučty.
SUM	Matematické	Vrátí součet seznam hodnot.
SUMIF	Matematické	Vypočítá součet hodnot z buněk, které splňují zadaná kritéria vyhledávání.
SUMIFS	Matematické	Vrátí součet hodnot z buněk v oblasti, které splňují více kritérií ve více oblastech.
VAR VAR.S	Statistické	Vypočítá rozptyl výběru.
VARA	Statistické	Vypočítá rozptyl výběru. Text je vyhodnocen jako 0.
VARP VAR.P	Statistické	Vypočítá rozptyl základní souboru.
VARPA	Statistické	Vypočítá rozptyl základní souboru. Text je vyhodnocen jako 0.
VLOOKUP	Sešit	Vyhledá zadanou hodnotu v prvním sloupci oblasti a vrátí hodnotu ležící ve stejném řádku, ale vzdálenou o určený počet sloupců.

Funkce specifické pro databázi

Některé funkce aplikace Calc jsou speciálně navrženy pro použití s databázovou tabulkou. S jednou výjimkou (DGET) jsou tyto funkce specializovanými formami běžně používaných funkcí, jako např. COUNT, a všechny jsou označeny předponou *D-* (jako např. DAVERAGE). Stručný seznam těchto funkcí je uveden v tabulce 15. Podrobnější popisy všech funkcí aplikace Calc jsou uvedeny v nápovědě.

Poznámka

Tabulka 15 používá zaměnitelně následující termíny: řádek a záznam; sloupec a pole.

Tabulka 15: Databázové funkce v dokumentu aplikace Calc

Funkce	Popis
DAVERAGE	Vrátí průměrnou hodnotu ze všech buněk oblasti dat, jejichž obsah odpovídá vyhledávacímu kritériu.
DCOUNT	V oblasti dat zjistí počet buněk, jejichž obsah odpovídá vyhledávacímu kritériu.
DCOUNTA	V oblasti dat zjistí počet neprázdných buněk, jejichž obsah odpovídá vyhledávacímu kritériu.
DGET	Určuje obsah buňky oblasti dat, která odpovídá vyhledávacím kritériím.

Funkce	Popis
DMAX	Vrátí maximální hodnotu ze všech buněk v oblasti dat, které odpovídají vyhledávacímu kritériu.
DMIN	Vrátí minimální hodnotu ze všech buněk v oblasti dat, které odpovídají vyhledávacímu kritériu.
DPRODUCT	Vynásobí obsah všech buněk oblasti dat, jejichž obsah odpovídá vyhledávacímu kritériu.
DSTDEV	Vypočítá směrodatnou odchylku ze všech buněk v oblasti dat, jejich obsah odpovídá vyhledávacímu kritériu. Hodnoty jsou považovány za vzorek.
DSTDEVP	Vypočítá směrodatnou odchylku ze všech buněk v oblasti dat, jejich obsah odpovídá vyhledávacímu kritériu. Hodnoty jsou považovány za základní soubor.
DSUM	Sečte obsah všech buněk v oblasti dat, jejichž obsah odpovídá vyhledávacímu kritériu.
DVAR	Vypočte rozptyl z buněk v oblasti dat, jejichž obsah vyhovuje vyhledávacímu kritériu. Hodnoty jsou považovány za vzorek.
DVARP	Vypočte rozptyl z buněk v oblasti dat, jejichž obsah vyhovuje vyhledávacímu kritériu. Hodnoty jsou považovány za základní soubor.

Průvodce programem Calc

Kapitola 14
Nastavení a přizpůsobení

Úvod

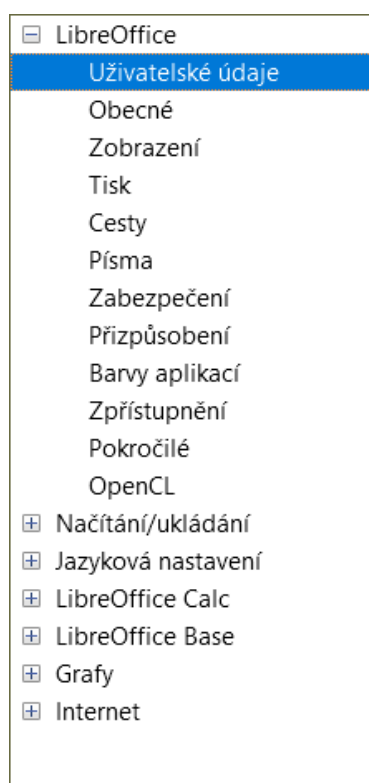
Tato kapitola stručně představuje některé z možností nastavení, které najdeme pod volbou **Nástroje > Možnosti** v hlavní nabídce. Další možnosti a další podrobnosti o zde uvedených nastaveních jsou uvedeny v nápovědě a v kapitole 2, Nastavení LibreOffice a kapitole 14, Přizpůsobení LibreOffice, v příručce *Začínáme s LibreOffice*.

Tato kapitola také popisuje některé běžné úpravy nabídek, panelů nástrojů a klávesových zkratk. Další úpravy lze provést nainstalováním rozšíření, které získáme ze stránky LibreOffice nebo z jiných zdrojů.

Možnosti LibreOffice

Tato část popisuje některá nastavení, která platí pro všechny komponenty LibreOffice a jsou zvláště zajímavá pro uživatele aplikace Calc. Další obecné možnosti jsou popsány v kapitole 2, Nastavení LibreOffice, v příručce *Začínáme*.

- 1) Výběrem **Nástroje > Možnosti (LibreOffice > Možnosti** na macOS) otevřeme dialogové okno Možnosti. Seznam na levé straně se v liší v závislosti na tom, která komponenta LibreOffice je otevřená. Ilustrace v této kapitole ukazují zobrazení seznamu ve chvíli, kdy je otevřena aplikace Calc.
- 2) Klepneme na symbol rozšíření (+ nebo trojúhelník) vedle *LibreOffice*. Rozevře se seznam podsekcí.

Obrázek 459: Možnosti LibreOffice

Poznámka

Tlačítko **Obnovit**, které se nachází v pravém dolním rohu dialogového okna Možnosti, má stejný význam na všech jeho stránkách. Jeho stiskem zrušíme všechny změny a nastavení vrátíme na hodnoty, které byly v dialogovém okně při jeho otevření.

Uživatelské údaje

Uživatelské údaje používají šablony a průvodci v LibreOffice. Například aplikace Calc používá zde uložené křestní jméno a příjmení k vyplnění polí *Vytvořen* a *Změněn* ve vlastnostech dokumentu, volitelně k vyplnění pole *Autor*, které se často používá v zápatí tištěné tabulky a jako jméno spojené s komentáři. Pokud chceme, aby se jméno objevilo, vyplníme formulář na stránce *LibreOffice – Uživatelské údaje*.

Zobrazení

Možnosti na stránce *LibreOffice – Zobrazení* ovlivňují vzhled a chování okna dokumentu, včetně velikosti a stylu ikon na nástrojové liště a postranní liště. Nastavíme si tyto možnosti tak, aby vyhovovaly našim osobním preferencím.

Tisk

Na stránce *LibreOffice – Tisk*, můžeme nastavit možnosti tisku tak, aby vyhovovaly naší výchozí tiskárně a naší nejběžnější metodě tisku. Toto nastavení je možné změnit kdykoliv, a to buď prostřednictvím tohoto dialogového okna nebo v průběhu procesu tisku (prostřednictvím dialogového okna Tisk).

Možnosti tisku specifické pro Calc jsou popsány v části „Možnosti tisku“ na straně 543.

Další informace o těchto možnostech nalezneme v kapitole 6, Tisk, export, odesílání e-mailem a podepisování.

Cesty

Na stránce *LibreOffice – Cesty* můžeme změnit umístění souborů spojených s LibreOffice nebo používaných v LibreOffice dle našich potřeb. Můžeme například chtít ukládat ve výchozím nastavení tabulky na sdílený server. Některé položky mohou obsahovat nejméně dvě cesty: jednu ke sdílené složce (která může být v síti) a jednu ke složce specifické pro uživatele (obvykle v osobním počítači uživatele).

Zabezpečení

Pomocí stránky *LibreOffice – Zabezpečení* vybereme možnosti zabezpečení pro ukládání dokumentů a otevírání dokumentů obsahujících makra.

Obrázek 460: Výběr možnosti zabezpečení pro otevírání a ukládání dokumentů

Možnosti zabezpečení a upozorňování

Pokud zaznamenáváme změny, ukládáme více verzí nebo do svých dokumentů ukládáme skryté informace nebo poznámky a nechceme, aby někteří z příjemců tyto informace viděli, můžeme nastavit upozornění, abychom tyto informace odstranili nebo může některé z informací LibreOffice automaticky odstraňovat. Všimneme si, že (pokud nejsou odstraněny) je většina těchto informací uchována v souboru, ať už je soubor ve výchozím formátu OpenDocument nebo byl uložen do jiných formátů včetně PDF.

Klepnutím na tlačítko **Možnosti** otevřeme samostatné dialogové okno se specifickými možnostmi (viz obrázek 461).

Hesla pro připojení k webu

Můžeme zadat hlavní heslo, které umožní snadno přistupovat k webovým stránkám vyžadujícím uživatelské jméno a heslo. Pokud použijeme volbu **Trvale uložit hesla pro webová spojení**, zobrazí se dialogové okno Nastavit hlavní heslo (zde není zobrazeno). LibreOffice bude bezpečně ukládat všechna hesla, která použijeme pro přístup k souborům z webových serverů. Abychom hesla ze seznamu získali, je potřeba zadat hlavní heslo.

Zabezpečení maker

Klepnutím na tlačítko **Zabezpečení maker** otevřeme dialogové okno Zabezpečení maker (zde není zobrazeno), kde můžeme upravit úroveň zabezpečení pro spouštění maker a určit důvěryhodné zdroje.

Cesta pro certifikáty

Uživatelé mohou pomocí LibreOffice elektronicky podepisovat dokumenty. Elektronický podpis vyžaduje osobní podpisový certifikát. Většina operačních systémů umožňuje vygenerování certifikátu s vlastním podpisem. Osobní certifikát vydaný nezávislou agenturou (po ověření identity jednotlivce) je však věrohodnější než certifikát podepsaný sebou samým. LibreOffice neposkytuje bezpečný způsob ukládání certifikátů, ale umožňuje přístup k certifikátům, které byly uloženy pomocí jiných programů. Klepneme na tlačítko **Certifikát** a zvolíme požadované úložiště certifikátů.

Poznámka

Možnost Cesta k certifikátu se zobrazí pouze na systémech Linux a macOS. V systému Windows používá LibreOffice k ukládání a načítání certifikátů výchozí umístění Windows.

TSA – autority časových razítek

Umožňuje volitelně vybrat adresu URL autority časového razítka (TSA) pro dokumenty PDF vytvořené v LibreOffice. Přidání důvěryhodného časového razítka k elektronickému podpisu v PDF poskytuje digitální pečeť integrity dat a důvěryhodné datum a čas, kdy byl soubor podepsán. Příjemci dokumentů PDF s důvěryhodným časovým razítkem mohou ověřit, kdy byl dokument digitálně nebo elektronicky podepsán, a také ověřit, že se dokument nezměnil po datu aplikace časového razítka.

Možnosti zabezpečení a upozorňování

Následující nastavení jsou v dialogovém okně Možnosti zabezpečení a upozorňování (obrázek 461).

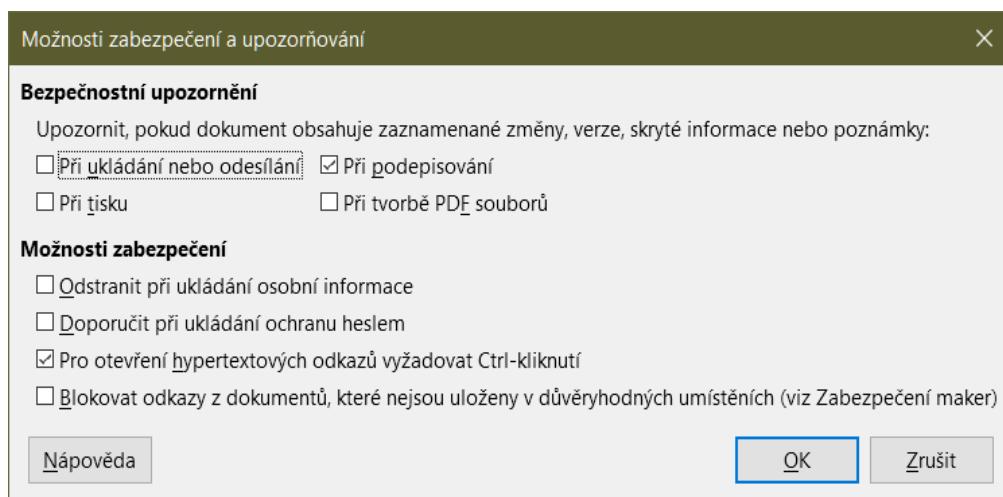
Odstranit při ukládání osobní informace

Pokud zaškrtneme tuto možnost, při ukládání se z vlastností souboru vždy odstraní uživatelské údaje. Pokud chceme ručně odebrat osobní údaje z konkrétních dokumentů, zrušíme výběr této možnosti a poté použijeme tlačítko **Obnovit vlastnosti** v nabídce **Soubor > Vlastnosti > Obecné**.

Pro otevření hypertextových odkazů vyžadovat Ctrl-klepnutí

Výchozím chováním ve většině komponent LibreOffice pro kombinaci *Ctrl* + klepnutí na hypertextový odkaz je otevření propojeného dokumentu, ale můžeme se také rozhodnout, že se hypertextové odkazy budou otevírat jediným klepnutím.

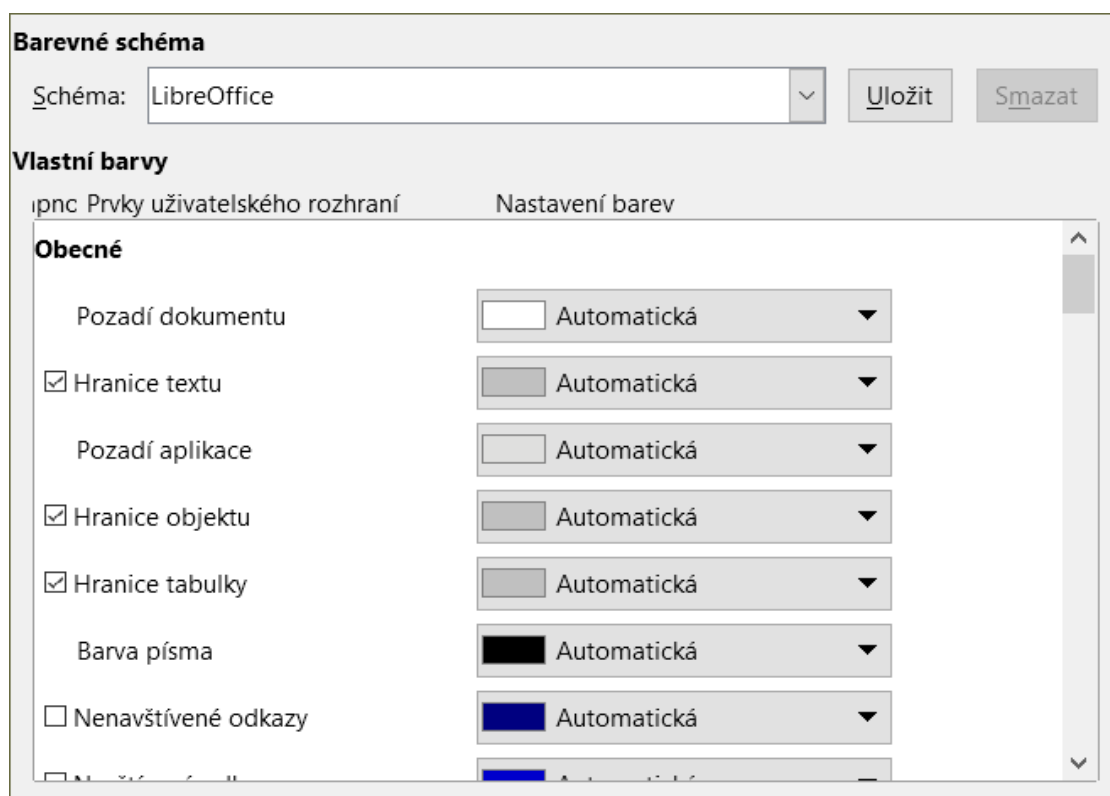
Účel ostatních položek v tomto okně by měl být jasný z jejich popisu.

Obrázek 461: Dialogové okno Možnosti zabezpečení a upozorňování

Barvy aplikací

Na stránce *LibreOffice – Barvy aplikací* (obrázek 462) můžeme určit, které prvky uživatelského rozhraní budou viditelné a jaké barvy budou použity pro jejich zobrazení. V seznamu se posouváme dolů, dokud nenajdeme část s nadpisem *Sešít*. Pokud chceme změnit výchozí barvu pro *Čáry mřížky* nebo jiné prvky na obrazovce, klepneme vedle barvy na šipku dolů a vybereme novou barvu z rozevřacího seznamu.

Obrázek 462: Změna barvy prvků v aplikaci Calc

Pokud chceme uložit změny v barvách jako barevné schéma, klepneme na tlačítko **Uložit**, napíšeme jméno schématu do pole *Název barevného schématu* v zobrazeném dialogovém okně a klepneme na tlačítko **OK**.

Pokročilé možnosti

Na této stránce najdeme v části *Volitelné funkce* dvě zajímavé položky:

Povolit experimentální funkce (mohou být nestabilní)

Zaškrtnutím této možnosti povolíme funkce, jejichž vývoj ještě není ukončen nebo obsahují chyby. Seznam těchto vlastností se pro různé verze liší.

Povolit záznam maker (omezená funkčnost)

Zaškrtnutím této možnosti povolíme záznam maker s jistými omezeními. Další informace o záznamu makra najdeme v kapitole 13, *Začínáme s makry* v příručce *Začínáme s LibreOffice* a v kapitole 12, *Makra* v této knize.

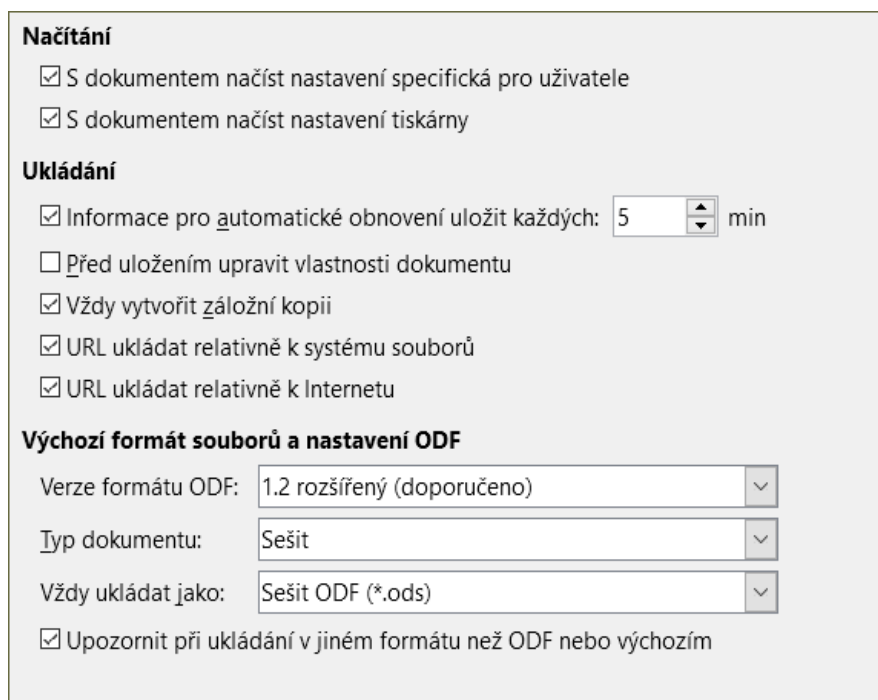
Možnosti pro otevírání a ukládání souborů

Možnosti *Načíst/Uložit* můžeme nastavit podle toho, jak pracujeme. Tato kapitola popisuje pouze několik možností, které jsou pro práci s aplikací Calc nejpodstatnější. Popis dalších možností nalezneme v kapitole 2, *Nastavení LibreOffice* v příručce *Začínáme s LibreOffice*.

Pokud není dialogové okno *Možnosti* otevřené, zvolíme v hlavní nabídce **Nástroje > Možnosti**. Klepnutím na symbol rozbalení (+ nebo trojúhelník) vlevo u položky *Načíst/Uložit* zobrazíme seznam možností pro tuto část.

Obecné

Mnoho z možností na stránce *Načíst/Uložit – Obecné* (obrázek 463) znají uživatelé z jiných kancelářských balíčků. Nejzajímavější možnosti pro uživatele aplikace Calc najdeme v části *Výchozí formát souborů a nastavení ODF*.

The screenshot shows the 'Obecné' (General) settings dialog box. It is divided into three main sections:

- Načítání (Loading):** Two checked options: 'S dokumentem načíst nastavení specifická pro uživatele' and 'S dokumentem načíst nastavení tiskárny'.
- Ukládání (Saving):** A checked option 'Informace pro automatické obnovení uložit každých: 5 min' (with a spinner box for '5'). Other options are unchecked: 'Před uložením upravit vlastnosti dokumentu', 'Vždy vytvořit záložní kopii', 'URL ukládat relativně k systému souborů', and 'URL ukládat relativně k Internetu'.
- Výchozí formát souborů a nastavení ODF (Default file format and ODF settings):** Three dropdown menus: 'Verze formátu ODF:' set to '1.2 rozšířený (doporučeno)', 'Typ dokumentu:' set to 'Sešit', and 'Vždy ukládat jako:' set to 'Sešit ODF (*.ods)'. A checked option 'Upozornit při ukládání v jiném formátu než ODF nebo výchozím' is also present.

Obrázek 463: Volba *Načíst/Uložit* - obecné možnosti

Výchozí formát souborů a nastavení ODF

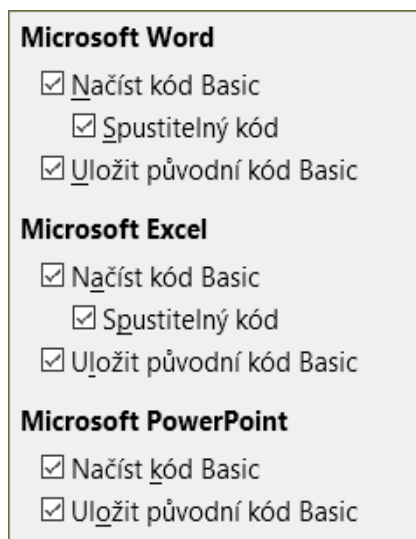
Verze formátu ODF: Ve výchozím nastavení ukládá LibreOffice dokumenty ve formátu OpenDocument Format (ODF), verze 1.2 rozšířená. Zřídka budeme muset tento formát měnit kvůli výměně souborů s jinými lidmi.

Typ dokumentu: Pokud pravidelně sdílíme dokumenty s uživateli aplikace Microsoft Excel, možná budeme chtít změnit volbu **Vždy ukládat jako:** na jeden z formátů Excelu včetně XLSX. Při uložení libovolného samostatného souboru však můžeme zvolit formát Excel.

Doporučujeme vždy uložit pracovní kopii ve formátu ODS a v případě potřeby sdílení vytvoříme verzi pro Excel. Můžeme si také všimnout, že nejnovější a aktuální verze Microsoft Excel dokážou otevírat soubory ODS, takže uložení do formátu Excelu již nemusí být nutné.

Vlastnosti VBA

Na stránce *Načíst/Uložit – Vlastnosti VBA* (obrázek 464) si můžeme vybrat, zda chceme v dokumentech Microsoft Office otevřených v LibreOffice ponechat VBA (Visual Basic for Applications) makra.

Obrázek 464: Stránky
Načíst/Uložit – Vlastnosti VBA

Pokud se rozhodneme **Načíst kód Basic**, můžeme upravovat makra v LibreOffice. Změněný kód se uloží v dokumentu ODF, ale nezachová se, pokud ho uložíme do formátu Microsoft Office.

Pokud se rozhodneme **Uložit původní kód Basic**, nebudou makra fungovat v LibreOffice, ale zůstanou nezměněna, pokud soubor uložíme do formátu Microsoft Office.

Při importu souborů programů Microsoft Word nebo Excel, jejichž součástí je kód VBA, můžeme zaškrtnout možnost **Spustitelný kód**. Tento kód se obvykle jen uchovává, je však neaktivní (pokud kód zobrazíme pomocí Basic IDE, bude celý zakomentovaný). S touto možností bude kód spustitelný.

Možnost **Uložit původní kód Basic** má přednost před **Načíst kód Basic**. Pokud jsou zaškrtnuté obě možnosti a zakomentovaný kód upravíme, při ukládání do formátů Microsoft Office se uloží původní kód VBA.

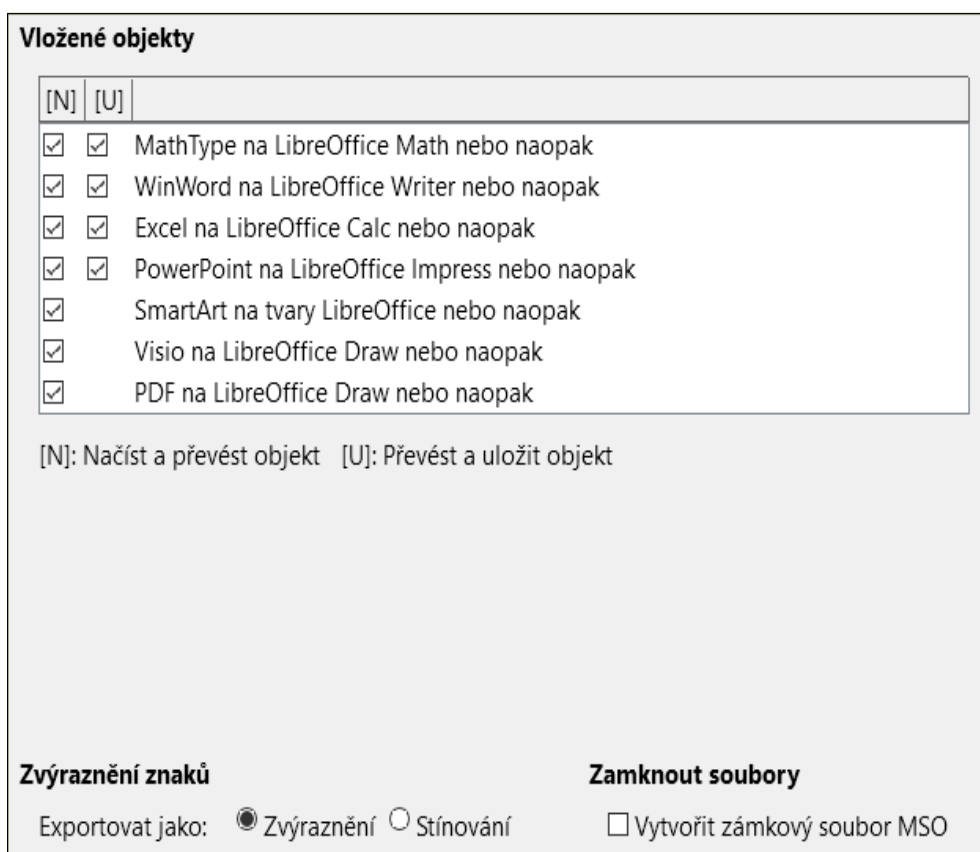
Chceme-li si být jisti, že jsme odstranili možné makroviry z dokumentu Microsoft Office, zaškrtnutí **Uložit původní kód Basic** zrušíme. Dokument bude uložen bez kódu jazyka Microsoft Basic.

Microsoft Office

Na stránce *Načíst/Uložit – Microsoft Office* (obrázek 465) si můžeme vybrat, co dělat při importu a exportu objektů OLE sady Microsoft Office (propojené nebo vložené objekty nebo dokumenty jako např. tabulky nebo rovnice): převedeme je do nebo z odpovídajícího objektu LibreOffice OLE nebo je načteme a uložíme v původním formátu.

Vybereme možnost [N], pokud chceme převést objekty Microsoft OLE na odpovídající objekty LibreOffice OLE při načtení dokumentu Microsoft do LibreOffice.

Pokud chceme převést objekty LibreOffice OLE na odpovídající objekty Microsoft OLE při ukládání dokumentu ve formátu Microsoft, vybereme možnost [U].

Obrázek 465: Stránka Načíst/Uložit – Microsoft Office

Možnost **Zvýraznění znaků** umožňuje uživateli vybrat mezi dvěma atributy zvýraznění textu (pozadí znaku), které nabízí Microsoft Office - **Zvýraznění** nebo **Stínování**. Výchozí hodnota je **Zvýraznění**.

Zaškrtnutí pole **Vytvořit zámkový soubor MSO** zvyšuje interoperabilitu s Microsoft Office pro sdílené tabulky. Když je tato volba povolena, aplikace Calc zapíše při otevření souboru formátu Microsoft Office dva zámkové soubory, jeden zámkový soubor pro LibreOffice a jeden zámkový soubor pro Microsoft Office. Toto opatření umožňuje uživateli obou sad být upozorněni, že se soubor používá. Tato možnost je ve výchozím nastavení deaktivována.

HTML kompatibilita

Výběr provedený na stránce *Načíst/Uložit – HTML kompatibilita* (obrázek 466) ovlivňuje HTML stránky importované do LibreOffice a exportované z LibreOffice. Více informací nalezneme v kapitole 2, Nastavení LibreOffice v příručce *Začínáme s LibreOffice* a HTML dokumentech; import/export v *Nápovědě*.

Hlavní položky zájmu uživatelů aplikace Calc jsou v části *Export*.

Export – LibreOffice Basic

Tuto možnost zaškrtneme, chceme-li při exportu do formátu HTML uložit také makra (skripty) v jazyce LibreOffice Basic. Tuto možnost je třeba povolit předtím, než makro vytvoříme, jinak se skript neuloží. Makra LibreOffice Basic musí být umístěna v hlavičce HTML dokumentu. Jakmile v LibreOffice Basic IDE vytvoříme makro, objeví se v hlavičce zdrojového kódu HTML dokumentu.

Pokud chceme, aby se makro spouštělo automaticky při otvírání HTML dokumentu, zvolíme příslušnou položku v **Nástroje > Přizpůsobit > Události**. Další informace nalezneme v kapitole 12, Makra.

Export – Zobrazit varování

Pokud není zaškrtnuta možnost **LibreOffice Basic** (viz výše), můžeme zvolit možnost **Zobrazit varování**. Pokud ji zaškrtneme, při exportu do formátu HTML se zobrazí upozornění, že budou odstraněna makra LibreOffice Basic.

Export – Rozvržení tisku

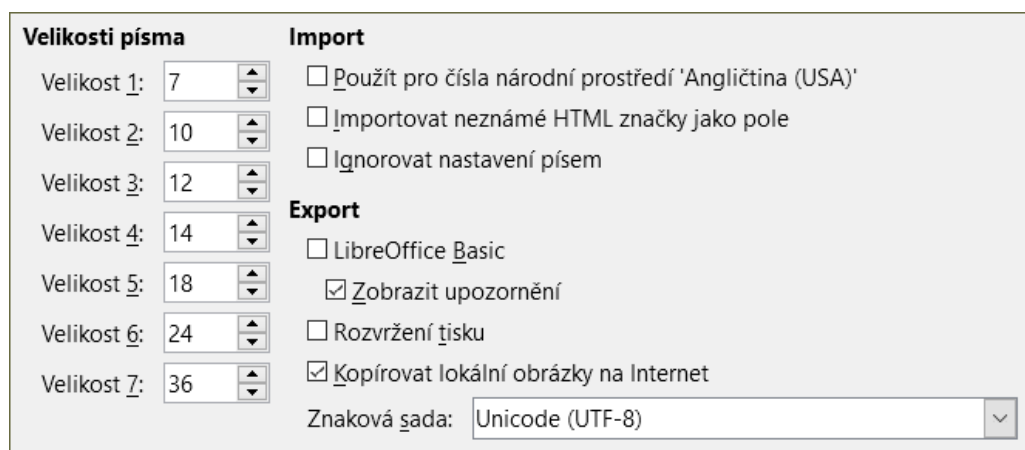
Pokud tuto možnost zaškrtneme, do souboru se exportuje také rozvržení tisku aktuálního dokumentu. HTML filtr pro tisk dokumentů podporuje CSS2 (Cascading Style Sheets verze 2). Tato podpora se uplatní pouze při aktivovaném exportu rozvržení tisku.

Export – Kopírovat lokální obrázky na internet

Pokud tuto možnost zaškrtneme, při nahrávání dokumentu na internetový server pomocí FTP se automaticky nahrají také obrázky vložené do dokumentu.

Export – Znaková sada

Vybereme příslušnou znakovou sadu pro export.

Obrázek 466: Možnosti stránky HTML kompatibilita

Specifické možnosti pro Calc

Aplikace Calc musí být otevřena, aby se možnosti LibreOffice Calc zobrazily v dialogovém okně Možnosti. Klepneme na symbol rozbalení (+ nebo trojúhelník) vedle *LibreOffice Calc*. Rozbalí se seznam podkapitol (obrázek 468).

Obecné

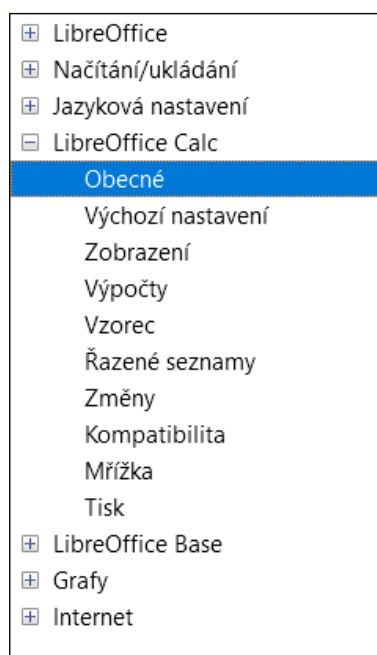
Možnosti na stránce *LibreOffice Calc – Obecné* (obrázek 468) ovlivňují jednotky používané pro pravítka a jiná měření, výchozí polohy zářezů karet, aktualizace odkazů a polí a různá nastavení vstupu.

Metrika

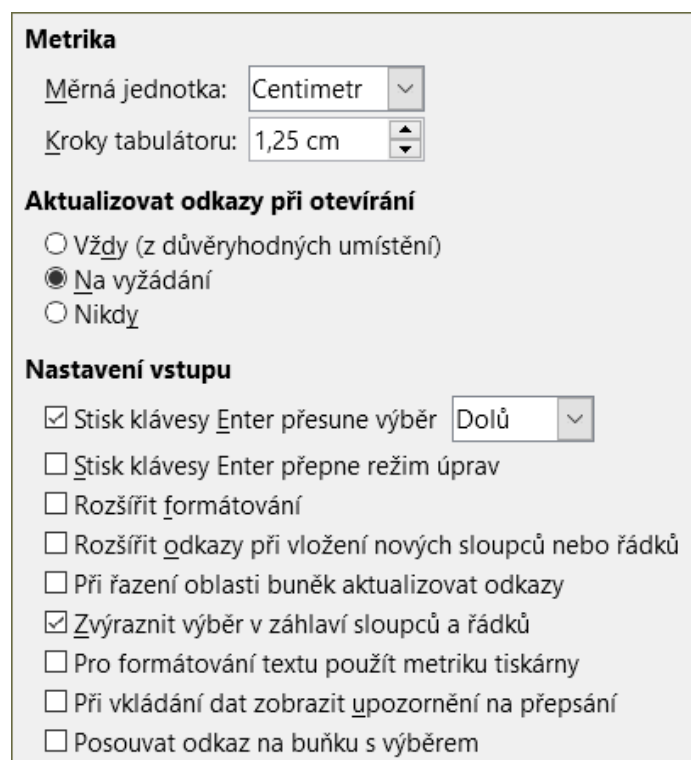
Vybereme měrnou jednotku používanou v tabulkách a výchozí vzdálenost zářezů.

Aktualizovat odkazy při otevírání

Zvolíme, zda chceme aktualizovat odkazy při otevírání dokumentu: **Vždy**, **Na vyžádání** nebo **Nikdy**. Pokud je tato možnost nastavena na **Vždy**, mohou se tabulky obsahující mnoho nebo velké grafy nebo grafiku načítat pomalu.

Obrázek 467: Možnosti aplikace Calc

Obrázek 468: Stránka LibreOffice Calc – Obecné

Část Nastavení vstupu

Stisk klávesy Enter přesune výběr

Určuje, zda se po stisknutí klávesy *Enter* přesune kurzoru do jiné buňky. Můžeme také zvolit směr pohybu kurzoru: **Nahoru**, **Dolů**, **Doleva** nebo **Doprava**. Pokud tato možnost není vybrána, stisknutí klávesy *Enter* potvrdí zadání dat do buňky, ale nepřesune kurzor.

Stisk klávesy Enter přepne režim úprav

Určuje, že po stisku klávesy *Enter* dojde k přepnutí zvolené buňky do režimu úprav. Pokud chceme ukončit režim úprav a posunout kurzor požadovaným směrem, stiskneme znovu klávesu *Enter*.

Rozšířit formátování

Určuje, zda se automaticky použijí atributy formátování vybrané buňky na prázdné sousední buňky. Pokud má například vybraná buňka použité tučné písmo, bude tučné písmo platit také pro prázdné sousední buňky. Buňky, které již mají zvláštní formát, však nebudou touto funkcí upraveny. Pokud chceme zobrazit oblast, které se změna týká, stiskneme *Ctrl + ** (znaménko násobení na číselné klávesnici). Tento formát bude platit také pro všechny nové hodnoty vložené v tomto rozsahu.

Rozšířit odkazy při vložení nových sloupců nebo řádků

Určuje, zda se mají odkazy aktualizovat při vkládání nových sloupců nebo řádků sousedících s danou oblastí. Toto je možné pouze v případě, že odkazovaná oblast, do které je vložen sloupec nebo řádek, původně překlenula alespoň dvě buňky v požadovaném směru.

Například: Pokud je ve vzorci odkazováno na rozsah A1:B1 a vložíme nový sloupec za sloupec B, odkaz se rozšíří na A1:C1. Pokud je odkazována oblast A1:B1 a nad řádek 1 je vložen nový řádek, odkaz se nerozšíří, protože ve svislém směru je pouze jedna buňka.

Pokud vložíme řádky nebo sloupce doprostřed referenční oblasti, odkaz se vždy rozšíří.

Při řazení oblasti buněk aktualizovat odkazy

Pokud je tato možnost vybrána, odkazy na buňky se aktualizují vždy, když je oblast buněk řazena. Pokud možnost vybrána není, tak se odkazy neaktualizují.

Zvýraznit výběr v záhlaví sloupců a řádků

Určuje, zda se mají zvýraznit záhlaví sloupců a řádků ve vybraných sloupcích a řádcích.

Pro formátování textu použít metriku tiskárny

Tuto možnost vybereme, pokud chceme použít vlastnosti výchozí tiskárny k formátování zobrazení tabulky. Tyto vlastnosti najdeme, pokud zvolíme **Soubor > Nastavení tisku** a následně klepneme na tlačítko **Vlastnosti** u výchozí tiskárny. Pokud má tiskárna možnosti pro nastavení stránky, budou tato nastavení použita na dokumenty programu Calc. Pokud tato možnost není vybrána, budou stránky nakonfigurovány pro obecnou tiskárnu.

Při vkládání dat zobrazit upozornění na přepsání

Vložení obsahu schránky do buňky nahradí obsah této buňky tím, co je ve schránce. Tuto možnost vybereme, chceme-li být upozorněni na možnou ztrátu dat při vkládání.

Posouvat odkaz na buňku s výběrem

Pokud je tato možnost nastavena, rozšíření výběru (pomocí *Ctrl + Shift + Down/Up*) skočí na konec oblasti ve sloupci, který byl k původnímu výběru přidán jako poslední. Pokud volba není nastavena, rozbalení výběru (pomocí *Ctrl + Shift + Down/Up*) skočí na konec oblasti ve sloupci, kde byl zahájen výběr rozsahu buněk. Totéž platí pro rozšíření výběru na řádky pomocí *Ctrl + Shift + doleva/doprava*.

Výchozí nastavení

Zadáme počet listů, které budou ve výchozím nastavení otevřeny při spuštění nové tabulky. Výchozí předponu listu buď akceptujeme nebo zadáme vlastní. Po vytvoření tabulky můžeme přidat nové listy a změnit popisek libovolného listu. Další informace viz kapitola 1, Úvod.

Zobrazení

Možnosti na stránce *LibreOffice – Zobrazení* (obrázek 469) ovlivňují vzhled a chování oken LibreOffice při prohlížení na obrazovce.

<p>Zobrazit</p> ☐ Vzorce ☒ Nulové hodnoty ☒ Indikátor komentáře ☐ Zvýrazňování hodnot ☒ Ukotvení ☒ Přetečení textu ☒ Zobrazit odkazy barevně	<p>Pomůcky zobrazení</p> Mřížka: <input type="text" value="Zobrazit"/> Barva: <input type="text" value="Automatická"/> ☒ Zařazení stránky ☐ Vodítka při přesouvání
<p>Okno</p> ☒ Záhlaví sloupců a řádků ☒ Vodorovný posuvník ☒ Svislý posuvník ☒ Karty listů ☒ Symboly pro souhrny ☒ Shmutí vyhledávání	<p>Objekty</p> Objekty/obrázky: <input type="text" value="Zobrazit"/> Grafy: <input type="text" value="Zobrazit"/> Objekty kresby: <input type="text" value="Zobrazit"/>
<p>Přiblížení</p> ☒ Synchronizovat listy	

Obrázek 469: Výběr možností zobrazení pro Calc

Sekce Zobrazit

Vybereme různé možnosti pro zobrazení na obrazovce.

Vzorce

Zobrazí obsah buňky jako vzorec nebo jako výsledek tohoto vzorce.

Nulové hodnoty

Když má buňka hodnotu nula, zobrazí nulu v buňce, nebo zobrazí prázdnou buňku.

Indikátor komentáře

Tuto možnost vybereme, chceme-li v pravém horním rohu buňky, která obsahuje komentář, zobrazit malý symbol.

Chceme-li vždy zobrazit komentář, klepneme pravým tlačítkem myši na buňku a vybereme z místní nabídky **Zobrazit komentář**.

Zvýrazňování hodnot

Tuto možnost vybereme, chceme-li v listu zvýraznit všechny hodnoty nebo výsledky vzorců. Text je zvýrazněn černě; čísla v modré barvě; a vzorce, logické hodnoty, data atd., zeleně. Pokud je tato možnost aktivní, nezobrazí se v dokumentu žádné přiřazené barvy.

Ukotvení

Pokud je vložený objekt, například obrázek, ukotven k buňce, objeví se v buňce, ke které je objekt ukotven, obrázek ukotvení.

Přetečení textu

Pokud buňka obsahuje text, který je širší než šířka buňky, text se zobrazí přes prázdné sousední buňky ve stejném řádku. Pokud sousední buňky nejsou prázdné, zobrazí se na okraji buňky malý trojúhelníček, který naznačuje, že text ještě pokračuje. Pokud je vybrána tato možnost, text se zalomí uvnitř buňky a výška řádku se rozšíří tak, aby vyhovovala výšce rozšířené buňky.

Zobrazit odkazy barevně

Tuto možnost vybereme, chceme-li poskytnout vizuální pomůcku při úpravě vzorce. Každý odkaz ve vzorci se barevně zvýrazní a jakmile je buňka obsahující odkaz vybrána pro úpravy, odkazovaná oblast buněk je ohraničena barevným rámečkem.

10	Zaměstnanec č.8	0,00 Kč	35 720,00 Kč	48 550,00 Kč	84 270,00 Kč	
11	Celkem:	237 374,00 Kč	284 301,00 Kč	311 185,00 Kč	832 860,00 Kč	=SUM(B11:F11)
12						

Obrázek 470: Odkazy vzorců – vizuální pomůcky

Sekce Okno

Následující prvky okna tabulky mohou být zviditelněny nebo neviditelné: záhlaví sloupců a řádků, vodorovné a svislé posuvníky, karty listů a, pokud byl definován souhrn, symboly pro souhrny.

Pokud není pole **Karty listů** zaškrtnuto, bude možné mezi listy sešitu přepínat pouze pomocí Navigátoru.

Volba **Shrnutí vyhledávání** řídí zobrazení dialogového okna Výsledky hledání, které je podrobně popsáno v kapitole 2, Zadávání, úpravy a formátování dat.

Sekce Pomůcky zobrazení

Mřížka

Čáry mřížky jsou ohraničení kolem buněk sešitu na obrazovce. Možnosti jsou: **Zobrazit**, **Zobrazit i u obarvených buněk** nebo **Skrýt**. Jsou-li čáry mřížky skryté, zobrazí se tabulky na jednolitěm pozadí bez mřížky kolem buněk. Výběr barvy přepíše výběr provedený v **Nástroje > Možnosti > LibreOffice > Barvy aplikací > Sešit > Čáry mřížky**.

Poznámka

Chceme-li tisknout čáry mřížky, zvolíme **Formát > Stránka > List > Tisk > Mřížka**.

Zalomení stránky

Určuje, zda se v určené tiskové oblasti mají zobrazovat zalomení stránky.

Vodítka při přesouvání

Určuje, zda se při přesouvání kreseb, rámců, obrázků a dalších objektů mají zobrazovat vodítka. Tato vodítka pomáhají s umístěním objektů.

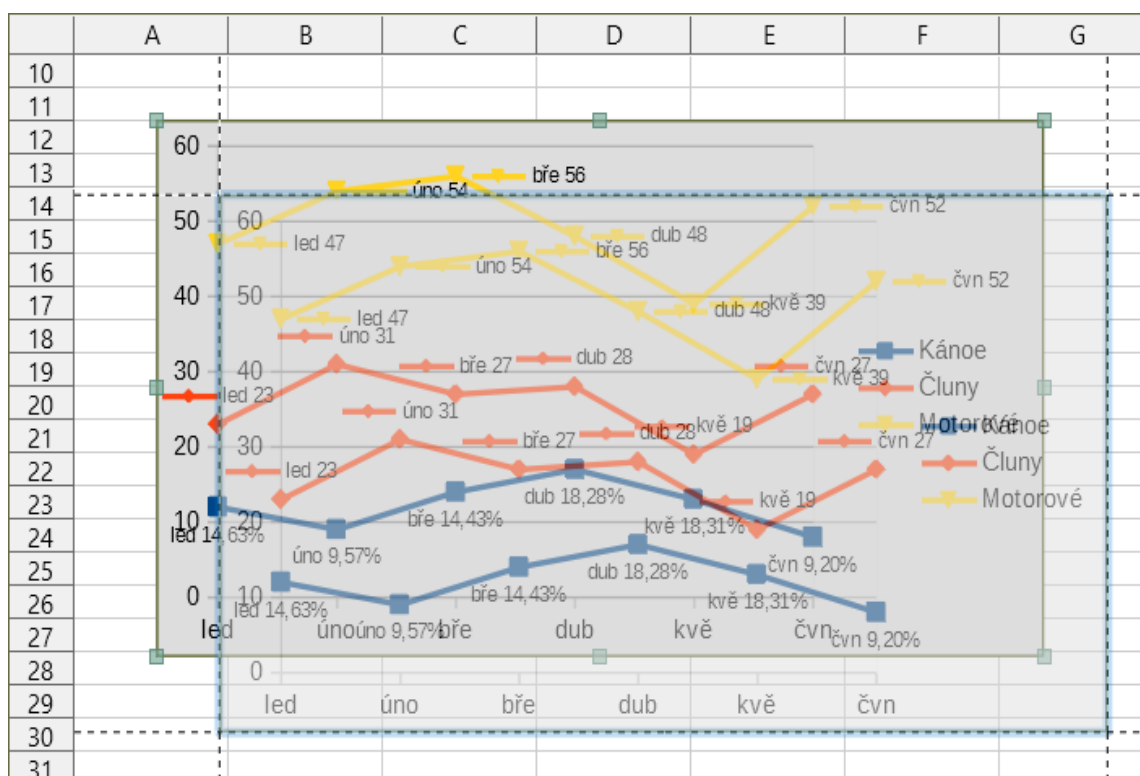
Na obrázku 471 představuje graf s tmavým pozadím obrázek v jeho původním umístění. Světlejší oblast představuje polohu obrázku při jeho pohybu. Vodítka jsou vodorovné a svislé tečkované čáry v rozích světlejšího objektu.

Sekce Objekty

Zvolíme, zda zobrazit nebo skrýt grafiku, grafy a objekty kresby.

Sekce Přiblížení

Volbu **Synchronizovat listy** vybereme, pokud chceme použít stejné přiblížení (zvětšení), použité na aktuálním listu, na všechny listy v sešitu. Pokud tato možnost není vybrána, lze na jednotlivé listy použít samostatné faktory přiblížení.

Obrázek 471: Viditelná vodítka při přesunu grafiky

Výpočty

Pro definování nastavení výpočtu sešitu použijeme stránku *LibreOffice Calc – Výpočty* (obrázek 472).

Zástupné znaky ve vzorcích	Datum
☒ Povolit zástupné znaky ve vzorcích	☒ 12/30/1899 (výchozí)
☐ Povolit regulární výrazy ve vzorcích	☐ 01/01/1900 (StarCalc 1.0)
☐ Vzorce bez zástupných znaků a regulárních výrazů	☐ 01/01/1904
Obecné výpočty	
☒ Rozlišovat velikost písmen	
☐ Přesnost podle zobrazení	
☒ Vyhledávací kritéria = a <> musí platit pro celé buňky	
☐ Automaticky najít popisky sloupců a řádků	
☐ Omezit počet desetinných míst pro obecný formát čísla	
Desetinná místa: <input type="text" value="2"/>	
Iterační odkazy	
☐ Iterace	
Kroky:	<input type="text" value="100"/>
Minimální změna:	<input type="text" value="0,001"/>
Nastavení vláken CPU	
☒ Povolit vícevláknové výpočty	

Obrázek 472: Možnosti výpočtu programu Calc

Sekce Zástupné znaky ve vzorcích

Volby **Povolit zástupné znaky ve vzorcích**, **Povolit regulární výrazy ve vzorcích** a **Vzorce bez zástupných znaků a regulárních výrazů** se vzájemně vylučují.

Povolit zástupné znaky ve vzorcích určuje, že jsou povoleny zástupné znaky při vyhledávání a také při porovnávání řetězců. To se týká databázových funkcí a VLOOKUP, HLOOKUP, MATCH, AVERAGEIF, AVERAGEIFS, COUNTIF, COUNTIFS, SUMIF, SUMIFS a SEARCH. V sešitech, u kterých je požadována interoperabilita s programem Microsoft Excel, tuto volbu povolíme.

Povolit regulární výrazy ve vzorcích určuje, že jsou povoleny regulární výrazy namísto jednoduchých zástupných znaků při vyhledávání a také při porovnávání řetězců. To se týká databázových funkcí a VLOOKUP, HLOOKUP, MATCH, AVERAGEIF, AVERAGEIFS, COUNTIF, COUNTIFS, SUMIF, SUMIFS a SEARCH. V sešitech, u kterých je požadována interoperabilita s programem Microsoft Excel, nepovolíme regulární výrazy ve vzorcích.

Vzorce bez zástupných znaků a regulárních výrazů určuje, že při hledání a také při porovnávání řetězců znaků se používají pouze literální řetězce. To se týká databázových funkcí a VLOOKUP, HLOOKUP, MATCH, AVERAGEIF, AVERAGEIFS, COUNTIF, COUNTIFS, SUMIF, SUMIFS a SEARCH. V sešitech, u kterých je požadována interoperabilita s programem Microsoft Excel, zástupné znaky ve vzorcích pro tabulky nezakazujeme.

Sekce Datum

Vybereme počáteční datum interního převodu ze dnů na čísla.

12/30/1899 (výchozí) – Nastaví 30. prosince 1899 jako den nula.

01/01/1900 (StarCalc 1.0) – Nastaví 1. ledna 1900 jako den nula. Toto nastavení použijeme pro sešity StarCalc 1.0 obsahující položky datumu.

01/01/1904 – Nastaví 1. ledna 1904 jako den nula. Toto nastavení použijeme pro sešity, které jsou importovány z cizích formátů.

Sekce Obecné výpočty

Určíme různé možnosti relevantní pro výpočet sešitu.

Rozlišovat velikost písmen

Určuje, zda se má při porovnávání obsahu buněk rozlišovat mezi velkými a malými písmeny. Příklad: Napíšeme do buňky A1 text 'Test' a do buňky B1 text 'test' Potom napíšeme vzorec "=A1=B1" do buňky C1. Je-li zaškrtnuta volba **Rozlišovat velikost písmen**, objeví se v buňce NEPRAVDA, jinak se objeví PRAVDA. Tato volba se nepoužije na textovou funkci EXACT, která vždy rozlišuje velká a malá písmena.

Přesnost podle zobrazení

Určuje, zda se mají výpočty provádět se zaokrouhlenou hodnotou zobrazenou v listu. V grafech se zobrazují zaokrouhlené hodnoty. Pokud není zaškrtnuto pole **Přesnost podle zobrazení**, zobrazují se čísla zaokrouhlená, ale při výpočtech se používají interní nezaokrouhlené hodnoty.

Vyhledávací kritéria = a <> musí platit pro celé buňky

Výchozí metodou vyhledávání v programu Calc je hledání jakékoliv instance cíle bez ohledu na polohu cíle v rámci slova. Například, když hledáme day, Calc najde Friday, Sunday a days. Tuto možnost vybereme, chceme-li vyhledat přesný výskyt cíle. Symboly zástupných znaků lze použít k rozšíření vyhledávání tak, aby odpovídalo výchozí podmínce. To znamená, že vyhledávání *day* najde Friday, Sunday a days.

Automaticky najít popisky sloupců a řádků

Aplikace Calc pojmenuje oblast dat pod záhlavím sloupce nebo napravo od záhlaví řádku pomocí textu v těchto nadpisech.

Příklad: Buňka E5 obsahuje text Europe. Pod ní, v buňce E6, je hodnota 100 a v buňce E7 hodnota 200. Je-li zaškrtnuto **Automaticky najít popisky sloupců a řádků**, je možné napsat do buňky A1 následující vzorec: =SUM(Europe).

Omezit počet desetinných míst pro obecný formát čísla

Určuje počet číslic při zobrazování čísel se Standardním formátem čísla. Toto přepíše nastavení použité v **Formát > Buňky > Čísla > Číslo > Obecné**. Toto nastavení se týká způsobu zobrazení čísel. Pokud jsou desetinná místa omezena, nejsou výpočty ovlivněny zaokrouhlováním.

Nastavení vláken CPU

Povolit vícevláknové výpočty řídí použití vícevláknového/paralelního zpracování, které lze použít k urychlení výpočtů LibreOffice Calc v počítačích s více procesními jádry. Další informace nalezneme v kapitole 7, Použití vzorců a funkcí.

Sekce Iterační odkazy

Iterační odkazy jsou vzorce, které se neustále opakují, dokud se problém nevyřeší. V této části můžeme nastavit počet aproximačních kroků při iteračních výpočtech a stupeň přesnosti výsledku.

Iterace

Tuto možnost vybereme, chceme-li iterace povolit. Pokud není tato volba zaškrtnuta, iterační odkazy způsobí chybu.

Kroky

Nastaví maximální počet kroků iterace.

Minimální změna

Určuje rozdíl mezi výsledky dvou iteračních kroků. Je-li výsledek iterace nižší než hodnota minimální změny, iterace skončí.

Upozornění

Pokud výpočty zahrnují oblast, která obsahuje prázdnou buňku, vezměme na vědomí nastavení pro **Nulové hodnoty** v možnostech **LibreOffice Calc > Zobrazení**. Pokud není tato možnost vybrána, zobrazí se hodnota nula jako prázdná buňka. S prázdnými buňkami a hodnotou nula se v mnoha funkcích zachází odlišně. Například COUNT nezahrnuje prázdnou buňku jako položku, která se má spočítat. Průměr osmi buněk, z nichž jedna obsahuje hodnotu nula, není stejná jako průměr sedmi buněk (prázdná buňka není zahrnuta do stanovení průměru).

Vzorec

Na stránce *LibreOffice Calc – Vzorec* (obrázek 473) určíme, zda použijeme syntaxi Calc nebo Excel, a také vybereme, které oddělovače chceme použít ve vzorcích. Výběr oddělovačů přepíše výchozí hodnoty v syntaxi Calc a Excel.

Syntaxe vzorců

Syntaxe je formát, ve kterém jsou psány vzorce. Vybereme syntaxi, která je pro naši práci nejvhodnější. Pokud pravidelně otevíráme nebo ukládáme do formátů aplikace Microsoft Excel, můžeme použít jednu ze syntaxí aplikace Excel.

Pro ilustraci rozdílů mezi syntaxemi předpokládejme, že tabulka obsahuje dva listy. Na buňku C4 lze odkazovat třemi způsoby:

Calc A1 =\$Sheet2.C4 – výchozí syntaxe pro program Calc.

Excel A1 =Sheet2!C4 – výchozí nastavení aplikace Microsoft Excel.

Excel R1C1 =Sheet2!R[3]C[2] – relativní adresování řádků a sloupců používané v Excelu.

Možnosti vzorců

Syntaxe vzorců: Calc A1

Použít anglické názvy funkcí

Oddělovače

Funkce: ;

Sloupce matice: .

Řádky matice: ;

[Obnovit nastavení oddělovačů](#)

Podrobné nastavení výpočtů

Výchozí nastavení

Vlastní (převod textu na čísla a další): [Podrobnosti...](#)

Přepočítání při načtení souboru

Excel 2007 a novější: Nikdy nepřepočítávat

Sešit ODF (neuložený v LibreOffice): Nikdy nepřepočítávat

Obrázek 473: Možnosti vzorců

Používáme anglické názvy funkcí

Výchozí názvy funkcí v Calc jsou názvy pro národní prostředí uživatele. Pro anglické uživatele jsou lokalizovaná jména stejná jako anglická jména. Pokud jazyk nastavený místním jazykem není angličtina, možná budeme chtít napsat funkce v angličtině; pokud ano, vybereme tuto možnost, chceme-li změnit zadávání a zobrazení vzorců, Průvodce funkcí a tipy pro vzorce. V češtině nejsou názvy funkcí přeloženy.

Oddělovače

Oddělovače se používají ve funkcích k rozlišování bodů v oblasti použité ve funkci: symboly používané mezi prvky. Zadáme oddělovací znak, který se má použít pro funkce, pole řádků a pole sloupců. Například jako oddělovač ve funkcích lze použít čárku a místo zápisu =SUM(A1; B1;C1) by funkce byla vyjádřena jako =SUM (A1,B1,C1).

Podrobné nastavení výpočtů

Většina uživatelů nebude muset změnit výchozí nastavení. Pro vlastní nastavení vybereme **Vlastní** a klepneme na **Podrobnosti**, vybereme referenční syntaxi a zda zacházet s prázdnými řetězci jako s nulou.

Přepočítání při načtení souboru

Přepočítávání vzorců může výrazně ovlivnit dobu načítání velkých souborů.

Excel 2007 a novější. Načítání velkého souboru tabulky může trvat dlouho. Pokud není potřeba data velkého sešitu okamžitě aktualizovat, můžeme přepočítání odložit na později a načítání tak urychlit. Aplikace Calc vám umožňuje odložit přepočet tabulkových procesorů Excel 2007 (a novějších) a urychlit tak načítání.

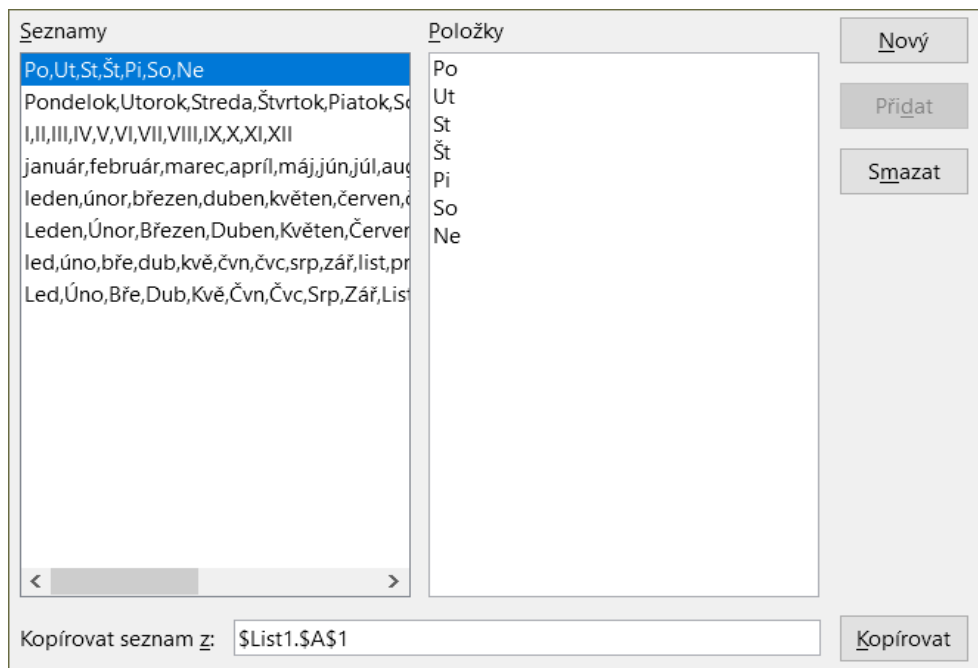
Sešit ODF (neuložený v LibreOffice). Novější verze programu Calc ukládají výsledky vzorců do souboru ODF. Díky tomu Calc přepočítá velký sešit ODF uložený v programu Calc rychleji. U sešitů ODF uložených v jiných programech, které ukládání výsledků vzorců nemusejí podporovat, je možné přepočítání odložit a načítání souboru tak urychlit stejně jako u souborů Excelu 2007.

Pro každou z těchto dvou možností jsou možné následující volby: *Nikdy nepřepočítávat* (při načítání souboru nebudou přepočítány žádné vzorce), *Vždy přepočítávat* (všechny vzorce budou přepočítány při načtení souboru) a *Zeptat se uživatele* (výzva uživatele k akci).

Sešity uložené v programu budou respektovat možnosti *Nikdy nepřepočítávat* a *Vždy přepočítávat*.

Řazené seznamy

Řazené seznamy se používají pro více než třídění, například vyplňování řady buněk během zadávání dat. Jsou to seznamy, které jsou řazeny v určitém pořadí, ale ne abecedně nebo číselně; například dny v týdnu. Kromě dodaných seznamů můžete definovat a upravovat své vlastní seznamy, jak je popsáno v části „Definování posloupností“ v kapitole 2, Zadávání, úpravy a formátování dat.

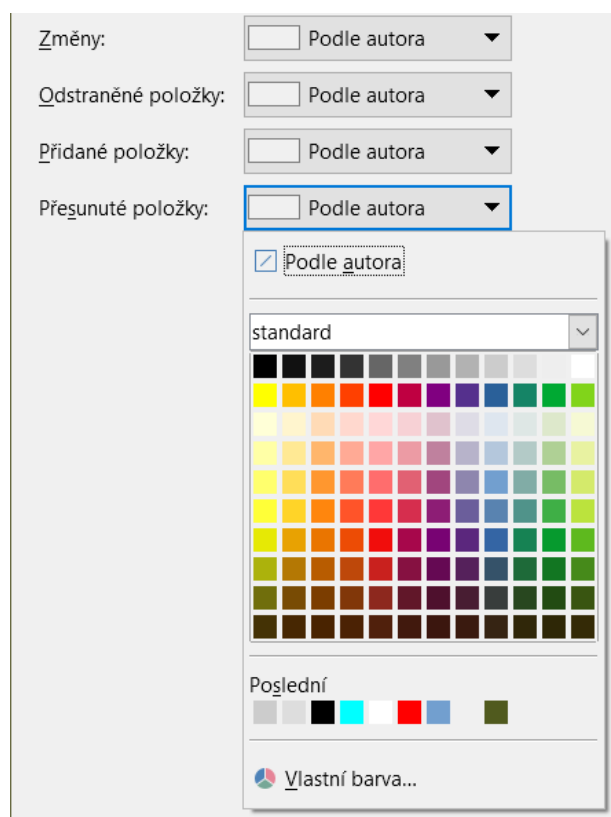

Obrázek 474: Definování řazených seznamů v programu Calc

Změny

V dialogovém okně Možnosti zvolíme **LibreOffice Calc > Změny**.

Na této stránce můžeme určit volby pro zvýraznění zaznamenaných změn v sešitech. Můžeme přidělit konkrétní barvy pro vložení, odstranění a jiné změny, nebo můžeme nechat Calc přiřadit barvy podle autora změny; v druhém případě bude jedna barva platit pro všechny změny provedené tímto autorem. Zde provedené výběry se použijí, když je v záznamu povoleno nahrávání změn **Úpravy > Sledování změn > Záznam**.

Obrázek 475: Možnosti programu Calc pro zvýraznění změn

Kompatibilita

V dialogovém okně Možnosti zvolíme **LibreOffice Calc > Kompatibilita**. Tato stránka poskytuje pro program Calc rychlý způsob přepínání mezi výchozími klávesovými zkratkami LibreOffice a starými klávesovými zkratkami OpenOffice.org. Většina výchozích hodnot je identická, existují však určité rozdíly.

Akce spojené s těmito dvěma možnostmi klávesových zkratk jsou uvedeny v následující tabulce.

Klávesová zkratka	Výchozí	OpenOffice.org zkratka
<i>Backspace</i>	Otevře dialogové okno Smazat obsah	Okamžitě odstraní obsah
<i>Delete</i>	Okamžitě odstraní obsah	Otevře dialogové okno Smazat obsah
<i>Control + D</i> (<i>Command + D</i> na macOS)	Ve výběru vyplní směrem dolů obsah buňky	Otevře dialog Výběrový seznam
<i>Alt + šipka dolů</i> (<i>Option + šipka dolů</i> na macOS)	Vybere záhlaví oblasti; žádná akce v prázdné buňce	Zvětší výšku řádku

Možnosti mřížky

Stránka *LibreOffice Calc – Mřížka* určuje nastavení mřížky pro sešity. Použití mřížky pomáhá určit přesnou polohu jakýchkoliv grafů nebo jiných objektů, které můžeme přidat do tabulky. U mřížky lze nastavit vlastnost přichytávání.

Pokud jsme aktivovali přichytávání na mřížku, ale chceme vytvářet jednotlivé objekty bez přichytávání, podržíme během vytváření pro dočasnou deaktivaci přichytávání klávesu *Ctrl*.

V dialogovém okně Možnosti zvolíme **LibreOffice Calc > Mřížka**.

Sekce Mřížka

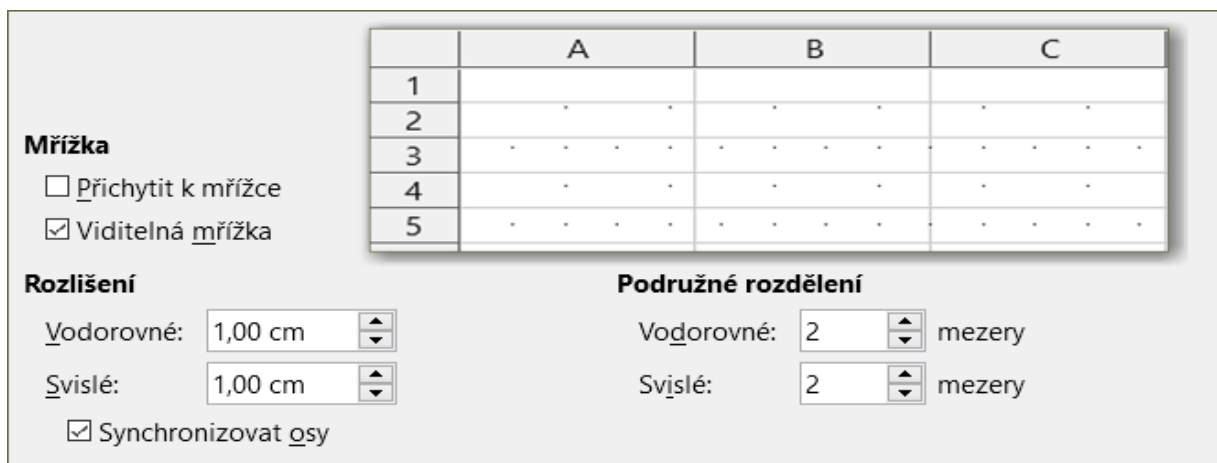
Přichytit k mřížce aktivuje funkci přichytávání.

Viditelná mřížka zobrazí na obrazovce body mřížky. Tyto body se nevytisknou.

Sekce rozlišení a podružné rozdělení

Zde můžeme nastavit jednotku vzdálenosti mezi vodorovnými a svislými body mřížky a dílčími body (mezilehlé body) mřížky.

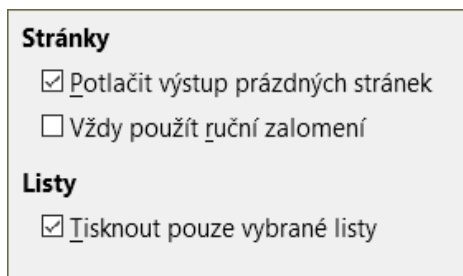
Synchronizovat osy symetricky změní aktuální nastavení mřížky.

Obrázek 476: Možnosti mřížky programu Calc

Možnosti tisku

Výběr výchozích hodnot pro tisk sešitu probíhá v dialogovém okně Možnosti, kde zvolíme **LibreOffice Calc > Tisk**. Tato nastavení lze změnit pro jednotlivé tiskové úlohy.

Obrázek 477: Možnosti Calc Tisk

Výchozí barvy pro grafy

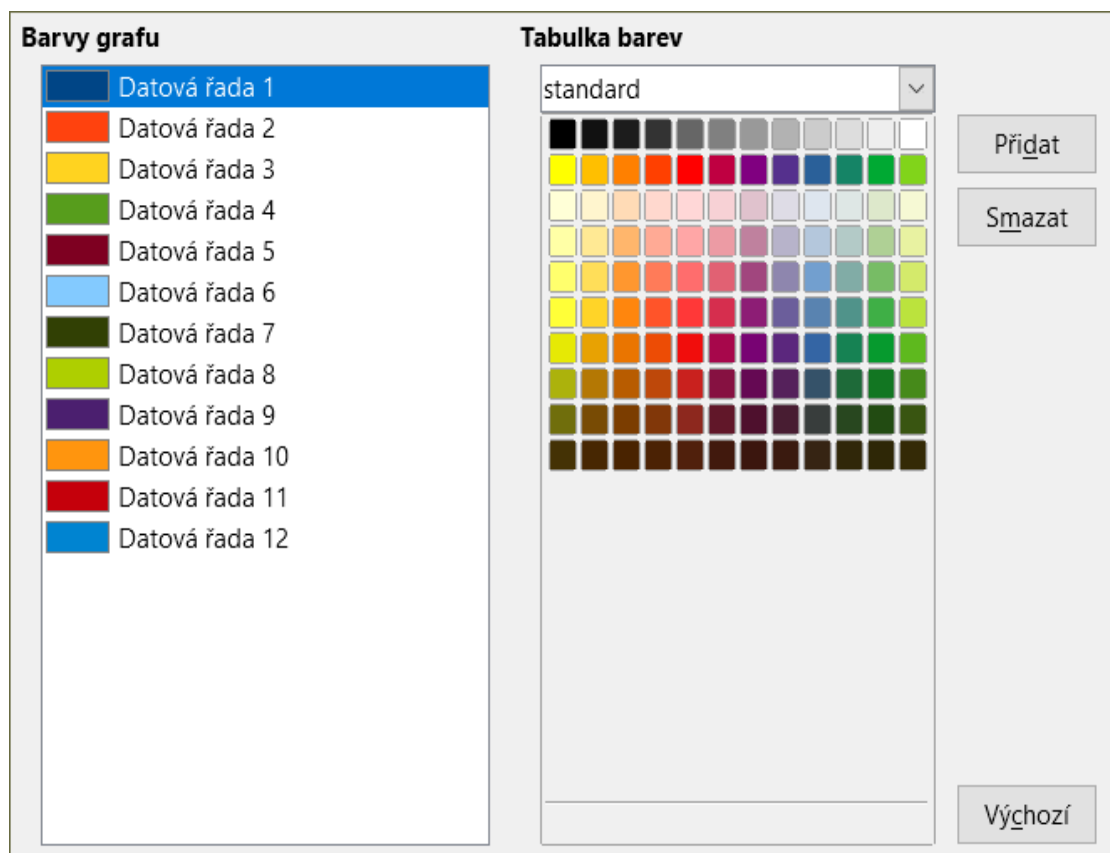
Chceme-li změnit výchozí barvy použité pro grafy nebo přidat nové datové řady do poskytnutého seznamu, použijeme **Nástroje > Možnosti > Grafy > Výchozí barvy**.

Více informací o přidávání nových barev do voleb se nachází v oddíle „Přidání vlastních barev na straně 556.

Chceme-li změnit výchozí barvu pro datovou řadu, vybereme ji v levém sloupci a poté klepneme na požadovanou barvu v tabulce barev.

Chceme-li přidat další datovou řadu, klepneme na **Přidat**, vybereme novou řadu a klepneme na požadovanou barvu.

Pro obnovení nastavení barev, která byla definována při instalaci programu, klepneme na **Výchozí**.

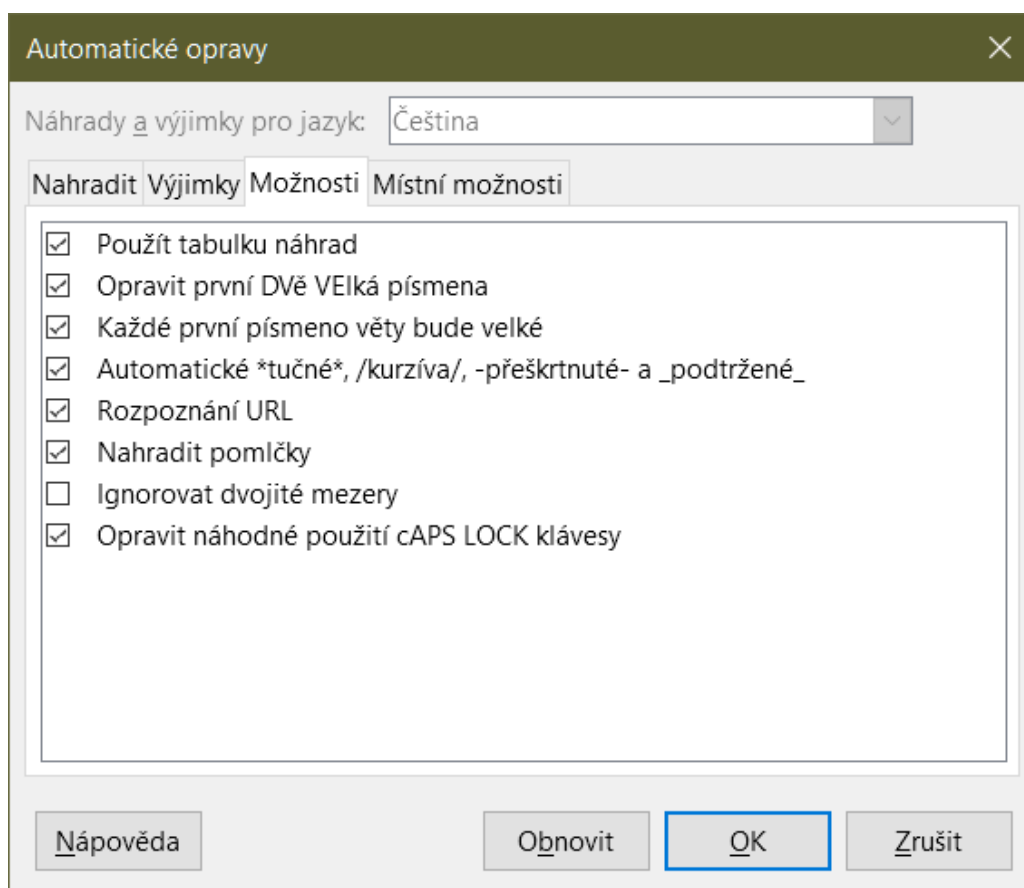
Obrázek 478: Definování barev grafu

Funkce automatické opravy

Někteří uživatelé považují automatické opravy textu za obtěžující, neboť mění to, co píšeme, i když to změnit nechceme. Jiní je zase považují za užitečné, i tehdy však může pomoci vhodné nastavení některých možností. Pokud ve svém textu najdeme nevysvětlitelné chyby, nastavení automatických oprav je tím pravým místem, kde hledat příčinu.

Dialogové okno Automatické opravy otevřeme klepnutím v hlavní nabídce na **Nástroje > Nastavení automatických oprav**. Pro zobrazení této položky nabídky musíme mít otevřený dokument.

V aplikaci Calc má toto dialogové okno čtyři karty, viz obrázek 479. Možnosti jsou popsány v nápovědě; mnoho z nich bude známo uživatelům jiných kancelářských balíčků.

Obrázek 479: Dialogové okno Automatické opravy v aplikaci Calc

Přizpůsobení uživatelského rozhraní

Upravit si můžeme nejen nabídky, ale i nástrojové lišty a klávesové zkratky, a pokud je potřeba, přidat nové nabídky, nové lišty a událostem přiřadit makra.

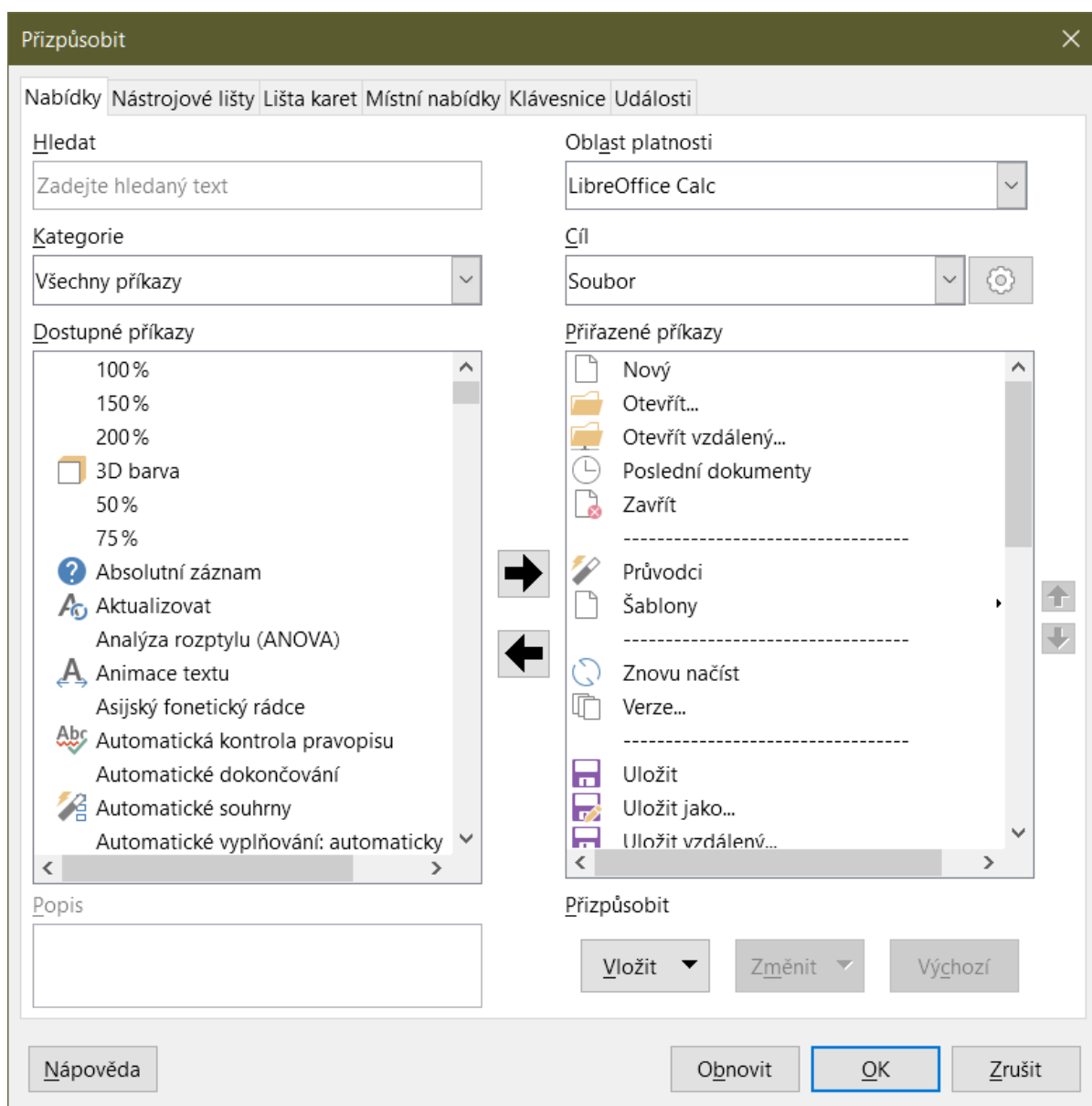
Tip

Změny nabídek a panelů nástrojů lze uložit do šablony. Nejprve uložíme dokument, který byl otevřen při provádění těchto změn. Poté dokument uložíme jako šablonu, což je popsáno v kapitole 4, Používání stylů a šablon.

Obsah nabídky

V hlavní nabídce můžeme přidat a změnit pořadí nabídek nebo místní nabídky (nabídky na pravé klepnutí); přidat, změnit pořadí, odstranit příkazy nabídkách a další změny.

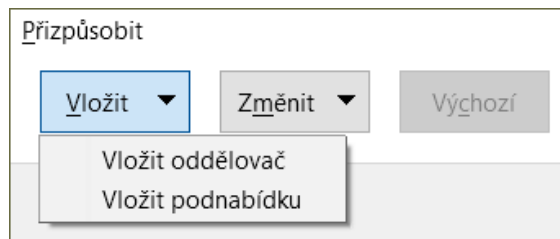
Chceme-li přizpůsobit nabídky, zvolíme **Nástroje > Přizpůsobit**. V dialogovém okně Přizpůsobit přejdeme na kartu *Nabídky* (obrázek 480) nebo na kartu *Místní nabídky*. Následující příklady se zaměřují na kartu *Nabídky*, ale karta *Místní nabídky* má podobný vzhled a chování.

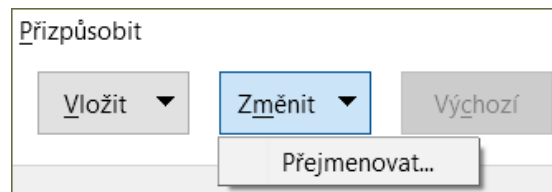
Obrázek 480: Karta Nabídky v dialogovém okně Přizpůsobit

Úprava stávající nabídky

- 1) V rozevíracím seznamu *Oblast platnosti* v pravé horní části dialogového okna Přizpůsobit zvolíme, zda chceme uložit toto změněné menu pro Calc nebo pro vybraný dokument.
- 2) V rozevíracím seznamu *Cíl* vybereme nabídku, kterou chceme upravit. V tomto seznamu se nacházejí všechny položky hlavní nabídky, jakož i jejich podpoložky. Příkazy ve vybrané nabídce jsou dostupné v seznamu *Přiřazené příkazy*.
- 3) Příkaz přidáme do vybrané nabídky klepnutím na příkaz v seznamu *Dostupné příkazy* a poté klepneme na velkou šipku doprava. Hledání můžeme zúžit užitím pole *Hledat* vlevo nahoře nebo výběrem v rozevíracím seznamu *Kategorie*. Pomocí šipek nahoru a dolů na pravé straně můžeme přesunout příkaz na jiné zvolené místo v seznamu *Přiřazené příkazy*.
- 4) Chceme-li odstranit příkaz z vybrané nabídky, klepneme na něj v seznamu *Přiřazené příkazy* a poté klepneme na velkou šipku doleva.
- 5) Chceme-li vložit oddělovač nebo podnabídku, použijeme příkazy v rozevíracím seznamu **Vložit** v sekci *Přizpůsobit* vpravo dole.

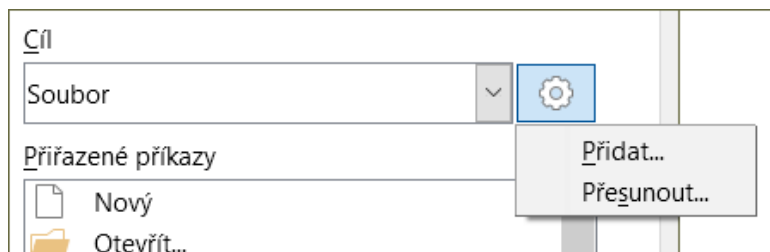
- 6) Pokud chceme přejmenovat položku nabídky, vybereme ji v seznamu *Přiřazené příkazy* a zvolíme v rozevřacím seznamu **Změnit** položku **Přejmenovat**.

- 7) Pro resetování konfigurace nabídky Calc na výchozí nastavení použijeme tlačítko **Obnovit**.
8) Změny nakonec uložíme klepnutím na tlačítko **OK**.

Vytváření nové nabídky

V dialogovém okně Přizpůsobit na kartě *Nabídky* klepneme na symbol vedle pole *Cíl* a zvolíme z rozevřacího seznamu **Přidat**, čímž se zobrazí dialogové okno *Nová nabídka*, jak je zobrazeno na obrázku 482.

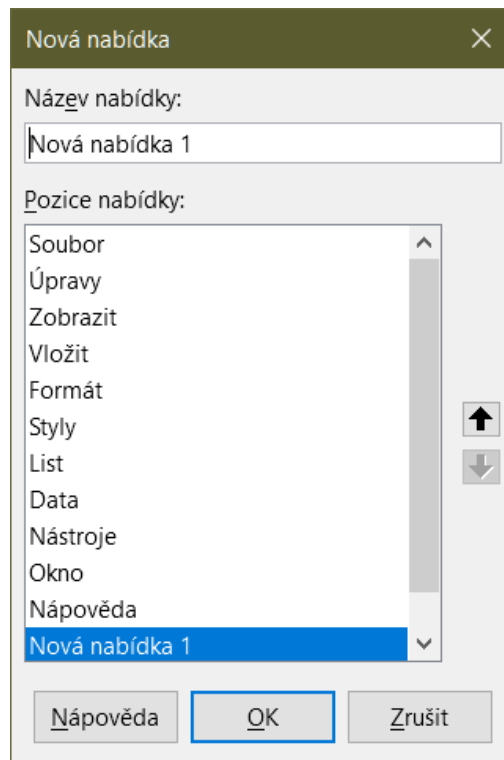

Obrázek 481: Umístění příkazu pro přidání nové nabídky

- 1) Do pole *Název nabídky* zadáme název nové nabídky.
- 2) Šipkami nahoru a dolů nabídku přesuneme na požadovanou pozici. Klepnutím na tlačítko **OK** uložíme nastavení a vrátíme se do dialogového okna Přizpůsobit.

Nová nabídka se objeví v okně Přizpůsobit v seznamu nabídek. V hlavní nabídce se objeví až po uložení všech úprav.

Poté, co byla vytvořena nová nabídka, lze do ní přidat příkazy, což bylo vysvětleno výše při úpravách nabídek.

Obrázek 482: Přidání nové nabídky

Vytvoření akcelerátoru

Ve vlastních názvech nabídek můžeme určit jedno písmeno názvu, které bude sloužit pro klávesovou zkratku. (Toto písmeno bude podtrženo.) Když stiskneme *Alt + vybrané písmeno*, vyvolá se nabídka nebo příkaz přiřazený ke klávesové zkratce. Obdobně můžeme vybrat písmeno jako klávesovou zkratku i pro podpoložku nabídky. Jeho stiskem (bez Alt) se pak dá podpoložka nabídky otevřít, pokud je otevřena její nadřazená nabídka.

Postup vytvoření akcelerátoru:

- 1) Vybereme položku nabídky ze seznamu *Přiřazené příkazy*.
- 2) Klepneme na tlačítko **Upravit** a zvolíme položku **Přejmenovat**.
- 3) Před písmeno, které chceme použít jako klávesovou zkratku přidáme vlnovku (~).
- 4) Klepnutím na tlačítko **OK** uložíme změny.

Pokud v položce nabídky zadáme „~Art“, písmeno „A“ v **Art** je nyní podtrženo. Stisknutím *Alt + A* se otevře nabídka **Art**.

Upozornění

Při přiřazování akcelerátoru musíme být opatrní, abychom nepoužili písmeno, které je již přiřazeno k nabídce nebo příkazu. Stejně kombinace písmen a kláves lze použít pro příkazy spojené s různými položkami nabídky, ale nikoliv pro příkazy spojené se stejnou nabídkou nebo položkou nabídky.

Nástrojové lišty

Nástrojové lišty lze přizpůsobit několika způsoby, včetně výběru zobrazených ikon, volby polohy ukotvení panelu (postup na ukotvení je popsán v kapitole 1– Představujeme LibreOffice příručky *Začínáme s LibreOffice*). Tato část popisuje, jak vytvořit novou nástrojovou lištu a jak lze do lišty přidat nebo odstranit ikony (příkazy).

Dialogové okno pro úpravu nástrojové lišty lze otevřít několika způsoby (obrázek 483):

- Na nástrojové liště, kterou chceme upravit, klepneme pravým tlačítkem myši a z místní nabídky zvolíme **Přizpůsobit lištu**.
- V hlavní nabídce zvolíme **Zobrazit > Nástrojové lišty > Přizpůsobit**.
- V hlavní nabídce vybereme **Nástroje > Přizpůsobit** a přejdeme na kartu *Nástrojové lišty*.

Přizpůsobení nástrojových lišt:

- 1) V rozevíracím seznamu *Oblast platnosti* v pravé horní části zvolíme, zda chceme uložit tuto změněnou nástrojovou lištu pro Calc nebo pro vybraný dokument.
- 2) V rozevíracím seznamu *Cíl* vybereme nástrojovou lištu, kterou chceme upravit. Současný obsah nástrojové lišty je zobrazen v seznamu *Přiřazené příkazy*.
- 3) Vybereme příkaz v seznamu *Dostupné příkazy*. Hledání můžeme zúžit vyhledáváním v levém horním *vyhledávacím* poli nebo výběrem kategorie v rozevíracím seznamu těsně pod ním.
- 4) Klepneme na velkou šipku doprava a přidáme vybraný příkaz do seznamu *Přiřazené příkazy* pro nástrojovou lištu. Pomocí šipek nahoru a dolů na pravé straně můžeme přesunout příkaz na jiné místo.
- 5) Chceme-li odstranit příkaz z nástrojové lišty, vybereme jej v seznamu *Přiřazené příkazy* a klepneme na velkou šipku doleva.
- 6) Příkazy, které jsou přiřazeny nástrojové liště, zobrazíme nebo skryjeme pomocí zaškrtačacího pole v seznamu *Přiřazené příkazy*.
- 7) Chceme-li vložit oddělovač, použijeme příkaz v rozevíracím seznamu **Vložit** v sekci *Přizpůsobit* vpravo dole.
- 8) Chceme-li přejmenovat položku nástrojové lišty, vybereme ji v seznamu *Přiřazené příkazy* a vybereme **Přejmenovat** z rozevíracího seznamu **Upravit**.
- 9) Pro resetování konfigurace nástrojové lišty Calc na výchozí nastavení použijeme tlačítko **Obnovit**.
- 10) Změny nakonec uložíme klepnutím na tlačítko **OK**.

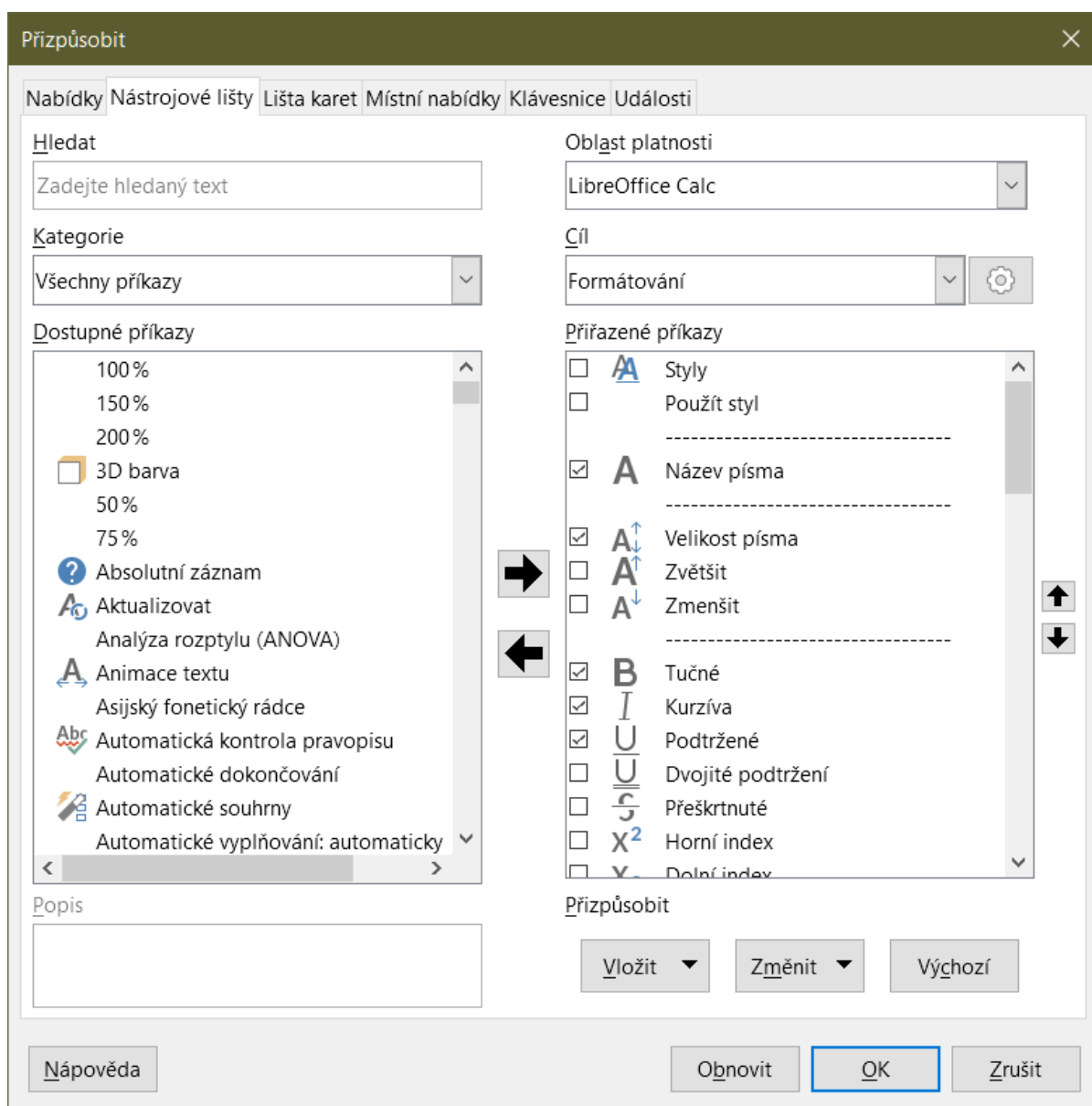
Vytváření nových lišt

Pokud chceme vytvořit novou lištu:

- 1) V hlavní nabídce zvolíme **Nástroje > Přizpůsobit**.
- 2) V dialogovém okně *Přizpůsobit* na kartě *Nabídka* klepneme na symbol vedle pole *Cíl* a zvolíme z rozevíracího seznamu **Přidat**, čímž se zobrazí dialogové okno *Nová nabídka*.
- 3) V dialogovém okně *Název* zadáme název nové nástrojové lišty a vybereme z rozevíracího seznamu *Uložit do*, kde uložíme tuto novou nástrojovou lištu: do aplikace Calc nebo pro otevřený dokument.

Nová lišta se v okně *Přizpůsobit* objeví v seznamu lišt.

Chceme-li přidat příkazy na novou nástrojovou lištu, postupujeme podle dřívějších pokynů pro úpravu nástrojové lišty.

Obrázek 483: Karta Nástrojové lišty v dialogovém okně Přizpůsobit

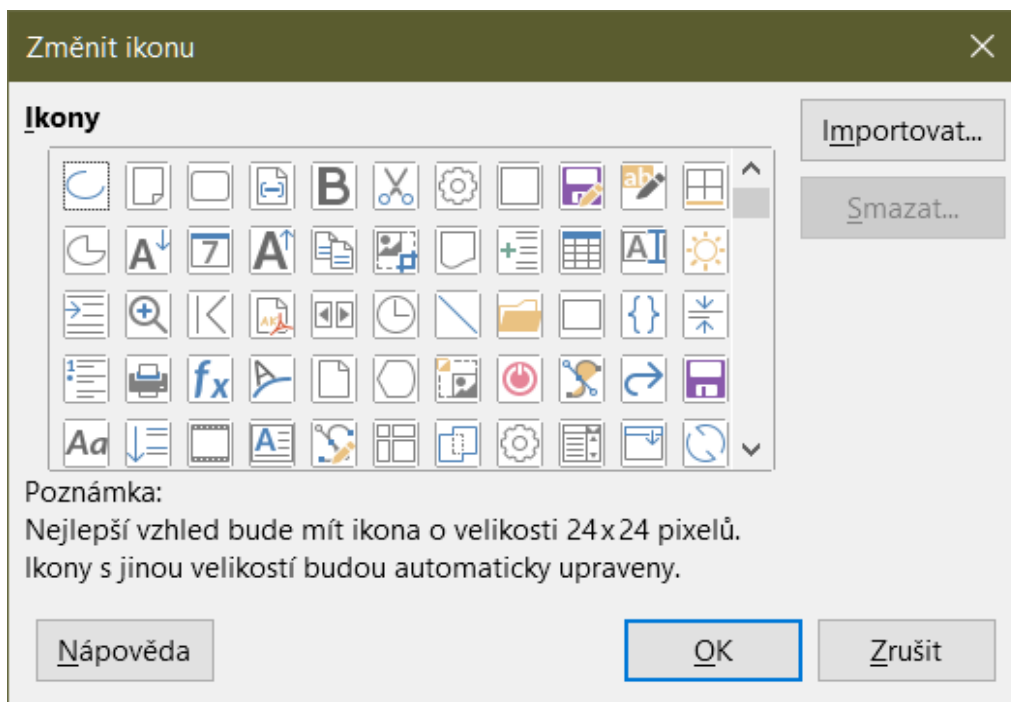
Výběr ikon pro příkazy v liště

Tlačítka na nástrojové liště mohou být zobrazeny v těchto módech: **Pouze ikona**, **Pouze text** nebo **Ikona a text**. Tento výběr se provádí pomocí nabídky, která se zobrazí při stisknutí tlačítka napravo od pole **Cíl**. Ne všechny příkazy však mají přiřazené ikony.

Ikony pro příkaz můžeme vybrat tak, že na kartě Nástrojové lišty klepneme na **Změnit > Změnit ikonu**. Otevře se okno Změnit ikonu (obrázek 484), kde můžeme ikonu vybrat ze seznamu dostupných ikon. Klepnutím na **OK** pak ikonu přiřadíme k příkazu.

Pokud chceme použít vlastní ikonu, vytvoříme ji v editoru obrázků a v okně Změnit ikonu ji do LibreOffice vložíme klepnutím na tlačítko **Importovat**. Pro nejlepší kvalitu by vlastní ikony měly mít velikost 24 × 24 pixelů; ostatní velikosti budou upraveny automaticky.

Pro resetování na výchozí ikonu vybereme **Změnit > Obnovit ikonu**.

Obrázek 484: Dialogové okno Změnit ikonu

Lišta karet

Ve výchozím nastavení jsou příkazy LibreOffice Calc seskupeny v kaskádových nabídkách a na nástrojových lištách naplněných ikonami. Lišta karet poskytuje odlišný způsob uspořádání ovládacích prvků a ikon a zobrazuje kontextové skupiny příkazů a obsahu. Další informace o liště karet nalezneme v systému nápovědy vyhledáním „lišta karet“ v indexu.

Jeden z dostupných režimů lišty karet jsou *Karty* – v tomto režimu je lišta rozdělena na karty, kde každá karta zobrazuje sadu ikon seskupených podle kontextu. Kontext se může měnit v závislosti na objektech vybraných v dokumentu, například na tom, zda je vybrána tabulka nebo obrázek.

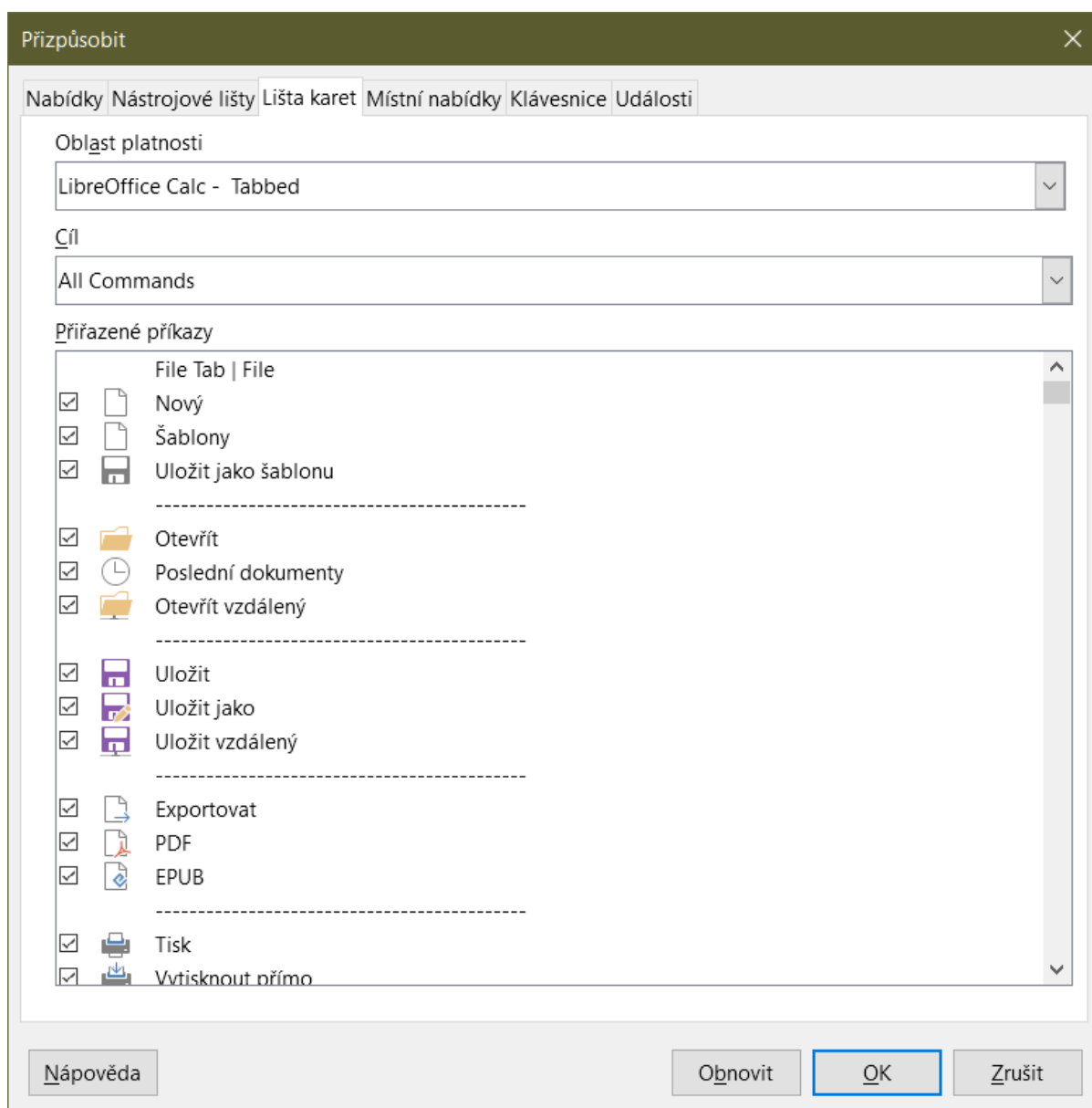
V dialogovém okně Přizpůsobit na kartě *Lišta karet* jsou k dispozici zaškrťávací pole (obrázek 485) pomocí nichž zobrazíme či skryjeme možnosti různých karet v uživatelském rozhraní *Karty*.

Pro resetování lišty **Karty** na výchozí nastavení použijeme tlačítko *Obnovit*.

Poznámka

Ve verzi LibreOffice 6.4 jsou k dispozici tři režimy lišty karet, které lze vybrat pomocí **Zobrazit > Uživatelské rozhraní – Karty, Kompaktní karty a Kompaktní skupiny**. Pouze první z nich lze upravit na kartě *Lišta karet* dialogového okna Přizpůsobit. Šipka na pravé straně pole *Oblast platnosti* vypadá jako rozevírací nabídka, ale v tomto sestavení neposkytuje žádné další možnosti.

Obrázek 485: Karta Lišta karet dialogového okna Přizpůsobit

Klávesové zkratky

Kromě zabudovaných klávesových zkratk (seznam se nachází v příloze A) můžeme definovat i vlastní klávesové zkratky. Můžeme je přiřadit k zabudovaným funkcím, jakož i k vlastním makrům a můžeme je uložit na použití ve všech částech balíku LibreOffice.

Upozornění

Nepřiřazujeme předdefinované klávesové zkratky operačního systému.

Poznámka

Kombinace kláves, které jsou v seznamu v okně Přizpůsobit zobrazeny šedě, jako například *F1* a *F10*, nelze přiřadit k jiné funkci.

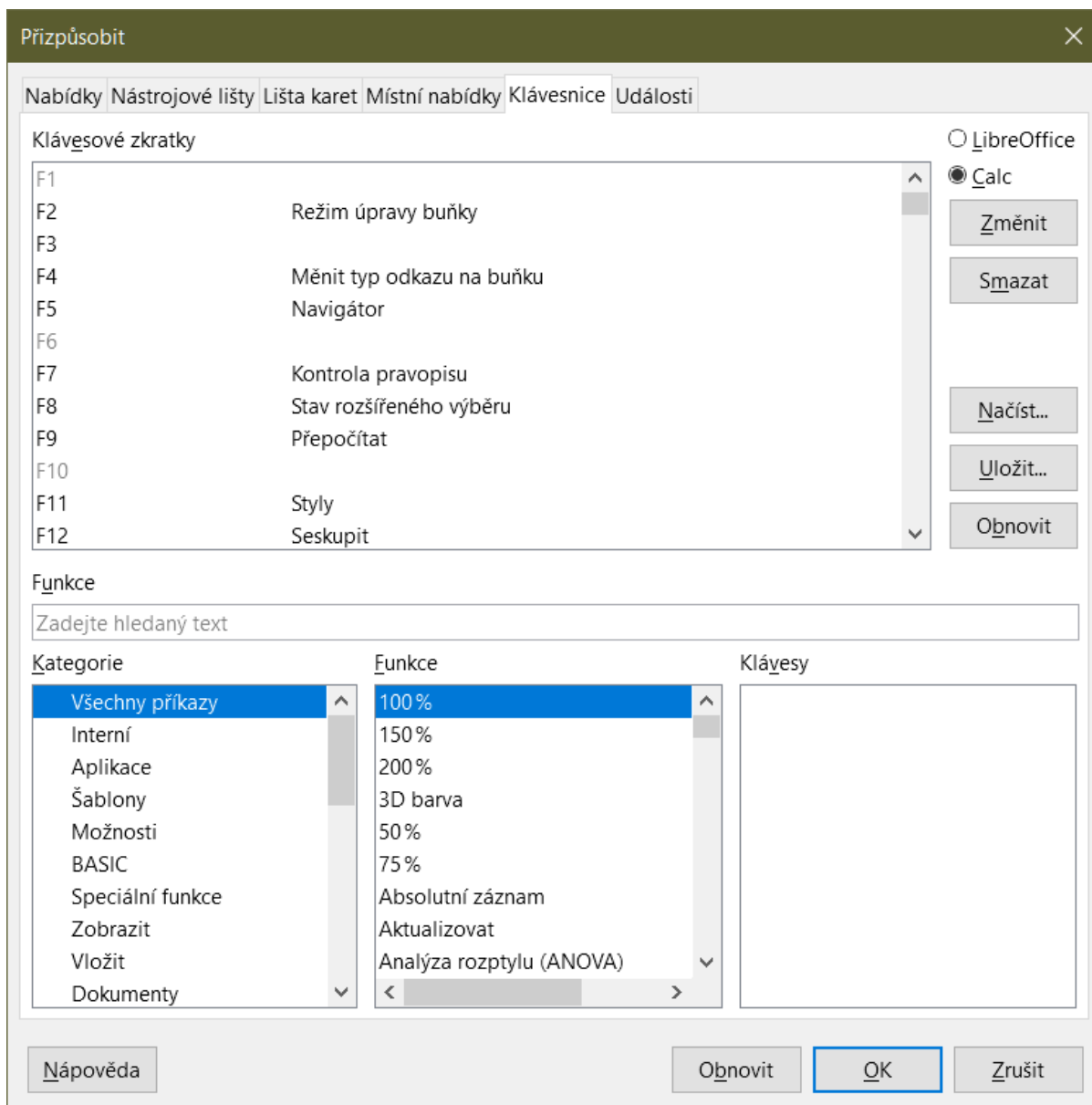
Chceme-li přizpůsobit klávesové zkratky našim potřebám, použijeme dialogové okno Přizpůsobit, jak je popsáno níže.

- 1) Zvolíme **Nástroje > Přizpůsobit** a vybereme kartu *Klávesnice* (obrázek 486).
- 2) Pokud chceme, aby zkratka byla dostupná jen v programu Calc, vybereme **Calc** v pravém horním rohu stránky. V opačném případě zvolíme **LibreOffice**, čímž zkratku zpřístupníme pro všechny programy.
- 3) Dále v seznamech *Kategorie* a *Funkce* zvolíme požadovanou funkci.
- 4) Poté zvolíme požadované klávesy v seznamu *Klávesové zkratky* a klepneme na tlačítko **Upravit** vpravo nahoře.
- 5) Klepnutím na tlačítko **OK** změny uložíme. Od tohoto okamžiku se po použití nové klávesové zkratky provede funkce vybraná v kroku 3.

Poznámka

Seznam všech zkratek, přiřazených k dané *funkci*, je uveden v poli *Klávesy*. Pokud je pole vpravo od kombinace kláves v seznamu *Klávesové zkratky* prázdné, znamená to, že vybraná kombinace kláves je volná k použití. Pokud by nebylo prázdné a již použitou zkratku bychom chtěli použít pro jiný účel, musíme ji nejdříve odstranit.

Obrázek 486: Přizpůsobení klávesové zkratky

Uložení změn do souboru

Změny v přiřazení klávesových zkratk můžeme uložit do konfiguračního souboru. To nám umožní vytvářet různé konfigurace, které můžeme podle potřeby použít v různých situacích. Pokud chceme klávesové zkratky uložit do souboru:

- 1) Potom, jak jsme klávesové zkratky upravili, klepneme na tlačítko **Uložit**, které se nachází na pravé straně okna Přizpůsobit (obrázek 486).
- 2) V dialogovém okně pro uložení konfigurace rozložení kláves v poli *Název souboru* zadáme název konfiguračního souboru nebo vybereme existující soubor ze seznamu (přípona konfiguračního souboru je .cfg).
- 3) Klikneme na **Uložit**. Pokud by se měl přepsat již existující soubor, otevře se okno s výzvou k potvrzení.

Načtení uložené konfigurace klávesnice

Jestliže chceme načíst uloženou konfiguraci klávesových zkratk z konfiguračního souboru, čímž nahradíme existující konfiguraci, klepneme na tlačítko **Otevřít** v pravé části okna Přizpůsobit a poté vybereme soubor v okně Načíst konfiguraci klávesnice.

Obnovení klávesových zkratk

Pokud se chceme vrátit k původnímu nastavení klávesových zkratk, klepneme na tlačítko **Obnovit** v pravé části okna Přizpůsobit. Tuto možnost je třeba používat opatrně, protože po stisknutí se nezobrazí žádná výzva k potvrzení a původní nastavení se použijí bez dalšího varování.

Spouštění maker pomocí kombinací kláves

Lze také definovat kombinace klávesových zkratk, které budou spouštět makra. Tyto klávesové zkratky jsou striktně definovány uživatelem; žádné nejsou zabudovány. Další informace nalezneme v kapitole 12, Makra.

Přřazení maker k událostem

Pokud se v LibreOffice něco stane, říkáme, že nastala událost. Například pokud otevřeme dokument, stiskneme klávesu nebo pokud pohneme myší. K události můžeme přiřadit makro, což znamená, že při této události se přiřazené makro spustí. Běžným použitím je propojení události „otevřít dokument“ s makrem, které provede určité nastavení.

Makra s událostmi propojíme na kartě *Události* v dialogovém okně Přizpůsobit. Další informace nalezneme v kapitole 13, Začínáme s makry, v příručce *Začínáme s LibreOffice*.

Přidání funkcí pomocí rozšíření

Rozšíření je balík, který můžeme doinstalovat do LibreOffice, čímž přidáme novou funkcionalitu.

Ačkoliv lze jednotlivá rozšíření nalézt na různých místech, oficiální úložiště rozšíření LibreOffice je na adrese <https://extensions.libreoffice.org/>. Tato rozšíření jsou dostupná zdarma. Rozšíření z jiných zdrojů mohou být zdarma nebo mohou být dostupná za poplatek. Proto je vhodné si prohlédnout popis rozšíření, kde se dozvíme, pod jakou licencí jsou šířeny, zda jsou placené a jaká je cena.

Instalace rozšíření

Chceme-li nainstalovat rozšíření uvedené v úložišti, postupujeme takto:

- 1) V LibreOffice vybereme v hlavní nabídce **Nástroje > Správce rozšíření** nebo zmáčkneme **Ctrl + Alt + E**. V okně Správce rozšíření klepneme na odkaz **Další rozšíření získáte na webu**.
- 2) Otevře se okno internetového prohlížeče. Najdeme požadované rozšíření a stáhneme jej do počítače.
- 3) Po stažení rozšíření se vrátíme do dialogového okna Správce rozšíření a klepneme na tlačítko **Přidat**. V něm najdeme a vybereme požadované rozšíření a klepneme na **Otevřít**. Rozšíření se začne instalovat. Může se zobrazit výzva k souhlasu s licenčním ujednáním.
- 4) Jakmile je instalace ukončena, rozšíření je uvedeno v seznamu okna Správce rozšíření.

Chceme-li nainstalovat rozšíření, které není uvedené v úložišti, stáhneme rozšíření a dále pokračujeme krokem 3 uvedeným výše.

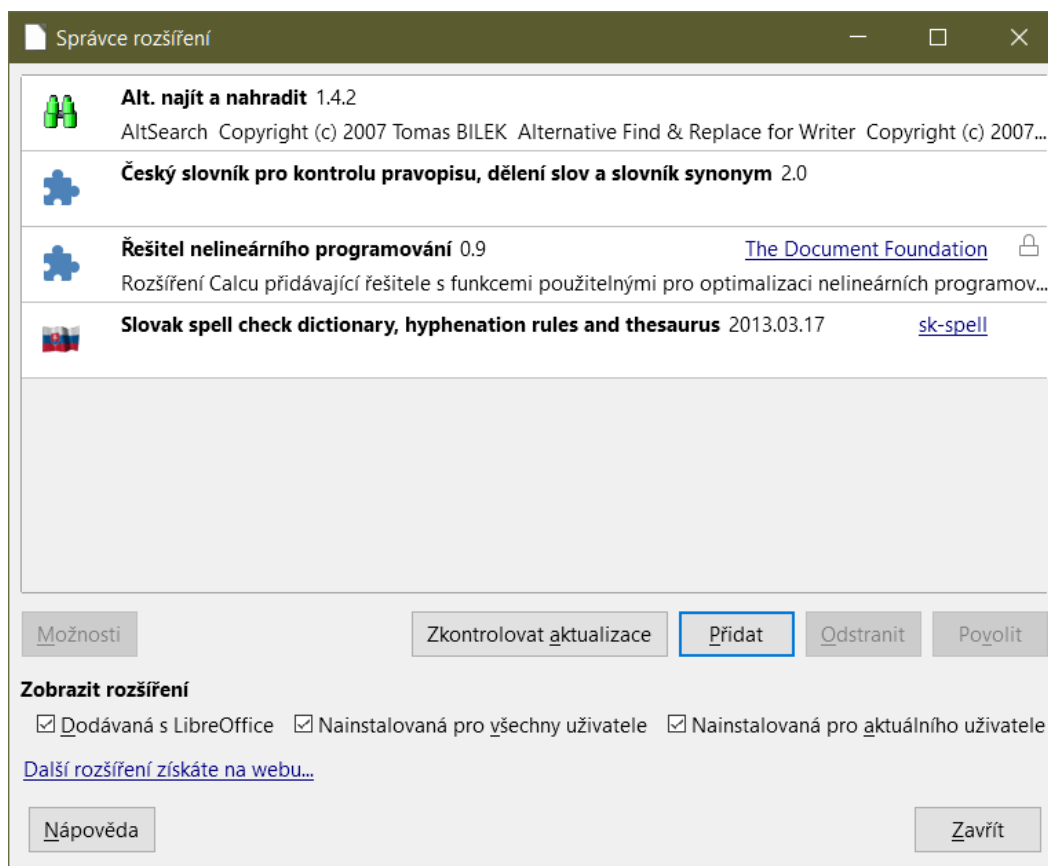
Aktualizace rozšíření

V dialogovém okně Správce rozšíření klepneme na tlačítko **Zkontrolovat aktualizace**, čímž se spustí online kontrola aktualizací všech nainstalovaných rozšíření.

Odstranění a zakázání rozšíření

Pro odstranění (odinstalaci) rozšíření, které jsme nainstalovali, vybereme rozšíření v hlavním okně dialogového okna Správce rozšíření a klepneme na tlačítko **Odstranit**.

Pro zákaz rozšíření bez odstranění (odinstalace) vybereme rozšíření v hlavním okně dialogového okna Správce rozšíření a klepneme na tlačítko **Zakázat**. Tlačítko se poté změní na **Povolit**.

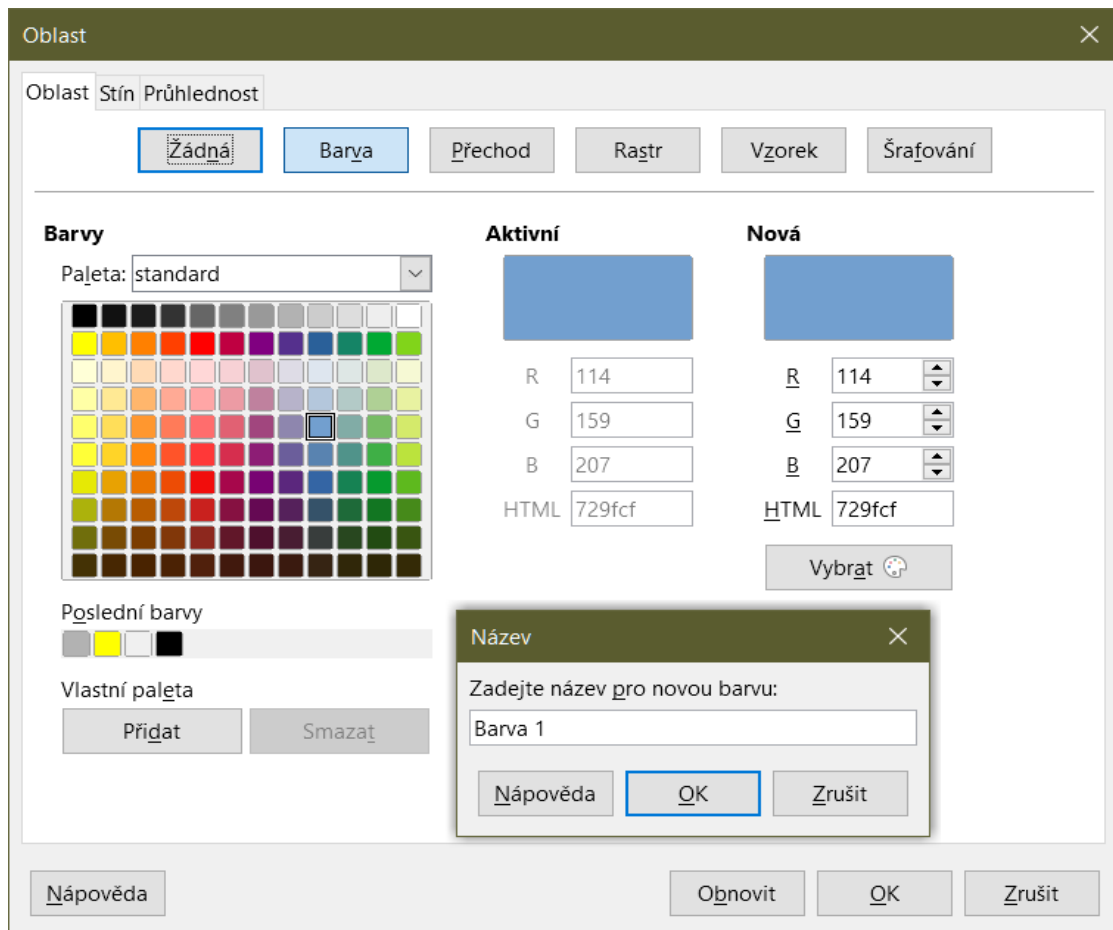

Obrázek 487: Dialogové okno Správce rozšíření

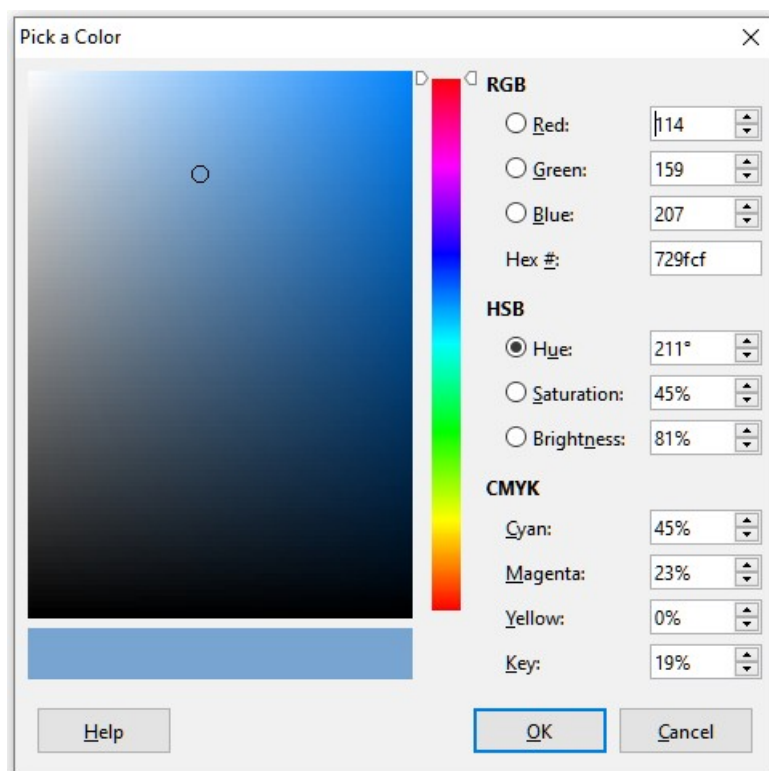
Přidání vlastních barev

Postup pro definování vlastní barvy je nyní následující:

- 1) Vložíme jakýkoliv grafický objekt, například čtverec, do jakéhokoliv dokumentu.
- 2) Klepneme na objekt pravým tlačítkem a zvolíme v místní nabídce **Oblast**.
- 3) Přejdeme na kartu *Barva* (obrázek 488). Z rozevíracího seznamu *Paleta* v oblasti *Barvy* vybereme, do které palety chceme přidat novou barvu. V oblasti *Nová* nadefinujeme novou barvu pomocí RGB nebo Hex zápisu nebo klepneme na tlačítko **Vybrat** a vybereme barvu v dialogovém okně *Vyberte barvu* (obrázek 489).
- 4) Klepneme v levém spodním rohu na tlačítko **Přidat**, ve vyskakovacím okně zadáme název nové barvy a klepneme na **OK** pro uložení.
- 5) Grafický objekt můžeme z dokumentu odstranit.

Obrázek 488: Definování nové barvy

Obrázek 489: Definování nové barvy výběrem z barevného grafu

Příloha A
Klávesové zkratky

Úvod

V této příloze najdeme seznam klávesových zkratk aplikace Calc, které umožňují provádět příkazy bez použití polohovacího zařízení jako je myš nebo trackball. Klávesové zkratky jsou určeny pro operační systémy Windows, Linux a macOS.

Při první instalaci LibreOffice je k dispozici výchozí sada klávesových zkratk aplikace Calc, které jsou popsány v této kapitole a nepředpokládají se žádné úpravy. Při používání aplikace Calc zjistíme klávesové zkratky pro běžné používání u položek hlavní nabídky a v popisech příslušných ikon. Ucelenější seznam dostupných zkratk můžeme také prozkoumat zobrazením karty **Klávesnice** v dialogovém okně **Nástroje > Přizpůsobit**.

Hlavním účelem materiálu v této příloze je poskytnutí obsáhlého seznamu dostupných klávesových zkratk, který uživatelé mohou procházet a hledat klávesové zkratky, které mohou být užitečné v jejich každodenní práci. Další informace o mnoha kombinacích kláves najdeme v jednotlivých kapitolách této příručky a v systému nápovědy.

Můžeme také definovat své vlastní klávesové zkratky nebo změnit stávající klávesové zkratky v hlavní nabídce **Nástroje > Přizpůsobit > Klávesnice**. Další informace nalezneme v *kapitole 14, Nastavení a přizpůsobení*. Některé klávesové zkratky nelze změnit. Tyto klávesové zkratky jsou uvedeny v části *Klávesové zkratky, které nelze změnit* této přílohy.

Upozornění

Při přiřazování předdefinovaných klávesových zkratk musíme být opatrní. Ačkoliv můžeme resetovat klávesové zkratky zpět na výchozí hodnoty LibreOffice, změna běžně používaných klávesových zkratk, například F1 pro nápovědu, může způsobit zmatek a frustrace, zejména pokud sdílejí počítač jiní uživatelé.

Zbytek této kapitoly je rozdělen do dvou hlavních částí, z nichž jedna obsahuje seznam klávesových zkratk dostupných v prostředích Windows a Linux a druhá obsahuje klávesové zkratky pro macOS.

Klávesové zkratky pro Windows / Linux

Poznámka

Mnoho klávesových zkratk v této části využívá klávesu *Ctrl*. Některé klávesnice mají dvě klávesy *Ctrl* a v takovém případě budeme možná muset experimentovat, abychom zjistili, kterou z těchto dvou kláves použít.

Klávesové zkratky spojené s možnostmi nabídek hlavního menu a panelů nástrojů

Tabulky 16 až 19 poskytují seznam klávesových zkratk aplikace Calc, které lze použít namísto možností v hlavní nabídce, standardní nástrojové liště nebo nástrojové liště Formátování. V posledních dvou případech se předpokládá, že nástrojové lišty budou obsahovat výchozí sadu ikon bez uživatelských úprav.

Tabulka 16: Klávesové zkratky funkčních kláves pro možnosti nabídky a nástrojové lišty

Windows/Linux	Odpovídající volby hlavní nabídky / nástrojové lišty
F1	Nápověda > Nápověda LibreOffice.
F2	Úpravy > Režim úpravy buňky.
Ctrl + F2	Vložit > Funkce.

Windows/Linux	Odpovídající volby hlavní nabídky / nástrojové lišty
Ctrl + F3	List > Pojmenované oblasti a výrazy > Spravovat.
Shift + F3	Formát > Text > Měnit velikost.
F4	List > Měnit typ odkazu na buňku.
Ctrl + Shift + F4	Zobrazit > Zdroje dat.
F5	Zobrazit > Navigátor.
Ctrl + F5	Zobrazit > Postranní lišta.
Shift + F5	Nástroje > Detektiv > Následníci.
F7	Nástroje > Kontrola pravopisu. Ikona Kontrola pravopisu ve standardní nástrojové liště.
Ctrl + F7	Nástroje > Slovník synonym.
Ctrl + Shift + F7	Nástroje > Jazyk > Převod hangul/handža. Dostupnost této možnosti v nabídce závisí na nastavení v Nástroje > Možnosti > Jazyková nastavení > Jazyky .
Shift + F7	Nástroje > Automatická kontrola pravopisu.
Ctrl + F8	Zobrazit > Zvýrazňování hodnot.
F9	Data > Spočítat > Přepočítat.
Shift + F9	Nástroje > Detektiv > Předchůdci.
Ctrl + Shift + F9	Data > Spočítat > Přepočítat ihned.
F11	Zobrazit > Styly. Styly > Spravovat styly.
Shift + F11	Soubor > Šablony > Uložit jako šablonu. Pomocí rozevíracího seznamu u ikony Uložit ve Standardní nástrojové liště.
F12	Data > Seskupení a souhrn > Seskupit.
Ctrl + F12	Data > Seskupení a souhrn > Zrušit skupinu.
Alt + F12	Nástroje > Možnosti.

Tabulka 17: Klávesové zkratky s čísly pro možnosti hlavní nabídky a nástrojové lišty

Windows/Linux	Odpovídající volby hlavní nabídky / nástrojové lišty
Ctrl + 1	Formát > Buňky.
Ctrl + Shift + 1	Formát > Formát čísla > Číslo (použijeme klávesu "1" na hlavní klávesnici). Ikona Formátovat jako číslo na nástrojové liště Formátování.
Ctrl + Shift + 2	Formát > Formát čísla > Vědecký (použijeme klávesu "2" na hlavní klávesnici).
Ctrl + Shift + 3	Formát > Formát čísla > Datum (použijeme klávesu "3" na hlavní klávesnici). Ikona Formátovat jako datum na nástrojové liště Formátování.
Ctrl + Shift + 4	Formát > Formát čísla > Měna (použijeme klávesu "4" na hlavní klávesnici). Ikona Formátovat jako měnu na nástrojové liště Formátování.
Ctrl + Shift + 5	Formát > Formát čísla > procento (použijeme klávesu "5" na hlavní klávesnici). Ikona Formátovat jako procento na nástrojové liště Formátování.
Ctrl + Shift + 6	Formát > Formát čísla > Obecný (použijeme klávesu "6" na hlavní klávesnici).

Poznámka

V nabídce **Formát > Rozestupy** najdeme klávesové zkratky pro **Řádkování: 1,5** (*Ctrl + 5*) a **Řádkování: 2** (*Ctrl + 2*). Tyto možnosti však nejsou v aplikaci Calc nikdy aktivní, proto nejsou klávesové zkratky zahrnuty v tabulce17.

Tabulka 18: Klávesové zkratky s písmeny pro možnosti nabídky a nástrojové lišty

Windows/Linux	Odpovídající volby hlavní nabídky / nástrojové lišty
Ctrl + B	Formát > Text > Tučné. Ikona Tučné v nástrojové liště Formátování.
Ctrl + Shift + B	Formát > Text > Dolní index.
Ctrl + C	Úpravy > Kopírovat. Ikona Kopírovat ve Standardní nástrojové liště.
Ctrl + Alt + C	Vložit > Komentář. Ikona Vložit komentář ve Standardní nástrojové liště.
Ctrl + D	List > Vyplnit buňky > Vyplnit dolů. Pomocí rozbalovací nabídky u ikony Řádek a Sloupec ve Standardní nástrojové liště.
Ctrl + E	Formát > Zarovnání > Na střed. Ikona Zarovnat na střed v nástrojové liště formátování.
Ctrl + Alt + E	Nástroje > Správce rozšíření.
Ctrl + F	Úpravy > Najít.
Ctrl + H	Úpravy > Najít a nahradit. Ikona Najít a nahradit ve Standardní nástrojové liště.
Ctrl + I	Formát > Text > Kurzíva. Ikona Kurzíva na nástrojové liště Formátování.
Ctrl + J	Formát > Zarovnání > Do bloku.
Ctrl + Shift + J	Zobrazit > Celá obrazovka.
Ctrl + K	Vložit > Hypertextový odkaz. Ikona Vložit hypertextový odkaz na standardní nástrojové liště.
Ctrl + L	Formát > Zarovnání > Vlevo. Ikona Zarovnat vlevo na nástrojové liště Formátování.
Ctrl + M	Formát > Vymazat přímé formátování. Ikona Vymazat přímé formátování na standardní nástrojové liště.
Ctrl + Shift + M	Úpravy > Režim úprav.
Ctrl + N	Soubor > Nový > Sešit. Ikona Nový na standardní nástrojové liště.
Ctrl + Shift + N	Soubor > Nový > Šablony. Soubor > Šablona > Spravovat šablony. Pomocí rozbalovací nabídky u ikony Nový na standardní nástrojové liště.
Ctrl + O	Soubor > Otevřít. Ikona Otevřít na standardní nástrojové liště.
Ctrl + Shift + O	Soubor > Náhled tisku. Ikona Přepnout náhled tisku na standardní nástrojové liště.

Windows/Linux	Odpovídající volby hlavní nabídky / nástrojové lišty
Ctrl + P	Soubor > Tisk. Ikona Tisk na standardní nástrojové liště.
Ctrl + Shift + P	Formát > Text > Horní index.
Ctrl + Q	Soubor > Ukončit LibreOffice.
Ctrl + R	Formát > Zarovnání > Vpravo. Ikona Zarovnat vpravo na nástrojové liště Formátování.
Ctrl + S	Soubor > Uložit. Ikona Uložit na standardní nástrojové liště.
Ctrl + Shift + S	Soubor > Uložit jako. Pomocí rozevíracího seznamu u ikony Uložit na standardní nástrojové liště.
Ctrl + U	Ikona Podtržené na nástrojové liště formátování.
Ctrl + V	Úpravy > Vložit. Ikona Vložit na standardní nástrojové liště.
Ctrl + Shift + V	Úpravy > Vložit jinak > Vložit jinak.
Ctrl + Alt + Shift + V	Úpravy > Vložit jinak > Vložit neformátovaný text.
Ctrl + W	Okno > Zavřít okno.
Ctrl + X	Úpravy > Vyjmout. Ikona Vyjmout na standardní nástrojové liště.
Ctrl + Y	Úpravy > Znovu. Ikona Znovu na standardní nástrojové liště.
Ctrl + Shift + Y	Úpravy > Opakovat.
Ctrl + Z	Úpravy > Zpět. Ikona Zpět na standardní nástrojové liště.

Tabulka 19: Další klávesové zkratky pro nabídky a nástrojové lišty

Windows/Linux	Odpovídající volby hlavní nabídky / nástrojové lišty
Ctrl + Shift + Pg up	Úpravy > Vybrat > Vybrat po předchozí list.
Ctrl + Shift + Pg down	Úpravy > Vybrat > Vybrat po následující list.
Backspace	List > Vymazat buňky.
Ctrl + Tab	List > Navigovat > Na následující list.
Ctrl + Shift + Tab	List > Navigovat > Předchozí list.
Ctrl + Space	Úpravy > Vybrat > Vybrat sloupec.
Shift + Space	Úpravy > Vybrat > Vybrat řádek.
Ctrl + Shift + Space	Úpravy > Vybrat vše.
Ctrl + +	List > Vložit buňky (použijeme klávesu + na numerické klávesnici).
Ctrl + -	List > Smazat buňky.
Ctrl + *	Úpravy > Vybrat > Vybrat oblast dat (použijeme klávesu * na numerické klávesnici).

Windows/Linux	Odpovídající volby hlavní nabídky / nástrojové lišty
Ctrl + ;	Vložit > Datum.
Ctrl + Shift + ;	Vložit > Čas.
Ctrl + `	Zobrazit > Zobrazit vzorec. Znak obrácené čárky (ˆ) najdeme vlevo od klávesy "1" na mnoha anglických klávesnicích. V LibreOffice 6.4 pro systém Windows je znak obrácené čárky v možnostech nabídky vynechán.

Další klávesové zkratky aplikace Calc

Tabulky 20 až 25 poskytují seznamy dalších klávesových zkratk aplikace Calc, které mohou být pro uživatele méně známé, protože nejsou uvedeny v položkách nabídek nebo v popisech nástrojů spojených s ikonami na standardní nástrojové liště a nástrojové liště Formátování.

Tabulka 20: Klávesové zkratky dalších funkčních kláves

Windows/Linux	Popis
Shift + F1	Zobrazí kontextovou nápovědu.
Ctrl + F1	Zobrazí komentář připojený k aktuální buňce.
Ctrl + Shift + F2	Přesune kurzor do vstupní řádky, kde můžeme zadat vzorec pro aktuální buňku.
Ctrl + Shift + F5 Ctrl + Shift + T	Přesune kurzor do Pole názvu v Lišta vzorců.

Tabulka 21: Další klávesové zkratky s písmeny

Windows/Linux	Popis
Ctrl + A	Vybereme všechny buňky v aktuálním listu.
Ctrl + Shift + R	Překreslí zobrazení dokumentu.
Ctrl + Shift + Z	Vrátí poslední provedenou akci pomocí příkazu Zpět.

Tabulka 22: Klávesové zkratky kláves se šipkami

Windows/Linux	Popis
↑	Přesune zaměření na buňku nad aktuální buňkou.
Ctrl + ↑	Přesune kurzor směrem nahoru k okraji aktuálního rozsahu dat (pokud je buňka sousedící s kurzorem prázdná, přesune se kurzor do nejbližší buňky obsahující data).
Shift + ↑	Vybere sousední buňku nebo buňky umístěné směrem nahoru.
Ctrl + Shift + ↑	Vybere buňky směrem nahoru až k okraji aktuálního rozsahu dat (pokud je buňka sousedící s kurzorem prázdná, kurzor se přesune na další buňku obsahující data).
Alt + Shift + ↑	Optimalizuje výšku řádku na základě aktuální buňky.
→	Přesune zaměření na buňku vpravo od aktuální buňky.
Ctrl + →	Přesune kurzor směrem doprava k okraji aktuálního rozsahu dat (pokud je buňka sousedící s kurzorem prázdná, přesune se kurzor do nejbližší buňky obsahující data).
Shift + →	Vybere sousední buňku nebo buňky umístěné směrem doprava.
Ctrl + Shift + →	Vybere buňky směrem doprava až k okraji aktuálního rozsahu dat (pokud je buňka sousedící s kurzorem prázdná, kurzor se přesune na další buňku obsahující data).

Windows/Linux	Popis
Alt + →	Zvětší šířku aktuální sloupce.
Alt + Shift + →	Optimalizuje šířku sloupce na základě aktuální buňky.
↓	Přesune zaměření na buňku pod aktuální buňkou.
Ctrl + ↓	Přesune kurzor směrem dolů k okraji aktuálního rozsahu dat (pokud je buňka sousedící s kurzorem prázdná, přesune se kurzor do nejbližší buňky obsahující data).
Alt + ↓	Otevře rozevírací seznam textových položek, které byly dříve zadány do jiných buněk ve stejném sloupci.
Shift + ↓	Vybere sousední buňku nebo buňky umístěné směrem dolů.
Ctrl + Shift + ↓	Vybere buňky směrem dolů až k okraji aktuálního rozsahu dat (pokud je buňka sousedící s kurzorem prázdná, kurzor se přesune na další buňku obsahující data).
Alt + Shift + ↓	Optimalizuje výšku řádku na základě aktuální buňky.
←	Přesune zaměření na buňku vlevo od aktuální buňky.
Ctrl + ←	Přesune kurzor směrem doleva k okraji aktuálního rozsahu dat (pokud je buňka sousedící s kurzorem prázdná, přesune se kurzor do nejbližší buňky obsahující data).
Shift + ←	Vybere sousední buňku nebo buňky umístěné směrem dolů.
Ctrl + Shift + ←	Vybere buňky směrem doleva až k okraji aktuálního rozsahu dat (pokud je buňka sousedící s kurzorem prázdná, kurzor se přesune na další buňku obsahující data).
Alt + ←	Zmenší šířku aktuálního sloupce.
Alt + Shift + ←	Optimalizuje šířku sloupce na základě aktuální buňky.

Tabulka 23: Klávesové zkratky využívající kláves Home a End

Windows/Linux	Popis
Home	Přesune kurzor do první buňky aktuálního řádku.
Ctrl + Home	Přesune kurzor do první buňky (A1) aktuálního listu.
Shift + Home	Vybereme buňky od kurzoru k první buňce aktuálního řádku.
Ctrl + Shift + Home	Vybere všechny buňky od kurzoru až k první buňce (A1) aktuálního listu.
End	Přesune kurzor v aktuálním řádku do posledního sloupce obsahujícího data v listu.
Ctrl + End	Přesune kurzor na buňku v posledním sloupci a řádku, který obsahuje data v aktuálním listu.
Shift + End	Vybere buňky v aktuálním řádku od kurzoru k buňce v posledním sloupci obsahující data v listu.
Ctrl + Shift + End	Vybere všechny buňky od kurzoru k buňce v posledním sloupci a řádku, která obsahuje data v aktuálním listu.

Tabulka 24: Další klávesové zkratky pro klávesy Page Up a Page Down

Windows/Linux	Popis
Pg up	Přesun o jednu stránku (obrazovku) nahoru.
Ctrl + Pg up	Přejde na předchozí list.

Windows/Linux	Popis
Shift + Pg up	Vybereme buňky od kurzoru až na řádek, který je o jednu stránku výše.
Alt + Pg up	Přesun o jednu stránku (obrazovku) doleva.
Alt + Shift + Pg up	Vybere buňky od kurzoru až po sloupec, který je o jednu stránku vlevo.
Pg down	Přesun o jednu stránku (obrazovku) dolů.
Ctrl + Pg down	Přesun na další list.
Shift + Pg down	Vybere buňky od kurzoru až po řádek, který je o stránku níže.
Alt + Pg down	Přesun o jednu stránku (obrazovku) doprava.
Alt + Shift + Pg down	Vybere buňky od kurzoru až po sloupec, který je o jednu stránku vpravo.

Tabulka 25: Další různé klávesové zkratky

Windows/Linux	Popis
Escape	Zruší aktuální úpravu buňky.
Insert	Po provedení výběru otevře dialogové okno Vložit jinak.
Ctrl + Insert	Zkopíruje vybranou buňku nebo oblast buněk do schránky a připraví se na pozdější operaci vložení.
Shift + Insert	Vloží obsah schránky do vybraných buněk.
Delete	Odstraní obsah buňky bez dialogu (neodstraní formátování).
Shift + Delete	Odebere a zkopíruje výběr do schránky.
Ctrl + Backspace	Pokud není vybraná buňka viditelná na obrazovce, přesune pohled zpět na tuto buňku.
Shift + Backspace	Zruší výběr aktuálního výběru buněk bez odstranění obsahu.
Alt + Backspace	Vrátí poslední příkaz nebo poslední položku, kterou jsme zadali.
Ctrl + [Vybere buňky, na kterých je aktuální buňka závislá.
Ctrl +]	Vybere buňky, které jsou závislé na aktuální buňce.
Ctrl + /	Použijeme klávesu lomítka na hlavní klávesnici nebo na numerické klávesnici. Vybere buňky v rozsahu maticového vzorce, který obsahuje kurzor.
Ctrl + '	Použijeme klávesu jednoduchého apostrofu. Zkopíruje obsah buňky nad kurzorem do aktuální buňky, ale zůstane v aktuální buňce v režimu úpravy, takže můžeme provádět další změny.
Enter	Přesune kurzor na další buňku ve vybrané oblasti shora dolů a poté zleva doprava. Pokud chceme určit, kterým směrem se kurzor pohybuje, přejdeme v hlavní nabídce do Nástroje > možnost > LibreOffice Calc > Obecné .
Ctrl + Enter	Při úpravě buňky vloží do aktuální buňky ruční zalomení řádku.
Ctrl + Shift + Enter	Vytvoří matici v aktuální oblasti pomocí informací zadaných ve vstupním řádku.
Alt + Enter	Vyplní vybranou oblast buněk vzorcem, který jsme zadali do vstupního řádku.

Klávesové zkratky grafu

Tabulka 26 uvádí některé klávesové zkratky, které jsou k dispozici v grafu aplikace Calc.

Tip

Můžeme použít klávesu *Alt* ve spojení s klávesami šipek, plus (+) a mínus (-) pro jemnější pohyb prvků a tím pro větší přesnost umístění jednotlivých prvků v grafu.

Tabulka 26: Klávesové zkratky

Windows/Linux	Akce
Tabulátor	Vybere další prvek grafu.
Shift + tabulátor	Vybere předchozí prvek grafu.
Home	Vybere první prvek grafu.
End	Vybere poslední prvek grafu.
Esc	Zruší výběr.
Šipky	Přesouvají prvek ve směru šipky.
Šipky ve výsečových grafech	Přesunou vybraný segment výseče ve směru šipky.
Klávesa F2 v popisech	Vstup do režimu zadávání textu.
Klávesa F3 v legendách a datových řadách	Otevírá skupiny, takže můžeme upravovat jednotlivé komponenty.
Kombinace kláves Ctrl + F3 v legendách a datových řadách	Ukončí režim práce ve skupině.
+/-	Zvětší nebo zmenší graf (použijeme klávesy +/- na numerické klávesnici).
+/- ve výsečových grafech	Přesune vybranou výseč mimo nebo do výsečového grafu (použijeme klávesy +/- na numerické klávesnici).

Klávesové zkratky osnovy

Tabulka 27 popisuje klávesové zkratky, které jsou k dispozici v okně osnovy. Pokud chceme použít tyto klávesové zkratky, stiskneme klávesu F6 nebo Shift + F6, dokud se nedostaneme do svislého nebo vodorovného okna osnovy.

Tabulka 27: Klávesové zkratky osnovy

Windows/Linux	Akce
Tabulátor	Cyklicky prochází všechny položky osnovy shora dolů nebo zleva doprava.
Shift + tabulátor	Cyklicky prochází všechny položky osnovy v opačném směru.
Ctrl + 1 až Ctrl + 8	Zobrazí všechny úrovně až do zadaného čísla úrovně a zároveň skryje v osnově všechny úrovně s vyšším číslem.
+/-	Zobrazí (+) nebo skryje (-) prvky vybrané skupiny v osnově (použijeme klávesy +/- na numerické klávesnici).
Enter	Aktivuje vybrané tlačítko ukazatele.
Šipky	Přepíná mezi tlačítky ukazatele ve směru šipky.

Klávesové zkratky, které nelze změnit

Tabulka 28 zobrazuje kombinace kláves, které jsou v seznamu *Klávesové zkratky* v dialogovém okně **Nástroje > Přizpůsobit > Klávesnice** zašedlé, pokud je vybrána volba **Calc**.

Tabulka 28: Zašedlé kombinace kláves v *Nástroje > Přizpůsobit > Klávesnice*

Operační systém	Kombinace kláves zašedlé v dialogovém okně <i>Přizpůsobit</i>
Windows 10	F1, Ctrl + F1, Shift + F1 Shift + F2 Ctrl + F4, Alt + F4, Ctrl + Alt + F4 F6, Ctrl + F6, Shift + F6, Ctrl + Shift + F6 F10
Linux	F1, Ctrl + F1, Shift + F1 Shift + F2 Ctrl + F4, Alt + F4, Ctrl + Alt + F4 F6, Ctrl + F6, Shift + F6, Ctrl + Shift + F6 F10 Ctrl + Shift + 0, Ctrl + Shift + 1, Ctrl + Shift + 2, Ctrl + Shift + 3, Ctrl + Shift + 4, Ctrl + Shift + 5, Ctrl + Shift + 6, Ctrl + Shift + 7, Ctrl + Shift + 8, Ctrl + Shift + 9

Klávesové zkratky macOS

Symboly klávesnice macOS

Klávesy na mnoha macOS klávesnicích využívají spíše symboly než textové popisy. Tabulka 29 popisuje významy mnoha běžných symbolů na macOS klávesnicích. Aby nedocházelo k záměně v následujících tabulkách, používají se spíše názvy kláves než symboly, protože ty se nemusí objevit na všech macOS klávesnicích.

Tabulka 29: Běžné symboly klávesnice macOS

Název klávesy	Symbol
Command (v následujících tabulkách zkráceně "Cmd")	
Control (v následujících tabulkách zkráceně "Ctrl")	
Option	
Shift	
Page Up (v následujících tabulkách zkráceně "Pg Up")	
Page Down (v následujících tabulkách zkráceně "Pg Dn")	
Home	
End	
Delete	
Forward Delete (v následujících tabulkách zkráceně "Fwd Del")	

Klávesové zkratky spojené s možnostmi nabídek hlavního menu a panelů nástrojů

Tabulky 30 až 33 poskytují seznam klávesových zkratk aplikace Calc, které lze použít jako náhrady za jednotlivé možnosti hlavní nabídky, standardní nástrojové lišty nebo nástrojové lišty Formátování. V posledních dvou případech se předpokládá, že nástrojové lišty budou obsahovat výchozí sadu ikon bez uživatelských úprav.

Tabulka 30: Klávesové zkratky funkčních kláves pro možnosti nabídky a nástrojové lišty

macOS	Odpovídající volby hlavní nabídky / nástrojové lišty
F1	Nápověda > Nápověda LibreOffice.
F2	Úpravy > Režim úpravy buňky.
Cmd + F2	Vložit > Funkce.
Cmd + F3	List > Pojmenované oblasti a výrazy > Spravovat.
Shift + F3	Formát > Text > Měnit velikost.
F4	List > Měnit typ odkazu na buňku.
Shift + Cmd + F4	Zobrazit > Zdroje dat.
F5	Zobrazit > Navigátor.
Cmd + F5	Zobrazit > Postranní lišta. Poznámka: U některých verzí macOS je tato klávesová zkratka použita pro zobrazení dialogového okna VoiceOver a nemůže být používána pro zobrazení postranní lišty aplikace Calc.
Shift + F5	Nástroje > Detektiv > Následníci.
Shift + Cmd + ;	Nástroje > Kontrola pravopisu. Ikona Kontrola pravopisu ve standardní nástrojové liště.
Cmd + F7	Nástroje > Slovník synonym.
Shift + Cmd + F7	Nástroje > Jazyk > Převod hangul/handža. Dostupnost této možnosti závisí na výběru v nabídce LibreOffice > Možnosti > Jazyková nastavení > Jazyky .
Shift + F7	Nástroje > Automatická kontrola pravopisu.
Cmd + F8	Zobrazit > Zvýrazňování hodnot.
F9	Data > Spočítat > Přepočítat.
Shift + F9	Nástroje > Detektiv > Předchůdci.
Shift + Cmd + F9	Data > Spočítat > Přepočítat ihned.
Cmd + T	Zobrazit > Styly. Styly > Spravovat styly.
Shift + F11	Soubor > Šablony > Uložit jako šablonu. Pomocí rozevíracího seznamu u ikony Uložit ve Standardní nástrojové liště. Poznámka: U některých verzí macOS je tato klávesová zkratka použita pro zobrazení plochy a nemůže být používána pro zobrazení dialogového okna Uložit jako šablonu v aplikaci Calc .
F12	Data > Seskupení a souhrn > Seskupit.
Cmd + F12	Data > Seskupení a souhrn > Zrušit skupinu.
Cmd + ,	LibreOffice > Možnosti.

Tabulka 31: Klávesové zkratky s čísly pro možnosti nabídky a nástrojové lišty

macOS	Odpovídající volby hlavní nabídky / nástrojové lišty
Cmd + 1	Formát > Buňky.
Ctrl + Shift + 1	Formát > Formát čísla > Číslo (použijeme klávesu "1" na hlavní klávesnici). Ikona Formátovat jako číslo na nástrojové liště Formátování.
Ctrl + Shift + 2	Formát > Formát čísla > Vědecký (použijeme klávesu "2" na hlavní klávesnici).
Ctrl + Shift + 3	Formát > Formát čísla > Datum (použijeme klávesu "3" na hlavní klávesnici). Ikona Formátovat jako datum na nástrojové liště Formátování.
Ctrl + Shift + 4	Formát > Formát čísla > Měna (použijeme klávesu "4" na hlavní klávesnici). Ikona Formátovat jako měnu na nástrojové liště Formátování.
Ctrl + Shift + 5	Formát > Formát čísla > procento (použijeme klávesu "5" na hlavní klávesnici). Ikona Formátovat jako procento na nástrojové liště Formátování.
Ctrl + Shift + 6	Formát > Formát čísla > Obecný (použijeme klávesu "6" na hlavní klávesnici).

Poznámka

Nabídka **Formát > Rozestupy** zobrazí klávesové zkratky pro **Řádkování: 1.5** (Cmd + 5) a **Řádkování: 2** (Cmd + 2). Tyto možnosti však v aplikaci Calc 6.4 nejsou nikdy aktivní a proto tyto zástupci nejsou zahrnuti v tabulce 31.

Tabulka 32: Klávesové zkratky s písmeny pro možnosti nabídky a nástrojové lišty

macOS	Odpovídající volby hlavní nabídky / nástrojové lišty
Cmd + B	Formát > Text > Tučné. Ikona Tučné v nástrojové liště Formátování.
Shift + Cmd + B	Formát > Text > Dolní index.
Cmd + C	Úpravy > Kopírovat. Ikona Kopírovat ve Standardní nástrojové liště.
Option + Cmd + C	Vložit > Komentář. Ikona Vložit komentář ve Standardní nástrojové liště.
Cmd + D	List > Vyplnit buňky > Vyplnit dolů.
Cmd + E	Formát > Zarovnání > Na střed. Ikona Zarovnat na střed v nástrojové liště formátování.
Option + Cmd + E	Nástroje > Správce rozšíření.
Cmd + F	Úpravy > Najít.
Option + Cmd + F	Úpravy > Najít a nahradit. Ikona Najít a nahradit ve Standardní nástrojové liště.
Cmd + H	LibreOffice > Skrýt LibreOffice.
Cmd + I	Formát > Text > Kurzíva. Ikona Kurzíva na nástrojové liště Formátování.
Cmd + J	Formát > Zarovnání > Do bloku.
Ctrl + Cmd + F	Zobrazit > Celá obrazovka.
Cmd + K	Vložit > Hypertextový odkaz. Ikona Vložit hypertextový odkaz na standardní nástrojové liště.

macOS	Odpovídající volby hlavní nabídky / nástrojové lišty
Cmd + L	Formát > Zarovnění > Vlevo. Ikona Zarovnat vlevo na nástrojové liště Formátování.
Ctrl + M	Formát > Vymazat přímé formátování. Ikona Vymazat přímé formátování na standardní nástrojové liště.
Shift + Cmd + M	Úpravy > Režim úprav.
Cmd + N	Soubor > Nový > Sešit. Ikona Nový na standardní nástrojové liště.
Shift+Cmd+N	Soubor > Nový > Šablony. Soubor > Šablona > Spravovat šablony. Pomocí rozbalovací nabídky u ikony Nový na standardní nástrojové liště.
Cmd + O	Soubor > Otevřít. Ikona Otevřít na standardní nástrojové liště.
Shift + Cmd + O	Soubor > Náhled tisku. Ikona Přepnout náhled tisku na standardní nástrojové liště.
Cmd + P	Soubor > Tisk. Ikona Tisk na standardní nástrojové liště.
Shift + Cmd + P	Formát > Text > Horní index.
Cmd + Q	LibreOffice > Ukončit LibreOffice.
Cmd + R	Formát > Zarovnění > Vpravo. Ikona Zarovnat vpravo na nástrojové liště Formátování.
Cmd + S	Soubor > Uložit. Ikona Uložit na standardní nástrojové liště.
Shift + Cmd + S	Soubor > Uložit jako.
Cmd + U	Ikona Podtržené na nástrojové liště formátování.
Cmd + V	Úpravy > Vložit. Ikona Vložit na standardní nástrojové liště.
Shift + Cmd + V	Úpravy > Vložit jinak > Vložit jinak.
Option + + Cmd + V	Úpravy > Vložit jinak > Vložit neformátovaný text.
Cmd + W	Okno > Zavřít okno.
Cmd + X	Úpravy > Vyjmout. Ikona Vyjmout na standardní nástrojové liště.
Cmd + Y	Úpravy > Znovu. Ikona Znovu na standardní nástrojové liště.
Shift + Cmd + Y	Úpravy > Opakovat.
Cmd + Z	Úpravy > Zpět. Ikona Zpět na standardní nástrojové liště.

Tabulka 33: Další klávesové zkratky pro možnosti nabídky a nástrojové lišty

macOS	Odpovídající volby hlavní nabídky / nástrojové lišty
Shift + Cmd + Pg Up	Úpravy > Vybrat > Vybrat po předchozí list. (V aplikaci Calc 6.4 označuje položku nabídky spíše symbol šipky nahoru než symbol stránky nahoru).

macOS	Odpovídající volby hlavní nabídky / nástrojové lišty
Shift + Cmd + Pg Dn	Úpravy > Vybrat > Vybrat po následující list. (V aplikaci Calc 6.4 označuje položku nabídky spíše symbol šipky dolů než symbol stránky dolů).
Delete	List > Vymazat buňky.
Ctrl + Space	Úpravy > Vybrat > Vybrat sloupec.
Shift + Space	Úpravy > Vybrat > Vybrat řádek.
Ctrl + Shift + Space Cmd + A	Úpravy > Vybrat vše.
Cmd + +	List > Vložit buňky (použijeme klávesu + na numerické klávesnici).
Cmd + -	List > Smazat buňky.
Cmd + *	Úpravy > Vybrat > Vybrat oblast dat.
Cmd + ;	Vložit > Datum.

Další klávesové zkratky aplikace Calc

Tabulky 34 až 39 poskytují seznamy dalších klávesových zkratk aplikace Calc, které mohou být pro uživatele méně známe, protože nejsou uvedeny v položkách nabídek nebo v popisech nástrojů spojených s ikonami na nástrojových lištách Standardní a Formátování.

Tabulka 34: Další klávesové zkratky funkčních kláves

macOS	Popis
Shift + F1	Zobrazí kontextovou nápovědu.
Cmd + F1	Zobrazí komentář připojený k aktuální buňce.
Shift + Cmd + F2	Přesune kurzor do vstupní řádky, kde můžeme zadat vzorec pro aktuální buňku.
Shift + Cmd + F5 Shift + Cmd + T	Přesune kurzor do Pole názvu v Lišta vzorců.
F8	Přepíná mezi standardním a rozšířeným režimem výběru.
Shift + F8	Přepíná mezi standardním a doplnitelným režimem výběru.

Tabulka 35: Další klávesové zkratky s písmeny

macOS	Popis
Shift + Cmd + C	Spuštění/zastavení sledování změn.
Cmd + G	Opakuje hledání vpřed.
Shift + Cmd + R	Překreslí zobrazení dokumentu.
Shift + Cmd + Z	Vrátí poslední provedenou akci pomocí příkazu Zpět.

Tabulka 36: Klávesové zkratky se šipkami

macOS	Popis
↑	Přesune zaměření na buňku nad aktuální buňkou.
Cmd + ↑	Přesune kurzor směrem nahoru k okraji aktuálního rozsahu dat (pokud je buňka sousedící s kurzorem prázdná, přesune se kurzor do nejbližší buňky obsahující data).
Shift + ↑	Vybere sousední buňku nebo buňky umístěné směrem nahoru.

macOS	Popis
Shift + Cmd + ↑	Vybere buňky směrem nahoru až k okraji aktuálního rozsahu dat (pokud je buňka sousedící s kurzorem prázdná, kurzor se přesune na další buňku obsahující data).
Option + Shift + ↑	Optimalizuje výšku řádku na základě aktuální buňky.
→	Přesune zaměření na buňku vpravo od aktuální buňky.
Cmd + →	Přesune kurzor směrem doprava k okraji aktuálního rozsahu dat (pokud je buňka sousedící s kurzorem prázdná, přesune se kurzor do nejbližší buňky obsahující data).
Shift + →	Vybere sousední buňku nebo buňky umístěné směrem doprava.
Shift + Cmd + →	Vybere buňky směrem doprava až k okraji aktuálního rozsahu dat (pokud je buňka sousedící s kurzorem prázdná, kurzor se přesune na další buňku obsahující data).
Option + →	Zvětší šířku aktuální sloupce.
Option + Shift + →	Optimalizuje šířku sloupce na základě aktuální buňky.
↓	Přesune zaměření na buňku pod aktuální buňkou.
Cmd + ↓	Přesune kurzor směrem dolů k okraji aktuálního rozsahu dat (pokud je buňka sousedící s kurzorem prázdná, přesune se kurzor do nejbližší buňky obsahující data).
Option + ↓	Otevře rozevírací seznam textových položek, které byly dříve zadány do jiných buněk ve stejném sloupci.
Shift + ↓	Vybere sousední buňku nebo buňky umístěné směrem dolů.
Shift + Cmd + ↓	Vybere buňky směrem dolů až k okraji aktuálního rozsahu dat (pokud je buňka sousedící s kurzorem prázdná, kurzor se přesune na další buňku obsahující data).
Option + Shift + ↓	Optimalizuje výšku řádku na základě aktuální buňky.
←	Přesune zaměření na buňku vlevo od aktuální buňky.
Cmd + ←	Přesune kurzor směrem doleva k okraji aktuálního rozsahu dat (pokud je buňka sousedící s kurzorem prázdná, přesune se kurzor do nejbližší buňky obsahující data).
Shift + ←	Vybere sousední buňku nebo buňky umístěné směrem dolů.
Shift + Cmd + ←	Vybere buňky směrem doleva až k okraji aktuálního rozsahu dat (pokud je buňka sousedící s kurzorem prázdná, kurzor se přesune na další buňku obsahující data).
Option + ←	Zmenší šířku aktuálního sloupce.
Option + Shift + ←	Optimalizuje šířku sloupce na základě aktuální buňky.

Tabulka 37: Klávesové zkratky z klávesami Home a End

macOS	Popis
Home	Přesune kurzor do první buňky aktuálního řádku.
Cmd + Home	Přesune kurzor do první buňky (A1) aktuálního listu.
Shift + Home	Vybereme buňky od kurzoru k první buňce aktuálního řádku.
Shift + Cmd + Home	Vybere všechny buňky od kurzoru až k první buňce (A1) aktuálního listu.

macOS	Popis
End	Přesune kurzor v aktuálním řádku do poslední sloupce sloupce obsahujícího data v listu.
Cmd + End	Přesune kurzor na buňku v posledním sloupci a řádku, který obsahuje data v aktuálním listu.
Shift + End	Vybere buňky v aktuálním řádku od kurzoru k buňce v posledním sloupci obsahujícím data v listu.
Shift + Cmd + End	Vybere všechny buňky od kurzoru k buňce v posledním sloupci a řádku, která obsahuje data v aktuálním listu.

Tabulka 38: Další klávesové zkratky s klávesami Page Up a Page Down

macOS	Popis
Pg Up	Přesun o jednu stránku (obrazovku) nahoru.
Cmd + Pg Up	Přejde na předchozí list.
Shift + Pg Dn	Vybereme buňky od kurzoru až na řádek, který je o jednu stránku výše.
Option + Pg Dn	Přesun o jednu stránku (obrazovku) doleva.
Option + Shift + Pg Dn	Vybere buňky od kurzoru až po sloupec, který je o jednu stránku vlevo.
Pg Dn	Přesun o jednu stránku (obrazovku) dolů.
Cmd + Pg Dn	Přesun na další list.
Shift + Pg Dn	Vybere buňky od kurzoru až po řádek, který je o stránku níže.
Option + Pg Up	Přesun o jednu stránky (obrazovku) doprava.
Option + Shift + Pg Up	Vybere buňky od kurzoru až po sloupec, který je o jednu stránku vpravo.

Tabulka 39: Ostatní klávesové zkratky

macOS	Popis
esc	Zruší aktuální úpravu buňky.
Fwd Del	Odstraní obsah buňky bez dialogu (neodstraní formátování).
Cmd + Delete	Pokud není vybraná buňka viditelná na obrazovce, přesune pohled zpět na tuto buňku.
Option + Delete	Vrátí poslední příkaz nebo poslední položku, kterou jsme zadali.
Cmd + [Vybere buňky, na kterých je aktuální buňka závislá.
Cmd +]	Vybere buňky, které jsou závislé na aktuální buňce.
Cmd + /	Použijeme klávesu lomítka na hlavní klávesnici nebo na numerické klávesnici. Vybere buňky v rozsahu maticového vzorce, který obsahuje kurzor.
Cmd + '	Použijeme klávesu jednoduchého apostrofu. Zkopíruje obsah buňky nad kurzorem do aktuální buňky, ale zůstane v aktuální buňce v režimu úpravy, takže můžeme provádět další změny.
Enter	Přesune kurzor na další buňku ve vybrané oblasti shora dolů a poté zleva doprava. Pokud chceme určit, kterým směrem se kurzor pohybuje, přejdeme v hlavní nabídce do LibreOffice > Možnosti > LibreOffice Calc > Obecné .
Cmd + Enter	Při úpravě buňky vloží do aktuální buňky ruční zalomení řádku.

macOS	Popis
Shift + Cmd + Enter	Vytvoří matici v aktuální oblasti pomocí informací zadaných ve vstupním řádku.
Option + Enter	Vyplní vybranou oblast buněk vzorcem, který jsme zadali do vstupního řádku.

Klávesové zkratky grafu

Tabulka 40 uvádí některé klávesové zkratky, které jsou k dispozici v grafech aplikace Calc.

Tip

Pro větší přesnost pohybu prvků grafu můžeme použít klávesu *Option* v kombinaci s klávesami šipek, klávesou plus (+) nebo klávesou mínus (-).

Tabulka 40: Klávesové zkratky v grafech

macOS	Akce
→	Vybere další prvek grafu.
Shift + →	Vybere předchozí prvek grafu.
Home	Vybere první prvek grafu.
End	Vybere poslední prvek grafu.
esc	Zruší výběr.
Šipky	Přesouvají prvek ve směru šipky.
Šipky ve výšečových grafech	Přesunou vybraný segment výseče ve směru šipky.
Klávesa F2 v popisech	Vstup do režimu zadávání textu.
Klávesa F3 v legendách a datových řadách	Otevírá skupiny, takže můžeme upravovat jednotlivé komponenty.
Cmd + F3 v legendách a datových řadách	Ukončí režim práce ve skupině.

Klávesové zkratky osnovy

Tabulka 41 obsahuje seznam klávesových zkratk, které je možné používat v okně osnovy. Pokud chceme použít tyto klávesové zkratky, stiskneme klávesu F6 nebo Shift + F6, dokud se nedostaneme do svislého nebo vodorovného okna osnovy.

Tabulka 41: Klávesové zkratky osnovy

macOS	Akce
→	Cyklicky prochází všechny položky osnovy shora dolů nebo zleva doprava.
Shift + →	Cyklicky prochází všechny položky osnovy v opačném směru.
Cmd + 1 až Cmd + 8	Zobrazí všechny úrovně až do zadaného čísla úrovně a zároveň skryje v osnově všechny úrovně s vyšším číslem.
+/-	Zobrazí (+) nebo skryje (-) prvky vybrané skupiny v osnově (použijeme klávesy +/- na numerické klávesnici).
Enter	Aktivuje vybrané tlačítko ukazatele.
Šipky	Přepíná mezi tlačítky ukazatele ve směru šipky.

Klávesové zkratky, které nelze změnit

Tabulka 42 zobrazuje kombinace kláves, které jsou v seznamu *Klávesové zkratky* v dialogovém okně **Nástroje > Přizpůsobit > Klávesnice** zašedlé, pokud je vybrána volba **Calc**.

Tabulka 42: Zašedlé kombinace kláves v *Nástroje > Přizpůsobit > Klávesnice*

Operační systém	Kombinace kláves zašedlé v dialogovém okně <i>Přizpůsobit</i>
macOS	F1, Cmd + F1, Shift + F1 Shift + F2 Cmd + F4, Option + F4, Cmd + Option + F4 F6, Cmd + F6, Shift + F6, Shift + Cmd + F6 F10 Shift + Cmd + 0, Shift + Cmd + 1, Shift + Cmd + 2, Shift + Cmd + 3, Shift + Cmd + 4, Shift + Cmd + 5, Shift + Cmd + 6, Shift + Cmd + 7, Shift + Cmd + 8, Shift + Cmd + 9

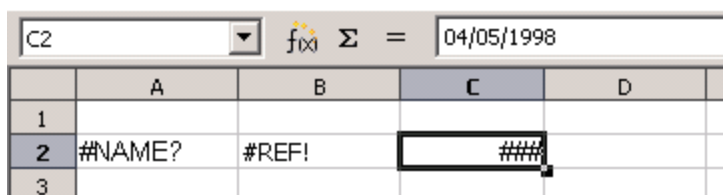
Průvodce programem Calc

Příloha B
Kódy chyb

Úvod do kódů chyb aplikace Calc

Aplikace Calc poskytuje zpětnou vazbu pro chyby týkající se nesprávného výpočtu, nesprávného použití funkcí, neplatných odkazů na buňky a hodnoty a další chyby vyvolané uživatelem. Zpětná vazba může být zobrazena v buňce, která obsahuje chybu (obrázek 490) nebo ve stavovém řádku (obrázek 491) nebo na obou místech. Vždy v závislosti na typu chyby. Obecně řečeno, pokud dojde k chybě v buňce, která je vybrána (nebo obsahuje kurzor), chybová zpráva se zobrazí ve stavovém řádku.

Jako příklad lze uvést Obrázek 490, který zobrazuje kód chyby vrácený, když je sloupec příliš úzký, aby zobrazoval celé formátované datum. Datum zobrazené ve vstupním řádku, 04/05/1998, se do buňky vejde bez problémů. Ale formát používaný buňkou vytvoří hodnotu data *Neděle, 5. dubna 1998*.

	A	B	C	D
1				
2	#NAME?	#REF!	###	
3				

Obrázek 490: Kódy chyb zobrazené v buňkách

Pokud buňka zobrazuje kód chyby **#REF** jako na obrázku 490 a tuto buňku vybereme, Stavový řádek zobrazí chybovou zprávu zobrazenou na Obrázku 491. Tato zpráva je popisnější než zpráva zobrazená v buňce, ale stále nemusí poskytovat dostatek informací ke správné diagnostice problému. Podrobnější vysvětlení nalezneme v následujících tabulkách a v tématu nápovědy *Kódy chyb v aplikaci LibreOffice Calc*.

Burzovní grafy	List9	List10	List11	List12	List13

Chyba: Neplatný odkaz

Obrázek 491: Chybové hlášení zobrazené ve Stavovém řádku

Tato příloha rozděluje kódy chyb do dvou tabulek.

- 1) Tabulka 43 obsahuje chybové řetězce, které jsou zobrazeny v buňce, která chybu skutečně obsahuje. S výjimkou chyby **###** odpovídají všechny číslu kódu chyby aplikace Calc. Alfanaumerické kódy jako jsou *Err502* a *Err511* se mohou také objevit v buňkách. Tyto kódy nejsou v Tabulce 43 zmíněny, ale jejich význam je uveden v Tabulce 44.
- 2) Tabulka 44 vysvětluje všechny kódy chyb seřazené podle kódu chyby včetně kódů chyb z první tabulky.

Rada

Pomocí funkce `ERRORTYPE()` můžeme najít kódové číslo chyby vyskytující se v jiné buňce. Více informací o této funkci najdeme v Nápovědě.

Kódy chyb zobrazené v buňkách

Tabulka 43: Kódy chyb v buňkách

Kód	Zpráva	Vysvětlení chyby
N/A	###	Sloupec je příliš úzký, aby se zobrazil celý formátovaný obsah buňky. Nejedná se o chybovou hodnotu, takže neexistuje žádný odpovídající číselný kód chyby. Řešením tohoto problému je zvětšení šířky sloupce nebo výběr Formát > Buňky > Zarovnání a klepneme na jednu z Vlastností <i>Automaticky zalomí text</i> nebo <i>Zmenšit podle velikosti buňky</i> , aby text odpovídal aktuální šířce sloupce.
503	#NUM!	Výsledek výpočtu přetekl z definovaného rozsahu hodnot.
519	#VALUE!	Vzorec v buňce vrací hodnotu, která neodpovídá definici použitého vzorce nebo funkce. Tato chyba může také znamenat, že buňka odkazovaná vzorcem obsahuje text místo čísla.
524	#REF!	Vzorec v buňce používá odkaz, který neexistuje. Název popisu sloupce nebo řádku nelze přeložit nebo schází sloupec, řádek nebo list obsahující odkazovanou buňku.
525	#NAME?	Identifikátor nelze vyhodnotit: neplatný odkaz, neplatný název domény, neplatný popis sloupce/řádku, chybějící makro, nesprávný desetinný oddělovač, doplněk nebyl nalezen. Tuto chybu například generuje zadání =sum(bob*5) do buňky, kde neexistuje buňka s názvem "bob" nebo obsahující text "bob".
532	#DIV/0!	Dělení 0 pomocí operátoru /. Tuto chybu vrací i několik dalších funkcí; podrobnosti najdeme v následující tabulce.

Obecné kódy chyb

Následující tabulka uvádí přehled nejčastějších chybových zpráv aplikace LibreOffice Calc.

Poznámka

S chybami popsanými jako *Interní chyby* by se uživatelé neměli za normálních podmínek setkat. Chyby popsané jako *Nepoužívá se* nejsou aktuálně přiřazeny k žádné chybě a nemělo by k nim dojít.

Tabulka 44: Seznam kódů chyb

Kód	Zpráva	Vysvětlení chyby
501	Neplatný znak	Znak ve vzorci není platný. Tato chyba je stejná jako chyba <i>Neplatný název</i> (525) kromě toho, že se vyskytuje ve vzorci. Buňka obsahující tuto chybu zobrazí #NAME? jako odkaz na chybu.
502	Neplatný argument	Neplatný argument funkce; například záporné číslo ve funkci SQRT(). K této chybě také dochází, pokud funkce DGET() najde více než jednu odpovídající buňku.

Kód	Zpráva	Vysvětlení chyby
503	Neplatná operace s plovoucí desetinnou čárkou (v buňce se zobrazí #NUM)	Dělení nulou nebo jiný výpočet má za následek přetečení definovaného rozsahu hodnot (příliš velká nebo příliš malá hodnota).
504	Chyba v seznamu parametrů	Parametr funkce je neplatného typu, např. text místo čísla nebo odkaz k doméně místo odkazu k buňce.
505	Vnitřní syntaktická chyba	Nepoužívá se.
506	Neplatný středník	Nepoužívá se.
507	Chybějící část dvojice	Nepoužívá se.
508	Chybějící část dvojice	Chybějící závorka, např. uzavírající závorka bez odpovídající otevírací závorky.
509	Chybí operátor	Chybějící operátor; např. $=2(3+4) * $, kde schází operátor mezi "2" a "(".
510	Chybí proměnná	Chybějící proměnná, např. když jsou dva operátory vedle sebe $=1+*2$.
511	Chybí proměnná	Funkce vyžaduje více proměnných než je zadáno, např. funkce AND() nebo OR().
512	Přetečení vzorce	Celkový počet interních symbolů (tj. operátorů, proměnných, závorek) ve vzorci přesáhl 8192 nebo celkový počet matic, které tvoří vzorec, přesahuje 150. Toto zahrnuje základní funkce, které jako parametr přijímají příliš velké pole.
513	Přetečení řetězce	Identifikátor ve vzorci přesahuje velikost 64 KB nebo výsledek operace s řetězci přesahuje velikost 64 KB.
514	Interní přetečení	Řadící operace s příliš velkým objemem číselných dat (max. 100000) nebo přetečení zásobníku výpočtu.
515	Vnitřní syntaktická chyba	Nepoužívá se.
516	Vnitřní syntaktická chyba	V zásobníku výpočtu je očekávána matice, která však není k dispozici.
517	Vnitřní syntaktická chyba	Neznámá chyba, např. dokument s novější funkcí je načte do starší verze aplikace Calc, která tuto funkci nepodporuje.
518	Vnitřní syntaktická chyba	Proměnná není k dispozici.
519	Žádný výsledek (v buňce se zobrazí #VALUE!)	Výsledkem vzorce je hodnota, která neodpovídá definici nebo buňka odkazovaná ve vzorci obsahuje text místo čísla.

Kód	Zpráva	Vysvětlení chyby
520	Vnitřní syntaktická chyba	Kompilátor vrátil neznámý kód kompilátoru.
521	Vnitřní syntaktická chyba	Žádný výsledek.
522	Cyklický odkaz	Vzorec odkazuje přímo nebo nepřímo sám na sebe a volba Iterace není povolena v Nástroje > Možnosti > LibreOffice Calc > Výpočty .
523	Procedura výpočtu nekonverguje	Funkce finanční statistiky nedosáhla cílové hodnoty nebo iterativní odkazy nedosáhly minimální změny v rámci nastavených maximálních kroků.
524	Neplatný odkaz (v buňce se zobrazí #REF!)	Nelze vyhodnotit název sloupce nebo řádku nebo ve vzorci chybí sloupec, řádek nebo list s odkazovanou buňkou.
525	Neplatné názvy (v buňce se zobrazí #NAME?)	Identifikátor nelze vyhodnotit; např. neplatný odkaz, neplatný název domény, neplatný sloupec/řádek, chybějící makro, nesprávný oddělovač desetinných míst nebo nebyl nalezen doplněk .
526	Vnitřní syntaktická chyba	Již se nepoužívá, ale může vzniknout ve starých dokumentech, je-li výsledkem vzorec z domény.
527	Interní přetečení	Odkazy (např. když buňka odkazuje na buňku) jsou příliš zanořené. Toto je interní chyba a neměla by se v LibreOffice zobrazovat.
528–531	—	Nepoužívá se.
532	Dělení nulou (v buňce se zobrazí #DIV/0!)	Dělení 0 pomocí operátoru /. Tuto chybu vrací několik funkcí, např.: VARP s méně než 1 argumentem STDEVP s méně než 1 argumentem VAR s méně než 2 argumenty STDEV s méně než 2 argumenty STANDARDIZE s hodnotou stdev=0 NORMDIST s hodnotou stdev=0
533	Vnořené matice nejsou podporovány.	Například “={1;{2}}”
538	Chyba: Velikost pole nebo matice	-
539	Nepodporovaný obsah vloženého pole.	Například “={1+2}”
540	Externí obsah je zakázán	Nastává, pokud se vyskytne funkce, která vyžaduje (opakovaně) načtení externích zdrojů a uživatel ještě nepotvrdil načítání externích zdrojů.

Abecední rejstřík

3

3D grafy.....132

A

Absolutní hypertextové odkazy.....371

Absolutní odkazování.....248

Argumenty, předávání do maker.....425

Aritmetické operátory.....243

Automatické opravy.....46, 487

Automatické souhrny.....79

Automatické vkládání.....48

Automatický filtr.....81, 453

Automatický formát.....68

B

Barevné kódování pro vstup.....266

Barvy, přidání vlastní.....499

Bezpečnostní upozornění pro makra.....422

Bodové grafy.....161

Bublinové grafy.....164

Buněk.....

 Automatický formát.....68

 Formátování ohraničení.....66

 Formátování pozadí.....67

 Kopírování stylů.....74

 Mazání.....58

 Ověřování obsahu.....54

 Slučování a rozdělení.....52

 Vkládání polí.....62

Buňkami.....

 Mazání.....32

 Navigace mezi.....26

 Výběr.....29

Buňky.....

 Chybové kódy a zprávy.....522

Burzovní grafy.....167

C

Calc.....

 Souhrn funkcí.....8

 Změny od 6.2.....13

Calc, seznam hlavních funkcí.....15

Chí kvadrát test nezávislosti.....356

Chybové kódy a zprávy.....264, 521

Chybové úsečky grafu.....141

Chyby, hledání a oprava.....264

D

Dat.....
Formátování.....	62
Hledání a nahrazení.....	85
Seskupení a souhrn.....	78
Skrývání a zobrazování.....	76
Úpravy a mazání.....	58
Vkládání.....	43
Databázové funkce.....	462
Databázové oblasti.....
Přehled.....	446
Výběr pomocí dialogového okna Vybrat oblast databáze.....	448
Vytváření a správa pomocí dialogového okna Definovat databázovou oblast.....	447
Vytváření pomocí maker.....	448
Databázové základy.....	438
Datum a čas, formátování.....	45
Detektiv.....	57, 267
Dialog Průvodce funkcí.....	258
Dialog Styl buňky.....	177
Dialogová okna.....
Běžné funkce.....	11
LibreOffice nebo operační systém.....	10
Dialogové okno Analýza rozptylu (ANOVA).....	343
Dialogové okno Definovat databázovou oblast.....	447
Dialogové okno Exponenciální vyrovnávání.....	346
Dialogové okno Externí data.....	377
Dialogové okno F-test.....	354
Dialogové okno Fourierova analýza.....	357
Dialogové okno Hledat řešení.....	333
Dialogové okno Hypertextový odkaz.....	373
Dialogové okno Import textu.....	22, 378
Dialogové okno Klouzavý průměr.....	348
Dialogové okno Konsolidovat.....	312
Dialogové okno Korelace.....	344
Dialogové okno Kovariance.....	345
Dialogové okno Možnosti PDF.....	228
Dialogové okno Najít a nahradit.....	85
Dialogové okno Navigátor.....	26
Dialogové okno Párový t-test.....	352
Dialogové okno Platnost.....	54
Dialogové okno Popisná statistika.....	341
Dialogové okno Řadit.....	83
Dialogové okno Regrese.....	349
Dialogové okno Řešitel.....	335
Dialogové okno Rozvržení kontingenční tabulky.....
Další možnosti.....	278
Definování rozvržení kontingenční tabulky.....	276
Možnosti datového pole.....	281
Možnosti pole filtru.....	289
Možnosti pole sloupce a řádku.....	284
Dialogové okno Styl stránky.....	185, 223

Dialogové okno Test nezávislosti (chí kvadrát).....	356
Dialogové okno Tisk.....	213
Dialogové okno Vícenásobné operace.....	326
Dialogové okno Vlastnosti.....	38
Dialogové okno Výsledky vyhledávání.....	88
Dialogové okno Vytvořit scénář.....	322
Dialogové okno Vzorkování.....	339
Dialogové okno XML zdroj.....	398
Dialogové okno z-test.....	355
Dialogového okno Umístění a velikost.....	204

E

Efekty písma.....	65
Elektronické podepisování dokumentů.....	
Podepisování maker.....	238
Použití podpisu.....	236
Přehled.....	236
Vícenásobné podepisování jedním podpisem.....	238
Export do jiných formátů než PDF.....	235
Export do PDF, pomocí dialogového okna Možnosti PDF.....	228
Export do PDF, pomocí ikony Přímý export do PDF.....	228
Externí data, propojení s.....	377

F

Filtrování.....	
Automatický filtr.....	453
Dat.....	80
Kopírování výsledků rozšířeného filtru na jiné místo.....	461
Odstranění všech filtrů v listu pomocí makra.....	457
Použití více sloupců v makru.....	457
Regulární výrazy v makru.....	457
Rozšířené filtry pomocí maker.....	460
Rozšířené filtry používající dialogové okno Rozšířený filtr.....	459
Standardní filtr používá dialogové okno Standardní filtr.....	455
Standardní filtry s využitím makra.....	455
Formátování.....	
Dat.....	62
Fonts.....	64
Podmíněné.....	70
Pozadí buňky a ohraničení.....	66
Čísla.....	64
Funkce.....	
Jednoduché statistiky.....	268
Kompatibilita s jinými aplikacemi.....	256
Podobné databázi.....	462
Používání regulárních výrazů.....	270
Používání zástupných znaků.....	270
Přehled.....	255
Příklady.....	267
Specifické pro databázi.....	464

Struktura.....	256
Vnořené.....	257
Vytváření pomocí maker.....	418
Základní aritmetika.....	267
Zaokrouhlování čísel.....	269
Funkce GETPIVOTDATA.....	303
G	
Galerie typů grafů.....	154
Grafy.....	
3D.....	
Formátování.....	132
Nastavení 3d vzhladu.....	132
Osvětlení.....	134
Otočení a perspektiva.....	133
Vzhled.....	134
Chybové úsečky.....	
Odstranění.....	143
Úprava.....	143
Vkládání.....	141
Vybrané možnosti.....	142
Formátování datových bodů.....	117
Formátování pomocí Postranní lišty.....	98
Formátování pozadí.....	110
Galerie.....	
Bublinový.....	164
Burzovní.....	167
Otočení.....	170
Paprskový.....	165
Plošný.....	157
Sloupcový.....	154
Sloupcový s čarami.....	170
Výsečový.....	155
XY (bodový).....	161
Čára.....	159
Řádkový.....	155
Kopírování, export a mazání.....	
Exportovat jako obrázek.....	153
Kopírování do jiného dokumentu.....	152
Kopírování do stejného dokumentu.....	152
Mazání.....	153
Kresby.....	
Použití nástrojové lišty Kresba.....	144
Přidávání.....	144
Legenda.....	107
Mazání.....	153
Mřížka.....	
Formátování.....	131
Přidání a odebrání.....	130
Osy.....	

Definice měřítka.....	120
Hierarchické popisky.....	125
Písmo a efekty písma.....	125
Přidání nebo odebrání.....	118
Umístění os, popisků a značek intervalu.....	121
Úprava a formátování.....	119
Čáry a popisky.....	122
Čísla.....	124
Otočení.....	306
Pomocí nabídky Formát.....	102
Pomocí nabídky Vložit.....	101
Popisky dat.....	
Odstranění.....	129
Přidávání a formátování.....	126
Pro jednotlivé datové body.....	128
Použití dialogového okna Datové řady.....	112
Použití nástrojové lišty Formátování.....	103
Přiřazení barev.....	116
Režim úprav.....	100
Spojnice trendu.....	
Formátování.....	138
Formátování rovnic.....	139
Mazání.....	139
Přehled.....	135
Přidávání a úprava.....	136
Přímky střední hodnoty.....	140
Výběr typu regrese.....	136
Vybrané možnosti.....	137
Text, podnadpisy a názvy os.....	105
Vícenásobný výběr.....	150
Vložení grafu pomocí Průvodce grafem.....	91
Výběr a přesouvání prvků.....	104
Výběr datových řad.....	94
Výběr oblasti dat.....	93
Výběr prvků.....	97
Výběr typu.....	92
Výběr zarovnání, rozestupy a možností vykreslování.....	113
Výchozí barvy.....	486
Změna celkového vzhledu.....	150
Změna oblastí dat.....	111
Změna typu grafu.....	105
Změna velikost, přesun a umístění.....	145
Grafy xy.....	161
H	
Hlavní nabídka.....	16
Hlavní okno, jednotlivé komponenty.....	15
Hypertextové odkazy.....	
Absolutní a relativní.....	371
Dialogové okno Hypertextový odkaz.....	373

Odstranění.....	377
Otevírání.....	373
Tlačítka a text.....	372
Úprava.....	376
Úprava barvy.....	373
Vytváření.....	372
I	
Ikona.....	
Sady.....	11
Ikona Vybrat funkci.....	18
Import HTML, nalezení požadovaných dat.....	383
Import zdrojových dat XML.....	397
Integrované vývojové prostředí (IDE) pro programování maker v Basicu.....	420
K	
Karta funkcí.....	20, 257
Karta galerie.....	20, 201
Karta navigátor.....	20
Karta styly.....	20, 174
Karta vlastnosti.....	
Použití při kreslení objektů.....	208
Použití s obrázky.....	203
Přehled.....	19
Karty listů.....	21
Klávesa Enter slouží k navigaci a přizpůsobení.....	28
Klávesnice, její použití k navigaci v sešitě.....	27
Klávesové zkratky.....	
MacOS.....	511
Načítání uložené konfigurace.....	497
Použití ke spuštění maker.....	498
Přizpůsobení.....	495
Reset na výchozí hodnoty.....	498
Toto nelze změnit (macOS).....	519
Toto nelze změnit (Windows/Linux).....	511
Uložení do souboru.....	497
Windows/Linux.....	503
Klávesové zkratky pro Linux.....	503
Klávesové zkratky Windows.....	503
Komentářů.....	
Formátování.....	408
Hledání.....	408
Úprava.....	408
Vkládání.....	407
Kompatibilita funkcí s jinými aplikacemi.....	256
Kontingenční grafy.....	171
Filtrování.....	309
Mazání.....	309
Obnovení/aktualizace změněných dat.....	309
Přehled.....	306

Rozdíly od ostatních grafů.....	306
Úprava.....	308
Vytváření.....	307
Kontingenční tabulky.....	
Filtrování.....	300
Formátování buňky s výsledky.....	302
Funkce GETPIVOTDATA.....	303
Mazání.....	302
Obnovení / aktualizace změněných hodnot.....	301
Předpoklady databáze.....	273
Seskupení bez intervalů.....	294
Seskupení hodnot datum/čas.....	292
Seskupování skalárních hodnot.....	291
Seskupování sloupců nebo řádků.....	291
Styly.....	302
Vytváření.....	275
Zdroje dat.....	274
Změna rozvržení.....	289
Zobrazení podrobností.....	298
Zobrazení podrobností (drilling).....	298
Řazení výsledků.....	297
Kopírování listů.....	33
L	
Legenda grafu.....	107
LibreOffice Basic programování maker.....	414
Lineární programování, řešení problémů.....	334
Lišta karet, přízpusobení.....	494
Lišta vzorců.....	17
Listů.....	
Maximální počet.....	15
Navigace mezi.....	27
Vkládání, přesouvání, kopírování, přejmenování a mazání.....	32
Výběr.....	30
Listy.....	
Odkazování na další listy.....	368
Přejmenování.....	366
Propojení ve výpočtech.....	252
Sdílení obsahu mezi.....	53
Vkládání nového.....	363
Vkládání z jiného sešitu.....	366
Vložení jako odkaz.....	366
Výchozí nastavení pro nové listy.....	362
M	
MacOS.....	
Klávesové zkratky.....	511
Používání programu Calc na.....	11
Makra.....	
Bezpečnostní upozornění.....	422

Mazání.....	427
Načítání a uvolnění knihoven.....	423
Předávání argumentů.....	425
Přiřazení k událostem.....	498
Přístup k buňkám pomocí.....	428
Psaní v Beanshell.....	431
Psaní v JavaScriptu.....	433
Psaní v LibreOffice Basic.....	414
Psaní v Pythonu.....	435
Třídění pomocí.....	429
Vytváření vlastních funkcí.....	418
Záznam.....	414
Manuální formátování, odstraňování.....	173
Matematická optimalizace, řešení problémů.....	334
Maticové vzorce.....	260
Maximální počet listů, řádků a sloupců.....	15
Mazání.....	
Buňkami.....	32
Dat.....	58
Kontingenční grafy.....	309
Kontingenční tabulky.....	302
Listů.....	34
Sloupce a řádky.....	31
Zalomení stránky.....	223
Mezisosoučty.....	
Používání dialogového okna Mezosoučty.....	318
Používání funkce SUBTOTAL.....	316
Motivy vzhledu.....	69
Možnosti Calc, nastavení.....	
Kompatibilita.....	485
Mřížka.....	485
Obecné.....	475
Tisk.....	486
Výchozí hodnoty.....	477
Výpočty.....	480
Vzorec.....	482
Změn.....	484
Zobrazení.....	477
Řazené seznamy.....	484
Možnosti LibreOffice, nastavení.....	
Barvy aplikací.....	470
Bezpečnost.....	468
Cesty.....	468
Pokročilé.....	471
Tisk.....	468
Uživatelské údaje.....	468
Zobrazení.....	468
Možnosti načítání a ukládání.....	
HTML kompatibilita.....	474
Microsoft Office.....	473

Obecné.....	472
Vlastnosti VBA.....	472
Možností načítání a ukládání HTML.....	474
Možnosti načítání a ukládání Microsoft Office.....	473
Možnosti načítání a ukládání VBA (Visual Basic for Applications).....	472
Mřížka grafu.....	130
N	
Nabídka stylů.....	174
Nabídky.....	
Formátování s grafem v režimu úprav.....	102
Přízpůsobení.....	488
Styly.....	174
Vkládání s grafem v režimu úprav.....	101
Načítání/uvolnění makro knihoven.....	423
Nadpis grafu.....	105
Náhled před tiskem.....	216
Nahrazení dat.....	59
Nápověda.....	
Nabídka.....	8
Systém.....	8
Nástroj Vyplnit.....	48
Nástrojová lišta Formátování.....	17
Nástrojová lišta Kresba.....	207
Nástrojová lišta Najít.....	85
Nástrojová lišta Obrázek.....	202
Nástrojová lišta Standardní.....	17
Nástrojová lišta Standardní (režim jedné lišty).....	17
Nástrojová lišta Vlastnosti kresby.....	208
Nástrojové lišty.....	
Formátování, možnosti grafu.....	103
Formátování, přehled.....	17
Kresba.....	207
Najít.....	85
Obrázek.....	202
Použití kresby v grafech.....	144
Přehled.....	17
Přízpůsobení.....	491
Standardní.....	17
Standardní (režim jedné lišty).....	17
Vlastnosti objektu kresby.....	150
Vlastnosti objektu kresby, přehled.....	208
Navigace.....	
Mezi buňkami.....	26
Mezi listy.....	27
Použití klávesy Enter.....	28
Používání klávesnice.....	27
Navigátor.....	
Používáme k propojení externích dat.....	381
Práce se scénáři.....	325

Nelineární programování, řešení problémů.....	334
O	
Objektů kreseb.....	
Další nástroje v místní nabídce.....	209
Nastavení vlastností.....	208
Přidání textu do.....	203
Seskupování a oddělování.....	209
Změna velikosti.....	209
Objekty DDE (Dynamic Data Exchange).....	391
Objekty dynamické výměny dat (DDE).....	391
Objekty OLE (Object Linking and Embedding).....	391
Objekty písmomalby.....	210
Oblast dat a datové řady grafu.....	111
Oblasti.....	
Databáze.....	446
Pojmenováno.....	439
Přiřazení jména.....	439
Oblasti tisku.....	
Definování.....	217
Odstranění.....	220
Pojmenováno.....	219
Úprava.....	217
Zobrazení.....	218
Obrázků.....	
Další nástroje v místní nabídce.....	209
Přesouvání.....	204
Přidání textu do.....	203
Seskupování a oddělování.....	206
Ukotvení.....	206
Úprava.....	202
Uspořádání (stohování).....	205
Vkládání a propojení.....	199
Vkládání z karty Galerie.....	201
Vkládání ze schránky.....	200
Vkládání ze skeneru.....	201
Vkládání ze souboru.....	198
Zarovnání.....	206
Změna velikosti.....	204
Obrazovka, rozdělení.....	36
Ochrana heslem.....	25
Odeslání tabulky e-mailem.....	235
ODF (Open Document Format).....	24
Odkazování.....	
Další dokumenty.....	370
Další listy.....	368
Odkazy, absolutní a relativní.....	247
Odmítnutí změn.....	408
Odstranění osobních údajů.....	238
Ohraničení, formátování pro buňku.....	66

Operátory.....	
Aritmetické.....	243
Odkaz.....	244
Srovnávací.....	243
Text.....	244
Ve vzorcích.....	241
Osobní údaje, odstranění.....	238
Osy grafu.....	105, 118
Otevírání.....	
Sešit.....	22
Soubor CSV.....	22
Ověřování obsahu buňky.....	54
P	
Paprskové grafy.....	165
Paralelní zpracování.....	263
PDF, export do.....	
Pomocí dialogového okna Možnosti PDF.....	228
Pomocí ikony Přímý export do PDF.....	228
Plošné grafy.....	157
Podmíněné formátování.....	
Nastavení.....	70
Příklad.....	75
Správa.....	74
Typy.....	73
Podnadpis grafu.....	105
Pojmenované oblasti.....	
Použití relativních odkazů.....	443
S funkcemi.....	249
Vytváření a správa v dialogovém okně Spravovat názvy.....	439
Vytváření pomocí maker.....	441
Vytváření pomocí záhlaví sloupců nebo řádků.....	444
Vytváření z popisků pomocí maker.....	445
Pojmenované výrazy.....	251
Pokročilé filtry.....	82, 459
Pole názvu.....	17
Pole, vkládání.....	62
Pomlčky, vkládání.....	47
Popisky dat grafu.....	125
Pořadí výpočtu.....	251
Porovnání sešitů.....	410
Porovnávací operátory.....	243
Postranní lišta.....	
Formátování grafů.....	98
Karta funkcí.....	20, 257
Karta galerie.....	20, 201
Karta navigátor.....	20, 37
Karta styly.....	20, 174
Karta vlastnosti.....	98
Karta Vlastnosti, použití s objekty kresby.....	203

Karta Vlastnosti, použití s obrázky.....	208
Karta vlastnosti, přehled.....	19
Přehled.....	19
Pozadí grafu.....	110
Pozadí, formátování pro buňku.....	67
Přejmenování listů.....	35, 366
Přesouvání.....	
Listů.....	33
Obrázků.....	204
Přijímání změn.....	408
Příklady maker.....	
Beanshell.....	433
Databázové oblasti.....	448
Filtrování.....	455, 457, 460, 461
JavaScript.....	434
Pojmenované oblasti.....	442, 443, 445
Přímý přístup k buňkám.....	428
Psaní vlastních funkcí.....	422, 425, 426
Python.....	436
Třídění.....	429, 450-452
Zaznamenané makro.....	417
Přímé formátování, odstraňování.....	173
Přímky střední hodnoty grafu.....	135
Program Base, spuštění pro editaci zdrojů dat.....	389
Programování maker BeanShell.....	431
Programování maker v Basic.....	414
Programování maker v Pythonu.....	435
Programování makra v JavaScriptu.....	433
Propojení obrázků.....	198
Propojení s externími daty.....	377
Průvodce grafy.....	
Přehled.....	91
Výběr datových řad.....	94
Výběr oblasti dat.....	93
Výběr prvků.....	97
Výběr typu grafu.....	92
R	
Referenční operátory.....	
Oblast.....	244
Přehled.....	244
Průnik.....	246
Zřetězení.....	245
Registrace zdrojů dat.....	384
Regulární výrazy.....	270
Relativní hypertextové odkazy.....	371
Relativní odkazování.....	247
Revize sešitů.....	
Porovnání sešitů.....	410
Použití (obecných) komentářů.....	407

Přidávání komentářů ke změnám.....	407
Přijímání nebo odmítání změn.....	408
Příprava dokumentu k revizi.....	404
Slučování sešitů.....	410
Úpravy komentářů ke změnám.....	408
Záznam změn.....	405
Režim úprav grafu.....	100
Režim výplně používáme k aplikování stylu buněk.....	175
Režimy výběru.....	19
Rhino JavaScript debugger.....	434
Rozdělení buněk.....	53
Rozdělení obrazovky (nebo „okna“).	36
Rozšíření.....	
Aktualizace.....	498
Alternative Python Script Organizer (APSO).....	435
Deaktivace.....	499
Instalace.....	498
Odstranění.....	499
Přehled.....	498
Rozšíření Alternativní Python Script Organizer (Alternative Python Script Organizer APSO)	435
S	
Scénářů.....	
Používání Navigátoru.....	325
Přehled.....	322
Vytváření.....	323
Změny vlastností a hodnot buněk.....	324
Schránka, vkládání obrázku z.....	200
Sdílené sešity.....	
Nastavení.....	402
Otevírání.....	403
Přehled.....	402
Seznam vypnutých funkcí.....	403
Ukládání.....	403
Sdílení obsahu mezi listy.....	53
Sešitů.....	
Digitální podpis.....	236
Obecné rozvržení.....	15, 21
Odesílání e-mailem.....	235
Odstranění osobních údajů.....	238
Porovnání.....	410
Revize.....	404
Sdílení s ostatními uživateli.....	402
Slučování.....	410
Ukládání verzí.....	411
Vkládání.....	391
Vytváření, otevírání a ukládání.....	22
Sešity.....	
Rady, jak se vyhnout běžným nástrahám.....	240

Seskupování a oddělování.....	
Dat.....	78
Objektů kreseb.....	209
Obrázků.....	206
Seznam Použití styl.....	175
Seznamy pro výběr.....	52
Skener, použití k vložení obrázku.....	201
Skrývání dat.....	76
Sledování změn.....	405
Sloupcové grafy.....	154
Sloupcový graf s čarami.....	170
Sloupců.....	
Maximální počet.....	15
Mazání.....	31
Opakovaný tisk.....	221
Ukotvení.....	35
Vkládání.....	31
Výběr.....	30
Slučování.....	
Buněk.....	52
Sešitů.....	410
Směr textu.....	65
Soubor CSV.....	
Importování.....	377
Otevírání.....	22
Souhrn.....	78
Speciální znaky, vkládání.....	45
Spojnice trendu grafu.....	135
Standardní filtr.....	80, 455
Statistické nástroje.....	
Analýza rozptylu (ANOVA).....	343
Exponenciální vyrovnávání.....	346
F-test.....	354
Fourierova analýza.....	357
Klouzavý průměr.....	348
Korelace.....	344
Kovariance.....	345
Párový t-test.....	352
Popisná statistika.....	341
Regrese.....	349
Test nezávislosti (chí kvadrát).....	356
Vzorkování.....	339
Z-test.....	355
Stavový řádek.....	
Chybové kódy a zprávy.....	521
Přehled.....	18
Stohování obrázků.....	205
Styly.....	
Buňky.....	173
Filtrování seznamu.....	188

Kopírování do buňky.....	74
Mazání.....	187
Pivot table cells.....	302
Přejmenování.....	187
Skrývání a zobrazování stylů buněk.....	188
Stránka.....	174
Úprava.....	187
Vytvoření vlastní stylů.....	177
Styly buněk.....	
Dialog Styl buňky.....	177
Karta styly.....	174
Nabídka stylů.....	174
Přehled.....	173
Režim výplně.....	175
Seznam Použít styl.....	175
Skrývání a zobrazování.....	188
Styly stránek.....	
Dialogové okno Styl stránky.....	185
Možnosti tisku.....	223
Použití.....	176
Přehled.....	174
T	
T-test, párový.....	352
Test nezávislosti (chí kvadrát).....	356
Text.....	
Hypertextové odkazy.....	372
Operátory.....	244
Textu.....	
Automatické zalamování.....	62
Přidání do objektů kresby.....	203
Přidávání do obrázků.....	203
Vkládání ručního zalomení řádku.....	63
Změna směru.....	65
Zmenšit text podle velikosti.....	63
Tipy.....	17
Tisk.....	
Možnosti stylů stránky.....	223
Opakovaný tisk řádků nebo sloupců.....	221
Pomocí dialogového okna Tisk.....	213
Pomocí ikony Vytisknout přímo.....	213
Použití náhledu tisku.....	216
Použití oblasti tisku.....	217
Tisk ve stupních šedi na barevné tiskárně.....	216
Více stránek na list papíru.....	215
Vybrat, co tisknout.....	215
Výchozí nastavení pro LibreOffice.....	214
Tlačítko hypertextové odkazy.....	372
Třídění.....	
Dat.....	83

Jeden sloupec pomocí makra.....	449
Načítání informací o třídění z oblasti pomocí makra.....	452
Použití více sloupců v makru.....	451
Používání maker.....	429
Typy grafů.....	154

U

Ukládání sešitů.....	23
Ukotvení obrázků.....	206
Ukotvení sloupců a řádků.....	35
Umísťování obrázků.....	204
Úprava dat.....	58
Úpravy obrázků.....	202
URL a hypertextové odkazy.....	371
Uspořádání obrázků.....	205
Uživatelské rozhraní, přizpůsobení.....	488

V

Vedení nul, vkládání.....	43
Verze, ukládání.....	411
Více řádků textu.....	62
Více vláken.....	263
Vícenásobné operace.....	
Dvě proměnné.....	331
Jeden vzorec a jedna proměnná.....	327
Několik vzorců současně.....	329
Přehled.....	326
Vkládání.....	
Listů.....	32
Listy.....	363
Listy z jiného sešitu.....	366
Obrázků.....	198
Sloupce a řádky.....	31
Speciální znaky.....	45
Zalomení stránky.....	222
Vkládání obrázků.....	198
Vkládání sešitů.....	391
Vlastní barvy, přidávání.....	499
Vlastnosti dokumentu.....	38
Vložit zvláštní dialog.....	60
Vstupní řádek.....	
Přehled.....	18
Rozšíření.....	44
Výběr.....	
Buňky, sloupce, řádky a listy.....	29
Vyhledávání a nahrazování dat.....	85
Vyplnit posloupnost.....	49
Výpočtů.....	
Pořadí.....	251
Propojení sešitů.....	252

Urychlení.....	262
Vyrovňávání, exponenciální.....	346
Výsečové grafy.....	155
Vytváření.....	
Kontingenční grafy.....	307
Kontingenční tabulky.....	275
Sešit.....	22
Vzorce.....	241
Vzorce.....	
Barevné kódování pro vstup.....	266
Operátory v.....	241
Pole.....	260
Pořadí výpočtu.....	251
Strategie pro tvorbu.....	261
Vytváření.....	241
Zvýrazňování hodnot.....	266
X	
XML, import zdrojových dat z.....	397
Z	
Zadávání dat.....	43
Záhlaví a zápatí.....	225
Záhlaví okna.....	15
Zalamování textu.....	62
Zalomení řádků.....	62
Zalomení stránky, vkládání a odstranění.....	222
Zápatí a záhlaví.....	225
Záporná čísla, zadávání.....	43
Zarovnání obrázků.....	206
Zástupné znaky.....	270
Záznam maker.....	414
Zdroje dat.....	
Odkazování při registraci.....	384
Používání sešitů programu Calc.....	389
Registrace.....	384
Spuštění programu Base.....	389
Úprava.....	389
Zobrazení.....	387
Změn.....	
Přidávání komentářů ke.....	406
Přijetí nebo odmítnutí.....	408
Úpravy komentářů ke.....	407
Záznam/sledování.....	405
Změna velikosti.....	
Objektů kreseb.....	209
Obrázků.....	204
Zmenšit text podle velikosti.....	63
Zobrazení skrytých dat.....	77
Zrušení ukotvení sloupců nebo řádků.....	36

Zvětšení okna Calc.....	19
Zvýraznění hodnot.....	70
Zvýrazňování hodnot.....	70, 266
#	
# kódy chyb a chybová hlášení.....	521
### zobrazené v buňce.....	522
#DIV/0! chyba.....	264, 522
#NAME? chyba.....	522
#NUM! chyba.....	522
#REF! chyba.....	265, 522
#VALUE! chyba.....	265, 522
Č	
Čárové grafy.....	159
Časté otázky.....	12
Často kladené otázky.....	12
Čísla, formátování.....	64
Ř	
Řádkové grafy.....	155
Řádků.....	
Maximální počet.....	15
Mazání.....	31
Opakovaný tisk.....	221
Ukotvení.....	35
Vkládání.....	31
Výběr.....	30
Š	
Šablony.....	
Dialogové okno šablony, pomocí kterého lze vytvořit sešit.....	189
Exportování.....	196
Kategorie.....	194
Mazání.....	195
Organizování.....	194
Přehled.....	188
Přesun mezi kategoriemi.....	195
Přidání z jiných zdrojů.....	191
Pro aktualizaci stylů.....	191
Úprava.....	190
Úvodní obrazovka, pomocí které vytvoříme sešit.....	189
Výchozí, nastavení a resetování.....	193
Vytváření.....	190

LibreOffice

Dokumentační tým LibreOffice

Příručka Calc

6.4

Pracujeme se sešity

O této knize:

Tato kniha je určena pro začátečníky až pokročilé uživatele Calc, tabulkový procesor LibreOffice. Pokrývá hlavní funkce programu Calc: Zadávání, úpravy a formátování dat - Funkce a vzorce pro provádění složitých výpočtů - Statistická analýza, kontingenční tabulky a hledání cílů pro rozhodování - Databázové funkce pro uspořádání, ukládání a filtrování dat - Široká škála 2D a 3D grafů - Makra - A mnohem více.

Pokud jste LibreOffice nikdy předtím nepoužívali nebo se chcete seznámit se všemi jeho komponentami, měli byste si nejprve přečíst příručku Začínáme s LibreOffice.

O autorech:

Tuto knihu napsali dobrovolníci z komunity LibreOffice. Zisky z prodeje tištěné verze budou použity ve prospěch komunity.

Tuto knihu si můžete stáhnout ve formátu PDF z:
<https://cs.libreoffice.org/get-help/documentation/>

O LibreOffice:

LibreOffice je svobodný, bezplatný a otevřený kancelářský balík od The Document Foundation. Je určen pro systémy Windows, Macintosh a GNU/Linux. Podpora a dokumentace je k dispozici zdarma díky naší velké komunitě uživatelů, přispěvatelů a vývojářů. Uvítáme, když se zapojíte do dobrovolnické práce, která je možná v mnoha oblastech: při vývoji, zajišťování kvality, dokumentaci, překládání, podpoře uživatelů apod.

LibreOffice můžete zdarma stáhnout z <https://libreoffice.org/download/>